Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ

ΧΑΛΚΙΔΕΩΣ

τῆς κοίλης Συρίας

ΛΟΓΟΙ δύο.

IAMBLICHI CHALCIDENSIS

ex Syria cœle

De Vita PYTHAGORÆ, &

Protrepticæ orationes ad Philosophiam

LIB. II.

Nunquam hactenus visi: nunc verò Græcè & Latinè primùm editi cum necessariis castigationibus & notis,

Addita sunt in fine Theanus, Myia, Melissæ & Pythagoræ aliquot epistolia Gr. & Lat.

IOHANNE ARCERIO THEODORETO
Frisio AUthore & Interprete.

Ex libris
Felicis Evelÿ.
Empt. Lutetiæ
Parisior.
1734.

In Bibliopolio Commeliniano

ANNO CIↃ IↃ XCVIII.

BIBLIOTECA
REAL
UBICENSIS

ILLUSTRIBUS
Generosis Amplissimisq; & Nobilissimis
DOMINIS
D D.

ORDINIBUS FRISIAE TRANSRHENANAE

inter Amisium amnem & Flevum antiquum
RHENI *ostium Rempubl. sapienter sanctéq; administrantib. Dominis & Mecœnatib. suis unicè colendis.*

S. D.

ANNUS jam est penè tertius & trigesimus, generosissimi Nobilisimiq; Domini & Mecœnates honorandi, ex quo linguæ & studiorum gratia cum nobilisimis Patriæ & summæ spei adolescētibus, perveteris & illustris sanè familiæ, in Gallias ablegatus, mirabili quodam casu, seu Dei destinatione, in hosce Iamblichi Chalcidensis Platonici philosophi libros, Græcè scriptos incidi. Nam cùm mihi illorũ inspiciendorũ ad dies aliquot copia facta esset, ilico me eorum exscribendorum, cùm quòd elegantissimè manu descripti, tum verò quòd illius essent authoris, quem Proclum illum Diadochum in Platonem scribentem nunquam non θεῖον vo-

citare legeram, ut & Eunapium posteà in ejus vitâ, θαυμάσιον, cupido incesit. Itaq; hominem, cujus istos beneficio habebam, eos à me reposcentem, per amicitiam, quæ inter nos mutuò esset, perq; Musas omnes rogavi obsecratúsq; sum, ut illos describendi mihi copiam concedere vellet. Non enim ille, qui lumen de suo lumine accendi sinit (ut ex Marco Tullio dicebam) efficit, ut nihilo minùs ipsi non luceat, cùm alii accenderit. Verùm cùm nec prece nec pretio hoc primùm ab eo obtinere valerem, tandem improba instantiâ hominem & ipsum longè eruditissimum permollivi, ut haud ægrè quidem: sed tamen cum conditione voto meo annueret. Siquidem cùm ἀρχέτυπον ad certum quoddam tempus, intra quod foret exscribendum, domino suo esset ex pacto restituendum, nec solus, quod id esset angustius, posset facere, mihi partem describendam concesit: ea tamen conditione ac lege, ut ipse non ederem. Se namq; eum authorem vertendum suscepisse. Igitur recepta conditione, & sepositis aliis, quatenus ejus fieri potuit, studiis & occupationibus, quibus compluisculis tum per morbum, & postea mortem unius ex meis præclarissimæ spei adolescentis distringebar, ad discriptionẽ properè me accinxi. Quare noctéq; diéq; admolitus operi manus, totũ, quod ferme fidem excedit, ipso inscio intra sesquimensem ad umbilicum duxi. Recognovi quidem interea temporis, & à mendis penè infinitis repurgavi omnia: sed de editione illis superstitibus ne gry quidẽ cogitare potui. Quocirca scrinio inclusa cum nonnullis aliis hactenus presi. Cæterùm cùm jam uterq; tam dominus, quàm alter σύμβιος, cui me bona fide obstrinxeram, in fata concessissent, nec quicquam conversum, & non nisi

pau-

pauculis aliquot locis quædam in eo castigata deprehenderem: præterea ipsum ἀρχέτυπον, quo fueramus uti, jam etiam in aliorum manus venisse fortè intelligerem: tandem ferio, ut ille dicebat,

Μήτις κῶδος ἕλοιτο βαλὼν, ὁ δὲ δεύτερος ἕλθοι,

animum ad illorum editionem adjicere cœpi. Itaque Latinè, ut quidem existimo, à me conversum, & non credendis laboribus ac vigiliis, quantum tamen ingenio assequi potui, unius solum exemplaris adjutus ope, emaculatum quasi è tenebris in lucem, & è sepulchro atque abysso in vitam extrahere ac producere volui. Nam cùm superioribus seculis plurima emerserint, atq; etiamnum hodie in lucem emânêt, prophanis & petulantibus hominibus authoribus, quæ æternis tenebris atq; oblivione adobrui, potiusque flammis aboleri exstinguiq; præstaret: profectò hoc genus scriptorũ ejus esse generis duco, ut putem ipsorum tum sanctis laboribus gravem injuriã, tum communi studiorum utilitati non exiguum detrimentum allatum iri, si porrò æternum premerentur & quasi sepelirentur. Quippe qui in Schola Socratica, penéq;, ut mox dicemus, Mosaica, bellè instituti, de Deo, quatenus quidem naturæ melioris ductu, sine Deo & Scripturæ adjutorio potuerunt, de virtutibus & vitiis germanè differuerunt, exempla itidem salutaria reliquerunt, quibus in communi vitæ usu juxtà, ac reipub. administratione apprimè conducibilibus uti queamus. Etsi verò de μετεμψυχώσει, & aliis id genus dilirijs tam Plato, quàm hic noster, quæ ex Pythagora hauserant, scriptis suis interseverint: hic etiam ex professo Pythagoræ non ita sani, ut multis, sed ut mihi semper visum est, summi religiosissimique Philosophi vitam & dogmata describat: haud ideò tamen confestim

repudiandi vel fastidiendi erunt. Etenim si Aristoteles, Philosophorum meritò maximus, qui de mundi æternitate sua somnia, ne dicam deliria habuit, nec sensit de eo quod debuit: nec item Plinius diligẽtissimus alioqui naturę indagator, maximéq; admirabilis scriptor, qui præceptorẽ κατ' ἐξοχὴν Aristotelem secutus se continere non potuit, quin admirandò sui operis, imò præclarissimo Mundi thesauro de naturali historia initio, idem sentiret, adeóque passim intermiscuerit palam impia, de Deo alio, quàm ipse conceperat, ambigẽs, in dogmate de Dei omnipotẽtia hallucinãs, inferos esse dubitãs, animos non esse immortales, atq; id genus alia manifestò statuens, non propterea reprobantur: quinimò scriptores, qui eos suis commentariis illustrarunt, ut Porphyrium, Plotinum, ac cæteros Christiani nominis hostes non aspernamur: sed potiùs in summo pretio & deliciis habemus, lectitamus, & tantùm non adoramus, quid? an Pythagoram, quem rectè de Deo sensisse, testis est locupletissimus Clemens ille Alexãdrinus, cùm aliàs, tum in προτρεπτικῷ, rejiciemus? an Platonem, qui tam de Deo, quàm de immortalitate animorum, de pœnis inferorum, & cætera præclarè & sensit & tradidit, ejusque sectatores, quorum omnium facilè princeps Iamblichus, etsi purus putus Pythagoreus, quatenus tamen Plato, fuisse videatur, cum ignominia usu mortalium exturbabimus? Sanè ut Pythagoras & Plato Mosen legerunt, quo nomine etiam quidam veterum hunc Mosen Atticum vocitarunt: illum D. Ambrosius Mediolanensis Episcopus gravissimus sanctissimusque scriptor quoque Epistola ad Irenæum, quosdam putasse ex populo Iudæorum genus duxisse, ut ex ejus disciplina derivarit etiam præcepta magi-

magiſterii, meritóque magnum apud Philoſophos habitum, æqualem vix repperiſſe, diſertè ſcribit: ita perſanctè præcepta de moribus, de vita piè inſtituenda tradiderunt. De caſtitate intra & extra matrimonium, de inſtitutione atque educatione liberorum, de verecundia, de pudore, de temperantia, continentia, cæteriſque virtutibus, uti poſteà quoque Ariſtoteles, adeò copiosè graviterque diſſeruerunt, ut ex Dei tabulis verè eſſe petita, videri poſsint. urbes perfectas condunt, eaſque legibus penè Moſaicis ornant & firmant. Itaque eos mehercule non magis repudiabimus, quàm naturam terræ non damnamus fœcundam rerum matrem, verè πολυβότειραν καὶ ζείδωρον, ut eam Poëtæ indigitant, quæ & largè venena producit, & medicas herbas, feminaque ad eſcas ſalutaria. Nec multa Seplaſiariorum aut pharmacopolarum optima tum unguenta, tum medicamenta propter opium aut arſenicum, atque alia, quæ pyxidiculis incluſa ſuis uſibus ſervantur, improbamus vel refugimus. Haud enim omninò abs re eſt, quod Deus ille Opt. Max. atque æterna ſapientia hoſce authores mortalibus incolumes ſalvoſque eſſe voluerit, cùm tam multa, adeóque infinita aliorum, eorumque bonorum ſcriptorum, volumina funditùs interire ſit paſſus, quorum hodie ſolùm nomina, & vix, non parvo cum dolore, tenemus. Dei proculdubiò hoc fuit conſilium, partim ut veluti in ſpeculo cerneremus, quouſque miſeræ illæ mentes ſolo naturæ ſuæque Philoſophiæ ductu in cognitione ſummi boni, Dei, inquam, ac virtutum omniũ praxi fuerint progreſſæ, etſi φωσφόρος quo de ſanctus ille δ θεσβείας αὐρηρος, καὶ ὁ δ ἀληθείας τύλος, ut loqui ſolet divinus ille Theodoretus, meminit, non eſſet in ipſorũ cordibus exortus.

Itemq;

Itemq; quid ab nobis exigat, quibus dies ille jampridem & illuxit, & exortus est lucifer. partim etjam, ut ſicubi lapſi ſunt, illorum verenda non cum laſcivis ingeniis, quorum omnia ſæcula non minùs, quàm hoc noſtrum fœcundum eſt, detegamus: ſed providè potiùs, ſapienterque contegamus ac velemus. Non neſcio quidem mundum hodie librorum ſcriptorumque inutilium ac prophanorum multitudine onerari, quibus bullientes carnis noſtræ æſtus non tam reprimuntur, quàm excitantur, mores corrumpuntur ac vitiantur: errores & monſtroſæ opiniones ac hæreſes perniciales vel diſſeminantur, vel confirmantur, Deus denique ſuminè ad iram irritatur: verùm hîc author meritò etjam inter caſtos & pudicos mediique generis, & tantùm non religioſos pioſque ſcriptores, ut dixi, accenſeri poteſt. Ut minimè metuam hinc dicam nobis aliquam ſcriptum iri, quaſi per nos hac in parte boni mores violentur, vel Dei in nos offenſam iramve accerſamus, propter erroneas de Deo ipſiuſque cultu, quas propaget, opiniones. Proindè quod quædam apud Comicum dicebat, licet alio ſenſu, hîc etjam valere debebit,

Multa ex quo fuerint commoda, ejus incommoda ferre æquum eſt. Equidem illum longè, Plotino, tametſi magno per omnem modum Philoſopho, Porphyrio, etſi hujus noſtri magiſtro, Hipponenſis præſulis ejuſdemq; ſancti hominis teſtimonio, ſic & Themiſtio, Simplicio (qui etiam in hoſce libros juſtos Commentarios ſcripſiſſe memorátur) Philopono, Ammonio Hermeæ, ipſique Proclo, jampridem editis & doctorum tritis manibus, multis modis præfero. Quippe qui Platonis, quem ipſum etjam vetuſtiſsimi & orthodoxi

Patres

Patres meritò θεῖον vocarunt, vestigiis adeò insistit, ut multa ex ipsius dialogis ad verbum in hæc sua commentaria transtulerit, & vix unguem latum ab ipsius mente & dogmatis deflexerit. Quamobrem quantum Plato reliquos omnes Philosophos studio, lingua & synceriori Philosophia antecessit, eosque longè à tergo reliquit, tantùm hunc cæteris suis coætaneis, quique tam antè, quàm post ipsum scripta aliqua posteritati reliquerunt, semper præferendum esse judicavi. Ut eo nomine jure τοῦ θείου Epitheton utrique tributum videri possit. Colloco autem eum in eodem planè ordine & gradu, quo summus per omnem modum, idémque Platonicus Philosophus Maximus Tyrius, meritò sanè collocatus est. Qui teste Suida sub Commodo Cæsare Romæ, in orbis, ut tum dicebatur, Epitome philosophatus est: cujúsque itidem aliquot λόγοι, hoc est, sermones, seu disputationes sanè quàm elegantissimæ, ἐν φιλοσοφωτάτοις etiamnum hodie exstant. Hunc verò clarissimum ac longè nobilissimum auctorem hactenus cum non parvo rei literariæ detrimento & injuria suppressum in lucem extrahere, & in illustribus generosisque nominibus vestris mundo apparere volui: primùm ut vestro præsidio ac patrocinio tutus exserto capite prodeat, vulgique censuram non extimescat. Deinde quia noster hic labor & conatus ab multis fortasse impetetur, & ab non nemine suggillabitur, (quid enim uspiam ab obtrectatorum Criticorumque sannis ἀδιάβλητον, liberum est?) hoc nimirum mihi etiam atque etiam agendum fuit, ut quemadmodum princeps ille poëtarum Homerus de Teucro inquit, qui sub Ajacis clypeo septemplice, ut puer

in gremio matris deliteſcebat, ipſe quoque ſub nobiliſsimo potentiſsimoque ἐπιλαβείῳ, ut ille ajebat, σάκει veſtro κρυπτάσκων, malevolorum ſpicula, quantumvis virulenta ac λοιδορίαις tincta non modò non reformidem, verùm etiam contemnam & rideam. Veſtris autem amplitudinibus & generoſiſsimis nominibus hic noſter labor, quâ authorem, quâ etiam me, qui illum nunc primus produco, jure meritoque debebatur. Quâ authorem quidem: nam quibus potiùs conveniebat Philoſophus tam inſignis, tam clarus, tam omni exceptione major, qui jam tenebris & caligine diſcuſsis, exterſuſque ab omnibus penè ſordibus, noſtra ſolius, ceu obſtetricis, opera lucem aſpicit, quam hominibus ſapientibus, claritate tam inſignibus, omnique exceptione, ſive nobilitatem, ſive πολιτείαν, ejuſque adminiſtrationem longè ſaluberrimam ſpectemus, majoribus? Denique quam illis, qui ſuperioris ævi Barbariæ Ro. Agricola & D. Eraſmo authoribus diſcuſſa, humaniores literas, in noſtram quoque Patriam illorum beneficio illatas, ſectamini, fovetis, adeoque provehitis? Macti igitur eſtote, generoſiſsimi Nobiliſsimique, & omni virtutum genere cumulatiſsimi Domini, & thronos veſtros hiſce nunquam intermorituris elogiis magis magiſque decorate, haſce literas ſalutariter nobiſcum fovendo, commendando amplectendoque. Quâ me verò, nullis aliis honeſtè eum inſcribere potui, nec debui. Quippe cùm apud vos, quos ſummo atque avito jure Friſios Orientales, perperam hodie πεϊχθονίους dictos, appellare ſoleo (nam qui hodie ita compellari gaudent olim Cauchi minores erant) & apud quos Divum RADBODUM reliquoſque Friſiæ

siæ reges quondam potissimè, vicissimque in urbe, quæ tum mediæ Frisiæ, regionis item multo nobilissimæ, quæ nunc ferè Frisia Occidentalis nuncupatur, nomine STAURIA, tunc Metropolitana, suam regiam habuisse ex multis indiciis minimè dubitandum sit: apud vos, inquam, ante annos sexaginta honestis parentibus, agricolis, majoribusque, antiquis Frisonibus, ut tum mos atque usus obtinebat loquendi: & peculiaris dialectus ac lingua (quæ adhuc in vestris sylvis, licet paullò ob vicinorum commercia inquinatior, & alibi remansit) ab aliis populis & gentibus advenis discriminabat, opulentissimaque & inculpatissima familia prognatus: & postmodum in Schola vestra Clarissimo doctissimoque & piissimæ memoriæ homine ἀρχιδιδασκάλῳ D. REGNERO PRÆDINIO, (quem honoris caussa nomino, cujusque nunquam non libentissimè, jucundissimèque, ut & Rodolphi Agricolæ nostri & Vesseli, cui vulgò cognomentum erat Gansfort, manium recordor,) institutus, & ad hasce literas illo quasi Μαιευτῆ & Mystagogo adductus sim: nimirum hoc vestris augustissimis nominibus ratione ortus velutique διδασκαλικῷ τόκῳ vice, in gratissimi animi significationem ad æternam memoriam meritò persolvendum erat. In eam verò Frisiam quam modò occidentalem vocari dixi, quámque itidem mediam nominavi, Aquilonaris, quæ veteribus cis-Rhenana vocitata est, nunc que borealis Batavia appellatur & orientalis Frisiæ respectu, ipse Regneri, cujus modò memini, intercessione voluntateq; adolescens viginti plus minus annorum traductus & ab nobilissima clarissimaque & longè honorificentissima, uti &

antè memini, familia, (cui nunquam non mea omnia transcribo, quamque iubem colo & veneror) cum honore adscitus, sanctissimè in litteris cùm domi, tum peregrè per integrum decennium cum filiis fotus educatusq; sum. Deinde cùm post aliquot annorum curriculum ad summos, adeóq; varios & diversos in ea honores, atque ultimò ad quietissimum maximéque liberale vitæ genus, publicam Græcarum literarum professionem in nobili Schola promotus, idque ab iis, qui partim quidem in Domino obdormiverunt, partim verò etiamnum viuunt, ac profectò homines sunt omni laude dignissimi prudentissimique, optimè cùm de me, tum de omnibus bonis, cunctisque literis humanioribus præclarissimè meriti: equidem, ut ingenuè fatear, mortalium omnium ingratissimus forem, si tam eximia in me beneficia ac merita non agnoscerem, gratóque animo non recolerem, summatimque de tantis tamque augustis Mecœnatibus vicissim non semper benè mereri studerem. Itaque jampridem hoc diligentem operam dare volui, ac debui quoque, viri amplissimi, ut in vestro Lyceo jam aliquot annos constitutus, singularis meæ observantiæ, animiq; pergrati publicum aliquod pignus ac monumentum, quod perpetuò exstare posset, darem. Quod cùm non potuerim hactenus quidem excusis omnibus facultatibus meis aliter præstare, nec ullo alio, quàm hoc solo scribendi genere contestari, rogo & oro vestras illustres Amplitudines, primùm, ut hoc meum studium in optimam partem benignoque vultu & fronte serena accipere dignemini. Deinde nostrum hunc autorem, nostróque in illum labores, sub illustribus vestris nominibus

jam

jam primùm ex vestra Schola in lucem prodeuntes ita asseratis, ne quid incommodi vel detrimenti patiantur. Meque itidem, ut hominem toto pectore vestris amplitudinibus obsequentissimum ac deditissimum amare porrò, & ita ab omni injuria defendere & protegere velitis, ut in hac grandævitate atque otio literario, vestra fultus benignitate, reliqua tum hujus authoris, tum alia, quæ præ manibus, & nonnulla, quæ jam etiam planè confecta habeo, in usum nostræ maximè gentis ad posteritatem transmittere queam. Deum porrò rogo & oro, ut vos indies sapientia prudentiáque & omni fortitudine magis magisque instruat, & cum omnibus subditis vestris omni genere benedictionis cumulet ac beet. E Schola vestra Anno ab Christo ex sanctissima virgine nato, mundique redemptione CIↃ. IↃ. XCIIX. ipsis Idibus Novembribus.

Vestrarum illustr. & generosissimarum

Amplitud. longè deditissimus & obsequentiss.

IOA. ARCERIUS THEOD.

πρὸς

ΦΙΛΟΛΟΓΟΥΣ

περὶ

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΣ.

Οὐ τόσον Ἕλλησιν Ἑλλάδος κυδίστατοι
Ὀφλῆσι Μαιονίδης, ἢ Σταγειρίτου
Πέπλῳ, θανόντες ὑμνεύμενοι οὐδὲ δὰ
Τοσοῦτον ἰῶς σωφρονίσκου ζάθεος
Θείῳ Πλάτωνι ἰδὲ Ξενοφῶντι ἡδυλόγῳ·
Ὅσον ὁ μὲν ἐκ Σάμου κομίσας Ἰαμβλίχῳ
Τῷ τῆς Πλαθωνικῶν ἀρίστῳ καὶ σοφωτάτῳ.
Πόσον οὖν ὁ μὲν θανόντος ὢν λαβεῖν
Καὶ σῶστρον ὀφλήσῃ, ὃς ἀνεῖσας τάφου
Καὶ σπιδόνος ὃν ἀναβιώσῃ; κἄτα δὲ,
Σὺν εἵματ' εὐόλῳ βροτῷ ῥυσήματι
Καὶ ὁμίλῳ ἐνθρονίσῃ ἂν σοφωτάτων;
Δοῦτ' οὖν νέοι μουσηγετῷ δαπάζετε
Τοῦδ' ἱρ' ἀειγνώτου κ' ἄφατα μυσήρια.
Καὶ τ' ἀναχθονήσαντα νεῷ φιλήσατε.

I. Θι. Λ. Ε. Ε.

IN

IAMBLICHI CHALCIDENSIS PLATONICI PHILOSOPHI

Vitam Pythagoræ, ejusdemq́;
Protrepticas Orationes ad Philosophiam;

NUNC PRIMÙM

ab IOAN. ARCERIO THEODORETO FRISIO

Græcè & editas, & Latinitate donatas.

ADesto, quisquis & rei literariæ
Faves, & indagator es scientiæ
Antiquioris. En recludit jam tibi
Priscas Faviſſas θᾶκον ἀνὴρ, hactenus
Clausas malignitatis improbæ obice.
In queis patent ἀναστηῶ Sacraria
Consortii vitæ, velut coloribus
Depicta. Non Homerus expresit suis
Nympham OEbalin sic versibus: nec hanc
Sic pinxit artifex penicillo suo
Zeuxis tabella, quæ ferens imagines
Vivas ocellos pascit obtuentium,
Sed IAMBLICHUS, quam pingit, illa mentium
Refectiones conferet suaviſsimas.
Ringente Momo, & invidente litteris
Bonis, reductum Iamblichum in sedem vides
Et dignitatem pristinam, ut Chalcis suum
Civem recognoscat: suúmque Philosophum
Iam secla mortuum & sepultum plurima,
Quæ dicta cœle est Syria, omníque Achaia
Ἐν'ηγίτλω agnoscet OEnotria inclytum
Tellus procul dubio loquentem, seu sua
Balbutientem linguâ & ore, FRISIUS
Quod finxit Oceani ortus oram ad extimam,
Verùm hactenus tenebris Comatus obrutus,
Et consilens injuriâ ævi IAMBLICHUS,
Non Syriæ, nec Græciæ soli, ut solent:
Sed universo orbi loquentur postmodum.
Mortalium ægras ergo res perambulent,
Eáque restituant. Fave lector animis
Linguíque, Et auctorem καθ' ὅτι juva Θεῶ.

I. AR. Tbe. FIL.

Ο ΤΟΥ ΓΑΜΒΛΙΧΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΣ ΒΙΟΣ

κατὰ ΕΥνάπιον τὸν Σαρδιανὸν, ἐκ τῆς περὶ βίων.

ΜΕΤΑ τούτους ὀνομαςὸτατος ἔδοξέ τις φιλόσοφος Ἰάμβλιχος, ὃς ἦν καὶ κατὰ γένος μὲν ἐπιφανὴς καὶ τοῖς ἄριστα, καὶ τοῖς εὐδαιμόνων. Πατρὶς δ' ἦν αὐτῷ Χαλκὶς Συρίας ἐστὶν ἡ πόλις. Οὗτος Ἀνατολίῳ τῷ κατὰ Πορφύριον τὰ δεύτερα φερομένων συγγενόμενος, πολλὰ μὲν διέδυ καὶ εἰς ἄκρον φιλοσοφίας ἦκμασεν. Εἶτα μετ' Ἀνατόλιον Πορφυρίῳ προσδεὶς ἑαυτὸν, ἐκ ἔστιν ὅτι καὶ Πορφυρίῳ διήνεγκε, πλὴν ὅσον καὶ τὴν συνθήκην καὶ δύναμιν τοῦ λόγου, ὅτι γὰρ εἰς Ἀφροδίτην αὐτῷ καὶ χάριν τὰ λεγόμενα κέκαπται. ὅτε ἔχει λαμπρότητα τινὰ, καὶ τοῖς καθαροῖς καλλωπίζεται. ὁ μὲν ὑδὲ ἀσαφῶς πανταχῶς τυγχάνει, ὑδὲ καὶ τὴν λέξιν ἠμῤῥυθμισμένα, ἀλλ' ὥσπερ ἔλεγε περὶ Ξενοκράτους ὁ Πλάτων, ταῖς Ἑρμαϊκαῖς οὐ τίθυται χάρισιν. Οὔτε ἔχει κατέχει τὸ ἀκροατὴν, καὶ ἐπιτρέπει πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν, ἀλλ' ὑποτρέφειν καὶ ὑπονυστάζειν τὸ ἀκοὴν ἔοικε. Δικαιοσυνίῳ δὲ ἀσκήσας εὐκολίας

IAMBLICHI CHALCIDENSIS VITA

ex EVnapio Sardiano de vitis Philosophorum

Hadriano Iunio interprete.

IAmblichus, ut clarissimi nominis philosophus, ita & illustris genere, natus familia amplissima & locuplete. Patria illi Chalcis, Syriæ, quam Cœlen nominant, civitas. Hic cum Anatolio, qui à Porphyrio secundum locum obtinuit, consuetudinem aluit, sed multis eum modis superavit, & ad summum Philosophiæ gradum ascendit. Ab eo conjunxit se Porphyrio, quo nulla in re fuit inferior, præterquam in concinna orationis structura, dicendique facultate: neq; enim pari venere & gratia ab eo dicta, instructa fuere: neq; candorem habebant, & perspicuitatem: neq; puritate sermonis exornare scripta laborabat, quanquã non omninò obscuritate involuta sit aut vitium habeat oratio: sed (quod de Xenocrate dictitabat Plato) non sacrificavit Mercurialibus gratiis. Itaque lectorem non detinet, non obrepit illecebris quibusdam, & ad lectionem invitat, quin potiùs avertere & obtundere aures videtur. Ob justiciæ cultum, facilem

ad deorum aures accessum habuit: itaque plurimos nactus est contubernales & discipulos, qui undecumque gentium ad eum affluebant ad hauriendum animi cultū, quos inter difficile fuerit judicium, quis præcelluerit. In iis fuere Sopater Syrus eloquentiæ in dicendo ac scribendo summæ, AEdesius, EVstathius Cappadox, è Græcia Theodorus & EVphrasius, virtute excellentes viri, aliiq; multi non multò in dicendi facultate inferiores, ut mirum videri possit, quomodo unus omnibus suffecerit, erga cunctos ex æquo comis & benignus: quid, quod vix quidquā in suam gratiam agebat extra discipulos & sodales numinis religione tactus: plerumq; verò cum suis cōversabatur, convictum facilem sequēs & frugalem prisci seculi mensam apponens: in sympolio præsentes exhilarabat, & ceu nectare delibutos replebat: qui verò indefesso ejus audiēdi studio ardebāt, neq; satietatē ejusce voluptatis capere poterāt, assidui illi erant convivę, & productis in mediū, qui cæteros antecellebāt, his eum cōpellabāt verbis. Quid ita solus, divine præceptor, seorsum agitas? neque de absoluta tua sapiētia nobis quidquā impertis? rumor tamen ad nos emanavit per tuos ministros, te inter fundēdum preces videri ab humo plusquā cubitos 10. sublimem rapi atq; attolli, cor-

ἔτυχε θεῶν τοσαύτης, ὥστε πλῆθος μὲν ἅπαν οἱ ὁμιλοῦντες, φανερὰ δὲ ἐφοίτων οἱ παιδείας ὀρεγόμενοι· ἦν δὲ ἐν αὐτοῖς τὸ κάλλιστον δύσκριτον. Σώπατρος μὲν γὰρ ἦν ὁ ἐκ Συρίας ἀνὴρ εἰπεῖν τε καὶ γράψαι δεινότατος, Αἰδέσιός τε ΕΥστάθιος ἐκ Καππαδοκίας, ἐκ δὲ τῆς Ελλάδος Θεόδωρός τε καὶ ΕΥφράσιος, οἱ καὶ ἀρετὴν διαφέροντες. ἄλλοι τε πλῆθος ἐκ πολὺ λειπόμενοι καὶ τὴν ἐν λόγοις δύναμιν, ὥστε θαυμαστὸν ἦν, ὅπως πᾶσιν ἐπήρκει· καὶ γὰρ ἦν πρὸς ἅπαντας ἄφθονος. ὁλίγα μὲν οὖν χωρὶς τῆς ἑταίρων καὶ ὁμιλητῆς ἐφ' ἑαυτῷ, τὸ θεῖον σεβαζόμενος· τὰ δὲ πλείστα τοῖς ἑταίροις συνῆν· τὴν μὲν διαίταν ὢν εὔκολος ἐκ ἀρχαῖος· τῇ δὲ ὥρᾳ πρόσω ὁμιλίᾳ, τὰς παρούσας καθηδύνων καὶ διαπαιδᾶς ὡσαυτίκα· οἱ δὲ ἀλλήλως ἔχοντες, καὶ ἀκορέστως τῆς ἀπολαύσεως, νύκτωρ ἀυτῷ συνεχῶς· καὶ προσπαίμενοί γε τὰς ἀξίας λόγου πρὸς ἀυτὸν ἔφασκον· τί δῆτα μόνος ὦ διδάσκαλε θειότατε καθ' ἑαυτὸν τινὰ πράττεις, ἐ μεταδιδοὺς τελεωτέρας σοφίας ἡμῖν; καίτοιγε ἐκφέρεται πρὸς ἡμᾶς λόγος ὑπὸ τῆς σῶν ἀνδραπόδων, ὡς εὐχόμενος τοῖς θεοῖς, μετεωρίζῃ μὲν ἀπὸ τῆς γῆς πλέον ἢ δίκα πήχεις εἰκαζόμενος· τὸ σῶ-

μα δὲ οἱ μὴ ἠσθῆς εἰς χρυσοειδές τι κάλλος ἀμείβεται. παυομένῳ δὲ τῆς εὐχῆς, σῶμα τε γίνεται καὶ τὸ πρὶν εὔχαδες ὅμοιον· καὶ κατελθὼν ἐπὶ τῆς γῆς, τὴν πρὸς ἡμᾶς ποιῆ συνουσίαν. Οὗ τι μάλα γελασείων ἐγέλασεν ἐπὶ τούτοις τοῖς λόγοις Ἰάμβλιχος· ἀλλ' εἰπὼν πρὸς αὐτὸς, ὡς ὁ μὲν ἀπατήσας ὑμᾶς ἐᾷ ἦν ἄχαρις. ταῦτα δὲ ἐχέτω ἔχει, τὰ λοιπὰ δὲ ἐνδὸν χωρὶς ὑμῶν πραξόμεθα. Τοιαῦτα ἐπεδείξατο· εἰς δὲ τὸν ταῦτα γράφοντα ἦλθε παρὰ τοῦ διδασκάλου Χρυσανθίου τοῦ ἐκ Σάρδεων· ἐκείνος δὲ ἦν Αἰδεσίου μαθητὴς, Αἰδέσιος δὲ ἀνὴρ τῶν πρώτων τοῦ Ἰαμβλίχου, καὶ τῶν ταῦτα πρὸς αὐτὸν εἰρηκότων. Ἐλεγεῖον ἂν ἐπιδείξειε αὐτῷ μεγάλης τῆς θειότητος γεγηθέσθαι τὰς δέ. Ἥλιος μὲν ἐφαίνετο πρὸς τοῦδε ὄντως ὅρους ἤδη καὶ συνάπτων τῷ καλουμένῳ κυνὶ, καὶ θυσίας καιρὸς ἦν. Ἡ δὲ εὐπετὴς ἐν τινι τῶν ἐκείνου προαστείων· ὡς δὲ τὰ πάντα εἶχε καλῶς, ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπέστρεφον, βάδην μὲν ἐκ σχολαίως προϊόντες· καὶ δὴ διαλέξεις ἦν αὐτοῖς περὶ θεῶν τῇ θυσίᾳ πρέπουσα· ἐν τῶν δὲ σιγήσας ὁ Ἰάμβλιχος μεταξὺ διαλεγόμενος, ὥσπερ ἀποπτοίᾳ φωνὴν καὶ τὸ ὄμμα εἰς ἓν γῆν ἀτενίζοντα χρόνον τινὰ ἱκανὸν ἅπαντα ἔβλεφεν εἰς τὰς ἴτας.

pus & veſtimentum in aureoſum colorem migrare, mox finitis precibus, in priſtinam redire ſpeciem corpus, actum demùm ad terram deſcendere, & in congreſſum colloquiumq; nobiſcum venire. Quibus dictis arriſit, quãquam ad riſum non perinde pronus Iamblichus, & in hæc verba reſpondit. Illepidus atque invenuſtus non fuit, qui iſtam in vos fallaciam intendit, at de cetero nihil abſque vobis actitabitur. Hoc ille de ſe documentum præbuit, quod à Chryſanthio Sardiano doctore ſuo AEdeſii diſcipulo, harum rerum ſcriptor accepit, qui quidem AEdeſius inter primos Iamblichi familiares fuit, corũque unus, qui ſuperioribus verbis apud eum uſi fuerunt. Adiecit idem & iſta divinitatis viri non obſcura indicia. Finitoris circuli extremos terminos ſol illuſtrabat, quo tempore cũ Cane cœleſti ſigno oritur ſimul: jamque tempus erat faciendi ſacrificii, quod appatabatur in ſuburbiorum uno, mox peractis ritè ſacris ad urbem revertebantur lento gradu tardéque inambulantes, orta diſputatione de Deo, non abſona ſacrificio. Tum fortè Iamblichus animo inter diſceptandum occupato alienatoque, & voce veluti interciſa, atque oculis aliquandiu in terram defixis & immotis ad comi-

tes respectans exclamat, Alia nobis ingredienda est via, quod cadaver non procul hinc elatum est: simulq; cum dicto iter aliò deflexit, quæ via purior videbatur, cumq; eo nonnulli diverterunt, quibus pudendum videbatur magistrum deserere: major pars quiq; pertinacioris erant ingenii, quorum in numero etiam AEdesius, inceptam institerunt viam, vanitati & hominis superstitioni rem adscribentes, ac more canum feram indagantium vestigiis sequebantur: nõ multò pòst accessere vespillones, qui mortuum tumularant, at ne sic quidem incœpto abstitere, percunctatique sunt, eámne viam priùs ingressi fuissent: quibus illi responderunt, ita necessum fuisse, quòd alia non duceret via. Adferebant divinius atq; isto incredibilius testimonium (quòd fortè impeditus fuisset ipsorũ visus minus acer, quòdque prærogativam ferret illius odoratus) voluisse periculũ facere maiori in re, quando Iãblichus ad illos dixit, id in sua voluntate situ non esse, sed ubi temporis se offerret oportunitas. Aliquãtò pòst tempore placuit cunctis stato ãni tẽpore accedere Gadara, q locus est thermarũ in Syria secũdas à Bajis in Romano imperio obtinẽs, quib. nullæ balneę calidæ cõparari possunt. Ibi hic cùm lavaret, pariterq; ceteri darent lavationi

ρους, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐξεβόησεν· ἄλλην ὁδὸν εἰσορμώμεθα. Νεκρὸς γὰρ ἐντεῦθεν ἄναγχος παρακομίζεται. Οἱ μὲν οὖν ταῦτα εἰπὼν, ἄλλην ἐβάδιζε, καὶ ἤ τις ἐφαίνετο καθαρωτέρα· ἐπεσύρετο δὲ καὶ τινὰς ὑπόπτερον, ὅσοις τὸ καταλείπειν τὸν διδάσκαλον αἰσχύνης ἄξιον ἔδοξεν· οἱ δὲ πλείους καὶ φιλοναικότεροι τῆς ἑταιρείας, ἐν οἷς καὶ ὁ Αἰδέσιος ἦν, ἔμειναν αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα ἐπὶ περιττείαις φέροντες, καὶ ἔλαχον ἀσαφῆ κύνες ἀνιχνεύοντες. καὶ ἅμα μὲν ἐπῆλθον οἱ θάψαντες τὸν τετελευτηκότα· οἱ δὲ οὐδὲ οὕτως ἀπέστησαν, ἀλλ' ἠρώτησαν εἰ ταύτην εἶεν παρεληλυθότες τὴν ὁδόν· οἱ δὲ ἀναγκαίως ἔφασαν ἔχειν· ἄλλην γὰρ οὐκ ἔφασαν ἔχειν. Ἔτι δὲ τούτῳ βεβαιότερον συνεμαρτύρησαν, ὡς ἐναχλοῖ ἡμῖν αὐτῆς πολλάκις μικρὸν ἔμπροσθεν φάσκοντες, καὶ ὀσφρήσεως ἴσως σοφὸν πλεονέκτημα. βούλεσθαι δὲ δῆθεν πεῖραν λαβεῖν ἑτέρου μείζονος· ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς, ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἐμοίγε τοῦτο ἔλεγεν, ἀλλ' ὅταν καιρὸς ᾖ· μετὰ δὲ χρόνον τινὰ δόξαν αὐτοῖς εἶναι τὰ Γάδαρα, θερμὰ δέ ἐστι λουτρὰ τῆς Συρίας, τῆς μετὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐν Βαίαις δεύτερον. εὐπόρους δὲ οὐκ ἔστιν ἑτέρα παραβάλλεσθαι· πορεύονται καὶ αὐτὸν ἕως εἰς τὰ Γάδαρα τῷ ἔτει, ὁ μὲν ἐντυγχάνει λοιμοῦ, οἱ δὲ καὶ συνελοῦσι.

ὄντο. καὶ περὶ τῆς αὐτῆς ἐνίκων. μεσ-
διάσας δὲ ὁ Ἰάμβλιχος, ἀλλ' ἐπ
εὐσεβείᾳ ἔφη, ταῦτα ἐνδείκνυσθαι, μοῦ
ἵνα μὴ διαπράξηται, τῆς θερμῆς
πρωτῶν δύο τὰς μικροτέρας, τῆς δὲ
ἄλλων χαριεστέρων ἐπίλυσιν ὑπ-
τευθέντας τοὺς ὁμιλητὰς παρὰ
τῆς ἐπιχωρίων, ὅπως ἐκ παλαιοῦ
προσωνομάζοντο. εἰ δὲ τὸ προσ-
χθὲν ἐπιτελέσαντες, ἀλλ' οὐκ ἔχει
φράσαι εἶπον· ἀλλ' αὐτὰ μὲν ἐκεῖνος
παλαίεται· τῇ συμφωνίᾳ δὲ Ἀν-
τέρως ὄνομα δὲ αὐτοῖς ἐπιφαύσας
τῆς ὕδατος, ἐτύγχανε δὲ ἐπὶ πρω-
τοῖδος κατὰ τὴν ὑπόρυλησιν καθή-
μενος, καὶ βραχέα τινὰ προσφθέγ-
ξάμενος ἀπὸ τῆς πρώτης καίτοι
θεν παιδίον λευκὸν ἦν τὸ φαιδρόν,
καὶ μετρίως ὠμφηθὲς καὶ χρυσοει-
δὲς αὐτῇ κόμῃ, τὰ μετάφρενα
σφόδρα ἀφειδέλεον· καὶ ὅλον ἐοικὸς
λευκόμορφοις καὶ λελυμένοις. καὶ πλα-
γίαν δὲ τὴν ἐταίραν ἐπὶ θάτερα
τὸ πρόσωπον ἔκλινε, καὶ ἐμορφάσθη
σὺν καὶ σύνυς ἦν. ἐπανακλασθεῖσα αὐτὰ
φράσαι ἐξεπέλασεν ἕτερον ἔφηβον τῷ
πρόσθεν παραπλήσιον ἀπαλὸν μὲν
ὄντα καὶ νώμῃ μᾶλλον τοῦτον ἁλι-
ώδη παντὶ χιόνος· καὶ περιπλε-
κέντε ἀμφοτέρω αὐτῷ τὰ παιδία
καὶ καθάπερ γνησίῳ τινὶ πατρὶ
ἐμφύντα, περιέχετο. ὁ δὲ ἐκείνα
τὰ παῖδε θηλείας ἀπεδέξατο λήξας,

operam, nata de balneis disceptatione, renidens Iamblichus, tametsi religione, inquit, impediar, quo minus ista aperiam, vestra tamen id caussa fiet: simulq; iussit discipulos scisscitari à popularibus indigenis, quibus jam olim nominibus donati fuissent duo è calidis fonticulis minores, sed cæteris elegantiores verustioresque. Illi postquam imperata fecissent, negarunt se causam nominum posse rescire, uni tamen Amori nomen esse, alteri Anteroti deo amantium injuriæ vindici. Confestim ipse contacta manu aqua (sedebat enim fortè in crepidine fontis, ubi depletur ac superfunditur alveus) paucis admurmuratis verbulis, de fontis imo pusionem excivit, candidum, commoda statura, capillitio in fulvum aurum tincto, dorsi cute nitida, qui totus lavanti aut loto assimilis erat. Attonitis rei novitate comitibus, transeamus hinc ad proximum, inquit, fonticulum, simulq; exurgens præcedebat, in cogitatione defixus, ac suspenso vultu, ibiq; eadem, quæ prius, peragēs, alterum Amorē evocauit, prioris per omnia simile, extra comas nigrantes huic magis, & rutilas, per collum sparsas. Ambo pusiones circumfusi artis complexibus lamblicho velut naturali patri inhærebant, quos ille in proprias suas sedes cvestigiò restituit,

lotusq; exceſſit: obſtupefacto comitum & familiarium coetu, qui ab eo tempore ſcrutari quicquam deſierũt, & argumentis ac ſignis, quæ viderant, tanquam validis habenis pertracti, in omnibus credulos ſe præbuerunt. Ferebantur de illo in vulgus, & alia fidei abſona, monſtriq; ſimilia, quorũ ego nihil ſcriptis mandare volui, ratus id parum tutum eſſe, Deoq; invisum, ſi quis hiſtoriæ veraci & ſolida fide nixæ fabulas inanes, commentitias ac fluxas inſerat. Quid, quod & hæc ipſa ſcribo nõ ſine religione quadam, metuens ne rumores ſint & fictæ auditiones, niſi quod viros ſequor, qui fidem nõ adhibẽtes aliis, rei viſæ ſenſu permoti fuerunt: quicquid ſit, nemo omnium eius æqualium, quod equidem ſciam, iſtud, quod dixi, prodidit, referente modeſtè AEdeſio, nec ipſum ſcripſiſſe, nec alium quempiam eo audaciæ proceſſiſſe. Aetate Iamblichi vixit Alypius in dialecticis exercitatiſſimus, corpuſculo exiguo admodum, paulloque, quam cubitale aut Pygmæi, maiore: quod intuẽti videri poterat anima ſpiritúſve eſſe, vſque adeò quod corruptioni obnoxiũ erat, nihil adoleſcebat, ſed in divinã quandam naturã cõſumebatur. Vt igitur magnus ille Plato, divina corpora ait eſſe diverſa ab iis, quæ ſũt animis circũfuſa: ita dixerit nõ abſurdè

ἢ συβαζομένων τῆς ἰταλικῆς ἕξεως λεσδίμιος· εἰ δὲν μετὰ τῦτο ἐζήτησαν οἱ τῆς ὁμιλητῆς πλῆθος, ἀλλὰ διὰ τῆς φανείσης δεισιμαίμων, ὥσπερ ὑπ' ἀῤῥήκτε ῥυπῶρος εἵλκοντο, καὶ πᾶσιν ἐπίστευον. ἐλέγετο δὲ καὶ περιφοξότερα καὶ τερατωδέστερα. ἐγὼ δὲ τῦτων ἀπέγραφον εἰδὲν· σφαλερόν τι καὶ θνητοῖς πρᾶγμα ἡγούμενος εἰς σύγγραφὴν τάσσειν καὶ ἀπιστίαν ἐμποιεῖν ἀκοὴν ἀληθαρμόνιον δὲ ῥέυσαν· ἀλλὰ καὶ ταῦτα γε μὴν δεδοικὼς ἀκοὴν ἔσαν, πλὴν ὅσα γε ἐπόμαι ἀνδράσιν οἱ τοῖς ἄλλοις ἀπιστοῦντες πρὸς τὴν τῦ φανέντος αἴθησιν σωφρονέμφθησαν· ἑνὸς δὲ αὐτῦ τῶν ἑταίρων ἀνέραλφεν, ὅσπερ ἡμᾶς εἰδέναι τῦτο δὲ εἶναι μῦθος Αἰδεσίῳ φήσαντος, μήτε αὐτὸν γράφειν, μήτε ἄλλον τινὰ τολμᾶν. κατὰ τὰς Ἰαμβλίχυ καιρὰς ἦν καὶ ὁ διαλεκτικώτατος Ἀλύπιος, ὃς ἔτυχε μὲν σώματος μικροπρεποῦς, καὶ τὸ σῶμα παχυμερὲς περίβλημα ἐλάχιστον· ἰσχνὸν δύνασθαι δὲ καὶ τὸ φαινόμενον σῶμα, ψυχὴ καὶ νῦς εἶ· ὅτι τὸ φθειρόμενον οὐκ ἐδύνατο εἰς μήκη διαπαντὸς εἰς τὸ ἀθανατίζειν· ἕκαστα δὲ ὁ μέγας Πλάτων φησὶ τὰ θεῖα σώματα τὸ ἀναπαλὲς ἔχειν ἐγκείμενα ταῖς ψυχαῖς· ἔτως ἄν τις εἴποι καλλίονι ἐμ-

βεβηκέναι τῇ ψυχῇ καὶ συνίχεσθαι
καὶ παρατίθεσθαι παρὰ τῶν κρείττονος.
ζηλωτὰς μὲν οὖν εἶχε πολλοὺς ὁ Ἀ-
λύπιος· ἀλλ' ἡ παίδευσις ἦν μέ-
χρι συνουσίας μόνης· βιβλίον δὲ
προέφερεν οὐδείς· ὥστε μάλα ἀσμέ-
νως πρὸς τὸν Ἰαμβλιχον ἀφίξε-
το, ὡς ἐκ πηγῆς ὑφορμιζόμενος,
ἐμμενούσης καθ' ἑαυτὴν, ἐμφορησό-
μενος καὶ πούμενος· κατὰ δὲ τὸ κλέ-
ος ἀμφοῖν αὐξόμενον ἄνω καὶ συνέ-
τυχόν ποτε ἀλλήλοις ἢ συνηλίσαν
ἅπαξ ἢ τρίς· καὶ περιπαθῆσαι γε
αὐτὸς θαῦμα οἷον εἰκάσαι μεγά-
λα μυστήρια. Ἰαμβλίχου δὲ τὸ ἐπι-
σοφιθῆναι μᾶλλον ὑπομείναντος
ἢ τὸ ἐπισοφίσαι· ὁ Ἀλύπιος παρὰ
πᾶσαν ὑπόνοιαν ἀφεὶς ἅπασαν
φιλόσοφον ἐρώτησιν. τοῦ δὲ θεά-
τρου γενόμενος, εἰπέ μοι φιλόσοφε
πρὸς αὐτὸν ἔφη, ὁ πλούσιος, ἢ
ἄδικος, ἢ ἀδίκως πλουτῶν, καὶ
ἢ οὔ; τούτων γὰρ μέσον οὐδέν· ὁ δὲ
τὴν σπουδὴν τοῦ λόγου μιτήσας·
ἀλλ' οὐχ' οὗτος γε ἔφη θαυμασι-
ώτατε πάντων ἀνδρῶν ὁ ζῆτος
ἡμέτερος ἐξελέγχεως, εἰ τοῦ
τι περιττὸν ἔξω κατὰ τὸ σῶ-
τὸς, ἀλλ' εἴ τι πλεονάζει ἐν
τῇ οἰκείᾳ ἀρετῇ φιλοσόφου καὶ
πρέπουσαν. Ταῦτα εἰπὼν ἀ-
πεχώρησεν. Καὶ ἅμα σὺν αὐτῷ
καὶ ἡ σύλλογος.

aliquis etiã illũ in animã immigrasse, à qua detineatur possideaturq; velut à Deo. Hic Alypius multos habuit sectatores, sed eius institutio intra colloqui & privatę disputationis terminos stabat, libruq; nemo proferebat; quapropter summa alacritate animi ad Iamblichũ defluxerũt illi, tanquã è petẽnis fõtis exũdãte, nec intra alveũ sese cõtinẽte scatebra exsatiaturi se & affatim hausturi. Gliscente aũt utriusque fama, evenit ut casu obvii mutuo sibi occurrerẽt, veluti stellæ quæpiã, circũsessiq; adeò spisso theatro & auditorũ coetu, ut ingẽtis Musæi vicem repræsentaret, tenerẽtur. Itaq; dũ Iamblichus cunctatur, interrogari, quã prior quæstionem intentare, magis exspectans, Alypius præter omnem exspectationem, postpositis Philosophicis quæstionibus, corona hominum septum se videns, ad Iamblichum conversus; Dic mihi Philosophe, ingt, verúmne sit an nõ, Dives aut injustus, aut iniustis hæres: nihil enim hîc medium. Ille quæstionis aculeum perosus, Alienus, inquit, à nostra ratione iste disputationis modus est, vir eximie, si quis in rebus externis præter alios excellat, sed si virtutum, quib. Philosophum propriè ornatum esse decet, copiis circumfluat atque abundet. Quæ verba locutus discessit, simulque cum assurgente consessus omnis diffluxit.

Post

Post discessum seipsum colligens, ac quæstionis acumẽ secum admiratus frequenter in eius congressum colloquiumque privatim venit, supra modum admiratione ac laudibus virum prosecutus ob judicii subtilitatem & ingenii sagacitatem, defunctíq; vitam historicè absolvit: nam qui ista scribit, eum librum nactus fuit, multa caligine de industria obtectũ, & quasi alta nube perfusũ, nõ tam propter dictorum obscuritatem, quã quod prolixã Alypii cõtineat magisterium exercentis disputationem, cùm rerum disceptatarum, quatenus ratione nitantur nulla exstet memoria. Loquebatur idem liber profectiones Romam versus incredibiles, quib. causa nulla suberat, nec animi par magnitudo respõdebat: ostendit tamẽ multos fuisse viri illius admiratores: sed nullum illic testimonium facti dictíve memorabilis adfertur. Videtur certè præclarus ille Iamblichus eodẽ laborasse malo, quo pictores, qui formosulos in ætatis flore cõstitutos dũ pingũt, volũtq; picturę lenociniũ quoddã & gratiã de suo adijcere, totã depravãt repręsentatã effigiẽ, sic ut & ab exẽplari proposito pariter, & à vera forma aberrõt. Simili modo & iste, dũ veritatis studio laudare virũ satagit, demõstrat, quàm atrocia in judiciis suo sęculo exercita supplicia, quã grauib. æruñis presti fu-

ἀπιὼν δὲ ἐφ' ἑαυτὸν ἐκ τῆς πρὸς τὸν ὀξύτητα θαυμάσιος, πολλάκις τε ἰδίᾳ συνίστη αὐτὸν, καὶ ὅτως ὑπερηγάσθη τὸν ἄνδρα τῆς ἀκριβείας καὶ σωφίσεως, ὥστε καὶ ἀπελθόντος βίον συνέγραψε. καὶ ἐντυχὼν ὁ ταῦτα γράφων τοῖς γεγραμμένοις, τὰ γεγραμμένα δὲ ὑπὸ τῆς συνθήκης ἐμελαίνετο, καὶ νέφος αὐτοῖς ἐπέβαλλε βαθὺ, οὔ τι δι' ἀσάφειαν τῶν λεγομένων, ἀλλὰ διὰ σπάνιον εἶχε τὸν Ἀλυπίου λόγον μακρόν τινα, καὶ διαλέξεων ἐπ' ἀπείρων μίαν λόγον ἐχουσῶν, διὸ καὶ μίαν τε εἰς τὴν Ῥώμην ἔφραζε τὸ βιβλίον, αἷς οὔτε αἰτία προσῆν, οὔτε τὸ τῆς ψυχῆς συνεφαίνετο μέγεθος· ἀλλ' ὅτι εἵπετο πολλοὶ τε θηρῶντες τὸν ἄνδρα παραδηλοῦσι, καὶ τιδὲ εἶπεν ἢ ἔφραζεν ἀξιόλογον, οὐκ ἀφηρέθησαν· ἀλλ' ἔοικεν ὁ θαυμάσιος Ἰάμβλιχος ταυτὸν πεπονθέναι τοῖς γραφικοῖς, οἵτινες ἐν ὥρᾳ γράφοντες, ὅταν χαρίσωνταί τι παρ' ἑαυτῷ εἰς τὴν γραφὴν βουληθῶσι, τὸ πᾶν εἶδος τῆς ὁμοιώσεως διαφθείρουσιν· οὕτω ἅμα τι τῷ παραδείγματος ἡμαρτηκέναι καὶ τῷ κάλλους, ὥστε καιρός, ἐπαινέσαι προειλόμενος ἀεὶ τὴν ἀλήθειαν, τὸ μὲν μέγεθος ἐμφαίνει τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐν τοῖς δικαστηρίοις κολάσεων καὶ

ἀτυ-

ἀτυχημάτων αἰτίας δ' εἰπὼν τούτους, ἢ προφάσεις, ὅτι πεφυκὼς ἐξηγεῖσθαι πολιτικῶς, ὅτε προελόμενος, τὸν πάντα χαρακτῆρα σωιέχει τῆς βίου μόλις τοῦτο καταλιπὼν τοῖς ὀξυδορκοῦσι ξυλλαβεῖν, ὅτι φ ἄνδρα ἐθαύμαζε, καὶ διαφέροντος αὐτὸν τὸ τε παρὰ τὰ δεινὰ καρτερίας, καὶ τὸ ἀνέκπληκτον, ἵν' τε ἐν τοῖς λόγοις ὀξύτητα καὶ τομὴν κατεσκευάζετο. ὃς Ἀλεξανδρείας δὲ ἦτος ἦν· καὶ τὰ μὲν εἰς Ἀλύπιον, ταῦτα· καὶ τελευτᾷ γε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γηραιὸς, Ἰάμβλιχός τε ἐπ' αὐτῷ, πολλὰς ῥίζας τε καὶ πηγὰς φιλοσοφίας ἀφείς. Ταύτης ὁ ταῦτα γράφων τῆς φορᾶς ἐτύγχανεν. Ἄλλοι μὲν γὰρ ἀλλαχοῦ τῆς εἱρημένων ὁμιλητῆς διεσπάρθησαν εἰς ἅπασαν τὴν Ῥωμαίων ὑπήκοον. Ἀιδέσιος δὲ κατέλαβε τὸν Μύσιον Πέργαμον.

cerint mortales, sed causas & primas origines, unde illa nata sint, cùm explicare politicè non valeret, neq; magnū in eo laborem collocaret, totam vitæ formulam lineamentáq; omnia confudit, vix oculatissimis quibusq; percipiendum illud relinquens, quod Alypium suspiceret, quod eius in periculis malisq; constantiam & animi firmitatē præterea orationis acrimoniā & penetrationem probaret. Erat aūt Alexandrinus gente Alypius, de quo hactenus, decessitque in patria senio confectus: & post eum Iamblichus, multis emissis sparsisq; philosophiæ radicibus ac fontibus. In hūc eruditorum hominum proventū incidit, qui ista scribit: nam è cōmemoratis discipulis alius aliò per universam Rom. Imperii ditionem variè distracti sunt: in quibus Aedesius Pergamum Mysiæ sedem sibi delegit.

Τέλος τῦ βίου τῦ Ἰαμβλίχου καὶ Εὐσταθίου.

Iamblichi vitæ per Eunapium Sardianum scriptæ Finis.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΒΙΟΣ ΕΚ ΣΟΥΙΔΑ.

ΙΑΜΒΛΙΧΟΣ Χαλκίδος τῆς Συρίας φιλόσοφος, μαθητὴς Πορφυρίου τοῦ φιλοσόφου τοῦ Πλωτίνου ἀκροατοῦ, γεγονὼς κατὰ τοὺς χρόνους Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως, ἔγραψε βιβλία φιλόσοφα διάφορα.

EIUSDEM IAMBLICHI VITA EX SVIDA.

IAMBLICHUS ex Chalcide urbe Syriæ oriundus philosophus, discipulus Porphyrii philosophi qui Plotini fuit auditor, vixit circa tēpora Constantini Imperatoris. Scripsit varios libros in Philosophia.

Meminit Commentarius Græcus Sopatri, Syriani & Marcellini in Hermogenem *pag. Aldi edit. 382.*

Καὶ Πυθαγόρας δὲ, ὡς Ἰάμβλιχός φησιν ἐν τῷ περὶ τῆς Πυθαγορείου αἱρέσεως, μίσει γυναῖκα ἀγοραζομένους, νεανίαν τινὰ σὺν αὐλητῇ κωμάζοντα μετὰ λαμπάδος κατὰ αὐλητρίδος, τότε οἶκον αὐτῆς ἐμπρῆσαι· αὐτόν τε δὴ ζηλοτυπίας, ἐπείγε τῆς μανίας παραλευσάμενος τῇ αὐλητρίδι μεταβάλλειν τὸν ῥυθμὸν δαί τι καταση μαλικώτερον μέλος, τὸ καλούμενον ἀνάπαιστον. Locus est lib. 1. cap. 25.

Meminit Iulianus Imperator. Cujus aliquot ad ipsum Epistolas perquam elegantes subdere placuit.

IULIANUS IMPERATOR IAMBLICHO PHILOSOPHO, *Petro Martinio Morentino Navarro interprete.*

VLyssi satis fuit ad filii de ipso opinionem coërcēdum dicere, *Non sum de superis, quid me immortalibus aquas?*

At ego ne hominem quidē esse me dicere ausim, ut est in proverbio, quādiu absum ab Iamblicho: Veruntamē eius studiosum cupidumq; esse me concedam, sicut ille pater Telemachi. Quamuis enim indignum me aliquis fortasse dixerit, attamen non propterea me à tui amore abstrahet. Nam & multos egregiarum statuarū amatores fuisse audio, qui nō solùm artificis laudi nihil obfuerint: verùm etiam suo erga illas amore veram vivámq; voluptatem operi addiderint. Quod autem me veteribus illis sapi-

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΙΑΜΒΛΙΧΩ ΦΙΛΟΣΟΦΩ.

Ὀδυσσεῖ μὲν ἐκήρυττε τῷ παιδὸς τὴν ἐφ' αὑτῷ φαντασίαν διασύλλογιστι, λέγων,

ΟΥ̓τοι τις Θεὸς εἰμὶ· τί μ' ἀθανάτοισιν ἐίσκεις;

Ἐγὼ δὲ οὐδ' ἂν ἄνθρωπον εἶναι φαίην ἄν, ὡς ὁ λόγος, ἕως ἂν Ἰαμβλίχῳ μὴ συνῶ· ἀλλ' ἐρασὴς μὲν εἶναι ὁμολογῶ, καθάπερ ἐκεῖνος τῷ Τηλεμάχῳ πατήρ. Κἂν γὰρ ἀνάξιον μέ τις λέγῃ, ἀλλ' οὔτω τῷ ποθεῖν ἀφαιρήσεται. Ἐπεὶ καὶ ἀγαλμάτων καλῶν εἰκόνα πολλὰς ἐρασὰς γεγένθαι, μὴ μόνον τῷ δημιουργῷ τὴν τέχνην μὴ βλάψαντας, ἀλλὰ καὶ τῷ περὶ αὐτὰ πάθει τὴν ἔμψυχον ἡδονὴν τῷ ἔργῳ προσθέντας. τῷ γε μὴν καλῶν καὶ σοφῶν ἀνδρῶν, οἷς ἡμᾶς

ἐκείνως εἰκῆ μοι θέλεις παίζων, ὁ-
σῶτον ἀπέχειν φαίην, ὁπόσον ἐμοὶ τῆς
φοιτῶντος ἐθνους μέτεστι πίστεως.
Εἶεν σὺ γὰρ Πίνδαρον μόνον; ἢ καὶ Δη-
μόκριτον ἢ Ὀρφέα τὸν παλαιὸν ἄλλον, ἀλ-
λὰ καὶ πᾶσαν ὁμοῦ τὸ Ἑλληνικὸν, ὁ-
πόσον εἰς ἄκρον φιλοσοφίας ἐλθεῖν
μεμουσώμεθα, καθάπερ ὁ λυσιπό-
νων φθόγγων ἑταῖρος ἐκεῖνος ἀνὴρ,
πρὸς τὸ ἐντελὲς ἁρμονίας χεῖρα τείνας
ὡσαύτως Ἄργον τὸ φύλακα Διὸς οἰῶν μύ-
θοις ὑφορείαις ἔχοντα τὸν Διὸς παιδιῶν,
ἀποκλίναις ἀνύδροις ὀφθαλμῶν βο-
λαῖς πειρᾶται σῶν ἔτω καὶ σὲ ἴσθι
σιον ἀρετῆς φύλακα καθαροῖς παιδεύ-
σεως ὀφθαλμοῖς ὁ λόγος φωτίζει.
Πρῶτα μὲν δὴ τὸν Αἰγύπτιον φασὶ
πολλαῖς μορφαῖς ἑαυτὸν ἀλλάτ-
τειν, ὡσανεὶ δή τι μαθητὴς δοκοῦ-
νοις, ὡς ἦν σοφὸς, ἀποφήνας. Ἐγὼ δὲ εἰ
περ ἦν ὄντως σοφὸς Πρωτεὺς, καὶ οἷος
πολλὰ τῶν ὄντων γινώσκειν, ὡς ὁ μῦθος
λέγει, τὰ μὲν ὧν πρὸς φυσιολογίαν ἐπαι-
νῶ, καὶ γνώμης δεξιᾶς ἔχεσθαι δίδωμι μὴ
φιλανθρώπου τινὸς, ἀλλὰ δυσκόλου τρόπου
ἔργον ἐπιδείκνυται, ἵνα μὴ χρή
σιμος ἀνθρώποις ᾖ. Σὺ δὲ εἰ σοφὸς εἶ,
τίς ἐκεῖνος ἐλπίδος; ἢ μᾶλλον ὁποῖος σὺ
δῆτα τὸν Πρωτέως τοῦ σοφοῦ τίτλον εἰκῇ
μὴ μᾶλλον ὡς ἀρετὴν, ἀκριβῆ κατορθοῦν
ὧν χρὴ καλῶν, ἐφθονεῖς ἀνθρώποις·
ἀλλ' ὥσπερ ἥλιος καθαρὸς ὢν ἀφθό-
νως ἀκτῖνας ἀφιεὶς ἐπὶ πάντας ἴσας,

entibus ludes assoribus, tantùm me ab iis abesse sentio, quantum deorum gregò ac disciplina me esse profiteor. Tu verò non solùm Pindarum aut Democritum aut Orpheum illum antiquissimum, sed omnes omninò Graeciae philosophos, qui in eo genere floruisse memorantur, tanquam in lyrae variis è sonis concentu ad perfectam Musicam conjunxisti: atq; ut Argum illum qui Iovis delicias custodiebat, pervigilibus oculis undiq; poetae obscipunt: sic te virtutis verum & germanum custodem puris doctrinae luminibus illustrat eloquentia. Ajunt Proteum illum Aegyptium se in varias formas commutasse, quasi veritum ne imprudens hominibus requirentibus sapientem se esse demonstraret. Ego verò, si quidem sapiens fuit reipsa Proteus, & is qui multas res cognosceret (sicut vult Homerus) de scientia eum laudo, de ingenio nō laudo: non enim viri bōni & liberalis, sed impostoris improbi officio fungebatur, cum eo se occultaret, ne hominibus prodesset. At te, vir clarissime, quis non jure admiretur, tùm quod Proteo sapientiae laudem concedis, tùm multò magis, quod virtutem, summamq; rerum optimarum scientiam nemini invides, sed instar nitidi solis tuos illustres radios in omnes emittis,

non modò præsentes docendo: sed etiam absentes, quoad licet, scriptis tuis ornando. In quo sanè Orpheum illum nobilem superas. Ille siquidem Musicam suam in beluis demulcendis consumebat: tu tanquam ad salutem humani generis in hoc mundo collocatus, omnibus locis AEsculapii manum imitaris, vocéq; ista facunda & salutari omnes orbis partes perlustras. Quocirca mihi videtur Homerus, si reuiuisceret, multò iustius illud de te usurpare posse:

Vnus adhuc vivus læto versatur in orbe.

Nam ignis ille antiquæ formæ nobis tanquam scintilla quædam sacra veræ atq; uberis doctrinæ à te uno fovetur atq; alitur. Atq; utinam (ô Seruator Iupiter, & sancte Mercuri) contingat Iamblichum optimum, id est, commune orbis terrarum commodum, longissima vita frui. Certè cùm veteres pro Hometo, Platone, Socrate, & si quis alius in orbem hunc incidit, iusta vota feliciter atq; ex animi sententia fecerint, vitamq; illorum hoc modo produxerint: non erit incommodum, hominem nostra ætate viris illis & vita & oratione parem, similibus votis ad summam senectutem cum omnium felicitate transmittere.

ὰ μόνον τοῖς παρεῦσι τὰ εἰκότα ξυγγράφων· ἀλλὰ καὶ ἀπόλαυε, ἐφ' ὅσον ἔξεστι, τοῖς παρὰ σαυτῷ συμμύωσι. Νικᾷς δ' ἂν ἴσως καὶ τὸν Ὀρφέα τὸν καλὸν, οἷς φασί τινες· εἰ γὰ ὁ μὲν τὴν οἰκείαν μουσικὴν εἰς τὰς τῶν θηρίων ἀγωγὰς κατηνάλισε· σὺ δὲ ὠφέλησας τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων γένος τραχθεὶς, Ἀσκληπίου χεῖρα παύλαχοῦ ζυλῶν, ἅπαντα ἐπέρχῃ λογίῳ τε καὶ σωτηρίῳ πνεύματι. ὥστε μοί γε δοκεῖ καὶ Ὅμηρος, εἰ ἀνεβίω, πολλῷ δικαιότερον δύναιτο ἐπί σοι εἰπεῖν τὰ ἔπος αἰνίξασθαι, τὸ,

Εἷς δ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται· εὐρέϊ κόσμῳ.

Τὸ γὰ πῦρ τὸ παλαιᾶς κόμματος ἡμῖν οἱονεὶ σπινθήρ τις ἱερὸς ἀληθὲς καὶ γονίμως παιδεύσεως ὑπό σοι μόνῳ ζωπυρεῖται. καὶ εἴη γε Ζεῦ σῶτερ, καὶ Ἑρμῆ ἅγιε, τὸ κοινὸν ἁπάσης τῆς οἰκουμένης ὄφελος, Ἰάμβλιχον τὸν καλὸν ἐπὶ μήκιστον χρόνον πρεῖαι· πάντως που καὶ ἐφ' Ὁμήρῳ καὶ Πλάτωνι καὶ Σωκράτει, καὶ εἴ τις ἄλλος ἄξιος τῷ χορῷ τούτῳ, δικαίας εὐχῆς ἐπιτυγμα τοῖς πρότερον εὐτυχήσασιν, ὕστερον ἐς ἐπίπονα καιρὸς ἐπὶ μεῖζον πύξασιν· εἰ δὲ μὴ κωλύει καὶ ἐφ' ἡμῖν ἄνδρα καὶ λόγῳ καὶ βίῳ τῷ ἀνδρὶ ἐπίπονα ἀνταξίως, ἐφ' ὁμοίαις εὐχαῖς ἐς τὸ μακρότατον βίου γῆρας ἐπ' εὐδαιμονίᾳ τῇ ἄλλων παρεκπέμπειν.

β. Ἰαμ-

Β. ΙΑΜΒΛΙΧΩ.

Αἰνῶ μέν σε τῆς ἐν τῇ μέμψει γλυκύτητος, καὶ ὡς ἑκάτερον ἐξ ἴσου πράττεις, καὶ οἷς γράφεις τιμῶν, καὶ οἷς ἐγκαλεῖς παιδεύων. ἐγὼ δὲ εἰ μέν τι συνῄδειν ἐμαυτῷ τὸ πρός σε γιγνόμενον καὶ κατὰ μικρὸν ἐλλείπειν τι, πάντως ἂν τὰς προφάσεις εὐλόγους εἶπον, ἐπειρώμην, ὡς ἐνῆν, τὴν μέμψιν ἐκκλίνειν, ἢ συγγνώμῃ σε μαρτεῖν αἰτῶν οὐκ ἠρνούμην. ἐπεὶ μηδὲ ἄλλως ἀσύγγνωστον οἶδά σε πρὸς τοὺς σούς, εἴ τι τῇ πρός σε φιλίᾳ ἐξήμαρτον ἀκούσης. νῦν δὲ ἐγὼ μὲν ἦν ὅτε παρόφθην αὐτὸς ἐμαυτόν, ὅτι πόας ἀμελεῖν, ἵνα τύχοιμι ὧν δεῖ ζητοῦσης σοῦ δῶ· μὴν φέρε σοι καθάπερ ἐν ὄρᾳ γραφῆς ἀπολογήσομαι, καὶ δείξω μηδὲν ἐμαυτὸν ὧν ἐχρῆν, ὡς σε παριδεῖν, ἀλλὰ μηδὲ μελλῆσαι τολμήσασα. ἦλθον ἐκ Παννονίας ἤδη τρίτον ἔτος τοῦτο, μόλις ἀφ' ὧν οἶδα κινδύνων καὶ πόνων σωθείς. ὑπερβὰς δὲ τὸν Χαλκηδόνιον πορθμὸν καὶ ἐπισχὰς τῇ Νικομήδους πόλει, σοὶ πρῶτον καθάπερ πατρίῳ θεῷ τὰ πρωτόλεια τῆς ἐμαυτοῦ σωτηρίας ἐπέθυσα, εὐαρέστου τῆς ἀφίξεως τῆς ἐμῆς, οἷον ἀνάθημά τι καὶ ἱερεῖον εἰς ὑπόρρησιν ἐκπέμπων καὶ ἡγούμενος γράμματα βασιλέων ἀπαγγεῖλαι τοῖς Ἰουλιανοῦ φίλοις,

II. IAMBLICHO.

Sentio tuam in reprehendendo dulcedinem, & quemadmodum utrumq; pariter efficias, ut & non scribendo ornes, & reprehendendo erudias. Ego verò si mihi essem conscius vel tantillum officio erga te meo defuisse, certè aliqua probabili ratione crimen conarer effugere, quantum possem, aut delicti veniam petere non recusarem: præsertim cùm te sciam non esse tuis implacabilem, si quid per imprudentiam in amicitia offenderint. Nunc autem (neque enim cunctationem aut inertiam res ferebat, si modò assequi aliquandò volumus, quæ semper optavimus) constituti tibi tanquam coram judice res esset, causam dicere, nihilque à me, secus quàm oporteret, vel negligentia vel tarditate commissum esse, probare. E Pannonia veni tertio ab hinc anno, vix ex illis periculis & laboribus, quos tu minimè ignoras, ereptus. Cùm autem fretum Chalcedonium trajecissem, & ad urbem Nicomedis appropinquassem, tibi primo quasi patrio deo prima pro salute mea vota persolvi, cùm ad te signum adventus mei, quasi donarium aliquod sacrum, salutationem misi. Literas autem ferebat unus è regiis satellitibus, nomine Iulianus,

Bacchyli filius, genere Apameus, cui propterea libentius Epistolam tradidi, quod & istuc ire & te optimè nosse ajebat. Posteà verò mihi absenti tanquam ab Apolline sacra Epistola allata est, qua te libenter de meo adventu cognovisse declarabas. Fuit verò mihi tanquam lætum omen, & initium bene sperandi, sapiens ille Iamblichus, & Iamblichi literæ. Quid hîc commemorem quantoperè lætatus fuerim, aut quemadmodum legendis tuis literis affectus? Si enim de hac re literas nostras accepisti (quas tabellario cuidam ex iis, qui ad nos hinc venisti, dedimus ad te perferendas) certè quantam ex iis voluptatem coepisti, è nostris verbis intelligis. Iterum autem cùm domum rediret educator meorum liberorum, alteras ad te literas misi, quibus & tibi de prioribus tuis literis gratias agebam, & simul in posterum mutuas à te literas flagitabam. Posteà venit ad nos legatus clarus vir Sopater, quem quidem hominem agnoui, continuò exsilui, eumque complexus fleui præ gaudio, quòd nihil nisi te ac tuas literas augurarer. Quas ut accepi, osculatus sum, & ad oculos admovi, mordicusq; tenui, quasi veritus, ne inter legendum imago vultus tui ex oculis meis sensim evolaret. Et quidem statim rescripsi, non

Βακχύλου παῖς, Ἀπαμεὺς τὸ γένος, ᾧ διὰ ταῦτα μάλιστα ἡδέως ἐπιστολὴν ἐπεμελόμην, ὅτι καὶ πρὸς ὑμᾶς ἥξειν, καὶ σε ἀκριβῶς εἰδέναι καθυπεσχνεῖτο. ταῦτά μοι καθάπερ ἐξ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐφοίτα παρὰ σοῦ γράμμα λέγων ἄφιξιν τὴν ἡμετέραν ἀσμένως ἀπηγγέλθαι δοκοῦντος. ἦν τοῦτο ἐμοὶ δέξις ἀγαθὴ καὶ φήμη καὶ χρησῶν ἐλπίδων ἀρχή, Ἰάμβλιχος ὁ σοφὸς, καὶ τὰ Ἰαμβλίχου γράμματα· τί με δεῖ λέγειν ὅπως πύθοιό μου, ἢ ἀκηκοὼς τὴν ἐπιστολὴν ἔσαθον σημαίνειν; ἐγὼ γὰρ ἐδεξάμην τὰ παρ' ἡμῶν ἐπεκομίζειν γράμματα, ἵν' δὲ δι' ἡμέρου δρόμου τὴν ἐκεῖθεν ἀκοὴν ὡς σε σῶν ἀφίκοιτο ἀπόλαυσις ὁπόσον ἐπ' ἀνθρώποις ἡδονὴν ἔχον, ἀφ' ὧν ἐδήλουν γράφοντος. πάλιν δὲ παρὰ τοῦ λιχάδος τοῦ γραφέως τὴν ἐμαυτοῦ παιδίαν, ἐπιστολὴν ἦρχον πρὸς σε γραμμάτων, ὁμοῦ μὲν τὴν ἐπιστολῆς φθάνουσι χάριν ὁμολογῶν, μὲν πρὸς δὲ ἐξῆς ἐν ἀσφαλεῖ σοῦ τὴν ἀνθίδοσιν αἰτῶν, μηδὲ αὐτὸν ἐφορίσασθαι ὡς ὑμᾶς ὁ καλὸς Σώπατρος· ἐγὼ δὲ ὡς ἔδιον αὐθωπιάσας ἔχα, καὶ περιπλακεὶς ἐδάκρυον ὑφ' ἡδονῆς, ἐδεξάμην ἄλλο τι σεμνὸν παρὰ σοῦ πρὸς ἡμᾶς ἐπεστολῶν γράμμα, ὡς δὲ ἔλαβον, ἠσπασάμην, καὶ πρὸς ὀφθαλμοὺς ἤγαγον, καὶ ἀπρίξ εἶχόμην, ὥστε μὴ λάθῃ με ἐκπτᾶσα ἐν ταῖς γραμμάτων ἀναγνώσει τὸ τῆς σῆς εἰκόνος ἄφθογγον. καὶ δὴ καὶ ἀντέγραφον εὐθὺς,

ε 3 ἐπεὶ

ἐ πρὸς σε μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐκείνου Σώπατρον τὸν ἐκείνου παῖδα, καθάπερ θρυπτόμενος, ὅτι τὸν κοινὸν ἑταίρον ἐκ τῆς Ἀπαμείας οἷον ἐνέχυρον τῆς ὑμετέρας ἀπουσίας ἀντειλήφθες· εἰκὸς δὲ ἐκείνου ταῦτα ἤδη πρός σε γεγραφώς, αὐτὸς ἑτέραν ἄλλην, ἢ τὴν ἐν ᾗ μέμφεσθε δοκεῖς ἐπιστολὴν ἐδεξάμην· εἰ μὲν δὴ διὰ τοῦτο ἐγκαλεῖς, ἵνα τῷ τῆς αἰτίας σχήματι πλείονας ἡμῖν ἀφορμὰς τοῦ γράφειν προξενῇς, δέχομαι τὴν μεμψιν ἀσμένως πάντων, καὶ ἐν οἷς λαμβάνω, τὸ πᾶν τῆς χάριτος εἰς ἐμαυτὸν ἀνενεγκεῖν· εἰ δὲ ὡς ἀληθῶς ἐλλείψαντά τι τῶν πρὸς σε καθηκόντων αἰτιᾷ, τίς ἂν ἐμοῦ γένοιτ' ἂν ἀθλιώτερος, διὰ γραμματοφόρου δυσκολίαν ἢ ῥᾳθυμίαν, πάντων ἥκιστα τούτου τυγχάνοντος; καίτοι ἐγὼ μὲν κἂν μὴ πλειόνακις γράφω, δίκαιός εἰμι συγγνώμης παρὰ σοῦ τυγχάνειν, ἐπεὶ σχολίας γε ἐν χερσὶν ἔχω, φαίην ἄν· μὴ γὰρ οὕτω πράξαιμι κακῶς, ὡς μὴ ἐν σχολίας ἀπάσης, καθάφησι Πίνδαρος, τὸ κατά σε κρίτιστον ἡγεῖσθαι· ἀλλ' ὅτι πρὸς ἄνδρα τηλικοῦτον, ἃ μὴ μνησθῆναι φόβος, ὃ μὴ γράφειν καλοκἀγαθία, τὸ πλέον ἢ προσήκει θαρροῦντές ἐσι σωφρονίσερος. ὥσπερ γὰρ οἱ λίαν πλὴν μαρμαρυσσάδης ἀνίσχνοι συνεχῶς λαμπῆνες, ἂν μὲ θεὸς

ad te solùm, sed etiam ad illius filium Sopatrum clarissimum, quasi ludens quòd communem amicum ex Apamea tanquam obsidem pro vobis absentibus accepisse mus. Ex eo tempore cùm hanc ad te scripserim, nullam abs te Epistolam accepi, præter istam, qua me videris accusare. Ac si ob id nos accusas, ut hac specie accusationis majorem nobis occasionem scribendi præbeas, accipio libenti animo totam accusationem tuam, atque ex his ipsis literis, quas abs te accipio, omnem gratiam & suavitatem decerpo. Sin autem omninò peccatum aliquod meum erga te accusas, quis me miserior, qui per tabellariorum injuriam aut negligentiam tibi satisfacere officio non possum? Quanquam ego certè, dicet non persæpè scribentem, attamen jure possem à te veniam obtinere, non propter negotium, quod in manibus habeo, (absit enim ut adeò sim miser, ut te meis rebus omnibus, sicut Pindarus ait, non anteponam) sed quod ad te tantum virum, cujus vel meminisse sine timore non licet, qui scribere etiam cunctatur, sapientior est meo judicio, quàm is qui nimis audet. Nam sicut qui in solem assiduè suspicere audet, nisi divinio-

re qua-

re quadam natura præditi sint, ejusq; radios tanquam aquilarum veri fœtus intueantur, neq; ea, quæ nefas est videre, possunt cernere, & quo magis contendunt, eo magis se id assequi non posse ostendunt: sic qui ad te audet scribere, quo plus audere nititur, eo magis timendum esse liquidò demonstrat. Tibi verò, vir clarissime, qui ad Græciam totam servandam, ut ita dicam, constitutus es, consentaneum erat & ad nos crebras literas mittere, & nostram desidiam inertiamque, quantum posses, coercere. Nam quemadmodum sol (ut iterum ex eodem deo ad te similitudinem mea ducat oratio) ut, inquam, Sol est purus totus ac lucidus radiis collucet, non dispiciens, an quod lumini occurrit, sit consentaneum, suum munus perficit: sic te oportebat liberaliter bona tua tanquam lucem, in universam Græciam effundere, neq; eo desistere, quod aliquis metu aut verecundia erga te impeditus respondere tibi scribendo non audeat. Neq; enim Æsculapius mercedis spe homines curat, sed humanitatem suam, tanquam disciplinam aliquam in omnes homines explicat. Idem te facere oportuit, cùm sis animorum studiosorum medicus, & omnibus in reb. virtutis præceptum servare: ut bonus sagittarius, qui tametsi adversarium

τινες ὥσιν ἢ τῷ ἀετίνων αὐτῷ καθάπερ οἱ τῷ ἀετῷ γνήσιοι καθορᾶσιν, ἅτε δὴ μὴ θέμις ὀφθῆναι θεωρεῖν ἔχουσι, ἢ ὅσῳπερ μᾶλλον φιλονεικῶσι, τοσούτῳ πλέον ὅτι μὴ δυνάμενοι τυγχεῖν, ἐμφαίνουσιν. Οὕτω καὶ ὁ φρὸς σε γράφειν τολμῶν, ὅσῳπερ ἂν ἐθέλῃ θαρρεῖν, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅτι χρὴ δεδίναι, καθαρῶς δείκνυσι· σοί γὰρ ὦ γενναῖε, παντὸς, ὡς εἰπεῖν, τῇ Ἑλληνικῇ σωτῆρι καθεστῶτι, πρέπον ἦν ἀφθόνως τε ἡμῖν γράφειν, καὶ τὸν παρ' ἡμῶν ὄκνον, ἐφ' ὅσον ἐξῆν, καταστέλλειν. ὥσπερ γὰρ ὁ ἥλιος· ἵνα δὲ πάλιν ἐπὶ τοῦ θεοῦ φρὸς σε τὴν εἰκόνα λάβῃ ὁ λόγος· ὁ μὲν οὖν ἥλιος, ὥσπερ ὅταν ἀκτῖσι καθαρθεὶς ὅλος λάμπῃ οὐδὲ ἀποκρίνῃ τῇ φρὸς τὸν αὔγλωθόνιος, ὅ μὴ τὸ οἰκεῖον ἐργάζεται ἕκαστον δὴ καὶ σε χρὴν ἀφθόνως τῷ παρὰ σοῦ καλῶν, οἷον φωτὸς τὸ ἑλληνικὸν ἐπαρδεύοντα, μὴ ἀποκνεῖν, εἴ τις ἢ αἰδοῦς ἢ δέους ἕνεκα τῇ φρὸς σε, τὴν ἀντίδοσιν δυσωπεῖται· οὐδὲ γὰρ ὁ Ἀσκληπιὸς ἐπ' ἀμοιβαῖς ἐλπίδι τοὺς ἀνθρώπους ἰᾶται· ἀλλὰ τὸ οἰκεῖον αὐτῷ φιλανθρώπευμα, καθάπερ μάθημα παντὶ χῷ πλησίον δὴ καὶ σε χρῆν, ἅπερ εἰ ψυχῶν ἐλλοίμενον ἰατρὸν ὄντα, ποιεῖν, καὶ τὸ δέρμα παρῄνεσα διὰ πάντων σώζειν οἷον ἀγαθὸν τοξότην, ὃς κἂν μὴ τὸν

ἀντι-

ἀντίπαλον ἴσχῃ, σαύτως ἐς τὸ καίριον ἀεὶ τὴν χεῖρα γυμνάζει. Ἐπεὶ μηδὲ ὁ σκοπὸς ἑκατέροις ὁ αὐτὸς, ἡμῖν τε τῆς παρὰ σοῦ δεξιᾶς τυχεῖν, καὶ σὲ τοῖς παρ' ἡμῶν δεδομένοις ἐντυχεῖν. ἀλλ' ἡμεῖς κἂν μυριάκις γράφωμεν, ἴσα τοῖς Ὁμηρικοῖς παισὶ παίζομεν, οἱ παρὰ τὰς θῖνας ὅτι ἂν ἐκ πηλοῦ πλάσωσιν, ἀφροῖσιν αἰγιαλοῦ κλύζεσθαι. παρὰ σοῦ δὲ καὶ μικρὸν γράμμα παντὸς ἄξιον χρυσίου μικρεύματος κρεῖττον. καὶ δεξαίμην ἂν ἔγωγε Ἰαμβλίχου μᾶλλον ἐπιστολὴν μίαν, ἢ τὸν ὅλον Λυδίας χρυσὸν κεκτῆσθαι. εἰ δέ σε μέλει τί σοι τῆς ἐραστῶν τῆς σῶν· μέλει δὲ εἰ μὴ σφάλλομαι· μὴ ποιήσῃς ἡμᾶς ἀεὶ τῆς παρὰ σοῦ τροφῆς ἐν χρείᾳ τυγχάνοντας· ἀλλὰ καὶ γράφε συνεχῶς, καὶ τοῖς ὠδῖσι συνέκλυσον τοῖς ἐσῶν μὴ κατόκνει. κἂν ἐλλείπωμεν, αὐτὸς ἐκείνῃ τιμωροῦ χειραγωγείσθω, καὶ ἂν δίδως, ὧν ἀνθ' ἡμῶν τὸ ἴσον ἀποδιδοίης, ἀλλ' ἔστι σοι Ἑρμοῦ λαγὼς μαθητὴν, εἰ δὲ βούλει σοφιστὴν ὄντα σε μαθητὴν ἐκείνου, ῥᾴδιον ἂν εἴη σοι καθεύδειν ποιεῖν, ἀλλ' ἐν τῷ κινεῖν, καὶ ἀνεγείρειν μᾶλλον ἐπίλεγε μισεῖν.

ΤΩΙ ΑΥΤΩΙ γ.

Ἐχρῆν μὲν ἡμᾶς τῷ γράμματι πειθομένους τῷ Δελφικῷ ἡσυχάσειν ἐπιλήσμονας, καὶ μὴ ἁλμυρὸν ἀνδρὸς ἀκοαῖς τοσούτου καθαρσίου ὦ καὶ ὀφ-

non habeat, tamen ſemper manum exerceat, ut opportuno tempore ea utatur. Nam neq; ſcopus utriq; noſtrũ idem eſt, ut nos videlicet tuis eruditis ſcriptis fruamur, & tu noſtra legas. Sed nos quamuis millies ſcribamus, ſimiliter ut Homerici pueri ludimus, qui juxta littora quicquid è luto finxerunt, arena obrui ſinunt: cum interim tua licet parua epiſtola cuiuis fertili fluuio anteponẽda ſit. Ac ſanè epiſtolam unam Iamblichi malim, quàm totum Lydiũ aurum poſſidere. Quod ſi amatorum tuorum ulla tibi cura eſt, (eſt autem aliqua, niſi fallor) ne nos quaſi pullos negligas, qui cibo tuo magnoperè egemus: ſed ſcribe aſſiduè, neque tuis bonis paſſere nos deſine. Quod ſi fortè officio defuerimus, ipſe utrumque munus præſtato, tum ad nos, tum pro nobis viciſſim ſcribendo. Etenim Mercurii facundi diſcipulum aut etiam alumnum, qualis tu es, virga uti decet, non ad ſomnum inducendum, ſed ad movendum & excitandum, atque hac ex parte maximè illum imitari.

EIDEM III.

Oportebat ſanè juxta Delphicum oraculum nos ipſos noſſe, neque tanti viri auribus obſtrepere: quem vel aſpicientem,

respicere, difficile est, nedum concentum omnis sapientiæ moventi velle par referre. Nam & Pani dulce carmẽ canenti quilibet concesserit, quamvis sit Aristæus: & Apolline ad citharam canente unusquisq; tacet, quamvis Orphei musicam teneat. Quod enim minus est, hoc ipso, quod est minus, cedere debet majori, si modò vult & sua ipsius bona, & aliena meliora cognoscere. Quisquis autem cũ divina musica humanam vult componere, nunquam Marsyæ Phrygis casum didicit, neq; nominis ejusdem fluuium, qui tibicinis insani supplicio manat: imò neq; Thamyræ Thracis mortem audivit, qui infeliciter cum Musis de cãtu certavit. Quid enim Sirenas memorem? quarum eæ, quæ cantu vicerunt, alam in fronte adhuc gestant. Verùm enimverò illi stultæ audaciæ pœnas satis magnas nunc etiam posteritati persolvunt: nos autem, sicut antè dixi, oportebat sanè nostris finibus contentos esse, & tua musica satiatos quiescere, ut qui Apollinis oracula è sacris adytis cum silentio excipiunt. Verùm quando tu nobis ad canendum præis, & tanquam Mercurii virga nos moves atque excitas dormientes, ecce, ipsi quoque, sient qui Baccho thyasum pulsanti cum choreis & tripudiatione occurrũt, sic

θεῖν μόνον ἀφιδεῖν δυσχερές, ἢ πᾶν τὸ ἀνάσσοφον ἁρμονίας κινοῦντι φωνὸς τὸ ἴσον ἐλθεῖν· ἐπεὶ καὶ Πανὶ μέλος λιγυρὸν ἠχοῦντι, πᾶς ὅστις ἐκτείνῃ, καὶ Ἀρισταῖος ᾖ, καὶ Ἀπόλλωνι φορκιθάρᾳ ψάλλοντι, πᾶς ὅστις ἡσυχάζει, καὶ τὴν Ὀρφέως μυστικὴν εἰδείη. Τὸ γὰρ ἧσσον ἀεὶ κρείττονι, καθόσον ἧττόν ἐστιν, εἰκὸς ἂν δικαίως, εἰ μέλλοι τό, τε οἰκεῖον καὶ τὸ ἀμείνον, τί ἐστι γινώσκειν· ὅστις δ' ἐνθέτῳ μουσικῇ θνητὴν ἐναρμόσαι μέλος ἤλπισεν, οὐκ ἔμαθε δὲ οὔτε τὸ Μαρσύου τοῦ Φρυγὸς πάθος, οὐδὲ τὸ ὁμώνυμον ἐκείνῳ ποταμὸν, ὃς μανέντος αὐλητοῦ μοῖραν ῥεῖ. ἀλλ' οὐδὲ τὸν Θαμύριδος τοῦ Θρᾳκὸς τέλευτὸν ἤκουσεν, ὃς ταῖς μούσαις ἐκ τύχης ἀντεφθέγξατο. Τί γὰρ δεῖ τὰς Σειρῆνας λέγειν, ὧν ἔτι τὸ πτερὸν ὅτι τοῦ μέτωπα φέρουσιν αἱ νικήσασαι; ἀλλ' ἐκείνων μὲν ἕκαστος ἀμύσσει τόλμης ἀρχαίαν ἔτι καὶ νεῶν ἐλίπετο τῇ μνήμῃ δίκην· ἡμᾶς δὲ ἐοικὸς μὲν, ὡς ἔφην, εἶναι τὸ δικαίως ἔχον ἐστάναι, ἐνθουσιῶντας μουσικῆς ἐμφορουμένους πρέμειν, ὥσπερ οἱ τοῦ Ἀπόλλωνος μαντείου ἐξ ἀδύτων ἱερῶν φροσιῶσαι ἡσυχῇ δέχονται. ἐπεὶ δ' αὖ σὺ ἡμῖν τοῦ μέλους τὸ ἐνθύσιμον μηνύεις, οἷον Ἑρμοῦ ῥάβδῳ κινεῖς καὶ διεγείρεις καθαιρόμενος, φέρε σοι καθάπερ οἱ τῷ Διονύσῳ τὸν θύρσον κρύσαντες φορὸς τὸ χορείας ἅπασι φέρονται· ὕπτιος καὶ

καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τῶν σῶν πλήκτρων τὸ εἰκὸς ἀντηχήσομεν. ὥσπερ οἱ τῷ χορῷ τὰ τῶν ἀκροατῶν ἀναπληροῦντες διαστήματα. Ἀκροᾶσθαι δὴ σοι τῶν λόγων, ὃς βασιλεῖ κελεύσαντι πρὸς τὴν ἀοίδιμον τὴν πρόσφατον ζεῦξιν ἐναγχος ἐξεργάσασθαι, ἐπειδὴ τοῦτό ἐστι δοκοῦν, ἀπαρξώμεθα, μικρὰ μὲν ἀντὶ μεγάλων τοῖς παρὰ σοῦ, καὶ γὰρ ὄντι χαλκὸν χρυσοῦν ἀντιδιδόασιν· οἷς δὲ ἔχομεν ξενίοις τὸν Ἑρμῆν τὸν ἡμέτερον ἑστῶντες. φαύντως δὲ τῆς Ἑκάλης ὁ Θησεὺς τὸ δεῖπνον τὸ λιτὸν ἀπηξίωσεν, ἀλλ' ἥδεται καὶ μικροῖς εἰς τὸ ἀναγκαῖον ἀρεσθείς. ὁ Πὰν δὲ ὁ Νόμιος τὸ παιδὸς τοῦ βουκόλου τὸ σύριγγα προσαρμόσας τοῖς χείλεσιν ἐκ πτίσματος. πρόσεσθι δὴ καὶ σὺ τὸ λόγον εὐμενεῖ νεύματι, καὶ μὴ ἀποκνήσῃς ὀλίγῳ μέλιτι μεῖζον ἀκοὴν ἐνδοῦναι. ἀλλ' ἐὰν μὲν ἔχῃ τι δεξιόν, αὐτός τε ὁ λόγος εὐτυχεῖ, καὶ ὁ ποιητὴς αὐτοῦ τῆς παρὰ τῆς Ἀθηνᾶς ψήφου τὴν μαρτυρίαν προσλαβών. εἰ δ' ἔτι χειρὸς ἐντελοῦς εἰς τὸ τοῦλον πληρώματα προσδεῖται, μὴ ἀπαξιώσῃς αὐτὸς τὸ ἐνδέον προσθεῖναι. ἥδη ποτὲ καὶ ἀνδρὶ λοξότῃ κληθεὶς ὁ Θεὸς παρέσπη, καὶ συνεφήψατο τοῦ βέλους, καὶ κιθαρῳδοῦντι τῷ Ὀρθίῳ ᾠδοποιῷ, πρὸς τὸ ἐλλεῖπον τοῦ χορδῆς ὑπὸ τοῦ τέττιξ τὸ ἴσον ὁ Πύθιος ἀντεφθέγξατο. Παιδείαν ὀρθὴν εἶναι νομίζομεν, οὐ τὴν ἐν τοῖς

ad plectrum tuum respondemus: perindè ut qui præsultorem ad numeri provocationem sequuntur. Accipies igitur primùm, quando ita vis, orationes, quas nuper Imperatoris jussu in nobilem illam freti conjunctionem elaboravi. Parvum certè munusculum, si cum tuo conferatur, omninoque as pro auro reddimus. Sed tamen quo possumus munere nostrum Mercurium prosequimur. Theseus quidem certè mensam Hecales, licet tenuem, non est aspernatus: sed necessitati obsecutus exiguo contentus fuit. Pan ille Nomius non erubuit, cùm pueri bubulci fistulam suis labris admovit. Quare tu quoque librum nostrum amico animo accipe, neque te pœniteat exiguo carmini magnam aurem præbere: sed si quid erit boni, & liber felix est, & eius auctor, ut cui Minerva ipsa testimonium laudis dederit: sin extremam manum, quo perficiatur, desiderat, ne sit tibi grave, quod deest, addere. Sic olim sagittario invocanti Deus affuit, & telum unà direxit. Sic Citharœdo Orthium canenti, cùm nervus deficeret, Apollo ipse cicadæ specie respondit. Doctrinam rectam esse arbitramur, non

verborum linguæve magnificum & exquisitum sonum: sed mentis bonè constitutæ sanam affectionem, & veras certasque de bonis & malis, honestis & turpibus sententias. Quare quisquis aliud sentit, aliud suos discipulos docet, is tantum videtur à scientia, quantum à probitate abesse. Ac si de parva re sit linguæ animique dissensio, in hoc ipso etiam est improbus, tametsi modum non excedat scelcris magnitudo: sin verò in maximis rebus aliud sentit, contráque ac sentit, docet, nónne hæc cauponum, non dico bonorum, sed nequissimorum vita est? quippe cùm id maximè doceant, quod maximè malum existimant, fallentes atque inescantes eos laudibus, quibus cum sua, ut arbitror, mala commutare volunt. Quamobrem omnes qui quidvis docere profitentur, bonis moribus esse debent, neque opiniones novas, & à sensu populari abhorrentes afferre: sed in primis tales esse debent, qui adolescentes in veterum scriptis instituunt, sive sint Rhetores, sive Grammatici, & præcipuè Sophistæ, qui non solùm verborum, sed etiam morum magistros se esse volunt, & ad se philosophiam de admini-

ῥήμασιν, ἐν δὲ τῇ γλώττῃ πολυτελῆ εὐρυθμίαν ἀλλὰ διάθεσιν ἰσχνὴ νοῦν ἐχούσης διανοίας, καὶ ἀληθεῖς δόξας ὑφ' τε ἀγαθῶν καὶ κακῶν καλῶν τε καὶ αἰσχρῶν. ὅστις δὲ ἕτερα μὲν φρονεῖ, διδάσκει δὲ ἕτερα τοὺς πλησιάζοντας, αὐτὸς ἀπολελεῖφθαι δοκεῖ τοσούτῳ παιδείας, ὅσῳ καὶ τὸ χρηστὸς ἀνὴρ εἶναι. καὶ εἰ μὲν ἐπὶ σμικροῖς εἴη τὸ διάφορον τ' γνώμης πρὸς τ' γλῶτταν, κακὸς μὲν εἰς τόδε, ὅμως δ' σοφὸς γένοιτ' ἄν· εἰ δὲ ἐν τοῖς μεγίστοις ἄλλο μὲν φρονοίη τις, ἐπ' ἐνίοις δὲ ὧν φρονεῖ, διδάσκει, πῶς ὁ τοῦτο ἐκείνου κακῶν ἥλων ἐστίν, ἤ τι χρηστῶν, ἀλλὰ πανοῦργον βίος ἀνθρώπων; οἱ μάλιστα παιδεύουσιν, ἃ μάλιστα φαῦλα νομίζουσιν, ἐξαπατῶντες καὶ δελεάζοντες τοῖς ἐπαίνοις, εἰς οὓς μεταλλάττειν τὰ σφέτερα ἐθέλουσιν, οἶμαι, κακά. πάντας μὲν οὖν χρὴ τοὺς ὅπῃ διδάσκειν ἐπαγγελλομένους, εἶναι δ' ἤθος ἐπιεικές, καὶ μὴ μαχόμενα τοῖς δημοσίᾳ μεταχειριζομένοις τὰ ἐν τῇ ψυχῇ φέρειν δοξάσματα· πολὺ δὲ πλέον ἁπάντων οἶμαι δεῖν εἶναι τοιούτους, ὅσοι ἐπὶ νέοις τοῖς λόγοις συγγίνονται τ' παλαιῶν ἐξηγηταὶ γενόμενοι συγγραμμάτων, εἴτε ῥήτορες, εἴτε γραμματικοί, καὶ ἔτι πλέον οἱ σοφισταί. βέλοιντο γὰρ ἂν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ λέξεως μόνον, ἠθῶν δὲ εἶναι διδάσκαλοι. καὶ τὸ μὲν σοφῶς εἶναί φασι

καί φασι ἢ πολιτικὴν φιλοσοφίαν. εἰ μὲν οὖν ἀληθὲς, ἢ μὴ, τοῦτο ἀφείσθω νῦν, ἐπαινῶν δὲ αὐτοὺς ἔτως ἐπαγγελμάτων καλῶν ὀρεγομένους, ἐπαινέσαιμ' ἂν ἔτι πλέον, εἰ μὴ ψεύδοιντο, μηδ' ἐξελέγχοιεν αὐτοὺς, ἕτερα μὲν φρονοῦντες, διδάσκοντες δὲ τοὺς πλησιάζοντας ἕτερα. τί οὖν; Ὁ μὴν Ὅμηρος μὲν τοι καὶ Ἡσίοδος, καὶ Δημοσθένει μὲν τοὶ καὶ Ἡρόδοτος, καὶ Θουκυδίδης, καὶ Ἰσοκράτει, καὶ Λυσίας θεοὶ πάσης ἡγοῦνται παιδείας. Οὐχ οἱ μὲν Ἑρμοῦ σφᾶς ἱερεῖς, οἱ δὲ Μουσῶν ἐνόμιζον; ἄτοπον μὲν οἶμαι τοὺς ἐξηγουμένους τὰ τοῦτον, ἀτιμάζειν τοὺς ὑπ' αὐτῶν τιμωμένους θεούς. Οὐ μὴν ἐπειδὴ τοῦτο ἄτοπον οἶμαι, φημὶ δεῖν αὐτοὺς μεταθεμένους τοῖς νέοις, σωφρονίζω δὲ αἱρέσιν, μὴ διδάσκειν ἃ μὴ νομίζουσι πρέπειν· βουλομένους δὲ, διδάσκειν ἐρῶ πρῶτον, καὶ πείθειν τοὺς μαθητὰς, ὡς ἔστε Ὅμηρος, ἔστε Ἡσίοδος, ἔστε τούτων τις, οὓς ἐξήγηνται καὶ παραγνόντες εἰσὶν ἀσεβείας, ἀνοίας τε, καὶ πλανῆς εἰς τοὺς θεούς, τοιοῦτος ὄζειν. ἐπεὶ δ' ἐκεῖνοι ἐξ ὧν γεγράφασι πάσης ἐφάπτονται μαθαρεῦντες, εἶτ' ὁμολογοῦσιν αἰσχροκερδεῖς εἶναι, καὶ δεσχρόφιλοι· ὀλίγων ἕνεκα πάντως ὑπομένειν. ἕως μὲν οὖν τότε πολλὰ ἦν τὰ αἴτια τοῦ μὴ φοιτᾶν εἰς τὰ ἱερὰ· καὶ ὁ πανταχόθεν ὑπερμέγεθης φόβος ἰδίδου συγγνώμην ἀποκρυπτόμενος τὰς

strandis Rebuspubl. pertinere contendunt. Hoc verum sit, nec ne, in præsentia omitto: laudo eos, quòd doctrinam tam præstantem expetant: plus certè laudaturus, si non mentirentur, neque scipsi refellerent, dum aliud sentiunt, aliud discipulis tradũt. Quid? Homerus, Hesiodus, Demosthenes, Herodotus, Thucydides, Isocrates, Lysias, deos habẽt doctrinę suę duces & auctores. Nónne eorum alii Mercurio, alii Musis sacros se esse arbitrabantur? Quare absurdum est, qui horum libros exponunt, deos vituperare, quos illi coluerunt. Neque tamen, quia id absurdum puto, iccircò eos discipulorum causſa sententiam mutare iubeo: verùm doctionem, ut ne doceant, quæ non bona esse censent: sin docere malunt, doceant re ipsa primùm, & persuadeant discipulis, neque Homerum, neque Hesiodum, neque quenquam eorum, quos interpretati sunt, quosque impietatis, amentiæ, & erroris erga deos condemnarunt, talem esse. Nam alioqui cùm ex illorum scriptis salantur, mercedemque capiant, avarissimos planè & sordidissimos se fatentur, si paucis drachmis id facere sustineant. Atque hactenus quidem multa erant, quę eos templorum aditu prohiberent: & timor undique impendens excusabat, quo minus

verborum linguæve magnificum & exquisitum sonum: sed mentis benè constitutæ sanam affectionem, & veras certasque de bonis & malis, honestis & turpibus sententias. Quare quisquis aliud sentit, aliud suos discipulos docet, is tantum videtur à scientia, quantum à probitate abesse. Ac si de parva re sit linguæ animique dissensio, in hoc ipso etiam est improbus, tametsi modum non excedat sceleris magnitudo: sin verò in maximis rebus aliud sentit, contraque ac sentit, docet, nónne hæc cauponum, non dico bonorum, sed nequissimorum vita est? quippe cùm id maximè doceant, quod maximè malum existimant, fallentes atque inescantes eos laudibus, quibus cum sua, ut arbitror, mala commutare volunt. Quamobrem omnes qui quidvis docere profitentur, bonis moribus esse debent, neque opiniones novas, & à sensu populari abhorrentes afferre: sed in primis tales esse debent, qui adolescentes in veterum scriptis instituunt, sive sint Rhetores, sive Grammatici, & præcipuè Sophistæ, qui non solùm verborum, sed etiam morum magistros se esse volunt, & ad se philosophiam de administ-

ῥήμασιν, ἐν δὲ τῇ γλώττῃ σὺν τελείᾳ εὐρυθμίαν, ἀλλὰ διάθεσιν ψυχῆς νοῦν ἐχούσης διανοίας, καὶ ἀληθεῖς δόξας ὑπέρ τε ἀγαθῶν καὶ κακῶν καλῶν τε καὶ αἰσχρῶν. ὅστις ἓν ἕτερα μὲν φρονεῖ, διδάσκει δὲ ἕτερα τοὺς πλησιάζοντας, αὐτὸς ἀπολελεῖφθαι δοκεῖ τοσούτῳ παιδείας, ὅσῳ καὶ τῆς χρηστὸς ἀνὴρ εἶναι. καὶ εἰ μὲν ἐπὶ σμικροῖς εἴη τὸ διάφορον τῆς γνώμης πρὸς τὴν γλῶτταν, κακὸς μὲν εἰς ὁδέ, ὅμως δὴ που σῶν γίνεται. εἰ δὲ ἐν τοῖς μεγίστοις ἄλλο μὲν φρονοίη τις, ἐπ' ἐναντίου δὲ ὧν φρονεῖ, διδάσκει, πῶς ἐ τοῦτο ἐκείνου καταφήλων ἐστίν, ἔ τι χρηστῶν, ἀλλὰ πανοῦργον βίος ἀνθρώπων; οἱ μάλιστα παιδεύουσιν, ἃ μάλιστα φαῦλα νομίζουσιν, ἐξαπατῶντες καὶ δελεάζοντες τοὺς ἐπαίνοις, εἰς ἃς μεταλλάξαι τὰ σφέτερα ἐθέλουσιν, οἶμαι, καλά. πάντας μὲν οὖν χρὴ τοὺς καὶ ὁπῶν διδάσκειν ἐπαγγελλομένους, εἶναι ἤθους ἐπιεικεῖς, καὶ μὴ μαχόμενα τοῖς δημοσίᾳ μεγάλα χαρακτηρίζουσι τὰ ἐν τῇ ψυχῇ φέρειν δοξάσματα· πολὺ δὲ πλέον ἁπάντων οἶμαι δεῖν εἶναι τοιούτους, ὅσοι ἐπὶ νέοις τοῖς λόγοις συγγίνονται τῶν παλαιῶν ἐζηλωκότες γραμμάτων, εἴτε ῥήτορες, εἴτε γραμματικοί, καὶ ἔτι πλέον οἱ σοφισταί, βέλονται γὰρ τοῖς ἄλλοις ἐ λέξεως μόνον, ἠθῶν δὲ εἶναι διδάσκαλοι. καὶ τὸ μὲν σοφὰς εἶναί φασι

καί φασι ἢ πολιτικὴν φιλοσοφίαν. εἰ μὲν οὖν ἀληθὲς, ἢ μὴ, τοῦτο ἀφείσθω νῦν, ἐπαινῶν δὲ αὐτὲς ἔτως ἐπαγγελμάτων καλῶν ὀρεγομένους, ἐπαινέσαιμ' ἂν ἔτι πλέον, εἰ μὴ ψεύδοιντο, μηδ' ἐξελέγχοιεν αὐτὲς, ἕτερα μὲν φρονεῖντες, διδάσκοντες δὲ τὲς πλησιάζοντας ἕτερα. τί ἔν; Ὁ μὲν ἡρῳ μὲν τοι ἢ Ἡσίοδον, ἢ Δημοσθένει μὲν ἰδὶ ἢ Ἡροδότῳ, ἢ Θουκυδίδῃ, ἢ Ἰσοκράτει, ἢ Λυσίᾳ θεοὶ πάσης ἡγοῦν παιδείας. Οὐχ οἱ μὲν Ἑρμοῦ σφᾶς ἱερὲς, οἱ δὲ Μουσῶν ἐνόμιζον; ἄτοπον μὲν οἶμαι τὲς ἐξηγεμένους τὰ τοῦτον, ἀτιμάζειν τὲς ὑπ' ἐκεῖνων τιμηθέντας θεούς. Οὔκουν ἐπειδὴ δοκεῖ μοι ἄτοπον εἶναι, φημὶ δεῖν αὐτὲς μεταθεμένους τοῖς νέοις, συμβάλλομαι δὲ αἵρεσιν, μὴ διδάσκειν ἃ μὴ νομίζουσι πρεπόντως· βουλομένους δὲ, διδάσκειν ἔρξω πρῶτον, ἢ πείθειν τὲς μαθητὰς, ὡς ἔστε Ὁμήρῳ, ἔστε Ἡσιόδῳ, ἔστε τούτων τις, ἕς ἐξήγηνται ἢ καλεγνωκότες εἰσὶν ἀσεβείας, ἄνοιάν τε, ἢ πλάνην εἰς τὲς θεούς, τοιοῦτος ὄζον. ἐπεὶ δ' οἰκεῖοι ἐξ ὧν γεγράφασι παρεξέφθαι μισθαρνοῦντες, εἶτ' ὁμολογοῦσιν αἰσχροκερδέσταλοι, ἢ δεσχυρῶς ὀλίγων ἕνεκα πάντως ὑπομένειν. ἕως μὲν οὖν τότε πολλὰ ἦν τὰ αἴτια τοῦ μὴ φοιτᾶν εἰς τὰ ἱερὰ· καὶ ὁ πανταχόθεν ὑπαρχόμενος φόβος εἰδέδου συγκαλύπτειν ὑποκρύπτειν τὲς

strandis Rebuspubl. pertinere contendunt. Hoc verum sit, nec ne, in præsentia omitto: laudo eos, quòd doctrinam tam præstantem expetant: plus certè laudaturus, si non mentirentur, neque scipsi refelleret, dum aliud sentiunt, aliud discipulis tradũt. Quid? Homerus, Hesiodus, Demosthenes, Herodotus, Thucydides, Isocrates, Lysias, deos habẽt doctrinę suę duces & auctores. Nónne eorum alii Mercurio, alii Musis sacros se esse arbitrabantur? Quare absurdum est, qui horum libros exponunt, deos vituperare, quos illi coluerunt. Neque tamen, quia id absurdum puto, iccircò eos discipulorum causſa sententiam mutare iubeo: verùm do optionem, ut ne doceant, quæ non bona esse censent: sin docere malunt, doceant re ipsa primùm, & persuadeant discipulis, neque Homerum, neque Hesiodum, neque quenquam eorum, quos interpretati sunt, quosque impietatis, amentiæ, & erroris erga deos condemnarunt, talem esse. Nam alioqui cùm ex illorum scriptis alantur, mercedemque capiant, avarissimos planè & sordidissimos se fatentur, si paucis drachmis id facere sustineant. Atque hactenus quidem multa erant, quę eos templorum aditu prohiberent: & timor undique impendens excusſabat, quo minus

verissimæ de diis sententiæ explicarentur. Nunc autem cùm deorum munere atque concessu libertate potiamur, absurdum mihi videtur, ea homines docere, quæ non bona esse arbitrentur. Quod si in iis, quæ docent, & quorum quasi interpretes sedent, sapientiam esse ullam arbitrantur, studeant primùm illorum in deos pietatem imitari. Sin in deos sanctissimos putant ab illis authoribus peccatum esse, eant in Galilæorum Ecclesias, ibiq; Matthæum & Lucam interpretentur: quibus vos obtemperantes, à sacris abstinere jubetis. Cupio ego & aures & linguam vestram, (sicut vos loqueremini) renasci in iis rebus, quarum utinam & ego sim semper particeps, & omnes, qui me diligunt. Doctoribus quidem & præceptoribus communis hæc lex statuatur. Adolescentes enim, qui ire volent, minimè prohibentur. Iniquum siquidem fuerit, pueros adhuc ignaros quò se vertant, ab optima via rejicere, ac metu coactos ad patria instituta deducere. Quanquam autem verum erat istos tanquam impotentes & insanos etiam invitos ac repugnantes curare: attamen liceat omnibus per nos isto morbo detineri. Docere enim amentes, non punire opus est.

ἀληθεστάτας ὑπὲρ τῶν θεῶν δόξας. ἐπειδὴ δὲ ἡμῖν οἱ θεοὶ τ' ἐλευθερίαν ἔδοσαν, ἄτοπον εἶναί μοι φαίνεται διδάσκειν ἐκεῖνα τοὺς ἀνθρώπους, ὅσα μὴ νομίζουσιν εὖ ἔχειν. ἀλλ' εἰ μὲν οἴονται σοφὰ, ὧν εἰσιν ἐξηγηταὶ, κ' ὧν ὥσπερ προφῆται κάθηνται, ζηλούτωσαν αὐτῶν πρῶτον τ' εἰς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν, εἰ δὲ εἰς τοὺς τιμιωτάτους ὑπολαμβάνουσι πεπλανῆσθαι, βαδιζόντων εἰς τὰς τῶν Γαλιλαίων Ἐκκλησίας ἐξηγησόμενοι Ματθαῖον κ' Λουκᾶν· οἷς πειθόντες, ἱερείων ὑμᾶς ἀπέχεσθαι νομοθετεῖτε. βέλομαι ὑμῶν ἐγὼ κ' τὰς ἀκοὰς, ὡς ἂν ὑμεῖς εἴποιτε κ' τὴν γλῶτταν ἐξαναγεννηθῆναι τούτων, ὧν ἔμοιγε εἴη μετέχειν ἀεὶ, κ' ὅσις ἐμοὶ φίλα νοεῖτε κ' πράττει. τοῖς μὲν καθηγεμόσι κ' διδασκάλοις οὕτως κοινὸς κεῖται νόμος, ὁ βουλόμενος γὰρ τῶν νέων φοιτᾶν οὐκ ἀποκέκλεισται. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ εὔλογον ἀγνοοῦντας ἔτι τοὺς παῖδας, ἐφ' ὅ,τι ἕκαστοι, τ' βελτίστης ἀποκλείειν ὁδοῦ, φόβῳ δὲ κ' ἄκοντας ἄγειν ἐπὶ τὰ πάτρια. καίτοι δίκαιον ἦν ὥσπερ τοὺς φρενιτίζοντας, οὕτω κ' τούτους ἄκοντας ἰᾶσθαι, πλὴν ἀλλὰ συγγνώμην ὑπάρχειν ἅπασι τ' τοιαύτης νόσου. κ' γὰρ, οἶμαι, διδάσκειν, ἀλλ' οὐχὶ κολάζειν χρὴ τοὺς ἀνοήτους.

Memi-

Meminit EUstathius in Homerum.

In Ἰλιάδ. α. pag. Rom. edit. 114. v. 18. sic inquiens, εἰς ὁ ζητητέον χρῆσιν, καὶ ἐν τοῖς Ἰαμβλίχου εἰς τὰ χρ. Πυθαγόρεια.

Rursum in Ἰλιάδ. β. p. 190. v. 26. Ἴσορεῖ γοῦν καὶ ὁ σοφώτατος Ἰάμβλιχος, τὰ Πυθαγορεικὰ συσσίτια μὴ ἔχειν πλεῖον, ἢ δέκα ἀνθρώπους συνειωχυμένους. Locus, quem innuit EUstathius, est lib. 1. de vita Pythagoræ, cap. 21.

Rursum in Ἰλιάδ. ζ. p. 626. v. 19. Ἴσως οὖν καὶ Ἰάμβλιχος ἐξ Ὁμήρου λαβὼν ἐφιλοσόφησεν, ὡς ἀναγράφεται ἠπιμαρμένη θυσίαις καὶ εὐχαῖς.

Item in Ἰλιάδ. ν. p. 951. v. 52. Οἴδαμεν δὲ ἐκ τῆς Ἰαμβλίχου, καὶ ὅτι ὑπὸ Πυθαγόρου εἴληπται αὕτη, ὃς μαθητῇ δεξιῷ μὲν, ὀκνηρῷ δὲ εἰς μάθησιν, καθ' ἕκαστον μαθηματικὸν σχῆμα ξιφίδιον ἐδίδου ἐξωνούμενος οὕτω τὴν τῶν παίδευομένων μάθησιν. Locus ille est apud Iamblichum lib. 1. c. 5. & lib. 2. ca. ult. in expositione Symb. 36.

Item. in Ὀδυσσ. β. p. 1439. v. 23. κρεῖττον δὲ τὸ πρῶτον. ἔφη καὶ Ἰάμβλιχος οἵδε τοιούτους ὄρνιθας, οἱ ὑποῤῥήσσουσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς, καὶ ὡς αἱρουῦσιν ἐπὶ δηλώσει μέλλοντός τινος, ὅπερ οὐ κατὰ φύσιν ἔφη φησὶν, ἀλλ' ὑφ' ὑῶν.

Rursum in Ὀδυσσ. γ. p. 1461. v. 48. ὅπερ οὐδὲ Ἰάμβλιχος παραδέχεται, ὅσα περὶ εὐχῆς φιλοσοφεῖ. Innuit opinor ea, quæ Iamblichus disserit in explicatione quatuor primorum symbolorum.

Meminit & Proclus in Timæum Platonis scribens pag. 5. v. 6. ὀρθῶς δέ φησιν ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος τὸ ὅλιον τῦ Πλάτωνος θεωρίαν ἐν τοῖς δύο τούτοις περιέχεσθαι διαλόγοις Τιμαίῳ καὶ Παρμενίδῃ.

Item p. 6. v. 48. ὁ δὲ γε θεῖος Ἰάμβλιχος ὑφηγούμενος ἐν ταύτῃ τῇ ῥήσει τοὺς περὶ τὴν τῆς νοητῆς θέαν ἠγυμνασμένους εὐμμέτοχους ἔχειν φησὶ πρὸς τὴν περὶ τὰ αἰσθητὰ διαβίβην.

Rursum pag. 64. v. 27. ὁ δὲ γε θεῖος Ἰάμβλιχος τοιαύτῃ ἱερείαν οὐδὲν ἡγεῖται προσήκειν ἐν τοῖς προκειμένοις.

Pag.94.v.8. ἀλλὰ δὴ μετατεθεν ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος πρὸς μὲν ἀντιγράψας πρὸς τὴν Πορφυρίου δόξαν, καὶ ὡς Πλωτίνειον αὐτὴν ἔστιν καταβαλών, αὐτὸς δὲ ἑαυτὸν παραδιδοὺς θεολογίαν, πάντα τὸν νοητὸν κόσμον ἀποκαλεῖ δημιουργόν.

Meminerunt Hieronymus & Auguſtinus aliquoties.

Ioannes Stobæus non rarò ejus teſtimonia allegat.

Citat item Iamblichi aliquot loca ad minimum vicies Suidas.

Meminit Maximus Monachus.

Georgius Pachymerius in lib. 4. de ortu & interitu cap. 7. inter cætera ait, partium namq; & temporis expers ævum etiam à Iamblicho eſſe exiſtimatur, diciturque omnia continere.

Meminit quoque Georgius Cedrenus in compendio hiſtoriæ.

Finis vitæ Iamblichi, & de eo teſtimoniorum apud varios auctores.

IAMBLI-

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΣ ἐκ κοίλης Συρίας.

ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΟΥ βίου καὶ τῶν Πυθαγορείων αἱρέσεως

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Τοῦ α κεφαλ. ὑπόθεσις.

Προοίμιον περὶ τῆς Πυθαγόρου φιλοσοφίας, ἐν ᾧ θεῶν παράκλησις ἀρχηγέτιδος, καὶ τὸ χρήσιμον καὶ δυνατὸν τῆς παραγγελίας συνιστᾶσα.

Ἡ μὲν πάσης μὲν φιλοσοφίας ὁρμὰς θεόθεν ἦν πᾶσι παρακέλευσιν ἔθος ἅπασιν τοῖς γε σώφροσιν· ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ θείου Πυθαγόρου φιλοσοφίᾳ δικαίως ὑπονοεῖν τοιαῦτα χρή· πολὺ δήπου μᾶλλον ἁρμόττει τοῦτο ποιεῖν. Ἐκ θεῶν γὰρ αὐτῆς παραδοθείσης τὸ κατ' ἀρχὰς, εἰκὸς ἦναι ἄλλως, ἢ δι' ἐκείνων τὴν ἀντιλαμβάνεσθαι. πρὸς γὰρ τοῦτο καὶ τὸ πάλαι θεῶν καὶ τὸ μέγεθος ἀφαίρει τὴν ἀνθρωπίνην ἀμυδρίαν, ὡς ἐξαίφνης ἀντὶ κατιδεῖν. ἀλλὰ μόνως ἂν τις τῶν θεῶν αὐμενῶς ἐπιτηδείως κατιδεῖν ἐφέσιον ἡμᾶς ἐν αὐτῶν παραφανῆναι τὴν ἀμυδρίαν. δι' ἃ καὶ τὰ δὲ ἐν ταῦτα παρακελευσάμενος τοὺς θεοὺς ἡγεμόνας, καὶ ἐπιστάτας αὐτοὺς

IAMBLICHI CHALCIDENSIS ex Syria Cale philosophi

de vita PYTHAGORÆ & sectæ PYTHAGORICÆ

LIBER PRIMUS.

Capitis primi argumentum.

Præmium de Pythagoræ Philosophia: in quo Deorum advocatio principem locum tenet, & utilitas juxta ac difficultas operis simul indicatur.

OMNES quidem prudentes & cœlesti mente præditi homines, qualēcunq; Philosophiæ tractatū aggressuri, omninò Deum advocare cōsueverunt. At in ea Philosophia, quæ divi Pythagoræ existimata, & juste ab illo Pythagorica cognominata est, multò sanè magis hoc facere convenit. Quippe cùm illa initiò ab Diis tradita sit, nequaquā fas fuerit aliter, quā deorū ipsorū adjutorio eā in manus suscipere. Ad hoc, n. cùm pulchritudo, tū magnitudo ipsius humani ingenii potentiā ac vim attollit, ut eam cōfestim intueatur. Quinimò Deorū aliquo solum benignè placideq; præsente exponentēq; paulatim quispiā aggrediēs, sensum aliqd ab ea, quod sibi ex usu sit, avellere poterit. Hisce igitur omnib. de causis advocato Deorū numine, jisq; ducib. impetratis, q no-

bis præeāt & nobis metipsis illorū ductui unà cum oratione cōmissis ac cōmendatis, quacunq; jusserint, sequamur, susq; deq; habētes, adeoq; nihil reputātes, quod hęc philosophia ac secta multo jam tēpore neglecta jacuerit, itēq; peregrinis & absurdis doctrinis, atq; abditis infandisq; quibus dā symbolis & signis occulta fuerit ac cō tecta. Adhæc mēdacib. & adulterinis libellis & cōmētariis obūbrari, & ceu tenebris involvi, aliisq; id genus permultis difficultatib. ne quis eā assequi possit, prępediri. Nam deorum nobis voluntas abūdè suffiecre debebit, cujus prędidio ea etiā, quę hisce lōgè abstrusiora sunt, sustinere perfacilè erit. Post deos aūt ipsorū ducē ceu principē præfectū, & divinæ Philosophiæ patrē adfiiciemus, nōnullis paulò altiūs de genere ac patria ipsius repetitis.

CAP. II.

De Pythagora & ejus genere ac patria, de ejusdē educatione et primis institutionib. de peregrinationib. et reditu in patriā, itē de excessu patria Truliam versus. Summatimq; de tota ejus vita.

FErunt igitur Ancæum, illum inquam, qui Samum, quę in Cephalenia est, Incoluit, originem & genus ducere ab ipso quidem Iove, vel propter virtutes, vel propter animi magnitudinem quampiam singularem hæc de ipso fama & opinio obtinuit: prudentia verò ac gloria cæteros omnes Cephalenos antecelluisse.

ἑαυτὸς, καὶ τὴν λύρον, ἐπιτίμως θαι ἂν τάχιστα, ὁμολογοῦμενοι, τὸ πολιτεύεσθαι χρόνον ἱκανὸν τὴν αἵρεσιν ταύτην, καὶ τὸ μεταδιδόμενον ἀνοχωμένοις, καὶ τοῖς ἀπορρήτοις συμβόλοις διαπεπλάσθαι, ψευδέσι τε καὶ νόθοις συγγράμμασιν ἐπιτετηδεῦσθαι, ἄλλαις τε πολλαῖς τοιαύταις δυσκολίαις παρεμποδίζεσθαι. ἐξαρκεῖ γὰρ ἡμῖν ἡ τῶν θεῶν βούλησις, μεθ' ἧς ἰσχὺς καὶ τοῦτο ἔτι δυσπαίτητον δυνατὸν γενήσεται. δεησόμεθα δὲ καὶ θεοὺς ἡγεμόνα ἑαυτῶν προσποιούμενοι τῆς ἀρχηγοῦ καὶ πατρίου τῆς θείας φιλοσοφίας, μικρὸν γε ἄνωθεν προλαβόντες περὶ τοῦ γένους αὐτοῦ καὶ τῆς πατρίδος.

ΚΕΦ. Β.

Περὶ Πυθαγόρου καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ, καὶ πατρίδος, καὶ τῆς ἀναδρομῆς καὶ παιδείας καὶ τῆς ἐκ λακεδαίμονος, καὶ τῆς εἰς ἴταλίαν ἐπανόδου, καὶ τῆς εἰς τρῶλον ἐκδημίας, καὶ ὅλως περὶ τοῦ καθ' αὐτὸν βίου.

ΛΕγεται δὴ οὖν Ἀγκαῖον τὸν κατοικήσαντα τὴν Σάμον τὴν ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ, γεγονέναι μὲν ἀπὸ Διὸς, εἴτε δι' ἀρετὴν, εἴτε καὶ διὰ ψυχῆς τι μέγεθος, ταύτην τὴν φήμην αὐτοῦ διαπεπυσμένου. φρονήσει δὲ καὶ δόξῃ τῶν ἄλλων Κεφαλλήνων ὑπερφέρειν.

Τούτῳ

Τούτου δὲ γενέσθαι χρησμὸν ἀπὸ τῆς Πυθίας σημαίνειν ἀποικίαν ἐκ τῆς Κεφαλληνίας, καὶ ἐκ τῆς Ἀρκαδίας, καὶ ἐκ τῆς Θετταλίας, καὶ προσλαβεῖν ἐποίκους ἔνθά τε τῆς Ἀθηναίων, καὶ παρὰ τῆς Ἐπιδαυρίων, καὶ παρὰ τῆς Χαλκιδέων· καὶ τούτων ἁπάντων ἡγούμενον οἰκίσαι νῆσον, τὴν δὲ ἀρετὴν τὸ ἴδιον φοῦς καὶ τῆς Μελάνφυλον καλουμένην. προσαγορεύσαι τε τὴν πόλιν Σάμον ἀντὶ τῆς Σαμίης τῆς ἐν Κεφαλληνίᾳ. τὸν μὲν χρησμὸν οὕτως γενέσθαι τοιοῦτον,

Ἀγχαῖ Εὐαλίαι νῆσον Σάμον ἀντὶ Σαμίης σοί
Οἰκίζειν κέλομαι· φυλλὰς δ' ὁμαλὰς ἔσεσθαι αὐτῇ.

Τοῦ δὲ τὰς ἀποικίας ἐκ τῆς τότε τῶν προειρημένων συνελθεῖν, σημεῖον εἶναι οὐ μόνον αἱ τῆς θεῶν τιμαὶ καὶ θυσίαι, διότι μεταλαμβάνουσιν ἐκ τῆς ἑνὸς ἕκαστοι, ὅθεν τὸ πλῆθος τῆς ἀνδρῶν συνῆλθον· ἀλλὰ καὶ τῆς συγγενείας, καὶ τῆς μεθ' ἑαυτῶν συνόδους, ἃς ποιέμενοι οἱ Σάμιοι τοῦτο μαρτύρονται. φασὶ γοῦν Μνήμαρχον καὶ Πυθαΐδα τοὺς Πυθαγόρου γενέσθαι, ἐκ ταύτης τῆς οἰκίας, καὶ τῆς συγγενείας τῆς ἀπ' Ἀγκαίου γεγενημένης τοῦ ἀποικίαν τελέσαντος. Ταύτης δὲ

Huic autem Ancæo itidem fama est, oraculo ab Apolline Pythio editum fuisse, ut ex Cephalenis hominibus, Arcadibus Thessalisque coloniam collectam deduceret. Caterùm ex urbe Athenarum, & ex Epidauriis & Chalcidensibus, qui indigenis permisti viverent, advenas asciscaret. Eumq; horum omnium præfectum & quasi ducem insulam habitabilem redditurum, quæ ob soli terræq; præstantiam Melamphylos, hoc est, nigra tribus seu gens vocitata est. Civitatemq; pro Samia, quæ est in Cephalenia, Samum denominant. Oraculum quidem hujusmodi exstitit,

Ancæe marinam insulam Samum loco
Sames te habitabilem reddere jubeo.
Ipsa verò Phyllas nominatur, quasi
thorus foliaceus dicas.

Hujus verò colonias scilicet ex locis iis, de quibus antè dictum est, convenisse, argumentum est, non deorum modò honores & sacrificia ex locis, unde virorum multitudo convenit, translata esse: Verùm etiam integræ familiæ & cognationes mutuique conventus, quos Samii faciunt hoc testantur. Ajunt igitur Mnemarchum & Pythaidem Pythagoræ parentes ex hac domo & cognatione coalitioneque hominum, quæ ab Ancæo coloniam deducente facta est, ortos esse. Hac verò

generositate apud eives decãtata, quidã Poëtarũ apud Samios indigena cũ Apollinis filium esse ait, sic inquiens:

Pythais è Samiis peperit pulcherrima conclis
Pythagoram clario, qui Iouis amicus erat.

Unde verò fabula hæc invaluerit, cõmemorare operæpretium est. Huic Mnemarcho Samio, negociatiõis causa unà cũ uxore jam tum obscurè adhuc ventrem ferente Delphos profecto, Apollo Pythius prædixit, si Syriã versus navigationem institueret, eam quidem gratissimã lucrosissimãq; fore: verùm uxorem jam tum & uterũ gestare, & filium parituram, qui forma quandoq; ac sapiẽtia multis mortaliũ præferendus, quiq; humano generi per omnẽ vitam maximũ commodum utilitatemq; allaturus esset. Cùm aũt Mnemarchus reputasset, & cum animo expendisset, Deũ sibi nequaquã scisciranti, nihil oraculo protulisse de nato, nisi eximiũ quid in illũ privilegiũ, & verè divinitus & ab Deo collatũ munus futurũ esset, confestim uxorem pro Parthenide, quo nomine antea vocabatur, Pythaida trãsnominavit, ab genitore scilicet & vate Apollinis. Cæterùm cùm ipsa apud Sidonios Phœnicię partũ enixa esset, recẽter editũ filium à prædicẽdo Pythagorã nominaverunt, nempe quod ab

τῆς εὐγενείας λεγομένης παρ' ἐκείνοις ἀπολίτιδος, ἀφικνεῖται εἰς τὴν παρὰ τοῖς Σαμίοις γεγενημένων, Ἀπόλλωνος αὐτὸν εἶναι φασὶ, λέγων ὧδε,

Πυθαγόραν τ' ὄν τίκτε Διὶ φίλῳ Ἀπόλλωνι
Πυθὰς, ἣ πάλλος πλεῖστον ἔχεν Σαμίων.

Ὁ πάθεν δὲ ὁ λόγος ὅτις ἐνεκράτησεν, ἄξιον διελθεῖν. Μνημάρχῳ γὰρ τῷ Σαμίῳ καὶ ἐμπορίαν ἐν Δελφοῖς ποιουμένῳ, καὶ ἔτι γυναικὸς ἀδήλως ἔτι κυούσης, προεῖπεν ἡ Πυθία, πρεσβεύοντι εἰς Συρίαν πλεῖν, τὸν μὲν θυμπράξαντα ἔσεσθαι καὶ ὠφελιμωτάτην. τὴν δὲ γυναῖκα κύειν τε ἤδη καὶ τίκτεσθαι παῖδα τὸν ἀνθρώπων πάλλει ἐσοφίᾳ διοίσοντα, καὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει μέγιστον ὄφελος εἰς σύμπαντα τὸν βίον ἰσόμενον. Ὁ δὲ Μνημάρχος συλλογισάμενος, ὅτι οὐκ ἄν μὴ πυθομένῳ αὐτῷ ἔχρησε τὰ περὶ τέκνου ὁ θεὸς, εἰ μὴ ὄξιόν τι ἀπόρρητον προστήρημα ἔμελλε περὶ αὐτοῦ, καὶ θεοδώρητον, ὡς ἄλλως θεῖς, ἔσεσθαι, πρὸ τοῦ τὴν Παρθενίδος τὸν γαμετὴν Πυθαΐδα μετονομάσαντες, ἀπὸ τῆς γόνου καὶ προφήτιδος. Ἐν δὲ Σιδῶνι τῆς Φοινίκης δὸς τεκούσης αὐτῆς, τὸν γενόμενον υἱὸν Πυθαγόραν ἐπονομάσαντες. ὅτι ἔφη ὑπὸ τοῦ Πυθίου

Πυθίου τοῦ Ἀπόλλωνος ἀπόγονος εἶναι. Πεφυκέναι γὰρ Εὐφορβίδην καὶ Πάνθου καὶ Ἑρμοτίμης, ὃν ὁ αὐτὸς οὗτος τῷ Μενελάῳ τῷ μεγίστῳ τῶν Ἀχαιῶν καὶ κυνούσης αὐτὸν, εἰ μὴ οὗτος ἐχρήσατο κατασπάσαι τε καὶ προαγαγεῖν ἀδύνατον ἦν. τοῦτο μὲν οὖν ἐκ Διρκαίας ἀποφήνασθαι. τὸν δὲ μέντοι τῶν Πυθαγόρου ψυχὴν ἔχειν τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀγχιστέως οὔσης, εἴτε καὶ ἀπεδόθη, εἴτε καὶ ἄλλως οἱ μόνῳ τῶν ἄλλων ἐπιτρέπεται, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω φάναι εἰς ἀνθρώπους, οὐδεὶς ἂν ἀμφισβητήσειε. τεκμαίρομαι δὲ αὐτὴν τῷ τε γένους τοιούτῳ καὶ τῇ τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς αὐτῷ παθεῖν δοκεῖν. καὶ ἐπειδὴ μὲν τῆς γενέσεως τοσαῦτα, ἐπεὶ δὲ ἀπεσταλθῆναι τὸν Σάμιον ὑπὸ τῆς Εὐρώπης Μνησάρχου ἐπὶ πραγματείᾳ κέρδους καὶ βιοτείας ἐπιτηδείου τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐκ τοῦ θείου βλαστόντι, τὸν τε παῖδα ἐκ σπουδῆς ἀποδεξάμενος καὶ ἀξιολογώτατος ὑπηρετῶν, τῶν μὲν Κρεοφύλῳ, τῶν δὲ Φερεκύδῃ τῷ Σύριῳ, τῶν δὲ χρόνον ἅπαντα τὸν ἀρὸν ἐπολιτεύσατο πρεσβεύων αὐτὸν καὶ ἐγχειρίζων, ὡς ἂν εὐμορφότατός τε τῶν πώποτε ἱστορηθέντων, καὶ ἅτε πρόσωπος

Apollinem Pythium ipsi prædictus esset talis futurus. Nam Epimenides, Eudoxus & Xenocrates hâc omnes tradendi sunt, fuisse amentiâ Apollonem cum Panthoide consuevisse eamq; gravidasse hoc; filiam constituisse, & per vatem ac sacerdotem suam prædixisse, quod utique non potuisset, nisi talitèr affecta fœmina. Hoc, in quâ, nullo modo recipiendum est. Cæterùm animam Pythagoræ ab dispensatione imperioq; Apollinis exsistere seu comitem, seu aliter etiam cum Deo hoc propinquius in eadem dignitate ac ordine conjunctam, in homines coelo demissam esse, nemo quidem dubitarit. Equidem indicium sumo tum ex hâc ipsius nativitate, tum etiam omnigena animi ejus sapientia, qua erat præditus. Ac de nativitate quidem & origine ejus hæc dicta sunto. Postquam verò Mnesarchus rursus è Syriâ Samum versus cum lucro non exiguo, adeoq; gravi prolixaq; rerum omnium suppellectile copiaq; trajecisset, Apollini Pythio templum inscriptum ædificavit. Porrò natum hûc variis & memoratu dignissimis disciplinis imbuit, nunc quidem Creophilo, nunc verò Pherecide Syro, nunc aut cunctis tantum non templi sacrorumq; præfectis eum admovens & concredens, ut illorum, de quib. unquam fando auditum est, formosissimus, juxta ac majestate quasi Dei excellentissimus bene

beateque ageret. Iam patre mortuo honestissimis ac ditissimis ciuibus præditus ciuitas, non ut virtutem exerceret, sed ut ab illis etiam, qui annis grauissimi erant, affectus fuit. Visus auditusq; quotiescunq; loqueretur, omnium in se oculos conuertebat. Itaq; illi, quicunq; etiam inuitus fuisset, adeò mirabilis videbatur, ut à pleriscq; meritò affirmaretur, cum Dei filiu esse. Ille verò partim ab aliis honoribus, partim ab institutione, qua à prima infantia effo matus erat, partim etiam ab naturali diuinaq; pulchritudine confirmatus, sese etiam magis magisq; singulis diebus dignu præstitit, prærogativis declaratis exornabatur, tam religionibus quàm disciplinis vivendiq; rationibus eximiis: in statu animi & corporis habitu amictu. Quicquid loquebatur vel agebat, serena & inimitabili quadam quillitate, neq; ira unquam, nec risu, nec commutatione, nec contentione, nec ulla perturbatione vel pertinacitate captus loquebatur vel agebat: sed instar boni alicujus genii in Samo insula peregrinabatur. Quapropter (nondum pubertatis annos egressus, cum magna nominis existimatione) Miletem ad Thalem, & Priensem ad Biantem viros sapientes profectus est, urbesque Athenis vicinas adiit,

ὑπὸ πάντων τῶν ἀνθρώπων τιμᾶσθαι, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν πρεσβυτάτων. ὁρᾶν τε καὶ ἀκούειν ἡδὺ ἦν αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τῶν πρεσβυτάτων ὀρθῶς τε καὶ εὐτυχούμενος, ἐπέβλεπον πάντες καὶ ἐθαύμαζον, ὅτε ὑπὸ τῶν πολλῶν εἰκότως βεβαίως θεοῦ παῖδα αὐτὸν εἶναι. Ἀλλὰ καὶ ἐμπρεπόμενος ὑπὸ τῶν τοιούτων δόξων καὶ ὑπὸ τῆς ἐν βρέφους παιδείας, καὶ ὑπὸ τῆς φυσικῆς θεοειδείας, ἔτι μᾶλλον ἑαυτὸν κατέστησεν ἄξιον τῶν παρόντων προτερημάτων ἐπιφανείᾳ καὶ δόξῃ καὶ θρησκείαις τοῖς τε μαθήμασι καὶ διαίτῃ, ἐγκρατὴς ὢν τῆς ψυχῆς ἐκ παντὸς πάθους. ὥστε οὐδέποτε ἢ ἐγρήγορεν ἢ ἐκοιμήθη ἢ ἐγέλασεν ἢ ἐσπούδασεν, οὔτε ὀργῇ οὔτε γήρᾳ, οὔτε ζήλῳ, οὔτε φιλονεικίᾳ, οὔτε ἄλλῃ τινὶ ἕξει ἢ προπετείᾳ ἁλισκόμενος. ὡς καὶ δαίμονα τὸν ἀγαθὸν ἐπιδημεῖν τῇ Σάμῳ. Διόπερ ἔτι ἐφήβου αὐτοῦ ὄντος πολλὴν δόξαν ἔσχεν. Μίλητον πρὸς Θαλῆν, καὶ εἰς Πριήνην πρὸς Βίαντα ἀπεδήμησεν τοὺς σοφούς, καὶ τὰς ἐν Ἀθήναις πόλεις ἐθεώρησε. καὶ

[illegible]

& adolescentes quosdam amicitiæ communitate, quos & tribalitas vocant, passim laudandis divinis, ritúq; sacra precantes invidis habebant, & in vulgus spargebant. Subortæ verò jam tum Polycrates tyrannidis, natus circiter annos ducode vigintiquinq; ipsi abitionis prospicienti, & quasi ipsius præpositio imperium futurum, in primis verò quia & studiosus & cupidus erat discendi, necdum inscius omnibus cum quodam, cui nomen erat Hermodanti, nomen erat, congressum est. Verò Creophylo, quem posse dicebant illius Creophyli, qui, refertur, Homeri hospitis & poëtæ amicus fuit, & præceptor omnium: cum hoc, inquam, ad Pherecydem transfretavit, & ad Anaximandrum Physicum, & rerum naturalium indagatorem, itemq; ad Thalem Miletum contendit. Præsens cum unoquoq; ipsorum vicissim usitata consuetudine familiaritatem quæsivit, ut ei cum juxta amaret & diligeret, civisq; natura sum, non operæ adniteretur, de hoc, orationi participem faceret, & cum ea palam loqueretur. Is verò Thales cum libenter quod hoc cepit. Atq; id minus differtiam illius cum ceteris juvenib. quia illa major erat longeq; superarat, opinionem & gloriam, quam ad venerat, postquam, quantum poterat, in disciplinis ei contulisset, & quam secretis suis

beatéque ageret. Iam patre mortuo honestissimis ac præclarissimis municipibus præditus, neque in virtutum vasis, imò verò adhuc adolescens omni genere honoris & reverentiæ ab illis etiã, qui annis grauissimi erãt, affectus fuit. Visus auditusq; quotiescũq; loqueretur, omnium in se oculos cõuertebat. Itaq; illi, quãcunq; etiam intuitus fuisset, adeò mirabilis videbatur, ut à plerisq; meritò affirmaretur, cum Dei filiũ esse. Ille verò partim ab talib. honoribus, partim ab institutione, quã à prima infantia effo rmatus erat, partim etiã ab naturali divinaq; pulchritudine cõfirmatus, sese etiãnum magis magisq; singulis diebus dignũ præstitit prærogativis declarãs exornatus, tam religionibus quã disciplinis vitæ diq; rationibus eximiis: in stato animi & corporis habitu amictu. Quæcũq; loquebatur vel agebat, serena & inquinabili quadãmã quillitate, neq; ira unquam, hoc risu, nec cõmutatione, nec contentione, nec ulla perturbatione vel temeritate captus loquebatur vel agebat: sed instar boni alicujus genii in Samo insula peregrinabatur. Quapropter (nondum pubertatis annos egressus, cum magna nominis existimatione) Miletem ad Thalem, & Prienem ad Biantem viros sapientes profectus est, urbesque Athenis vicinas adiit,

ἡνίκα ἐτελεύτησε τὸν πατέρα, ἀλλὰ καὶ ἔτι μειρακίσκος ὢν σωφροσύνης τε πλείστης καὶ ἀνδρείας ἐνεπλήσθη, καὶ ἐν ἀρχαῖς ἐγένετο, ἐξ ὧν πᾶσι καὶ αἰδοῦς ἠξιοῦτο πλείστης, καὶ ὑπὸ πάντων ὡς σοφωτάτου ὀφθείς τε καὶ θαυμαζόμενος, ἐπῄνεσε πάντας καὶ ἔστιν ὅτε ὑπὸ πολλῶν εἰκότως βεβαιοῦσθαι τὸ θεοῦ παῖδα αὐτὸν εἶναι. Ἀλλὰ ἐμπορευόμενος ὑπὸ τῶν τοιούτων δόξῃ καὶ ὑπὸ τῆς ἐν βρέφεσι παιδιᾶς, ἔτι τε ὑπὸ τῆς φυσικῆς θεοειδείας, ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τὸ κατέσχεν ἄξιον τῶν πατρώων παραπεμμάτων ἀποφαίνειν καὶ δεικνύναι θρησκείαις τε τοῖς μαθήμασι καὶ διαίτῃσι ἐξαιρέτοις, ἔτι δὲ τῇ τῆς ψυχῆς εὐκρασίᾳ καὶ σώματος. ὥστε ἐλλάμπειν ἤδη ἐπὶ πᾶσιν εὐδίᾳ καὶ ἀμιμήτῳ τινὶ γαλήνῃ, μήτε ὀργῇ κατὰ μήτε γέλωτι μήτε ζήλῳ, μήτε φιλονεικίᾳ, μήτε ἄλλῃ τοιαύτῃ ἢ προπετείᾳ ἁλισκόμενος. ὡς δὲ δαίμων τις ἀγαθὸς ἐπιδημεῖν τῇ Σάμῳ. Διόπερ ἔτι ἐφήβου μόνου ὄντος, σπουδῇ δὴ ἐπὶ Μίλητον πρὸς Θαλῆν, καὶ εἰς Πριήνην πρὸς Βίαντα ἀπεδήμησε τοὺς σοφούς, καὶ τὰς ἐπιφανεστάτας πόλεις ἐθεάσατο. καὶ

& alloloſce nalquoiam, & nihil non co-
mmunu; quod ubialiter plerique paſ-
ſim audaciter, diuiq; fauſta precantes in
diuis habebant, & in vulgus ſparge-
bant. Subortante verò iam tum Poly-
cratis tyrannide, natus circiter annum
ducode vigeſimum ipſe, habitu ne pro-
ſpicientis, & quaſi ipſius propoſito im-
pedimento futurus, in primis vero
quia & ſtudioſus & cupidus erat di-
ſcendi, nec ab ineſcis omnibus cum
quodam, cui quidem Hermodoxi
nomen erat, nec nomen vero Creo-
phylo, quem poſſe dicebantur illi-
us Creophyli, qui, vt fertur, Home-
ri hoſpitis & poëtæ amicus fuit, & præceptor omnium: cum hoc, in-
quam, ad Pherecydem transfretavit,
& ad Anaximandrum Phyſicum, &
rerum naturalium indagatorem, i-
temq; ad Thalem Miletum contendit. Præſens cuiq; eorum quoq; ipſorum
vicißitudinis conſuetudinem familiari-
tatemq; quæſiit, vt eos cum juxta amarent & diligerent, cuiusq; naturâ ſum,
ni operæ admirarentur, denique orationi
participem facerent, & cum ea palam lo-
querentur. Verùm Thales cum libenter
quoq; hoc fecit. Atq; id minus diffe-
rentiam illius cum cæteris juuenib. quia
illa major erat longeq; ſuperarat, opi-
nionem & gloriam, quam ad venerat,
poſtquam quantum poterat, in diſci-
plinis ei contulisset, & cum ſenectutis

ſuæ

suæ ratione, cum corporis sui imbecillitate culpata, in Ægyptum ipsum trajecere, & cum Menophritis ac innaximo Iovis sacerdotibus domestico usum inire, adhortatus est. Abillis ea, quæ ipsum quoq; hisce cum viaticum accepto dimisisset, quapropter plenius q; sapientius æstimatur. Non quidem ea tam excellentium prærogativarum participem factum ajebat, vel à natura vel ab exercitatione, quantum Pythagoram definiebat asecutum. Itaq; semper fere dominum orabat occurrentem & auspicatum quicquid ipsum divinissimum & mortalium omnium sapientissimum evasurum esse, si cum sacerdotibus, quos dixi, viveret,

CAP. III.

Qua ipsius in Phœniciam navigatio, quidq; inuisibi fuerit, quidq; alibi. Quæ illi in Ægyptum profectio.

PEr multum igitur ab Thalete cum in reliquis rebus adjuvatus esset, tum maxime in eo, ut tempori sparus esset dispensator, hinc unq; gratia & vini potui, & esui carnis, atq; ante omnia edacitati valedixit, & ventribus ac digestu distributuque per totum corpus, facilibus bibis, quæ divinus usus est, cumq; hinc brevitate somni & vigiliarum nitidq; puritate, adhuc facilitate corporis extremam in animo hæc habet sibi comparavisse, Sidonem navigavit, putans quod peritiores esse, ea

ἑαυτὴ αἰτιᾶται ἀλλότριος ἡ τὴν ἑαυτῆς ἀσθένειαν, σφαλεῖσα εἰς ἀλλοτρίαν ἐπιθυμίαν. ἐπεὶ δὲ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς ἐν Μέμφει καὶ Διὸς μάλιστα συμβουλεύει ἐρωτᾶν περὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ ἑαυτοῦ ἐφωδιάσασθαι παρ' αὐτῶν· ἦλθε σοφὸς παρὰ τοὺ σοφωτάτους· ὁμιλήσας ἡμῖν τοσαῦτα γε ἐπετρύμισεν ἐπὶ φυσικοῖς, ἐπὶ τὰ ἀνώτατα ἐπιδοῦναι τὴν ἐπίνοιαν. ἑαυτὸν ἔλεγεν, ὅσαν τὴν Πυθαγόραν ἐφικέσθαι σοφίαν· οὗτος δὲ πάντων ἀεὶ ἐπιλήσεσθαι, εἰ τοῖς ἐκείνου θεοῖς ἐμπύροις συνήνεσε θεραπεύειν· ἐκεῖνον γὰρ σοφώτατον εἶναι πάντων καὶ ἀνθρώπων.

Κεφ.

Πῶς ἐπὶ τὴν Φοινίκην ἔπλευσε, καὶ τίνι ἐκεῖ ἐνέτυχε, καὶ τίνι ἐκεῖθεν ἀπῆλθεν, καὶ τίνι ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ἐπιδημίᾳ, καὶ πῶς γενομένῃ.

ΩΜιλητὸς δὲ παρὰ Θάλητος μὲν ἄλλα τε καὶ χρόνου μάλιστα φείδεσθαι καὶ χάριτος καὶ οἴνου πόσεως καὶ βρωσιμαίας, καὶ ἔτι μᾶλλον πολυφαγίας ἀπεσχέσθαι καὶ τῶν ἐδωδίμων ἁπάντων, καὶ τὸν ὕπνον καὶ τὴν ἐγρήγορσιν καὶ τὴν ἄλλην ἀκρασίαν ἐκ τῆς ἀκριβοῦς ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως ἐκκόψαι, καὶ τὴν ἐν τῷ σώματι εὐεξίαν καὶ ὑγίειαν καὶ εὐρυθμίαν καὶ εὐπρέπειαν καὶ ἰσχὺν καὶ εὐτονίαν καὶ ἀκμὴν καὶ εὐκινησίαν καὶ ἐπιτηδειότητα πρὸς τὰ ἔργα καὶ τὰς πράξεις καὶ τὰς ἐπιτηδεύσεις καὶ τὰς ἐπιμελείας καὶ τὰς ἀσκήσεις καὶ τὰς μελέτας καὶ τὰς γυμνασίας καὶ τὰς ἀγωγὰς καὶ τὰς διαίτας καὶ τὰς ἕξεις καὶ τὰς κράσεις καὶ τὰς συμμετρίας καὶ τὰς ἁρμονίας καὶ τὰς εὐαρμοστίας καὶ τὰς εὐρυθμίας καὶ τὰς εὐπρεπείας καὶ τὰς ἰσχὺς καὶ τὰς εὐτονίας καὶ τὰς ἀκμὰς καὶ τὰς εὐκινησίας καὶ τὰς ἐπιτηδειότητας

παῖδα ἀπαιτήσαντος αὐτοῦ, καὶ καλῶς οἰόμενος ἐκεῖθεν αὐτὸν ῥᾷον εἰς Αἴγυπτον ἔσεσθαι διάβασιν. Ἐνταῦθα δὲ συμβαλὼν τοῖς τε Μώχου τοῦ φυσιολόγου προφήταις ἀπογόνοις, καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ Φοινικοῖς ἱεροφαντίαις, καὶ πάσαις τελεσθεὶς τελεταῖς ἔν τε Βύβλῳ καὶ Τύρῳ. καὶ κατὰ πολλὰ τῆς Συρίας μέρη ἐξ αἱρέσεως ἱερουργούμενα. καὶ οὐχὶ δ' εἰκαιολογίας ἕνεκα τὸ τοιοῦτον ὑπομένας, ὡς ἄν τις ἁπλῶς ὑπολάβοι· πολὺ δὲ μᾶλλον ἔρωτι καὶ ὁρμῇ θεωρίας καὶ εὐλαβείας, τῷ μήτι αὐτὸν τῶν ἀξιομαθῶν τῶν ἀφανῶν, ἐν θεῶν ἀπορρήτοις ἢ τελεταῖς φυλαττόμενα, φρουμισθοί τε ὅτι ἄποικος ξόπτου τύραννος τῆς ἐν Αἰγύπτῳ ἱερῶν τὰ αὐτόθι ὑπαίρχοντα, ἐκ τούτου τε ἐλπίσας καλλίονων καὶ θειοτέρων ἢ παρ' ἄλλων μεθέξειν μυημάτων ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, * ἀγαθὸς κατὰ τὰς θάλασσαν τῶν διδασκάλων ὑποθήκας. διεπορθμεύθη ἀμελητὶ ὑπό τινων Αἰγυπτίων πορθμέων καιριώτατα προσορμισάντων τοῖς ὑπὸ Καρμήλου τὸ Φοινικῶν ὄρος αἰγιαλοῖς. ἔνθα ἐμόνασε τὰ πολλὰ ὁ Πυθαγόρας κατὰ τὸ ἱερόν, οἵπερ ἄσμενοι ἐδέξαντο αὐτὸν, τήν τε ὥραν αὐτοῦ κεροῦντες,

natura patriam suam esse, partim etiã quòd rectè judicaret inde sibi faciliorem in AEgyptum transitum fore. Hîc cum prophetis, qui ab Mocho rerum naturalium conjectore oriundi erant, cumq; aliis Phoeniciæ sacrificiis congressus, cunctisque sacris cum in Byblo urbe, tum etiam Tyro initiatus fuit, quæq; in multis Syriæ partibus ex instituto ac hæresi sacra peragi solent, perfecit. Neq; verò caussa superstitionis tã multa sustinuit, ut quis simpliciter suspicetur: sed multò potiùs amore ac desiderio cõmẽtationis ac reverentiæ numinis ductus: nempè ne quid eorum, quæ digna scitu & observatu sunt, in deorum arcanis vel sacrificiis, ipsum fugeret: tũ quia anteà jã didicerat, ibi locorũ quodam modo esse ex sacris AEgypti quasi deductas colonias, liberosq; ab illis natos: tũ etiã quia ex eo se præstantiorũ sacratiorũq; & syncerorum in spe habuit, & verorũ monumẽtorũ in AEgypto participem fore, juxta Thaletis magistri præceptiones & cõsilia isthuc latus. Porrò negligẽter parũq; sollicitè ab AEgyptiis quibusdã nautis opportunissimè in littora, quæ subsũt Carmelo mõti Phoeniciæ, appellentibus trãsvectus fuit Pythagoras. Ubi solus in tẽplo ut plurimũ degebat. Homines aũt loci istius benignè ipsũ datis dextris exceperũt, lucrati scilicet, hoc,

sua ratione, cum corporis sui habitudinem illitarat culpata, in Aegyptum ipsum trajecerit, & cum Memphiticis ac haud ximo Jovis sacerdotibus domesticum usum inire, adhortatus est. Ab illis edoctum se ipsum quoque hisce cum vaticinio accepto dimisisse, quia propior plenior que sapientiae assimulatus. Non quidem se tam excellentium praerogativarum participem factum ajebat, vel à natura vel ab exercitatione, quantum Pythagoram definiebat allocutum. Itaque semper fere dominum eorum oculis & auribus & auspicatum quicquid ipsumque divinissimum & mortalium omnium sapientissimum evasurum esse, si cum sacerdotibus, quos divi vivere,

CAP. III.

Quae ipsius in Phoeniciam servitutis, quidque insidiis fuisset, quae ille & Gallis in Aegyptum praefecto.

PErmultum igitur ab Thalete cum in reliquis rebus adjutus esset, tum maxime in eo, ut tempori sparus esset dispensator, hinc quoque gratia & vini potui, & esui carnis, atque ante omnia edacitati valedixit, & cenubus ac diu gestu distributaque per totum corpus, facilibus cibis, quos dispensos usus est, cumque hinc brevitate somni & vigiliarum mirifice auctus, adhuc facultate corporis accessimam materiem habile sibi comparavisset, Sidonem pavigavit, partim quod peritissimos esse, ea

ἐαυτῷ αἰτησαμένου, καὶ τὴν ἐκεῖνα τὰ ἱερὰ νόμιμα, σπουδῇ τε εἰς Αἴγυπτον ἐλθεῖν, καὶ τοῖς ἐν Μέμφει καὶ Διὸς πολλοῦ συμβολεῖν ἱερεῦσι, περὶ ὧν ἐκεῖνός τε ἀκριβῶς ἐξεπίστευτο, καὶ αὐτὸς ἐφοιτήκει τοῦτο. εἶναι σοφὸς παρὰ τοῖς πολλοῖς νομίζεται· ἡμῖν δὲ τοιοῦτος μὲν οὐκ ἐγένετο φύσεως, οὔτε τῆς ἀπὸ τοῦ ἐπιτηδεύματος. ἐκεῖνον λέγω, ὃν καὶ Πυθαγόραν ὁρᾶτε καλοῦντα· οὗτος δὲ ἀεὶ τοῦ ἐπιόντος καιροῦ, εἰ τοῖς ἀλλοτρίοις ἱερεῦσι συμβουλεύειν ἐκέλευεν αὐτὸν καὶ σοφώτατον ἂν τῶν ἀνθρώπων ἔσεσθαι.

ΚΕΦ. Γ.

Τίνες οἱ τοῦ Φοινικικοῦ δουλεύσαντος, καὶ πῶς ἐκεῖ διῆλθεν, καὶ πῶς ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ἀπεδήμησε, καὶ πῶς γεγονότα.

ΠΟλυπλανὴς οὖν ἐπὶ πᾶσι Θαλῆτος τοῖς ἄλλοις καὶ χρόνου μάλιστα φείδεσθαι καὶ χλιανυτίου οἴνου πρόσεσθαι καὶ ἀκροφαγίας, καὶ ἔτι πρότερον ἀπολουφαγίας ἀποπεφάμενος τῶν ἀπὸ λιπαροῦ καὶ ἐδέσματος ἡδονῆς παντοίας, καὶ τότε ὀλιγοσιτίαν καὶ ἀπεψίαν καὶ ὑγιεινὴν εὐεξίαν κεκτημένος, ἐγένετο ἐπιτηδειότατος καὶ εὐπαρεγκλιστότατος πρὸς σύνεσιν, ἔτι τε μᾶλλον εἰς τὴν Σιδόνα φιλοτιμηθεὶς

πα-

παρῆλθε πεπιστευμένος εἶ, καὶ καλῶς οἰόμενος ἐκεῖθεν αὐτῷ ῥᾴονα τὴν εἰς Αἴγυπτον ἔσεσθαι διάβασιν. Ἐνταῦθα δὲ συμβαλὼν τοῖς τε Μώχου τοῦ φυσιολόγου προφήταις ἐπιχωρίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ Φοινικικοῖς ἱεροφαντίαις, καὶ πάσαις τελεσθεὶς τελεταῖς ἔν τε Βύβλῳ καὶ Τύρῳ. καὶ κατὰ πολλὰ τῆς Συρίας μέρη ἐξ αἱρέσεως ἱερουργούμενα. καὶ οὐχὶ δεισιδαιμονίας ἕνεκα τὸ τοιοῦτον ὑπομείνας, ὡς ἄν τις ἁπλῶς ὑπολάβοι· πολὺ δὲ μᾶλλον ἔρωτι καὶ ὁρίσῃ θεωρίας καὶ εὐλαβείας, τῷ μήτι αὐτὸν τῶν ἀξιομαθῶν τῶν ἀγνοούμενα, ἐν θεῶν ἀπορρήτοις ἢ τελεταῖς φυλαττόμενα, ὡρμηθῶν τε ὅτι ἀποικίαι βόσποροι τινες καὶ ἐπῳκίσθησαν ἐξ Αἰγύπτου ἱερῶν τὰ αὐτόθι ὑπάρχοντα, ἐκ τούτου τε ἐλπίσας καλλίονων καὶ θειοτέρων ἐκ ἀκριβῶν μαθήσεων μνημάτων ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, κατὰ τὰς Θάλεω τοῦ διδασκάλου ὑποθήκας. διεπορθμεύθη μεμαλτὶ ὑπὸ τινῶν Αἰγυπτίων πορθμίων καιριώτατα προσορμισάντων τοῖς ὑπὸ Καρμήλου τὸ Φοινικῶν ὄρος εἰνάλοις. ἔνθα ἐμόναζε τὰ πολλὰ ὁ Πυθαγόρας κατὰ τὸ ἱερόν, οἵπερ ἄσμενοι ἐδέξαντο αὐτὸν, τήν τε ὥραν αὐτῷ κερδῆσαι,

natura patriam ſuam eſſe, partim etiã quòd rectè judicaret inde ſibi faciliorem in AEgyptum tranſitum fore. Hîc cum prophetis, qui ab Mocho rerum naturalium conjectore oriundi erant, cumq; aliis Phoeniciæ ſacrificiis congreſſus, cunctisque ſacris cum in Byblo urbe, tum etiam Tyro initiatus fuit, quæq; in multis Syriæ partibus ex inſtituto ac hæreſi ſacra peragi ſolent, perfecit. Neq; verò cauſſa ſuperſtitionis tã multa ſuſtinuit, ut quis ſimpliciter ſuſpicetur: ſed multò potiùs amore ac deſiderio cõmẽtationis ac reverentiæ numinis ductus: nempè ne quid eorum, quæ digna ſcitu & obſervatu ſunt, in deorum arcanis vel ſacrificiis, ipſum fugeret: tũ quia anteà jã didicerat, ibi locorũ quodam modo eſſe ex ſacris AEgypti quaſi deductas colonias, liberosq; ab illis natos: tũ etiã quia ex eo ſe præſtantiorũ ſacratiorũq; & ſyncerorum in ſpe habuit, & verorũ monumẽtorũ in AEgypto participem fore, juxta Thaletis magiſtri præceptiones & cõſilia iſthuc latus. Porrò negligẽter parũq; ſollicitè ab AEgyptiis quibusdã nautis opportuniſſimè in littora, quæ ſubſũt Carmelo mõti Phoeniciæ, appellentibus trãsvectus fuit Pythagoras. Ubi ſolus in tẽplo ut plurimũ degebat. Homines aũt loci iſtius benignè ipſũ datis dextris exceperũt, lucrati ſcilicet hoc,

ut ejus formam conſpicarentur, & ſi quid contuliſſent rerum ſummâ hominis æſtimationem pretiumq; prævidentes libenter conferebant. Cæterũ cùm inter navigandũ ipſe tẽperanter & honeſtè, imò verò cõgruẽter cõvictui, in quẽ ſe dediderat, ſeſe diſponeret, melius de ipſo ſẽticntes, ac majus qdquã pro humana natura in decoro pueri ornatu cernẽtes, recordati ſunt, quẽadmodũ ſibi cõtinuò ad littus appellentib. jam tum deſcendens ab ſũmis extremisq; Carmeli collis jugis, viſus fuerit, nempe ab aliorum montiũ ſacris abſtinuerunt. Atq; hic mõs multis etiã inacceſſus erat. Lentè ſimul & irrevocabili pergens gradu, neq; præcipiti præruptóve neq; viſui objecto ſaxo, quod obſtaret. Cũq; ſũmã navis adminiſtrationẽ haberet ſolũq; voce ſublata, navis ipſis annuentibus & dicto audientib. in AEgyptũ delata eſt. Et quietè taciteq; eo maximè loci, ubi nautis p totã navigationẽ minus eſſet impedimenti allaturus conſedit. Atq; in una eadẽq; corporis cõformatiõe ac figura duas noctes ac dies tres, nec cibũ, nec potũ, nec ſomnũ capiẽs, permãſit. Quia nõ niſi omnib. clàm, uti ſe habebat in illo ſedẽtario ſtabiliq; loco, in quo verſabatur, breves ſomnos capiebat. Atq; hæc cõtinẽter faciebat, & præter exſpectationem ſago veſtitus. Ibiq; loci nautę, ἢ εἰ ἐποδαίντο τὴν ϖολυτιμίαν ϖροειδόμενοι. ἐϖὶ μὲν τοι κατὰ τὸν ϖλοῦν ἐγκρατῶς αὐτῇ τε ἢ σεμνῶς, ἀκολέθως τε τῷ σωφρόνῳ ἐπιπολύσει διατάττοντος, ἀμείνον ἅϖαν αὐτῇ διατίθεντες, καὶ μεῖζον τι ἢ κατὰ ἀνθρωπίνην φύσιν ἐνίδοντες τῇ τοῦ ϖαιδὸς εὐκοσμία. ἀναμνησθέντες ὡς ϖροσορμίσουσιν εὐθὺς αὐτοῖς ὤφθη κατιὼν ἀπ' ἄκρου τὸ Καρμήλου λόφου. ἱερῷ δὲ τῷ ϖᾶν ἄλλων ὁρῶν ἀπέσχοντο. αὐτὸ γὰ ϖολλοῖς ἄβατον. χολαίως τε ἢ ἀνεπιφρεϖῆ βαίνων, οὔτε κρημνώδους τίνος, οὔτε εὐοράτου ϖόϑεν ἐνισαμένης, ἢ ἐπιὰς τῷ σκάφει μόνον τὸ ἐπιφϑεγξάμενος, εἰς Αἴγυπτον ὁ ἀϖόπλους κατανώσάντων αὐτῷ ἐνέβη, ἢ σιωπῇ ἐκάθισεν, ἔνϑα μάλιστα οὐκ ἔμελλεν αὐτοῖς ἐμπόδιος ἔσεσθαι ναυτιλλομένοις ϖαρ' ὅλον τὸν ϖλοῦν. ἐφ' ἑνός τε ἢ τῇ αὐτῇ χήματος διέμεινε δύο νύκτας ἢ ζεῖς ἡμέρας, μήτε ζοφῆς μήτε ϖότου μεταχών, μήτε ὕπνου. ὅτι ἢ μὴ λαθὼν ἅϖαντας, ὡς εἶχεν ἐν τῇ ἐδραίᾳ, ἢ ἀσαλεύτῳ ἐπιμονῇ, κατέδαρθε βράχύ. ἢ ταῦτα διηνεκῶς ἢ σεσυρμένου ϖαρὰ ϖροσδοκίαν. εὐθύτε νῆς

τε νοῦς τὸ συμβάντος αὐτοῖς τῷ πλοῦ, ὡσὰν τινὸς παρουσίᾳ θεοῦ πάντα συντιθέντες τὰ τοιάδε. καὶ ἐπισυλλογιζόμενοι δαίμονα θεῖον, ὡς ἀληθῶς ἐπισθησαν, σὺν αὐτοῖς ἀπὸ Συρίας εἰς Αἴγυπτον μετεῖναι, καὶ τὸν τε πρόσλοιπον εὐφημότατον πλοῦν διεξήνυσαν, καὶ σεμνοτέροις, εἰωθὲρ εἰώθεσαν, ὀνόμασί τε καὶ πράγμασιν ἐχρήσαντο πρός τε ἀλλήλους καὶ πρὸς αὐτὸν μέχρι τῆς εὐτυχεστάτης συμβάσης αὐτοῖς, καὶ ἀκυμάντου παρόδου εἰς τὴν Αἴγυπτίαν ἠόνα τῇ σκάφους πρασχῆς. ἔνθα δὴ ἐκβαίνοντα ὑποίσαντες σεβασπῶς ἅπαντες, καὶ διαδεξάμενοι ἐκάθισαν ἐπὶ καθαρωτάτης ἄμμου. καὶ αὐτοσχεδὸν τίνα βωμὸν πρὸ αὐτοῦ πλάσαντες, ἐπικινήσαντές τε ὅσων εἶχον ἀκροδρύων οἷον ἀπαρχάς τινας καταθέμενοι, τῇ φάρτει μεθώρμισαν τὸ σκάφος, ὅπουπερ καὶ πρόκειτο αὐτοῖς ὁ πλοῦς. ὁ δὲ διὰ τοσήνδε ἀσιτίαν ἀτονώτερον τὸ σῶμα ἔχων, οὔτε πρὸς τὸν ἀποβίβασμον εἶτην ταύτην παρεῖσιν καὶ χειραγωγίαν, ἠναυλιώθη τότε, ἔστε ἀπαλλαγέντων ἀπέσχετο ἐπὶ πολὺ τῶν πεφορημένων ἀκροδρύων· ἄλλα ἐφαπτόμενος χρησίμως αὐτῷ καὶ ὑπο

interea dum navigarent, hæc omnia quasi ad cujusdam Dei præsentiam concinnabant. Ac colligentes divinum quendam genium, ut reapse crediderunt, secum è Syria AEgyptum accedere, reliquam etiam navigationem felicissimo cursu absolverunt, inque portum cum optimo omine pervenerunt, adhæc blandioribus, quàm soliti erant, nominibus simul & rebus, cùm erga se mutuò, tum erga illum usi sunt, donec longè felicissimè cumq; omni malacia ac tranquillitate in AEgyptiacum littus appulissent, navi in arenã littusq; impacta. Porrò cùm ibi illum naviegressum oẽs divino cultu ac laude extulissent excepissentq;, in mũdissima harena consederũt, atq; ara quadam extemporali & tumultuaria ante ipsum excitata, quicquid habebãt fructuum arborum, baccarumq; folliculis adhuc inclusarũ, excussum, ceu primitias quasdam ipsi apponentes exoneraverunt navem, quocunq; etiam navigatio ipsis institueretur. Ipse verò præ tali inedia corpus habens attenuatius debiliusq;, neq; ad trajiciendum in terram, atque eorundem exitum ac manuductionem, tunc vel nausea laboravit, neque ferculis ex fructibus arborum constantibus diu abstinuit, reliquis abhorrentibus: sed cùm utiliter ea attigisset fruitusq; esset, & na-

turam paulùm roborasset, in vicina diversoria conservavit, eundem morem ac consuetudinẽ ubiq; à turbatione remotã moderatãq; custodiens.

θρέψας τὴν δυνάμιν εἰς τὰς ἐγγὺς δίσσους συνοικίας, τὸ αὐτὸ ἦθος ἐν πᾶσι ἀταράχως καὶ ἀπαθεστάτως φυλάττον.

CAP. IV.

Quod ipsius in Ægypto studium fuerit. Et quomodo inde in Babyloniam abierit, item quo pacto ibi cum Magis familiarem consuetudinem habuerit.

Κεφ. δ.

Τίς ἡ εἰς Αἴγυπτον αὐτοῦ ἀφίξις καὶ ἐκ τῶν ἐκεῖσε ἀπαλλαγὴ εἰς Βαβυλῶνα, καὶ πῶς ἐκεῖ τοῖς Μάγοις συνεγένετο.

IAm inde cum maximo studio exactaq; indagatione omnia sacra frequentavit, & admirationi fuit atq; adamatus ab sacerdotibus & prophetis, quorum consuetudine utebatur. Et perquã accuratè edoctus fuit, de quaq; re non intermittens vel eos, qui ipsius judicio laudabiles essẽt, vel eos, qui intelligentia rerum clari notiq; erant, audire, vel sacra eorum, qui qualicunq; modo colebantur. Nullũ etiã locum, in quem profectus arbitrabatur se excellentius magisq; singulare quid reperturũ, nõ est contemplatus. Unde ad omnes sacerdotes peregrinationem suscepit. Apud unũquemq;, quarũ rerum sapiẽtia quisq; præditus erat, utilissimè profecit. Porrò annos omninò viginti duos in AEgypti sacrariis & arcanis remotisq; tẽplis versatus est, Astronomiæ & Geometriæ operam dans, cunctisq; sacris initiatus, haud temerè & quasi saltuatim, donec tandem ab Cambysis militibus captus Babylonẽ abductus fuit.

Ἐκεῖθέν τε εἰς πάντα ἱερὸν μετὰ πλείστης σπουδῆς καὶ ἀκριβοῦς ἐξετάσεως θαυμαζόμενός τε καὶ τρεφόμενος ὑπὸ τῶν συγγενομένων ἱερέων καὶ προφητῶν. καὶ ἐπιδιατεινόμενος ὅπως μελέτης περὶ ἑκάστου οὐ παραλείποιεν ἔτε ἀκούσασθαι τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐπαινουμένων, ἔτε ἀνδρὸς τῶν ἐπὶ σοφίᾳ γνωριζομένων, ἔτε τελετὴν τῶν ὅπως δήποτε τιμωμένων, ἔτε τόπον ἀθεώρητον, εἰς ὃν ἀφικόμενος ᾠήθη τι περιττότερον εὑρήσειν. ὅθεν πρὸς ἅπαντας τοὺς ἱερεῖς ἀπεδήμησεν ὠφελούμενος παρ' ἑκάστου, ὅσα ἦν σοφὸς ἕκαστος. Δύο δὲ καὶ εἴκοσιν ἔτη κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐν τοῖς ἀδύτοις διετέλεσεν ἀστρονομῶν καὶ γεωμετρῶν καὶ μυούμενος οὐκ ἐκ βάθρου, ἀλλ' ὡς ἔτυχε πάσας θεῶν τελετὰς ἕως ὑπὸ τῶν Καμβύσου αἰχμαλωτισθεὶς εἰς Βαβυλῶνα ἀνήχθη.

κάκει

καὶ συνῆν τοῖς Μάγοις ἀνδράσιν σπουδαιοτάτοις συνδιατρίψας καὶ ἐκπαιδευθεὶς τὰ παρ' αὐτοῖς, σεμνὰ καὶ θεῶν θρησκείαν ἐντελεστάτην ἐκμαθών, ἀριθμῷ τε καὶ μουσικῇ, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων ἐφ' ἃ κρὸν ἐλθὼν παρ' αὐτοῖς, ἄλλα τε δώδεκα σπουδιατρίψας ἔτη.

Atque ibi cùm Magis sui studiosis & benevolis conversatus est, & in ipsorum mysteriis eruditus fuit, eaq;, quæ seria essent, & ad religionem cultūq; numinis pertinebant, exactissimè perdidicit. Itē in arte numerandi ac Musice, reliquisq; disciplinis apud illos ad sūmū fastigiū pervenit, alios prętereà duodecim annos cū illis versatus.

Κεφ. ε.

Πῶς ἐπανῆλθεν αὖθις εἰς τὴν Σάμον. τίς ἡ ἐν τῇ Σάμῳ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπιδημίαν ἐγένετο ἀξιοθέατος. καὶ πῶς τ' ἐμάνθανεν αὐτῷ θαυμαστὴ τέχνη ἐπαίδευσεν. ἀποδημίαι τε αὐτοῦ εἰς τὰς ἄλλας, καὶ τρόποι ἀσκήσεως ἐν τῇ Σάμῳ.

Cap. V.

Quomodo rursum Samū redierit. Quod ipsius interèà, dum in Samo peregrinaretur, studium fuerit, & quo pacto eum, qui similē secum nomē habebat, admirabili arte instituerit, tū quæ ipsius ad Græcos peregrinationes, & modi exercitationis, quibus in Samo insula usus est.

Ἐλθὼν δὲ εἰς Σάμον ὑπέστρεψε σπεύδοντος αὐτοῦ ἐνιαυτοὺς ἤδη γεγονώς. ἀναγνωριζόμενος δὲ ὑπό τινων πρεσβυτέρων, καὶ ὡς ἔλαττον ἢ πρόσθεν θαυμαστὸς, καλλίων τε καὶ σοφώτερος καὶ θεοπρεπέστερος αὐτοῖς ἐφάνη, παρακαλούσης αὐτὸν δημοσίᾳ τῆς πατρίδος ὠφελεῖν ἅπαντας, καὶ μεταδιδόναι τῶν ἐνθυμιῶν, οὐκ ἀπετείνων, τὸν τῆς διδασκαλίας τρόπον συμβολικὸν ποιεῖν ἐπιχείρει καὶ πάντα δόγμον τοῖς ἐξ Αἰγύπτου διδάγμασιν κατ' ἐπαιδεύθη, εἰκὴ μὴ σφόδρα προσήνετο τὸν τοιοῦτον τρόπον οἱ Σάμιοι, μήδε ἁρμονίως καὶ ὡς ἐχρῆν προσεφύσαν αὐτῷ. μηδὲ-

Natus annos circiter quinquaginta sex Samum reversus est. Cùm verò rescitum esset ab senioribus quibusdam, rediisse, nec minus, quàm antè, in admiratione esset, (nā & pulchrior juxta ac sapientior, & divina quadam majestate eminentior ipsis est visus) patria eum publicè vocavit, ut de omnibus bene mereretur, & homines suarū cogitationum participes faceret, minimè renitens studebat modum doctrinæ allegoricum & symbolis ceu mysteriis tectum reddere, planeq; AEgyptiorum doctrinis, prout in iis ab prima ætate institutus erat, similem, etsi Samii hujusce modi tradēdi morem haud admodum appeterent, neq; decenter nec convenienter ei adhæserunt. Itaq; ne-

minead eum accurrente, nec germanè & ex animo doctrinas expetente, omnibus modis apud ipsos habitare studebat, Samum nec contemnens nec vili, quod patria esset, æstimãs, omninòq; volens cõterraneos disciplinarum pulchritudinem & elegãtiam, etsi invitos, degustare. Cæterùm cùm observasset quendam pugilum, eorũq; qui se quidem corpusq; exercere amant, verùm pauperẽ alioquin & tenuium fortunarũ hominẽ, cum mẽte & ratione compendioq; scitè admodum & agiliter, idq; cum decora corporis mobilitate in gymnasio pila ludentem, ratus se eum dicto audiẽtem habiturum, si ipsi securo & nihil tale cogitanti, affatim, quæ vitæ necessaria sunt, suppeditaret, juveni post lotionem ad se advocato ultrò promisit se commeatus abundè sufficientes ad sustentationem exercitationis corporis præbiturum, seque continenter ejus curam habiturum. Ipsum verò paulatim citraque laborem ullum & assiduè accepit, ne confertim doctrinæ aliquæ onerarentur, quas ipse etiamnum adolescens à Barbaris didicerat. Verùm hę jam tum ipsum propter senium memoriæq; defectum destituebant. Adolescente verò obedientiam pollicente, adeoque rerum necessariarum spe ad hoc animum facilè inducente, ipse ei Arithme-

νὸς οὖν αὐτῷ προσέχοντος, μὴδὲ γνησίως ὀρεγομένου τῆς μαθημάτων αὐτοῖς ἐνοικίζειν πάντι τρόπῳ ἐπειρᾶτο, μὴ περιφρονῶν μήδε ὀλιγωρῶν τῆς Σάμου, ἀλλὰ τὸ παρίδια εἰδ. γεῦσαι τε πάντως βουλόμενος τῆς τῆς μαθημάτων καλλονῆς τοὺς πατρίους, εἰ καὶ μὴ ἐκόντας. ἀλλ' οὖν δεινοία καὶ μεθόδῳ παρατηρήσας εὐφυῶς τινα καὶ εὐκινήτως ἐν τῷ γυμνασίῳ σφαιρίζοντα τῆς φιλογυμναστικίας μὲν καὶ συμμασκοῦντα, πενήτων δ' ἄλλως καὶ ἀπορώτερον, λογισάμενος ὅτι εὐπειθῆ ἕξει, εἰ τὰ ἐπιτήδεια ἐκπλέα τῆς αὐτῷ ἀμελημνοῦντι παρέχοι, προσκαλεσάμενος μετὰ τὸ λουτρὸν τὸν νεανίαν ἐπηγγείλατο αὐτάρκη αὐτῷ ἐφόδια εἰς τὴν τῆς σωμασκίας ὑποδοχὴν καὶ ἐπιμελείαν δικαίως παρέξειν, ἐνδιαδέξατο αὐτὸν καταβραχύ τε καὶ ἀπόνως, ἐνδελεχῶς τε, ὡς μὴ ἀθρόου φορτωθῆναι μαθήματα τινα, ἃ παρὰ Βαρβάρων μὲν ἐξεμάθεν αὐτὸς νέος ὤν. ὑπολείπει δ' αὐτὸν ταῦτα ἤδη διὰ τὸ γῆρας καὶ τὴν τούτου ἀμνημοσύνην. ὑποχομένου δὲ τῷ νεανίου τῇ τῆς ἐπιτηδείων ἐλπίδι ὑπομένοντος, τὴν δ' ἀριθ-

μῆσ

μῶν μάθησιν καὶ γεωμετρίας ἐναγεῖν αὐτὸν ἐπειρᾶτο. ἐπάμβακος τὰς ἑκάστου ἀποδείξεις ποιούμενος, καὶ διδάσκων πάντος σχήματος, ὃ ἐστι διὰ γραμμάτος, μισθὸν καὶ ἀντίπονον παρεῖχε τῇ νεανίᾳ βιῶβολον. ἐπὶ τοῦτο μέχρι πολλοῦ χρόνου διετέλεσε ποιῶν. φιλοτιμότατος μὲν καὶ σπουδαίως, τάξεως βελτίσης ἐμβιβάζων εἰς τὴν θεωρίαν. Καθ' ἑκάστου δὲ σχήματος παραλῆψιν βιώβολον ἐπιδιδούς. ἐπεὶ δὲ ὁ νεανίας ὁδῷ τινὶ ἐμμελεῖ ἀγόμενος, καὶ ἐπιρρεπείας ἤδη ἀπολαμβάνοιτο καὶ τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ἀκολουθίας τῆς ἐν τοῖς μαθήμασι, συνιδὼν τὸ γενόμενον ὁ σοφὸς, καὶ ὅτι οὐκ ἂν ἐκεῖθεν ἔτι δύναιτο ἀδὲ ἀπόχρητο τῆς μαθήσεως, ἀδ' εἰ πάντα πάθοι πένιαν, ὑπερτιμήσοιτο καὶ ἀπορίαν τοῦ βιωβόλου. Ἐκείνου δ' εἰπόντος, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τούτων οἷς τε νῦν μανθάνειν, καὶ διαδέχεσθαι σου τὰ μαθήματα, ἐπήνεγκεν. Ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς τοῦ σοφοῦ βορὰν ἐπιτήδειά ἔχω ἔτι οὐδ' εἰς ἐμαυτόν. διὸ νῦν σχολάζειν εἰς ποικιλίαν τῆς καθ' ἡμέραν ἀναγκαίων, καὶ τῆς ἐφημέρου τροφῆς, οὐ καλῶς ἔχειν ἀμβαίνει

metices & Geometriæ disciplinam instillare conabatur, cujusque artis demonstrationes in abaco faciens, figurarumque omnium formas docens per literas, mercedem & laboris compensationem juveni dedit triobolum, idque aliquandiu facere non destitit. Honoris studiosissimus erat, & perstudiosè, cumque optimo ordine in rerum contemplationem inducebat. Porrò pro cujusq; figuræ exceptione triobolum numerabat. Sed postquam adolescens commoda & concinna quadam via ductus eam jam, quæ excelleret, maximeq; afficeret, accepit, & consecutionem ordinémve, quæ in disciplinis potissimè requiruntur, edoctus esset, sapiens ille re intellecta, quodque ab ea disciplina non deficeret libenter, nec abstenturus esset, etsi vel omnem paupertatem foret subiturus, honoravit indigentiam eius etiam triobolis. Illo verò dicente, atqui sine illis & discere possum, & tuas doctrinas excipere, subjecit: sed nec ipsemet habeo, quæ ad me alendum sufficiunt. Quare mentem vacare oportebit, ut, quæ quotidiano victui necessaria erunt, inveniam: Iam sustentationem quotidianæ vitæ habere non satis bellè sufficienterq; possumus ex abaco, inani-

inanibus q; & fructus expertibus literis, ut se quis vel maximè torqueat macerétq;. Ita ut ægrè admodum adolescens ab eo avelleretur, quò contemplationem continuaret. Verùm ea illum contra fari: equidem tibi reliquum sufficiam inquit, & beneficij quodammodo ciconiarum in morē rependam. Siquidē pro quaq; forma ipse tibi triobolum dabo. Atq; ex eo tēpore ita literarū amore captus est, ut Samiorū solus unà cum Pythagora, quo cum idem nomen habebat, sed Eratoclis erat filius, extolleretur. Hujus verò etiam Commentarii feruntur ἀλειπτικοὶ, hoc est, Vaguentarii: & Athletarum illius temporis constitutio de esu carnium loco caricarum: quæ malè ad Pythagoram Mnemarchi filium ab nonnullis referuntur. Circa hoc ipsum tempus ipse in summa admiratione fuisse perhibetur in Delo insula, cùm eum, qui dicitur incruentus, accessisset, simulque Apollinis genitoris aram, ejusque administros, qui ipsius sacris essent operati, unde ad omnia oracula se contulit. Item legum causa in Creta ac Sparta quoque versatus est, earumque omnium auditor simul & discipulus factus, cùm domum reversus esset, acriter ea, quæ omissa fuerant indagare aggressus est. Ac primum quidem omnium locum,

καὶ ἀνοήτοις μαθητοῖς ἑαυτὸν ἀνατιθεμένου. ὥστε τὸν γεραιὸν δυσαποσπάστως τοῦ συνείρειν τὴν θεωρίαν ἔχοντα, καὶ ταῦτ' εἰπεῖν· Ἐγώ σοι λοιπὸν πορίῳ, καὶ ἀντιπελαργήσω ξόπον τινά. κατὰ γὰρ ἕκαστον χῆνα ξιώβολον κἀγώ σοι ἀντιπαρέξω. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ὑπὸ τῶν μαθημάτων, ὥστε μόνος Σαμίων σὺν τῷ Πυθαγόρᾳ ὁμώνυμος ὢν αὐτῷ, Ἐρατοκλείους δὲ υἱός. τούτου δὴ καὶ τὰ ἀλειπτικὰ συγγράμματα φέρεται. καὶ ἀντὶ ἰσχάδων τοῖς τότε ἀθληταῖς κριθῶδους ξοφῆς δίαιταξις, οὐ καλῶς εἰς Πυθαγόραν τοῦ Μνημάρχου τούτων ἀναφερομένων. λέγεται δὲ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον θαυμασθῆναι αὐτὸν περὶ Δῆλον, προσελθόντα αὐτὸν πρὸς τὸν ἀναίμακτον λεγόμενον, καὶ τὸ γενέτορος Ἀπόλλωνος βωμὸν, καὶ τούτων θεραπεύσαντας, ἅδην εἰς ἅπαντα τὰ μαντεῖα παρίβαλε. καὶ ἐν Κρήτῃ δὲ καὶ ἐν Σπάρτῃ τῶν νόμων ἕνεκα διῆλθεν, καὶ τούτων ἀκροατής τε καὶ μαθητὴς γενόμενος εἰς οἶκον ἐπανελθὼν ὡμίμησατο τὸν παραλελειμένων ζήτησιν, καὶ πρῶτον μὲν διαρίθμὴν

ἐν τῇ

ἐν τῇ πόλει κατεσκεύασατο, Πυθαγόρου * καλούμενον ἔτι καὶ νῦν ἡμικύκλιον, ἐν ᾧ νῦν Σάμιοι περὶ τῶν κοινῶν βουλεύονται, νομίζοντες περὶ τῶν καλλῶν καὶ τῶν δικαίων καὶ τῶν ξυμφερόντων ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ προσήκειν τοὺς ζήτησιν. ἐν ᾧ κατεσκεύασεν ὁ πάντων ποιησάμενος τὴν ἐπιμέλειαν, ἔξω τε τῆς πόλεως οἰκεῖον τῆς αὐτοῦ φιλοσοφίας ἄντρον ποιησάμενος, ἐν τούτῳ τὰ πολλὰ τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ἡμέρας διέζιβε, καὶ τὴν ζήτησιν ἐποιεῖτο, τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι χρησίμων, τὸν αὐτὸν ζῆτον Μίνῳ τῷ τοῦ Διὸς υἱῷ διανοηθείς. καὶ τοσοῦτον ὕστερον τῶν τοῖς ἐκείνου μαθήμασι χρησαμένων, ὥστε ἐκεῖνοι μὲν δοκεῖ μικροῖς θεωρήμασι μέγιστοι ἐφρόντισαι· Πυθαγόρας δὲ συνετέλεσε τὴν περὶ τῶν οὐρανίων ἐπιστήμην, καὶ ταῖς ἀποδείξεσιν αὐτῆς ὅλαις ταῖς Ἀριθμητικαῖς καὶ ταῖς γεωμετρικαῖς διέλασεν. οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ ὕστερον ὑπ' αὐτοῦ πραχθέντων, ἔτι μᾶλλον αὐτὸν θαυμαστέον. ἤδη γὰρ μεγάλην ἐπίδοσιν τῆς φιλοσοφίας ἐχούσης, καὶ τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης θαυμάζειν αὐτὸν προαιρούμενος,

in quo commoraretur, in urbe construxit, à semicirculo etiamnum Pythagoræ hemicyclium vocitatum, quo in loco Samii hodie de rebus publicis consultant, æquum esse judicantes, ut de honestis & virtutibus, de æquitate ac justitia, deq; iis, quæ spectarent ad publicam utilitatẽ, illo in loco quæstiones instituantur. In eo iste, qui omnium curam habuit, hoc gymnasium construxit, extraq; urbem proprium philosophiæ suæ ac literis antrum effecit, in quo maximam partẽ noctesq; diesq; versabatur, & quęstionem instituebat eorum, quæ in disciplinis utilia essent, eundem morem cum animo volutans, quem Minos Iovis filius tenuerat. Cæterùm tantum postea ab iis, qui ejus dogmatibus erant usi, differebat, ut illi quidem in disquisitionibus & præceptis exiguis maximi habiti essent: Pythagoras verò de rebus cœlestibus scientiam consummarit, eamque demonstrationibus universis tam Arithmeticis, quam Geometricis percurrerit. Nec hoc solùm: Verùm etiam ipsemet posteà magis ob ea, quæ ab illo acta sunt, admirandus fuerit. Cùm enim Philosophia jam magnum incrementum sortita esset, & tota Græcia, ipsum in primis admirari constituisset,

optimis quibusq; & philosophię, studio deditissimis ejus caussa Samum profectis, volentibusq; ejus institutionis, quā traderet, participes esse, ab civibus suis ad nullas non legationes tractus, cumq; iisdē administris publicis cōgredi & communicare coactus fuit. verū cùm prudēter vidisset, legib. patriæ parenti difficile fore, si ibi remaneret, studió philosophiæ incumbere, in agrum aliquem remotum se abdidit. Idq;, quod omnes, qui ante se olim philosophiæ operam dedissent, peregrè extra patriæ solum in locis remotis vitam finivissent.

καὶ τῆς ἀρίστων καὶ τῆς φιλοσοφωτάτων εἰς τὴν Σάμιον δι' ἐκεῖνον παραγενομένων, καὶ βουλομένων κοινωνεῖν τῆς παρ' ἐκείνου παιδείας, ἐκ δὲ τῆς αὐτῆς πολιτῆς εἰς τὰς ἀρισβείας πεσόντας ἐλκόμενος, καὶ μετέχειν ἀναγκαζόμενος τῆς αὐτῆς λειτουργῶν. καὶ συνιδὼν, ὅτι τοῖς τῆς πατρίδος νόμοις πειθομένῳ χαλεπὸν αὐτῷ μένοντος φιλοσοφεῖν καὶ διότι πάντες οἱ πρότερον φιλοσοφήσαντες ἢ ξένης τὸν βίον διετέλεσαν.

CAP. VI.

Causa, ob quas in Italiam est profectus, deq; hac eius peregrinatione. Itē universalis & distincta de Pythagora, cuiusmodi scilicet fuerit, cōmemoratio, deq; ipsius Philosophia.

PYthagoras hisce omnibus diligenter secum expensis cumq; animo consideratis, adhæc fugiēs politica negotia atq; occupationes, ut verò nōnulli dictitant, eorum, qui tum Samū incolebant, oscitationem ac negligētiā in discēdis literis devitans, in Italiā discessit, patriam reputans eam regionē, quę quam plurimos haberet bene erga literas affectos, qq; ardenter modesteq; discere averēt. Cumq; Crotone, quæ nobilissima urbiū erat, primitus adhortationē instituisset, permultos sectatores habuit, ut palā narretur, ipsū homines sexcētos habuisse, nōab

Κεφ. ς'.

Αἰτίαν δ' ἐξ ἀπεδόμενον εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ περὶ τῆς ἀπόδημίας αὐτοῦ ταύτης. καθολικός τε διορισμὸς περὶ Πυθαγόρου, οἵτινές τις ἦν ὁ περὶ αὐτὸν φιλοσοφίας.

ΤΑῦτα πάντα παρ' αὐτῷ διανοηθεὶς, καὶ φεύγων τὰς πολιτικὰς ἀχολίας, ὡς δ' ἔνιοι λέγουσι, τὴν περὶ παιδείας ὀλιγωρίαν τῆς τότε τὴν Σάμον οἰκουμένων παρατυμένος, ἀπῆρεν εἰς τὴν Ἰταλίαν. πατρίδα ἡγησάμενος τὴν πλειόνων ἐπιχόντων πρὸς τὸ μανθάνειν * οἰσπερεὶ ἔχουσαι χώραν. καὶ ἐν πρώτῃ Κρότωνι ὑπισημοτάτῳ πόλει προτρεψάμενος πολλὰς ἕξεις ζηλωτὰς, ὥστε ἰσορεῖται, ὀκαποσίους αὐτὸν ἀνθρώπους ἐχτήσαι, οὐ μόνον ὑπ' αὐ-

ὑπ' αὐτῦ κεκινημένους εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἧς μετεδίδου, ἀλλὰ καὶ τὸ λεγόμενον, κοινοβίους, καθὼς προσέταξε, γενομένους. καὶ ἦσαν μὲν ἅπαντες οἱ φιλοσοφοῦντες. οἱ δὲ πολλοὶ ἀκροαταὶ, εἰς ἀκουσματικοὺς καλοῦσι, ἐν μιᾷ μόνον ἀκροάσει, ὡς φασιν, * ἐν πρωτίστῃ καὶ πάνδημον, μόνον ἐπιβὰς τῆς Ἰταλίας ὁ ἀνθρωπος ἐποιήσατο πλείονες ἢ δισχίλιοι τοῖς λόγοις ἐκηχήθησαν. ἀλλὰ ὁμοῦ παισὶ καὶ γυναιξὶν ὁμαχόειον καλούμενον ἱδρυσάμενοι καὶ πολίσαντες αὐτοῖς τὴν πρὸς πάντων ἐπικληθεῖσαν μεγάλην Ἑλλάδα. νόμους τε παρ' αὐτῦ δεξάμενοι καὶ πρόσαγμα ὥσπερ θείας ἐντολὰς ὧν ἐκτὸς εἶναι δεῖν ἔπραττον. παρέμειναν ὁμονοοῦντες ὅλῳ τῷ τῆς ὁμιλητῆς ἀθροίσματι εὐφημούμενοι, καὶ παρὰ τῆς περιοικοῦσης μακαριζόμενοι. τάς τε οὐσίας κοινὰς εἶχον ὡς προσελήλυθε καὶ μετὰ τῶν θεῶν τὸν Πυθαγόραν λοιπὸν κατηρίθμουν, ὡς ἀγαθόν τινα δαίμονα καὶ φιλανθρωπότατον. οἱ μὲν τὸν Πύθιον, οἱ δὲ τὸν ἐξ Ὑπερβορέων Ἀπόλλωνα, οἱ δὲ τὸν Παιῶνα, οἱ δὲ τῶν τὴν σελήνην κατοικούντων δαιμόνων

se modò ad philosophiæ, quã tradebat, studium motos excitosque: verùm etiam ab communi, quod dicitur, vivendi modo, uti instituit, cœnobios, quasi convivas dicas, factos. Atque hi quidem erant, qui Philosophiæ operam dabant. Plurique verò auditores, quos ab præceptis, quæ audiunt, ἀκουσματικοὺς appellant, unica solùm prælectione, * ut ajunt, quam primam & inspectante omni populo publicam, vel ingressus solum in Italiã, hic homo habuit, amplius bis mille homines orationib. capti fuerũt. Sed pueris & fœminis simul ὁμακόειον, hoc est auditoriũ publicum, ad quod oẽs simul cõvenirẽt, idq; pmagnũ & amplũ ædificarunt, urbisq; instar ipsis fabricarũt, ab omnib. magnã Græciã vocitatũ. Legibusq; ab illo acceptis, & edictis tanquã divinis præceptionib. (citra quas nihil administrabãt) pmãserũt uno eodẽq; animo cõcordes, ab universo cœtu discipulorũ & familiariũ prædicati, & ab vicinis omnib⁹, q circũ circa erãt, habiti sũt felices & beati, simulq; facultates suas, uti modò dictũ est, cõmunes habuerũt. Tãdẽq; Pythagorã divis ãnumerabant, ceu bonũ aliquẽ hominũq; amãtissimũ geniũ. Nõnulli quidẽ Pythium, at alii Hyperboreũ Apollinẽ, rursũ quidã Pęonẽ, alii certum quendã ex geniis, qui Lunã inhabitabant.

Nec deerāt, qui quempiam esse deorum cœlestium prędicabant, in usū & correctionem vitę mortaliū sub figura humana datū esse aiētes, atq; hominibus, qui tum erāt, apparuisse ut salutare felicitatis & Philosophiæ calcar & incitamentum mortaliū generi donaret, quo majus nec venit, nęc venturum unquā est bonū, quā quod deorū beneficio per hunc ipsum Pythagorā gratis collatū erat. Quamobrē etiamnum proverbium, SAMIUS CAPILLATUS, de honestissimo ac religiosissimo homine dici solet. Aristoteles in libris de Philosophia Pythagorica commemorat talem quampiam divisionem ab viris, interea, quæ maximè arcana sūt, asservari, animantium ratione præditorum, alius quidem est Deus, alius verò homo, alius autem ut Pythagoras. Ac valdè probabiliter ipsum talem habebant. Quippe cujus solius beneficio de diis, de heroib. de subtiliorib. spiritibus, mundiq; tum globosis corporibus, tum omnigeno stellarū motu, adhęc de accremētis & defectib⁹, item de inęqualitatib. & aculeatis & circularib. revolutionibus, deq; omnib. quæ in mundo habētur, naturis tam cœli terræque, quàm illarum rerum, quę mediò inter ipsa sunt, & manifestis & abstrusis, recta quædam, & similis rebus exsistentibus intelligētia sciētiaq; hominib. patefa-

ἴνα. Ἄλλον δὲ ἄλλον τῶν Ὀλυμπίων θεῶν ἐφήμιζον, εἰς ὠφέλειαν καὶ ἐπανόρθωσιν τοῦ θνητοῦ βίου, λέγοντες ἐν ἀνθρωπίνῃ μορφῇ φανῆναι τοῖς τότε, ἵνα τὸ τῆς εὐδαιμονίας τε καὶ φιλοσοφίας σωτήριον ἔναυσμα χαρίσηται τῇ θνητῇ φύσει, οὗ μεῖζον ἀγαθὸν οὔτε ἦλθεν, ἔτε ἥξει ποτε, δωρηθὲν ἐκ θεῶν διὰ τούτου τοῦ Πυθαγόρου. διόπερ ἔτι καὶ νῦν ἡ παροιμία, τὸν ἐκ Σάμου κομήτην ἐπὶ τῷ σεμνοτάτῳ ἀγκηρύττει. ἴσορεῖ δὲ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας, διαίρεσιν τινα τοιάνδε, ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν ἐν τοῖς πάνυ ἀπορρήτοις ἀφυλάττεσθαι. τοῦ λογικοῦ ζῴου, τὸ μὲν ἐστι θεὸς, τὸ δὲ ἄνθρωπος, τὸ δὲ οἷον Πυθαγόρας. καὶ πάνυ εὐλόγως τοιοῦτον αὐτὸν ὑπελάμβανον, δι' ὃν περὶ θεῶν μὲν καὶ ἡρώων καὶ δαιμόνων καὶ κόσμου σφαιρῶν τε καὶ ἀστέρων κινήσεως παντοίας * ἐπὶ προσθήσεών τε, καὶ ὑπολείψεων ἐκ ἀνωμαλιῶν συνεχοτήτων τε καὶ ἑλικώλων, ἐκ τῆς ἐν κόσμῳ πάντων ἑαυτοῦ καὶ γῆς, καὶ τῆς μεταξὺ φύσεων ἐκδήλως τε καὶ ἀποκρύφων ὀρθή τις ἐκ ἐοικυῖα τοῖς οὖσι παρεισῆλθεν ἔννοια.

νοια. μηδὲν τῶν φαινομένων, ἢ δι' ἐπινοίας λαμβανομένων, μηδαμῶς ἀντιπαίουσα μαθήματα καὶ θεωρίαν, καὶ τὰ ὅλως μουσικὰ πάντα, ὅσα διεγειρματοποιὰ τῆς ψυχῆς, ὡς ἀληθῶς, καὶ καθαρτικὰ τῆς ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων τὰ νῦν τυφλώσεως πρὸς τὸ καθιδεῖν δυνηθῆναι τὰς ὄντως τῶν ὅλων ἀρχὰς καὶ αἰτίας, ἐνωκίσθη τοῖς Ἕλλησιν. πολιτεία δὲ ἡ βελτίστη καὶ ὁμοδημία, καὶ κοινὰ τὰ φίλων, καὶ θρησκεία θεῶν, καὶ ὁσιότης προσκατοιχομένη, νομοθεσία τε καὶ παιδεία, καὶ ἐγκμυθία, καὶ φειδὼ τῶν ἄλλων ζώων, καὶ ἐγκρατεία, καὶ σωφροσύνη καὶ ἀγχινοία καὶ θειότης, καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ, ὡς ἑνὶ ὀνόματι περιλαβεῖν, ταῦτα πάντα τοῖς φιλομαθοῦσιν, ἀξιέρασα καὶ φιλοσοφούμενα δι' αὐτὸν ἐφάνη. εἰκότως δὴ οὖν δι' ἃ πάντα ταῦτα ὅ δὴ νῦν ἔλεγον, ἔστως ὑπερφυῶς ἐθαύμαζον τὸν Πυθαγόραν.

cta est. Nulla in re eorum, quæ apparent, vel mentis perspicacitate percipiuntur, contra bonas artes ullo modo, & contemplationem cunctaque quæ scientia comprehenduntur, sese opponens. Nimirum quæcunq; verè animi oculos efficiant, & purgent mentem ab cæcitate aliis studiis inducta: ita ut videre reipsa possis rerum omnium tum initia tum caussas, in Græcis habitavisse. Optimus autem Reipub. status itemq; popularis constitutio, tum amicorum communio, deorum religio, pietas eorum, qui jampridem decesserunt, legumlatio, disciplinarum traditio, ἐγκμυθία, vel silentium, abstinentia & parcitas ab animalibus, temperantia, animi lætitia, prudentia, divinitas, aliæq; virtutes, ut uno verbo complectar, hæc, inquam, omnia discendi studiosis per ipsum ostensa sunt digna esse, quæ amarentur studioque compararentur. Hisce igitur omnibus de caussis meritò, ut jam dixi, effectum est, ut adeò incredibiliter Pythagoram passim homines admirarentur.

Κεφ. ζ.

Κοινοί τινες ὕποτυποι τῶν ἐν Ἰταλίᾳ αὐτῷ πραχθέντων, καὶ τῶν εἰς ἀνθρώπους ἐμφερομένων εἰς τὸ κοινὸν λόγων, οἵοιπερ τινες ἦσαν.

CAP. VII.

Communes quadam quasi adumbrationes eorum, quæ ab eo gesta sunt in Italia: tum cujusmodi fuerint sermones ejus publici, quos ad homines proferebat.

AT enim jam deinceps dicendū est, quemadmodum peregrinationē sit ingressus, quibusq; primùm & quas orationes habuerit, & quibus de rebus, & ad quos. Ita enim facilè à nobis colligetur, quæ & qualia ejus fuerint studia in eo vitæ genere, in quo tunc vixit. Fertur itaque, cùm in Italia & Sicilia peregrinaretur, accepisse civitates quasdam servitute ab se mutuò, partim quidem jam multos annos, partim verò non ita pridem pressas fuisse. Eas igitur liberali prudentia complevit per auditores, qui singulis diebus ad ipsum meabant, atq; in libertatem asseruit. Item libertate donavit Crotonem, Sybarinque & Catanem, Rhegiumque & Himeram, Acragantem & Taromenas, aliasque nonnullas, quibus etiam leges tulit per Charondam Catanæum, & Zaleucum Locrum, quorum legibus optimè & institutæ & dignæ fuerunt, idque perdiu, quas maximæ quæque sequerentur & vicinæ urbes. Funditus autem seditionem dissensionemque, & uno verbo factionem, non ab notis modò ipsisque majoribus ad multas usque, uti narratur, familias: Verùm etiam ab omnibus cum Italiæ tum Siciliæ civitatibus, ubi & intestina & externa dissidia & contentiones fervebant, sustulit. Frequens enim ei in ore erat apud

ΔΕῖ τοίνυν μετὰ τοῦτο εἰπεῖν ὡς ἐπεδήμησε, καὶ τισι πρώτοις, τίνας τε λόγους ἐποιήσατο καὶ περὶ τίνων καὶ πρὸς τίνας. ἔστω γὰρ ἂν γένοιτο εὔληπτα ἡμῖν τὰ τῆς διατριβῆς αὐτοῦ, τίνα ἦν, καὶ ὁποῖα ἐν τῷ τότε βίῳ. λέγεται τοίνυν ὡς ἐπιδημήσας Ἰταλίᾳ, καὶ Σικελίᾳ, ὃς κατέλαβε πόλεις δεδουλωμένας ὑπ' ἀλλήλων, τὰς μὲν πολλῶν ἐτῶν, τὰς δὲ νεωστί, ταύτας φρονήματος ἐλευθερίου ὑποπλήσας ἀφ' ἑκάστης ἀκροατῶν αὐτοῦ, ἀνερρύσατο. * καὶ ἐλευθερίαν ἐποίησε Κρότωνα καὶ Σύβαριν, καὶ Κατάνην, καὶ Ῥήγιον καὶ Ἱμέραν καὶ Ἀκράγαντα καὶ Ταυρομενάς, καὶ ἄλλας τινάς, αἷς καὶ νόμους ἔθετο ἀφ' ὧν Χαρώνδα τῷ Καταναίου καὶ Ζαλεύκου τῷ Λοκρου, δι' ὧν εὐνομώταται καὶ ἀξιοζήλωτοι ταῖς * ὑφ' ἑαυτοὺς μέχρι πολλοῦ διετέλεσαν. ἀπεῖλε δὲ ἅπαν στάσιν καὶ διχοφωνίαν, καὶ ἁπλῶς ἑτεροφροσύνην, ἀ μόνον ἀπὸ τῶν γνωρίμων καὶ τῶν ἀπογόνων ἐπὶ πολλῶν, ὡς ἱστορεῖται, γενῶν, ἀλλὰ καθόλου ἀπὸ τῆς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ πόλεων πασῶν, καθ' ἑαυτὰς καὶ πρὸς ἀλλήλας. πυκνὸν γὰρ ἦν αὐτοῦ

πρὸς

πρὸς ἅπαντας παλαχῆ πολλὰς καὶ ὀλίγους ἀποφθεγμα, χρησμῷ θεῷ συμβουλευτικοῦ ὅμοιον, ἐπὶ τὸ μὴ τις ὥσπερ εἰ καὶ ἀναγκαιοφαλαίωσίς τις τῶν αὐτῷ δοκούντων, τὸ τοιοῦτον ἀπόφθεγμα. » φυλαξάμενον πάσῃ μηχανῇ, & πρεσπτέον πυρὶ καὶ σιδήρῳ, καὶ » μηχαναῖς πασαῖς, ἀπὸ μὲν » σώματος, νόσον· ἀπὸ δὲ ψυχῆς » ἀμαθίαν· κοιλίας δὲ, πολυ- » τέλειαν· πόλεως δὲ, στάσιν. » οἴκου δὲ διαφθοροσύνην, ἐμοῦ δὲ » πάντων ἀμερίαν δι' ὧν φιλοστορ- » γότατα ἀνεμίμνησκεν ἕκαστον τῶν ἀρίστων δογμάτων. ὁ μὲν οὖν κοινὸς τύπος αὐτῷ τῆς ζωῆς ἐν τε τοῖς λόγοις καὶ ταῖς πράξεσι, τοιοῦτος ἦν ἐν τῷ τότε χρόνῳ· εἰδέναι δεῖ καὶ τὰ καθ' ἕκαστον ἀπομνημονευόμενα, ὧν ἐπραξε καὶ εἶπε, ῥητέον ὡς παραγένετο μὲν εἰς Ἰταλίαν κατὰ τὴν Ὀλυμπιάδα τὴν δευτέραν ἐπὶ ταῖς ἑξήκοντα, καθ' ἣν Ἐρυξίδας ὁ Χαλκιδεὺς στάδιον ἐνίκησεν. εὐθὺς δὲ περίβλεπτος καὶ περίστατος ἠρέτο, καθάπερ καὶ πρότερον, ἅτε εἰς Δῆλον κατέπλευσεν. ἐκεῖσε γὰρ πρὸς μόνον τὸν βωμὸν ἱλαρώτερος Ἀπόλλωνος προσδεξάμενος, ὃς μόνος ἀναίμακτος ἔστι, ἐθαυμάσθη παρὰ τοῖς ἐν τῇ νήσῳ.

quoſvis ubiq;, ſive illi multi eſſent, ſive pauci, celebre illud apophthegma, ſcitúmve & memorabile dictum, Dei conſultantis oraculo ſimile, quaſi quædam epitome & ſummaria eorum, quæ ipſi laudabiliter viſa fuere, enumeratio. Eſt autem tale. Procul » relegandum quavis machina & co- » natu, igniq́ue ferroq́; præcidendum » & omnibus machinis ſeu præſidiis » ab corpore quidem, morbum: ab » animo verò, imperitiam: ab ventre, » luxum, & oppiparum apparatum: » ab civitate ſeditionem: ab ædibus » familiaribus factionem: ſimulque ab » omnibus partium ſtudium, quibus » tenerrimè indulgẽtiſſimèq; quemq; » optimorum dogmatũ admonebat: communis igitur ejus vitæ cum in dictis, tum factis deſcriptio iſtiuſmodi tum temporis erat. Quod ſi verò ea etiam ſigillatim commemoranda ſint, quæ fecit dixitéque, eum in Italiam circiter Olympiade ſexageſima ſecunda veniſſe dicendum eſt, qua Eryxidas Chalcidenſis ſtadium vicit. Continuò autem ſuſpici cœpit. illuſtris cunctiſque conſpicuus, uti & priùs erat, quũ Delum navigavit. Ibi enim ad ſolam aram Apollinis genitoris, utpote quæ ſola omnium incruenta eſt, vota precesque fecit, & in ſumma apud homines inſulares admiratione atque æſtimatione fuit.

CAP.

CAP. VIII.

Quo tempore & quomodo Crotonem abierit, & qua fecerit prima aggressione, quoq; ad juvenes sermones dixerit.

Κεφ. η.

Πότε καὶ πῶς εἰς Κρότωνα ἐπεδήμησε. τίνά τε ἔπραξεν ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιφοιτήσει, καὶ τίνας λόγους ἅπτει πρὸς τοὺς νεανίσκους.

POrrò circa id tempus ex Sybaride Crotonem versus profectus in piscatores retia trahentes in littore incidit. Cæterùm everriculo dispersò, inq; maris fundo etiamnum onerato, quantam piscium copiam attraherēt, numero omnium expresso, dixit. Ac viris exspectātibus, ecquidnā præcepturus esset, ut effectum darēt, num hoc ita se habiturū esset, omnib. præcepit, ut vivos pisces, priùs tamen exactè numeratos, dimitterent. Quodq; magis adhuc admirandum est, ne unus quidem ex omnibus piscibus toto illo temporis spatio, quo numerus inibatur, ex aquis extractus ipso quidem astante exspiravit. Sed numerato piscatoribus piscium pretio, Crotonem abiit. At illi rem gestam passim divulgarunt. Cumq; ejus nomen ab pueris accepissent, illud nullis non patefecerunt. Quotquot autem audiverunt, cupidine accensi fuerunt magnum hunc hospitem videndi. Quod factu proclivè erat. Quippe si quis ejus obtutum jam intuitus esset, eo viso planè veluti perculsus fuisset. Nam prout eum esse suspicabatur, talis revera erat. Deinde paucis die-

Καὶ καθ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν πορευόμενος ἐκ Συβαρίδος εἰς Κρότωνα περὶ τὸν αἰγιαλὸν δικτυουλκοῖς ἐπέσχε. ἐπειτῆς σαγήνης καὶ βυθῷ ἐμφόρτου * ἑλκομένης, ὅσους τις πλῆθος ἐπανῶνται εἶπεν ἰχθυῶν ὅρισας ἀριθμῷ. ἐν τῶν ἀνδρῶν ὑπομενόντων ὅτι ἂν κελεύσῃ πράξειν, εἰ τοῦθ' οὕτως ἀποβαίη, ζῶντας ἀφῆναι πᾶσι κελεῦσαι τοὺς ἰχθῦς, πρότερόν γε ἀκριβῶς ἀριθμήσαντες. ἢ τὸ θαυμασιώτερον, οὐδεὶς ἐν τοσούτῳ τῆς ἀριθμήσεως τοῦ χρόνου, τῶν ἰχθυῶν ἐκ τοῦ ὕδατος μενόντων, ἀπέπνευσεν ἐξώτος γε αὐτοῦ. δοὺς δὲ καὶ τὴν τῶν ἰχθυῶν τιμὴν τοῖς ἁλιεῦσιν ἀπῆει εἰς Κρότωνα. οἱ δὲ τὸ πραγμένον διήγγελλον. ἐκ τοῦτο μαθόντες ὧδε τῶν παίδων εἰς ἅπαντας ἐξήνεγκαν. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐπεθύμουν ἰδεῖν τὸν ξένον. ὅπερ ἐν ἑτοίμῳ κατέστη. τήν τε γὰρ ὄψιν οἷον ἐξεπλάγη τις ἂν ἰδών. καὶ καθ' ὑπόνοιαν ἦν τὸν τοιοῦτον, οἷος ὡς ἀληθῶς ἦν. καὶ μετ' ὀλίγας

ας ἡμέρας εἰσιέναι εἰς τὸ γυμνάσιον. ἀπειρχθέντων δὲ τῶν ἀνίσων, παρεσκευάσατο λόγους ἀρμοδίους ἑκάστοις πρὸς αὐτούς, ἐξ ὧν εἰς τὴν αὐτοῦ ἀκρόασιν παρεκάλει, καὶ μάλιστα τοὺς πρεσβυτέρους ἀποτρέπων, εἴ τι τῷ κόσμῳ ἢ τῷ βίῳ, ἢ πρὸς φίλους ἢ τὴν φύσιν ἁμαρτάνοιεν· ἀμείνονα γὰρ τὰ παραγόμενα τῶν γεγονότων ἐπιτήδειον. οἷον τὴν μεταβολὴν τῆς δύσεως, τὴν ἐκ τῆς ἑῴας, τὴν ἀρχὴν τῆς τελευτῆς, τὴν γένεσιν τῆς φθορᾶς, παραπλησίως δὲ καὶ τοῖς ἐκ νυκτὸς εἰς ἡμέραν ἐπιλύσεσιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς ἀποικίαις, τὰς ἡμιθέους καὶ τὰς ἀθανάτους ἀντὶ τῶν θνητῶν τιμᾶν· καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν ἀνίσων τοὺς μὲν νεωτέρους ἐπαινεῖν καὶ ἀνακαλεῖσθαι, μᾶλλον δὲ τοὺς πρεσβυτέρους ποιεῖσθαι τοὺς ἡγεμόνας ἑαυτῶν. οἷς ἴσως παλιγγενεσίαν ἔφασκεν ἐν αὐτοῖς ἔχειν, πάλιν εἰς τὸ τῆς ἀθανασίας ἀποδοῦναι τῷ δικαίῳ· καὶ πάλιν αὖθις εἰς τὸ φῶς ἀναγαγεῖν· ἔσεσθαι δὲ τοῦτον μὲν τῶν πρώτων, καὶ τοὺς τὰ μέγιστα εὐεργετηκότας ὑπὲρ ἅπαντας ἀνθρώπους ἢ μεταστοῖ λυπεῖν μόνους

bus post, gymnasiũ ingressus est. Circumfusis autem adolescentibus, tradidit sermones quosdam ad ipsos dissertisse, è quibus ad serium studium invitabat, maximè seniorum, tam in ornatu, quàm vita omni. Siquidem urbibus ab natura quoque honoratius est quod prius, motuque primùm est ea, quod tempore sequitur: ut exempli gratia, oriens occidente, aurora vespere, principium fine, generatio corruptione. Simili modo autoobthonos, hoc est, indigenæ adventis. Consimiliter iis, qui in coloniis agunt, præsides ductoresque urbium, & ut semel complectar omnia, diis demonibus vel spiritibus, hi rursum semidiis vel heroibus, heroes hominibus honorabiliores sunt. Ea hisce verò generationis causas, id est, parentes junioribus, idque ingressus causa in oratione, talia adolescentibus disserebat; nempè ut parentes suos quàm plurimi facerent. Quibus tantam deberi ab liberis gratiam asserebat, quantam mortuus redderet ei, qui ipsum posset rursum in lucem adducere. Deinde omninò æquum esse, ut illos, qui primi, maximaque in nos beneficia contulerunt, pra omnibus diligamus & amemus, neque unquam eos in aliquem eorum conjiciamus. Solos

verò parentes generationis beneficiis priores esse, & majores omnium, quæ ab nepotib. & post se natis laudabiliter rectèque geruntur, caussam authoresque esse, in quibus cùm declarent se nihilo illis inferiores esse ad beneficia conferēda, fieri non potest, ut in eos ullo modo peccent. Aequum enim est, ut dii illis ignoscant, qui nihilo minus ipsis genitores honorant. Nam ab illis divinum numē didicimus colere & honorare. Vnde & Homerus eodem cognomento deorum regem auxit, patrem deūmque hominumque appellans. Permultos verò etiam ex reliquis fabularum auctoribus tradidisse memorant, eos, qui deorum regna tenent, divisim, quem liberi in utrumque parentem habent, ambrem magno studio ac conatu, ut erga se esse declararetur, effecisse. Atque hanc ipsam ob caussam patris matrisq; speciem personamque simul accepisse. Enimverò Iovem perhibent Minervam, Iunonem verò Vulcanum contra procreavisse, naturam habentes in hoc, ut tum propriæ suæ amicitiæ, tum etiam magis remotæ participes fierent. Quum verò omnes, qui præsentes adessent, deorum immortalium judicium efficacissimum esse concessissent, ipsum Crotoniatis demonstravisse, Herculem indigenis

δὲ τοὺς γονεῖς πρεσβύτους τῆς γενέσεως παῖς εὐεργεσίαις, καὶ πάντων κατορθουμένων ὑπὸ τῶν ἐγγόνων αἰτίους εἶναι τοὺς προγόνους, ἐν οἷς οὐδενὸς ἧττον ἑαυτοὺς εὐεργετεῖν δυναμένους ἐπιδεικνύντες, εἰς οὓς οὐκ οἴονται δεῖν ἁμαρτάνειν, καὶ γὰρ τὰς θεὰς εἰκὸς δεῖν συγγνώμην ἔχειν τοῖς μηδενὸς ἧττον τιμῶσι τοὺς πατέρας καὶ γὰρ τὸ θεῖον παρ' αὐτῶν μεμαθήκαμεν τιμᾶν. ὅθεν καὶ ὁ Ὅμηρος τοιαύτῃ προσηγορίᾳ τὸν βασιλέα τῶν θεῶν αὔξει, ὀνομάζοντα τε πατέρα τῶν θεῶν καὶ θνητῶν, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλων μυθοποιῶν παραδεδωκέναι τοὺς βασιλεύοντας τῶν θεῶν τὴν μεγίστην φιλοσοφίαν παρὰ τῶν τέκνων πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν συζυγίαν τῶν γονέων καθ' ἑαυτοὺς ποιήσασθαι φιλοτιμουμένους. καὶ δὴ καὶ ταύτην τὴν αἰτίαν ἅμα τῆς τε παρόδου καὶ μίξεως ὑποθέσθαι λαβόντας, τὸν μὲν τὴν Ἀθηνᾶν, τὴν δὲ τὸν Ἥφαιστον ἀνελίου φυσιν ἔχοντας ἰδίας ἕνεκα τοῦ, καὶ τῆς πλείστης ἀφιλώσεως φιλίας μετασχεῖν, ἁπάντων δὲ τῶν τοῦ ἀνθρωπίνου κρίσιν ἰσχυροτάτην συνεχωρησάντων, ἀποδεῖξαι τοῖς Κροτωνιάταις, διὰ τὸ τὸν Ἡρακλέα τοὺς κατοικισμένους

οἰκεῖον

οἰκεῖον ὑπάρχειν. * διότι δεῖ τὸ πρωτεύοντα ἑκουσίως τοῖς γονεῦσιν ὑπακούειν, παρελήφοτας αὐτὸν ἐκ θεοῦ ἑτέρῳ πρωτέρῳ πεπιθόμενον, διαδεξαμένους τοὺς πόνους, καὶ τὰ παρὰ δαίταις ἐπανορθωμάτων ὀφείλοντα, τὸν ἀγῶνα τὸν Ὀλύμπιον. ἀπεφαίνετο δὲ καὶ ταῖς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίαις οὕτως ἂν χρωμένους εὐτυχήσειν, ὡς μέλλουσι τοῖς μὲν φίλοις μηδέποτε ἐχθροὶ καταστῆναι. τοῖς δὲ ἐχθροῖς, ὡς τάχιστα φίλοι γίνεσθαι, καὶ μελετᾶν δεῖν μὲν τῇ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους εὐκοσμίᾳ τὸ πρὸς τοὺς πατέρας εὔνοιαι. ἐν δὲ τῇ πρὸς ἄλλας φιλανθρωπίᾳ, τὸ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς κοινωνίαν. ἐφεξῆς δὲ ἔλεγε δεῖν σωφροσύνης, φαίνων τὸ τῶν νεανίσκων ἡλικίαν πρέπειν τῇ φύσει λαμβάνειν, καθ' ὃν καιρὸν ἀκμάζει τὰς εὐθυμίας. εἶτα προετρέπετο θεωρεῖν ἄξιον. δεῖ μὲν γὰρ τῶν ἀρετῶν ταύτης, καὶ σωφροσύνης καὶ γαμετῆς καὶ τῆς πρεσβυτέρας τιμῆς ἀδιαφθόρου, προσήκειν καὶ μάλιστα τὸν νεανίαν, ἵνα δὲ μόνην αὐτὴν ἐπιφαίνειν πρέπειν καὶ τὸ σῶμα ὑγιᾶ καὶ τὴν ψυχὴν διακεῖσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καὶ τὸν νοῦν

ideò proprium esse, ut natu quod ab parentibus præceptum esset, in eo promptè libenterque ipsis obsequerentur. utpote qui per manus traditum accepissent, ipsum divum alii mare superiori parentem labores exantlavisse, ac patri eorum, quæ gessisset, ἐπινίκιον hoc est, partæ victoriæ celebritatem, certamen scilicet Olympium, statuisse. Declarabat autem eos, qui ita versentur, mutuis congressibus etiam assequi, ut amicis nequaquam inimici statuantur. contra verò inimicis, quam celerrimè amici fiant. Meditenturq; decètes comiterq; erga annis graviores benevolentiā quā patribus debēt. in amore verò communi, quo erga alios affecti sunt, communicationem, qualis fratribus exhibetur. Prætetea verò etiam de temperantia differebat, juvenum ætatem naturam experiencium capere assensus, quo tempore rectas animi dispositiones habent flores ac flabiles. Deinde adhortabatur eam dignam esse acuratiori inspectione: quia hanc virtutum solam puero & virgini & fœminino sexui & senum ordini apprehendere & affectare convenit, maximeque adolescentibus. Adhæc virtus illa sola declarat, se percepisse & corporis & animi bonum sanitatem, scilicet & ut

optimorum studiorum appetentiam conservat. Hoc aũt conspicuum & evidens esse ex antithesi & oratione sibi opposita. Cùm enim Barbari & Græci circa Trojam sibi mutua castra castris opposuissẽt, utrosq; unius hominis incontinentia atq; intemperantia in gravissimas erumnas se præcipites dedisse, illos quidem inter belligerandum, hos verò inter navigandum. Ac Deum solius injustitiæ pœnam tempus decennii & millenarii constituisse: qui responso prædixit Trojam captum iri, virginumq; Locrensium in Minervæ Trojanæ templum amandationem simul & cædem. Porrò aũt adolescẽtulos etiã admonebatur, ut erga institutionẽ animis bene esset affecti; prædicans absurdum fore, ut cùm studiosissimus omnium mentẽ animũq; judicet, & per hanc statuat deliberetq; de aliis, in exercitationem hujus nec tempus ullũ, nec laborem impendere voluerit. Præsertim cùm corporum cura ac studium pravis atq; increctè conferatur, suosq; quàm citissimè destituat: institutio autem, bonorum honestorumque virorum instat, ad mortemq; apud hominem permaneat; quibusdam verò etiam post mortem immortalem gloriam pariat. Enimverò hæc aliaque nonnulla partim ex historia, partim verò etiam ex dogmatibus confecti

βελτίστων διατριβῶν ἀπαθεστάτην ἀπεργαζομένη. φανερὸν δὲ ἐκ τε τῆς ἀντιπαραθέσεως καὶ τῆς ἀντικειμένης ἀντιθέσεως. Τῶν γὰρ Βαρβάρων καὶ τῶν Ἑλλήνων περὶ τὴν Τροίαν ἀντιτεταχότων ἀλλήλοις στρατοπέδων, ἑκατέρους διὰ ἑνὸς ἀνθρωπίνου πάθους εἰς ἀνήκεστα συμφορὰς ἀπερρῖφθαι, τοὺς μὲν ἐν τῷ πολέμῳ, τοὺς δὲ κατὰ τὸν ἐν θαλάττῃ πλοῦν. καὶ μόνης δ' ἀδικίας τὸν Θεὸν * δεκετῆ καὶ χιλιετῆ τάξαι τὴν τιμωρίαν. χρησμῳδήσαντα ἅμα τὴν Τροίαν ἁλῶναι, καὶ ἅμα τὴν παρθενικὴν θυσίαν περὶ τῶν Λοκρῶν γίνεσθαι τῇ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Ἰλιάδος ἱερῷ, παραπέμπειν δὲ τοὺς νεανίσκους, καὶ πρὸς τὴν παιδείαν εὐθυμεῖσθαι, πρὸς οὐδὲν ἂν ἧττον ἐν ἅπασι σπουδάζειν μᾶλλον ἀκριβεστάτην ποιεῖσθαι τὴν διάθεσιν καὶ ταύτην βελτίω περὶ τὰ ἄλλα. Εἰς δὲ τὴν ἄσκησιν τὴν ταύτης μηδένα χρόνον, μηδὲ πόνον ἀναλίσκειν. καὶ ταύτην τῆς μὲν τῶν σωμάτων ὑπερβολῆς, τοὺς φαύλους τῶν φίλων ὁμοιοῦσαν, καὶ ταχέως ἀπολειπούσης. τῆς δὲ παιδείας, καθάπερ οἱ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ τῶν ἀνδρῶν μέχρι θανάτου συναπομένουσης. ἔνιον δὲ καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν ἀθάνατον δόξαν ἀποτιθείσης. ταῦτα καὶ ἕτερα τὰ μὲν ἐξ ἱστοριῶν, τὰ δὲ καὶ ἀπὸ δογμάτων κατασκευάσας

τὸν

ἣν παιδείαν ὑπὸ ἐπιτύχου τοῦ τυχόντος οὖσαν εὐφυΐαν, τῶν ἐν ἑκάστῳ τῷ γένει πρωτοτύπων. τὰ γὰρ ἐκείνων εὑρήματα, ταῦτα τοῖς ἄλλοις γενόμενα παιδεία. οὕτω δ' ἔχει τῇ φύσει πρόσφορον τοῦτο, ὥστε τῶν μὲν ἄλλων τῶν ἐπαινουμένων, τὰ μὲν οὐκ ὄντα ἔξ ἑτέρου μεταβεῖν, οἷον τὴν ῥώμην, τὸ κάλλος, τὴν ὑγείαν, τὴν ἀνδρείαν. τὰ δὲ τὸν προϊέμενον οὐκ ἔχειν αὐτόν, οἷον τὸν πλοῦτον, τὰς ἀρχάς. ἔτι δὲ πολλὰ τῶν παραδιδομένων, τὴν δὲ δύναμιν οὐ μὴ καὶ παρ' ἑτέρου παραλαβεῖν τὸν δόντα μηδὲν ἧττον αὐτὸν ἔχειν. παραπλησίως δὲ τὰ ἐν, οὐκ ὄντι τοῖς ἀνθρώποις ἔξ γίνεσθαι. παιδευθῆναι δὲ ἐνδέχεσθαι κατὰ τὴν ἰδίαν προαίρεσιν, εἴθ' οὕτως φαίνεται πρὸς τὰς τῆς ἀνθρώπου πράξεις οὐκ ἐξ ἀνάγκης, ἀλλ' ἐκ παιδείας. χίδαν γὰρ αἷς ἀγωγαῖς διαφέρειν τοὺς μὲν ἀνθρώπους τῶν θηρίων, τοὺς δὲ Ἕλληνας τῶν βαρβάρων, τοὺς δὲ ἐλευθέρους τῶν δουλικῶν, τοὺς δὲ φιλοσόφους τῶν τυχόντων. ὅτι δὲ ὡς δι' ὀλιγοστὸν ἔχοντας ἀρχήν, ὥστε τοὺς μὲν θᾶττον ἐπιλαβέσθαι τῶν ἄλλων, ἐκ μικρᾶς

Puerorum institutionem communis ingeniorum felicitatem eorũ, qui in quoq; genere primas obtinuerunt, indicans. Quæ enim ab illis inventa sunt, ea reliquis sunt puerorum institutio. Adeò verò hoc naturæ utile, ac præclarum est, ut ex reliquis quidem, quæ laudibus celebrantur, quorundã ab aliquo participes fieri nequeamus: Veluti exempli gratia, robur, pulchritudinem, sanitatem, fortitudinem nemo nobis impartiri potest. Alia verò ejus generis sunt, ut ipse, qui ea appetit, non possideat, uti exempli loco, divitias, magistratus & dignitates. Sic multa alia, quæ deseruntur: hanc verò etiam ab alio peripi posse, ut qui det, nihilo minus intereà habeat. Similiter quædam ejus esse naturæ, ut ea comparare in nullius mortaliũ potestate situ sit. Verùm qui se institui, idque à prima pueritia juxta proprium animi delectum proposituma; libẽs admittit, hic postea ita ad patriæ administrandæ gubernacula non ex impudentia, sed ex institutione, qua à puero imbutus est, conspici posset accedere. Quippe homines à bestiis, Græcos à Barbaris, liberos ab servis, ità philosophos & sapientiæ studiosos ab vulgo, sola penè educatiõe & institutione differre. Summatim; tantam eos excellentiam habere, ut, qui reliquis celeriùs curarũ, unius

quinquennii tempore ex illis septem circa Olympiam Elidis locum inventi sint: at qui sapientia antecellunt ex universo terrarum orbe septem omninò connumeratos fuisse. Posteris verò & consequentibus, quibus ipse vixit, temporibus, unum philosophia & sapientiæ studio omnib. præcellere. Hoc enim nomine seipse loco sapientis nominavit.

πότερον τῆς ἑπταὶ κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν φανῆναι. τοὺς δὲ τῇ σοφίᾳ προέχοντας ἐξ ἁπάσης τῆς οἰκουμένης ἑπτὰ συναριθμηθῆναι. ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς χρόνοις, ἐν οἷς ἦν, αὐτὸς, ἔφη, φιλοσοφίᾳ προέχειν τῶν πάντων. καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἀντὶ τοῦ σοφοῦ ἑαυτὸν ἐπωνόμασε.

CAP. IX.

Quos sermones inter mille viros illos, qui universæ Reipubl. administrationi præerant, de optimis dicendi rationibus studiisq; disseruerit.

Κεφ. Θ.

Τίνας λόγους διελέχθη ἐν τοῖς χιλίοις τοῖς πρωτεύουσι τῆς πολιτείας, περὶ τῶν ἀρίστων λόγων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων.

ATque hæc adolescentibus in gymnasio disseruit. Itaque cùm hæc jam dicta ab adolescentibus ad patres annunciata essent, mille viri Pythagoram ad se in consessum vocarunt, & ab illis, quæ ad filios disseruisset laudatum, jusserunt ut si quid haberet, quod Crotoniatis proferre ex usu esset, libera sententia ad urbis præfectos, enunciaret. Ille primùm illis consulere, Musarum aliquod sacrarium exstruendum esse, item ut principis provinciæ mutuum consensum servent. Has enim deas omnes hanc eandem, quæ cunctis tribuatur, appellationem habere, ipsasq; communibus planè honoribus simul

ΤΑῦτα μὲν ἐν τῷ γυμνασίῳ τοῖς νέοις διελέχθη. ἀπαγγελθέντων δ' οὖν ὑπὸ τῶν νεανίσκων πρὸς τοὺς πατέρας τῶν εἰρημένων, ἐκάλεσαν οἱ χίλιοι τὸν Πυθαγόραν εἰς τὸ συνέδριον, καὶ ἐπαινέσαντες ἐπὶ τοῖς πρὸς τοὺς υἱοὺς ῥηθεῖσιν, ἐκέλευσαν εἴ τι συμφέρον ἔχει λέγειν τοῖς Κροτωνιάταις, ἀποφήνασθαι πρὸς τοὺς τῆς πολιτείας προπαθημένους. ὁ δὲ πρῶτον μὲν αὐτοῖς συμβουλεύειν ἱερὸν ἱδρύσασθαι μουσῶν, ἵνα τηρῶσι τὴν ὑπάρχουσαν ὁμόνοιαν. ταύτας γὰρ τὰς θεὰς, καὶ τὴν προσηγορίαν τὴν αὐτὴν ἁπάσας ἔχειν, καὶ μὴ ἀλλήλων παραδιδόναι, καὶ ταῖς κοιναῖς τιμαῖς μάλιστα χαίρειν, καὶ τὸ

τὸ σύνολον ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν εἰ χρὸν εἶναι τῶν μουσῶν. ἔτι δὲ συμφωνίαν, ἁρμονίαν, ῥυθμὸν ἅπαντα περιειληφέναι τὰ παραπλήσια τὴν ὁμόνοιαν. πεῖσαι δὲ αὐτῶν τὴν δύναμιν, οὐ περὶ τὰ κάλλιστα θεωρήματα μόνον ἀνήκειν· ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν συμφωνίαν καὶ ἁρμονίαν τῶν ὄντων. ἔπειτα προλαμβάνειν αὐτοὺς ἡφδεῖν οἰνῇ παραπαταθήκῃ ἔχειν τὴν πατρίδα περὶ τῦ πλήθους τῶν πολιτῶν. δεῖν οὖν ταύτῃ τοιαύτην οὕτω, ὡς μέλλουσι τὴν πίστιν παραδόσιμον τοῖς ἐξ αὐτῶν ποιεῖν. ἔσεσθαι δὲ τοῦτο βεβαίως, ἐὰν ἅπασιν ἴσοι οἷς πολίταις ὦσι, καὶ μηδὲν ἄλλον, ἢ τῷ δικαίῳ προέχωσι τοὺς ἀνθρώπους, εἰδότας ὅτι τόπος ἅπας προσδεῖται δικαιοσύνης, μυθοποιεῖν τὴν αὐτὴν τάξιν, ἔχειν παρὰ τῷ μὲν τὴν θέμιν, καὶ παρὰ τῷ Πλούτωνι τὴν δίκην, καὶ κατὰ πόλεις, τὸν νόμον. ἵν' ὁ μὴ δικαίως, ἐφ' ἃ τέτακται, ποιῶν ἅμα φαίνηται καὶ πάντα τὸν κόσμον σεσυλικώς. προσκεῖσθαι δὲ τοῖς συνεδρίοις μηδὲν κατεχρῆσθαι τῶν θεῶν εἰς ὅρκον, ἀλλὰ τοιούτους προ-

& affici & gaudere: utq; paucis omnia complectar, unum eundēq; semper chorum cœtúmve Musarū exsistere. Adhæc verò consonantiam, concentum, modulationem ea, quę efficiunt consensum & cōcordiam, omnia cōplexa esse. Ostensa autem ipsorum vi nō circa optima modo præcepta, quæ contēplativa vocātur, pertingere: verū etiam ad ipsam consonantiā concētumq; rerū naturę omniū penetrare. Deinde se existimare eos summopere delectari, quod habeant publicè depositū ipsam patriam, multitudinē civium innuēs. Hanc igitur ita administrandā esse, tanquā qui nepotibus ipsorū quasi hęreditariā fidei tradituri sint lampada. Hoc aūt certissimè futurum esse, si omnibus civibus ęquales fuerint, nullaq; alia re cęteros mortales magis antecedant vincantque, quàm justitia & æquitate, sciētes quēvis locū justitia in primis indigere, coq; eundē ordinem fabularū figmentis stabilire, nimirum se apud Iovem habere Themin, hoc est, honestatis deā, apud Plutonem aūt poenā & judiciū, oppidatim verò Legem, ut quisquis non juxtà justitię regulam ea quibus prępositus est, administrarit, universum mūdū simul injustitię involvere videatur. Collegiis itēq; cūmq; cōvenire, ut nemo diis abutatur ad pręstandū jusjurandū: sed tales sermones proferendos

ferendos esse, ut illi etiam absq; jurejurando tales sint, quibus credi possit. Adhæc domum cuique suam ita gubernandam esse, ut in eam inferre liceat propositi subsidium, atq; erga eos, qui ex se nati sint, germanos affectus gerant. Quippe qui reliquorum animantiū soli affectus hujus sensum à natura acceperunt, & cum fœmina vitæ socia consuescentes, perinde ac illi, qui cum aliis mortalibus fœdera pangunt, illa tabulis columnisq; inscribunt: ita qui cum uxoribus congrediuntur, in liberis veluti pignoribus ea insculpunt, hocq; operam dant apud eos, qui ex sese geniti sunt, ut diligantur amenturque, non tam propter naturam, cujus causa & authores non exstiterunt, quàm propter liberū animi propositum. Hanc enim voluntariā esse beneficentiam. Adhæc studiosè & illud agendum esse, ut ipsi & solas eas norint, & ne uxores itidem adulterinis fœtibus genus inficiāt, negligentia ac malitia eorū, qui cum illis habitant. Præterea reputandū est eos ab Vesta cū libationibus fœderibusq; uxorē accepisse quasi supplicē, eamq; veluti in cōspectu deorū ad eā introductā esse, ut & ordine & animi moderatione exēplar exstitat, & illis, qui domū, quā habet, incolūt, & fœminis passim in urbe habitātib. Et diligenter antèetiam atq; etiam videndū esse, ne

χειρίζεσθαι λόγους, ὥστε μὴ χωρὶς ὅρκων εἶναι πιστούς. καὶ τὴν ἰδίαν οἰκίαν οὕτως οἰκονομεῖν, ὥστε τὴν ἀνωφορὰν ἔξεῖναι τῆς προαιρέσεως, εἰς ἐπείκειαν ἀναγκεῖν. πρός τε τοὺς ἐξ αὐτῆ γενομένους διακεῖσθαι γνησίως ὡς καὶ τ' ἄλλων ζώων μόνους ταύτης τῆς εὐνοίας αἴσθησιν εἰληφότας. καὶ πρὸς τ' γυναῖκα τ' τοῦ βίου μετέχουσαν ὁμιλοῦντας. ὡς τ' μὲν πρὸς τοὺς ἄλλους συνθήκων τιθεμένων ἐγγραμματιδίοις καὶ στήλαις, τ' δὲ πρὸς τὰς γυναῖκας ἐν τοῖς τέκνοις, καὶ σπειρᾶσθαι παρὰ τοῖς ἐξ αὐτῆ ἀγαπᾶσθαι, μὴ διὰ τ' φύσιν, ἧς μὲν αἴτιον γεγόνασιν, ἀλλὰ διὰ τ' προαίρεσιν. ταύτην γὰρ εἶναι τὴν εὐεργασίαν, ἑκούσιον. προσδαζειν δὲ καὶ τοῦτο, ὅπως αἵτοι τε μόνον ἐκείνας εἰδήσουσι, αἵτε γυναῖκες μὴ νοθεύσωσι τὸ γένος ὀλιγωρίᾳ καὶ κακίᾳ τ' συνοικούντων. ἔτι δὲ τ' γυναῖκα νομίζειν ἀπὸ τ' ἑστίας εἰληφότας μετὰ σπονδῶν, καθάπερ ἱκέτιν ἐναντίον τῶν θεῶν εἰσηχθαι πρὸς ἑαυτὸν, καὶ τῇ τάξει καὶ τῇ σωφροσύνῃ παράδειγμα χρῆσθαι, τοῖς τε κατὰ τὴν οἰκίαν ἢ οἰκέταις, καὶ ταῖς κατὰ τὴν πόλιν καὶ προνοεῖν, τὰ μηδένα μήθ' ὅτι

τι οὖν ἐξαμαρτάνειν, ὅπως μὴ
ορβούμενοι τὰ ἐν τῷ νόμων ζη-
ίαν, ἀδικοῦντας λανθάνωσιν·
λλ' αἰσχυνόμενοι τὴν τοῦ ἔρπου
κλοκαγαθίαν εἰς τὴν δικαιοσύ-
ω ὁρμῶσι. διεκελεύετο δὲ καὶ
τὰς φράξεις ἀποδοκιμάζειν
ὴν ἀργίαν. εἷς γὰρ οὐχ ἕτερόν
ἀγαθὸν, ἢ τὸν ἐν ἐκάστῃ
ῃ φράξει καιρόν. ὁρίζετο δὲ
ήκιστον εἶναι τῷ ἀδικημά-
ων παῖδας καὶ γονεῖς ἀπ' ἀλ-
ήλων διακρῖναι. νομίζειν δὲ
ιστον μὲν εἷς τὸν καθ' αὐ-
ὸν δυνάμενον προϊδεῖν τὸ συμ-
ρόν. δεύτερον δὲ τὸν ἐν τῷ
ῖς ἄλλοις συμβεβηκόταν κα-
νοοῦντα τὸ λυσιτελοῦν. χεί-
ιστον δὲ τὸν ἀναμένοντα ἤδη
ὶ κακῶς παθεῖν αἰδεῖσθαι τὸ
έλτιστον. ἔφη δὲ καὶ τοὺς φιλο-
ιμεῖσθαι βουλομένους, οὐκ ἂν
ἐξαμαρτάνειν μιμουμένους τοὺς
τοῖς δρόμοις στεφανουμένους.
ἡ γὰρ ἐκείνους οὐ τοὺς ἀντα-
νιζομένους κακῶς ποιεῖν, ἀλλ' αὐ-
τὸς τῆς νίκης ἐπιθυμεῖν τυ-
χεῖν, καὶ τοῖς ἀγωνιζομένοις
ομοίως, οὐ τοῖς ἀντιλέγουσι
νοσφίζειν, ἀλλὰ τοὺς ἀκούοντας
φελεῖν. παρεκάλει δὲ τῆς ἀ-
ιδοξίας ἀντεχόμενον εὐδοξίας
ρᾶον, εἶναι τοιοῦτον, οἷ-

quisquã vel minima in requicquã delinquat, nẽpè ne quomodò fiat, ut legũ poenam nõ extimescentiũ injustæ actiones clã maneãt: sed erubescentes pudẽterq; suspiciẽtes morũ honestatẽ cũ impetu ad justitiã studiũ ferãtur. Itẽ ignaviã atq; otium in omnib. vitæ actionibus fugiendũ & procul ex hominibus ejiciendum esse hortabatur. Non enim aliud ullum esse bonum, quã in quaq; actione tempus. Omnium verò maleficiorum maximũ esse definiebat, liberos ac parentes ab sẽ mutuo divellere. Cæterùm existimãdum, optimum illum esse, qui per se prævidere possit, quod est conducibile. Secũdò aũt loco illum, qui ex illis, quæ aliis mortalibus acciderũt, quod ex usũ est, prævideat. At deterrimũ illum, qui propter malorũ, quæ perpetitur, sensum, id, quod optimũ est, exspectat. Dicebat etiã, qui alicujus nominis & existimationis haberi volunt, rectè sanéq; facturos esse, si imitentur eos, qui in curulib. certaminib. coronãtur. Illos n. adversarios pugiles nullis incommodis ac malis afficere, sed hoc unicè expetere, ut victoriã cõsequãtur: ita etiã illis, qui Remp. administrãt, cõvenire, ut nõ morosè iis, qui cõtradicũt, infẽsi sint, sed ut auditoribus suis vel subditis prosint. Adhortabatur etiã unũquemq;, q verã gloriã ãplecti cupit, ut talẽ se præstet, qualis

aliis videri velit. Siquidem cõcilium non esse rem tam sacram, quàm laus est. quandoquidem illius quidem apud solos homines usus est, hujus verò multò magis apud deos ipsos. Deinde in præsentia omnium dixit, ipsorum civitatem ab Hercule condi cœpisse, quum is boves per Italiam agebat, injuria ab Lacinio latrone affectus. Sed cùm Croto noctu ipsi opem auxiliumq; ferret, per errorem & imprudentiam, perinde ac si ex hostibus aliquis foret, obtruncatus periit. Postea cùm jussisset circa ejus tumulum urbem illi cognominem ædificari, ut hac ratione ipse immortalitatis compos fieret, & hanc gratiam beneficentiæ ipsius penderet, decere ipsos ait, ut justè & cùm æquitate Rempubl. administrent. Quibus illi auditis, gymnasium veluti Musarum sacrarium aliquod erexerunt, & concubinas, quas habere illi regioni peculiare usitatum erat, ab sese dimiserunt. Et sepatatim eum ad pueros quidem dicere in Pythii Apollinis templo, ad mulieres verò in ede Iunonis differere sunt dignati.

ἂν βέλοιτο φαίνεσθαι τοῖς ἄλλοις. ἐ γὰρ ἔστως ὑπάρχειν τὴν συμβουλὴν ἱερὸν, ὡς ἔ ἔπαινον. ἐπεὶ δὲ τῆς μὲν ἡ χρεία πρὸς ἡμᾶς ὄζι τοὺς ἀνθρώπους. τὸ δὲ πολὺ μᾶλλον πρὸς τοὺς θεούς. εἰδὼς ἔστως δὴ πᾶσιν εἶπεν, ὅτι ἔ πόλιν ἀμφὶ οἰκεῖος συμβίβηκεν. Ἡρακλέα, ὅτε τὰς βῦς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ἤλαυνεν, ὑπὸ Λακινίου μὲν ἀδικηθέντος, Κρότωνα δὲ ἑκόντα τῆς νυκτὸς παρὰ τὴν αἰγυιὰν ὡς ἄντα τῷ πολεμίῳ, ἀμαθῶς ἀποκτείναντος. καὶ μετὰ τοῦτο ἐπαγγειλαμένου αὐτὸ τὸ μνῆμα συνώνυμον ἐκείνῳ κατοικίσασθαι πόλιν, ἄντερ. αὐτὸς μετάσχῃ τῆς ἀθανασίας, ὥστε τὸν χάριν τῆς ἀποδόσεως εὐεργασίας, πρόσ-ήκειν αὐτοὺς ἔφη δικαίως οἰκονομεῖν. οἱ δὲ ἀκούσαντες τότε μουσεῖον ἱδρύσαντο, καὶ τὰς παλλακίδας, ἃς ἔχειν ἐπιχώριον ἦν αὐτοῖς, ἀφῆκαν. καὶ διαλεχθῆναι χωρὶς αὐτὸν τε μὲν τοῖς Πυθαίῳ πρὸς τοὺς παῖδας, ἐν δὲ τῷ Ἥρας ἱερῷ πρὸς τὰς γυναῖκας ἀξίωσαν.

CAP. X.

Quæ in hac suæ peregrinatione Crotoniatarum filiis in Pythæo & Apollinis adyto consuluerit.

Κεφ. ι.

Τίνα τοῖς παισὶ Κροτωνιατῶν συνεβούλευσεν ἐν τῷ Πυθαίῳ καὶ μάντει ἱδρύσατο.

Τὸν δὲ

Τὸν δὲ παιδίσκα λέγουσιν ἡγήσασθαι τοῖς παισὶ τοιάδε. ὥστε μήτε ἀρχὴν λοιδορίας, μηδὲ ἀμύνεσθαι τοὺς λοιδορουμένους. καὶ περὶ τὴν παιδείαν, τὴν ἐπώνυμον αὐτῆς ἐμμένειν λιτίαις, κελεύσαι. τοὺς δὲ ὑποθέσθαι τῷ μὲν ἱππικεῖ παιδὶ, ῥᾴδιον παραινέσαι πάντα τὸν βίον περὶ τὸν καλοκαγαθίαν, ὧδε μὴ ὑπερφυέσθαι κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν χαλεπὸν εἶναι. μᾶλλον δὲ ἀδύνατον ὂν φαύλως φορμοῖς ἐπὶ τὸ τέλος εὐδοκιμεῖν. πρὸς δὲ τοὺς στοφιλεστάτους αὐτοὺς ὄντας ἀστοφίαν, καὶ διὰ τῆς φύσεως κατὰ τὰς αἰχμὰς ὑπὸ τῆς σφενδόνης ἀποστελλόσθαι παρὰ τῶν θεῶν ὕδωρ αἰτησομένους, ὡς μάλιστα κείνους ὑπακούσαντας τῇ δαιμονίᾳ, καὶ μόλις διὰ τέλους ἀγγέλους τυγχάνειν, ἀξουσίας ὑπαρχούσης ἐν τοῖς ἱεροῖς διατρίβειν. διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν καὶ τοὺς φιλανθρωποτάτους τῶν θεῶν, τὸν Ἀπόλλω, καὶ τὴν Ἑστίαν πάντας ζωγραφεῖν καὶ ποιεῖν, καὶ τῶν παίδων ἑορτὰς ἱλιτίαν συγχωρεῖν. διὰ δὲ τῆς σφαίρης ἀγώνων τελεῖσθαι διὰ παῖδας. τὸν μὲν Πυθικὸν, κεκρατηκότας τοῦ Πύθωνος ὑπὸ παιδὸς, ἐπὶ παιδὶ

Quum verò fidē inveniſſe, phibetur talib dictis pueris pr̃aviſſe. Etiā atq; etiā cavēdum eſſe, ne cōvicia ſuperiores partes obtineant, neve eos, qui cōvicijs alios gravant ulciſcantur. Et quoad literarū inſtitutionē cum ipſorū ætate idē cognomentū habeant, ut ſeriò & ſtudioſè exerceantur, præcepiſſe. Ad hæc propoſuiſſe, ingenuo mānſuetiq; animi puero, perfacile eſſe, ut per omnē vitam honeſtatē ſervet. Cōtrà verò qui ita feliciter natus non ſit, cum iſto tēpore difficulter admodū inculpatū permanſurū, ſeſeq; moderaturum eſſe. Imò verò fieri nullo modo poſſe, ut quis rectū curſum ex mala cauſa ad finē uſq; tenere queat. Hiſce adde, ipſos videri Deo acceptiſſ. gratiſſimosq; eſſe, eo quod dicantur, quo tēpore arva ſiccitate ac ſterilitate laborāt, ab urbib. emitti, ut ab diis pluviam deprecētur, quaſi Deus illos potiſſimè exauditurus foret. Et vix continēter aſſidueq; ſe perpurgāt, cū facultas eſt in locis ſacris verſandi. Imò hac de cauſa etiā deorum, qui ſtudioſiſſimi amantiſſimiq; hominū ſunt, Apollinē Cupidinemq; ab pictoribus puerorū ætate exprimi fingiq;. Conceſſum verò etiam eſſe certamina coronata per pueros edere. In Pythico quidem certamine, qui Pythonem ſerpentē vicerunt, ſub pueri hoc figura effeciſſe memorantur. In pueri

forma etiam certamẽ in Nemea, inq; Isthmo Archemoro & Melicerto mortuis editũ fuit. Præterea vetò quę jam dicta sunt, ferunt, interea dũ urbs Crotoniatarũ fũdaretur, Apollinem architecto promisisse, se illi progeniẽ daturum, si in Italiam coloniam educerent. Atq; inde existimatum esse, oportere Apollinem generationis ipsorum quidẽm providentiam fecisse: cæterùm omnes cujuscunq; etiam ætatis deos ipsorum dignos esse amicitia, hocq; meditari, quò audiant, ut reipsa dicere queant. Item si ad justi senii spatia pertingent, hanc ilico erumpentes, eos, qui jam venissent, subsequi, nullaque in re senioribus contradicere. Ita enim jure meritoq; posteà reputaturos esse dignos, ne ipsis junioribus injuria ulla inferatur. Porrò admonitionibus hisce tantum ipsum effecisse in confesso atq; adeò consentaneum est, ut nemo ipsum suo, quod ipsi inditum erat, nomine compellaret: sed ab omnibus divinus appellaretur.

CAP. XI.

Quæ Crotoniatarum fœminis in templo Junonis tempore suæ apud ipsos peregrinationis disseruerit.

FOeminis aũt Crotoniatarum scriptura aliquid in medium proposuisse de sacrificiis. Primùm quidem, ut quemadmodum sialius quispiam ipsarum nomine diis immortalib. vota

δὲ τὸν ἐν Νεμέᾳ, καὶ τὸν ἐν Ἰσθμῷ τελευτήσαντες Ἀρχεμόρου καὶ Μελικέρτου. χωρὶς δὲ τῶν εἰρημένων ἐν τῷ κατοικισθῆναι τὴν πόλιν τῶν Κροτωνιατῶν, ἐπαγγείλασθαι τὸν Ἀπόλλω τῷ ἡγεμόνι τῷ οἰκισμοῦ δώσειν γενεὰν, ἐὰν ἀγαγήτην εἰς Ἰταλίαν ἀποικίαν. ἐξ ὧν ὑπολαβόντας δεῖν, τῆς μὲν γλίσεως αὐτῶν πρόνοιαν ποιεῖσθαι τὸν Ἀπόλλω. τῆς δὲ ἡλικίας ἅπαντας τοὺς θεοὺς ἀξίους εἶ δ' ἐκείνων φιλίας, καὶ μελετᾶν ἀκούειν ἵνα δύνωνται λέγειν. ἔτι δὲ ἢν μέλλουσιν εἰς τὸ γῆρας βαδίζειν, ταύτῃ εὐθὺς ἐξορμᾶσθαι τοῖς ἐλευθέροις ἑπακολουθεῖν, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις μηδὲν ἀντιλέγειν. ὕστερον γὰρ εἰκότως ὕστερον ἀξιώσειν, μηδὲ αὐλοῖς τοῖς νεωτέροις δίκην εἶναι. δεῖν δὲ τὰς παρουσίας ὁμολογεῖται παρασκευάσειν, ἵνδ' ἐνα τὴν ἐκείνη προσηγορίαν ὀνομάζειν, ἀλλὰ πάντας θεῖον αὐτὸν καλεῖν.

Κεφ. ια.

Τίνα ταῖς Κροτωνιατῶν γυναιξὶν ἐν τῷ Ἥρας διελέχθη καὶ τὰ ἐπιτήδεια.

ΤΑῖς δὲ γυναιξὶν ὑφ' μὲν τῆς θυσιῶν ἀποφήνασθαι λέγεται. πρῶτον μὲν καθάπερ ἑτέρου μέλλοντος ὑφ' αὐτῆς ποιεῖσθαι

εἶδαι τὰς εὐχὰς βούλονται ἐν ἐκείνου καλὸν κἀγαθὸν, ὡς τῆς θεῶν τέχνης προσεχόντων, ὅταν αὐτὰς περὶ πλείονος ποιεῖσθαι δόξωσιν, ἵν' ἑτοίμως ἔχωσι τοὺς παῖς εὐχαῖς ὑπακουσομένους. ἔπειτα τοῖς θεοῖς προφέρειν ἃ μέλλουσι ταῖς χερσὶν αὐτοὶ ποιεῖν, καὶ χωρὶς οἴεσθαι πρὸς τοὺς βωμοὺς προσιέναι, οἷον πόπανα, καὶ φαιστὰ καὶ κηρία καὶ λιβανωτόν. φόνῳ δὲ καὶ θανάτῳ, ταῖς δαίμοσι μὴ τιμᾶν, μηδ' ὡς οὐδέποτε πάλιν προσιούσας ἐπὶ καιρῷ πολλὰ δαπανᾶν. περὶ δὲ τῆς πρὸς τοὺς ἄνδρας ὁμιλίας κελεύσαι καταγοεῖν, ὅτι συμβαίνει καὶ τοὺς πατέρας δῆτα τῆς θηλείας φύσεως παρεγκεχωρηκέναι, μᾶλλον ἀγαπᾶσθαι τοὺς γεγαμηκότας, ἢ τοὺς τεκνώσαντας αὐτούς. διὸ καλῶς ἔχειν, ἢ μήδε ἐναντιοῦσθαι πρὸς τοὺς ἄνδρας, ἢ τότε νομίζειν τινᾶν, ὅταν ἐκείνων ἥττηθῶσιν. ἔτι δὲ τὸ περιβόητον ῥηθὲν ἀποφθέγξασθαι καλὰ τὰ συνοδον, ὡς ἀπὸ μὲν τῆς συνοικοῦντος ἀνδρὸς ὅσιόν ἐστιν αὐθημερὸν προσιέναι τοῖς ἱεροῖς. ἀπὸ δὲ τῆς μὴ προσήκοντος, οὐδέποτε. παραγγεῖλαι δὲ καὶ πάντα τὸν βίον αὐτὰς εὐφημεῖν, καὶ τὰς ἄλλας

preceſq; facturus eſſet, nõ ſint admiſſurę niſi virum honeſtum ac bonum, nempè quia talib. difficiles aures prębere ſimuląq; auſcultare ſoleant: ſic ipſę quoq; quam plurimi modeſtiam ac humanitatem faciant, ut veluti in parato dictoq́ue audientes habeant, qui preces ſunt exuditurі. deinde ut diis offerant, quæ ipſemet ſuis manib. effecturæ, & abſq; ſervorum adminiculo ad aras oblaturæ forēt, ecu ſunt exempli gratia, placentę, liba, coctilia ex melle, thus. Cæſis aũt mactatiſque animalib. Dei numen non eſſe honorandum, neq; quaſi nũquam rurſum acceſſurę ſint, uno tempore multa inſumere decere. In congreſſibus verò cum viris juſſit eas etiã atq; etiam cũ animo expẽdere, quod ſcilicet etiam contingit patres feminiinæ naturæ cõceſſiſſe magis amando diligendoq; uxores, quàm, qui ſe progenuerunt, parentes. Eoq; rem ſe pulchrè habere, vel ſi nulla in re cum viris pugnẽt, vel ſi tum ſe vincere aliquid reputẽt, cùm ab illis vincũtur. Adhæc verò illud fama pcelebratũ fuit, in publico conventu liberè dixiſſe, ab viro cohabitãte codẽſtatim die ad ſacra accedere pium eſſe: ab eo verò qui cognatus & affinis non ſit, accedere, nequaquã. Adhortatus verò etiã eas eſt, ut toto vitæ curriculo bene honeſteq́ue loquerentur, utq́ue reliqui mortales

videant, quæ & quanta sint, quæ pro ipsis honestè loquentur, & gloriam, quæ vulgo sparsa sit, non dissolvant, neque fabularum scriptores coarguant, qui fœminarum justitiam intuentes, ex eo quòd non repudiant amictum mundumque testimonii expertem, cùm alia aliqua re uti oporteat: non autem fiant ex fide judicia nec contradictiones, fabulam confinxerunt tres fœminas uno omnes oculo eoque communi utentes, propter facilem promptamque communicationem. Quod ad viros translatum est, uti prior oratio tradidit, promptè parateque rerum suarum copia facta. Dictum autem neminem suscipiendum esse, nisi suæ indoli ac naturæ affinem. Adhæc verò qui omnium dictus est sapientissimus, quique vocem hominum construxerit atque efformarit, utque paucis multa complectar, qui nominum inventorem constituit, sive is Deus, seu genius, seu divinus aliquis homo simul confiderarit, (quia sexus fœmininus pietatis maximè proprius ac studiosus est), quamque ætatem illarum Deo cognominem effecit. Ac vocasse quidem eam, quæ nupta non sit, puellam: eam verò quæ viro copulata sit, uxorem. Porrò quæ natos

ὁρᾶν, ὁπόσα ἴσως αὐτῇ εὐφυᾶ μήσουσι, καὶ τὴν δόξαν τὴν δικαίαν δεδομένην, μὴ καταλύσωσι, μήδε τοὺς μυθογράφους ἐλέγξωσιν, οἱ θεωροῦντες τὴν τῶν γυναικῶν δικαιοσύνην, ἐκ τοῦ προσίεσθαι μὲν ἀμάρτυρον τὸν ἱματισμὸν καὶ τὸν κόσμον, ὅταν τινὶ ἄλλῳ χρῆσαι δέῃ, μὴ γίνεσθαι δὲ ἐκ τῆς πίστεως δίκας, μηδ' ἀντιλογίας, ἐμυθοποίησαν τρεῖς γυναῖκας ἐπὶ κοινῆς πάσας ὀφθαλμῷ χρωμένας, διὰ τὴν εὐχερῆ κοινωνίαν. ὅπερ ἐπὶ τοὺς ἄρρενας μετατεθὲν, ὡς ὁ προλαβὼν ἀπέδωκεν, εὐκόλως καὶ ἑτοίμως τῇ ἑαυτοῦ μεταδιδούς. οὐδὲν ἂν προσδέξασθαι λεγόμενον, ὡς μὴ οἰκεῖον αὐτῶν τῇ φύσει. ἔτι δὲ τὸν σοφώτατον τῶν ἁπάντων λεγόμενον, καὶ συντάξαντα τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ συμβολον εὑρετὴν καταστάντα τῶν ὀνομάτων, εἴτε θεὸν, εἴτε δαίμονα, εἴτε θεῖόν τινα ἄνθρωπον συμβάντα (διότι δ' εὐσεβείας οἰκειότατόν ἐστι τὸ γένος τῶν γυναικῶν) ἐκάστῳ τὴν ἡλικίαν αὐτῶν συμφύμους ποιήσασθαι θεῷ, καὶ καλέσαι τὴν μὲν ἄγαμον κόρην, τὴν δὲ πρὸς ἄνδρα δεδομένην * τὴν δὲ τέκνα γεννη-

γυναικομένων μητέρα, τὴν δὲ παῖδα ἐκ παίδων ἐπιδοῦσαν, κατὰ τὴν Δωρικὴν διάλεκτον, Μαῖαν, ᾧ σύμφωνον εἶναι τὸ ἐκ τοὺς χρησμοὺς ἐν Δωδώνῃ καὶ Δελφοῖς δηλοῦσθαι διὰ γυναικός· διὰ δὲ τῶν εἰς τὴν εὐσέβειαν ἐπαίνων, πρὸς τὴν εὐτέλειαν τὴν κατὰ τὸν ἱματισμὸν πλειστάκις παραδέδοσθαι καταστήσασαν τὴν μεταβολήν, ὥστε τὰ πολυτελῆ τῶν ἱματίων, μηδεμίαν ἐνδύεσθαι τολμᾶν, ἀλλὰ θεῖναι πάσας εἰς τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν πολλὰς μυριάδας ἱματίων. λέγεται δὲ ἐκ τοιοῦτόν τι διελθεῖν, ὅτι περὶ τὴν χώραν τῶν Κροτωνιατῶν ἀνδρὸς μὲν ἀρετὴν πρὸς γυναῖκα διαβεβόηται. Ὀδυσσέως οὐ δεξαμένου παρὰ τῆς Καλυψοῦς ἀθανασίαν ἐπὶ τῷ Πηνελόπην καταλιπεῖν. ὑπολοίπετο δὲ ταῖς γυναιξὶν εἰς τοὺς ἄνδρας ἀποδείξασθαι τὴν καλοκἀγαθίαν, ὅπως εἰς ἴσον καταστήσωσι τὴν εὐλογίαν. ἁπλῶς δὲ μνημονεύεται διὰ τὰς εἰρημένας ἐντεύξεις, περὶ Πυθαγόρου οὐ μικρὰν τιμὴν καὶ σπουδὴν, καὶ κατὰ τὴν πόλιν τῶν Κροτωνιατῶν γένεσθαι, καὶ διὰ τὴν πόλιν περὶ τὴν Ἰταλίαν.

pepererit, matrem. Iam quæ ex natis natum det, ceu auctarium, Dorica loquendi consuetudine ac lingua, Majam, hoc est, aviam. Cum quo consentit & illud, oracula scilicet, in Dodona ac Delphis per fœminam indicari & explicari. Per encomia verò ac laudem ad rectum numinis cultum, ad frugalitatem tantam, quæ in vestitu est, mutationem effeciſſe traditum est, ut sumptuosarum magnoque constantium vestium nullam vel ulla induere auderet, sed omnes multa palliorum milia in templo Iunonis collocarent atque offerrent. Fertur verò etiam tale quid commemoraſſe, in regione Crotoniatarum virorum virtutem ab fœminis celebrari. Vlyſſes ab Calypso immortalitatem accipere recuſavit, quòd illa ideò offerri videretur, ut Penelopen uxorem relinqueret. Vxoribus autem hoc salvum maneat, suam erga viros bonitatem honestatemque declaraſſe, ut in æqualitatem beneficentiam adducant. Simpliciter autem commemoratur propter jam dicta, quæ habuit, colloquia, non mediocrem Pythagoræ honorem ac studium tributum fuiſſe, & adhuc tribui in Crotoniatarum urbe, propterque illam per Italiam.

CAP.

CAP. XII.

Quæ ipsius fuerit de Philosophia disputatio, quódq; primus se Philosophum, & quibus de de caussis nominaverit.

PYthagoras dicit seſe primũ philoſophũ, hoc eſt, ſtudioſũ amantẽq; ſapientiæ, vocitatũ, non qui inani nomine ſolùm præditus ſit: verũ etiã qui rẽ ipſam antè utiliter edoceat. Ajebat .n. hominũ in hanc vitã ingreſſũ ſimilẽ ſibi videri turbę cętuiq; ſibi mutuo occurrẽti, euntiq; ad publicos convẽtus, qui in Attica totius Græciæ celebritate habẽtur. Nam ut illuc varii diverſiq; mortales cõmeantes, ille hac, alter illa de cauſſa eo loci advenit: ille qdẽ quæſtus & lucri gratia onus mercẽq; venũdare ſolicitãs, hic verò glorię cauſſa corporis robur vireſq; oſtẽſurus venit. Eſt itẽ tertiũ quoddã gen' eorũ, idq; vel liberaliſſimũ maximeq; ingenuũ, quod eò quaſi ad diverſoriũ quodpiã confluit, nẽpe cauſſa viſendi loca, quodq; ſtudioſè ſpectacula, quæ publicè ederentur, eorũq; modũ perſpicerent, adhęc virtutis, quæ in dictis factiſq; & ludis exprimitur, ergo, quorũ omniũ ſpecimina in publicis hiſce totius Græciæ conventib. edi ſolẽt: ita etiam in vita varios & ſtudiis diverſos homines in unum eundẽq; locũ congregari oportere. Enim vero hos quidẽ pecuniarũ diligiarũq; deſideriũ trahit, illos verò imperii & gubernatiõis cupiditas, itẽq; glorię cõtentiones in-

ΚΕΦ. ιϛ.

Τίς ἡ περὶ φιλοσοφίας αὐτῷ διάλεξις, καὶ ὅτι πρῶτος ἑαυτὸν φιλόσοφον ἀπεκάλεσε, καὶ διὰ τίνας αἰτίας.

ΛΈγει δὲ Πυθαγόρας πρῶτος φιλόσοφον ἑαυτὸν προσαγορεύσας * οὐκ ἀνοῦ μόνον ἀκράματος ὑπάρξας, ἀλλὰ καὶ πρᾶγμα οἰκεῖον προειδὼς ἀσκῶν χρησίμως. ἐοικέναι γὰρ ἔφη τὴν εἰς τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου πάροδον τῇ ἐπὶ τὰς πανηγύρεις ἁπάντῃ τι ὁμίλῳ. ὡς γὰρ ἐκεῖσε πανταχόθεν φοιτῶντες ἄνθρωποι ἄλλος καὶ ἄλλου χρείαν ἀφικνεῖται, ὁ μὲν χρηματισμοῦτε καὶ κέρδους χάριν ἀπεμπολήσων τὸν φόρτον ἐπειγόμενος, ὁ δὲ δόξης ἕνεκα ἐκδεικνύμενος ἥκει τὴν ῥώμην τῷ σώματος. ἔστι δὲ καὶ τρίτον εἶδος, καὶ τόγε ἐλευθεριώτατον σωμαυλιζόμενον, τόπων θέας ἕνεκα καὶ δημιουργημάτων καλῶν καὶ ἀρετῆς ἔργων, καὶ λόγων, ὧν αἱ ἐπιδείξεις εἰώθασιν ἐν ταῖς πανηγύρεσι γίνεσθαι. ἕτω δεῖ καὶ τὸν βίον παντοδαπούς ἀνθρώπους ταῖς σπουδαῖς εἰς ταυτὸ συναθροίζεσθαι. τοὺς μὲν γὰρ χρημάτων καὶ ζυφῶς αἱρεῖ πόθος· τοὺς δὲ ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἵμερος, φιλονεικίαις τε δοξομα-

ξομενεῖς κατέχουσιν. εἰλικρινέστατον δὲ ἐξ αὐτῶν ἀνθρώπου ζῆλον τὸν ἀποδεικνύμενον τὴν καλλίστων θεωρίαν, ὃν καὶ φροσυνομάζειν φιλόσοφον. καλὴν μὲν ἔν ἐξ ἁπάντων τὴν τοῦ παντὸς ἐφαῦ θεάν, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ φερομένων ἀστέρων * ἥτις καθορᾶν τὴν τάξιν. κατὰ μετουσίαν μὲν τοῦ πρώτου καὶ τοῦ νοητοῦ εἶναι αὐτὸ τοιοῦτον. τὸ δὲ πρῶτον ὧν ἐκεῖνο, ἡ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ λόγων φύσις δι' ἁπάντων διαθέουσα, καθ' ἃς τὰ πάντα ταῦτα συντέτακται τε ἐμμελῶς καὶ κεκόσμηται πρεπόντως. καὶ σοφία μὲν ἡ τοῦ ὄντι ὑπολῆψις τις, ἡ περὶ τὰ καλὰ πρῶτα καὶ θεῖα καὶ ἀκήρατα, καὶ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχοντα * ἀσχολουμένου ἐν μετοχῇ, καὶ τὰ ἄλλα ἂν εἴποι τις καλῶς. φιλοσοφία δὲ ἡ ζήλωσις τῆς τοιαύτης θεωρίας. καλὴ μὲν οὖν καὶ αὐτὴ παιδεία ἦν ἐπιμέλεια ἡ συντείνουσα αὐτοῦ πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπανόρθωσιν.

sanæ possident. Hunc autem hominis morem integerrimū nec, qui rerū pulcherrimarum contemplationem ostenderit, quem etiam cognomento Philosophum appellare soleat. Enimverò pulchrū esse universi cœli spectaculum, syderumq;, quæ in eo feruntur, si quis ipsa intueatur, ordinem. Iuxta communicationē quidem primi, ejusq; qui mente ac cogitatione percipitur, hoc tale esse. Primum autem illud erat, numerorum ac sermonum per universa media discurrēs natura, quibus omnia hæc suo ordine, quasi numerosè sciteq; cōstituta ac decenter ornata sunt. Ac sapientia quidem, quæ reapse scientia quędam est, quæq; primo loco circa pulchra & divina, itemq; immortalia semperq; eodem loco ac modo se habētia versatur & occupata est, quorū particeps esse queat, aliaq; quę quis dicere queat pulchra. Philosophia verò est sapientiæ studium hujus contemplatiōis imitatio est. Atq; hæc erat pulchra institutionis cura studiumq;, quæ secum simul tenderent ad hominum emendationem correctionemq;.

Κεφ. ιγ.

Ὅτι καὶ εἰς τὰ θηρία ἀφικόμενον καὶ τὰ ἄλογα ζῶα, τῷ λόγῳ πειθανάγκῃ δύναμιν ἔσχε Πυθαγόρας, καὶ τούτων τεκμήρια πλείονα.

CAP. XIII.

Quod & in feras & animalia rationis expertia Pythagoras habuerit vim ea oratione instituendi, & non pauca horum argumenta.

ΕΙ' δὲ καὶ πρὸς ἀυτοὺς τοσούτοις * ἰσχύσας περὶ αὐτῶν, παλαιοῖς τε ἅμα ὢν καὶ ἀξιολόγοις,

QVod si verò etiam magnis adeoq; insignibus viris ex priscis juxtaq; memorabilibus & fide dignis,

qui de eo aliquid literis consignarũt, credendũ est traditur Pythagoras usq; ad belluas ratione carentes orationẽ suam direxisse in dicendo, vt illarũ feritatem immanitatemq; quodam modo dissolveret, et mẽtes formaret rectęq; disponeret. Nimirũ isto agendi modo quasi ex collatione necessario probãs, doctrinam ijs, qui mente præditi sunt, cõtingere, quũ & immitib., & iis, qui ratione sermonisq; usu carent, obtingat. vrsã namq; ex Apulia inquilinos graviſſimè sæviſſimeq; vastantẽ detinẽs, ut ajũt, & nõ exiguo tẽporis spacio manib. contrectatã, ad hæc pane madefacto ac in frusta minutatĩ fracto, & arborũ fructib. pastã, cũ jure jurando, q exegit, se nũquã in posterũ animalia spirãtia invasurã, dimisit, cùm verò illa cõtinuò se in mõtes condẽsasq; sylvas cõtulisset, ex eo tẽpore in universũ visa nõ est vel ulli animali ratione earẽti adesse. Bove itidẽ Tarẽti cõspecto in pascuis cõmunibus, qui virides fabas attingeret, bubulco astitit, & cõsuluit, ut bovi diceretur, quo à fabis abstineret. Verũ cũ bubulcus eiillusisset hujus dicti causa, ac diceret se βοϊϛὶ, h. e. bovine, ut sic dicatur, loqui nescire: sed si quid ipse amplius calleret, cõsiliiq; quid maius haberet, quod monẽdus esset bos, hoc proferret, ipsemet accessit, inq; aurem multo tẽporis spacio tauro insusurra-

μέχρι τῶν ἀλόγων ζώων ἀναλυτικόν τι καὶ νουθετικὸν ἐλέχθη Πυθαγόρας ἐν τῷ λόγῳ, διὰ τούτου συμβιβάζων, ὡς διδασκαλία σπουδαία γίνεται τοῖς νοῦν ἔχουσιν, ὅπου καὶ τοῖς ἀπημέροις τε καὶ ἀμοιρεῖν λόγου νομιζομένοις*. τὴν μὲν γὰρ Δαυνίαν ἄρκτον χαλεπωτάτην λυμαινομένην τοὺς ἐνοίκους καταχὼν, ὡς φασὶ, καὶ ἐπαφησάμενος χρόνον συχνὸν, φωμίσας τε μάζῃ καὶ ἀκράδρυσι ὀρκώσας, μηκέτι ἐμψύχου καθάπτεσθαι, ἀπέλυσεν. ἡ δὲ εὐθὺς εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς δρυμοὺς ἀπαλλαγεῖσα οὐκ ἐν ἐκ τότε ὤφθη τὸ παράπαν ὑποῦσα, οὐδὲ ἀλόγῳ ζώῳ. Βοῦν δὲ ἐν Ταράντι ἰδὼν * ἐν σαμμυγεῖν νομῇ, καὶ κυάμων χλωρῶν παραπλόμενον, τῷ βουκόλῳ παραγὰς συνεβούλευσεν εἰπεῖν τῷ βοὶ τῶν κυάμων ἀπέχεσθαι. προσπαίξαντος δὲ αὐτῷ τοῦ βουκόλου περὶ τοῦ εἰπεῖν, καὶ οὐ φήσαντος εἰδέναι βοϊϛὶ εἰπεῖν, εἰ δὲ αὐτὸς οἶδε σπουδαιότερος καὶ συμβουλεύειν, δέον τῷ βοὶ παραινεῖν, προσελθὼν αὐτὸς καὶ εἰς τὸ οὖς πολλὴν ὥραν προσψιθυρίσας τῷ

τῷ ταύρῳ, οὐ μόνον τότε αὐτὸν ἀμελετὶ ἐκόντα ἀπέσχεσθαι τοῦ κυαμοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰσέτι νῦν λέγουσι μηκέτι γεύεσθαι κυάμων τὸ παράπαν τὸν βοῦν ἐκεῖνον. μακροχρονιώτατον δὲ ἐν τῇ Ταράντι κατὰ τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν γηρῶντα διαμεμενηκέναι τὸν ἱερὸν ἀναπαλούμενον Πυθαγόρου βοῦν, ὑπὸ πάντων ἀνθρωπίναις τροφαῖς σιτούμενον, ἃς οἱ ἀπαντῶντες αὐτῷ προσφέρουν. ἀετόν τε ὑφιπτάμενον ὁλυμπιάσι προσομιλοῦντος αὐτῷ *ταῖς γναρίμοις ἀπὸ τύχης, περί τε οἰωνῶν καὶ συμβόλων καὶ διὰ σημείων, ὅτι περὶ θεῶν εἰσιν ἀγγελίαι τιμῆς καὶ αὐτοὶ τοῖς ὡς ἀληθῶς θεοφιλέσι τῶν ἀνθρώπων, μεταγαγεῖν λέγεται, καὶ καταψήσαντα πάλιν ἀφεῖναι. διὰ τούτων δὴ καὶ τῶν παραπλησίων τούτοις δέδεικται τὴν Ὀρφέως ἔχων ἐν τοῖς θηρίοις ἡγεμονίαν, καὶ κυκλῶν αὐτὰ κατέχων τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς φωνῆς προσπέσῃ δυνάμει.

uit, & non modò effecit ut sponte ac volens prompteq; ab locis fabis consitis absisteret, verùm etiam in posterum ajunt, taurum illum nunquam inter cæteros prorsũ vel fabas gustasse. Cùm autem multo admodum tempore Tarenti circa templum Iunonis magis ac magis senesceret, permansit sacer Pythagoræ vocitatus bos, qui ab omnibus pasceretur humanis eduliis, quæ ipsi ab obviantibus porrigebantur. Item aquilam supervolitantem Olympiadibus seu quinquenniis, cùm ipse sermones misceret cum illis, qui præclarissimi essent à fortuna, & de auguriis, ominibus, prodigiisque & quasi Iouis signis contulit, quia & sint ceu nunciationes quædam deorum, quæ fiant Deo revera charis Deiq; amantibus hominibus, hanc, inquam, aquilam ad se traduxisse fertur, cumq; eam demulsisset, rursùm dimisisse. Hisce horumq; similibus exemplis declaratum est, ipsum Orphei inter feras supremum tenuisse imperium, & circum circa se habuisse eas vi & potentia quadam vocis, quæ ab ejus ore ad ipsas allaberetur.

CAP. XIV.

Institutionis initium priorum vita generum recordationem faciebat, quæ animæ peregerant antè, quàm in corpora, in quæis tunc habitarunt, venirent.

CAeterùm initiũ ſtudii & diligentiæ erga homines omnium optimum faciebat, quod anticipaſſe oportebat eos, qui & de aliis rebus vera diſcituri eſſent. Etenim clariſſimè ac luce manifeſtiùs in memoriam reducebat non paucis eorum, qui ſe accederent, prioris vitæ ſtatum, quem illorum animus quondam, & quidẽ antè, quàm huic corpori illigaretur, vixit. Seipſum verò ſine ulla ambiguitate & dubitatione eius indicium declarabat, nempe EUphorbum fuiſſe Panthi filium, adverſariũ Patrocli, atq; ex Homericis verſibus maximè illos prædicabat, & ad lyram concinniſſimè canebat, & de ipſis eos clara voce frequenter recitabat, qui ſepulturæ eorum mentionem faciunt.

» *Huic maduere coma, quam gratia pinxerat, atro*
» *Sanguine, caſariesq; argento auroq; revincta,*
» *Qualem vir ſolo latè ſemperq; virentem*
» *Agricola in campo plantam ſeu germen oliva*
» *Fluminis ad gelidi ripas, undaq; perenni*
» *Florentiq; rigat atque excolit. Illa movetur*
» *Ventorum vario ſpiramine, floribus albis*
» *Vndiq; veſtitur, & amœnos ſpirat odores.*
» *Sed ſi fortè ruens vehementior aëre turbo*
» *Illam corripiat, ſcrobe diſſicit, extendit q;*
» *Per terram latè fuſam radicitus udam.*
» *Talem Panthoidem bellacem poſtquã EUphorbũ*
» *Stravit humi Atrides, vita privabat & armis*

Quæ enim memoriæ prodita ſunt, Mycenis unà cum ſpoliis Trojanis in

Κεφ. ιδ'.

*Ὅτι ἀρχὴν ἐποιεῖτο τ̃ παιδεύσεως τὴν ἀνάμνησιν τ̃ προτέρων βίων, * ὡς αἱ ψυχαὶ πρότερον διεβίωσαν πρὶν εἰς τὰ σώματα ἀφικέσθαι, ἐν οἷς τότε * ἐνοίκησαν ἐτύγχανον.*

Ἀλλὰ μὴν τ̃ς τε τ̃ ἀνθρώπων ὠφελείας ἀρχὴν ἐποιεῖτο τὴν ἀρίστην, ἥπερ ἔδει προειληφέναι τὸς μέλλοντας κ̀ περὶ τ̃ ἄλλων τὰ ἀληθῆ μαθήσεσθαι. ἐνεργέσατα γὰρ κ̀ σαφῶς ἀνεμίμνησκε τ̃ ἐντυγχανόντων πολλῶν τὸν πρότερον βίον, ὃν αὐτ̃ ἡ ψυχὴ πρὸ τ̃ πρὸς τὸ σῶμα ἐνδεθ̃ναι, πάλαι ποτὲ ἐβίωσε, κ̀ ἑαυτὸν δὲ ἀναμφιλέκτως τεκμήριον ἐπέφαινεν ΕΥ̓φόρβον γεγονέναι Πάνθου μὲν, τὸν Παζόκλου καταγωνισ̀ν, κ̀ τ̃ Ὁμηρικ̃ν ἐπέων μάλιστα ἐκείνους ἀεῖσμενος, κ̀ μετὰ λύρας ἐμμελέσατα ἀνεμέλπε, κ̀ σαφῶς ἀνεφώνει τὰς ἐπὶ τοῖς ἑαυτ̃ φίλοις ἑαυτ̃ ταφάς.

Αἵ μάτι οἱ δάσσατο κόμας χαλκείοισιν ὁμοίας, ‹‹
Πλοκμοιδ' οἱ χρυσ̃ τε κ̀ ἀργύρῳ ἐστεφάνωτο. ‹‹
Οἷόν δὲ τρέφει ἔργον ἀνὴρ ἐριδαίνετον ἐλαίης ‹‹
Χέρσῳ ἐν οἰκοπέδῳ, ὅθ' ὕδωρ ἐπαρδεύει ἄφθιτον ὕδωρ ‹‹
Καλὸν τηλεθάον, τὸ δὲ τε πνοιαὶ δονέουσι ‹‹
Παντοίων ἀνέμων, & τε βρύει ἄνθεϊ λευκῷ, ‹‹
Ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σὺν λαίλαπι πολλ̃ ‹‹
Βόθρυ' ἐξερύσσ̃ κ̀ ἐξετάνυσσ' ἐπὶ γαίη· ‹‹
Τοῖον Πάνθου υἱὸν ἐυμμελίλιν ΕΥ̓φορβον ‹‹
Ἀτρέϊδης Μενέλαος ἐπὶ κλισί, τίνυτ' ἐσύλα. ‹‹

Τὰ γὰρ ἱστορούμενα περὶ * τ̃ς ἐν Μυκήναις σωζοικεῖς λαφύροις

τ̃ν

τῇ Ἀργείᾳ Ἥρᾳ Εὐφόρβου τοῦ φρυγὸς τούτου ἀσπίδος παράσημον (ὡς πάνυ δημώδη πλὴν ὅγε διὰ πάντων τούτων βουλόμενον δεικνύναι), ἐκεῖνό ἐστιν. ὅτι αὐτός τε ἐγίνωσκε τοὺς πρατέρους ἑαυτῷ βίους, καὶ τῆς ἄλλων ἐπιμελείας ἐντεῦθεν ἐπήρχετο ὑπομιμήσεων αὐτοὺς ἧς εἶχον πρότερον ζωῆς.

honorem Iunonis Argivæ suspenderunt cum hac inscriptione:

hoc est insigne scuti EUphorbi Phrygis: "

Quæ valdè popularia erant, præter hoc, quod per ea omnia significare voluit. Quia ipsemet etiam cognovit priores vitæ sui ipsius, quam vixisset, & studii aliarum rerum hinc cœpit iis in memoriam revocare de vitæ instituto, quod antè egissent.

Κεφ. ιϛ.

Τις ἡ δι' αἰσθήσεως πρώτη εἰς παιδείαν ἀγωγὴ παρ' αὐτῷ. καὶ πῶς ἐκαθάρθη τὰς ψυχὰς ὁ προσομιλήσαντων αὐτῷ μουσικῆς, καὶ πῶς ταύτην αὐτὸς τὴν ἐπανόρθωσιν τέλειον ἔσχε.

Cap. XV.

Qua prima fuerit apud eum per sensum ad institutionem vivendi ratio, & quo pacto correxerit animos se accedentium secumq; viventium Musice & quo modo ipse hanc correctionem perfectam habuit.

Ἡγεῖτο δὲ πρώτην εἶναι τοῖς ἀνθρώποις τὴν δι' αἰσθήσεως προφερομένην ἐπιμέλειαν, εἴ τις καλὰ μὲν ὁρᾷη καὶ σχήματα καὶ εἴδη, καλῶν δὲ ἀκούει ῥυθμῶν καὶ μελῶν τὴν δι' ἀκοῆς παίδευσιν πρώτην κατεσκήσατο, δι' ἧς τε μελῶν τινῶν καὶ ῥυθμῶν. ἀφ' ὧν ἤθους τε καὶ παθῶν ἀνθρωπίνων ἰάσεις ἐγίνοντο, ἁρμονίαι τε τῆς δ' ψυχῆς δυνάμεων, ὥσπερ εἶχον ἐξ ἀρχῆς συνέστηκε σωμάτων τε καὶ ψυχικῶν νοσημάτων καθάρσεις τε καὶ ἀφυγιασμοὶ ὑπ' αὐτῶν ἐπενοοῦντο. καὶ νὴ Δία τὸ ὅλως πάντα ταῦτα λόγων ἄξιον, ὅτι τοῖς μὲν γνωρίμοις τὰς λεγομένας ἐξαρτύσεις

honorem lunonis Argivæ suspenderunt cum hac inscriptione:

hoc est insigne scuti EUphorbi Phrygis: "

Quæ valdè popularia erant, præter hoc, quod per ea omnia significare voluit. Quia ipsemet etiam cognovit priores vitæ sui ipsius, quam vixisset, & studii aliarum rerum hinc cœpit iis in memoriam revocare de vitæ instituto, quod antè egissent.

Cap. XV.

Qua prima fuerit apud eum per sensum ad institutionem vivendi ratio, & quo pacto correxerit animos se accedentium secumq; viventium Musice & quo modo ipse hanc correctionem perfectam habuit.

Existimabat aũt primam esse hominibus curam & industriã illã, quæ per sensum profertur, si quis pulchras quidẽ videat figuras & formas: pulchros verò audiat & cõcinnos numeros ac carmina, constituit primã per Musicam institutionem, cùm per dulcia quædã carmina, tùm etiã numerosas modulationes. Ab quibus morũ juxta ac perpessionũ morborumq; humanorũ curationes & medelæ exstiterunt: simulq; cõcentus animi facultatum, quẽadmodum ab initio habuerũt, cogebantur, corporũ simul & animi morborũ habitus & sanctificationes vel purificationes ab illo excogitabantur. Et mediusfidius præter hęc omnia illud, ut plurib⁹ verbis prosequamur, dignum est, quod

nobis quidem apparatus, uti vocantur, unaque & contrectationes conſtruebat coniungebatque tonorum miſturas divinè moliens, carminum & vehementer intentorum & Chromaticorum, hoc eſt, coloratorum, denique & numeris concinnorum: quibus perfacile in contraria convertebant circumducebantque animi perturbationes, quæ recenter in ipſis præter omnem planèrationem exſiſtunt, formant & procreant dolores atque iras: item miſerationes atque amores monſtroſos & inauditos, metus, variaſq; & omnis generis cupiditates, excandeſcentias atq; appetitiones, mollitudines, deſidiaſque & vehementias ſeu temeritates ad virtutem corrigens & emendans. Horum vitiorum vnumquodque decentibus congruentibusq; cantilenis, ceu quibuſdam ſalutaribus inter ſe miſtis pharmacis veſpere diſcipulos in ſomnum converſos omninò liberavit ab turbationibus diurnis, ac moleſtiis, quas ab vivæ vocis inſtitutione pertulerant, & cogitationes quaſi fluctibus turbatas perpurgavit, eoſq; quietos & placidiſſimi fauſtique ſomni, adhæc verò ſomnos illis vaticinos & præſagos reddidit. Iam cùm cubitu exſurgèrent, ab gravedine capitis noctu contracta, & imbecillitate atque ignavia eos cautionibus quibuſdam uni-

τε ἐ ἐπαφὰς σωϊτατ/ε καὶ σωπρμόζετο δαιμονίως μηχανώμενος κεράσματα τονῶν, μελῶν δ/ατονικῶν τε καὶ χρωματικῶν καὶ ἐναρμονίων, δι' ὧν ῥᾳδίως εἰς τὰ ἐναντία περιέβρεπον, ἐ περιῆγον τὰ τῆς ψυχῆς πάθη, νέον ἐν αὐτοῖς ἐλόγως σωϊσάμενα καὶ ὑποφυόμενα λύπας καὶ ὀργὰς, καὶ ἐλέους καὶ ζήλους ἀτόπους καὶ φόβους δ/ιθυμίας τε παρτοίας, ἐ θυμοὺς καὶ ὀρέξεις ἐ χαυνώσεις καὶ ὑπτιότητας, καὶ σφοδρότητας ἐπανορθούμενος πρὸς ἀρετήν. τούτων ἕκαστον δι' ἧς προσηκόντων μελῶν ὡς δι' τινῶν σωτηρίων συγκεκραμένων φαρμάκων, ἐπί τε ὕπνον ἑσπέρας τρεπομένων τῆς ἐμπλητικῶν, ἀπήλλαττε μὲν αὐτοὺς τῆς ἡμερινῶν ταραχῶν καὶ * ἐνοχλημάτων, διεκαθέρετε συγκεκλυδασμένον τὸ νοητικὸν ἠσύχους τε καὶ εὐονείρους, ἔτι δὲ μαντικοὺς τοὺς ὕπνους αὐτοῖς ἀπεργάζετο. ἀπὸ δὲ τῆς εὐνῆς πάλιν ἀνισταμένων, τοῦ νυκτερινοῦ καίρου, καὶ τῆς ἐκλύσεως, καὶ τῆς νωχελίας αὐτοὺς ἀπήλλαττε, δι' τινῶν ἰδιοτρόπων ἀσμά-

ἀσμάτων καὶ μελισμάτων φιλῇ τῇ κράσει διὰ λύρας, ἢ καὶ φωνῆς σωτελουμένων. ἑαυτῷ δὲ οὐκ ἐφ' ὁμοίως δι' ὀργάνων, ἢ καὶ ἀρτημίας τὸ τοιοῦτον ὁ ἀνὴρ σωφέστατός τε καὶ ὑποφῆναι, ἀλλὰ ἀῤῥήτῳ τινὶ καὶ δυσπιθάνῳ θειότητι χρώμενος * ἐντίνων τὰς ἀκοὰς καὶ τὸν νοῦν. * ἐνείρων ταῖς μεταρσίοις τοῦ κόσμου συμφωνίαις ἐνακούων, ὡς ἐνίοτε μόνον αὐτὸς· καὶ σωμέλης τῆς καθολικῆς τῶν σφαιρῶν καὶ τῶν κατ' αὐτὰς κινουμένων ἀστέρων, ἁρμονίας τε καὶ σωῳδίας πλεῖστόν τι τῶν ὄντων, καὶ * κατακορέστατον μέλος φθεγγομένης διὰ τὴν ἐξ ἀνομοίων μὲν καὶ ποικίλως διαφερόντων ῥοιζημάτων, ταχῶν δὲ καὶ μεγεθῶν καὶ ἐποχήσεων, ἐν λόγῳ δέ τινι φορᾶς ἀλλήλοις μουσικωτάτῳ διατεταγμένων, κίνησιν καὶ περιπόλησιν εὐμενεστάτην ἅμα καὶ ποικίλως περικαλλεστάτην ἀποτελουμένην. ἀφ' ἧς ἀρδόμενος ὥσπερ καὶ τὸν τοῦ νοῦ λόγον εὐτακτούμενος, ὡς εἰπεῖν, συμμασσούμενος εἰκόνας τινὰς τούτων ἐπιθεῖναι παρέχων τοῖς ὁμιληταῖς ὡς

us toni generisq;, & amœnis cantilenis tenui temperatura cõpositis, item lyra, vel etiam voce perfectis vindicavit. Sibi verò non amplius simili modo instrumentis, vel etiam gutture talia vir ille componebat & excogitabat: sed ineffabili quadam atq; incõprehensibili divinitate usus, intentè fixisq; oculis in auditum ac mentem respiciebat. Porrò accommodabat ea sublimibus mundi concentibus, inaudiens (quod ipse solum indicabat) quæ & intelligeret optimè, & præ cunctis mortalibus plenissimè universum globorum, quæque circa illos moventur, astrorũ simul & concentum & consonantiam loquentes, dulcissimum carmen, quoque satiari nullus posset, propter motum, qui ex dissimilibus quidem varieq; differentibus sonis, item celeribus & magnis vectionibus, in oratione verò quapiam cõpositione inter se elegantissima, & musicis numeris astrictissima ritè ordineque collocatis, itemque propter circumactionem facillimam & in primis propitiam ac benevolentem, simulque à varia perfectione pulcherrimam. Ab qua irrigatus, uti & mentis sermonem concinnè in ordinem disponens, &, ut sic dicam, parturiens horum imagines quasdam excogitabat, discipulis, prout fieri poterat, exhibiturus, maximè

maximè verò instrumentis Musicis & nuda arteria seu voce eum concentũ imitans. Nam sibi mundana verba orationemq; soli mortalium omnium intelligibilia exaudibiliaq; esse autumabat, idq; ab ipso naturali simul & fonte & radice, secq; dignũ reputabat cùm doceri, tum etiam perdiscere aliquid, item exæquari juxta desidetium atque imitationem rebus cœlestibus. quippe qui se adeò ab Deo, à quo spiritum vitalem hausisset, factum reliquisq; mortalibus gratum amicumque acdilectum esse censebat, sursum ad ipsum respiciẽtibus, & gratuita beneficia per imagines ac demonstrationes ad usum cõmunem redigere atq; homines iis juvare, actionesq; corrigere illorũ, qui nequeunt verè apprehendere sincera rerum initia. Quemadmodũ exempli gratia & eos, qui solem ipsum cõtinenter intueri nõ valent, propter radiorũ summum splendorẽ, in profunda aquarũ coitione & coagmento, vel etiã per picem perforatã & extentã, vel speculũ quodpiam nigrosplendidum ejus defectus ostẽdere excogitamus, imbecillo ipsorum obtutui & acici oculorum parcentes, & compensantem æqualemq; quodammodo perceptionem illis, qui hoc impensè diligunt etsi remissiorem paulò fabricantes. Hoc ipsum videtur & Empedocles de eo latenter

δυνατὸν μάλιστα διὰ τὸ ὀργάνων, καὶ διὰ ψιλῆς ἀρτηρίας ἐκμιμούμενος. ἑαυτῷ γὰρ μόνῳ τῶν ἐπὶ γῆς ἀπάντων συνεπὰ καὶ ἑπήκοα τὰ κοσμικὰ φθέγματα ἐνόμιζεν ἀπ' αὐτοῦ τῆς φυσικῆς πηγῆς τε καὶ ῥίζης, ἄξιον ἑαυτὸν ἡγεῖτο διδάσκεσθαί τι καὶ ἐκμανθάνειν, καὶ ἐξομοιοῦσθαι καθ' ὅσον καὶ ἀπομίμησιν τοῖς ἐφετοῖς, ὅσαι ἔστιν πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτῶν θαυμονίαν διοργανωμένων. ἀγαπητὸν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ὑπελάμβανεν εἰς αὐτὸν ἀφορῶσι καὶ τὰ παρ' αὐτῆς χαρίσηεια δι' εἰκόνων τε καὶ ὑποδειγμάτων ὠφελεῖσθαι καὶ διορθοῦσθαι, μὴ δυναμένοις τῶν πραγμάτων εἰλικρινῶν ἀρχετύπων ἀληθῶς ἀντιλαμβάνεσθαι. καθάπερ ἀμέλει καὶ τοῖς οὐχ οἵοῖς τε ἀτενὲς ἰνορᾶν ἐν τῷ ἡλίῳ διὰ τὴν τῶν ἀκτίνων ὑπερβολὴν, ἐν βαθείᾳ συσάσῃ ὕδατος, ἢ καὶ διὰ * τε πιμέας πίσσης ἢ κατόπτρου τινὸς μελανευγοῦς δεικνύειν ἐπινοοῦμεν τὰς ἐκλείψεις, φειδόμενοι τῆς τῶν ὀφθαλμῶν ἀσθενείας αὐτῶν, καὶ ἀντίρροπόν τινα καὶ ἀλλήλοις αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον ἀγαπῶσιν, εἰ καὶ ἀνεπιμωτέρως, μηχανώμενοι, τοῦτο φαίνεται καὶ Ἐμπεδοκλῆς περὶ αὐτοῦ αἰνίττεσθαι καὶ

καὶ τῆς ἐξαιρέτου καὶ θεοδωρήτου ὑφ' τὰς ἄλλας διοργανώσεως, ἐν οἷς φησὶν·

» Ἦν δέ τις ἐκείνοισιν ἀνὴρ περιώσια εἰδώς.
» Οἵ δὴ μήκιστον φαρμάκων ἐκτήσατο πλοῦτον,
» Παντοίωντε μάλιστα σοφῶν ὑπερέβαλλε πόνοισιν.
» Ὅππόσα γὰρ πᾶσιν ὁρίζατο περιδόξοις,
» Ῥεῖα γὰρ τῆς ὄντων φάντων λεύσσοντα ἕκαστον.
» Καὶ τοῖσδ' ἀνθρώπων ἐς τ' εἰκοσιν αἰώνησι.

Τὸ γὰρ περιώσιον, καὶ, τῆς ὄντων πάντων λεύσσοντα ἕκαστον, καὶ, περιδόξων πλοῦτον, καὶ τὰ ἑξῆς, ἐμφατικὰ μάλιστα τῆς ἐξαιρέτου καὶ ἀκριβεστέρας παρὰ τὰς ἄλλας διοργανώσεως ἦν, ἔν τε τῇ ὁρᾶν καὶ τῇ ἀκούειν, καὶ τῇ νοεῖν.

innuere, de eximio illo, inquam, & divinitùs collato præ cæteris apparatu, quibus inquit,

Illis quispiam erat, qui multa superflua norat,
Qui summas animi sibi prolixas q; paravit,
Divitias, & cunctorum jucundus amator,
In primis quæ sunt cæca in actibus: omnibus illa
Nam cùm præbuerit animis q; imperserit unum
Quod q; palàm rerum cunctarum prompta videbat.
Támq; hominum in rebus, quàm sint quæ æterna futura.

Quod enim inquit *superflua*, & *rerum omnium unumquodque videbat*, & *mentium divitias*, & id genus alia, maximè evidentia erant eximii illius, & exactioris præter reliquos apparatus, cùm in videndo, tum etiam in audiendo cogitandoq;.

Κεφ. ιϛ.

Τίς ἡ καθαρτικὴ παρ' αὐτῷ ἄσκησις, ἣν καὶ αὐτὸς ὢν ἠσκεῖτο, τίς τε ἡ τελεωτέρα αὖ τῆς φιλίας ἐπιτήδευσις ἦν, καὶ αὐτὴ προπαρασκευάζουσα εἰς φιλοσοφίαν ἐπιτηδείους.

Cap. XVI.

Quæ purgatrix apud ipsum exercitatio esset, qua & ipsemet exerceretur, & rursum quod perfectius amicitiæ studium esset, quo etiam ante idoneos & aptos philosophiæ studio præpararet.

Ἦν μὲν οὖν ἥδη μουσικῆς ἐπιτηδεύετο αὐτῷ κατάρτισις τῆς ψυχῆς. ἄλλη δὲ καθάρσις καὶ διανοίας ἅμα καὶ ὅλης

HAEc igitur ei Musices in frequenti usu erat ad animos applicatio. Alia verò cogitationis mentisque vel universi

animi purgatio, variis diversisq; studiis ita apud ipsũ exercebatur. In universũ labores circa disciplinas & studia exsistere oportere autumabat, & intẽperãtias simul & omnis generis avaritiẽ, seu plura habendi cupiditates omnib. innatas, itẽ diversissima vel experimẽta vel tormẽta, punitionesq; ac p̃cisiones ferro atq; igni p̃fectas quasi legib. latis, iis, qui utũtur, instituit, quas nec sustinere nec pati q̃squã, qui malus sit, potest. Adhæc verò ab iis omnib. quæ anima p̃dita forẽt, abstinentiã, simulq; à cibis quibusdã, ceu rebus, quæ rationẽ perfringerent eiq; vim inferrẽt, & mentis sinceritati integritatiq; officerent, indixit. Inter amicos oris sermonisq; continentiã, atq; omne prorsũ silentiũ in hoc, ut linguã in officio cõtinerẽt, edomarentq;, præcepit simul exerceri, itẽ in annos plurimos continentẽ minimeq; interspirantẽ contẽplationũ inquisitionẽ apprehẽsionẽq; quæ circa res difficillimas, neq; facilè comprehẽsibiles versantur. Hisce verò etiam de caussis, vini abstinentiam & ciborum paucitatẽ, somniq; brevitatẽ præcipiebat, ac glorię & divitiarũ similiũq; rerũ negligẽtem formabat: cõtrà verò prudẽtiã & erectionẽ animi urgebat. Et verecũdia quidẽ simulationis experte erga cognatos, at erga discipulos æqualitate & similitudine ũfinimè ficta comitatéq;, & simul ve-

ψυχῆς δὲ παντοδαπῶν ὀλισθημάτων οὕτως ἠσκεῖτο πρὸς αὐτόν. τὸ γλυκὺ τῆς φύσεως τὰ μαθήματα καὶ ὀλισθήματα πάντων ὡήτο δεῖν ὑπάρχειν, καὶ τὰς τῶν ἐμφύτων πᾶσιν ἀκρασίας τε καὶ πλεονεξίας, βασάνους τε ποικιλωτάτας καὶ κολάσεις καὶ ἀνακοπὰς πυρὶ & σιδήρῳ συντελουμένας διαθεσμοθετῆσαι τοῖς χρωμένοις, ἃς ἔτε καρτερεῖν οὔτε ὑπομένειν δύναταί τις κακὸς ὤν. πρὸς δὲ τούτοις ἐμψύχων ἀποχὴν πάντων, καὶ ἔτι βρωμάτων τινῶν ταῖς * ἐπειρίαις τῶν λογισμοῦ καὶ εἰλικρινείαις ἐμποδιζόντων κατέδειξεν. ἐν τοῖς ἑτέροις ἐγκυθίαν τε καὶ παντελῆ σιωπὴν πρὸς τὸ γλώσσης κρατεῖν συνασκοῦσαν ἐπὶ ἔτη πόλλα συντονόν τε καὶ ἀδιάπνευστον περὶ τὰ δυσληπτότατα τῆς θεωρημάτων ἐξέτασίν τε & ἀνάληψιν. διὰ ταῦτα δὲ καὶ ἀοινίαν καὶ ὀλιγοσιτίαν καὶ ὀλιγοϋπνίαν, δόξης δὲ καὶ πλούτου καὶ τῆς ὁμοίων ἀνεπιτήδευτον, φρονησίν τε καὶ κατεξανάστασιν. καὶ αἰδῶ μὲν ἀνυπόκριτον πρὸς τοὺς προσήκοντας. πρὸς δὲ τοὺς * ὁμιλητὰς ἁπλαστον ὁμοιότητα, καὶ φιλοφροσύνῃ συνεπίτασίν τε καὶ παρόρ-

ἁρμόσιν πρὸς τοὺς νεωτέρους, φθόνου χωρὶς, φιλίας δὲ πάντων πρὸς ἅπαντας, εἴτε θεῶν πρὸς ἀνθρώπους δι' εὐσεβείας ἐπιστημονικῆς θεωρίας, εἴτε δογμάτων πρὸς ἄλληλα, καὶ καθόλου ψυχῆς πρὸς σῶμα, λογικῆς τε πρὸς τὰ τοῦ ἀλόγου διὰ φιλοσοφίας, καὶ τῆς κατὰ ταύτην θεωρίας, εἴτε ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους. πολιτικῶς μὲν *ὁμονομιτῶν ὑμοῦς, ἑτεροφύλων δὲ διὰ φυσιολογίας ὀρθῆς. ἀνδρὸς δὲ πρὸς γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς & οἰκείους ὁσίας κοινωνίας ἀδιαῤῥόφου. εἴτε συλλήβδην πάντας πρὸς *καὶ καὶ φυσικῆς ἐπιπλοκῆς καὶ κοινότητος, εἴτε & σώματος καθ' ἑαυτὸ θνητοῦ τῆς ἐγκεκρυμμένων ἑαυτῇ ἐναντίων δυναμεων εἰρήνευσιν καὶ συνβιβασμὸν δι' ὑγείας, καὶ εἰς ταὐτὸν διαίτης καὶ σωφροσύνης, κατὰ μίμησιν τῆς ἐν τοῖς κοσμικοῖς στοιχείοις εὐταξίας. πάντων τούτων *ἓν ἄρος καὶ τὸ αὐτὸ κατὰ συλλη[illegible] καὶ συγκεφαλαίωσιν ὀνόματος τὸ τῆς φιλίας εὑρετὴς καὶ νομοθέτης ὁμολογουμένως Πυθαγόρας. καὶ διόλου τῆς ἐπιτηδειοτάτης πρὸς θεοῦς ὁμιλίας ὕπαρ τι καὶ κατὰ τὰς ὕπνους αἰτιώτατος

hemētia ac cōcitata adhortatiōe erga adoleſcētes, citra invidiam, utebatur: erga oēs verò amicitia communi, ſive deorum erga homines per pietatem ſcientificæ contemplationis, ſive dogmatum erga ſe mutuo & in genere animo ad corpus, item ratione præditis erga ratione carentes per ſtudium ſapientię, & contemplationē erga hanc: ſive hominū inter ſe mutuo. Civibus quidē ſalubriter omnia diſponebat: aliis verò nationibus per rectam naturæ inquiſitionē providebat. Eodē modo viris erga uxores aut fratres ac familiares per indivulſā cōmunionem prędcribebat. Sive, ut orationem in pauca contraham, omnes erga eos & naturalis conjunctiōis affinitatisq; & communionis, ſive etiā corporis per ſe mortalis, quæ facultates in ſe contrarias occultasq; habet, pacificationem & conciliationem ad amicitiam per ſanitatem, & ad hanc dięta & continētiæ, ad fœderis bonęq; tēperationis imitationē, quę in mūdi elemētis conſpicitur cōmonefaciebat. Illorum omniū in unius ejuſdēq; nominis juxta cōceptum & ſummariam collectionē amicitię inventor ac legiſlator Pythagoras ſine ulla controverſia exſtitit. Et paucis omninò, diſcipulis auditoribuſq; ſuis cauſſa fuit, ut ſummo deorum immortalium ad eos colēdos ſtudio, & in ſōno &in-

somniis, ut ajunt terrerentur, quod neq; animo ab ira unquam turbato, nec ab dolore, nec voluptate, nec ab ulla alia turpi peregrinatione mutato neutiquam mehercule fieri potest: denique nec ab horum omnium & nefandissima & morosissima insciti. Iam ab hisce omnibus divinitùs sanabat atque expurgabat animum, & id, quod in ipso divinum erat ceu ignem excitabat, adeoque servabat & rectâ ducebat ad id, quod sensu percipitur, estq; divinus oculus, quem satiùs est, juxta Platonẽ, infinitis oculis carneis servari. Etenim si quis eo solo viderit, & subsidiis, quib⁹ convenit, intentus & quasi per mẽbra compositus fuerit, de iis omnibus rebus, quæ sunt, veritas pervidetur. Huc igitur omnia sua referens, mentis animiq; purgationem efficiebat. Atq; institutionis talis ei ferè erat ratio & modus eoq; respiciebat.

τος τοῖς περὶ αὐτόν. ὅπερ ἔστε ὑπὸ ὀργῆς τεθολημένη περιγίνεται ποτὲ ψυχῇ, ἔστε ὑπὸ λύπης ἔστε ὑπὸ ἡδονῆς, ἔστε τινὸς ἄλλης αἰσχρᾶς ὑποδημίας παρηλλαγμένη μὰ Δία· ἐδὲ τῆς τούτων ἁπάντων ἀνοσιωτάτης τε καὶ χαλεπωτάτης ἀμαθίας. ἀπὸ δὴ τούτων ἁπάντων δαιμονίως ἴατο, καὶ ἀπεκάθαιρε τὴν ψυχὴν, καὶ ἀνεζωπύρει τὸ θεῖον ἐν ἑαυτῇ καὶ ἀπέσωζε καὶ ἀπεργάζετο ὅτι τὸ νοητὸν τὸ θεῖον ὄμμα κρεῖττον ὂν σωθῆναι, κατὰ τὸν Πλάτωνα, μυρίων σαρκινῶν ὀμμάτων. μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀβλεψίᾳ καὶ φῶς προσῆκε βοηθήμασι τοιωδέντι καὶ διαρθρωθέντι ἢ περὶ τὰ ὄντων ἁπάντων ἀλήθεια διορᾶται. πρὸς δὴ τῷ ἀναφέρων ἐποιεῖτο τὴν τῆς διανοίας κάθαρσιν. καὶ ἦν αὐτῷ τῆς παιδεύσεως ὁ τύπος τοιοῦτος καὶ πρὸς ταῦτα ἀποβλέπων.

CAP. XVII.

Quopacto Pythagoras se primùm accedentes amicos explorarit, quæq; de ipsorum moribus, antequam ad Philosophia ayta admitterentur, pericula faceret.

Κεφ. ιζ.

Πῶς τὴν δοκιμασίαν ἐποιεῖτο τῶν πρώτως προσιόντων ἑταίρων ὁ Πυθαγόρας. καὶ τίνας ἐποιεῖτο πείρας αὐτῶν τὸ τρόπου πρὸ τῆς εἰς φιλοσοφίαν εἰσαγωγῆς.

PRorsùs accedẽtibus ipsum ad institutionem ac disciplinã discipulorum, ita comparatũ ei & in more erat, ut amicis, ac volentibus domestico cum illo frui cõtubernio, non statim annuere sit solitus, donec non eos priùs exploravisset, deq; iis judicium

Παρασκευασμένῳ δὲ αὐτῷ οὕτως εἰς τὴν παιδείαν τῆς ὁμιλητῆς, προσιόντων τῆς ἑταίρων, καὶ βουλομένων συδιαζῆσαι, οὐκ εὐθὺς συνεχώρει, μέχρις ἂν αὐτῆς τὴν δοκιμασίαν καὶ τὴν κρίσιν ποιήσ-

ροιήσηται. πρῶτον μὲν φυ-
λαττόμενος πῶς τοῖς γονεῦσι &
τοῖς οἰκείοις τοῖς λοιποῖς * πρά-
ττοιν ὡμιληκότες. Ἔπειτα θε-
ρῶν αὐτῷ τούς τε γέλωτας
καὶ ἀκαίρους, καὶ τὴν σιώπην, καὶ
τὴν λαλιὰν παρὰ τὸ δέον. ἔτι
δὲ τὰς ἐπιθυμίας, τίνες εἰσί. καὶ
τοὺς γνωρίμους, οἷς ἐχρῶντο, καὶ
τὴν πρὸς τούτους ὁμιλίαν, & πρὸς
τίνι μάλιστα τὴν ἡμέραν σχολά-
ζουσι. καὶ τὴν χαρὰν & τὴν λύπην
ἐπὶ τισι τυγχάνουσι ποιούμενοι.
προσεθεώρει δὲ καὶ τὸ εἶδος καὶ
τὴν πορείαν καὶ τὴν ὅλην τοῦ σώ-
ματος κίνησιν. τοῖς τε τῆς φύ-
σεως γνωρίσμασι φυσιογνω-
μονῶν αὐτοὺς σημεῖα τὰ φαινο-
μενα ἐποιεῖτο τῆς ἀφανοῦς ἠθῶν ἐν
τῇ ψυχῇ. καὶ ὅν τινα δοκιμά-
ζειν οὕτως, ἐφίει ἑαυτῶν ἐπὶ
πολὺν χρόνον ἀκροᾶσθαι, δοκιμάζων πῶς
ἔχει βεβαιότητος καὶ ἀληθείας
ὁμιλουμένου, καὶ εἰ πρὸς δόξαν
μόνον παρεσκεύασται, ὥστε κα-
ταφρονεῖν τιμῆς. μετὰ δὲ τοῦτο
τοῖς προσιοῦσι προσέτασσε σιω-
πᾶν ἐπὶ ἔτη πέντε ἀποπειρώμενος πῶς
ἐγκρατῶς ἔχουσι πρὸς ἀκούσμα-
τος τῶν ἄλλων ἐγκεκαλυμμένων
ὄντα, τὸ γλώσσης κρατεῖν, κα-
τὰ μὲν τοὺς τὰ μυστήρια κο-
μιζομένους ἐμφαίνεται ἡμῖν,

feciſſet. Primùm quidē, quemadmodum cum parentib⁹ reliquiſq; familiaribus præſentibus fuiſſent verſati, exquirebat. Deinde attentis valdè oculis intempeſtivos eorum riſus ac ſilētium, itemq; ſermonem non neceſſarium nimiamq; loquacitatem obſervabat. Adhæc ipſorum cupiditates, quo pacto illæ ſe haberent, item familiares ac notos, quorum notitia utebantur, mutuamq; cum illis conſuetudinem, & cui rei potiſſimùm interdiu vacarent. Præterea quas ob res lætitia juxta ac dolore perfunderentur. Quinimò accuratè quoque oris ſpeciem, inceſſum, totumq; corporis motum conſiderabat. Cumq; ex naturę notionibus diligēter penſiculatis eos judicaret, motū in animo nō apparentiū perſpicua ſigna faciebat. Et quemcunq; ita exploraviſſet, trienniū jubebat aſpernari & luſq; deq; habere, explorās inſuper, ecqua futurus eſſet conſtantia veraq; diſcendi cupiditate præditus, & num ſatis inſtructus foret, ut honorem contemptui haberet. Poſteà accedentibus præſcribebat quinquennale ſilentium, periculū faciens, quomodò temperanter affecti forent erga aliquam continentiarum ſpeciem hâc longè difficiliorem, linguam ſcilicet cōpeſcere: prout & ab hiſce, qui quaſi lege lata myſteria promulgarunt, liquidò nobis appa-

Porrò hoc ipſo tempore cujusq; res, h.e. facultates cōmunes reddebantur, notis cōmiſſæ, qui publicis ſuffragiis ad hoc deſtinati erāt, qui vulgò politici, h.e. Rempubl. adminiſtrantes, & œconomici vel rerū familiariū curatores diſpenſatoreſq; quidam, & quaſi legiſlatores, dicebantur. Ipſi verò qui quidem digni videbātur, ut dogmatū fierēt participes ex vita, quam tranſegiſſent, partim ex reliqua vitæ morū q; moderatione, & æquitate judicati poſt ſilentiū quinquēnale, poſteà fiebāt interiores, h.e. ad interiorē ſecretorum traditionē admittebantur. Arq; intra ſindonē audiebant Pythagoram, adjuncto quod itidem viderent ipſum. Prius verò extra illā etiā neutiquā eum aſpicientibus ejus dogmata inſtillabantur, nuda auditione diu dātibus experimentū morū, quibus præditi forēt. Quod ſi rejecti & repulſam paſſi fuiſſēt, fortunas ſuas duplices capiebāt. Monumentū verò ipſis haud aliter quàm mortuis ab condiſcipulis excitabatur. Sic enim oēs ejus auditores loquebātur. Quoties aūt cum ipſis congrederētur, ita congredi ſolent, ut cū aliis quibusvis. Imperitiores verò illos mortuos eſſe dicebant, quos ipſi formatos inſtitutoſq;, exſpectātes fore, ut ex diſciplinarū traditione boni honeſtiq; viri evaderent, imparatos ſimul, &, ut ſic dicā, imperfectos ſteri-

ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ, τὰ μὲν ἰκάστου ὑπάρχοντα, τουτέστιν αἱ οὐσίαι ἐκοινοῦντο, διδόμενα τοῖς ἀποδεδειγμένοις εἰς τοῦτο γνωρίμοις, οἵπερ ἐλαλοῦντο πολιτικοὶ, καὶ οἰκονομικοί τινες, καὶ νομοθετικοί ὄντες. αὐτοὶ δὲ οἱ μὲν ἄξιοι ἐφαίνοντο τῆ μετέχειν δογμάτων, ἐκ τε βίου καὶ τῆς ἄλλης ἐπιεικείας κριθέντες μετὰ τὴν πενταετῆ σιωπὴν, ἐσωτερικοὶ λοιπὸν ἐγίνοντο. καὶ ἐντὸς σινδόνος ἐπήκουον τῆ Πυθαγόρου μετὰ τῆ καὶ βλέπειν αὐτόν. πρὸ τούτου δὲ ἐκ τοῦ ἀμήχανος καὶ μηδέποτε αὐτῷ ἐνορῶντες μέλειχον τῆς λόγων, δι' ἀκοῆς ἐν πολλῷ χρόνῳ διδόντες βάσανον τῆς οἰκείων ἠθῶν. εἰ δ' ἀποδοκιμασθείησαν, τὴν μὲν οὐσίαν ἐλάμβανον διπλῆν. μνῆμα δὲ αὐτοῖς ὡς νεκροῖς ἐχώννυτο ὑπὸ τῆς ὁμαθῶν. οὕτω γὰ ἐλαλοῦντο πάντες οἱ περὶ τὸν ἄνδρα. συμπυγχάνοντες δὲ αὐτοῖς, οὕτω συμπύγχανον, ὡς ἄλλοις τισίν. ἐκείνους δὲ ἔφασαν τεθνᾶναι, οὓς αὐτοὶ ἀπεπλάσαντο καλοὺς κἀγαθοὺς προσδοκῶντες ἔσεσθαι ἐκ τῆς μαθημάτων διοργανώτους τε, καὶ ὡς εἰπεῖν, ἀτελεῖς τε καὶ σπερώδεις.

ῥώδεις ὦσιν τοὺς δ' ἀμαθεστέρους. εἶτα μετὰ τὸ ἐκ μορτῆς τε καὶ βασάνου, καὶ δ' ἄλλης κινήσεώς τε καὶ κατασκέσεως ὑπ' αὐτῆς φυσιογνωμονηθῆναι καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν περὶ αὐτοῦ παραχθῆν, μετὰ πεντετῆ σιωπὴν καὶ τὴν * μετὰ τοὺς ἐκ τῶν τοσῶνδε μαθημάτων ὀργιασμοὺς καὶ μυήσεις ψυχῆς τε διορρύψεις καὶ καθαρμοὺς, τοσούτους τε καὶ τηλικούτους καὶ ἐκ ποικίλων οὕτω θεωρημάτων προσοδεύσαντας, δι' οὓς ἀγχίνοιά τε καὶ ψυχῆς εὐάγειαι πᾶσιν ἐκ παντὸς ἐνέφυον, δυσκίνητος ἔτι τις καὶ διαπεπαρκολέθητος εὑρίσκετο, σήλιν δή τινα τοῦ τοιούτου καὶ μνημεῖον ἐν τῇ διατριβῇ χώσαντες. καθὰ καὶ Περιάλῳ τῷ Θουρίῳ λέγεται, καὶ Κύλωνι τῷ Συβαριτῶν ἀρχῷ ὑποτιθεῖσιν ὑπ' αὐτῶν ἐξήλαυνον ἐκ τοῦ ὁμακοΐου, φορτίσαντες χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου πλῆθος. κοινὰ γὰρ αὐτοῖς καὶ ταῦτα ἀπέκειτο ὑπό τινων εἰς τοῦτο ἐπιτηδείων, καὶ τὴν Δι' οἰκονομούμενα, οὓς προσηγόρευον οἰκονομικοὺς ἀπὸ τοῦ τέλους. καὶ εἴ ποθέ σωτύχοιεν ἄλλως αὐτῷ πάντα, ὅτιν' οὖν μᾶλλον, ἢ ἐκεῖνον ἡγοῦντο ἐν τοῖς καὶ αὐτοὺς τε-

lesq; reputabant. Quod si verò, postquam ita ipsorũ indoles ac natura ab illis explorata ex forma esset & incessu reliquoq; motu & corporis constitutione etiam spem bonam de se præberẽt post silentium quinquenne, & experimentum morum gestuumq;, item post ceremonias tam multarum disciplinarum & initiationes animiq́ue ablutiones, expurgationesq́ue tales ac tantas, atque ex tam multis ac variis contemplationibus fructibus perceptis, propter quas & mentis sagacitas animiq́ue puritates omnibus passim ingenerabantur, etiam num quis segnis ac torpidus & ad sequendum piger difficilisq; inveniebatur, huic columna quapiam & cippo, monumentoq́ue in auditorio erecto, quemadmodum & Perialo illi Thurio & Cyloni Sybaritarum principi ab ipsis rejectis publico judicio factitatum fuisse fertur, hominem ex publico auditorio exigebant, magna auri argentiq́ue vi oneratum. Publica enim eis & hæc quoque reposita erant ab quibusdam ad hanc rem idoneis, & mehercle administrata, quos ab hoc seu fine seu honore œconomicos, hoc est, rei familiares administratores vocabant. Et si ei unquam aliter contingerent omnia, quemvis potius quam illum judicabant apud se mortuum

tuum esse. Quapropter & Lysis Hipparcho cuipiam objurgando, orationem cum prophanis & religionis expertibus communicanti, & absq; disciplinis & contemplatione inhærentibus inquit: Ajunt & publicè philosophari consuesse iis, qui fortè fortuna obtingerēt, hocq; expeterent, quæ Pythagoras nullo modo admisit, sed indigna reputavit, uti cum studio tu quidem Hipparche didicisti. Postquā gustasti ô optime, nō cavisti luxus Siculos, quos tibi nō cōveniebat adesse. Deinde si illa quidē immutaris, perfūdere gaudio: sin minus ea cogitaris, jam obiisti. Pium enim esse ait memisse, juxta mentem divinarū humanarumq; adhortationum, ne sapiētiæ bona iis communia faciamus, qui ne per somniū quidem animum habent à sordibus repurgatum. Siquidem fas non est quibusvis, qui expetunt, post tantorum certaminum circumfusa libamina, neq; profanos Eleusiniarū dearum, id est, Cereris & Proserpinæ mysteria degustare, qui cùm similiter injusti ac impii talia designarint, bonum est secum colligere & ratiocinari, quantum temporis intervallū impenderint emensiq; sint sordibus eluendis, quę in nostris pectoribus sese insinuarunt, donec annis aliquando prēteritis idonei redditi simus excipiendis ejus sermonibus.

θνητότα. διόπερ ἡ Λύσις Ἱππάρχῳ τινὶ ἐπιπλήττων μεταδίδοντι τὸν λόγον τοῖς ἀνεισάκτοις, καὶ ἄνευ μαθημάτων καὶ θεωρίας ἐπιφυομένοις φησί. φασὶ δὲ γε καὶ δημοσίᾳ φιλοσοφεῖν τοῖς ἐντυγχάνουσι, τὰ παρ' ἀπαξίωσε Πυθαγόρας. ὡς ἔμαθες μὲν Ἵππαρχε μετὰ πολλῆς. ἐκ ἐφύλαξας δὲ γλυσάμενος ὦ γλυκαῖε Σικελικὰς συντελείας, ἃς οὐκ ἐχρῆν τοι γεύεσθαι, δεύτερον. εἰ μὲν ὧν μεταβάλλοι, χάρμοσυνον μέν· εἰ δὲ μήγε, τέθνηκας. διαμεμνῆσθαι γὰρ φησὶν, ὅσιον εἶη κατὰ τὴν τε * τουθείων τε καὶ ἀνθρωπείων παραγγελμάτων, μηδὲ κοινὰ ποιεῖσθαι τὰ σοφίας ἀγαθὰ τοῖς ἐδ' ὅναρ τὰν ψυχὰν κεκαθαρμένοις. ἐ γὰρ θέμις ὀργίντων ἅπαντῶσι, τὰ μετὰ Τουτωνέων πονδὰ πεπιχυθέντα, οὐδὲ μὰν βεβάλοισι ταῖν Ἑλλησινίαιν θεαῖν μυςήρια διαγεύσεσθαι, καὶ * τὶ σὸ τατα δὲ ἄδικοι καὶ ἀσεβέες τοιαῦτα πράξαντες διαλογίζεσθαι καλὸν, ὅσον χρόνου μᾶκος ἐμπεζήκαμεν ἀπορρυπτόμενοι. τὰς ἐν τοῖς στήθεσιν ἀμφὶ ἐγκεκολασμένως ἕως πόκα διελθόντων ἐτέων ἐγενόμεθα δεκτικοὶ τῶν τήνου λόγων.

καθά-

καθάπερ οἱ βαφεῖς προκαθαί-
ρωντες ἐσυφαν τὰ βαφόμενα ἐμ-
ματίων. ὅπως ἀνέκπλυτον τὴν
βαφὴν ἐπίωσι, ἐ μηδέποτε
ἡλιωμένην ἐξίτηλον· τὸν αὐτὸν
τρόπον, ἡ ὁ θαυμάσιος ἀνὴρ προ-
παιδεύεις τὰς ψυχὰς πρὸς φι-
λοσοφίας ἐνεδίδου λόγους, ὅπως μὴ
διαφθαρεῖη περί τινα ἐλπιδῶν
τῶν ἐσομένων καλῶν τε κἀγαθῶν.
οὐ γὰρ ἐβδήλοις ἐπετρεύετο λό-
γοις. οὐδὲ σκάμμα, εἰς οἱ σοφι-
σταὶ τῶν σοφιστῶν τοὺς νέους ἐμ-
πλέκοντες, σοφὸν οὐδένα κρίνουσι
σχολάζοντες, ἀλλὰ θείων καὶ
ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἢ ἐ-
πιστάμενοι· καὶ τίνα διδασκαλίαν
σοφὰ ἐ θεῖα ἀρρήτοις συγγρά-
φοντες, ἐ καλὰ κόσμου, οὐδ' ὡς
ἔτυχε τοὺς νέους. τοιγὰρ ἐν χα-
λεπῶς τε ἡ προσαλλοῖς ἀπεργά-
ζονται τοὺς ἀκούοντας· ἐγκίρναντι
γὰρ ἥδεσι τεθεραγμένοις τε καὶ θο-
λεροῖς θεωρήμασι καὶ λόγοις θείοις.
ὡς. καθάπερ εἴ τις εἰς φρέαρ
βαθὺ βορβόρῳ πλῆρες ἐγχέοι κα-
θαρὸν καὶ δυσθὲς ὕδωρ. τόν τε γὰρ
βόρβορον ἀνακάσσει, καὶ τὸ ὕδωρ
ἰφάνισεν. ὁ αὐτὸς δὴ τρόπος τῶν
τῶν διδασκόντων τε καὶ διδασκο-
μένων. πυκναὶ γὰρ ἐ λάσιαι λόχ-
μαι περὶ τὰς φρένας καὶ τὰν καρ-

Haud aliter quàm tinctores, postquã
omnia prius repurgarint, tum colori-
bus pannos induunt & quasi constrin-
gunt, ut tincturam alioquin eluibilem
panno remittente, illa nequaquam fu-
tura sit evanida & fallax: ad eũdẽ mo-
dũ quoq; divinus ille vir eorũ, qui sapi-
entiæ studiũ adamabant, animos præ-
parabat, ne quomodo in quoquã fal-
leretur ex iis, de quibus concepta spes
erat, fore aliquãdò bonos & honestos
viros. Nam in orationibus haud fuca-
tè & fictè versabatur, neq; fontes, quos
plæriq; literatores & sophistæ juveni-
bus turbidos reddunt, nulli unquam
vacantes rei idoneæ ac bonæ: sed rerũ
divinarum humanarumq; oppidò pe-
rit⁹ erat. Illi prętextu facto ejus doctri-
nam ** quasi everriculo capiebant,
non juxta ornatũ, nec juvenibus etiã
perfunctorié. Cæterùm illi difficiles si-
mul & præcipites ac temerarios audi-
tores reddebant. Quippe infundebant
moribus & cõfusis, & turbidis theore-
mata & pręcepta orationesq; divinas.
Eodem planè modo ac si quis in pro-
fundum puteum cœno plenum a-
quam puram ac limpidam infundat.
Cœnum namq; aquæ illa infusa com-
movit & aquam corrupit: nempè eo-
dem modo se res habet cum iis: qui
ita & docent simul & discunt. Crebri
enim densique luci latebras haben-
tes circa præcordia ipsumque cor

" nati ſunt eorum, qui diſciplinis pu-
" rè initiati non ſunt, qui luci, quid-
" quid in animo tranquillum, man-
" ſuetum & rationale eſt, obumbrant,
" palamque & manifeſtè augeri & ſuc-
" creſcere prohibent. Atque hoc prin-
" cipem cauſam nominabat, ne qua &
" priùs ſuperveniens, intemperantiam
" & avaritiam, ipſorum matres, quæ
" utraque fœcunda erat, cauſam di-
" ceret. Ex intemperantia quidem
" pullularunt illicitæ nuptiæ, ut cu-
" piditates, & corruptiones, ebrieta-
" tes, voluptates naturæ contrariæ,
" & vehementes aliquot concupiſ-
" centiæ uſque ad altiſſima barathra
" & præcipitia penetrantes. Iam enim
" quoſdam coëgerunt concupiſcen-
" tiæ ad ea flagitia patranda, ut nec
" ab matribus nec filiabus abſtine-
" rent: ſed potiùs urbem & leges re-
" pellentes & evertentes, circumdu-
" centeſque foràs inſtar cujuſpiam
" tyranni ἀγελῶνας, id eſt, obſcuros
" tetroſque carceres, haud ſecùs quàm
" captivum violentè ad extremum ex-
" itium trahentes conſtituerunt. Iam
" ex avaritia enatæ ſunt rapinæ, la-
" trocinia, parentum obtruncationes,
" ſacrilegia, veneficia, quæque iis
" ſunt affinia. Igitur primùm qui-
" dem materias, in queis hæc vitia
" quaſi ſedes poſuerunt, adeoq; vigent,
" ferro atque igni, cunctiſq; diſciplina-

δίαν ἐμπεφύκαντι τῇ μὴ καθ-
αρῶς τοῖς μαθήμασιν ὀφθαλ-
μοῖσιν, πᾶν τὸ ἔμφρον καὶ
φρόνιμον καὶ λογιστικὸν τῆς ψυ-
χῆς διαστρέφουσι καὶ κωλύ-
ουσι φαίνεσθαι μᾶλλον, μήτε
* καὶ φρονίμως τὸν αἴτιακὸν ὀ-
νόμαζε, μήτε καὶ πρώτους ἐπελ-
θεῖν αὐτῇ τὰς καλίσεις, ἀκ-
ρασίαν τε καὶ πλεονεξίαν, ἃ μ-
φω δὲ πολύγονοι τροφοπαίδ. τὰς
μὲν οὖν ἀκρασίας ἐξεβλάστησαν
ἄθεσμοι γάμοι, ἐπιθυμίαι καὶ
φθοραὶ, καὶ μίξεις, καὶ παρὰ φύ-
σιν ὁδοὶ, καὶ σφόδρα τινες
ἐπιθυμίαι μέχρι βαράθρων
καὶ κρημνῶν ἐκδιώκουσαι. ἤδη
δέ τινας ἠνάγκασαν ἐπιθυ-
μίαι, μήτε μαίεσιν μήτε θυ-
γατέρων ἀπέχεσθαι, καὶ δὴ
παρωσάμεναι πόλιν καὶ νό-
μους, καθάπερ τύραννος ἐκ-
περιελαύνουσι τῶν ἀγελῶνας,
ὥσπερ αἰχμάλωτον ἐπὶ τὸν
ἔσχατον ὄλεθρον μετὰ βίας ἄ-
γουσαι καθίσασαι. τὰς δὲ πλε-
ονεξίας ἐκπεφύκασι, ἁρπα-
γαί τε καὶ λῃστεῖαι, παροπλο-
πίαι, ἱεροσυλίαι, φαρμακεῖαι,
καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά. δεῖ δὴ
πρῶτον μὲν τὰς ὕλας, αἷς ἐν-
διαιτῶνται ταῦτα τὰ πάθη, πυ-
ρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ παντοίοις μαθημά-
των

ων μηχανὰς ἐκκαθάρας καὶ εὑρόμενον τὸν λογισμὸν ἐλεύθερον τῶν τοιούτων κακῶν τὸ πρῶτον ἐμφυτεύσαντι χρήσιμον αὐτῷ, καὶ παραδίδομεν τοσαύτῃ ἐπιμέλειᾳ καὶ, οὕτως ἀναγκαιοτάτῃ οὔσῃ τὸ δεῖν μαθημάτων πρὸ φιλοσοφίας ποιεῖσθαι Πυθαγόρας, τιμήν τε ἐξαίρετον ἐτίθετο, καὶ ἐξήτησιν ἀκριβεστάτην περὶ τὴν διδασκαλίαν, καὶ μέθοσιν, τῶν αὐτῷ διδομένων, ἀσαπίζων τε καὶ ἀχαρίτων τὰς τῶν ἐντυγχανόντων ἐννοίας, διάγμασί τε ποικίλοις καὶ θεωρίας ἐπιστημονικῆς μυρίοις θεσι.

rum machinis expurgare, quiq; invẽ ti fuerint mentem rationemq; tantis malis ac vitiis liberam habere, tum animo cõfestim utile aliquid ac salutare inserere oportet. Et talẽ tantãq; curam ac studiũ tradim⁹. Atq; ita Pythagoras censebat quã maximè necessariam explorationẽ disciplinarũ faciendam esse quasi prẽexercitamentũ quodpiã, antequã ad philosophiæ mysteria admitterẽtur, & insignẽ honorẽ statuebat, itemq; lõgè exactissimã inquisitionẽ circa doctrinã & communicationẽ eorum, quæ ipse docebat, discipulorum, qui ad se adducebantur mentes & doctrinis variis, & infinitis formulis sciẽtiam parantis contemplationis, explorans simul & discernens.

Κεφ. ιη.

Εἰς πόσα γένη καὶ πῶς διῄλει τοὺς ἑαυτῷ ἑταίρους ὁ Πυθαγόρας, καὶ διὰ τίνας αἰτίας αὐτοὺς διέκρινε.

Cap. XIIX.

In quot genera & quomodo discipulos suos Pythagoras diviserit, tum propter quas causas ipsos discreverit.

Μετὰ δὴ τοῦτο λέγωμεν ὅπως τοὺς ἐγκριθέντας εἰς αὐτὸν διήρησε χωρὶς καθ' ἕνα ἕκαστους. οὔτε γὰρ πάντας ἦν μετέχειν ἐπίσης τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ τῆς ἐμφύτου ὄντας ἕξεως. οὔτε ἄξιον ἦν τοὺς τῶν ἀκουσμάτων μετέχειν, τοὺς δὲ οὐδενός, ἢ μηδ' ὅλως μετέχειν. ἦν γὰρ τοῦτο ἦν ἀκοσμότατον καὶ

Iam deinceps dicamus, quemadmodum ab se in cohortem suam admissos, separatim discreverit singulos, prout digni erant. Neq; enim eorundem omnes æqualiter participes fieri, non ejusdem exsistentes naturæ & ingenii, æquum erat. Neque etiam conveniebat nonnullos quidem omnium auditionum pretiosissimarũ, alios verò nullius, vel etiam omninò non participes evadere. Hoc enim parùm civile, imò verò

inęquale erat. Itaq; unumquemq; quę cuiq; conveniret, partē ſortémve orationū, quæ optimè reſpondeat, partiei. pē reddere ſtudebat, utilitatemq; pro virili ſua parte omnibus attribuebat, juſtitiæq; rationem ſervabat, unicuiq; quā maximè dignam & cōvenientem auditionē aſſignans. Hac ratione alios quidē Pythagoræos, alios verò Pythagoriſtas, h.e. Pythagoræ ſtudioſos vocavit. Perindè atq; Atticos quoſdam nominamus, alios verò Atticiſtas, vel Atticæ linguæ ſtudioſos: Ita decenter nomina dividēs, illos quidē germanos eſſe conſtituit: alios verò æmulatores illorū declarari lege ſancivit. Illorū igitur, qui Pythagoręi vocabantur, fortunas ſimul & cōvictum toto vitę tēpore cōmunē tranſigere præcepit. Reliquos verò proprias quemq; poſſeſſiōes habere juſſit. Quotieſcunq; autem eundem in locum velut in ſcholam conveniſſent, inter ſe mutuò, quod condiſcipulos decet, ſtudere mandabāt. Atq; ita ſeriem ac ſucceſſionē hanc ab Pythagora juxta utrumq; modum conſtitiſſe. Rurſū juxta alium modū duæ erant Philoſophiæ formæ ſeu ſpecies. Duo quippe eorum quoq; qui eā tractarent, & manib⁹ quaſi verſarētur, genera erāt: alii quidē ἀκουσμαϊκοὶ, h.e. auditores, alii verò μαθημαϊκοὶ, h.e. diſciplinis vacantes dicebātur. Illorū, qui diſciplinis vacabāt, ab aliis agnoſcebā-

ἄνισον. τὸ μὲν τοι μεταδοῦναι τῷ ὁπηβαλλόντων λόγων ἑκάστοις τὴν πρόσηκουσαν μοῖραν, τήν τε ὠφέλειαν ἀπονέμειν ἅπασι κατὰ τὸ δυνατὸν, καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης λόγον ἐφύλαττεν, ὅτι μάλιστα τὴν ἀξίαν ἑκάστοις ἀποδιδοὺς ἀεί. καλεῖ δὲ τοῦτον τὸν λόγον, τοὺς μὲν Πυθαγορείους καλέσας, τοὺς δὲ Πυθαγορίζας. ὥσπερ Ἀττικούς τινας ὀνομάζομεν, ἑτέρους δὲ Ἀττικίζας. διελὼν οὕτω ἀριπρεπῶς τὰ ὀνόματα τοὺς μὲν γνησίους εἶναι ἐπεσήσατο, τοὺς δὲ ζηλωτὰς τούτων δηλοῦσθαι ἐνεμοθέτησε. Τῶν μὲν ἐν Πυθαγορείοις κοινὴν ἐν τὴν οὐσίαν διέταξε, καὶ τὴν συμβίωσιν ἅμα διὰ παντὸς τοῦ χρόνου διατελεῖν. τοὺς δὲ ἑτέρους ἰδίας μὲν κλήσεις ἔχειν ἐκέλευσε, συνιόντας δὲ εἰς ταὐτὸ συσχολάζειν ἀλλήλοις. καὶ ἔτι τὴν διαδοχὴν τοιούτῳ τρόπῳ ὑπὸ Πυθαγόρου καὶ ἀμφοτέρας τὰς ῥοπὰς συζῆναι. καὶ ἄλλον δὲ αὖ τρόπον δύο ἦν εἴδη τῆς φιλοσοφίας. δύο δὲ ἦν γένη, καθ' ἃ διαχωριζόμενοι ἐαυτῶν, οἱ μὲν ἀκουσματικοὶ, οἱ δὲ μαθηματικοί. τούτων δὲ οἱ μὲν μαθηματικοὶ, ὡμολογοῦντο Πυθαγόρειοι εἶναι

ὑπὸ

ὑπὸ τῆς ἀτιμίας. τοὺς δὲ ἀκουσματικοὺς οὔτι οὐχ ὡμολόγουν, οὔτε τὴν παραμυθίαν αὐτῆς ἐξ Πυθαγόρου, ἀλλ' Ἱππάσου. τὸν δὲ Ἵππασον, οἱ μὲν Κροτωνιάτην φασὶν· οἱ δὲ Μεταποντῖνον. ἔστι δὲ, ἡ μὲν τῆς ἀκουσματικῶν φιλοσοφία, ἀκούσματα ἀναπόδεικτα ἀνευ λόγων, ὅτι ἕκαστα ποιητέον, καὶ τἄλλα, ὅσα παρ' ἐκείνου ἐῤῥέθη, ταῦτα φυλάττειν ὡς θεῖα δόγματα. αὐτοὶ δὲ παρ' αὐτοῖς ὑπολαμβάνουσι τούτους ἔχειν βέλτιστα πρὸς φρόνησιν, οἵτινες πλεῖστα ἀκούσματα ἔχουσι. πάντα δὲ τοιαῦτα ἀκούσματα διῄρηται εἰς ἕξεις εἴδη. τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς, τί ἐστι, σημαίνει. τὰ δὲ, τί μάλιστα. τὰ δὲ, τί δεῖ πράττειν, ἢ μὴ πράττειν. τὰ μὲν οὖν τί ἐστι, τοιαῦτα. οἷον, τί ἐστιν αἱ μακάρων νῆσοι, ἥλιος, σελήνη· τί ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον, τετρακτύς, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἁρμονία, ἐν ᾗ αἱ Σειρῆνες. τὰ δὲ τί μάλιστα, οἷον τί τὸ δικαιότατον; θύειν. τί τὸ σοφώτατον; ἀριθμός. δεύτερον δὲ, τὸ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα τιθέμενον. τί σοφώτατον τῆς παρ' ἡμῖν; ἰατρική. τί κάλλιστον; ἁρμονία. τί κράτιστον; γνώμη. τί ἄριστον;

tur Pythagoræi esse. Porrò iidē ἀκουσματικὰς, id est, auditores in eorum numerū non accensebāt, neq; eorū opus actotā actionē Pythagoręesse, sed Hippasi judicabāt. Hippasū verò alii Crotoniatē fuisse perhibent: alii Metapōtinum. Iam Philosophia horum auditorum in auditionibus demonstrativis consistit, idq; absq; ulla oratione, quia ita agendum est: & reliqua, quæcunq; dicta ab illo sunt, ceu divina oracula custodire conantur. Ipsi verò apud seipsos hosce optimè erga prudentiā affectos esse existimāt, qui plurima collectanea ex ore ipsius excerpta habebant. Iā istiusmodi scripta omnia auditione percepta in tres species dividuntur. Quædam enim ex illis, quid sunt, significant: alia verò, quid maximè: rursus alia, quid facere, vel non facere oporteat. Ea quæ quid sunt significant, hujusce modi sunt, veluti, quid sunt beatorū insulæ, sol, luna: quid sit Delphicum illud oraculum, tetractys vel quaternarius ille numerus: quæ nā illa sit harmonia, in qua sint Syrenes. Quæ verò quid maximè significant, talia sunt. Veluti quid est justissimū? sacrificare. Quid sapientissimū? numer⁹. Secūdo loco, quod rebus nomina imponit. quid sapiētissimum rerum humanarum? Medicina. Quid pulcherrimum? harmonia & concentus. Quid potentissimū? sententia. Quid optimū?

si in tergo excipiantur. Anima hominis in ea solùm animalia non ingreditur, quæ mactari fas est. Ideoq; iis solùm, quæ mactare licet, vesci fas est, ad quos quidem illis vesci pertineat. Alio verò nullo animali vescendum est. Hujusmodi igitur auditiones sunt. Quæq; maximā longitudinem longissimámve occupationē habent, partim circum sacrificia, quo pacto quoq; tēpore & illa, & reliqua facere oporteat, partim de migratione ex hoc loco, tū etiam de sepulturis, nempè quo pacto mortui sint sepeliēdi. De nōnullis quidē aliquid auctarii vice adjiciendū erit. Veluti liberorū procreationi operam dandā esse, ut post nos aliū nostro loco relinquamus, qui deos colat. Aliis verò nullus sermo vel ratio adest. Nonnulla eorū, quæ appendūtur orationi, videbūtur qua fiagnata esse, quę quidē appensa fuerint. Rursum nōnulla procul sūt remota: ut panē non esse frangendum, quia ad judicium apud inferos confert. Quod attinet ad verisimilitudines fortè adjectas de iis reb⁹, Pythagoricæ propriè non sunt, sed quorundā, qui nō inter Pythagoricos, sed foris versantur, ac sapientiam sectātur docentq;, & orationem verisimilē attexere conantur. Quemadmodū & id, quod jam dictū est, nēpè cur panis nō sit frāgendus. Quidam enim ajunt eū, qui congregat, non esse dissolvendum.

δὲ ἐναίσιον. εἰς μόνον τὴν ζῳάων οὐκ εἰσέρχεται ἀνθρώπου ψυχὴ, οἷς θέμις ἔστι θυθῆναι. διὰ τοῦτο τῶν θυσιμῶν χρὴ ἐσθίειν μόνον, οἷς ἂν τὰ ἐσθίειν καθήκῃ, ἄλλου δὲ μηδενὸς ζώου. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα τῶν ἀκουσμάτων ὅδε. τὰ δὲ πλείονα ἔχοντα μῆκος περὶ τε θυσίας, καθ' ἑκάστους τοὺς καιροὺς πῶς χρὴ ποιεῖσθαι τάς τε ἄλλας, καὶ περὶ μετοικήσεως τῆς ἐνθένδε, καὶ περὶ τὰς ταφὰς πῶς δεῖ καταθάπτεσθαι. ὅτι ἐνίων μὲν οὐκ ὀπτέον λέγεσθαι δεῖ. οἷον ὅτι δεῖ τεκνοποιεῖσθαι ἕνεκα τοῦ καταλιπεῖν ἕτερον ἀντ' ἑαυτοῦ θεῶν θεραπευτήν. τοῖς δὲ οὐδεὶς λόγος προσέστι. καὶ ἔνια μὲν τῶν ὀπτέον λεγομένων δόξει προσπεφυκέναι ἅπερ ἂν ᾖ, ἔνια δὲ πόρρω, οἷον περὶ τοῦ τὸν ἄρτον μὴ καταγνύναι, ὅτι πρὸς τὴν ἐν ᾅδου κρίσιν συμφέρει. αἱ δὲ προστιθέμεναι εἰκολογίαι περὶ τῶν τοιούτων οὐκ εἰσὶ Πυθαγορικαὶ, ἀλλ' ἐνίων ἔξωθεν ἐπισφιζομένων καὶ πειρωμένων προσάπτειν εἰκολόγον. οἷον καὶ περὶ τοῦ νῦν λεχθέντος, διὰ τί οὐ δεῖ καταγνύναι τὸν ἄρτον. οἱ μὲν γὰρ φασὶν, ὅτι οὐ δεῖ τὸν συναγοντα διαλύειν. τὸ δὲ ἀρ-

τὰ ἀρχαῖον βαρβαρικῶς πάντες ἐπὶ ἑστίαν ἄρτον συνίεσαι. οἱ δὲ ὅτι οὐ δεῖ οἰωνὸν ποιεῖσθαι πιοῦσιν ἀρχόμενον ἀλαγυίτια καὶ συνεξίβουσα. ἀλλα μὲν τοι ὅσα περὶ τῶ πράττειν ἢ μὴ πράττειν διορίζουσιν, ἐς ὀλιγα δοκεῖ πρὸς τὸ θεῖον, καὶ ἀρχὴ αὐτή ἐστι, καὶ ὁ βίος πᾶς συντέτακται πρὸς τὸ ἀκολουθεῖν τῷ θεῷ, καὶ ὁ λόγος αὐτός. τοῦτ' ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας. γελοῖον γὰρ παρὸν ἄνευ πόνου ἀλλόθεν πόθεν ζητοῦντας τὸ τί, ἢ παρὰ τῶν καὶ ὅμοιον, ἀπιστεῖν αὐτοῖς βασιλεύοντι χώρας τῆς παρ' αὐτῷ τινὰ ὑπάρχειν θεραπείαν, ἀλλήσας αὐτῷ τὸ πάντων ἄριστος. τοῦτον γὰρ εἰκὸς εἶναι τὸν ἀνθρώπων. ἐπεὶ γὰρ ἐστὶ θεὸς, καὶ ἔστιν ἀναντίρρητον τοῦτο, δεῖ ὁμολογεῖσθαι παρὰ τῶν ἀρίστου τὸ ἄριστον αἰτεῖν. φύσεις γὰρ ἂς μὲν ἐφίλησε, καὶ ὁπόσαις χάρισται, τοιούτους διὰ παντὸς τοὺς αὐτοὺς θεὰ, πρὸς ἃ καθ' ἑαυτοὺς ἔχουσι, τὰ ἐναντία. τοιούτων μὲν αὖν καὶ τοιαύτη σοφία. ἦν δὲ τῆς Ἱππομέδων ἄγριος Ἀλκμαιωνίδης Πυθαγόρου ἰδιώτης, ὃς ἔλεγεν ὅτι πάντων τούτων ἐκείνος λόγους καὶ παιδείξεις εἶπεν, ἀλλὰ δοκεῖ τὸ

Nam olim amici omnes ad unum panem barbarico quodam more convenire solent. Alii verò, tali non esse faciendum augurium, qui panē frangere & cōterere incipit. Enim verò cuncta, quæ de eo quid vel faciendū vel nō faciendum sit, discernunt, ad cœleste numen collinearsit, atq; hoc initiū est, ut universa vitæ ratio composita & instituta sit ad Deum sequēdum. Atq; hic sermo est. Hæc Philosophię sunt. Ridiculè enim homines faciunt, qui aliunde quod honestū est, quodq; rectè fit, quærunt, quā ab ipsis diis. Aç perindè faciūt, ac si quis in regione, cui rex præsit, civium quempiam principem colat & veneretur, ipso omniū principe neglecto. Tale namq; facere putant & illos homines. Nam quia & Deus est, & ipse omnium dominus, in confesso est, quicquid bonum & honestum est, ab ipso domino petendum esse. Etenim oēs, quos amore complectuntur, quibus delectantur superi, in eos istiusmodi bona cōferunt. In eos verò, erga quos contrario modo, hoc est, hostiliter sunt affecti, contraria devolvūt. Atq; hæc & hujusce modi sapientia est. Quidam verò erat Hippomedon rusticus, Æneus, ex illis discipulis Pythagoræus, qui ἀκουσματικοὶ, hoc est, auditores dicebantur, qui de iis omnibus eum sermones istos demonstrationesq; protulisse ferebat: verùm

quia ea per multa eáq; expressiora evidentioráq; tradebat, vivam orationem illis non fuisse adhibitam. Cæterùm problemata, hoc est, obscuriores quæstiones earumque solutiones, ipsa relicta fuisse. Alii verò circa doctrinas Pythagoræorum versabantur. Atque hos Pythagoræ discipulos esse fatētur. Et hi eo magis ajunt, quæq; dicunt ipsi vera esse prædicant. At causam inæqualitatis hanc esse ferunt, quòd Pythagoras ex Ionia & Samo in Italiam advenisse dicatur florentē, nempe quo tempore Polycrates Athenis imperans servitiam exerceret, & præcipuos quosque in urbibus ei fuisse familiares. De iis verò hisce nudè & simpliciter disserere solebat, qui annis erant ingravescentibus & senio conspicui, quíq; otio minus abundabant, quòd Reipub. negotiis implicati essent, quasi difficile foret eum convenire per medium disciplinarū ac demonstrationum. Arbitrabatur.n. se iis nihilominus prodesse etiam absq; causa, sciētibus quidnam facere oporteat. Perinde faciēs atq; illi, qui opē ac subsidiū medicorū implorāt, qui etsi nō attendāt ad causam quā obrē quodq; ipsis faciendū sit, nihilominus tamē sanitatē consequūtur. Iunioribus verò, quotquot colloquebatur, qui & facere simul & discere poterāt, cū illis per demōstrationē & disciplinas loquebatur. Hos igitur ab hisce,

πρεσβυτέρους δὲ καὶ πολλῶν μὲν ἀεὶ ἀρχοντας, τὸ μὲν λόγων πειρᾶσθαι. λελεῖφθαι δὲ αὐτὰ τὰ προβλήματα, οἱ δὲ περὶ τὰ μαθήματα τῆς Πυθαγορείου. τούτους δὲ ὁμολογοῦσιν εἶναι Πυθαγόρου. καὶ αὐτοὶ φασὶν, ὅτι μᾶλλον, καὶ ἃ λέγουσιν αὐτοὶ ἀληθῆ εἶναι. τὴν δὲ αἰτίαν τῆς ἀνομοιότητος τοιαύτην γενέσθαι, φασὶν, ἀφικέσθαι τὸν Πυθαγόραν ἐκ Ἰωνίας καὶ Σάμου εἰς τὴν Πολυκράτους τυραννίδα ἀκμαζούσης Ἰταλίας, καὶ γνωρίμους αὐτῷ, τοὺς πρώτους ἐν ταῖς πόλεσι τούτων δὲ τοῖς μὲν πρεσβυτέροις καὶ ἀχθοφόροις, ἅτε τὸν ἐν πολιτικοῖς πράγμασι κατέχεσθαι, ὡς χαλεπὸν ὂν ἅμα τῇ μαθήματα καὶ λόγους διέξιον συντυγχάνειν, ὅμως δὲ ὠφελεῖσθαι, προθύμους οὐδὲν ἧττον ὠφελεῖσθαι καὶ εἰδέναι τῆς αἰτίας, εἰδότας τι δεῖ πράττειν, ὥσπερ καὶ εἰ ἰατροῖς χρῷντο οὐ πρὸς ἀκριβοῦντας διὰ τὴν τυχοῦσαν ἕκαστον πράττειν, οὐδὲν ἧττον τυγχάνουσι τῆς ὑγείας. ὅσους δὲ νεωτέρους ἐντυγχάνοι καὶ δυναμένοις καὶ μανθάνειν, τοῖς τοιούτοις δὲ λόγους διέξιοι καὶ μαθήματα ἐπιτυγχάνειν. αὐτοὺς μὲν οὖν καὶ δὴ τούτων, ἑτέρους δὲ

τους δὲ

γους δὲ ἀπὸ τῆς ἑτέρας, περὶ δ' Ἱππάσου μάλιστα, ὃς ἦν μὲν τῆς Πυθαγορείων. διὰ δὲ τὸ ἐξενεγκεῖν καὶ γράψαντα πρῶτον σφαῖραν τὰ ἐν τῇ δωδεκα πενταγώνων, ἀπώλετο καὶ θαλατταν ὡς ἀσεβήσας, δόξαι δὲ λαβεῖν ὡς εὑρών. τῷ δὲ πάντα ἐκεῖνα τὸν ἄνδρα, (προσαγορεύσαι οὕτω τὸν Πυθαγόραν, καὶ οὐ καλοῦσιν ὀνόματι) λέγουσι δὲ οἱ Πυθαγόρειοι ἐξενηνέχθαι γεωμετρίαν, οὕτως ἀποβαλεῖν τινα τὴν οὐσίαν τῆς Πυθαγορείων. ὡς δὲ τοῦτο ἐτύγχανε δοθῆναι ἀνθρώπῳ κερδαναντι ἀπὸ γεωμετρίας. ἐκαλεῖτο δὲ ἡ γεωμετρία πρὸς Πυθαγόρου ἱστορία. περὶ μὲν οὖν τῆς διαφορᾶς ἑκατέρας τῆς πραγματείας, καὶ ἑκατέρων, τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀκουσμάτων Πυθαγόρου, παῦται παρειλήφαμεν. τοὺς δὲ εἰσω σιγῆς καὶ ἔξω ἀκουσμένους τοῦ Πυθαγόρου, καὶ τοὺς μὲν τὸ ὁρᾶν ἀκούοντας, ἢ ἀνδρὶ τῷ ὁρᾶν, καὶ τοὺς εἰσω καὶ ἔξω διωρισμένους οὐκ ἄλλους ἢ τοὺς εἰρημένους ὑπολαμβάνειν πρόσηκεν. καὶ τοὺς πολιτικοὺς δὲ, καὶ οἰκονομικοὺς, καὶ νομοθετικοὺς ὄντας αὐτῆς ὑπο-τάττεσθαι χρή.

illos verò ab aliis esse, maximè qui circa Hippasum versabantur, qui erat ex discipulis Pythagoræ. Quod verò edidit, primusque sphæram cum duodecim quinquangularibus descripsit, quasi qui rem impiam parasset & gloriam quasi inventor acciperet, in mari periit. Omnia verò esse illius viri (sic enim Pythagoram non expresso eius proprio nomine appellant.) Pythagoræi autem narrant & asserunt, illum Geometriam in lucem protulisse hoc modo, abiecisse quendam Pythagoraorum substantiam fortunasque quasi naufragio. Quod cùm fortè accidisset, datum fuisse homini, ut ab Geometria quæstum faceret, Porrò vocabatur Geometria ab Pythagora, historia. Itaque de discrimine utriusque rei vel operis, item utrorumque virorum, qui Pythagoram audiebant, hæc accepimus. Nam qui intra sindonem vel cortinam, & extra eam Pythagoram audiebant, quique postquam vidissent, eum audiebant, vel absque aspectu intuituque, atque eos qui intra & extra distincti erant, haud alios, quàm qui iam dicti sunt, existimare convenit. Reipubl. verò administratores, itemque rei œconomicæ gubernatores, & legum positores latoresque ipsis subjicere æquum est.

CAP. XIX.

Pythagoram permultas vias utilis institutionis hominum adinvenisse. Item commemoratur hic ejus cum Abaride convictus & congressio, nempè quo pacto ipsum ad summam sapientiam, idq; alijs atq; alijs institutionis vijs, perduxerit.

IAM autē in summa scire operæpretiū est, Pythagoram multas institutionis vias ac rationes inveniſſe, & juxta captum naturāq; cujuſq; ſapientiæ convenientem portionem tradidiſſe. Ejusverò argumentū evidentiſſimum hoc eſto. Etenim cùm Abaris Schyta ex Hyperboreis, & regione quæ ultra Boream eſt, Græcanicæ inſtitutionis imperitus, nullisq; ſacris diſciplinis initiatus, itemq; ætate jam provectus ad eum veniſſet, nequaquam ipſum per multas variasq; ambages & conſiderationes ad ſuæ philoſophiæ arcana induxit: ſed ſilentii auditionūq;, quę fieri non exiguo temporis ſpacio ſolēt, loco, atq; aliorum experimentorum, omninò eum idoneum judicavit ad audienda ſua placita arcanasque ſententias, & de natura, item alium de diis cōmentarium cum breviſſimo compendio perdocuit. Siquidem Abaris ſacerdos, qui ibi colebatur, Apollinis, ex Hyperboreis venit, ferè ſenex annis, ac ſapientiſſimè, quæcunq; ad munus ſacerdotale pertinerent, ab Græcia ad ſuos averſurus, ut ocioſum aurum Deo ſuo apud Hyperboreos in templo reponeret. Cęterùm cùm eſſet

Κεφ. ιθ.

Ὅτι πολλὰς ὁδοὺς Πυθαγόρας ἀνεῦρε τῆς ὠφελίμου παιδεύσεως τοῖς ἀνθρώποις, ὡς ἔστι λέγεται καὶ ὁ Ἄβαρις ὁ παρ' αὐτοῦ αὐτῇ συνουσίᾳ, πῶς τε αὐτὸν ἤγαγεν ἐπὶ τὴν ἀκροτάτην σοφίαν καθ' ἑτέρας ὁδοὺς παιδείας.

ΚΑθόλου δὲ ἰδεῖν ἄξιον, ὡς πολλὰς ὁδοὺς Πυθαγόρας παιδείας εὗρε, τῇ καθ' ἕκαστα οἰκείᾳ φύσει ἑκάστου καὶ δυνάμει παραδιδοὺς τῆς σοφίας τὴν ἐπιβάλλουσαν μοῖραν. τεκμήριον δὲ μέγιστον. ὅτε γὰρ Ἄβαρις ὁ Σκύθης ἐξ ὑπερβορέων, ἄπειρος μὲν Ἑλληνικῆς παιδείας ὢν ἦν ἀμύητος, καὶ τῇ ἡλικίᾳ προβεβηκὼς ἦλθε, τότε μὲν οὐδὲ ποικίλων αὐτὸν ἐπήγαγε θεωρημάτων· ἀλλ' ἐπί τι τῆς σοφίας, καὶ τῆς ἐπιτηδείου χρόνῳ ἀκροάσεως ἐκ τῆς ἄλλων βασάνου, ἀθρόως αὐτὸν ἐπιτήδειον * ἀκροάσασθαι πρὸς αὐτὸν ἀκρόασιν τῆς ἑαυτοῦ δογματιζομένων, καὶ τὸ παρὰ φύσεως συγγενικὸν, καὶ ἄλλο τὸ περὶ θεῶν, ὡς ἐν βραχυτάτοις αὐτὸν ἐπεδίδαξεν. ἦλθε μὲν γὰρ Ἄβαρις ἐκ τῶν Ὑπερβορέων ἱερεὺς τοῦ ἐπὶ Ἀπόλλωνος περιβύτου καθήκων, καὶ τὰ περὶ τὴν θεραπείαν σοφώτατα ὢν· ἐκ δὲ Ἑλλάδος ἐπανήξων εἰς τοὺς ἰδίους, ἵνα τὸν ἀργυρίου χρυσὸν τῷ θεῷ ἀναθῇ τῷ εἰς τὸν ἐν Ὑπερβορίοις ἱερόν. ἡγούμενος δὲ

ἐν πα-

ἐν παρόδῳ καὶ τὴν Ἰταλίαν, καὶ τὸν Πυθαγόραν ἰδὼν μάλιστα εἰκάσας τῷ θεῷ, οἷπερ ἦν ἱερεὺς καὶ πιστεύσας μὴ ἄλλον εἶναι, μηδὲ ἄνθρωπον ὁμοῖον ἐκείνῳ· ἀλλ' αὐτὸν ὅλως τὸν Ἀπόλλω, εἰκὸς ὢν ἐκ τῶν ἐκεῖ αὐτὸν σεμνοπαθούντων, καὶ ὧν προσηνέσατο ὁ ἱερεὺς γνωρισμάτων, Πυθαγόρᾳ ἀποδοῦναι ὀϊστὸν, ὃν ἔχων ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐξῆλθε, χρήσιμον αὐτῷ ἐσόμενον πρὸς τὰ συμπίπτοντα δυσχερῆ καὶ ἐν τοσαύτῃ ἄλλῃ. ἀποχούμενος γὰρ αὐτῷ καὶ τὰ ἄβατα διαβαίνων οἷον ποταμοὺς καὶ λίμνας καὶ τέλματα καὶ ὄρη, καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ προσβαλὼν, εἰς λόγος, καθαρμούς τε ἐπετέλει, καὶ λοιμοὺς ἀπεδίωκε, καὶ ἀ- νέμους ἀπὸ τῆς εἰς τὸν ἀξιουσῶν πολίων βοηθὸν αὐτὸν γενέσθαι. Λακεδαιμονίοις γοῦν παρεκελεύσατο μὴ τὸν ὑπ' ἐκείνου γεγυμνασμένον καθαρμὸν μετὰ τοῦ λοιμοῦ ἀφεῖναι, πολλάκις πρότερον τοῦτο τοῖς πολεμίοις ἐπιπεσοῦσαν· διὰ τὸ δυσχείμερον πολίων, καὶ ὑπὸ τῷ ὄρει τῷ Ταϋγέτῳ ὄρος ἀνήνεμον ἀξιόλογον αὐτῇ παρεχόμενον· διὰ τὸ εὐφορεῖσθαι καὶ Κρήτης Κνωσσόν. καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔχειν ἱστορεῖ. φησὶ δὲ Ἀριστέας ὁ

in transitu Italiam versus, Pythagoram quoque virum præ cæteris Deo illi, cujus erat sacerdos, similem fecit, & præterea neminem mortalium omnium ei similem esse credidit, sed ipsum verè Apollinem esse, cùm ex iis, quæ in illo augustissima videbat, tum ex quibus indiciis sacerdos ante intelligebat, Pythagoræ sagittam dedit, quam habebat quum templo excessit, ratus eam ipsi usui futuram ad ea, quæ fortè incidèrent in tanta anxietate permolesta & gravia. Nam in illa quasi inequitatis loca inaccessa, quibusque ambulari nequibat, transire poterat, ut fluvios, stagna, salebrosa & palustria loca, montes & id genus alia. Cumque aliquo locorum appulit, ut quidem sermo est, purgationes simul peregit, & pestilentias ventosq; persecut' est ab iis urbibus, quæ se in hoc recipere dignabantur, ut ipsorum esset auxiliator. Sanè Lacedæmonem accepimus purgatione ab ipso facta lustratasq; nunquam amplius peste laborasse, cùm antea frequenter huic obnoxia fuisset lui, propter malum gravemque aëra, nempè montes Taygeti, ad quorum radices condita urbs est, ei æstum præbent ingentem, quo tantùm non præfocantur. Eo quod & Cnossus mons Cretæ imminet. Alia quæ id genus admirabilia commemorantur de Abaridis vir-

tute. Cumque Pythagoras telum accepisset, nec peregrinè insolentérve erga hoc munus affectus foret, ne causam quidem, quamobrē hoc daret, exquisivit. Cæterùm cùm ipse verè deus esset, & ipse seorsim Abari ab se avulso coxam suam ipsius auream ostendit, Præbens scilicet certissimum argumēt um, se nequaquam mentitum fuisse. Er cùm sigillatim, quæ in templo posita erant, ei enumerasset, atque abundè fidem astruens, se haud malè esse assimilatum, insuper adjecit se, ut hominibus medelam afferret ac beneficia præstaret, venire. Eoq; forma humana præditum esse, ne mortales peregrinorum more, quasi attoniti ad personam tam eminentem resiliant, ejusque doctrinam fugiant & aversentur. Iussitq; eum ibi manere, ac discipulos qui fortè accederent, in melius erigere, & emendare. Aurum verò, quod collegit, iussit communicari & distribui sociis & necessariis, qui digni essent, & quicunque hoc modo ab eo fuerant ad disciplinarum perceptionem adducti. Ita ut confirmarit sententiam dictumque, quod ait, *Amicorum communia esse fructo*, Ei verò qui ita permansisset, quod modò dicebamus, & inquisitionem naturalē, & partitā sectamq; tertiā sacrarum, ac de Deo doctrinā tradidit. Ac auspicii loco quę per sacrificia fiebāt, prenotionē per numeros tradidit.

ράμιως. δεξάμενος δὲ Πυθαγόρας τὸν ὄϊστὸν, καὶ μὴ ξενισθεὶς πρὸς τοῦτο, μηδὲ τὴν αἰτίαν ἐπιζητήσας, δι' ἣν ἐπέδωκεν, ἄλλως ἂν ὄντως ὁ θεὸς αὐτὸς ὢν ἰδίᾳ καὶ αὐτὸς ἀποφήνασθαι δ' Ἄβαριν, τόν τε μηρὸν πλείστῃ ἐπιδείξει χρύσου. γνώρισμα παρέχων τεκμήριον ἀψευδές. καὶ τὰ καθ' ἕκαστον τῆς τε τῆς ἱερᾶς κειμένων ἐξαριθμησάμενος αὐτῷ καὶ τίσιν ἐικαίως παραβάλλοι, ὡς ἀγαθὸς καλῶς εἰκάζας, προσθείς τε ὅτι δεῖ θεραπείᾳ καὶ εὐεργασίᾳ τῆς ἀνθρώπων ἥκοι. καὶ διὰ τοῦτο ἀνθρωπόμορφος, ἵνα μὴ ξενίζόμενοι πρὸς τὸν ὑπερέχοντα φοβῶνται, καὶ τὴν φυγὴν αὐτῆς μάθησιν ἀποφύγωσιν. ἐκέλευσε τε μίμνειν αὐτοῦ, καὶ παιδεύειν τοὺς ἐντυγχάνοντας. τὸν δὲ χρυσὸν, ὃν συμπήγειρε κοινωνὸν τοῖς ἀξιοῖς, ὅσοιπερ ἐτύγχανον αὐτῷ τεταγμένοι. ὡς * βεβαίους τὸ δόγμα τὸ λέγον, κοινὰ τὰ φίλων εἶναι. οὕτω δὴ καὶ ἐπιμείνασί αὐτῷ, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, φυσιολογίαν καὶ θεολογίαν ἀπαρτισάμενον παρέδωκε. καὶ αὐτὴ τῆς διὰ θυσιῶν ἱεροσκοπίας τὴν διὰ τῆς εὐθυμίας προγνῶσιν παρέδωκεν. ἠρύμε-

ratus hanc sacratiorem diviniorem-
que, & coelestibus deorum numeris
convenientiorem esse. Atque alia do-
gmata vivendique instituta, prout
Abaridi accommoda erant, eum e-
docuit. Verum præsens sermo caussa
horum ulterius extendendus non est.
Ad id reverramur, quemadmodū alios
aliter pro ratione naturæ ac poten-
riæ, qua quisque præditus erat, corri-
gere ac emendare studebat. Eminve-
rō hæc omnia necdum in vulgus e-
manarunt, nec narratu facilia sunt,
quæ memorantur.

CAP. XX.

Quæ fuerint peculiares Philosophiæ Pythagoricæ exercitationes, & quomodo eas Pythagoras tradebat, easq; exercebat, qui continuantes Philosophiæ operam navantes eam perdiscebant.

VErum pauca quædam eaque no-
bilissima cognitissimaq; Pytha-
goreæ institutionis exempla seu spe-
cimina percurramus, itemque monu-
menta studiorum exercitiorumque,
quæ illis viris usurpata erant. Primùm
itaq; in capiendo experimento etiam
atq; etiam considerabat num ἐκμυ-
θεῖν, hoc est silentium tenere possent.
Hoc n. vocabulo etiam utebatur, ſi-
mulq; expendebat, num discentes, quæ
audirent, sicere & custodire possent.
Deinde num essent verecundi. Multū
aut studii & operæ in eo collocabat,
ut eos taciturnos potius, quàm mul-
tum loquentes & garrulos redderet.

Item

" nati ſunt eorum, quí diſciplinis pu-
" rè initiati non ſunt, qui luci, quid-
" quid in animo tranquillum, man-
" ſuetum & rationale eſt, obumbrant,
" palamque & manifeſtè augeri & ſuc-
" creſcere prohibent. Atque hoc prin-
" cipem cauſam nominabat, ne qua &
" priùs ſuperveniens, intemperantiam
" & avaritiam, ipſorum matres, quæ
" utraque fœcunda erat, cauſam di-
" ceret. Ex intemperantia quidem
" pullularunt illicitæ nuptiæ, ut cu-
" piditates, & corruptiones, ebrieta-
" tes, voluptates naturæ contrariæ,
" & vehementes aliquot concupiſ-
" centiæ uſque ad altiſſima barathra
" & præcipitia penetrantes. Iam enim
" quoſdam coëgerunt concupiſcen-
" tiæ ad ea flagitia patranda, ut nec
" ab matribus nec filiabus abſtine-
" rent: ſed potiùs urbem & leges re-
" pellentes & evertentes, circumdu-
" centeſque foràs inſtar cujuſpiam
" tyranni ἀγνῶτας, id eſt, obſcuros
" tetroſque carceres, haud ſecùs quàm
" captivum violentè ad extremum ex-
" itium trahentes conſtituerunt. Iam
" ex avaritia enatæ ſunt rapinæ, la-
" trocinia, parentum obtruncationes,
" ſacrilegia, veneficia, quæque iis
" ſunt affinia. Igitur primùm qui-
" dem materias, in queîs hæc vitia
" quaſi ſedes poſuerunt, adeoq; vigent,
" ferro atque igni, cunctiſq; diſciplina-

δίαν ἐμπεφύκαντι· πρῶτ μὲν γὰρ ἐκ θαρρῶς τοῖς μαθήμασιν ἐγκαθίσαν, πᾶν τὸ ἔμφρον καὶ σωφρόνον καὶ λογιστικὸν τὰς ψυχὰς διαπυίζουσι καὶ κωλύουσι προφανῶς μὲν αὔξησθαι, * καὶ προκόπτειν τὸν αἰτιατικὸν ὁρόμενοι, μήτε καὶ πρῶτον ἐπελθόντων αὐτοῖς τὰς καλίας, ἀκρασίαν τε καὶ πλεονεξίαν, ἄμφω δὲ πολύγονοι σφύκαλι τὰς μὲν οὖν ἀκρασίας ἐξεβλάστησαν ἄθεσμοι γάμοι, ἐπιθυμίαι καὶ φθοραὶ, καὶ μίξεις, καὶ παρὰ φύσιν ἁδοναὶ, καὶ σφόδρα τινες ἐπιθυμίαι μέχρι βαράθρων καὶ ἀκρημνῶν ἐκδιώκουσαι. ἤδη γὰρ τινας ἠνάγκασαν ἐπιθυμίαι, μήτε μητέρων μήτε θυγατέρων ἀπέχεσθαι, καὶ δὴ περιωσάμεναι πόλιν καὶ νόμους, καθάπερ τύραννος ἐκπεσμαζοῦσαι τῶς ἀγνῶτας, ὥσπερ αἰχμάλωτον ἐπὶ τὸν ἔσχατον ὄλεθρον μετὰ βίας ἄγουσαι καλέσασαι· τὰς δὲ πλεονεξίας ἐκπεφύκασι, ἁρπαγαί τε καὶ λῃστεῖαι, παροικονίαι, ἱεροσυλίαι, φαρμακεῖαι, καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά. δεῖ ὧν πρῶτον μὲν τὰς ὕλας, αἷς ἐνδιαιτῶνται ταῦτα τὰ πάθη, πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ πάσαις μαθημάτων

των μηχαναῖς ἐκκαθάιρειν τε καὶ ἐξομένους τὸν λογισμὸν ἐλεύθερον ὄντα τοσούτων κακῶν τὸ παιδεύειν τι χρήσιμον αὐτᾷ. καὶ παραδίδομεν τοσαύτην ἐπιμέλειαν, καὶ οὕτως ἀναγκαιολάτην ὡς τὸ δεῖν μαθημάτων πρὸ φιλοσοφίας προεκθεῖναι Πυθαγόρας, τιμήν τε ἐξαίρετον ἐτίθετο, καὶ ἐξέτασιν ἀκριβεστάτην περὶ τὴν διδασκαλίαν, καὶ μεταδόσιν, ἣν αὐτᾷ δεδογμένων, βασανίζων τε καὶ διακρίνων τὰς τῆς ἐντυγχανόντων ἐννοίας, διαδάγμασί τε ποικίλοις καὶ θεωρίας ἐπιστημονικῆς μυρίοις εἴδεσι.

rum machinis expurgare, quiq; invẽ « ti fuerint mentem rationemq; tantis « malis ac vitiis liberam habere, tum a- « nimo cõfestim utile aliquid ac salutare « inserere oportet. Et talẽ tantãq; curam « ac studiũ tradim⁹. Atq; ita Pythagoras censebat quã maximè necessariam explorationẽ disciplinarũ faciendam esse quasi prꝫexercitamentũ quodpiã, antequã ad philosophiæ mysteria admitterẽtur, & insignẽ honorẽ statuebat, itemq; lõgè exactissimã inquisitionẽ circa doctrinã & communicationẽ eorum, quæ ipse docebat, discipulorum, qui ad se adducebantur mentes & doctrinis variis, & infinitis formulis sciẽtiam parantis contemplationis, explorans simul & discernens.

Κεφ. ιη.

Εἰς πόσα γένη καὶ πῶς διεῖλε τοὺς ὁμιλητὰς ἑαυτοῦ ὁ Πυθαγόρας, καὶ διὰ τίνας αἰτίας αὐτοὺς διέκρινε.

CAP. XIIX.

In quot genera & quomodo discipulos suos Pythagoras diviserit, tum propter quas causas ipsos discreverit.

Μετὰ δὴ τοῦτο λέγωμεν ὅπως τοὺς ἐγκεκριθέντας ὑφ' ἑαυτοῦ διήρηκε χωρὶς καθ' τὴν ἀξίαν ἑκάστους. οὔτε γὰρ τῆς αὐτῆς μετέχειν ἐπίσης πάντας ἦν εἰκὸς, μὴ τῆς ὁμοίας ὄντας φύσεως. οὔτε ἄξιον ἦν τοὺς τῶν καλῶν τῶν τιμιωτάτων ἀπροαμάτων μετέχειν, τοὺς δὲ μηδένος, ἢ μηδ' ὅλως μετέχειν. καὶ γὰρ τοῦτο ἦν ἀποτρόπαιον καὶ

IAm deinceps dicamus, quemadmodum ab se in cohortem suam admissos, separatim discreverit singulos, prout digni erant. Neq; enim eorundem omnes æqualiter participes fieri, non ejusdem exsistentes naturæ & ingenii, æquum erat. Neque etiam conveniebat nonnullos quidem omnium auditionum pretiosissimarũ, alios verò nullius, vel etiam omninò non participes evadere. Hoc enim parùm civile, imò verò

inęquale erat. Itaq; unumquemq; quę cuiq; conveniret, partē ſortémve orationū, quæ optimè reſpondeat, partiei-pē reddere ſtudebat, utilitatemq; pro virili ſua parte omnibus attribuebat, juſtitiæq; rationem ſervabat, unicuiq; quā maximè dignam & cōvenientem auditionē aſſignans. Hac ratione alios quidē Pythagoræos, alios verò Pythagoriſtas, h.e. Pythagoræ ſtudioſos vocavit. Perindè atq; Atticos quoſdam nominamus, alios verò Atticiſtas, vel Atticæ linguæ ſtudioſos: Ita decenter nomina dividēs, illos quidē germanos eſſe conſtituit: alios verò æmulatores illorū declarari lege ſancivit. Illorū igitur, qui Pythagoręi vocabantur, fortunas ſimul & cōvictum toto vitę tēpore cōmunē tranſigere præcepit. Reliquos verò proprias quemq; poſſeſſiōes habere juſſit. Quotieſcunq; autem eundem in locum velut in ſcholam conveniſſent, inter ſe mutuò, quod condiſcipulos decet, ſtudere mandabāt. Atq; ita ſeriem ac ſucceſſionē hanc ab Pythagora juxta utrumq; modum conſtitiſſe. Rurſū juxta alium modū duæ erant Philoſophiæ formæ ſeu ſpecies. Duo quippe eorum quoq; qui eā tractarent, & manibꝰ quaſi verſarētur, genera erāt: alii quidē ἀκουσμαϊκοὶ, h.e. auditores, alii verò μαθηματϊκοὶ, h.e. diſciplinis vacantes dicebātur. Illorū, qui diſciplinis vacabāt, ab aliis agnoſcebā-

ἄνισον. τὸ μὲν τοι μεταδοῦναι τῆς ὑπαλλάττων λόγων ἑκάστοις τὴν προσήκουσαν μοῖραν, τήν τε ὠφέλειαν ἀπένεμεν ἅπασι κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης λόγον ἐφύλαττεν, ὅτι μάλιστα τὴν ἀξίαν ἑκάστοις ἀποδιδοὺς ἀκρόασιν. καλὰ δὲ τούτων τὰ λόγω· τοὺς μὲν Πυθαγορείους καλέσας, τοὺς δὲ Πυθαγορισάς. ὥσπερ Ἀττικούς τινας ὀνομάζομεν, ἑτέρους δὲ Ἀττικισάς. διελὼν οὕτω πρεπόντως τὰ ὀνόματα τοὺς μὲν γνησίους εἶναι ἐκέλευσε, τοὺς δὲ ζηλωτὰς τούτων δηλοῦσθαι ἐνεμυθήτησε. Τῶν μὲν ἐν Πυθαγορείοις κοινὴν εἶναι τὴν οὐσίαν διέταξε, καὶ τὴν συμβίωσιν ἅμα διὰ παντὸς τοῦ χρόνου διατελεῖν. τοὺς δὲ ἑτέρους ἰδίας μὲν κτήσεις ἔχειν ἐκέλευσε, συνιόντας δὲ εἰς ταὐτὸ συσχολάζειν ἀλλήλοις. καὶ ἔτι τὴν διαδοχὴν ταύτην ἀπὸ Πυθαγόρου καὶ ἀμφοτέρους τοὺς τρόπους συζῆναι. καὶ ἄλλον δὲ αὖ τρόπον δύο ἦν εἴδη τῆς φιλοσοφίας. δύο γὰρ ἦν γένη, καὶ τῶν ματαχειριζομένων αὐτήν, οἱ μὲν ἀκουσματικοὶ, οἱ δὲ μαθηματικοί. τούτων δὲ οἱ μὲν μαθηματικοὶ, ὡμολογοῦντο Πυθαγόρειοι εἶναι

τοῦ

ἐκεῖνου ῥηθῆν, ταῦτα πειρᾶσθαι διαφυλάττειν ὡς θεῖα δόγματα. αὐτοὶ δὲ παρ' αὐτοῖς ἐκεῖνα λαμβάνουσι τούτους ἔχειν βέλτιστα πρὸς φρόνησιν, οἵτινες πλεῖστα ἀκούσματα ἔχοιεν. πάντα δὲ τοιαῦτα ἀκούσματα διήρηται εἰς ξία εἴδη. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν, τί ἐστι, σημαίνει. τὰ δὲ, τί μάλιστα. τὰ δὲ, τί δεῖ πράττειν, ἢ μὴ πράττειν. τὰ μὲν οὖν τί ἐστι, τοιαῦτα. οἷον, τί ἐστιν αἱ μακάρων νῆσοι, ἥλιος, σελήνη· τί ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον, τετρακτύς, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἁρμονία, ἐν ᾗ αἱ Σειρῆνες. τὰ δὲ τί μάλιστα, οἷον τί τὸ δικαιότατον; θύειν. τί τὸ σοφώτατον; ἀριθμός. δεύτερον δὲ, τὸ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα τιθέμενον. τί σοφώτατον παρ' ἡμῖν; ἰατρική. τί κάλλιστον; ἁρμονία. τί κράτιστον; γνώμη. τί ἄριστον;

tur Pythagoræi esse. Porrò iidē ἀκουσματικοὺς, id est, auditores in eorum numerū non accensebāt, neq; eorū opus actotā actionē Pythagoræ esse, sed Hippasi judicabāt. Hippasū verò alii Crotoniatē fuisse perhibent: alii Metapōtinum. Iam Philosophia horum auditorum in auditionibus demonstrativis consistit, idq; absq; ulla oratione, quia ita agendum est: & reliqua, quæcunq; dicta ab illo sunt, ceu divina oracula custodire conantur. Ipsi verò apud seipsos hosce optimè erga prudentiā affectos esse existimāt, qui plurima collectanea ex ore ipsius excerpta habebant. Iā istiusmodi scripta omnia auditione percepta in tres species dividuntur. Quædam enim ex illis, quid sunt, significant: alia verò, quid maximè: rursus alia, quid facere, vel non facere oporteat. Ea quæ quid sunt significant, hujusce modi sunt, veluti, quid sunt beatorū insulæ, sol, luna: quid sit Delphicum illud oracul um, tetractys vel quaternarius ille numerus: quænā illa sit harmonia, in qua sint Syrenes. Quæ verò quid maximè significant, talia sunt. Veluti quid est justissimū? sacrificare. Quid sapientissimū? numer⁹. Secūdo loco, quod rebus nomina imponit. quid sapiētissimum rerum humanarum? Medicina. Quid pulcherrimum? harmonia & concentus. Quid potentissimū? sententia. Quid optimū?

Felicitas. Quid veriſſimum eſſe dicitur? Homines malos eſſe. Quamobrem etiam Hippodamantem Poëtam ferunt laudaviſſe ipſum Salaminium, qui ſcripſit hoc diſtichon,

O divi unde eſtis, & tales unde fuiſtis?
Vnde eſtis homines, pravi ſic unde fuiſtis?

Hæc atque iſtiuſmodi ſunt hujus generis acouſmata, quæque auditu ſolo percipiuntur præcepta. Quodque enim iſtorum, quid maxime ſit, ſignificat. Hæc verò ipſa eadem eſt cum ſeptem ſapientum vulgò dicta ſapientia. Siquidem illi quærebant, non quid eſſet bonum, ſed quid maximè bonum eſſet: nec quid difficile, ſed quid difficillimum, (quia idem eſt hoc ipſum tenere) neque quid facile, ſed quid facillimum (illo enim gentes utuntur). Nam talia acouſmata hujuſmodi ſapientiam ſimul viſa ſunt ſequuta eſſe. Hi enim prius Pythagoræ fuerunt. Auditiones verò quæ, quid faciendum, vel non faciendum ſit, ſignificant, tales ſunt: Veluti *liberorum procreationi operam dandam eſſe*. relinquēdos enim eſſe veluti muneris loco, qui Deum colant: vel, *dextrum calceum prius inducendum eſſe*, vel, *per vias publicas non eſſe eundum, neq; in æquiminario intingendum,*

εὐδαιμονία. τί δὲ ἀληθέστατον λέγεσθαι; ὅτι πονηροὶ οἱ ἄνθρωποι. Διὸ καὶ ποιητὴν Ἱππόδαμαντα φασὶν ἐπαινέσαι αὐτὸν τὸν Σαλαμίνιον, ὃς ἐποίησεν,

Ὦ θεοὶ πόθεν ἐστὲ, πόθεν τοιοὶ δ' ἐγένεσθε;
Ἀνθρωποι πόθεν ἐστὲ, πόθεν κακοὶ ὧδε γενέσθε;

Ταῦτα καὶ τοιαῦτα ὅσα τὰ τούτου γένους ἀκούσματα. ἕκαστον δὲ τῆς τοιούτων, μάλιστα τί ἐστιν. ὅτι δὲ αὕτη ἡ αὐτὴ, τῇ τῶν ἑπτὰ σοφιστῶν λεγομένῃ σοφίᾳ. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἐζήτουν, ἃ μὴ ὅτι τἀγαθὸν, ἀλλὰ τί μάλιστα, οὐδὲ τί τὸ χαλεπὸν, ἀλλὰ τί τὸ χαλεπώτατον. ὅτι τὰ αὐτὸν γνῶναι ὅτιν. οὐδὲ τί τὸ ῥᾴδιον, ἀλλὰ τί τὸ ῥᾷστον. ὅτι τῷ * ἐθνη χρῆσθαι. τῇ τοιαύτῃ γὰρ σοφίᾳ μετηκολουθηκέναι ἔοικε τὰ τοιαῦτα ἀκούσματα. Πρότερον γὰρ οὗτοι Πυθαγόρου ἐγένοντο. τὰ δὲ τί φαϋλότερον, ἢ οὐ φαυλότερον, τῆς ἀκουσμάτων τοιαῦτα ἐστιν· οἷον, ὅτι δεῖ τεκνοποιεῖσθαι. δεῖ γὰρ ἀνθαλλαττεῖν τοὺς θεραπεύοντας τὸν θεόν. ἢ ὅτι δεῖ τὸν δεξιὸν ὑποδεῖσθαι πρότερον, ἢ ὅτι οὐ δεῖ τὰς λεωφόρους βαδίζειν ὁδούς. οὐδὲ δεῖς περιῤῥαντηρίῳ ἐμβαπτέσθαι, οὐδὲ

οὐδὲ ἐν βαλανείῳ λούεσθαι. ἀδηλον γὰρ ἐν πᾶσι τούτοις οἱ καθεύδουσιν οἱ κοινωνοῦντες. καὶ ἄλλα τοιάδε. φορτίον μὴ συναιρεῖν. οὐ γὰρ δεῖ αἴτιον γίνεσθαι τῷ μὴ φορεῖν, συναναπαύεσθαι δέ. χρυσὸν ἐχούσῃ μὴ παρασιάζειν ἐπὶ τεκνοποιΐᾳ. μὴ λέγειν ἄνευ φωτὸς. ἀπέχεσθαι τοῖς θεοῖς καὶ τὸ οὖς τῆς κυλίκος οἰωνοῦ ἕνεκα, καὶ ὅπως μὴ ἅπτηται. ἐν δακτυλίῳ μὴ φέρειν σημεῖον θεοῦ εἰκόνα, ὅπως μιαίνηται. ἄγαλμα γὰρ, ὅπερ δεῖ φυλεύσαι ἐν τῷ οἴκῳ. γυναῖκα οὐ δεῖ διώκειν τὸν αὐτοῦ ἱκέτις γὰρ. διὸ καὶ ὑφ' ἑστίας ἀγόμεθα, καὶ ἡ λῆψις ἀπὸ δεξιᾶς, μηδὲ ἀλεκτρυόνα λευκόν. ἱκέτης γὰρ ἱερὸς τοῦ μηνός. διὸ καὶ σημαίνουσιν ὥραν. καὶ συμβουλεύειν μηδὲν ἧττον τὸ βέλτιστον τῷ συμβουλευομένῳ. ἱερὸν γὰρ συμβουλὴ ἀγαθὸν, οἱ δὲ ἡδοναὶ ἐκ παντὸς τρόπου κακόν. ἐπολάσεως γὰρ ἐλθόντας δεῖ κολασθῆναι. θύειν χρὴ ἀνυπόδητον, καὶ πρὸς τὰ ἱερὰ προσιέναι. εἰς ἱερὸν οὐ δεῖ εἰσπηδᾶν. οὐ γὰρ παρεργον δεῖ ποιεῖσθαι τὸ θεόν. ὑπομένοντα καὶ ἔχοντα τραύματα ἐν τῷ ἔμπροσθεν τελευτᾶν ἀγαθόν. ἐναντίως

nec in balneo lauandum esse. Incertū. n. in hisce omnibus, num communicantes quiescant. Atq; id genus alia. *Onus non esse simul tollendum.* Nam non decet, ut nos causſa simus, quo quis sit ociosus, verū potius onus simul imponēdū est. *Ad fœminam, quæ aurum habeat, liberorum procreandorum causſa accedendū non est. Non est dicendum in tenebris absq; lumine. Ad aurē capidis seu calicis augurii causſa diis immortalib. libato,* & ab libamine illo ne quid bibito. *In annulo ne signum gestato Dei imaginem, ne inquinetur.* Simulachrum quippe Dei est. *Domi quisq; suæ proseminato procreatoq;. Nemo uxorem suā persequitor.* Supplex enim est. Quamobrem etiam ab lare ducimus. Et acceptio vel apprehensio, dextra sit, quæ gallum candidum nō capit. Mēsis enim sacer supplicator est. Quam ob causſā tempus quoq; indicant galli. *Consiliū petenti ne dato, nisi omnium optimum.* Labores. n. consilii donum sacrum sunt. Voluptates autem omninò res sunt mala. Siquidē ad punitionem cū accesſerimus, gravi pœna affici oportet. *Discalceati sacrificanto, atq; ita sacra ipsa accedunto. E sacro loco ne digreditor.* Non enim perfunctoriè & oscitanter quasiq; aliud agēdo res divina peragenda est. Eum qui sustinet habetque in anteriore corporis parte vulnera, mortem obire pulchrum est. Contrà verò, si contrà, hoc est,

si in

si in tergo excipiantur. Anima hominis in ea solùm animalia non ingreditur, quæ mactari fas est. Ideoq; iis solùm, quæ mactare licet, vesci fas est, ad quos quidem illis vesci pertineat. Alio verò nullo animali vescendum est. Hujusmodi igitur auditiones sunt. Quæq; maximã longitudinem longissimámve occupationẽ habent, partim circum sacrificia, quo pacto quoq; tẽpore & illa, & reliqua facere oporteat, partim de migratione ex hoc loco, tũ etiam de sepulturis, nempè quo pacto mortui sint sepeliẽdi. De nõnullis quidẽ aliquid auctarii vice adjiciendũ erit. Veluti liberorũ procreationi operam dandã esse, ut post nos aliũ nostro loco relinquamus, qui deos colat. Aliis verò nullus sermo vel ratio adest. Nonnulla eorũ, quæ appendũtur orationi, videbũtur qua stagnata esse, quę quidẽ appensa fuerint. Rursum nõnulla procul sũt remota: ut panẽ non esse frangendum, quia ad judicium apud inferos confert. Quod attinet ad verisimilitudines fortè adjectas de iis rebº, Pythagoricæ propriè non sunt, sed quorundã, qui nõ inter Pythagoricos, sed foris versantur, ac sapientiam sectãtur docentq;, & orationem verisimilẽ attexere conantur. Quemadmodũ & id, quod jam dictũ est, nẽpè cur panis nõ sit frãgendus. Quidam enim ajunt eũ, qui congregat, non esse dissolvendum.

δὲ ἐναίσιον. εἰς μόνον τὸν ζῴων οὐκ εἰσέρχεται ἀνθρώπου ψυχὴ, οἷς θέμις ἐστὶ τυθῆναι. διὰ τοῦτο τῶν θυσίμων χρὴ ἐσθίειν μόνον, οἷς ἂν τὰ ἐσθίειν καθήκῃ, ἄλλου δὲ μηδενὸς ζώου. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα τῶν ἀκουσμάτων ἐστί. πολὺ δὲ πλείστην ἔχοντα μῆκος περὶ τε θυσίας, καθ' ἑκάστους τοὺς καιροὺς πῶς χρὴ ποιεῖσθαι τάς τε ἄλλας, καὶ περὶ μετοικήσεως τῆς ἐνθένδε, καὶ περὶ τὰς ταφὰς πῶς δεῖ καθαίρεσθαι. ὅτι ἐνίων μὲν οὐκ ἐπιλέγεσθαι δεῖ. οἷον ὅτι δεῖ τεκνοποιεῖσθαι ἕνεκα τοῦ καταλιπεῖν ἕτερον ἀνθ' ἑαυτοῦ θεῶν θεραπευτήν. τοῖς δὲ οὐδεὶς λόγος προσέστι. καὶ ἔνια μὲν τῶν ἐπιλεγομένων δόξει προσπεφυκέναι ἅπερ ἂν ᾖ, ἔνια δὲ πόρρω, οἷον περὶ τοῦ τὸν ἄρτον μὴ καταγνύναι, ὅτι πρὸς τὴν ἐν ᾅδου κρίσιν συμφέρει. αἱ δὲ προστιθέμεναι εἰκολογίαι περὶ τῶν τοιούτων οὐκ εἰσὶ Πυθαγορικαὶ, ἀλλ' ἐνίων ἔξωθεν ἐπισφιζομένων καὶ πειρωμένων προσάπτειν εἰκολόγον. οἷον καὶ περὶ τοῦ νῦν λεχθέντος, διά τι οὐ δεῖ καταγνύναι τὸν ἄρτον. οἱ μὲν γὰρ φασὶν, ὅτι οὐ δεῖ τὸν σωνάγοντα διαλύειν. τὸ δὲ ἀρ-

δὲ ἀρχαῖον βαρβαρικῶς πάντες ἐπὶ ἴσα ἄρτον συνίεσαν. οἱ φίλοι. οἱ δ' ὅτι οὐ δεῖ οἰωνὸν προεῖδαι πιοῦτον ἀρχόμενον καλαγυῖται καὶ συνῴβουται. ἅπαντα μὲν τοι ὅσα περὶ τῦ πράττειν ἢ μὴ πράττειν διορίζουσιν, εἰς ὅ,χαδαι πρὸς τὸ θεῖον, καὶ ἀρχὴ αὐτή ὅζι, καὶ ὁ βίος ἅπας συντίτακται πρὸς τὸ ἀκολουθεῖν τῷ θεῷ, καὶ ὁ λόγος αὐτός. ταῦτ' ὅζι τῆς φιλοσοφίας. γελοῖον γὰρ ποιοῦσιν ἄνθρωποι ἀλλόθεν πόθεν ζητοῦντες τὸ τί, ἢ παρὰ τῷ θεῷ. καὶ ὅμοιον, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν βασιλευομένῃ χώρᾳ τῷ πολίτῃ τινὰ ὑπάρχειν δεσπότην, ἀμελήσας αὐτῆς τὸ πάντων ἄρχοντος. ταῦτα γὰρ οἱονεὶ ποιεῖν καὶ τὰς ἀνθρώπους. ἐπεὶ γὰρ ἔζι τι θεὸς, καὶ ὥσπερ φάσκειν τινές, δεῖν ὁμολογεῖται παρὰ τῦ κυρίου τὸ ἀγαθὸν αἰτεῖν. φάσκοντας δὲ εἶ μὲν ἐφίλασι, καὶ εὐμενῆ χαίρουσι, τοιούτους διδόασι τοὺς γαθά. πρὸς ἃ δὲ ἀναισθήτους ἔχουσι, τὰ ἐναντία. τοιούτων μὲν αὖτη καὶ τοιαύτη σοφία. ἦν δὲ τὶς Ἱππομιδὼν ἄγριος Ἀκμὼν Πυθαγόρου τῷ ἀκουσματικῷ, ὃς ἔλεγεν ὅτι φάντων τούτων ἐκείνος λόγους καὶ διαδείξεις εἶπεν, ἀλλὰ δι' τὸ

Nam olim amici omnes ad unum panem barbarico quodam more convenire solent. Alii verò, tali non esse faciendum augurium, qui panē frangere & cōterere incipit. Enim verò cuncta, quæ de eo quid vel faciendū vel nō faciendum sit, discernunt, ad cœleste numen collineant, atq; hoc initiū est, ut universa vitæ ratio composita & instituta sit ad Deum sequēdum. Atq; hic sermo est. Hæc Philosophiæ sunt. Ridiculè enim homines faciunt, qui aliunde quod honestū est, quodq; rectè fit, quærunt, quā ab ipsis diis. Ac perindè faciūt, ac si quis in regione, cui rex præsit, civium quempiam principem colat & veneretur, ipso omniū principe neglecto. Tale namq; facere putant & illos homines. Nam quia & Deus est, & ipse omnium dominus, in confesso est, quicquid bonum & honestum est; ab ipso domino petendum esse. Etenim oēs, quos amore complectuntur, quibus delectantur superi, in eos istiusmodi bona cōferunt. In eos verò, erga quos contrario modo, hoc est, hostiliter sunt affecti, contraria devolvūt. Atque hæc & hujusce modi sapientia est. Quidam verò erat Hippomedon rusticus, Aeneus, ex illis discipulis Pythagoræus, qui ἀκουσματικοί, hoc est, auditores dicebantur, qui de iis omnibus eum sermones istos demonstrationesq; protulisse ferebat: verùm

quia ea per multa eáq; expressiora evidentioraq; tradebat, vivam orationem illis non fuisse adhibitam. Cæterùm problemata, hoc est, obscuriores quæstiones earumque solutiones, ipsa relicta fuisse. Alii verò circa doctrinas Pythagoræorum versabantur. Atque hos Pythagoræ discipulos esse fatētur. Et hi eo magis ajunt, quæq; dicunt ipsi vera esse prædicant. At causam inæqualitatis hanc esse ferunt, quòd Pythagoras ex Ionia & Samo in Italiam advenisse dicatur florentē, nempe quo tempore Polycrates Athenis imperans servitium exerceret, & præcipuos quosque in urbibus ei fuisse familiares. De iis verò hisce nudè & simpliciter disserere solebat, qui annis erant ingravescentibus & senio conspicui, quíq; otio minus abundabant, quòd Reipub. negotiis implicati essent, quasi difficile foret eum convenire per medium disciplinarū ac demonstrationum. Arbitrabatur.n. se iis nihilominus prodesse etiam ablq; causa, scientibus quidnam facere oporteat. Perinde faciōs at qui, qui opē ac subsidiū medicorū implorāt, qui etsi nō attendāt ad causam quā obrē quodq; ipsis faciendū sit, nihilominus tamē sanitatē consequūtur. Iunioribus verò, quot quot colloquebatur, qui & facere simul & discere poterāt, cū illis per demōstrationē & disciplinas loquebatur. Hos igitur ab hisce,

πεφυκὸς δόξαι δεῖν πολλῶν καὶ
μεῖζον ἀρχοντίων, τὸ μὲν λόγων
πειρᾶσθαι. λελεῖφθαι δὲ αὐτοῖς
τὰ προβλήματα, οἱ δὲ περὶ
τὰ μαθήματα τῆς Πυθαγορείου. τούτους δὲ ὁμολογοῦσιν εἶναι
Πυθαγόρου. καὶ αὐτοὶ φασὶν,
ὅτι μᾶλλον, καὶ ἃ λέγουσιν αὐτοὶ ἀληθῆ εἶναι. τὴν δὲ αἰτίαν
τῆς ἀνομοιότητος τοιαύτην γενέσθαι, φασὶν, ἀφικέσθαι τὸν Πυθαγόραν ἐξ Ἰωνίας καὶ Σάμου
κατὰ τὴν Πολυκράτους τυραννίδα
ἀκμάζουσαν Ἰταλίας, καὶ γνώριμος
συνηθεῖς αὐτῷ, τοὺς πρώτους
ἐν ταῖς πόλεσι τούτων δὲ τοῖς
μὲν πρεσβυτέροις καὶ ἀσχόλοις,
διὰ τὸ ἐν πολιτικοῖς πράγμασι κατέχεσθαι, ὡς χαλεπὸν
ὂν διὰ τῆς μαθημάτων καὶ λόγου
δείξεως ἐντυγχάνειν, φιλοσοφεῖν δὲ
οὐκ ἀχθέσθαι, ἡγούμενον οὐδὲν ἧττον ὠφελεῖσθαι ἐκεῖνα τῆς αἰτίας, εἰδότας τι δεῖ πράττειν,
ὥσπερ ἐὰν εἰ παρεδίδοσαν οὐ πρότερον ἀκούοντας διὰ τὴν τοιαύτην ἔνστασιν, οὐδὲν ἧττον τυγχάνουσι τῆς ὑγείας. ὅσους δὲ τελειοτέρους ἐντυγχάνειν καὶ δυναμένους πολλῶν καὶ μαθημάτων ἐντυγχάνειν· τοῖς
τοιούτοις δὲ διαλεγόμενος καὶ τοῖς
μαθήμασιν ἐνεντυγχάνειν· αὐτὸς
μὲν οὖν ἐν δεῖ τούτων, ἐπι-

τοὺς δὲ

νους δὲ ἀπὸ τῆς ἑτέρας, περὶ δὲ Ἵππασον μάλιστα, ὃς ἦν μὲν τῆς Πυθαγορείων. διὰ δὲ τὸ ἐξενεγκεῖν καὶ γράψαντα πρῶτον σφαῖραν τὴν ἐκ τῶν δώδεκα πενταγώνων, ἀπώλετο καὶ θαλάττῃ ὡς ἀσεβήσας, δόξαν δὲ λάβοι ὡς εὑρών. ἔφη δὲ πάντα ἐκεῖνα τὸν ἄνδρα, (προσαγορεύειν οὕτω τὸ Πυθαγόραν, καὶ οὐ καλεῖν ὀνόματι) λέγουσι δὲ οἱ Πυθαγόρειοι ἐξενηνέχθαι γεωμετρίαν, οὕτως ἀποβαλεῖν τινα τὴν οὐσίαν τῆς Πυθαγορείων. ὡς δὲ τοῦτο ἐτύγχανε δοθῆναι ἀνθρώπῳ χρηματίσασθαι ἀπὸ γεωμετρίας. ἐκαλεῖτο δὲ ἡ γεωμετρία τοῦς Πυθαγόρου ἱστορία. περὶ μὲν οὖν τῆς διαφορᾶς ἑκατέρας τῆς πραγματείας, καὶ ἑκατέρων, τῆς ἀνδρῶν τῆς ἀκροωμένων Πυθαγόρου, παῖσι παρειλήφαμεν τοὺς μὲν ἔσω σιγηρὸς καὶ ἔξω ἀκροωμένους τὸν Πυθαγόρου, καὶ τοὺς μὴ τὸ ὁρᾶν ἀκούοντας, ἢ ἀνδρὰ τὸ ὁρᾶν, καὶ τοὺς ἔσω καὶ ἔξω διωρισμένους οὐκ ἄλλους ἀ τοὺς ἐμμένοντας ὑπολαμβάνειν προσήκει. καὶ τοὺς πολιτικοὺς δὲ, καὶ οἰκονομικοὺς, καὶ νομοθετικοὺς ὄντας αὐτῆς ὑπ-

illos verò ab aliis esse, maximè qui circa Hippasum versabantur, qui erat ex discipulis Pythagoræ. Quod verò edidit, primusque sphæram cum duodecim quinquangularibus descripsit, quasi qui rem impiam parrasset & gloriam quasi inventor acciperet, in mari periit. Omnia verò esse illius viri (sic enim Pythagoram non expresso ejus proptio nomine appellant.) Pythagoræi autem narrant & asserunt, illum Geometriam in lucem protulisse hoc modo, abiecisse quendam Pythagoræorum substantiam fortunasque quasi naufragio. Quod cùm fortè accidisset, datum fuisse homini, ut ab Geometria quæstum faceret, Porrò vocabatur Geometria ab Pythagora, historia. Itaque de discrimine utriusque rei vel operis, item utrorumque virorum, qui Pythagoram audiebant, hæc accepimus. Nam qui intra sindonem vel cortinam, & extra eam Pythagoram audiebant, quique postquam vidissent, cum audiebant, vel absque aspectu intuituque, atque eos qui intra & extra distincti erant, haud alios, quàm qui jam dicti sunt, existimare convenit. Reipubl. verò administratores, itemque rei œconomicæ gubernatores, & legum positores latoresque ipsis subjicere æquum est,

CAP. XIX.

Pythagoram permultas vias utilis institutionis hominum adinvenisse. Item commemoratur hic ejus cum Abaride convictus & congressio, nempè quo pacto ipsum ad summam sapientiam, idq; aliis atq; aliis institutionis vijs, perduxerit.

IAM autē in summa scire operæpretiū est, Pythagoram multas institutionis vias ac rationes invenisse, & juxta captum naturāq; cujusq; sapientiæ convenientem portionem tradidisse. Ejusverò argumentū evidentissimum hoc esto. Etenim cùm Abaris Schyta ex Hyperboreis, & regione quæ ultra Boream est, Græcanicæ institutionis imperitus, nullisq; sacris disciplinis initiatus, itemq; ætate jam provectus ad eum veniisset, nequaquam ipsum per multas variasq; ambages & considerationes ad suæ philosophiæ arcana induxit, sed silentii auditionūq;, quę fieri non exiguo temporis spacio solēt, loco, atq; aliorum experimentorum, omninò eum idoneum judicavit ad audienda sua placita arcanasque sententias, & de natura, item alium de diis cōmentarium cum brevissimo compendio perdoceit. Siquidem Abaris sacerdos, qui ibi colebatur, Apollinis, ex Hyperboreis venit, ferè senex annis, ac sapientissimè, quæcunq; ad munus sacerdotale pertinerent, ab Græcia ad suos aversurus, ut ociosum aurum Deo suo apud Hyperboreos in templo reponeret. Cęterùm cùm esset

Κεφ. ιθ.

Ὅτι πολλὰς ἰδὲας Πυθαγόρας ἀπέφηνε τῷ ὠφελίμῳ παιδεύσεως τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἔστιν λέγεται καὶ ἡ Ἀβάριδι αὐτὸν αὐτὸν συνουσία, πῶς τε αὐτὸν ἤγαγεν ἐπὶ τὴν ἀκροτάτην σοφίαν καθ' ἑτέρας ἰδὰς παιδείας.

ΚΑθόλου δὲ εἰδέναι ἄξιον, ὡς πολλὰς ὁδοὺς Πυθαγόρας ἐπὶ παιδείας εὗρε, καὶ κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν ἑκάστου τὴν δύναμιν παραδίδου τῆς σοφίας τὴν ὁπιβάλλουσαν μοῖραν. τεκμήριον δὲ μέγιστον. ἄτε γὰρ Ἄβαρις ὁ Σκύθης ἐξ ὑπερβορέων, ἄπειρος δὲ Ἑλληνικῆς παιδείας ὢν καὶ ἀμύητος, καὶ τῇ ἡλικίᾳ προβεβηκὼς ἦλθε, τότε μὲν ἐξ πολλῶν ἐπὶ ὀλίγα παρήγαγε θεωρημάτων· ἀλλ' ἐντὸς τῆς σιωπῆς, καὶ τῆς ἐν τοσούτῳ χρόνῳ ἀκροάσεως καὶ τῆς ἄλλων βασάνων, ἀθρόως αὐτὸν ἐπιτήδειον * ἀκροάσασθαι πρὸς τὴν ἀκρόασιν τῶν περὶ αὐτῷ δογματιζομένων, καὶ τὸ παρὰ φύσεως σύγγραμμα, καὶ ἄλλο τὸ περὶ θεῶν, ὡς ἐν βραχυτάτοις αὐτὸν ἀνεδίδαξεν. ἦλθε μὲν γὰρ Ἄβαρις ἐκ Ὑπερβορέων ἱερεὺς τοῦ ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος πρεσβύτης παθόντων, καὶ τὰ περὶ τὴν σοφίαν τελειότατα ἐκ τοῦ Ἕλληνος ἐκπορίσων εἰς τὸν ἴδιον, ἵνα ἡ ἀργυθέλα χρυσὸν τῷ θεῷ ἀναθῇ εἰς τὸν ἐν Ὑπερβορέοις ἱερόν. ἡγούμενος δὲ

ἐν πᾶσ

ἐν παρόδῳ καὶ τὴν Ἰταλίαν, καὶ τὸν Πυθαγόραν ἰδὼν μᾶλλον εἰκότως τῆς θεᾶς, ὅσπερ ἐν ἱερεῖς καὶ σεμνύσας μὴ ἀλλοτρίους, μηδὲ ἄνθρωπον ὁμοῖον ἐκείνῳ· ἀλλ' αὐτὸν ὄντως τὸν Ἀπόλλω, εἰκὸς ἦν ἰδέα θεοῦ αὐτὸν σεμνοπρεπῶν, καὶ ὅσ' ἂν προσγένοιτο ἱερεῖς γνωρισμάτων, Πυθαγόρᾳ ἀπέδωκεν ὀϊστὸν, ὃν ἔχων δόσιν τοῦ ἱεροῦ ἐξῆλθε, χρήσιμον αὐτῷ ἐσόμενον πρὸς τὰ συμπίπτοντα δυσμήχανα καὶ τοσαύτῳ πλῆθει. ἀποχούμενος γὰρ αὐτῷ καὶ τὰ ἄβατα διέβαινον οἷον ποτιμοὺς καὶ λίμνας καὶ τέλματα καὶ ὄρη, καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ προσβαλὼν, ὡς λόγος, καθαρμούς τε ἐπιτελεῖ, καὶ λοιμοὺς ἀποδίοικει, καὶ ἀ- νέμους δοὺς τῇ εἰς τὸν ἀξιοῦσιν πολίταν βοηθὸν αὐτὸς γενέσθαι. Λακεδαιμονίοις γοῦν παρελήφαμεν καὶ τὸν ὑπ' ἐκείνου γεγενημένον *αὐτῇ καθαρμὸν μετὰ τὸ λοιμάξαι, πολλοῖς πρότερον τούτου τοῦ παθήματι συνεπισοῦσαν· διὰ τὴν ὀχυρὰν πολίαν, ἣν ὑπὸ καθ' ὃν ᾤκισται Ταΰγετον ὄρους πόνος ἀξιόλογος αὐτῇ παρεχόμενον, διὰ τὸ ἐπορεύθαι καὶ Κρήτης Κνωσσόν. καὶ ἄλλα τοιαῦτα *ἔχουσι ἱστορεῖν καὶ τὸ Ἀβάριος δω-

in transitu Italiam versus, Pythagoram quoque virum præ cæteris Deo illi, cujus erat sacerdos, similem fecit, & præterea neminem mortalium omnium ei similem esse credidit, sed ipsum verè Apollinem esse, cùm ex iis, quæ in illo augustissima videbat, tum ex quibus indiciis sacerdos antè intelligebat, Pythagoræ sagittam dedit, quam habebat quum templo exceſſit, ratus eam ipsi usui futuram ad ea, quæ fortè inciderent in tanta anxietate permoleſta & gravia. Nam in illa quasi inequitans loca inacceſſa, quibusque ambulari nequibat, transire poterat, ut fluvios, stagna, salebrosa & paluſtria loca, montes & id genus alia. Cumque aliquo locorum appulit, ut quidem sermo est, purgationes simul peregit, & peſtilentias ventosq; perſecutus est ab iis urbibus, quæ se in hoc recipere dignabantur, ut ipsorum esset auxiliator. Sanè Lacedæmonem accepimus purgatione ab ipso facta luſtratáq; nunquam amplius peſte laboraſſe, cùm antea frequenter huic obnoxia fuiſſet ſui, propter malum gravemque aëra, nempè montes Taygeti, ad quorum radices condita urbs est, ei æstum præbent ingentem, quo tantùm non præfocantur. Eo quod & Cnoſſus mons Cretæ imminet. Alia quæ id genus admirabilia commemorantur de Abaridis vir-

tute. Cumque Pythagoras telum accepisset, nec peregrinè insolenterve erga hoc munus affectus foret, ne causam quidem, quamobrē hoc daret, exquisivit. Cæterùm cùm ipse verè deus esset, & ipse seorsim Abari ab se avulso coxam suam ipsius auream ostendit, Præbens scilicet certissimum argumētum, se nequaquam mentitum fuisse. Et cùm sigillatim, quæ in templo posita erant, ei enumerasset, atque abundè fidem astruens, se haud malè esse assimilatum, insuper adjecit se, ut hominibus medelam afferret ac beneficia præstaret, venire. Eoq; forma humana præditum esse, ne mortales peregrinorum more, quasi attoniti ad personam tam eminentem resiliant, ejusque doctrinam fugiant & aversentur. Iussitq; eum ibi manere, ac discipulos qui fortè accederent, in melius erigere, & emendare. Aurum verò, quod collegit, iussit communicari & distribui sociis & necessariis, qui digni essent, & quicunque hoc modo ab eo fuerant ad disciplinarum perceptionem adducti. Ita ut confirmarit sentētiam dictumque, quod ait, *Amicorum communia esse fieri*. Ei verò qui ita permansisset, quod modò dicebamus, & inquisitionem naturalē, & partitā sectamq; rerū sacrarum, ac de Deo doctrinā tradidit. Ac auspicii loco quę per sacrificia fiebāt, prænotionē per numeros tradidit.

ράμεως, δεξάμενος δὲ Πυθαγόρας τὸν οἶκον, καὶ μηδενὸς ἀπρεπὲς, μήτε περὶ τοῦτο, μήτε τὴν αἰτίαν ἐπερωτήσας, δι' ἣν ἐπέδωκεν, ἄλλως ἂν ὄντως ὁ θεὸς αὐτὸς ὢν ἰδίᾳ καὶ αὐτὸς ἀποκαλύπτει Ἄβαριν, τόν τε μηρὸν πλευρᾷ ἐπιδείξει χρύσεον γνώρισμα παρέχων τῆς μὲν διαφυγῆς. καὶ τὰ καθ' ἕκαστον τῷ ἐν τῷ ἱερῷ κειμένων ἐξαριθμησάμενος αὐτῷ καὶ οἷον ἱκανῶς παραχώσας, ὡς ἀκριβῶς εἰδείη, προσθείς τε ὅτι δὴ θεραπείᾳ καὶ εὐεργεσίᾳ τῆς ἀνθρώπων ἥκοι. καὶ διὰ τοῦτο ἀνθρωπόμορφος, ἵνα μὴ ξενιζόμενοι πρὸς τὸν ὑφ' ἡμῶν λόγον ῥᾷστα ἀπαλλάττωνται, καὶ τὴν ὠφελίαν αὐτῷ μάθησιν διαφυλάττωσιν. ἐκέλευσε τε μίμνειν αὐτοῦ, καὶ διορθοῦν τοὺς ἐντυγχάνοντας. τὸν δὲ χρυσὸν, ὃν συνήγειρε κοινωνῆσαι τοῖς ἐπιτηδείοις, ὅσοιπερ ἐτύγχανον οὗτος ὑπὸ τὴν μίαν ἀγωγὴν * βεβαίους τὸ δόγμα τὸ λέγον, κοινὰ τὰ φίλων διείρου. οὕτω δὲ καλ αμείναι αὐτῷ, ὁ τὰς θεολόγους, φυσιολογίας καὶ θεολογίας διατετυπωμένου παρέδωκε. καὶ αὐτὴ τῆς διὰ θυσιῶν ἱεροσκοπίας τὴν διὰ τῆς εὐαριθμήσεως προγνῶσιν παρέδωκεν.

ἠρώμε-

ἡγούμενος ταύτῃ καθιερωτέραν εἶναι καὶ θειοτέραν, καὶ τοῖς οὐρανίοις τῶν θεῶν ἀριθμοῖς ὁμοιοτέραν. ἀλλά τε τὰ ἁρμόζοντα τῷ Ἀβάριδι παρέδωκεν ἐπιτηδεύματα, ἄλλα δ' ἐπινοήσας παρῴκει λόγος, ἐπ' ἐκεῖνο πάλιν ἐπανέλθωμεν, ὡς ἄρα ἄλλους ἄλλως, ὡς ἔχει ἑκάστου φύσεως καὶ δυνάμεως, ἐπῃώρθου δοὺς ἐπειρᾶτο. πάντα μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα οὔτε παραδοθῆναι εἰς τοὺς ἀνθρώπους οὔτε τὰ μυημονευόμενα ῥᾴδιον διελθεῖν.

Κεφ. κ.

Τίνα τὰ ἴδια ἀκούσματα Πυθαγορείων καὶ τίνα ἐστὶ ταῦτα καὶ παρὰ τίνων παρέλαβε Πυθαγόρας, καὶ ἐγύμναζε τοὺς ἀεὶ μανθάνοντας φιλοσοφίαν.

Ὀλίγα δὲ τὰ γνωριμώτατα τῶν διελθεῖν δεήσαντα τῆς Πυθαγορείου ἀγωγῆς, καὶ συμμνημονεύματα τῆς ὑπαρχόντων τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις ἐπιτηδευμάτων. Πρῶτον μὲν οὖν ἐν τῷ λαμβάνειν τῶν διατριβαὶ ἰσχόντες, εἰ δύναιντο τυχεῖν σιγῆς· τοῦτο γὰρ ὅτι ἐν χρῄζῳ τῷ διδόμενῳ, καὶ καθάπαξ εἰ μανθάνοιεν ὅσα ἂν ἀκούσωσιν, οἵ τε εἶεν σιωπᾶν ἱκανοὶ καὶ διαφυλάττειν· ἔπειτα εἰ εἶεν ἀδήριτοι· ἐπόθουν τε πλεῖστοι ἀκούειν τὸ σιωπᾶν· ἦν γὰρ τοῦ λαλεῖν.

ratus hanc sacratiorem diviniorem-que, & coelestibus deorum numeris convenientiorem esse. Atque alia dogmata vivendique instituta, prout Abaridi accommoda erant, eum edocuit. Verum præsens sermo caussa horum ulterius extendendus non est. Ad id reverramur, quemadmodū alios aliter pro ratione naturæ ac potentiæ, qua quisque præditus erat, corrigere ac emendare studebat. Enimvero hæc omnia necdum in vulgus emanarunt, nec narratu facilia sunt, quæ memorantur.

CAP. XX.

Quæ fuerint peculiares Philosophiæ Pythagoricæ præcepta. & quomodo eam Pythagoras tradebat, easq; exercebat, qui continenter Philosophiæ operam navantes eam perdiscebant.

VErum pauca quædam eaque nobilissima cognitissimaq; Pythagoreæ institutionis exempla seu specimina pertractamus, itemque monumenta studiorum exercitiorumque, quæ illis viris usurpata erant. Primùm itaq; in capiendo experimento etiam atq; etiam considerabat num ἡσυχάζειν, hoc est silentium tenere possent. Hoc n. vocabulo etiam utebatur, simulq; expendebat, num discentes, quæ audirent, silere & custodire possent. Deinde num essent verecundi. Multū aut studii & operæ in eo collocabat, ut eos taciturnos potius, quàm multum loquentes & garrulos redderet.

Item

Item considerabat quoq; reliqua omnia, num ad vitia & cupiditates intemperantes obstupescerent, earumq; admiratione afficerentur. Non oscitãter talia semper intuens, uti, quo pacto se se in ira gerãt, an in illam proclives, vel ad cupiditatem proni, vel num contẽtiosi, vel ambitiosi essent, vel quem admodũ se haberent in contentione studióve partium vel amicitia. Quod si verò in omnibus exactè ipsum intuentes eum consectari videbantur bonis præditi moribus, tunc de facili discendi ratione ac memoria cuncta expendebat. Primùm quidem num possent celeriter & manifestè assequi ea, quę dicerentur. Deinde num sequatur eos aliquis amor & verecundia ad ea, quæ docentur. Enimverò considerabat, quo pacto natura comparati essent ad tranquillitatem & mansuetudinem, quod vocabat κατάρτυσιν, hoc est, dispositionem. Ferocitatẽ verò ad hanc institutionem inimicam esse censebat. Hanc enim sequi impudentiam, hanc porrò intemperantiã, damnum, hebetudinem & tarditatẽ ad discendũ, contumaciã & difficultatẽ, ad hęc licentiã quidvis sine metu agendi, glorię privationẽ & dedecus, atq; id genus similia. Contraria verò, mansuetudinem & lenitatem consequi. In exploratione igitur talia considerabat, & in hisce suos discipulos exercebat.

ἐσκόπει δὲ καὶ τὰ ἄλλα πάντα, μὴ ἄρα πρὸς ταῦτα ἢ ὑπεθυμίαν ἀκρατίσεως ἐπτόηνται. οὐ παρέργως τὰ τοιαῦτα ἀεὶ ἐπιβλέπων, οἷον πῶς πρὸς ὀργὴν ἔχουσιν, ἢ πρὸς ἐπιθυμίαν, ἢ εἰ φιλόνεικοι εἰσιν, ἢ φιλότιμοι, ἢ πῶς πρὸς φιλονεικίαν ἔχουσιν, ἢ πρὸς φιλίαν. Εἰ δὲ πάντα ἀκριβῶς αὐτῷ ἐπιβλέποντες ἐξεπιτηδείους ἐφαίνοντο τοῖς ἀγαθοῖς ἤθεσι, τότε περὶ εὐμαθίας καὶ μνήμης ἐσκόπει. πρῶτον μὲν εἰ δύνανται ταχέως καὶ σαφῶς παρακολουθεῖν τοῖς λεγομένοις ἔπειτα εἰ παρέπεταί τις αὐτοῖς ἀγάπησις καὶ σωφροσύνη πρὸς τὰ διδασκόμενα, ἐπεσκόπει δὲ πῶς ἔχουσι φύσεως πρὸς ἡμέρωσιν. ἐκάλει δὲ τοῦτο κατάρτυσιν. ἐπολέμιον δὲ ἡγεῖτο τὴν ἀγριότητα πρὸς τοιαύτην διαγωγήν. ἀκόλουθον δὲ ἀγριότητα μὲν ἀναίδειαν, ἀμαθοκωμῳδίαν, ἀκρασίαν, ἀκυρίαν, δυσμαθίαν, ἀπαρχίαν, ἀτιμίαν, καὶ τὰ ἀκόλουθα. πραότητα δὲ καὶ ἡμερότητα τὰ ἐναντία. ἐν μὲν οὖν τῇ διαπείρᾳ τοιαῦτα ἐπεσκόπει, καὶ πρὸς ταῦτα ἤσκει τοὺς μανθάνοντας.

τοὺς τε

τούς τε ἁρμόζοντας τοῖς ἀγαθοῖς τῆς παρ' ἑαυτῷ σοφίας ἐνέκρινε, καὶ οὕτως ἐπὶ τὰς ἐπιστήμας ἀπάγειν ἐπειρᾶτο. εἰ δέ τινα ἀνάρμοστον καὶ ἰδιότροπον, ὥσπερ ἀλλόφυλόν τινα, καὶ ὀθνεῖον ἀπήλαυνε. περὶ δὲ τῶν ἐπιτηδευμάτων, ἃ παρέδωκε δι' ἄλλης ἡμέρας τοῖς ἑταίροις, μετὰ τοῦτο φράσω. καὶ γὰρ τὴν ὑφήγησιν αὐτῆς, ὧδέ πως ἔπραττον οἱ ὑπ' αὐτῆς ὁδηγούμενοι. τοὺς μὲν ἐωθινοὺς περιπάτους ἐποιοῦντο οἱ ἄνδρες οὔτε καταμόνας τε καὶ εἰς τοιούτους τόπους, ἐν οἷς σωμάβαινεν ἠρεμίαν τε καὶ ἡσυχίαν εἶναι σύμμετρον, ὅπου ἱερὰ καὶ ἄλση, καὶ ἄλλη τις εὐμορφία. ἔδοκτο γὰρ δεῖν μὴ πρότερον τινὰ σώφρονα χάριν, πρὶν τὴν ἰδίαν ψυχὴν κατάστασι καὶ συναρμόζονται τὴν διάνοιαν. ἁρμόδιον δὲ εἶναι τῇ καλαισάσῃ διανοίας τὴν τοιαύτην ἡσυχίαν. τὸ γὰρ εὐθὺς ἀναστάντας εἰς τὰς ὄχλους ὠθεῖσθαι, θορυβώδεις ὑπειλήφεσαν. διὸ δὴ πάντες οἱ Πυθαγόρειοι τοὺς προπρεπεστάτους τόπους ἀεὶ ἐξελέγοντο. μετὰ δὲ τὸν ἐωθινὸν περιπάτον τότε πρὸς ἀλλήλους ἐτύγχανον. μάλιστα μὲν ἐν ἱεροῖς, εἰ δὲ μή γε, ἐν ὁμοίοις τόποις. ἐχρῶντο δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ πρός τε

cosq; qui accommodi essent, ad suæ sapientiæ mysteria ac bona admittebat, itaq; ad scientias adducere conabatur. Sin verò quem ineptum videret, cũ ut extraneum aliquem ac peregrinũ arcebat pellebatq;. De studiis verò vivendiq; rationibus, quas tradidit per totum diem amicis, deinceps dicam. Nam juxta ejus narrationem, hoc pacto, qui ab eo ducebantur, sua instituebant. Hi viri matutinas ambulationes suscipiebant in solitariis & quidem hujusmodi locis, in quibus placidus ac lenis solet esse aër, isq; bene temperatus, ubi delubra essent & nemora, arboribusq; consita loca, aliaq; animi oblectatio. Siquidem non antè arbitrabantur in alicujus familiaritatem esse concedendum, qua animũ quisq; suum ad rectam rationem composuisset, simulq; mentem ad concentum quasi effinxisset. Porrò conveniens & congruum esse mentis constitutioni tale silentium quietemq;. Nam statim simulac surrexissẽt in turbas ingeri, tumultuosum censebant. Quamobrem omnes Pythagoræi semper loca maximè honorabilia & sacra eligebant. At post ambulationem matutinam in unum eundemque locum coibant simul, maximè quidem in templis versabantur, sin verò in illis non daretur, in locis similibus. Vtebantur autem hac temporis oportunitate, cùm ad

Bayerische Staatsbibliothek München

doctrinas, tum etiam disciplinas & tradendas & percipiendas, & ad mores corrigendos atque emendandos.

CAP. XXI.

Qualia Pythagoras vivendi instituta constituerit & quomodo toto die amicis tradiderit, ut ea diligenter accurateq; effectum darent. Item hortamenta quadam vel precepta vitæ institutis respondentia & consentanea.

POst hanc talemq; exercitationem ad corporum curam convertebantur. Pleriq; verò unctionibus cursitationibusq; utebantur. Aetate minores sese etiam luctis, tam in hortis quàm nemoribus exercebant. Alii ad corporum vires ac robur parandum, halterum jactu, hoc est plumbearum pilarum, aut cõcertatione manuum utebantur, quippe qui accommoda exercitia eligere studerent. Pane optimo utebantur, ac melle vel favo. Vinum interdiu non bibebant. Postmeridiano tempore circa Rerumpub. administrationes, tam exoticas & extraneas, quàm hospitales, nimirum legibus id jubentibus, versabantur. Omnia enim iis tẽporibus, quæ prandium sequuntur, administrare cupiebant. Iam vespere facto rursus ad deambulationes prosiliebant, quod quidem haud æquè commodum erat figillatim facere, uti in matutina ambulatione fieri assolet: sed vel bini vel terni eam instituebant, cum memoria repetentes ea omnia, quæ didicissent, & in honestis occupationibus, & μαθήσεις, & περὶ τὰ ἤθη ἐπανορθώσεις.

Κεφ. κα.

Περὶ διατριβμάτων, οἷα μετεδίδοτο Πυθαγόρας, καὶ πῶς ὅλης ἡμέρας παρέδωκε τοῖς ἑταίροις ἐπιμελῶς πραττόμενα. καὶ παραγγέλματα τινὰ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ὁμολογούμενα.

ΜΕτὰ δὲ τὴν τοιαύτην ἄσκησιν, ἐπὶ τὴν τῶν σωμάτων ἐτράποντο θεραπείαν. ἐχρῶντο δὲ ἀλείμμασί τε καὶ δρόμοις οἱ πλεῖστοι. ἐλάττονες δὲ παλαίοις ἐν λεκήθοις καὶ ἐν ἄλσεσί. οἱ δὲ καὶ ἀρτηροβολίᾳ, ἢ χειρονομίᾳ πρὸς τὰς τῶν σωμάτων ἰσχύς, τὰ εὐεπίτηδεύτους ἐκλέγεσθαι γυμνάσια. ἀρίστῳ δὲ ἐχρῶντο ἄρτῳ καὶ μέλιτι, ἢ κηρίῳ. οἴνου δὲ μεθ' ἡμέραν ἀπεῖχον. τὸν δὲ μετὰ τὸ ἄριστον χρόνον περὶ τὰς πολιτικὰς οἰκονομίας κατεγίνοντο, περί τε τὰς ἐξωτικὰς καὶ τὰς ξενικὰς, ἅτε τὴν τῶν νόμων πρόσταξιν. πάντα γὰρ ἐν ταῖς μετ' ἄριστον ὥραις ἐβούλοντο διοικεῖν. δείλης δὲ γινομένης εἰς τοὺς περιπάτους πάλιν ὁρμᾶν οὐχ ὁμοίως κατ' ἰδίαν, ὥσπερ ἐν τῷ ἑωθινῷ περιπάτῳ, ἀλλὰ σπάνιοι καὶ σπάνεις ποιεῖσθαι τὸν περίπατον, ἀναμιμνησκομένους τὰ μαθήματα, καὶ ἐγγυμναζομένους τοῖς παλαιοῖς ὅπλοις.

βαπτιζόμενοι. μὴ δὲ τὸν αὐτὸν ῥίπτειν λουτρὸν χρῆσθαι. λουσαμένους τε ἐπὶ τὰ σιτία ἀπαντᾶν. ταῦτα δὲ ἐξ μὲν πλείους, ἢ δέκα ἀνθρώπους συνδειπνεῖσθαι. ἀφροδισίων δὲ τῆς συσκιτούντων γίνεσθαι, σπονδάς τε καὶ θυσίας θυμάτων τε καὶ λιβανωτοῦ. ἔπειτα ἐπὶ τὸ δεῖπνον χωρεῖν, ὡς πρὸ ἡλίου δύσεως ἀποδεδειπνηκέναι. χρῆσθαι δὲ μὴ οἴνῳ, μὴ * μάζῃ, καὶ ἄρτῳ μὴ ὄψῳ, καὶ λαχάνοις ἐφθοῖς τε καὶ ὠμοῖς. παρατίθεσθαι δὲ κρέα ζώων θυσιμαίων ἱερέων, τῆς δὲ θαλαττίων ὄψων σπανίως χρῆσθαι. ἐξ μὲν γὰρ τινα αὐτῆς δι' αἰτίας τινὰς οὐ χρήσιμα πρὸς τὸ χρῆσθαι. ὡσαύτως δὲ μὴ ζώων, ὁ μὲν φέρων βλαβερὸν τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, μήτε βλάπτειν, μήτε φθείρειν. μὴ δὲ τόδε τὸ δεῖπνον γίνονται σπονδαὶ, ἔπειτ' ἀναγνώσεις. ἐν ᾧ δὲ ἦν τὸν μὲν νεώτατον ἀναγινώσκειν, τὸν δὲ πρεσβύτατον ἐπιστατεῖν, ὃ δεῖ ἀναγνώσκειν, καὶ ὡς δεῖ. ἐπεὶ δὲ μέλλοι ἀπεῖναι, σπονδὴν αὐτοῖς ἐνέχει ὁ οἰνοχόος. ἀπιόντων δὲ ὁ πρεσβύτατος παραγγέλλει τάδε, ἡμέρας φῶς ἐ

tionibus ac ſtudiis ſeſe exercentes. Poſt ambulationem balneo ac lotionibus utebantur. Loti coibant, ut ſimùl cibum caperent. Nec plures ſimùl concoenabant convivabantúrq; decem hominibus. Cæterùm poſtquã convivæ conveniſſent, libamina & ſacrificia ex copioſo farre & thure fieri ſolent. Deinde ad cœnam itabant, quo ante ſolis occaſum cœnati forent. Vino autem & maza, id eſt, coctili ex farina, oleo atque aqua ſubacto utebantur. item pane obſonioque, ad hæc holeribus tam crudis quàm coctis. Carnes etiam animalium, quæ ab ſacerdotibus dîis immolarentur, apponebantur. Rarò autem marinis opſoniis veſcebantur. Quædam enim ex illis certis quibuſdam de cauſis ad uſum noxia eſſe. Similiter ex animalib⁹, quæ humano generi non ſolent eſſe noxia, neq; ad lædendũ nec corrumpẽdum, utebantur. Poſt cœnam verò hanc libationes fiebant, deinde lectiones. Habebant autem in more, ut qui annis & ætate eſſet minimus, legeret: qui verò alios ils maximè ãtecedebat, vice præſidis, quid & quomodo legẽdum eſſet, fungeretur. Quum abeundi tempus adveniſſet, pincerna ipſis libamen infundebat. A libationibus, qui ſenio maximè venerandus erat, hæc monendo denunciabat. Ne quis plantam domeſticam, quodque leniter ex

terra fluit ac fructuosum est, lædito corrumpitóve. Item præter superiora, ut de supremo numine, deq; minoribus diis ac genere heroum ex animo benè sentirent, loquerentur, & cogitarent. Eodem modo de parentibus, iisq;, qui de nobis bene & prolixè meriti sunt, sentiendum cogitandumq; esse, & legibus ferendam esse opem, & cum sceleре ac legum contemptu bellum gerendum. Quibus dictis quemq; domum abire. Vestis autem candida & pura apud illos in usu erat. Eodem modo & stragula candida simul ac pura. Stragula autem constabant ex lino & lana. Villosis enim pellibus non utebantur. Porrò venatione occupari, vel hoc exercitio uti, non probabant. Quæ igitur multitudini virorū quotidie tradebantur, partim ad victum, partim etiam ad vitam traducendam pertinentia, hæc ferè erant.

CAP. XXII.

Quis institutionis per sententias Pythagoricas, earumq; brevia dicta, quatum ad vitam instituendam, tum etiam ad humanas apprehensiones tenderent, modus fuerit.

TRaditur & alius institutionis modus, qui fit per sententias Pythagoricas breviaq; dicta, quæ ad vitæ institutionem atque humanas apprehensiones maximè tenderent. De quibus pauca quædam ex multis apponam. Enimverò hortabatur ex vera amicitia & certamen &

ἔγκαρπον, μήτε βλάπτειν, μήτε φθείρειν. ἔτι πρὸς τούτοις, θεὸν τε τὸν ὄντα, καὶ περὶ τὸ δαιμόνιον, καὶ περὶ τὸ ἡρῷϊκὸν γένος εὐφημοῦντα καὶ διανοεῖσθαι διάνοιαν. ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ γονέων καὶ εὐεργετῶν διανοεῖσθαι. νόμῳ τε βοηθεῖν καὶ ἀνομίᾳ πολεμεῖν. τούτων δὲ ῥηθέντων ἀπεῖναι ἕκαστον εἰς οἶκον. ἐσθῆτι δὲ χρῆσθαι λευκῇ καὶ καθαρᾷ. ὡσαύτως δὲ καὶ στρώμασι λευκοῖς τε καὶ καθαροῖς. ἔστι δὲ τὰ στρώματα ἐμπίλινα. κωδίοις γὰρ οὐ χρῆσθαι. περὶ δὲ θήρων οὐ δοκιμάζειν καταγίνεσθαι, οὐδὲ χρῆσθαι τοιούτῳ γυμνασίῳ. τὰ μὲν οὖν ἐφ' ἡμέρα ἑκάστῃ τῷ πλήθει τῶν ἀνδρῶν παραδιδόμενα, εἰς τε σοφὴν καὶ τὴν τοῦ βίου ἀναγωγήν, τοιαῦτα ἦν.

Κεφ. κβ.

Τίς ὁ τρόπος τῆς παιδεύσεως ὁ διὰ τῶν Πυθαγορείων ἀποφάσεων, καὶ τῶν εἰς τὸν βίον καὶ τὰς ἀνθρωπίνας ὑπολήψεις ἀφικνουμένων.

ΠΑραδίδοται δὲ καὶ ἄλλος τρόπος παιδεύσεως ἀφὸ τῶν Πυθαγορικῶν ἀποφάσεων, καὶ τῶν εἰς τὸν βίον καὶ τὰς ἀνθρωπίνας ὑπολήψεις διατεινουσῶν. ἐφ' ὧν ὀλίγα ἐκ πολλῶν παραθήσομαι. παρήγγελλε γὰρ ἐκ φιλίας ἀληθινῆς ἐξαίρειν ἀγῶνα τε καὶ

τε καὶ φιλονεικίαν. μάλιστα μὲν ἐπὶ πάσης, εἰ δυνατὸν, εἰ δὲ μὴ, ἐπὶ γε τῆς παρ' ἡμῶν, καὶ καθόλου ἐπὶ τῆς πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς πρὸς τοὺς εὐεργέτας. τὸ γὰρ διαγωνίζεσθαι ἢ διαφιλονεικεῖν πρὸς τοὺς τοιούτους ἐμπεσούσης ὀργῆς, ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου πάθους, οὐ σπουδαῖον τῆς ὑπαρχούσης φιλίας. ἔφασαν δὲ δεῖν ὡς ἐλαχίστας ἀμυχάς τε καὶ ἑλκώσεις ἐν ταῖς φιλίαις ἐγγίνεσθαι. τῶν δὲ γινομένων, ἂν δέησῶνται εἶναι τὲ καὶ λέγειν ὀργῆς. ἀμφότεροι μὲν, μᾶλλον δὲ ὁ νεώτερος τε καὶ τῶν εἰρημένων τάξεων ἔχων ὑποδεέστερος, τὰς ἐπανορθώσεις τε καὶ νουθετήσεις, ἃς δὴ παιδαγωγίας ἐκάλουν ἐκεῖνοι, μετὰ πολλῆς εὐφημίας τε καὶ εὐλαβείας, φόντο δεῖν γίνεσθαι, ἐν τοῖς νουθετοῦσι τὸ κηδεμονικόν τε καὶ οἰκεῖον. οὕτω γὰρ εὐχήμονά τε γίνεσθαι καὶ ὠφέλιμον τὴν νουθέτησιν, ἐπὶ φιλίας μηδέποτε ἐξαιρεῖν αἰτίαν, μήτε παίζοντας μήτε σπουδάζοντας. οὐ γὰρ ἔτι ῥᾴδιον εἶναι διυγιαίνειν τὴν ὑπάρχουσαν φιλίαν, ὅταν ἅπαξ παρεμπέσῃ τὸ ψεῦδος εἰς τὰ τῆς φασκόντων φίλων εἶναι, ἤθη. φιλοπονίαν μὲν οὖν ἐπὶ πάσῃ τῇ μαθήσει καὶ ἐπιμελείαν ἐποιοῦντο, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῇ τῶν ἀκουσμάτων ἀπομνημονεύσει. ἐπὶ δὲ τῇ τῶν ἀκουσμάτων ἀπομνημονεύσει καὶ τὴν τῶν ἀποφθεγμάτων ἐποιοῦντο ἐπιμέλειαν, ἐν οἷς ἐστι καὶ τὰ τοιάδε. ἐν τῷ ὀμνύειν μὴ ἐπιορκεῖν, ἀλλὰ τὸν ὅρκον ἀποδιδόναι. τὸν θεὸν σέβεσθαι. τοὺς γονεῖς τιμᾶν. ἐν τῷ ὁδεύειν μὴ ἐπὶ τὰ ἐπίπεδα τρέπεσθαι. ἐν τῷ ἐπιβουλεύεσθαι μὴ ἀμύνεσθαι. ἐν τῷ ἀρχὴν λαμβάνειν μὴ ἐπὶ τὸ ἐπιτάττειν ἐλθεῖν. ἐν τῷ ἐπαινεῖσθαι μὴ ἐπαίρεσθαι. ἐν τῷ ἐρωτᾶν μὴ ἐπιμένειν. ἐν τῷ ἐρωτᾶσθαι μὴ ἀποκρίνεσθαι. ἐν τῷ ἐπιτιμᾶν μὴ ὀργίζεσθαι. ἐν τῷ ἐπιτιμᾶσθαι μὴ ἀντιτιμᾶν. ἐν τῷ ἐπιτιμᾶν μὴ ἐπιτιμᾶσθαι. ἐν τῷ ἐπιτιμᾶσθαι μὴ ἐπ

fortunii aut alius alicuius impotentiæ earum rerum, quæ in hanc vitam fortè incidunt, cauſſa amicitiam non eſſe reprobandam. Verùm eam rejectionem ſolam cum amici, tum amicitiæ probandam eſſe, quæ magni alicuius flagitii cauſa incorrigibilis, vel caſtigatione digna eſſet, contingeret. Talis igitur erat forma correctionis, quæ apud eos fiebat per ſententias, breviaq; dicta, ad omnes ſimul virtutes ac univerſam vitam pertendens.

λίαν μὴ ἀποχωρῆσαι ἀτυχίας ἕνεκα, ἢ ἄλλης τινὸς ἀδωκίας, τῆς εἰς τὸν βίον ἐμπιπτούσης. ἀλλὰ μόνῳ ἐν δοκίμῳ ἀποχωρῆσαι φίλου τε καὶ φιλίας, τὴν γινομένην ἀκαίριον μεγάλου τε καὶ ἐπανορθωτον. τοιοῦτος μὲν οὖν ὁ τύπος ἦν τῆς διὰ τῆς ἀποφάσεως παρ' αὐτοῖς γινομένης ἐπανορθώσεως, εἰς τε φέρουσας τὰς ἀρετὰς καὶ ὅλον τὸν βίον διατείνων.

CAP. XXIII.

Quæ fuerit ad ſtudium Sapientiæ exhortatio per ſymbola & obſcuras ſententias, & quæ dogmatum infandaq; occulta, iis ſolis qui norunt doctrinam & prima elementa eius, demonſtratio, quæ ab Pythagora juxta Ægyptiorum veterrimorumq; apud Græcos Theologorum conſuetudinem ac morem tradita fuit.

Κεφ. κγ.

Τίς ἡ διὰ συμβόλων παρασκευὴ εἰς φιλοσοφίαν, καὶ ἀπόῤῥητοι καὶ δογμάτων ἔμφασις καὶ ἀπεκπεπυμένη μόνοις τοῖς εἰδόσι παιδείαν, παρειλημμένη ὑπὸ τε Πυθαγόρου καὶ τῶν Αἰγυπτίων, καὶ τὰ ἀρχαιότατον παρ' Ἕλλησι θεολόγων συνήθεια.

SUmmè autem neceſſarius apud illum doctrinæ modus etiam ille exſtitit, qui per ſymbola fiebat. Hæc enim forma ac ratio agendi etiam apud Græcos penè omnes, quippe quæ veterrima eſſet, obſervabatur & in primis expetebatur. Maximè verò apud AEgyptios ſummo loco habebatur varijſq; modis excolebatur. Iuxta illorum verò morem Pythagoræ quoque præcipuum ſtudium erat, ſi quis explanationes ſymbolorum Pythagoræ, atq; ſignificationes arcanaſque notitias perſpicuè, & quem quodq; ſenſum rectum veritatemq; haberet, detegere

Ἀναγκαιότατος δὲ παρ' αὐτῷ τρόπος διδασκαλίας ὑπῆρχε καὶ ὁ διὰ τῶν συμβόλων. ὁ γὰρ χαρακτὴρ οὗτος καὶ παρ' Ἕλλησι μὲν σχεδὸν ἅπασι, ἅτε παλαιότροπος ὤν, ἐσπουδάζετο. ἐξαιρέτως δὲ παρ' Αἰγυπτίοις ποικιλωτάτῳ ἐπρεσβεύετο. καὶ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τῷ Πυθαγόρᾳ μεγάλης σπουδῆς ἐτύγχανεν, εἴ τις διαρθρώσεις σαφῶς τὰς τῶν Πυθαγορείων συμβόλων ἐμφάσεις καὶ ἀπορῥήτους ἐννοίας, ὅσης ὀρθότητος καὶ ἀληθείας μετέχουσιν, ἅπαν-

ἀλυφθεῖσαν

λυφθεῖσαι, καὶ τὰ αἰνιγματώδες ἐλαθεφθεῖσαι τύπον. προσυπεισθεῖσαι δὲ καὶ ἁπλῆν καὶ ἀπροίκιλον παραδόσιν ταῖς τῆς φιλοσόφων ἑτέρων μεγαλοφυΐαις, καὶ ὑπὲρ ἀνθρωπίνην ἐπίνοιαν θεωθεῖσι. καὶ γὰρ οἱ ἐκ τῆς διδασκαλείας τούτου, μάλιστα δὲ οἱ παλαιότατοι καὶ αὐτῷ συγχρονίσαντες καὶ μαθητεύσαντες τῷ Πυθαγόρᾳ πρεσβύτη νέοι, Φιλόλαός τε καὶ Εὔρυτος καὶ Χαρώνδας καὶ Σαλεύκος, καὶ Βρύσων, Ἀρχύτας τε ὁ πρεσβύτερος, καὶ Ἄρίσταιος, καὶ Λύσις, καὶ Ἐμπεδοκλῆς, καὶ Ζάμολξις, καὶ Ἐπιμενίδης, καὶ Μόλων, Λεύκιππός τε, καὶ Ἀλκμαίων, καὶ Ἵππασος, καὶ Θυμαρίδης, καὶ οἱ καθ' αὐτοὺς ἅπαντες, πλῆθος ἑλλογίμων καὶ σοφῶν ἀνδρῶν, τάς τε διαλέξεις καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας. καὶ τὰς ὑπομνηματισμούς τε καὶ ὑποσημάνσεις, καὶ ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν τὰ συγγράμματα καὶ ἐκδόσεις πάσας, ὧν τὰ πλείονα μέχρι καὶ τῶν ἡμετέρων χρόνων διασώζεσθαι, ὑπὸ τῆς κοινῆς καὶ δημώδους, καὶ δὴ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εἰωθυίας λέξεως ὑπὸ τὰ ἐποιοῦντο ὀξὺ ἐπιδρομῆς, ἀπεύστως πειρώμενοι ἀπαρακολούθητα τὰ φερόμενα ὑπ' αὐτῆς τίθεσθαι. ἀλλὰ καὶ τὴν νενομοθετημένην αὐτοῖς ὑπὸ Πυθαγόρου ἡσυχίαν, θείων μυστηρίων, καὶ

& aperire, itemq; formam orationis ænigmaticæ ac obscuræ liberam reddere valeret, eaq; applicare nosset, juxta simplicem & uniusmodi sen ab varietate omni alienam traditionem, horum philosophorum magnificentiis ac supra humanam considerationem evectis. Etenim qui ex hoc ludo prodierunt, inprimis verò antiquissimi, atque illi, qui tempore proximi coætanei, & adolescentes Pythagoræ jam senis discipuli exstiterunt. Philolaus, Eurytus, Charondas, Saleucus, Bryson: item Archytas senior, Aristæus, Lysis, Empedocles, Zamolxis, Epimenides, Molon, Leucippus, Alcmæon, Hippasus, Thymarides, atq; omnes illorum discipuli, qui multitudinem numerumq; clarissimorū maximorumq; virorum tam ad dissertationes, quàm mutuas consuetudines, constituunt. Porrò commentarios & subscriptiones, deniq; scripta ipsa atq; omnes editiones, quorum pleraq; et iam ad hæc nostra usq; tempora conservantur, non communi & vulgari dictione ac stylo, adeoq; aliis omnib⁹ consueto & familiari, quasi cursim intelligibilia effecerunt, conantes auditorib. ea, quę ab ipsis dicerentur, statuere inimitabilia. Cæterùm juxta ἡσυχίαν, id est, silentii indictionem, ipsis quasi lege latam sancitamque ab Pythagora, sacra Dei mysteria & modos,

quos

quos fas non esset eloqui apud illos, qui rudes, & nullis sacris initiati essent, attingebant, adeoq; per symbola mutuas communicationes ac colloquia, vel etiam cōmentarios scriptionesque considerabant. Ac nisi quis ipsa symbola, quę elegisset, enarravisset, & regulari atq; appositā interpretatione, ridicula & aniculārum deliramentis similia, qui ea fortè audiant, dicta, simulq; nugis & futili loquacitate plena esse videātur. Cæterùm postquam isto pacto hæc symbola exposita, & interpretatione conspicua, lucida, ac sancta pro obscuris plerisq; reddita fuerint, divino vaticinio atq; oraculis quibusdā Pythii Apollinis resolvit, ut & mētem seu sensum mirabilem ac divinū afflatum illis apparere, qui intelligentes & rationes expendendi, bonarumq; literarum studiosi sunt, efficiat. Non fuerit autem abs re meminisse paucorum, ut doctrinæ forma ac ratio magis fiat perspicua. *Perfunctorie quasique aliud agendo templum nec ingrediendum, nec Deus prorsum adorandus est, etsi vel ipsas templi valvas fueris prætergressus. Sacrificia diis, eosq; adora discalceatus. Declinans vias publicas, per semitas ito. De Pythagoricis rebus remoto lumine ne loquitor.* Talis ferè ut exempli causa dicam, ejus modus erat per symbola docendi.

πρὸς τοὺς ἀτελίστους ἀπορρήτων ἔδοξε πλοῦτο, καὶ δι' συμβόλων ἐπισκήψεως τὰς πρὸς ἀλλήλους διαλέξεις, ἢ καὶ συγγραφάς. καὶ εἰ μὴ τις αὐτὰ σύμβολα ἐκλέξας διαπτύξειε, καὶ * ἀμώκῳ ἐξήσῃ, γελοῖα ἂν ἐγεφώδη δόξη τοῖς ἐντυγχάνουσι τὰ λεγόμενα, λήρου μεστὰ ἐδ ἀδολεσχίας. ἐπειδὰν μέν τοι κ' τὸν τῆδ συμβόλων τούτων ἔδοξον διαπλυχθῇ, κ' φανὰ κ' εὐαγῆ αὐτὰ σκοτεινῶν τοῖς πολλοῖς γένηται θεοπροπία καὶ χρησμοῖς τισι τῦ Πυθίου ἀναλύει, καὶ θαυμαστὴν ἐμφαίνειν διάνοιαν, δαιμονίαν τε ἐπίπνοιαν ἐμποιεῖ τοῖς νεοπόροις τῆδ φιλολόγων. οὐ χείρον δὲ ὀλίγων μνημονεῦσαι ἕνεκα τῦ σαφέστερον γένεσθ τὸν τύπον δ διδασκαλίας. ὁδῦ πάρεργον ἔστ εἰσιέναι εἰς ἱερὸν, ἔστ προσκυνητέον τὸ παράπαν, οὐδ εἰ πρὸς ταῖς θύραις αὐταῖς παρεὶς γένῃς ἀνυπόδητος θύειν κ' προσκυνεῖν. τὰς λεωφόρους ὁδῦς ἐκκλίνων διὰ τῶν ἀξάπτων βαδίζειν. περὶ Πυθαγορείων ἀνὰ φῶς μὴ λαλεῖν. τοιοῦτος, οἷς ἐν τύποις εἰπεῖν, ὁ ἔδοξος ἦν αὐτῇ δ διὰ συμβόλων διδασκαλίας.

Κεφ.

Κεφ. κδ'.

Τίνων ἀπέχεσθαι ἐκέλευε καὶ διὰ τί Πυθαγόρας. καὶ τίνων τοῖς ἑταίροις ἀπέχεσθαι παρήγγειλε, καὶ πῶς ἄλλους καὶ ἄλλως ἐνομοθέτησε περὶ τούτου, καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν.

Ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ τροφὴ μεγάλα συμβάλλεται πρὸς τὴν ἀρίστην παιδείαν, ὅταν καλῶς καὶ τεταγμένως γίνηται, συνῳδόν ἐστι καὶ περὶ ταύτης ἐνομοθέτησε. Τῶν μὲν βρωμάτων καθόλου τὰ φλεγματικὰ μᾶλλον, ὅσα πολὺ μᾶλλον ἐκ τῆς ἀσαχοῦς αἰτίας, ταῦτ' ἔστι σκοπίμως ἐκλέγεσθαι καὶ χρῆσθαι ἐκέλευεν, ὅσα τὸ τοῦ σώματος ἕξιν καθίστησί τε καὶ σώζει μάλιστα. ὅθεν ἐνόμιζεν δεῖν καὶ τὸ λεγόμενον ἐπιτήδειον εἰς τροφὴν. καθόλου δὲ ἀποδοκιμάζει τὰ τοῖς θεοῖς ἀλλόφυλα, καὶ ἀπαγορεύει ἡμᾶς πρὸς τοὺς θεοὺς οἰκειοῦσθαι. κατ' ἄλλον δὲ καὶ ἄλλον τῶν βρωτῶν καὶ τὰ νομιζόμενα εἶναι ἱερὰ, σφόδρα ἀπέχεσθαι παρήγγειλεν, ὡς τιμῆς ἀξίων ὄντων. ἀλλ' οὐχὶ τὰ κοινὰ καὶ ἀνθρωπίνως χρήσεως, καὶ ὅσα δὲ εἰς ἀκολασίαν ἐντρέπει καὶ ὕβριν, ἢ πρὸς καθαρότητα ψυχῆς, καὶ εὐκολίαν, ἢ πρὸς σωφροσύνης ἢ ἀρετῆς ἕξιν· παραινεῖ φυλάττεσθαι. καὶ τὰ πρὸς ὑγίειαν δὲ ἐναντίως ἔχοντα, καὶ ἐμποδίζοντα τὴν ψυχῆς, τάς τε ἄλλας καθαρότητας, καὶ τὰ ἐν τοῖς ὕπνοις φαντάσματα παρη-

Cap. xxiv.

Ab quibusnam cibis Pythagoras in universum abstinuit, & ab quibus suos abstinere hortabatur & quemadmodū alias atq; alias leges statuerit circa hæc de re, juxta cujusq; vitæ rationem, & quibus de causis.

VErùm quū & nutrimentum magnū monumentum ad optimā institutionē conferat, præsertim quandò probè ordinateq; id se habet, quæ & qualia quoq; hac ipsa de re lege sanxerit, cōsideremus. Ex cibis igitur prorsus illos improbabat, quib corpus inflatur & venter turbatur: contrà verò palàm eos probabat, iisq; utendū præcipiebat, qui corporis habitudinē constituūt ac libidines reprimūt. Vndemilium etiā ad alendū accōmodum esse cēsebat. Omnimò aūt etiā eos cibos repudiabat, qui à diis alienos quasi à familiaritate, quæ nobis cū iis est, abducūt. Alio verò modo etiā ab illis cibis, qui sacrificio cōfici tur, vehemēter abstinere hortabatur, tanquā q honore digni, minimè aūt cōmuni humanoque usui cōvenientes essēt. Quæcūq; verò etiā divinationē impediebāt, vel ad animi puritatē sanctitatēq;, vel ad tēperantiæ & moderatiōis, virtutisve habitum comparandum, præpedimēta forent, fugienda esse admonebat. Ac quę puritati cōtraria essent, hoc est, quæ inquinarēt; atq; animi reliquasq; puritates, & quæ in somnis accidunt, imaginationes & ludibria rejiciebat & devi-

tabat. Atq; hæc quidem in genere de cibis legibus ſancivit. Sigillatim verò philoſophis, qui cõtẽplationibus maximè dediti, ſimulq; ſũmi, quatenus ejus fieri poterat, ſemel in univerſũ ſuperfluos, quibuſq; veſci fas nõ erat, cibos circuncidebat. Porrò nequis quicquã unquã, quod vitã habuiſſet, ederet, nec vinũ omninò biberet, neq; diis animalia immolaret, nec iſtorũ quicquã omninò læderet, ſed quàm accuratiſſimè eã, qua erga illa devincti ſumus, juſtitiã eſſe cõſervandã autor erat. Atq; ipſe quidẽ ita vixit ab animaliũ carnib. in victu abſtinens, atq; aras incruentas adorans: Simulq; ne cæteri mortales cognata & viventia apud hos animalia mactarent providens, & ſilveſtria atq; indomita non curans modò, verùm etiã magis ad ſapientiam, cùm verbis, tum etiam actionibus moderans atq; inſtituens, non aũt pœnitione mactationeq; ullo modo lædẽs. Iam verò civilibus legiſlatoribus quoq; ut ab animatis abſtineant, præcepit. Qui n. volunt in ſũmo faſtigio conſtitutos juſtè agere, eoſdẽ oportebat etiam nihil in animalia, quæ nobiſcum nata & quaſi cognata ſunt, præter fas & æquum cõmittere. Nam quo pacto, quæ juſta & æqua ſunt, reliquos mortales facere perſuaſerint, qui ipſimet cognata & immodica habẽdi cupiditate capti ab animalium uſu & participatione, quæ

τεῖτο. κοινῶς μὲν οὖν ταῦτα ἐνομοθέτησε περὶ βοφῆς. ἰδίᾳ δὲ τοῖς θεωρητικωτάτοις τῶν φιλοσόφων, καὶ ὅτι μάλιστα ἀκροτάτοις καθάπαξ περιῄρει τὰ περιττὰ καὶ ἄδικα τῶν ἐδεσμάτων. μήτε ἔμψυχον ἀνδρὶ μηδὲ ποτὲ ἐθέλειν ἐσθίειν μήτε οἶνον ὅλως πίνειν, μήτε θύειν ζῶα θεοῖς, μήτε καταβλάπτειν μηδ' ὅτι οἰκεῖα διαφθείρειν. δὲ καὶ τὸν πρὸς ταῦτα δικαιοσύνην θεμελίωσε. καὶ αὐτὸς οὕτως ἔζησεν ἀπεχόμενος τῆς διὰ τῶν ζώων βοφῆς, καὶ πῦρ ἀναιμάκτους βωμοὺς προσκυνῶν. καὶ ὅπως κἀκεῖνοι ἀναιρήσωσι τὰ ἀλλότρια ἔθους ἡμᾶς ζῶα σωφρονοῦντες, τὰ ἄψυχα ζῶα σωφρονίζων μᾶλλον δὲ παιδεύων οὐ λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἀλλ' οὐχὶ βλάβῃ καὶ κολάσεως καταβλάπτων. ἐδὲ δὲ τῇ πολιτικῶν τοῖς νομοθέταις προστάξει ἀπέχεσθαι τῆς ἐμψύχων, ὅτι δὲ βουλομένους ἄκρους δικαιοπραγεῖν. δεῖν δὲ τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν * τῆς συγγενείας ζώων. ἐπεὶ πῶς ἐπιεικῶν δίκαιον ἀναίτιον ποιεῖν ἄλλους, αὐτοὶ ἁλισκόμενον τὸ πλεονεξίᾳ συγγενικῆ τῇ πρὸς ζώων μετοχῇ, ἄτοπον διὰ τὴ

διὰ τὴν τῆς ζωῆς καὶ τῆς τοιχείων τῆς αὐτῆς κοινωνίαν, καὶ τῆς ἀπὸ τούτων συνισταμένης συγκράσεως, ὡσανεὶ ἀδελφότητι πρὸς ἡμᾶς συνέζευκται, τοῖς μὲν τι ἀλλοις ἐπέτρεπε τινων ζώων ἅπτεσθαι, ὅσοις καθαρὸς μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ ἦν ἐκπαθαρμένος καὶ ἱερὸς καὶ φιλόσοφος. καὶ τοῖς χρόνοις τινὰ ἔμελε τῆς ἀναχωρήσεως· εἰσμίγνυσι. ἐνομοθέτησε δὲ πᾶσι πάντοις, καθάπερ μὴ ζώγειν, ἐγκέφαλον μὴ ἐσθίειν. καὶ τοὺς τῶν εἰρῆσθαι πάντως τοὺς Πυθαγορικοὺς ἡμαυρίσει δὲ εἰσὶ καὶ ἀνωνύμοι ἀληθείας καὶ ἔλεγχος τοῦ φρονεῖν καὶ τοῦ ζῆν. ἀφεστήκασι δὲ αὐτὰ διὰ τὸν τοῦ θείου λόγου φόβον. οὗτος καὶ τὰ μέγιστα εἰρῆσθαι ἐκέλευε, ἅπαν φαύλου ἀγχαλοῦ καὶ ὑπερηφανίας ψυχαπαθείου ἀνεμίσον πρὸς ἀστήνειαν. καὶ Μελανούρου δὲ ἀπέχεσθαι παραγγέλλει, χθόνιον ζῶον ἄφρον καὶ ἀνοήτου καὶ ἀμαθοῦς προσλαμβάνοντος ἐπιθυμητικὸν εἶδος. ἐκέλευεν δὲ ἀπέχεσθαι καὶ ἀλλων ἱερῶν ζώων ἕνεκα τοιούτων· ἐν μὲν γὰρ ἀνωφελῆ εἶναι· ἐν δὲ ἀπὸ θεῶν ἐπιπέμπεσθαι τοῖς ἀνθρώποις· ἐν δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τοὺς θεοὺς ἀναφέρεσθαι· ἐν δὲ ἀπὸ τῶν θεῶν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους καταφέρεσθαι· ἐν δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀναφέρεσθαι· ἐν δὲ ἀπὸ τῶν θεῶν ἐπὶ τοὺς θεοὺς καταφέρεσθαι· ἐν δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους κατα

CAP. XXV.

Quemadmodum certis statisq; temporibus per Musicen & carmina homines instituere solet, maximè verò quum ipsis affectiones turbas darent, ecquas morborum animiq; & corporis purgationes ejus subsidio faceret, & quomodo in illis studium poneret.

MUsicen verò etiam plurimum ad sanitatem cõferre judicabat, si quis decẽtibus modis ea utatur. Non enim ociosè tali uti solet purgatione. Siquidem hoc etiam Medicinam vocabat, quæ per Musicen fiebat. Cæterùm hujusmodi suavem cantum ac modulamen circa vernum tempus attingebat. Etenim in medio aliquem, qui lyrã pulsare didicisset, sessum collocabat, atq; in circuitu suavitèr canẽdi modulandiq; artifices assidebãt. Atq; ita pulsante & nervos convenienter apteque tangente, insignia aliquot & perjucunda carmina, quibus exhilararì, concinniq; & honestè compositi fieri videbantur, concinebant. Ipsi autẽ etiã alio quodã tẽpore, quasi Medicinę vice Musice utebãtur. Atq; esse suavia quædã carmina adversus animi affectiões morbosq;, item adversus animi dejectiones & morsus confecta, quæ excogitaverat ut in primis ad opem prę standã conducentia. Rursum alia quoq; composuit adversus iterum æstus, & excãdescentias, adeoq; omnem talis animi mutationem. Erat prętereà & aliud quoddam genus musices & can-

Κεφ. κε.

Πῶς καὶ ἀφ' ὡρισμένης καὶ μελῶν ἐπῳδεσε τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐμμέτρους τε ἀεισμάτων. καὶ ὅτι μάλιστα παρεκάλει αὐτοῖς τὰ πάθη, τίνας καθάρσεις νόσων ψυχῆς τε καὶ σώματος δι' αὐτῆς ἐποιεῖτο, καὶ πῶς μὲν τὰ ἐπιτηδεύειν.

Υ'Πελάμβανε δὲ καὶ τὴν Μουσικὴν μεγάλα συμβαλλεσθαι πρὸς ὑγείαν, ἄν τις αὐτῇ χρῆται κατὰ τοὺς προσήκοντας χρόνους. εἰκὸς δὲ οὐ ματαίως τῇ τοιαύτῃ χρῆσθαι καθάρσει. τοῦτο γὰρ δὴ ἐπροσηγόρευε τὴν ὅλην τῆς Μουσικῆς ἐπιστήμην. ἵστατο δὲ πρὸς τὴν ἐαρινὴν ὥραν τῆς τοιαύτης μελῳδίας. ἐκάθιζε γὰρ ἐν μέσοις τισὰ λύρας ἐφαπτόμενον, καὶ κύκλῳ ἐκαθίζοντο οἱ μελῳδεῖν δυνατοί. καὶ οὕτως ἐκείνου πρόσωπος συνῳδὸν ἀπέστειλάς τινας, ὅτι ὧν εὐφραδεῖς καὶ ἐμμελεῖς καὶ εὐρυθμοι γενέσθαι ἐδόκουν. χρῆσθαι δ' αὐτοὺς καὶ κατὰ τὸν ἄλλον χρόνον τῇ Μουσικῇ ἐπ' ἐξέσεις τάξεσι καὶ ἐν τισὶ μάλιστα ἀρμοῖς τὰ τῆς ψυχῆς πάθη ἐπανορθοῦντα κατέδειξε, πρός τε ἀδυσωπίας καὶ ὀργάς, ἃ δὴ βουθυμίαν καὶ ἀθυμίαν ἐπιφέρει. καὶ πάλιν αὖ ἕτερα πρὸς τὰς ὀργὰς καὶ πρὸς τὰς ὀδύνας, καὶ πρὸς πᾶσαν παραλλαγὴν τοιαύτης ψυχῆς. ἔτι δὲ καὶ πρὸς τὰς θείου μανίας ἄλλο γένος με-

λοποιη-

λοποιΐας ἐξολυμπίων. χρῆσθαι δὲ καὶ ὀρχήσεσιν. ὀργάνῳ δὲ χρῆσθαι λύρᾳ. τοὺς γὰρ αὐλοὺς ὑποπιλάμβανεν ὑβριστικόν τε καὶ σατυρικὸν, καὶ οὐδαμῶς εὐλαβὲς τὸν ἦχον ἔχειν. χρῆσθαι δὲ καὶ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου λέξεσιν ἐκλεγομένως πρὸς ἐπανόρθωσιν ψυχῆς. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τῷ ἔργων Πυθαγόρας μὲν σπουδαιακῶν σοι μέλει, διὰ τοῦ αὐλητοῦ καταβίσας τοῦ Ταυρομενίτου μεσαυλίου μεθύοντος τὴν λύσσαν, νύκτωρ ἐπικωμάζοντος ἐφ' οἰκίαν παρὰ τοῦ ἐραστοῦ αὐλῶν ἐμπρῆσαι μέλλοντος. ἐκίνητο γὰρ καὶ ἀνεζωπυρεῖτο ὑπὸ τοῦ Φρυγίου αὐλήματος· ἐφ' ᾧ κατέπαυσε τάχιστα ὁ Πυθαγόρας ἐπιχανὼν δὲ αὐλὸς ἐστρογγυλωμένος ἀνωρθοῦτο καὶ τὴν εἰς τὸν σπουδαιακὸν μεταβολὴν ὑπέθετο τῇ αὐλητῇ. ὁ δὲ ἅμα μελῳδῶν κατέστειλε σεμνῶς καὶ ἁπαλῶς ἐπὶ τὸ μιξολύδιον σπεύδοντα, ὑφ' ὅσον οἶδε, ὁ καὶ πρεῖττον, καὶ ἀπλοῦς ὑποκείμενος ἐνθουσιάσας ἐπιβολὴν παρ' αὐτοῦ. παρὸς δὲ καὶ ἐμπλήκτου ἐστομωμένου τὴν τοῦ Πυ-

tionum inventum ad cupiditates pellendas. Utebatur & saltationibus. Instrumento autem musico non alio utebatur, quàm lyra. Quippe tibias sonum habere & ridiculum & lascivum existimabat, simulq; multitudini conventuiq; solùm convenientem, minimè verò liberalem. Utebatur itidem Homeri ac Hesiodi dictionibus, iisque selectis ad animi emendationem. Perhibetur verò etiã Pythagoras in operibus quidem aliquandò spondiaco carmine, quasi dicas sacrificali, per tibicinẽ adolescentis cujuspiam Taurominitani furorem exstinxisse, qui se inebriarat, noctu commessationibus omniq; petulantię indulgentis apud amasiam, ad portã rivalis jamjam exurendi. Suscitabatur enim veluti ignis jam conditus sopituſq; ab tibię Phrygię cantu, quod Pythagoras celerrimè restinxit & compescuit, (erat aũt illo tum forte astris speculandis intempestivè intẽtus) ac Phrygium illum sonum fistulatori subjecit, & in Spondiacum vel sacrificalem eõmutavit. Quo cantu nõ ita multò pòst promptè & alacriter, nihilq; tale cogitans adolescens, amictus & ad modestiam compositus, decẽter honesteq; domũ remeavit, ac tantillũ quidem, quod & satius erat, neq; simpliciter exspectãs, dum ab ipso adjiceretur adhortatio. Adhæc repudiabant, atq; ad corvos relegabant tanquam ab

insano profectam consuetudinem & familiaritatem Pythagoræ. Empedocles verò, cùm adolescens quidam jam gladio stricto in Anchitum hospitem, quòd patrem suum publico judicio capitis supplicio affecisset, ut erat conturbatus & ira accensus irruisset, strictoque ense, patris condemnatorem Anchitum, tanquam homicidam percussurus esset, statim juvenem immutavit, ac proœmii vice cecinit illud,

Nepenthes solvens iram tollénsq; dolorem,
Inducénsq; malùm cunctorum oblivia.

juxta Poëtam,

Atq; Anchitum hospitem suũ è morte eruit, juvenemq; à flagitio homicidii liberavit. Hic autem ex eo tempore in familiaribus Empedoclis maximè insignis summęq; existimationis fuisse perhibetur. Adhęc igitur universus ludus atque auditorium Pythagoricum exarsyn seu institutionem jam dictã, & conjunctionem & contrectationem faciebat, carminibus quibusdã ad hoc accommodatis & idoneis in contrarias affectiones, animi cõstitutiones dispositionesque utiliter circumducens. Nam quibusdam eunteis sedeq; quieti cõmittentes, mentes suas abrogationibus & sonoribus aures obturidentibus, cãtilenis quibusdam, carminumq; pro-

θαγόρου συνουσίαν. Ἐμπεδοκλῆς δὲ ἀνασειμένου τὸ ξίφος ἤδη νεανίου τινὸς ἐπὶ τὸν αὐτοῦ ξενοδόχον Ἄγχιτον, ἐπεὶ δικάσας δημοσίᾳ τὸν τοῦ νεανίου πατέρα ἐθανάτωσε, καὶ εἵλκυσεν, ὡς εἶχε συγχύσεως καὶ θυμοῦ, ξιφήρους παίσων τὸν τοῦ παιδὸς καταδικαστὴν ὠσαύτως φονέα Ἄγχιτον, μεθαρμοσάμενος εὐθὺς ἐπεκρούσατο τὸ,

Νηπενθὲς τ' ἄχολόν τε κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων,

καὶ τὸν ἀοιδήν. ἐκ τούτου τε ἑαυτῷ ξενοδόχον Ἄγχιτου θανάτου ἐρρύσατο, καὶ τὸν νεανίαν ἀνδροφονίας. ἐπορεύετο δ' οὗτος τῷ Ἐμπεδοκλεῖ συνηθέστατος ἔκτοτε γενέσθαι. ἔτι τοίνυν σύμπαν τὸ Πυθαγορικὸν διδασκαλεῖον τὴν λεγομένην ἐξήγησιν, καὶ συναρμογὰν καὶ ἐπαφάς, ἐποιεῖτο, μέλεσι τισὶν ἐπῳδείοις τοῖς πρὸς ἑκάστας ἀεὶ παθῶν προσάγων χρησίμως τὰς τῆς ψυχῆς διαθέσεις. ἐπὶ τε τοὺς εὑρεθέντας ἐκπόνους ἀμφὶ μέλεσι παρεκάλουν καὶ σφίσι μάτων ἐξεπίτηδες παρεσκευασμένας ᾠδαῖς τισι καὶ μέλεσιν ἰδιώ-

ιασι, καὶ ἡσύχους παρασκευάζον ἑαυτοῖς ὑπνους. ἐξανιστάμενοί τε καὶ τῆς κοινωφελείας πάλιν, καὶ καίρους δι' ἀλλοδόπων. ἀπηλλάττοντο ἀστασιάστως. ὄφις δὲ ὅτε ἀνὰ λέξεως μελισμάτων ὅπου τε καὶ πάθη καὶ σώματα τινα ἀφυγίαζον, ὡς ἔστιν, ἐπαδόντες ὡς ἀληθῶς. καὶ εἰκὸς ἐντεῦθεν πόθεν τ' ὄνομα τοῦτο εἰς μέσον παρελυθῆναι τὸ τῆς Ἐπῳδῆς. οὕτω μὲν οὖν φολυωφελεστάτην κατεσκευάσατο Πυθαγόρας τὴν διὰ Μουσικῆς παιδαγωγίαν καὶ βίων ἐπανόρθωσιν.

Κεφ. κϛ.

Πῶς τὸν ἀριθμὸν ἐφεύρετο Πυθαγόρας, καὶ λόγου καὶ μέθοδος ἁρμονίας τε καὶ τῶν ἀρμονικῶν λόγων, καὶ πῶς παρέδωκε τοῖς ἑταίροις πᾶσαν τὴν περὶ τούτων ἐπιστήμην.

Περὶ δὲ ἐντεῦθεν γεγονάμεν ἀφηγούμενοι τὴν Πυθαγόρου παιδευτικὴν σοφίαν, ὃ χρῆσον καὶ τὸ τούτου ἀπαίτημα ἐφεξῆς εἰπεῖν, ὅπως ἐξεῦρε τὴν ἁρμονικὴν ἐπιστήμην, καὶ τοὺς ἁρμονικοὺς λόγους. ἀρξώμεθα δὲ μακρόθεν ἄνωθεν. ἐν φρονίδι καὶ διαλογισμῷ συντεταμένῳ ὑπάρχων, εἰ ἄρα δυναίσο τῇ κοινῇ βοηθείαν τινὰ ὀργανικὴν ἐπιφρίetatibus expurgabant, sibiq́ inde placidos & quietos somnos efficiebãr, simul & insomniis min⁹ inquietatos & gratiorib. interim somnis quiescentes. Manè surgẽres ex somno cõmunẽ utilitatẽ afferẽte, capitis gravedines rursũ aliis atq; aliis cãtilenis pellebant. Quãdoq; verò etiã absq; pronũciatiõe carminũ, quũ & affectiões & morbos nõnullos pepulerint, ægroq́; ad sanitatẽ, ut ajunt, reduxerint, reipsa & verè accinunt. Atq; hinc nomen hocce Epodes, hoc est, accentus in mediũ hominum usum quãdoq; perveniſſe verisimile est. Hoc igitur modo Pythagoras per Musicẽ & morum & vitæ correctionem longè utiliſſimam constituit.

Cap. XXVI.

Quo pacto Pythagoras harmonicæ istius disciplinæ inventionem fecerit, & ab qua methodo & concentu simulq́ sermonibus concentum habentibus, alibiq́ quo pacto auditoribus & omnem de hisce scientiam tradiderit.

QVandoquidem hîc loci versamur exponentes eruditricem Pythagoræ disciplinam, non absre, sed aptè convenire judico, ut quod ab illo insuper adiectum est, deinceps dicamus, quemadmodum scientiam musices studiosam, itemq; harmonicas seu musicas orationes invenerit, Nos aũt negotium paulò altiùs exordiemur. Quũ aliquandò intẽtiore cura & cogitatione distringeretur, annè auditui aliquod instrumentale subsidium excogitare

gitare valeret, quod foret ſolidum, & certũ, nulliſq; modis fallax, cujuſmodi viſus habet per circinum & regulã, vel mehercle, per dioptras geometricas, tactᵒ verò per jugũ, vel per mẽſurarum excogitationem, divino quodam caſu circa fabri cujuſdam ferrarii officinam ambulans, malleos ferrũ in incude tundentes emollientesq;, & ſonores inter ſe mutuò miſtim redẽtes exaudivit penè per unam quaſi copulationem. Cæterùm in ipſa malleorũ colliſione vel ſono, quem edebant, cognovit & muſicum concentũ, qui duplari numero vocatur διὰ πασῶν, & qui διὰ πέντε, quaſi per quinque dicas, hoc eſt, ſeſquialterũ, itẽ διὰ τεσσάρων, vel per quartas. Intervallũ verò ipſius cantus per ſe, & plenũ tamen & perfectum aliâs, quæ in ipſis eſſet majoris magnificentiæ, promptus & alacer, quaſi propoſito ſibi ab ipſo Deo patefacto in officinã ipſam ferrariam curriculo ingreſſus eſt, multiſq; experimẽtis ab tumoribꝫ. ſeu ponderibꝫ. quæ in ipſis malleis erant, ſoni differentiam invenit. Quãquã nõ præter vim eorũ, qui molliebant, neq; præter malleorũ figuras, nec præter ferri, quod agitabatur, tranſpoſitionem, præterque ſacomata ſeu æquipondia, exactè exceptis momẽtis malleorum æquabiliſſimis; domũad ſuos receſſit, atq; ad proprias meditationes regreſſus eſt. Et ab uno

τοῦσιν σφαγίοις τὴν ἀπαρεγλόγισον, οἷαι μὲν ὄψεις διὰ τοῦ διαβήτου καὶ διὰ τοῦ κανόνος, ἢ νὴ Δία διόπτρας ἔχει, ἢ δ' αὖ διὰ τοῦ ζυγοῦ, ἢ διὰ τῆς τῶν μίξεων ἐπινοίας, παρά τι χαλκοτύπειον περιπατοῦσά ποτε δαιμονίου συντυχίας, ἐπήκουσε ῥαιστήρων σίδηρον ἐπ' ἄκμονι * ῥαιόντων, καὶ τοὺς ἤχους φαεσμίξ πρὸς ἀλλήλους ἀποδιδόντων, πλὴν μιᾶς συζυγίας. ἐπεγίνωσκε δ' ἐν αὐτοῖς τήν τε διὰ πασῶν, τήν τε διὰ πέντε, & τὴν διὰ τεσσάρων * συμφωνίαν. τὴν δὲ μεταξύτητα τῆς καθ' ἑαυτὴν συμπληρωτικὴν δὲ ἄλλως τῆς ἐν αὐτοῖς μειζονότητος, ἄσμενος δὴ ὡς καθ' εἱρμὸν ἀνυομένης αὐτῷ τῆς προθέσεως, ἐσδέξασθαι εἰς τὸ χαλκεῖον, καὶ ποικίλαις πείραις παρὰ τὴν ἐν ταῖς ῥαιστῆρσιν ὄγκων * τῶν τὴν διαφορὰν τοῦ ἤχου, ἀλλ' οὐ παρὰ τὴν τῶν ῥαιόντων βίαν, οὔτε παρὰ τὰ σχήματα τῶν σφυρῶν, οὐδὲ παρὰ τὴν τοῦ ἐλαυνομένου σιδήρου μετάθεσιν, σκωμάτια, ἀκριβῶς σκαβὼν ῥοπὰς ἐπιτάτας τῶν ῥαιστήρων πρὸς ἑαυτὸν ἀπηλλάγη. Ἐκ δὲ τούτου

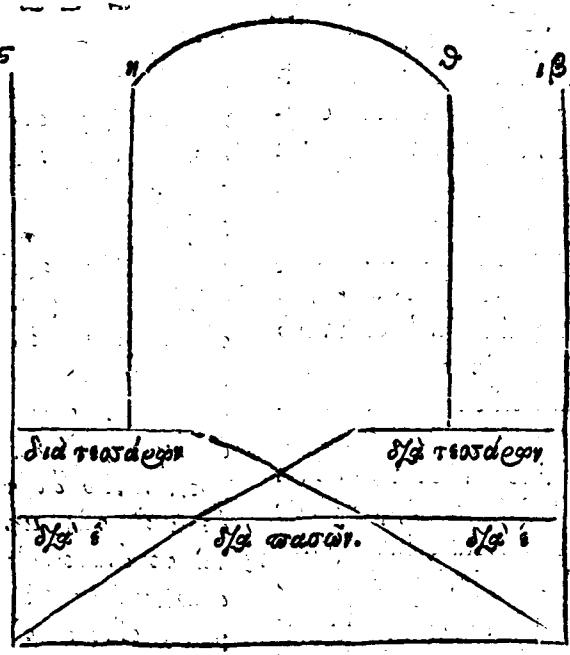
τοῦ

τὸς παχάλου * διαγωνίας ἐμπιπηγότος τοῖς τοίχοις, ἵνα μὴ κ'αχ τούτοις διαφορά τις ὑποφαίνηται, ἢ ὅλως ὑποκοῦηται παχάλων ἰδιαζόντων παραλλαγῇ ἀπαρτὶ τέσσαρας χορδὰς ὁμόλους καὶ ἰσοκώλους, ἰσοπαλεῖς τε καὶ ἰσοτρόφους ἑκάστῳ αὐτῶν ἑκάστης ἐξήρτησεν, ὁλκὴν προσδήσας ἐκ τοῦ κάτωθεν μέρους. τὰ δὲ μήκη τῶν χορδῶν μηχανησάμενος ἐκ παντὸς ἰσαίτατα. εἶτα κρούων ἀνὰ δύο ἅμα χορδὰς ἐναλλὰξ συμφωνίας εὕρισκε τὰς προλεχθείσας ἄλλῳ ἐν ἄλλῃ συντυχίᾳ. Τὴν μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ μεγίστου ἐξαρτύματος τεινομένην πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ μικροτάτου διὰ πασῶν φθεγγομένην καταλάμβανεν. ἦν δὲ ἡ μὲν δώδεκα τῶν ὁλκῶν, ἡ δὲ ἕξ. ἐν διπλασίῳ λόγῳ ἀπέφαινε τὴν δι' πασῶν, ὅπερ ἐν αὐταῖς τοῖς βάροις ὑπέφαινε. τὴν δ' αὖ μεγίστην πρὸς τὰ παρὰ τὴν μικροτάτην οὖσαν ὅλην δι' πέντε συμφωνοῦσαν, ἐν ᾗ ταύτῃ ἀπέφαινεν ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ. ἐν ᾧπερ καὶ αἱ ὁλκαὶ ὑπῆρχον πρὸς ἀλλήλας. πρὸς δὲ τὴν μετ' ἐαυτὴν μὲν τῷ βάρει, τῷ δὲ λοιπῶν μείζονα

quopiam paxillo parietibus ad angulū infixo, ne ex hiſce ſcilicet aliqua diverſitas vel leviter appareat, vel omninò intelligatur, quaſi paxillorū ſeparatorū commutatiõe, deinceps eſſe quatuor concinnas fides atq; æquimembres, & in ſorte ſeu opere adeóq; converſione æquales, unāquamq; ab unaquaq; ſuſpēdit, ab inferiore parte alligato, quod ad ſe trahit, pondere. Longitudines verò fidium ex omni parte æquales conſtituit. Deinde pulſans tangẽsq; ſimul duas fides viciſſim, concentus inveniebat, de quibus antè dictum eſt, alium atq; alium in alio caſu. Etenim concẽtum illum ab maximo apparatū tono protentum q; ad eā, quæ loquitur, cujuſq; exauditur ſonus, ab minimo per omnes ſonos deprehendebat. Erāt illi quidē aliquot paxilli, quibus fides trahebātur intendebantúrve numero duodecim, alii verò ſex. In ratione dupla cõcentum per omnes ſonos euntē demonſtrabat, quod & ipſa põdera oſtẽdebāt. Rurſum aũt maximum exiſtere octo paxillorum, quib, vevi attrahuntur, præter longiſſimum, qui διὰ πέντε, hoc eſt, per quinq; ejuſdem ſoni eſt, ubi eũ declaravit in ratione hemiolia, vel ſeſquitota, in quo etiā converſionum paxilli inter ſe mutuo connexi erant. Illum verò cõcentum, qui poſt ſe pondere quidem, at reliquis major

est novem libris, διὰ τεσσάρων æquabili ratione per pondera, atque hunc itidem per Epitritum vel sesquitertiam manifestè perspicueq; deprehendebat. Hemiolìam natura exsistentem eandem cum minimo. Novem enim collata cum sex, revera sic se habent, quemadmodum ad parvum numerum collata octo, ad illum verò, qui sex habet, hoc erat in Epitrito, hoc est, in ratione sequitertia. Porrò ad illum qui duodecim, in hemiolio, hoc est, in toto & in dimidia illius parte versatur. Intervallum igitur seu medictas concentus ejus, qui διὰ πέντε, itemque ejus qui διὰ τεσσάρων dicitur, ubi supereſt ille, qui διὰ πέντε ab eo, qui διὰ τεσσάρων, exsistere confirmabatur in Epogdoo numero, in quo novem ad octo utrinq; concentus διὰ πασῶν, vel per omnia, principalis pars deprehendebatur, sive ille qui per quatuor & per quinq; in copulatione. Ut dupla ratio in se continet hemiolion & ἐπίτριτον, hoc est semitertiam partem. Quemadmodum duodecim, octo, sex: vel vice versa διὰ τεσσάρων, & διὰ πέντε, ut quod duplum est, & ἐπίτριτον vel semitertium, & hemiolion, veluti duodecim, novem, sex in tali ordine διὰ πασῶν. Linguam autem & manum atque auditum habebat ad ea, quæ considerat.

ἐννέα σαφῶς ὑπάρχουσαν, τὴν διὰ τεσσάρων ἀναλόγως τοῖς βρίθεσι, & ταύτῃ δι' ἐπίτριτον ἄλληλους καταλαμβάνει. ἡμιολίαν τὴν αὐτῶν φύσιν ὑπάρχουσαν τῆς σμικροτάτης. τὰ γὰρ ἐννέα πρὸς τὰ ἕξ, οὕτως ἔχει, ὅνπερ ἐπίτριτον, ἢ παρὰ τὴν μικρὰν ἡ ὀκτώ, πρὸς μὲν τὴν τὰ ἕξ ἔχουσαν ἐν ἐπιτρίτῳ λόγῳ ἦν. πρὸς δὲ τὴν τὰ δώδεκα, ἐν ἡμιολίῳ. τὸ ἄρα μεταξὺ τῆς διὰ πέντε, καὶ τῆς διὰ τεσσάρων οὖ ὑπερέχει ἡ διὰ πέντε τῆς διὰ τεσσάρων, ἐμβεβαιοῦτο ἐν * ὀγδόῳ λόγῳ ὑπάρχειν, ἐν ᾧπερ τὰ ἐννέα πρὸς τὰ ὀκτὼ ἑκατέρως τε ἡ διὰ πασῶν σύστημα ἠλέγχετο. ἤτοι ἡ διὰ τεσσάρων καὶ διὰ πέντε ἐν συναφῇ. ὡς ὁ διπλάσιος λόγος ἡμιολίου τε καὶ ἐπιτρίτου. οἷον δώδεκα, ὀκτώ, ἕξ, ἢ ἀναστρόφως τῆς διὰ τεσσάρων & τῆς διὰ πέντε, ὡς τὸ διπλάσιον ἐπίτριτον τε & ἡμιόλιον, οἷον δώδεκα, ἐννέα, ἕξ ἐν τάξει τοιαύτῃ διὰ πασῶν, τὴν γλῶσσαν δὲ καὶ τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἀκοὴν πρὸς τὰ ἐξαρτύματα, καὶ

καὶ βεβαιώσας πρὸς αὐτὰ τὸν διὰ χέλεως λόγον προσέθηκεν εὐμηχάνως, τὴν μὲν διὰ χορδῶν κοινὴν * ἀπόδοσιν τὴν τε διὰ γωνίου φασσάλου εἰς τὸν τῆ ὀργάνου βατῆρα, ὃν χορδότονον ὠνόμαζε, τὴν δὲ * φωνὴν ἢ ἐπίτασιν ἀναλόγως τοῖς βάρεσιν εἰς τὴν τῆ κολλάβων ἄνωθεν σύμμετρον περιτροφὴν ἁρμόσατο ταύτη χρώμενος, καὶ οἷον αἰνιξαπατήτῳ γνώμονι εἰς ποικίλα ὄργανα ἢ φύσεων λοιπὸν ἐξέτεινε. λεπίδων τε κρῦσιν καὶ αὐ-

Cumq; ad illa confirmasset habituũ vel formarũ rationẽ, concinnè & solerter fidium quidẽ cõmunem remissionẽ, quæ est paxilli angularis, apposuit in ipso instrumẽti manubrio, quo scilicet manus ambularet, quod chordotonum, hoc est, quo chordæ intenduntur, vocabat. Tentionem verò vel intentionẽ simili ratione eum gravib. ad eam conversionem claviculorum paxillorúmve ab summa parte cõcordem & benè moderatã, atq; hac utens quasi scala ac gnomone seu indice, qui falli nequeat, ad multa & diversa instrumẽta experimentum in posterum extendit. Ac pulsationem patinarũ, ti-

bias & fistulas, ité monochorda seu instrumenta una chorda cõstantia, & triangularia, atq; id genus alia eaq; concordantia inveniebat in omnibus, etiã immutabilem & non variantẽ scientiã vel cõprehẽsionem numerosam. Porrò vocem, quæ particeps est numerosę cõstructionis ex numeris sex, ὑπάτην, id est, infimã nominavit. Mediã verò vocavit eam, quæ ἐπίτριτος, hoc est, sesquitertia numeri est VIII. Quę aũt infra mediam est, novẽ tonis medio acutior est, & quidem ad octavam. Iam vocem νήτην, id est, supremã, quæ est de duodecim, & medietates juxta genus intentũ simul complevit vocibus pro proportione benè aptis, atq; ita instrumentũ octo fidium numeris consõnis subjecit diplasio, hemiolio, Epitrito, horumq; differẽtiæ Epogdoo, vel sesquioctavæ. Processionem aũt naturali quadam necessitate ab gravissima infimaq; usq; ad acutissimam incipiebat. Circa hoc fides intẽdendi genus ita inveniebat. Nam chromaticum vel coloratívum illud genus in Musice, itéq; numerosũm ac concinnũ rursum aliquandò ex hoc explanavit, quẽadmodum demonstraturi quandoq; sumus, quũ de musica dicere instituemus. Cęterùm hoc genus, quod tonos seu modulos constituit, hosce gradus talesq; quosdam progressus naturales habere videtur, primũ semitonum, deinde to-

λὰς καὶ σύζυγας καὶ μονόχορδα καὶ τρίγωνα καὶ τὰ παραπλήσια καὶ σύμφωνα εὕρεσιν ἐν ἅπασι, καὶ ἀπαράλλακτον τὴν διὰ ἀριθμοῦ καταλῆψιν. ὀνομάσας δὲ ὑπάτην μὲν τὸν ἐξ ἀριθμοῦ κοινωνοῦντα φθόγγον. μέσην δὲ τὴν τῆ ὀκτῶ ἐπίτριτον αὐτοῦ τυγχάνοντα. παραμέσην δὲ τὴν τοῦ ἐννέα τόνῳ τοῦ μέσου ὀξύτερον, καὶ δὴ καὶ ἐπ' ὄγδοον. νήτην δὲ τὸν τοῦ δώδεκα καὶ τὰς μεταξύτητας κατὰ τὸ διατονικὸν γένος συναναπληρώσας φθόγγοις ἀναλόγοις, οὕτως τὴν ὁλάχορδον ἀριθμοῖς συμφώνοις ὑπέτασε, διπλασίῳ, ἡμιολίῳ, ἐπιτρίτῳ, καὶ τῇ τούτων διαφορᾷ ἐπογδόῳ. τὴν δὲ προβασιν ἀνάγκῃ τινὶ φυσικῇ ἀπὸ τοῦ βαρυτάτου ἐπὶ τὸ ὀξύτατον. καὶ τοῦτο διατονικὸν γὰρ οὕτως εὕρισκε. τὸ γὰρ χρωματικὸν καὶ ἐναρμονικὸν γένος αὖθις ποτὲ ἐκ τοῦ διεξάγειν, ὡς ἐνίοτε ποτὲ διῆξαι, ὅταν περὶ μουσικῆς λέγωμεν. ἀλλὰ τόγε διατονικὸν γένος τὸν τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς προόδους τοιαύτας τινὰς φυσικὰς ἔχειν φαίνεται, ἡμιτόνιον, εἶτα τόνον.

νον. καὶ τοῦτ' ἔστι διὰ τεσσά-
ων σύστημα δύο τόνων, καὶ τοῦ
ημίνου ἡμιτονίου. εἶτα προσ-
ρθέντος ἄλλου τόνου, τοῦ μ-
ν τοῦ μεσεμβληθέντος, ἢ
ὰ πάντε γίνεται σύστημα ἔχ-
των καὶ ἡμιτονίου ὑπάρχου-
. εἰθ' ἑξῆς τούτῳ ἡμιτόνιον,
τόνος ἄλλος διὰ τεσσά-
ων, τοῦτ' ἔστιν ἄλλο ἢ ἐπί-
τον, ὥστε ἐν μὲν τῇ ἀρχαι-
έρᾳ τῇ ἑπταχόρδῳ πάντ-
ας ἐκ τοῦ βαρυτάτου τοὺς
ἀλλήλων τετράρους τὴν
ὰ τεσσάρων ἀλλήλοις δι' ὅλ-
ωνῶν τοῦ ἡμιτονίου καὶ με-
έβασιν, τήν τε πρώτην καὶ μέ-
ην καὶ τρίτην χώραν μεταλαμ-
άνοντος καὶ τοῦ τετράχορδον, ἐν δὲ
τῇ Πυθαγορικῇ τῇ ὀκτοχόρδῳ
οι καὶ συναφὴν συστήματι ὑπαρ-
ύσης τετραχόρδου τε καὶ πεντα-
όρδου, ἢ καὶ διαζεύξει δυοῖν τε-
αχόρδοιν χωριζομένων ἀπ'
λλήλων, ἀπὸ τῆς βαρυτάτης ἢ
ροχώρησις ὑπάρξει. ὥστε τοὺς
π' ἀλλήλων πέμπτους πάντας
όγους, ἢ διὰ πάντε συμφωνεῖν
λλήλοις, ἢ ἡμιτονίου προσλαβόντας εἰς
ασαν χώρας μεταβαίνοντας,
ρώτην, δευτέραν, τρίτην, τετάρτην,
τὴν μὲν ἐν τῇ μεσικῇ εὑρεῖν λέγ-
συστήματος, αὐτὴν παρεῖσθαι

num integrū. Atq; hæc est tonorū duorum, ejusq; quod hemitoniū dicitur, διὰ τεσσάρων partium principalis. Deinde assūpto alio tono, hoc est, eo qui medius est interjectus, concentus διὰ πάντε fit princeps exsistens pars, tonorū triū & hemitonii. Deinceps ex ordine illi adjungitur ſemitoniū, atq; alius insuper tonus διὰ τεσσάρων, hoc est, alius qui ἐπίτριτος vel ſeſquitertius, ita ut in cōcentu antiquiore, qui est septē chordarum omneis ex graviſſimo infimoq;, quatuor inter ſe invicem concentū audiamus ſibi mutuò in univerſū ſimilis eſſe conſonantiæ cū hemitonio per deſcenſum, primam ſimul & mediam tertiamq; regionem ſimul participāte per quatuor chordas. In Pythagorico verò octochordarū inſtrumento, ſive principali parte ſecundum cōtactum conjunctionemve, quę principalis pars eſt quatuor chordarum & quinq;, vel juxta diſjunctionem duorum inſtrumentorum ſive concentuum, ex quatuor fidibus, quæ ab ſe invicem ſeparantur, nempè ab voce infima erit proceſſio: ita ut omnes voces quinq; ab ſe mutuo ſeparatæ, optimè inter ſe per quinq; conſonent, hemitonio paulatim & quaſi inter eundū ſecedente in regiones quatuor, id eſt, primā, ſecundam, tertiam & quartam. Atq; ea quidem Muſicen invenisſe dicitur, quam cùm cōſtituiſſet tradidit ſubditis diſci-

pulis, ut ad omnia pulcherrima facinora calcar adderet.

CAP. XXVII.

De politicis & Reipublicæ utilibus bonis, quæ solet hominibus tradere eum ipse, tum etiam amici ejus & re ipsa & sermonibus, idq; per vrbium constitutiones, & legum lationes, adeoq; per alia multa honesta studia.

PErmulta etiam de iis, quæ quoad Rerumpublicarum administrationes ab eo gesta sunt, ab illius discipulis & auditoribus laudibus celebrãtur. Ajunt enim cùm quandoq; tota belli moles in Crotoniatas incubuisset, ita ut multi oppeterent, ac funerum perquam sũptuosæ elationes & sepulchra non minoribus impendiis fierent, ex ipsis quendam ad populũ dixisse, se ex ipso Pythagora hoc narrante quondã audivisse in numinis defensione, deos cœlestes sacrificantium affectionibus haud minus, quã sacrificiorum multitudini intẽros esse. Terrestres verò deos contrario, quasi minorum hæredes factos, comis seu cõmessationibus ac lamentationibus, itẽq; cõtinentibus inferiis potationibusq;, & ferculis bellatiisve, & sacrificiis seu sũptuosis admodum & opiparis victimis delectari. Vnde propter liberam electionẽ epuli, Plutoni vocari inferos: tùm qui simpliciter eum quidem colunt, venerantur q;, eos in superiore mundo longiore temporis spatio relinqui: ab iis verò qui effusè erga luctus affecti sunt,

τοῖς ὑπηκόοις ἐπὶ πάντα τὰ κάλλιστα.

Κεφ. κζ.

Ὅτι πολιτικὰ καὶ κοινωφελῆ ἀγαθὰ παρίδωκε τοῖς ἀνθρώποις διʼ ἔργων καὶ λόγων, καὶ ἀλλὰ τὰ πολιτειῶν κατασκευάσματα ἐξ αὐτοῦ γέγονε διάφορα διʼ ἄλλων τε πολλῶν καλῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτός τε καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ.

ΕΠαινεῖται δὲ πολλὰ καὶ περὶ τὴν κατὰ τὰς πολιτείας πραχθέντων ὑπὸ τῆς ἐκείνῳ πλησιασάντων. φασί γὰρ ἐμπεσούσης μὲν ποτε περὶ τοὺς Κροτωνιάτας ὁρμῆς, πολυτελεῖς ποιεῖσθαι τάς τε ἐκφορὰς καὶ ταφάς, εἰπεῖν τινα πρὸς τὸν δῆμον ἐξ αὐτῆς, ὅτι Πυθαγόρου διεξιόντος ἀκηκοέναι ὑφ᾽ αὐτῆς θείων, ὡς οἱ μὲν Ὀλύμπιοι ταῖς τῆς θυομένων διαθέσεσιν, οὕτω τῇ θυομένων πλήθει πρόσκεινται. οἱ δὲ χθόνιοι τοὐναντίον, ὡς ἐλαττόνων κληρονομοῦντες τοῖς κώμοις καὶ θρήνοις, ἔτι δὲ ταῖς συνεχέσι χοαῖς, καὶ ταῖς ἐπιφορήμασι, καὶ τοῖς μετὰ μεγάλης δαπάνης * ἐναγισμοῖς χαίρουσιν. ὅθεν διὰ τὴν προαίρεσιν τῆς ὑποδοχῆς πλέονι καλεῖσθαι τὸν ᾅδην, καὶ τοὺς μὲν ἀφελῶς αὐτὴν τιμῶντας ἐᾶν ἐπὶ τὸν ἄνω κόσμον χρόνιον, ἀπὸ δὲ τῆς ἐπιχυμίσεως πρὸς

πρὸς τὰ πένθη διακειμένων, ἀεί τινα καλάγειν ἕνεκα τοῦ τυγχάνειν τιμῆς ἐπὶ τῆς μνήμης γινομένων. ὃν δὲ τῆς συμβουλίας ταύτης ὑπόληψιν ἐμποιῆσαι τοῖς ἀκούουσιν. ὅτι μεριζόντες μὲν ἐν τοῖς ἀτυχήμασι τὴν ἰδίαν σωτηρίαν διατηροῦσιν. * ὅτι μεριζόντες μὲν, ὑπερβάλλοντες δὲ τοῖς ἀναλώμασιν ἅπαντες πρωμοίρας καταρρέουσιν. Ἕτερον δὲ διαιτητὴν γνώμενον τινα ἀμαρτύρου πράγματος χωρὶς μὲν ἑκατέρου τῆς ἀντιδίκων ὁδῷ προσάγοντα * καταμνημονεύσαντα, φῆσαι τὸν ἐν τούτῳ κείμενον ἐπιεικῆ, καὶ ὑπερβολὴν γνώμης. τῆς δὲ ἀντιδίκων τὸ μὲν πολλὰ κἀγαθὰ κατολοφυρμένου τοῦ τετελευτηκότι, τὸ δὲ εἰπόντος, μήτι οὖν αὐτῷ πλεῖόν ἐστι. * καταδοξάσαι τὴν παρακεῖσθαι τινα ῥοπὴν εἰς τὸ πίστιν, τὸν ἐγκωμιάσαντα τὴν καλοκαγαθίαν. ἄλλον δὲ διαίτας ἐναντίας μεγάλων, ἑκάτερον φεύγειν τὴν ὑπεροψίαν, τὸν μὲν δεκαπέντε τάλαντα, τὸν δὲ λαβεῖν δύο, καταγνῶναι ξίφει, καὶ δόξαν δεδοκέναι τάλαντον ἑκάτερον. θεμένων δέ τινων ἐπὶ κα-

nec sibi etiam temperant, nullo non tempore eum aliquem ad inferos deducere, idq; ideò ut honores cõsequatur, qui intereà dum quis tumulatur, exsistunt. Atq; ut ex hac consultatione sibi apud auditores opinionem aliquã conciliet, nempè quod qui omnia moderatè perferũt, in infortuniis & adversitatibus propriam salutẽ tueãtur. Imò quod qui moderatè quidem adversam fortunam ferunt, sed omnes incredibiles sũptus super immaturis funeribus faciunt, seipsos re familiari prorsus eversuri sint. Alium verò quendã, qui factus erat cognitor rei, quæ testimonii expers esset, seorsim cũ utroq; adversariorũ per viam adducentem eum, qui ad monumentum honores tribuebat, dixisse illum, qui in eo recõditus jacebat, frugi & moderatum, nimis exquisitos & eximios exsistere. Quum aũt adversariorum alter mortuo multa felicia & augusta precatus esset, alter verò diceret, num quid ei amplius esset, respõdisse, suspicatum se quoq; aliquod ad faciendam fidem momentũ exhibitum iri, si honestatem laudibus vexisset. Item cùm alius quispiam maximi momenti judicium accepisset, utriq; eorum persuasit, qui reversi erant, ut hic quidem quatuor talenta penderet, alterum verò accepisse duo, repudiasse tria, & propter gloriam utriq; talentum dedisse. Porrò nonnullis in flagitio

gitio quopiã, quod designabatur, pallium apud certam aliquã mulierculã ex iis, quæ in foro sedent; deponentibus, & multum diuq; vetantibus ne alteri illud traderet antè, quàm uterq; præsens adesset, posteàverò sese mutuo falsis rationibus decipientibus, atq; altero in vulgi ac totius Reip. conspectu pallium resumente, dicenteq; cum alterius bona pace hoc sibi concessũ esse, altero verò, qui non accesserat, hoc deinde calũniante, ac magistratui spõsionẽ pactionemq; quæ ab initio inter eos intercesserat, patefaciente, quendã ex Pythagoræis, qui tum fortè succesſerat, dixisse, facturũ hominem juxta pacta & conventa, si utriq; adsint. Itidẽ cùm alii quidã in firma quidẽ amicitia inter se mutuo cõsuncti esse viderẽtur, sed propter quendã, qui alteri adularetur, in tacitã quandam suspicionẽ incidisset, qui dixit ad eã suspicionẽ, quasi fœmina ab alterutro corrupta esset, fortuitu Pythagoræũ hunc in fabri ærarii officinã ingressum, gladio, qui exacutus esset, ostenso, qui putabat se injuria affici, illum in ipsum artificẽ impegit, perinde ac si non satis exacutus esset, cumq; jam sectũ suspicatus esset, ipsum facere præparamẽta in eum, qui calumniis impetebatur, hic gladius, inquit, omnium reliquorum tibi est acutior excepta calũnia, cumq; hoc dixisset, hominẽ reddidisse ut cognosceχειρίᾳ πρὸς γνώμιον τῆς ἀγοραίων ἱμάτιον, καὶ διειπομένων μὴ δοῦναι θατέρῳ μέχρις ἂν ἀμφότεροι παρῶσι. μηδὲ ταῦτα παραλογισαμένων καὶ συνηγοῦς τὸ κοινὸν λαβόντος θατέρου καὶ φήσαντος συγχεχωρηκέναι τὸν ἕτερον, εἶτα συνοφαλοῦντος ἑτέρου τὸ μὴ προσελθόντος, καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὁμολογίαν τοῖς ἄρχουσιν ἐμφανίζοντος ἐνδεχόμενον τῶν Πυθαγορείων τινὰ, φῆσαι, τὰ συγκείμενα τὸν ἄνθρωπον ποιήσειν, ἂν ἀμφότεροι παρῶσιν. ἄλλων δέ τινων ἐν ἰσχυρᾷ μὲν φιλίᾳ πρὸς ἀλλήλους εἶναι δοκούντων, εἰς ὑποψίαν δέ τινα τῆς κολακευόντων τὸν ἕτερον ἐμπεσόντων, ὃς εἶπέ πρὸς αὐτὸν ὡς τῆς γυναικὸς ὑπὸ θατέρου διεφθαρμένης, ἀπὸ τύχης εἰσελθόντα τὸν Πυθαγόρειον, εἰς χαλκεῖον ἐπιδείξας ἠκονημένον μάχαιραν ὁ νομίζων ἀδικεῖσθαι τῇ τεχνίτῃ προσέκοψεν, ὡς οὐκ ἰκανῶς ἠκονηκότι καθ' ὑπονόησιν ποιεῖσθαι τὴν παρασκευὴν αὐτὸν ἐπὶ τὸν διαβεβλημένον, αὕτη σοι, ἔφη, τῆς ἄλλων ὀξύτερον ἐστὶν ἀπάντων ὀξυτέρα πλὴν διαβολῆς. καὶ τότ' εἰπόντα ποιῆσαι τὸν ἄνθρωπον ἐπισῆσαι

ῆσαι τὴ διάνοιαν, καὶ μὴ προπετῶς
ς τὸ φίλον, ὃς ἐνδον ἦν προκεκλημέ-
νε ἄλλα μᾶλλον. ἕτερον δὲ ξένῳ τινὶ
κεβληκότος ἐν Ἀσκληπιείῳ ζω-
λω χρυσᾶν ἔχουσαν, καὶ τὴν μὲν
ὁμων τὸ πρῶτον ὅτι τὴν γῆν κωλυ-
σιων ἀναιρεῖσθαι, τὸν δὲ ξένον χίλιαι-
ονλος κελεῦσαι τὸ μὲν χρυσίον ἄρ-
λεῖν, ὁ μὲν πρότερον ἐπὶ τὴν γῆν, τὸν
ὲ ζώνην ἐᾶν. ἄδηλον δὲ καὶ τοῦτο ἐπὶ
γῆς. καὶ μεταφερόμενον δὲ ὑπὸ
ῦ ἀγνοούντων εἰς τόπους ἑτέρους, ἐν
ρότωνι φασὶ λέγουσιν, ὅτι θέας
ης καὶ γελωτος ὑπὸ τῶν θεάτρου φε-
μένων, ἐπιβάς τινος τῶν καταπε-
λευκότων πρὸς τὸ πλησίον καθή-
μενον, ὁρᾷς τὰς μαίνιδας; ἐπανέ-
ας δὲ τὸν Πυθαγόραν ἔφασαν αὐτὰς
ὶ τὸν χιλίων ἀριθμὸν, ὑπολαβόν
ὸ πρῶτον ἔλεγον τὰς παῖδας ἔξαι-
ν καὶ παντελείαν τινὰ, λέγε ὑπὸ
νεῶν πλουμένας ἁρπάνας μεγίστη-
ους, ἢ πρὸς ἀλλήλους διάφορους,
ας, δίνας χθονίους, πέτρας ὑπὸ πρὸς Πυθα
ραν ἀναβοᾶλλοντας, προσελθὼν
ιλύτου, φάσκων οὐ δεῖν ἐφ' ἕτερον
οιεῖσθαι τὴν ἀναφοράν, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς
ληθέσι τὴν ὄρξιν. τὰ μὲν ἄλλα αὐ-
ῶσαι τὴν ἀκόσμητον ἕξιν φερόμενος ἀ-
πεσεν. αἰσχυνόμενος δὲ ἐπὶ τῷ πρά-
τερος εἶναι, καὶ πρότερος ὢν αὐτὸς
ροσελθεῖν. καὶ ταῦτα πρὸς ἐ-
ίνον εἰπεῖν, καὶ τὰ περὶ Φιντίαν

ret & ad mentem rediret, nec temerè in amicũ, qui intrò vocatus erat, peccaret, graviúſve quid ſtatueret. Alium verò, cùm hoſpes quidam in æde Aeſculapii formînã zonam aureã habentem ejeciſſet, & leges quidem, quod in terram cecidiſſet, tollere vetarẽt, hoſpes verò hoc perquàm indignè ferret, juſſiſſe ferunt aurũ, quod humi nõ cecidiſſet, eximere, zonam autem ipſam relinquere. Eam enim in terrã decidiſſe. Et quod ab rei ignaris ad alia loca transfertur, Crotone accidiſſe ferunt, quia cùm ſpectaculũ daretur, & grues ſub theatro pervolitarent, quidam ex iis, qui navigio appulerant, ad illũ, qui proximè aſſidebat, dicens, viden' teſtes? Quod cùm Pythagoreorũ quidã exaudiſſet, eos in curiam millium duxit, cum hac ſuſpicione, quòd dicerent illos inventos pueros quoſdã ſubmerſiſſe teſtantes grues naves ſupervolãtes. Nonnulli verò inter ſe diſſentientes, ut viſum fuit, vocãtes ad Pythagoram delati ſunt. Quos cùm ipſe acceſſiſſet, illorum controverſiam dirẽdit, dicens criminis delationẽ non oportere in alium torquere, ſed iram inter ſe oblivione conſepeliendã eſſe. Cætera quidem ipſorũ dixiſſe cum, qui audiebat, inſigniter placere: at pudore ſuffundi, quòd cum ætate & ãnis ſuperior eſſet, non itidem prior eſſet adeundo. Atq; hæc illum ad eũ dixiſſe, & de Phintia

& Damone, item de Platone & Archita, præterea de Clinia & Proro. Adhæc verò cùm Eubulus Mesenius in patriam & ad proprios penates navigãs ab Tyrrhenis prædonibus interceptus, moxq; in Tyrrheniam abductus esset, & Nausithus Tyrrhenus Pythagoricus eum ex discipulis Pythagoræ esse intellexisset, è manibus prædonum illũ eximens cum omni securitate Mesenæ apud suos salvum & incolumem restituit. Præterea cùm Chartaginienses ampliùs quinquies mille viros, qui apud ipsos mererẽt stipendium, in insulam quandam desertam missuri essent, ac Miltiades Karthaginiensis in hisce vidisset Possidem AEgeum (qui ambo Pythagoræi erant) ipsum accessit, sed quod futurũ esset, minimè ei aperuit. Rogabat aũt eum, ut ad suos quàm posset citatissimo gradu aufugeret, ac navi præternavigante, dato insuper viatico ipsum notũ dixit, eoque incolumẽ præstitit, & salvũ ab omnib. discriminib. & periculis cõservavit. Ac summatim, si quis omnia colloquia & conversationes, quas inter se Pythagoræi habuerũt, ordine recẽseat, liber prolixitate sua in immẽnsum excresceret, & nec tẽpus ferret. Transeo igitur potiùs ad ea, ut describam, quẽadmodũ nonnulli ex Pythagoræis homines fuerint politici, & in Repub. administrãda, adeóq; imperãdo planè periti. Le-

καὶ Δάμωνα περὶ τε Πλάτωνος καὶ Ἀρχίτου, καὶ τὰ περὶ Κλεινίαν & Πρῶρον. χωρὶς τούτων τούτων δὲ Εὔβουλον τὸν Μεσηνίον πλέοντα οἶκον, & ληφθέντα ὑπὸ Τυρρηνῶν, καὶ καταχθέντα εἰς Τυρρηνίαν, Ναυσίθους ὁ Τυρρηνὸς Πυθαγόρειος ὢν ἀπαλλάττει αὐτὸν, ὅτι τῶν Πυθαγόρου μαθητῶν ἦν, ἀφιλόμενος τὰς ληξὰς μετ' ἀσφαλείας πολλῆς εἰς τὴν Μεσσήνην αὐτὸν κομίσας. Καρχηδονίων τε πλείους ἢ πενταχίλιους ἄνδρας τοὺς παρ' αὐτοῖς στρατευομένους εἰς νήσον ἔρημον ἀποστέλλειν μελλόντων, ἐν τούτοις Μιλτιάδης ὁ Καρχηδόνιος Ποσείδιον Αἰγαῖον ἀμφότερον τῶν Πυθαγορείων ὄντες, προσελθὼν αὐτῷ τὸν μὲν πρᾶξιν τὴν ἐσομένην οὐκ ἐδήλωσεν. ἄξιον δ' αὐτὸν εἰς τὴν ἰδίαν ἀποχωρεῖν τὴν ταχίστην, καὶ παραπλεύσαντα νεὼς σωτίσασαν αὐτῷ, ἐφόδιον προσθεὶς, καὶ τὸν ἄνδρα διέσωσεν ἐκ τῶν κινδύνων. ὅλως δὲ πάσας εἴ τις λέγοι τὰς γεγενημένας ὁμιλίας τοῖς Πυθαγορείοις πρὸς ἀλλήλους, ὑφαίρει ἂν τῷ μήκει τὸν ὄγκον, καὶ τὸν καιρὸν τοῦ συγγράμματος. μέτεσμι οὖν μᾶλλον ἐπ' ἐκεῖνα, αἷς ἦσαν ἴσιοι τῶν Πυθαγορείων, πολιτικοὶ καὶ ἀρχικοί. καὶ γὰρ νόμους

μὲς ἐφύλαττον, καὶ πόλεις. Ἰταλικὰς διέφησαν τινες, ἀποφαινόμενοι μὲν καὶ συμβουλεύοντες τὰ ἄριστα, ὑπερεφέροντο, ἀπεχόμενοι δὲ δημοσίων προσόδων. πολλῶν δὲ γινομένων καὶ αὐτοῖς διαβολῶν, ὅμως ἐπεκράτει μέχρι τινὸς ἡ τῶν Πυθαγορείων καλοκαγαθία, καὶ ἡ τῶν πόλεων αὐτῶν βούλησις, ὡς ἐπ' ἐκείνων οἰκονομεῖσθαι βέλτιστα τὰ περὶ τὰ πολιτεία. ἐν τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ δοκοῦσιν αἱ καλλίστας τῶν πολιτειῶν ἐν Ἰταλίᾳ γενέσθαι καὶ ἐν Σικελίᾳ. Χαρώνδας τε γὰρ ὁ Καταναῖος, εἷς εἶναι δοκῶν τῶν ἀρίστων νομοθετῶν, Πυθαγόρειος ἦν. Ζάλευκός τε καὶ Τίμαρις, οἱ Λοκροὶ ὀνομασθέντες μάλιστα δὲ νομοθεσία, Πυθαγόρειοι ἦσαν, οἵτε τὰς Ῥηγινὰς πολιτείας συστήσαντες, τήν τε γυμνασιαρχικὴν κληθεῖσαν, καὶ ἣ * ὅπι Θοκλέους ὀνομαζομένη. Πυθαγόρειοι λέγονται εἶναι Φίντιός τε ὁ Θεοκλῆς, καὶ Ἐλικτίων ὁ Ἀριστοκράτης δὲ ἠσκήκασι δόξης εὐμαθείᾳ τε ὁ ἔθεσιν. οἷς ὁ αἱ ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις πόλεις κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐχρήσαντο. ὅλως δὲ εὑρεῖν αὐτὴν γνώμην φασὶ, ὁ τῆς πολιτικῆς ἅπασης παιδείας, εἰπόντα μηδὲν εἶναι πρὸς ἡμᾶς ἐν τῷ ὅλῳ πραγμάτων ἀλλὰ μεῖξιν, καὶ γῆν πυρὸς καὶ αὖρ ὕδατος καὶ πνεύματος καὶ ἅπα πνεύ-

ges enim obſervabāt, & nōnulli diverſas Italiæ urbes ſparſim habuerunt, decernentes quidem & cōſultantes, quę optima eſſent: quæcūq; in manus ſumebant: ſed à publicis fructibus & vectigalibus abſtinentes. Cùm aūt multæ contra ipſos calumniæ adhiberentūr, aliquouſq; tamen Pythagoræorū honeſtas, ipſarumq; urbium voluntas vincebat, ut ab illis Rempub. vellent gubernari. Hoc tempore vidētur Reſpublicæ optimè conſtitutæ in Italia ſimul & Sicilia extitiſſe. Siquidem Charondas ille Catanæus, qui optimorū legiſlatorum unus eſſe videtur, Pythagoræus erat. Item Zaleucus & Timares, Locrenſes ferēdis legibus celebres, Pythagoræi fuerunt, qui & Rheginicarum urbium ordines conſtituerunt, nempè principatum gymnaſiorum vulgò vocitatum, & illum, qui itidē Empedoclis nominat' eſt. Adhęc Phytius & Theocles Pythagoræi dicuntur eſſe, & Elicion atq; Ariſtocrates cum ſtudiis, tum etiam moribus & inſtitutis excelluerunt. quibus etiam civitates, quæ in illis locis ſunt, iſtis temporibus uſæ fuerunt. In ſumma verò ajūt ipſum eſſe univerſæ diſciplinæ politicæ inventorem, ac dicere ſolitum, rerum omnium nihil eſſe purum atque integrum. Sed terram quoque ignis, & ignem aquæ ac ſpirituum participē eſſe. Eodem modo bonum turpitu-

dinis,& juſtum injuſtitiæ particeps eſt, reliquaq; his ſimilia ſimiliter ſe habẽt. *Ex hoc verò argumento in utramq; partem oratio acrem impetũ ſortita eſt. Duos autem corporis juxta ac animi motus eſſe ajebat: alium quidẽ nulla ratione utentem,alium verò ſuapte ſponte ac liberè aliquid occipiẽtem.Rerumpub. ſeu vitæ generũ lineas quaſdam certas,easq; treis conſtituit inter ſe mutuo extremitatibus contingentes,unum angulum rectum efficientes,quarum illa quidem naturã habeat ad tertiam, alia verò quinq;, quæ hæc poſſit. Tertiam autem, quæ hatum utrarumq; partium medium habeat. Cæterùm quum nos tum linearum inter ſe, tum etiam locorum quæ ab hiſce exſiſtunt, concurſus eodem deſinentes, expendimus,optimã Reipu. formam & imaginẽ ob oculos poni ac deſcribi cernimus. Illã verò opinionẽ Plato ſibi manifeſtò ceu propriã vendicavit in dialogis de Repub.Epitritum illum fundum in quinario numero ſimul copulatum,præbentẽq; duas illas harmonias ſeu concẽtus.Perhibent aũt ipſum etiam exercuiſſe moderatas perturbationes,ac, ut ſic dicã, medietates, ut faciat cum aliquo bonorum duce,quo vita quiſq; foelix ac beatus exſiſtat. Atq; ut rẽ omnẽ in pauca conferam, ipſũ adinveniſſe ajũt noſtrorũ bonorũ ac decõ-

μαλὸς ὄζι καλὸν αἰσχρῦ, καὶ δίκαιον ἀδίκου, καὶ τ' ἄλλα καὶ λόγου τούτοις. ἐκ δὲ ταύτης τῆς ὑποθέσεως λαβεῖν τὸν λόγον τὴν εἰς ἑκάτερον μέρος ὁρμήν. δύο δὲ ἔφη κινήσεις καὶ τῆ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς. τὴν μὲν ἄλογον, τὴν δὲ προαιρετικὴν. πολιτειῶν δὲ γραμμάς τινας δύο τριῶν συνισταμένων τοῖς ἄκροις ἀλλήλων συμφωνούσας, μίαν ὀρθὴν γωνίαν ποιούσας. τὴν μὲν ἐπίτριτον φύσιν ἔχουσαν. τὴν δὲ πέντε τοιαῦτα δυναμένων. τὴν δὲ τούτων ἀμφοτέρων ἀναλογον. λογιζομένων δ' ἡμῶν, τάς τε τῶν γραμμῶν πρὸς ἄλληλα συμπλοκὰς, καὶ τὰς τῶν χωρίων τῶν ὑπὸ τούτων βαλτίονι ὑποτυποῦσθαι πολιτείας εἰκόνα. σφετερίσασθαι δὲ τὸν δόξαν Πλάτωνα λέγοντα φανερῶς ἐν τῆ πολιτείᾳ, τὸν ἐπίτριτον ὀνείνον συνθέντα τὸν τῆ πεμπάδι συζευγνύμενον, καὶ τὰς δύο παρεχόμενον ἁρμονίας. ἐσπουδακέναι δὲ φασιν αὐτὸν καὶ τὰς μεσοπαθείας, καὶ τὰς μεσότητας, ἐπὶ τὸ σεμνόν τινι προσηκούσῃ τῶν ἀγαθῶν ἕνεκεν εὐδαίμονα ποιεῖν τὸν βίον. καὶ συλλήβδην προσειρῆσθαι τὴν αἵρεσιν τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν καὶ προσ-

προσηκόντων ἔργων. ἀπαλλάξαι δὲ λέγε) τὰς Κροτωνιάτας ὑπὸ τῶν παλλακίδων, καὶ καθόλου τῆς πρὸς τὰς ἀνδρογύνους γυναῖκας ὁμιλίας. πρὸς * δεῖνα γὰρ τὸν Βροντίνου γυναῖκα τῶν Πυθαγορείων ἑνός ὄντων σοφήν τε καὶ σπουδὴν τὴν ψυχήν, ἥς ὄζει καὶ τὸ καλὸν ἐκ σπερμάτων ῥῆμα, τὸ τὴν γυναῖκα δεῖν θύειν αὐθημερὸν ἀνίστασθαι ἀπὸ τῆς ἑαυτῆς ἀνδρός. ὅ τινες εἰς Θεανὼ * ἀναφέρουσι. πρὸς δὴ ταύτην παραλθούσας τὰς τῶν Κροτωνιατῶν γυναῖκας παρακαλέσαι περὶ τοῦ συμπείσαι τὸν Πυθαγόραν διαλεχθῆναι περὶ τῆς πρὸς ἑαυτὰς σωφροσύνης τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν. ὃ δὲ καὶ συνεβούλευε καὶ τῆς γυναικὸς ἐπαναγιλαθείσης, καὶ τοῦ Πυθαγόρου διαλεχθέντος καὶ τῶν Κροτωνιατῶν * προθύντων ἀναιρεθῆναι πάντάπασι τὴν τότε ἐπιπολάζουσαν ἀκολασίαν. ἔτι φασὶ Πυθαγόραν ἀφικομένων εἰς τὴν πόλιν τῶν Κροτωνιατῶν ἐκ τῶν Συβαριδῶν πρεσβυτῶν, ἐπὶ τῇ * ζητήσει τῶν φυγάδων διαστάντων τινὰ τῶν πρεσβέων, αὐτόχειρα γεγενημένον τῶν αὐτοῦ φίλων, μηδὲν ὑποπτεύσαντας αὐτοῦ. ἐπερομένου δὲ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ βούλοιτο καὶ ὁμιλίας αὐτῷ μέτοχον, εἰπεῖν, ὡς ὁ θεμιστεύοι

tium actionum hæresin. Fertur item Crotoniatas ab pellicibus, planéque à consuetudine illocabilium foeminarū liberasse quasiq; manumisisse. Nā cū ad Theano Brotini, qui unus erat ex Pythagoræis, uxorem, quæ esset sapiēs atq; animo singulari præstans foemina, cujus etiā est illud pulchrum & perquàm memorabile atq; illustre dictū, *fœminem sacrificia præstare oportere eodem, quo ab proprio viro lecto surgit*, quod tamē quidā ad Theano Pythagoræ conjugem referunt: ad hanc, inquā, cùm accessissēt Crotoniatarū uxores suppliciter eam rogavisse ferūt, ut Pythagorā inducere vellet, quo viris suis dissereret, ut erga sese casti & pudici forent. Atq; idipsū etiam, dum uxor stetit promissis, & Pythagoras eorum viris hac de re disseruit, accidisse, & Crotoniatæ quoq; ōnino conatisūt incontinētiam ac lasciviam, quæ tum temporis per mores suorum serpebat vigebatq;, è medio tollere. Adhæc ajūt Pythagoram cùm Crotoniatarū in urbem legati ex Sybaride civitate ad inquirendos fugitivos appulissēt, & legati quendam ex amicis ipsius vidissent propria se manu interficientē, aut saltem aliquid molientem, nihil ipsi respondisse. Cùm verò homo interrogaret, ac cuperet ejus consuetudinis convictusque esse particeps, dixisse Pythagoram se hominibus

nec leges nec oracula reddere. Atque inde eum apud quosdam Apollinem fuisse habitum. Hæc omnia, quæque paulò antè diximus de liberatione à tyrannis, & quemadmodum urbes tam in Italia quàm Sicilia in libertatẽ vindicarentur, & de aliis pluribus argumenta afferemus, è quibus utilitas, quam ille ad Rempublicam attulit, & hominibus contulit, veluti è speculo, consideretur.

τοῖς ἀνθρώποις. ὅθεν δὴ καὶ παρὰ τισιν Ἀπόλλων νομισθῆναι αὐτόν. ταῦτα δὴ καὶτὰ καὶ ὅσα μικρὸν ἔμπροσθεν εἰρήκαμεν περὶ τῆς τῶν τυράννων καταλύσεως καὶ τῆς τῶν πόλεων ἐλευθερώσεως τῶν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ, καὶ ἄλλων πλειόνων δείγματα ποιησόμεθα, τῆς εἰς τὰ πολιτικὰ φιλείας αὐτῆς, ἣν συνεβάλλετο τοῖς ἀνθρώποις.

CAP. XXIIX.

Quæcunquam admirabilia facinora reipsa gesserit, quæq; & qualia in divinum cultũ pertinguntur, & propter deorum benevolentiam summam in homines exhibet beneficentiam, quæ & demissa sunt ad mortale hominum genus per Pythagoram.

Κεφ. κθ.

Ὅσα θεῖα καὶ θαυμαστὰ ἔργα διεπράξατο, καὶ ὁποῖα ἄντικρυς εἰς εὐσέβειαν, καὶ διὰ τὴν θεῶν εὐμένειαν πρὸς μέγιστον παρέχεται εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίαν, ἃ καὶ κατεπέμφθη εἰς τὸ θνητὸν γένος διὰ Πυθαγόρου.

QUæ sequuntur, nequaquam ita communiter, sed seorsim abscindentes ejus res gestas cum virtute conjunctas oratione exornemus. Primùm autem à diis incipiemus, quèad modũ hoc de more fieri assolet, ejusq; religionem & pietatem ostẽdere & ob oculos ponere conemur, atque opera ab ipsa pietate religioneq; admirabilia nobis ipsis ostendamus atq; oratione ornemus. Ille igitur istius vel unum argumentum esto, cujus & antè meminimus, nempe quòd suum ipsius animum nosset, quis esset, & unde in corpus immigravisset, ejusque priora vitæ genera, eorumq; planè manifestaria argumenta exhibuit. Posteà igitur ille aliquando Nestum fluvium cum mul-

Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο μηκέθ' ἑτέρως κοινῶς, ἀλλὰ καθ' ἰδίαν διαλεμόμενοι τὰ τῶν ἀρετῶν ἔργα αὐτῇ τῇ λόγῳ κοσμήσωμεν. ἀρξόμεθα δὲ πρῶτον ἀπὸ θεῶν, ὥσπερ νομίζεσθαι, τό τε ὁσιότητα αὐτῆς πειρασθῶμεν ἐπιδείξαι, καὶ τὰ ἀπ' αὐτῆς θαυμαστὰ ἔργα ἐπιδείξωμεν ἐναργῆ αὐτοῖς, καὶ τῷ λόγῳ κοσμήσωμεν. ἓν μὲν οὖν δεῖγμα αὐτοῦ ἐκεῖνος ἔστω, ὃ καὶ πρόσθεν ἐμνημονεύσαμεν, ὁπότε ἐγίνωσκε τὸ ἑαυτοῦ ψυχήν, τίς ἦν, καὶ πόθεν εἰς τὸ σῶμα εἰσελήλυθε. τάς τε προτέρους αὐτῆς βίους καὶ τούτων προδήλα τεκμήρια παρεῖχε. μετὰ τοῦτο τοίνυν ἐκεῖνος Νέστον ποτὲ τὸν ποταμὸν σὺν πολ-

λοῖς τ̃ ἰταλιωτῶν ἀγαθαίνων προσ-
ῆκε τῇ φωνῇ. καὶ ὁ πόλεμος γεγω-
νότι καὶ βαρὺ, ἀπεφθέγξατο τάδε
τῶν ἀκροάσεων, Χαῖρε Πυθαγόρα.
ἔτι μὲν καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν μὲ Με-
ταπωντίῳ τ̃ Ἰταλίας, ἐν Ταυ-
ρομενίῳ δ̃ Σικελίας συγγενέσθαι,
διαλέχθαι κοινῇ τοῖς ἐκάτερωθεν
ἑταίροις αὐτῶν ἀγαθεβαιοῦντα χε-
δὸν ἅπασας σταδίων ἐν μεσαιτ-
μίῳ πανταπόλλωνα, καὶ κατ̃ γῆν καὶ κατ̃
θάλατταν ἐπαρχόντων, ὑδ̃ ἡμέ-
ραις ἀνυσίμοις πάνυ πολλαῖς. τὸ
μὲν γὰρ, ὅτι τ̃ μηρὸν χρύσεον ἐπέ-
δειξεν Ἄβαρι τῷ Ὑπερβορέῳ εἰ
κάσαντι αὐτ̃ Ἀπόλλωνι τ̃ Ὑ-
περβορέοις, ὅπερ ἦν ἱερεὺς ὁ Ἄ-
βαρις, βεβαιοῦν ὡς τοῦτο ἀληθὲς
ὑπολαμβάνοι, καὶ ὑ διαψεύδοιτο
καὶ πάνυ τεθρύλληται. καὶ μυρία ἕ-
τερα τούτων θειότερα καὶ θαυμα-
στότερα περὶ τ̃ ἀνδρὸς ὁμα-
λῶς καὶ συμφώνως ἱστορεῖται· προ-
ρρήσεις τε σεισμῶν ἀπαραβάτους,
καὶ λοιμῶν ἀποτροπὰς σὺν τάχει,
καὶ ἀνέμων βιαίων, χαλαζῶν τε
χύσεως παυσιλύπους καὶ λιμένων
καὶ κυμάτων καταμείωσίς τε καὶ θαλασ-
σίων * ἀποδιασμοὺς, πρὸς τὸ μά-
θητῶν ἑτέρων διαβασιν ὧν μέλλε-
βόντας. Ἐμπεδοκλέα τε τ̃ Ἀκρα-
γαντῖνον καὶ Ἐπιμενίδην τ̃ Κρῆτα,
καὶ Ἄβαριν τ̃ Ὑπερβόρειον πολ-

tis amicis transiens voce affatus est. Ac fluvius aliquid ita sonorum & exaudibile, itemq; clarum & perspicuum, ut ab omnibus exaudiretur, rursum breviter elocutus est, *Salve Pythagora*. Adhæc quum uno eodemque die in Metapontio Italiæ, simulq; in Tauromenio Siciliæ urbibus adfuisset, ferunt eum publicè in frequenti corona amicis ipsorum disseruisse, confirmantem penè omneis in medio plurimorum stadiorum, tam qui terra, quàm mari essent, non admodum multis diebus expediti. Nam ejus generis est, quòd Abari illi Hyperboreo coxam auream ostendit, qui eũ Apollini, qui apud Hyperboreos colebatur, cujus Abaris erat sacerdos, similem esse dixit, cõfirmans hoc verè à se existimari, minimèq; mendaciter disseminari, ac vulgo planè jactatum esse. Aliaq; infinita hisce diviniora atq; admirabiliora de viro illo æqualiter unáque voce & consensu commemorantur. Prædictiones item terræmotuum sempiternas, & pestilentiarum celeres depulsiones, vehementium ventorum ac grandinũ quæ effunduntur, repentinæ sedationes & quasi ad quietem compositiones, adhæc fluctuũ & fluviatilium, & marinorum * ad facilem sociorũ trãsitum. Quæ quum etiam Empedocles ille Acragantinus & Epimenides Cretensis, atq; Abaris Hyperboreus arri-

puissent, ipsos quoq; talia quædam nõ unius generis frequenter perfeciſſe. Ipſorum verò geſta ſeu præclara facinora manifeſta ſunt, præſertim cùm Empedoclis cognomentũ ſit Alexanemos, quòd ventos arceret vel ſedaret. Epimenidis aũt Catharies, hoc eſt, mundus ſeu purus. Abaridis, A Ethrobates, quòd per æthera graderetur. Nam cùm iſtius Apollinis, qui in Hyperboreis divino cultu & honore afficiebatur, jaculo, quod dono habebat, quaſi inequitaret, fluvios & maria locaq; inacceſſa, modo quopiam per aërem gradiẽs, tranſivit, quod nonnulli quoq; ſuſpicati ſunt tum Pythagoræ uſu eveniſſe, quũ itidem in Metapontio & Tauromenio cum amicis, qui in utriſq; locis degebãt, uno eodẽque die congreſſus eſt. Dicitur verò etiam terræmotum futurũ ex puteo, cujus aquã guſtaverat, prædixiſſe. Itẽ navem quæ vento ſecũdo navigaret, ſubmerſũ iri. Atq; hæc quidem certiſſima religionis & pietatis ipſius argumenta ſũto. Volo aũt paulò altiùs principia, quæ de cultu ac religione deorum habuit, indicare, quæ propoſuit Pythagoras juxta ac viri, qui ex ipſius ſchola prodierũt, omnia quæ partiũtur & ſtatuũt de agendo, collineare & tẽdere ad ſcopũ cõfeſſionis numinis. Atque hoc principiũ eſt, & univerſa hominis vita, in hoc ut Deũ ſequatur, cõpoſita

λαχῆ καὶ αὐλὸς τοιαῦτά τινα ὑπηρετῆσαι. δῆλα δ' αὐτῶν τὰ σοιήματα ὑπάρχει. ἄλλως δὲ καὶ Ἀλεξανεμος μὲν ὁν τὸ ἐπώνυμον Ἐμπεδοκλέους. καθαρὶης δὲ τὸ Ἐπιμενίδου, αἰθροβάτης δὲ τὸ Ἀβάριδος. ὅτι ἄρα ὄχῳ τῷ ἐν Ὑπερβορείοις Ἀπόλλωνι ῥηθέντι αὐτῷ ἐποχούμενος, ποταμούς τε καὶ πελάγη & τὰ ἄβατα διέβαινεν ἀεροβατῶν ξβ-πον τινά, ὅπερ ὑπενόησαν & Πυθαγόραν τινες πεποιῆσθαι τότε, ἡνίκα καὶ ἐν Μεταποντίῳ & Ταυρομενίῳ τοῖς ἑκατέροθεν ἑταίροις ὡμίλησε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. λέγεται δ' ὅτι καὶ σῳσα μὲν ἐσόμενον ἐπὶ φρέατος, οὗ ἐγεύσατο, προηγόρευσε. καὶ περὶ νεὼς ὑποδρομούσης, ὅτι καταποντισθήσεται. καὶ ταῦτα μὲν ἔστω τεκμήρια τῆς εὐσεβείας αὐτοῦ. βούλομαι δὲ ἀνωθεν τὰς ἀρχὰς ὑποδεῖξαι τῆς περὶ θεῶν θρησκείας, ἃς προσῆσατο Πυθαγόρας τε καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ ἄνδρες. ἅπαντα ὅσα περὶ τὸ πράττειν διορίζουσιν ἐς ὁμολογίας. καὶ ἀρχὴ αὐτὴ ὅδε, καὶ βίος ἅπας συντέτακται πρὸς ἀκολουθεῖν τῷ θεῷ, καὶ ὁ λό-

ὁ λόγος οὗτος, ταῦτα ὅτι τῆς φιλοσοφίας. ὅτι γελοῖον ποιοῦσιν οἱ ἀνθρωποι, ἄλλοθεν πόθεν ζητοῦντες τὸ θεῖον, ἢ ἐφ' ἑαυτῶν καὶ ὁμοίων. ὥσπερ δ' ἂν εἰ τις ἐν βασιλευομένῃ χώρᾳ τῷ πολίτῃ τινὰ ὑπάρχον ἀπιστοίη, ἀμελήσας αὐτῷ τοῦ παντὸς ἄρχοντος. τοιοῦτον γὰρ οἴονται ποιεῖν καὶ ἄνθρωποι. ἐπεὶ γὰρ ὅτι τὸ θεῖον, καὶ οὗτος πάντων κύριος, δεῖν δὲ ὁμολογεῖν αὐτῷ τὰ κράτιστα ὅτι. πάντες τε αὖ μᾶλλον ἂν φιλοῖεν, καὶ οἷς ἂν χαίροντα, τούτοις διδοῖεν τἀγαθά. πρὸς δὲ οὓς ἐναντίως ἔχουσι, τἀναντία. δῆλον ὅτι ταῦτα πράττοντι, οἷς τυγχάνει τὸ θεῖον χαίρον, ταῦτα δὲ οὐ ῥᾴδιον εἰδέναι μὴ τοῖς ἐκ θεοῦ πεπνευσμένοις, ἢ θεοὺς αὐτοὺς ἢ παῖδας τῆς τέχνης θεῖας προρίζηται. διὸ δὲ περὶ τὴν μαντικὴν σπουδάζουσι. τίνων γὰρ αὐτὴν ἁρμοττόντως ἐστὶ περὶ θεὸν ἐμπειρία; ἄνθρωπος δὲ οὐδεὶς ἐφ' ἑαυτῷ ἔχει τὸ ἀληθεύεσθαι ἐν τῷ ὑπὸ θεοῦ ἢ δαίμονος ἐνθουσιάζεσθαι. ὅτι δὲ μὴ τῷ ἐντυγχάνοντι τὰ πολλὰ ἀποσημαίνεται, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς ἐν οἷς τὸ θεῖον καὶ μὴ νομίζειν ἀλαζονείας,

est, hæcq; ratio, & hæc studii sapientiæ principia sunt. Siquidē homines rem ridiculam committūt, qui quod rectū honestumq; est, aliunde quàm ab ipsis diis & similibus quærunt. Sanè cōsimiliter faciunt, ac si quis in regione, cui rex aliquis præsit atq; imperet, civium quempiam principem, ipso omnium rege neglecto, colat. Tale nāq; homines facere arbitrantur. Nā quia & Deus est, atq; hic omniū dominus, æquum & bonum est, ut de eo, qui Dominus est, confessionem edamus. Quinimò omnes quoscumq; diligunt, quibusq; delectantur, illis bona conferunt. Illis verò, erga quos cōtrario modo affecti sunt, contraria largiuntur. Iam verò ea facienda esse, quibus Deū delectari cōstat, manifestū est. Hoc autē scitu haud ita facile est, nisi quis Deum ipsum audiēdo, vel deos audierit, vel divina arte sibi scientia parata. Ideoq; in divinationibus sese exercent. Hæc enī sola interpretatio benevolētiæ deorū est. Ecce certè quisquis res, quæ ab ipsis fiūt, interpretatur, dignissimus ēo, qui deos esse putari videatur. Qui verò rectè cēsent vel opinantur de divinitate, illorū alterutrū, imò verò utrumq; continget. Placuēq; verò quæ scitè ac pulchrè ab illis dicta fuere, quæ ex sacrificiis interfuūt mortalibus introducta fuūt, quòd existimarent, eos ita sē habere, nec cēserent rem esse inanem vel arrogantiā,

sed ab Deo quopiã initiũ haberẽt. Atq; hoc quidem oẽs Pythagorici simul cum rẽ fide dignissimã habẽt, quemadmodũ quæ fabulosè de Aristæo Proconnesio & Abaride Hyperboreo commemorãtur, quæq; alia id genus dicũtur. Omnib. en. ijs, qui talib. fidẽ adhibẽt, multa quoq; ipsi conãtur. Taliu m verò quæ fabulosa videtur, mentionẽ faciũt, quasi qui illis fidẽ nullo modo derogẽt qdquid ad divinũ numen sursum adducatur. Quidam igitur aiebat EVrytũ dicere, pastorẽ quendã sibi cõmemoratum esse, cùm super Philolai monumẽtũ pasceret, se quendã in sepulchro cubantẽ exaudisse. Perhibẽt etiam quẽdã Pythagoræ aliquãdo dicere, sibi quodã tẽpore visum fuisse, cũ patre, qui iã obierat mortẽ, se loqui in sõno, ac quærere eorum illud rei argumentũ esset, at ipsum respõdisse, nullã hoc significationẽ aliã habere, quã quòd verè cũ illo colloqueretur. Nẽpe quẽadmodũ hoc, te mihi loqui in præsentia, nihil omninò significat: ita nec illud significationis aliquid habet. In omnibus igitur istiusmodi neq; eos fatuos arbitrãtur, sed illos, qui fidẽ non adhibẽt. Neq; en. ita judicant, quasi quæ dã deorũ opera sint talia, ut effici possint, alia verò non possint, ut sapiẽtes quidã summam, sed qũ possibilia sunt, & idẽ est principium veritũ, quos illi omninò Lini esse aiũt. Sanè illorum fortè sunt,

ἀλλ' ὑπ' ἄλλου θεοῦ ἔχειν τὴν ἀρχὴν καὶ τοῦτο μὲν ἅπαντες οἱ Πυθαγόρειοι ὅμως ἔχουσι πιστεύειν ὡς, οἷον περὶ Ἀριστέου τοῦ Προκοννησίου, καὶ Ἀβάριδος τοῦ Ὑπερβορέου τὰ μυθολογούμενα, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα λέγεται. πᾶσι γὰρ πιστεύουσι τοῖς τοιούτοις, πολλὰ δὲ καὶ αὐτοὶ ποιοῦσιν. τῶν τοιούτων δὲ τὴν ἱστορουμένην μυθικῶν ὑπομιμνησκόντων, ὡς οὐδὲν ἀπιστοῦντας ὅ, τι ἂν εἰς τὸ θεῖον ἀναφέρηται. ἔφη γοῦν, Εὔρυτόν τινα λέγειν, ὅτι φαίη ποιμένα ἀνακαλέσαι τινὰ ἐπὶ τύμβου κείμενον ὑπὲρ τοῦ τάφου τοῦ Φιλολάου. φασὶ δὲ τοῦ Πυθαγόρου τινα φάναι λέγειν, ὅτι δοκοίη ποτὲ ἐν τῷ ὕπνῳ τῷ παρὰ ἑαυτῷ διαλέγεσθαι τῷ πατρί· σημεῖον δὲ τοῦτο εἶναι τοῦ ἐπιτρέπειν τινὰ τοιαῦτα· τὸν δὲ εἰδέναι φάναι, ἀλλ' ὡς διελέγετο αὐτῷ ἀληθῶς, οὐ περ ἂν καὶ νῦν ἐμοὶ διαλέγεσθαι σημαίνειν, ὅταν εἰδέναι φῇς. ὥστε τοῦτο φάναι τὸ σημεῖον οὐδὲν μᾶλλον τοὺς ἀπίστους, ἀλλὰ τοὺς ἀπιστοῦντας. ἡ γὰρ τῶν μὲν θεῶν ἐστὶ θεῶν, τὰ δὲ δύνατα, ὥσπερ ἄλλης τινὸς συμβουλεύουσιν· ἀλλὰ πάντα δυνατὰ ἡ ἀρχὴ αὐτὴ ἔχει· τὰ δὲ ἀδύνατα ἔλπιδος

ἐλπιδας χρὴ πάντα, ἐπεὶ ἐκ ἐ-
ς', οὐδὲν ἔλπτον,
ῥᾴδια πάντα θεῷ τελέσαι καὶ
ἀνήυτον οὐδέν.

Omnia sunt speranda tibi, quum nullus
superst
Spes: nam cuncta Deo sunt facile, atque
creantur.

Τὴν δὲ πίστιν τὴν παρ' αὐτοῖς βεβαίωσιν, ἡγοῦνται ἐκ τούτων, ὅτι ἦν πρῶτος εἰπὼν αὐτὸ, ἐκ ὁ τυχὼν, ἀλλ' ὁ θεὸς, καὶ ἐν τούτῳ τῶν ἀκουσμάτων ἔστι τις ἡ Πυθαγόρας, φασὶ γὰρ αὐτὸν ἀπόλλωνα Ὑπερβόρειον. τεκμήριον δὲ τούτου φέρεται, ὅτι ἐν τῇ αἰῶνι ἐξανίσταμένος τὸν μηρὸν παρίφηνε χρυσοῦν, καὶ ὅτι Ἄβαριν τὸν Ὑπερβόρειον ἐσιδὼν, ἐπὶ τῷ βίῳ αὐτὸν ἀφείλετο ὃν ἐπυθέρατο. λέγεται δὲ ὁ Ἄβαρις ἐλθεῖν ἐξ Ὑπερβορέων ἀγείρων χρυσὸν εἰς τὸν νεὼν, ἐ προλέγων λοιμόν. καθέλκειν δὲ ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἐ οὔτε πίνων οὔτε ἐδίων ἄφθη ποτὲ οὐδέν. λέγεται δὲ καὶ ἐν Λακεδαιμονίοις θύσαι τὰ κωλυτήρια, καὶ ἀφ' τοῦτο οὐδένα πώποτε ὕστερον ἐν Λακεδαίμονι λοιμὸν γενέσθαι. τοῦτον οὖν τὸν Ἄβαριν παρελόμενος, ἐπεὶ ἐχε χρυσοῦν ὀϊστὸν, ἐς ἄνδ' οὐκ οἶδ' ἔτ' τὰς ὁδοὺς ἐξεμίσησεν, ὁμολογήσας ἐπόμενον μὲν ἀπόλλωνα τῶν ἐξανθρωπευσάμενον ἐλθεῖν πρὸς αὐτοὺς τὸν ἐν τῷ ὑπερβορείῳ πόλῳ, νο-

Fidē verò opinionum apud ipsos hanc esse dicunt, nempe nō quēlibet è vulgo, sed Deum primum fuisse, qui hoc dixerit. Atq; in hoc genere auditionum præceptionumq; consistit, quòd cùm Pythagoras. Siquidem perhibent eum Apollinē esse Hyperboreū. Huius autem manifesta haberi indicia, quòd cùm in hac vita surrexisset, femur propè exhibuit ostenditq; aureum, atque Abarin illum Hyperboreum cōvivio excepit, eiusq; sagittā, qua se gubernabat, abstulit. Memoratur autem Abaris venisse ex Hyperboreis cōacervās aurum in tēplum, ac pestem prædicēs. Hospitabatur verò in tēplis & locis sacris, neq; unquā vel bibere quicquā, vel cibum ullum capere, visus est. Fama autē fert ipsum apud Lacedæmonios propugnacula & muros sacris initia visse ac fumigasse, atque iccirco Lacedæmonios nulla unquam pestē laborasse. Hunc igitur Abarin privatis auream, quam vehebat, sagittā, eamque ab illo removeri, sine qua vias invenire potis non erat, effecit, ut quod res erat, liberè ac palam confiteretur. Et cùm quidam in Meta ponto præcati essent ut sibi contingeret, quæ essent in ovi, quas adnavigaret ego, inquit, moi-

ruus aliquis nobis exsisteret. & repertũ fuit navem cadaver aliquod vehere. Itẽ in Sybari serpẽtem quendam quosvis perimentem, iamque hirsutum manu cõprehẽdit, atq; à se depulit. Similiter quoq; in Tyrrhenia serpentem illum parvum, qui, quos mordebat, interficiebat. Crotone autem aquilam cãdidam palpavit, quæ hoc perferebat, uti aiunt. Qui autem quidam ipsum avocaret experiretq; audire, atq; cius discipul⁹ esse, nõ ante mecum, inquit, versari poteris, quàm signum aliquod apparuerit. Et intervallo quodã temporis interjecto erat in Cauconia candida urſa, cujus jam jam mortem sibi annunciaturo cuidam, ipsemet antevertit & prædixit. Ac Milliæ Crotoniatæ in memoriã reduxit Midã fuisse Gordii filium. Porrò Myllias in Epirũ ibat operaturus sacris, quæ ad sepulturam insitæ roquiri. Fertur verò etiam cum, qui domũ ipsius emerat, & fortè quædam refoderat, vidisse quædam quæ nemini ausus fuit dicere. Huius verò erroris causſa Crotone sacrilegium committens captus & mortuus est. Nam mentum aureum, quod ab statua delapsum erat, sublegens in ipso fuit actu deprehensus. Hæc atque id genus alia ad fidei confirmationem afferunt. Quum autem hæc pro confesso assumpta sint, atque omnino fieri nequeat, ut ea in suo homine ac-

πρὸς πίνων ἂν ἡμῖν ἔφη, καὶ ἐφάνη νεκρὸν ἄγον τὸ πλοῖον. καὶ ἐν Συβάρει τὸν ὄφιν τὸν δηχτεύοντα τὸν δασὺν ἔλαβε, καὶ ἀπεπέμψατο. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν ἐν Τυρρηνίᾳ τὸν μικρὸν ὄφιν, ὃς ἀπέκτεινε δάκνων. ἐν Κρότωνι δὲ τὸν αἰετὸν τὸν λαγωὸν καταψήσαι πομαίνοντα ὡς φασί. βουλομένου δέ τινος ἀκοῦσαι, οὐκ ἔφη συλλέξειν, φησὶ σημεῖόν τι φανῆ. καὶ μὴ ταῦτα ἐγένετο ἐν Καυκωνίᾳ ἡ λαγὼς ἄρκτος, καὶ πρὸς τὸν μέλλοντα ἐξαγγέλλειν αὐτοῦ τὸν τρόπον θανατὸν προεῖπεν αὐτός. καὶ Μυλλίαν τὸν Κροτωνιάτην ἀνέμνησεν, ὅτι ἦν Μίδου τοῦ Γορδίου. καὶ ᾤχετο ὁ Μυλλίας εἰς τὴν ἤπειρον πρόσω, ὅσα ὅσιά ἐστι θάψαι ἐπάλξαι. λέγεται δὲ καὶ ὅτι τὴν οἰκίαν αὐτῷ ὁ πρίαμενος καὶ ἀνορύξας, ἃ μὲν εἶδεν, οὐδενὶ ἐτόλμησεν εἰπεῖν. αὐτὸ δὲ τὸ ἁμάρτημα τοῦτο ἐν Κρότωνι ἱεροσυλῶν ἁλοὺς ἀπέθανε. τὸ γὰρ γένειον ἀποπεσὸν τοῦ ἀγάλματος τὸ χρυσοῦν ἐφωράθη λαβών. ταῦτα τε δὴ λέγουσι πρὸς πίστιν καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ὡς δὲ ἐμοὶ δοκεῖ, ὁμολογούμενα ἐστὶ καὶ δυνατὰ ὄντα περὶ ἄνθρωπον ἕνα ταῦτα συμ-

βῆναι

βῆναι, ἤδη οἴονται σαφῶς εἶναι, ὅτι ὡς περὶ κρείττονος δεῖ ἔχεσθαι χρὴ τῶν παρ' ἐκείνου λεχθέντων, καὶ οὐχὶ ἀνθρωπίνου, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπορούμενον τῶν σημαίνειν. ὅτι γὰρ παρ' αὐτοῖς λεγόμενόν ἐστι

ἄνθρωπος δίπους· ὄρνις καὶ ὄρνιθος ἄλλο.

τὸ γὰρ τρίτον Πυθαγόρας ἔφη. τριοῦτος μὲν οὖν ἦν περὶ τὴν εὐσέβειαν ἐκεῖνος, καὶ ὅτι τῆς ἀληθείας ἐνομίζετο εἶναι. περὶ δὲ τοὺς ὅρκους εὐλαβῶς οὕτω δὲ ἐκεῖνο πάντες οἱ Πυθαγόρειοι, μεμνημένοι τῆς Πυθαγόρου ὑποθήκης, τῆς,

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεοὺς νόμῳ ὡς διάκειται,

Τίμα, καὶ σέβου· ὅρκον τε δεύτερον ἀνδρας ἀγαθοὺς

δεῖν νόμον τινὰ αὐτοῖς εἶναι, κατὰ τὸν ἀκούσονται, καὶ τοῦ εὐορκεῖν μέλλειν, ὅπως ἂν μὴ διαφυλάξασθαι τὸ δόγμα ὑπομένοντες, ἀντὶ τοῦ ὀμόσαι, ζημιοῦσθαι κάλλιστα ἡγοῦντο, ὅσου τιμητίου ἦν τὸ τοιοῦτον παρὰ τοῖς διδασκομένοις. ὅτι δ' οὐδὲν αὐτοῖς ἀπὸ τύχης ἢ μάτην καὶ θείᾳ φορᾷ συμβαίνειν καὶ ὑπὸ τύχης ἢ μάτην, βεβαιοῦσι μάλιστα τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐν εὐβουλίαις καὶ ἀνδρείαν, βεβαιοῦσι

ciderint, jam palàm esse arbitrantur, quasi de aliqua eximia optimaque natura, non autem de homine ea accipienda sint, quæ ab illo dicta fuere, quinimò id, quod in dubium venit, declarare. Dicitur quippe vulgariter apud eos,

Sunt bipedes homines & aves, & tertia quæres.

Per hoc enim tertium Pythagoræ innuunt. Talis itaq; circa studium pietatis, & veritatis existimabatur esse. Porrò omnes Pythagoræi adeò piè ac religiosè iurisiurandi formulas observabant, etiam atque etiam memoria recolentes Pythagoræ præceptum, quod ita habet:

Principio æternos, quo constant ordine, divos

Lege cole, hinc & jusjurandum, heroas & amplos

Tu venerare:

aut quispiam ab lege adactus ipsi jusjurandum præstare, & quidem legitimum sanctumque præstaturus foret, ut tamen dogma observaretur custodiretur que, jusjurandi loco sustinuerunt; ut tria talenta potius deponerentur, minimum quanto pretio tale æstimatum erat ei, qui docebatur. Quod verò nihil suapte sponte atq; à fortuna contingere arbitrabantur, sed divina providētia, bonis in primis & piis hominibus, firmissimo argumento fue-

cognatum. Hoc hinc quis evidenter discere poterit. Oportet namque intelligenti dare, quæ faciunt ad fidem ejus, quod dicitur, confirmandam. Quandoquidem Abaris in sacrificiis sibi consuetis & familiaribus assiduè versabatur, ac prænotionem, quæ studiosè eliciebatur expetebaturque, omnibus barbaris per victimas, & sacrificia maximè gallinaceorum excogitabat: (talium enim viscera ad considerationem exacta & peraccommoda ducuntur) Pythagoras noluit quidem ejus ad verum indagandum studium tollere: sed per quandam tutiorem sacrificandi rationem absque sanguine & mactatione, prædictos. Præsertim cùm etiam gallum soli sacrum esse ducat. Quæ omnia jam dicta ut vera ei effecerunt, per scientiam arithmeticam constituta. Fuit autem ei à pietate etiam de diis fides. Adhortabatur enim semper, ut nulla in re, quæ de diis admiranda esset, neq; de divinis dogmatibus ulli fidem denegarent, tanquam dii omnia possint, eaq; in sua potestate habeant. Et divina dogmata tradere, quibus fides adhibenda sit, sicuti illa, quæ Pythagoras tradidit. Sic igitur credentes acceperunt, de quib. dogmatis præscribunt, non mendacitas gloriâ superviscit. Itaq; Ecectus quidem Croroniates à Philolai auditor, cùm ei pastor quidam annunciavisset, meri-

συγγνώσεται τῷ. γνοίη δ' ἂν τις τοῦτο ἐντεῦθεν. δεῖ γὰρ καὶ εἰδυῖαν παραμίσθαι εἰς πίστιν τῶν λεγομένων. ἐπειδὴ Ἄβαρις περὶ τὰ συμπόσια ἑαυτῷ ἱερουργήματα διετέλει ὤν, καὶ τὴν προδιαζωσίαν παρὰ βαρβάροις γίνεσθαι πρόγνωσιν, διὰ θυμάτων ἐπορίζετο, μᾶλλον τῶν ἀριθείων· τὰ γὰρ τοιούτων σπλάγχνα ἐπιτηδειότατα πρὸς διάσκεψιν ἡγοῦνται· βουλόμενος ὁ Πυθαγόρας μὴ ἀφαιρεῖν μὲν αὐτῷ τὸ εἰς τὸ θεῖον σπουδήν, παρασχεῖν δὲ διά τινος ἀσφαλεστέρας καὶ χωρὶς αἵματος καὶ σφαγῆς. ἄλλως τε καὶ ὅτι ἱερεῖον ἦν αὐτῷ ἀλεκτρυών μόνος. τὸ λεγόμενον παῖ ἀληθὲς ἀπεδείλεσαν αὐτῷ δι' ἀριθμητικῆς ἐπιστήμης συντελεσθέν. ὑπῆρχε δὲ αὐτῷ καὶ τῆς εὐσεβείας καὶ περὶ τοὺς θεοὺς πίστις. παρήγγελλε γὰρ ἀεὶ περὶ θεῶν μηδὲν θαυμαστὸν ἀπιστεῖν, μηδὲ περὶ θείων δογμάτων, εἰς πάντα τὸν θεὸν δυνατόν, καὶ τὰ θεῖα δεδογμένα λέγειν οἷς χρὴ πιστεύειν, ἃ Πυθαγόρας παρέδωκεν. οὗτος οὖν ὁ πιστεύσας παρειλήφεσαν περὶ ὧν ἐδογμάτισεν, οὐκ ἐπαινέσεως ἕνεκα. ὁ μὲν γὰρ Ἐκφαντος ὁ Συρακούσιος ἢ ὁ Κροτωνιάτης Μάλκος ἢ τις τῶν ἄλλων Πυθαγορείων ἀπαγγείλαντος αὐτῷ ὅτι μισθ-

βρίας

βίας ἀκούσαι Φιλολάου φωνῆς ἐκ τοῦ τάφου, καὶ πάντα φρὸ πολλῶν ἐτῶν τεθνηκότος ἄσματος ἄδοντος, καὶ τινὰ φρὸς θεῶν ἐλπεῖν ἁρμονίαν. Πυθαγόρας δ' ὑπὸ τινος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τί σημαίνει τὸ ἰδεῖν ἑαυτοῦ πατέρα φάλαι τεθνηκότα, καθ' ὕπνους αὐτῷ φροσομιλαγμένον, οὐδὲν ἔφη. οὐδὲ γὰρ ὅτι μοι ἀντιλαλεῖς, σημαίνει τι. ἐσθῆτι δ' ἐχρῆτο λευκῇ καὶ καθαρᾷ. ὑποδύσεις δὲ καὶ στρώμασι λευκοῖς καὶ καθαροῖς. εἰς δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα κοινὰ κομιδῆς γὰρ οὐκ ἐχρῆτο. καὶ τοῖς ἀκούουσι δὲ τοῦτο τὸ ἔθος παρίστασεν. ἐχρῆτο δὲ καὶ εὐφημίᾳ φρὸς τοὺς κρείττονας, καὶ ἐν φάντι καιρῷ μάλιστα ἐποιεῖτο ἐν τιμῇ φρὸς θεῶν. ὥστε καὶ φρὸ τοῦ δεῖπνου σπουδὰς ἐποιεῖτο τοῖς θεοῖς, καὶ παρήγγελλεν ἐφ' ἡμῖν ἑκάστοις ὑμῶν τὰς κρείττονας, φροσφέρειν δὲ καὶ φήμας καὶ μαθείας, καὶ ὅλως πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις. ἐπέθυε δὲ θεαῖς λίβανον, κέγχρους, σύβαριν, κηρία δ' ἄλλα θυμιάματα. ζῶα δὲ αὐτὸς οὐκ ἔθυεν, οὐδὲ τῷ θεωρητικῷ φιλοσόφῳ συνῆδες τοῖς δὲ ἄλλοις τοῖς ἀκουσματικοῖς, ἢ

die audiviſſe ſe Philolai vocẽ ex ſepulchro, idque ante multos annos omninò mortui, quaſi canentis, atque aliquem ab diis concentum commemorantis: ipſe verò Pythagoras à quodam interrogatus, quid ſignificet ſuũ ipſius patrem jam pridem mortuũ ſecum in ſomnis colloquentẽ videre: nihil, inquit. Neq; enim quoniam tu mihi aliquid loqueris, hoc quidquam ſignificat. Veſte verò utebatur cãdida & pura, conſimiliter verò etiam ſtragulis cãdidis ac mundis. Ac talia communia eſſe. Nam villoſarum pellium nequaquam illi uſus erat. Atque hunc morẽ maritis tradidit. Adhæc utebatur quoq; fauſta acclamatiõe ac laude in proſequendis potentioribus, & quovis tempore mentionem faciebat, itemq; honorem deorum celebrabat. Itaque cœnæ tempore ad menſam diis quoq; libationes faciebat, atq; unoquoq; dicad eos laudibus celebrandum, qui viribus prævalerent, adhortabatur. Animum verò etiam deorum reſponſis & vaticiniis, univerſimq; omnibus divinationibus atq; ultroneis ſortilegiis adhibebat, diis adolebat thus, mili ſemina, placentulas, liba mellita, aliaſq; ſuffitus. Animalia autem ipſe non immolabat, neq; etiam quiſquam Philoſophorum, qui cõtemplationibus inſtitenti erant. Reliquis verò, qui auditionibus, ut diſcipuli adhuc vacabant, vel

urbium administratoribus præceptũ fuit, rarò viventia atq; animata sacrificare, vel gallũ, vel agnos, vel aliud quid eorũ, quæ recens nata sunt. Boves verò minimè esse sacrificandos. Quin etiam hoc ipsius in deos pietatis & reverentiæ argumentum erat evidẽs, quòd præcepisset, nunquam deorum nominibus in jurejurando utendũ esse pejeraturis. Quapropter etiã Syllus ex Pythagoreis unus, qui Crotone erant oriundi, in hoc pecunias pependit, ne ad jusjurandum adigeretur, etsi sacrosanctum ac religiosum jusjurandum præstaturus foret. Ad Pythagoræos quidẽ refertur, & tale jusjurandum quodpiã eorum, qui præ pudore quidem Pythagorã non nominant, quemadmodum & deorum nominibus quã pacissimè utebantur. sed propter inventionem Tetractyos, id est, quaternionis, illum virum indicabant:

Iuro per huncce virum, qui invenit ritè tetraktyn,
Quadruplicem numerum nostræ sapientiæ, habentem
Æternæ fontem naturæ radicemq;.

In summa ajunt Pythagoram Orphicæ interpretationis, simul & constitutionis æmulatorem esse. Et colere deos consimiliter Orpheo, eosque stantes in simulachris atq; ære, non nostris copulatos formis, sed statuis, diis omnia cõplectentes, & omnium providentiam

τοῖς πολιτικοῖς προστάττει πανιόντως ἔμψυχα θύειν, ἢ ἁλίσκεσθαι ὄνα, ἢ ἄρνα, ἢ ἄλλο τι τῶν νεογενῶν· βοῦς δὲ μὴ θύειν. καὶ τοῦτο δὲ ἐς θεὸς τιμῆς ἕνεκα τεκμήριον τὸ παρηγγέλθαι, μηδὲ ποτὲ ὀμνύειν θεῶν ὀνόματι καταχρωμένους. διόπερ καὶ Σύλλος εἷς ἦν ἐν Κρότωνι Πυθαγορείων, ὑφ' ᾧ μὴ ὀμόσαι, χρήματα ἀποτίσειν, ἢ τοι εὐορκήσαι μέλλων. ἀναφέρεται γε μὴν εἰς ἄνδρας Πυθαγορείους τοιόσδε τις ὅρκος, αἰδοῖ μὲν τοὺς ποιμένων ὁμοιάζειν Πυθαγόραν, ὥσπερ καὶ θεῶν ὀνόμασι χρῆσθαι πολλὴν φειδὼ ἐποιοῦντο. ἀπὸ δὲ τῆς εὑρέσεως τῆς τετρακτύος δηλοῦσθαι τὸν ἄνδρα·

Ναὶ μὰ τὰν ἁμετέρας σοφίας εὑρόντα τετρακτύν,
παγὰν ἀενάου φύσεως ῥιζώματ' ἔχουσαν.

ὅλως δὲ φασὶ Πυθαγόραν ζηλωτὴν γεγενῆσθαι τῆς Ὀρφέως ἐμμελείας τε καὶ διαθέσεως. καὶ τιμᾶν τοὺς θεοὺς Ὀρφεῖ παραπλησίως· ἱσταμένους αὐτοὺς ἐν τοῖς ἀγάλμασι καὶ τοῖς χαλκοῖς, οὐ ταῖς ἡμετέραις συνεζευγμένους μορφαῖς, ἀλλὰ τοῖς ἑορτάσι τοῖς θείοις πάντα περιέχοντας, καὶ πάντων προνοη-

τας

δύντας, καὶ τῷ παντὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν μορφὴν ὁμοίαν ἔχοντας. ἀγγέλλειν δὲ αὐτῶν τοὺς καθαρμοὺς, καὶ τὰς λεγομένας τελετὰς, τὴν ἀκριβεστάτην εἰδησιν αὐτῶν ἔχοντας. ἔτι δὲ φασὶ καὶ συνθέτον αὐτὸν ποιῆσαι τὴν θείαν φιλοσοφίαν καὶ θεραπείαν. ἃ μὲν μάθοντα παρὰ τῶν Ὀρφικῶν, ἃ δὲ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων, ἃ δὲ περὶ Χαλκιδέων καὶ Μάγων, ἃ δὲ περὶ τοῦ τελευτῆσαι αὐτὸν ἐν Ἐλευσῖνι γενόμενα ἐν Ἴβρῃ τε καὶ Σαμοθράκῃ καὶ Δήλῳ, καὶ ἀεί τι περὶ τοῖς κοινοῖς, καὶ περὶ τοὺς Κέλτας δὲ καὶ τὴν Ἱβηρίαν. ἐν δὲ τοῖς Λατίνοις ἀκηκοέναι τὸν Πυθαγόρου ἕτερον λόγον, οὐκ εἰς πάντας, οὐδ' ὑπὸ πάντων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν μετεχόντων ἑτοίμως πρὸς τὴν ἀγαθῶν διδασκαλίαν, καὶ μὴ ἐν αἰσχρῷ τιθεμένων τι τῶν ὄντων, λέγειν δὲ αὐτὸν περὶ ἀνθρώπους καὶ μαντείαν τὴν Ἀπόλλωνα ἐκ τοῦ τρίποδος. καὶ τὸ κατὰ τὴν τριάδα πρῶτον φῆναι τὸν ἀριθμὸν, Ἀφροδίτῃ δὲ τι θυσιάζειν ἐν τῇ ἕκτῃ. διὰ τὸ πρῶτον τέλειον τὸν ἀριθμὸν, καθάπερ καὶ ἐν ἁπάσαις φύσεσι κοινωνῆσαι, καὶ πάντα δὲ τὸν τοιοῦτον μεριζόμενον ὅμοιον λαμβάνειν τε τὴν ἀφαιρεμένων, καὶ τὴν καταλειπομένων δύναμιν.

gerentes, adhęc universim similem naturam & formam habentes. Nunciare verò ipsorum purgationes lustrationésve, & sacrificia quæ ita vocantur, quæq; exactissimam ipsorum cognitionem habeant. Præterea perhibent etiam ipsum compositam fecisse, hoc est, conjunxisse divinam philosophiam, & cultum. quæ quidem partim didicerit ab Orphicis, partim verò ab Ægyptiis sacerdotibus, partim etiam ab Chalcidensibus & Magis, partim ab morte, quæ in Eleusine contigit, itemq; in libro & Samothracia ac Delo, & semper aliquid de iis rebus, quæ ad Rempubl. spectant, item quæ ad Gallos & Iberiam pertinent. In Latinis verò legi Pythagoræ orationem sacrã, non à vulgo, neq; ab omnibus: sed ab iis qui promptè participes sunt, & admittuntur ad rerum honestarum doctrinam, neq; quicquam agunt, quod turpitudinis aliquam notam habeat; ipsum autem dicere, quod homines sacrificia faciunt, & Apollo oracula sua ex Tripode reddit, hæc futura prædicit. Eo quod in ternatio primum numerum ostenderit: Veneri verò aliquid sacrificandum esse die sexto, eo quòd hic numerus primus communis fuerit universæ numeri naturæ. Omnibus autem modis partitum similiter accipere tam vim eorum, quæ ablata, quàm eorum, quæ relicta sunt.

Herculi verò sacra immolanda esse mensis consistentis octavo, hoc est, cujusq; mensis die octavo, consideranti-bus septimestrem ejus ortum ac nativitatem. Porrò dicit etiam templum quemq; ingredi oportere, qui munda veste amictus sit, & in qua nec indormierit quisquam, nec somnum ociosum ac segnem ceperit, item eam ipsã nigram & ruffam esse debere. Puritatem verò æqualitatis & iustitiæ testimonium reddens in ratiocinationibus. Præcipit autem stricte, ut si in templo sanguis effunderetur non voluntariè, ille vel lauro exciperetur, vel in mare hâc atq; illâc dispergeretur. Primum existens elementum, & omnium rerum creatarum optimum, pretio æstimatum, & adeò æquabile cum tota universitate. Dicit item in templo non esse pariendum. Pium enim non esse, animi divinitatem, in templo corpori alligari, atq; inid veluti infundi. Monet etiam festo quovis die nec tondendos esse capillos, nec præcidendos ungues. Nostram bonorum auctionẽ existimans non oportere deorum imperio præstare. Adhæc ait pediculum in templo sacróve loco occidendum non esse, quod existimandum proque lege habendum sit, divinum numen rerum superfluarum & corruptibiliũ nihil prorsus accipere oportere. Sed cedro & lauro, cypresso, quercu ac

Η ἐορτὴ δὲ δεῖν θυσιάζειν ὀγδόῃ τῷ μηνὸς ἑστηκότος, σκοποῦντας τὴν ἑπτάμηνον αὐτοῦ γένεσιν. λέγει δὲ καὶ εἰς ἱερὸν εἰσιέναι δεῖν καθαρὸν ἱμάτιον ἔχοντα, καὶ ἐν ᾧ μὴ ἐγκεκοίμηταί τις, τὸν μὲν ὕπνον τῆς ἀργίας, καὶ τὸ μέλαν δὲ τοῦ πυῤῥοῦ. τὴν δὲ καθαρότητα τῆς περὶ τοὺς λογισμοὺς ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης μαρτύριον ἀποδιδούς. παραγγέλλει δὲ ἐν ἱερῷ εἴ τι ἀκούσιον αἷμα γένηται, ἢ χρυσῷ ἢ θαλάττῃ περιῤῥαίνεσθαι τῷ πρώτῳ γεγονότι καὶ καλλίστῳ τῶν ὄντων τεθυμένῳ τὴν τιμὴν τῆς ἀπάτης. ἐᾶγει δὲ καὶ μὴ τίκτειν ἐν ἱερῷ. οὐ γὰρ ἔξ ὅσιον ἐν ἱερῷ καταδείδεσθαι τὸ θεῖον τῆς ψυχῆς εἰς τὸ σῶμα. παραγγέλλει δὲ ἐν ἑορτῇ μήτε κείρεσθαι μήτε ὀνυχίζεσθαι. τὴν ἡμετέραν αὔξησιν τῆς ἀγαθῶν, οὐχ ἡγούμενος δεῖν τὴν τῆς θεῶν ἀπολείπειν ἀρχήν. λέγει δὲ καὶ φθεῖρα ἐν ἱερῷ μὴ κτείνειν. οὐδενὸς τῆς περιττῆς καὶ φθαρτικῆς νομίζειν δεῖν μεταλαμβάνειν τὸ δαιμόνιον. κέδρῳ δὲ λέγει δεῖν δάφνῃ καὶ κυπαρίττῳ καὶ δρυὶ καὶ μυρίνῃ

μυρίνην τὰς θεὰς τιμᾶν. ἐ μηδὲν τούτοις ἐπιπαθαίρεσθαι τῷ σώματος, μήδε χίζειν τοὺς ὀδόντας πυθίῳ πρώτῳ γονὴν τῆς ὑγρᾶς φύσεως, καὶ τροφὴν τῆς πρώτης καὶ νοτέρας ὕλης ἐπολαμβάνων. ἐφθὸν δὲ παραγγέλλει μὴ ὀπτᾶν, τὴν πρωτογενῆ λέγων μὴ προσδεῖσθαι δ' ὀργῆς καταναλίσκειν δὲ ἀνιέρευτα τὰ σώματα τῷ τελευτηκότων μάγοις ἀκολουθοῦσι, μηδενὸς τῶν θείων τὸ θνητὸν μεταλαμβάνειν ἐθέλησας. τοὺς δὲ τελευτηκότας ἐν λευκαῖς ἐσθῆσι προπέμπειν ὅσιον ἐνόμιζε, τὴν ἁπλῆν καὶ πρωτογενῆ αἰνιττόμενος φύσιν καὶ τὴν ἀριθμὸν δὲ τὴν ἀρχὴν τῶν πάντων. σύμβολον δὲ πάντων μάλιστα παραγγέλλει τὸ μακρὰν ἐπίστον θεοῖ, δ' ἐδ' ἐπιμακρὰν ἄγειν. πολλῷ δὲ μᾶλλον φαύλοις ὅσιον εἶναι μέγα τι ἐπιφέρειν ἀνθρώπου ἐν ὀφθαλμοῖς τὴν κρίσιν, ἀπολογίζεσθαι τοὺς περὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς τὴν πρωτογενῆ τῶν φύσεις. πυθαγόρειον γοῦν τὸ τὸ Διὸς σκῆπτρον, ἐξ ἄλλων ἀναφανὲν λόγον αὐτὸ εἶναι δρῦς πρὸ βασιλείας παραγγέλλει Διὸς σωτῆρος, Ἡρακλείας, Διοσκούρων, τροφῆς ἐπιτέλεια τὰ ἀρχηγὸν καὶ τὰ ταύτης ἡγεμόνα Δία, καὶ τὴν Ἡρακλέα, καὶ τὴν δύναμιν τῆς φύσεως, καὶ τοὺς Διοσκούρους,

myrto deos esse colendos affirmabat. neq; his rebus quidquam de corporis partibus depurgandum, neque dentes rumpendos esse, hunc existimans primum naturæ humidæ fœtum, primæque ac communioris materiæ alimentum. Quæ elixa essent adhortabatur non esse assanda, mansuetudinem iram neuri quam indigere asserens. Mortuorum corpora ad magorum imitationem exuri non sinebat, utpote qui noluerit quemquam de mortalibus divinos honores consequi. Mortuos verò vestibus albis ad sepulchrum usq; comitari, religiosum censebat, simplicem primámque naturam latenter innuens iuxta numerum & principium omnium. Iusiurandum itidem sanctũ præstare omnium maximè *in lõgum tempò iubebat. Diis autem nihil esse longum. Multò item amplius religionis in eo situm esse, si quis injuria afficiatur, quàm hominem interficere. Quippe apud inferos iudicium situm esse animæ cuiusque substantiæ primæ, rerum quæ sunt, naturas reputabat. Iovis sceptrum è cypresso exstitisse, vel aliam aliquam mysticam arcanamque rationem. Ante mensam itidem adhortatur Iovis Servatoris poculum, & Herculis, itemq; Castoris & Pollucis libare, celebrantem cibi authorem huiusq; ducem Iovem atque Herculem, ac potentiam naturæ, & Castorẽ

ac Pollucem concetum omnium. Libamentū verò nequaquam oportere offerri ajebat, qui illud concluderet. Siquidem rerum bonarū nihil pudore & verecundia dignum existimabat. Quotiescunq; autem tonaret, homines terram contingere hortabatur, reminiscentes nativitatis & ortus rerum omnium existentium. Templa ac delubra per loca dextra ingrediēda, rursus per sinistra egrediunda præcipit. Ac dextrum quidem locum, initium ejus, quod in numeris impar dicitur, & divinum: sinistrum verò patis, ejusque quod dissolvi poterat, symbolum & tesseram statuebat. Atque hujusmodi quidem ejus modus dicitur fuisse in studio religionis. Ac reliqua, quæ hac de re in præsentia omittimus, ex iis, quæ à nobis dicta sunt, conjicere præoptum est. Itaque de eo plura dicere supersedeo.

CAP. XXIX.

De sapientia Pythagoræ, tum qua fuerit, tum etiam quibus generibus ac formis fuerit distincta, & quemadmodum ab primis usq; ad ultimas potentias, quas cognosci possunt, rectam exactamq; diligentiam exercit atq; hominibus tradidit.

DE ipsius autem sapientia, ut quidem simpliciter dicam, maximū hoc argumentum sit. Commentarii ab Pythagoreis scripti de omnibus potissimè veritate nituntur, & in aliis quidem omnibus rotundi sunt, at moribus antiquis prædicti, supraq; modū puico τὴν συμφωνίαν τῷ ἀπάντων. ἀνοσιὸν δὲ μὴ καλαμώσασι προσφέρεσθαι δεῖν ἔφη. οὐδὲν γὰρ τῶν καλῶν ἄξιον αἰσχύνης καὶ αἰδοῦς διελέγχειν. ὅταν δὲ βροντήσῃ, τῆς γῆς ἅψασθαι παρήγγελλε μιμνησκόντας τῆς γενέσεως τῶν ὄντων. ἱδρύεται δὲ εἰς τὰ ἱερὰ κατὰ τοὺς δεξιοὺς τόπους πορεύεσθαι, ἐξίεναι καὶ τοὺς ἀριστερούς. τὸ μὲν δεξιὸν ἀρχὴν τοῦ περιττοῦ λεγομένου τῆς ἀριθμῶν ἐστὶ θεῖον τιθέμενος. τὸ δὲ ἀριστερὸν τοῦ ἀρτίου καὶ διαλυομένου σύμβολον τιθέμενος. τοιοῦτος τις ὁ τρόπος λέγεται αὐτῷ γενέσθαι περὶ τὴν εὐσέβειαν ἐπιδεύσεως. τὰ δ' ἄλλα ὅσα παρεῖλε ἔστιν περὶ αὐτῆς, ἀπὸ τῆς εἰρημένων ἐνίοις τεκμαίρεσθαι. ὥστε περὶ μὲν τούτου σιωπάσομαι λέγων.

Κεφ. κθ.

Περὶ τῆς Πυθαγόρου σοφίας, τίνα τέ ἐστι, καὶ καθ' ὅτι γένη εἴδεσι διῄρηται. ὅπως τε ἀπὸ τῶν πρώτων μέχρι τῶν τελευταίων γνωρισμῶν δυνάμεων τὸν ἐφικτὸν καὶ ἀκριβεστάτην κατανοῆσαι, περὶ τοὺς ἀνθρώπους παρέδωκε.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς σοφίας αὐτοῦ, ὡς μὲν ἁπλῶς εἰπεῖν, μέγιστον ὅσον τεκμήριον τὰ γεγραμμένα ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων τῶν περὶ πάντων ἔχοντα τῆς ἀληθείας, καὶ στρογγύλα μὲν περὶ τὰ ἄλλα πάντα, ἀρχαϊκοῦ δὲ τρόπου

δὲ τὸ

δὲ καὶ παλαιοῦ πόνου διαφορότητος, ὥσπερ τινὸς ἀχλυος τῆτης τοῦ προσπίπτοντος μὴ ἱκανὴν δαιμονίας ἄνεσις συλλελογισμένα. ταῖς δὲ ἐννοίαις πλήρη καὶ συντόνου τὴν διάνοιαν ἄλλως καὶ πολύφραστα τοῖς εἴδεσι καὶ ταῖς ὕλαις. περιουσία δὲ ἁπλότητος ἅμα καὶ ἀνελλιπὴς τῇ φράσει, καὶ πραγμάτων ἐναργῶν καὶ ἀναμφιλέκτων, ὡς δεῖ μάλιστα μετὰ μὴ ἀποδείξεως ἐπιστημονικῆς, καὶ πλήρους τὸ λεγόμενον συλλογισμῷ, εἴ τις αἷς προσῆκεν ὁδοῖς κεχρημένος ἐπ' αὐτὰ ἴοι μὴ παρέργως μηδὲ παρηκουσμένως ἀφοσιώμενος. ταύτῃ τοίνυν ἄνωθεν ἡ περὶ τοὺς θεοὺς, καὶ τὴν περὶ δαιμόνων ἐπιστήμην παραδίδωσιν. εἶτα τὰ φυσικὰ πάντα ἀναδιδάσκει. τὸ τελευταῖον φιλοσοφίαν καὶ λογικὴν ἐτελεώσατο, ἁπάσης μὲν τὰς παντοίας παραδιδοὺς, καὶ ἐπιστήμας τὰς ἀρίστας. ὅλως τε οὐδὲν ὄφελος εἰς γαστέρα ἐλαλυθὸς περὶ θεῶν περὶ ἀνθρώπων, οὐκ ἐν τοῖς συγγράμμασι τούτοις διαρρήδην εἰρῆσθαι. φοιτᾶν μὲν γὰρ καὶ Πυθαγόραν ἐς Φερεκύδου τοῦ Συρίου, καὶ Θαλοῦ τοῦ Μιλησίου, καὶ Ἀναξιμάνδρου τοῦ Πραξιάδου ἀκροάσεως αὐτοῦ συγγεγράφθαι, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἑαυτῶν ἐπιθυμῆ

confecti labore velut imminentis, quę manibus apprehendi nequeat, afflantis, cum extremè divina scientia collecti: sed enim intelligentia pleni adeoq; cōfertissimi, ac cætera varia formisq; ac materiis diversa. Stylo aūt & dictione insigniter pbetes, loquendiq; formulis perfecti, nullaq; in parte mutili, adhæc rebus perspicuis & ab omni ambiguitate procul remotis, quàm maximè pleni & referti una cū demonstratiōe, quæ permagnum momentum ad rei substantiam intelligendam adferat, & sanè collectione, uti vulgò dicitur, abūdēt, si quis iis viis, quibus convenit, insistat, eaq; adeat haud sanè levi brachio nec oscitanter, sacris initiatus consecratusq; fuerit. Hanc igitur à primis initiis scientiam de rebus, quæ sensu percipiuntur, & de diis tradit. Deinde naturalia omnia perdocet, & moralem ac λογικὴν, hoc est, rationalem philosophiā absolvit, variasq; atque omnis generis disciplinas easq; optimas scientias suis tradit. Summasq; nihil est rerum omnium, quæ unquam apud homines in cognitionem venerunt, quòd non eruditissimè in hisce monumētis comprehensū traditumq; est. Si igitur pro confesso sumitur, hæc quidem Pythagoræ esse, quæ conscripta nunc omniū manibus teruntur, alia verò ex ore ipsius audita & sic excepta in literas relata esse: eoq; ne pro suis quidem ea venditarunt,

rint, quæ ab Androcydo in libro de Symbolis Pythagoricis commemorata sunt, de Thymaride Tarentino Pythagorico philosopho. Etenim cùm ipse naviglo solveret, & alium in locum secederet propter aliquod infortunium instantemq; cladem, amici eum circumsteterunt, cum complexu salutantes simul & valedicentes cum deductione honoria. Et quidam jam navim ingresso, quæ vis, inquit, tibi de diis, ô Thymarida, contingeret tum ille, ut fausti is acclamationibus acclamẽt & felicia precentur, respondit. Quin potiùs optarem, ut quæcunq; mihi de diis immortalibus eventura sint *** Hoc enim potiùs ad substantiam pertinere arbitrabatur, utpote scientiæ cõjunctum, ac gratum acceptumq; esse non obniti, neque etiam querulum esse contra divinam providentiam. Si quis igitur, unde hi viri tantam pietatẽ acceperint, scire velit, dicendum est, juxta numerum Pythagoricæ Theologiæ positum esse perspicuum atq; evidens apud Orpheum exemplum. Haud igitur amplius ambiguum existit, Pythagoram occasionibus ab Orpheo sumptis illam de diis orationem composuisse, quam & ideò sacrosanctam inscripsimus, quasi ex loco maximè arcano eorũ, quæ sunt apud Orpheum, profectam, sive quod sit viri scriptum ac monumentum, uti plerique

τὰ ὑπὸ Ἀνδροκύδου, ἐν τῷ περὶ Πυθαγορείων συμβόλων ἱστορούμενα, περὶ Θυμαρίδου τοῦ Ταραντίνου Πυθαγορικοῦ. ὁ γὰρ ἀποπλέοντι αὐτὸς ἤδη καὶ χειζομένῳ ἤδη τινα συμπίσειεν, περιίσταντο οἱ ἑταῖροι ἀσπαζόμενοί τε καὶ προπεμπόντως ἀποτασόμενοι. καὶ τις ἤδη ἐμβάντι τῷ πλοίου εἴποι, θεοὺς βούλοι περὶ τῶν θεῶν ὦ Θυμαρίδα, καὶ ὡς εὐφημεῖν ἔφη. ἀλλὰ βουλοίμην μᾶλλον, ὅσα μοι περὶ τῶν θεῶν γένηται. * ἐπισημαίνειν γὰρ τοῦτο ἠξίου μᾶλλον καὶ ἄγαμαι, τὸ μὴ ἀντιτείνειν, καὶ προσαγανακτεῖν τῇ θείᾳ προνοίᾳ. πόθεν δὴ οὖν τὴν τοσαύτην εὐσέβειαν παρέλαβον οὗτοι ἄνδρες, εἰ τις βούλοιτο μαθεῖν, ῥᾴδιον, ὡς τῆς Πυθαγορείου κατ' ἀξίωμα θεολογίας ἀναμφίλεκτον ἔκειτο περὶ Ὀρφεῖ. οὐκ ἔτι δὴ οὖν ἀμφίβολον γέγονε, τὰ τὰς ἀφορμὰς παρὰ Ὀρφεῖ λαβόντα Πυθαγόραν, συνθέσθαι τὸν περὶ θεῶν λόγον, ὃν καὶ ἱερὸν διὰ τοῦτο πρὸ ἁπάντων φαμέν, ὡς ἂν ἐκ τῶν μυστικῶν ἀποδεδομένων περὶ Ὀρφεῖ τόκων εἴτε ὄντως τοῦ ἀνδρὸς, ὡσοί πλεῖστοι λέγουσι, σύγγραμμα ἐστὶν, εἴτε Τηλαύγους,

Τηλαύγης, ὡς ἔνιοι τῶν διαδεχομένων ἀλλόγιμοι καὶ ἀξιόπιστοι διατελέσαντες, ἐκ τῶν ὑπομνημάτων τῶν Δαμοῦς τῆς θυγατρὸς ἀπολειφθέντων ὑπ' αὐτοῦ Πυθαγόρου. Ἀδελφὴ δὲ Τηλαύγους, ἅπερ μετὰ θάνατον ἱστοροῦσι δοθῆναι Βιτάλῃ τῇ Δαμοῦς θυγατρὶ, καὶ Τηλαύγει, ἡλικίᾳ γε ὄντι τῷ μὲν Πυθαγόρᾳ, ἀνδρὶ δὲ τῇ Βιτάλῃ. καὶ γὰρ ἦν ὁ νεανίσκος υἱὸς τοῦ Πυθαγόρου θανάτου συνεπιλελοιπότος. ἔστι περὶ θεῶν * οἱ τῇ μητρὶ δηλῶσαι δὲ διὰ τοῦ ἱεροῦ λόγου τούτου, ἢ περὶ θεῶν λόγου. ἐπιγράφεται δὲ ἀμφοτέρως, καὶ τοῦτο, ὃ συγγεγράφθαι τὸν Πυθαγόρᾳ περὶ θεῶν λόγον. λέγει δὲ ὅτι περὶ θεῶν Πυθαγόρᾳ τῷ Μνησάρχῳ »ὁ ἐξεμεθονικόρισθεὶς ἐν Λιβήθροις »τοῖς Θρᾳκίοις Ἀγλαοφάμῳ τελεσ»θεὶς μυστηρίοις, ὡς φησὶν ὁ Ὀρφεὺς ὁ »Καλλιόπας γε τὸ Πιέριον ὄρος »κατὰ ἀνάγκης πνοαῖς φράττον »ῥεύματα ὑστατα δίδοσθαι μὲν ἀρ»χὰς πασῶν ἐθέλοντας τῶν παίδων ἐν»ορᾶν γάς, καὶ πατρὸς φύσιος »καὶ θεῶν ἐνθάδε ἐόντων δαιμόνων »ἀκριβεστέρως. ὅτι δὲ τῶν φανερῶν μόνων ἐστὶ τοῦτον ἐπιστήμονα γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀφανῶν ἀκριβῶς, ἐκ τοῦ τὸν Ὀρφέα παραλαβεῖν, ἐκ τούτου δὲ καὶ Πυθαγόραν καὶ Θαλῆν καὶ Θρᾳκίους καὶ Θεσπιέας καὶ Ὁμήρους καὶ Ἡσιόδους καὶ Λίνους καὶ Μουσαίους καὶ Ἀμφίονας καὶ Ἀμφιτρύωνας καὶ Τειρεσίας καὶ Ἀβαντίδας καὶ Ἀγλαοφάμους καὶ Ἀγλαοφήμους καὶ Ἀγλαοφῶντας καὶ Ἀγλαοφάνους

cognatum. Hoc hinc quis evidenter discere poterit. Oportet namque intelligenti dare, quæ faciunt ad fidem ejus, quod dicitur, confirmandam. Quandoquidem Abaris in sacrificiis sibi consuetis & familiaribus assiduè versabatur, ac prænotionem, quæ studiosè eliciebatur expetebaturque, omnibus barbaris per victimas, & sacrificia maximè gallinaceorum excoginabat: (talium enim viscera ad considerationem exacta & peraccommoda ducuntur) Pythagoras noluit quidem ejus ad verum indagandum studium tollere: sed per quandam tutiorem sacrificandi rationem absque sanguine & mactatione, prædicebat. Præsertim cùm etiam gallum soli sacrum esse ducat. Quæ omnia jam dicta ut vera ei effecerunt, per scientiam arithmeticam constituta. Fuit autem ei à pietate etiam de diis fides. Adhortabatur enim semper, ut nulla in re, quæ de diis admitanda esset, neq; de divinis dogmatibus ulli fidem adhibendam negarent, tanquam dii omnia possint, eaq; in sua potestate habeant. Et divina dogmata tradere, quibus fides adhibenda sit, sicuti illa, quæ Pythagoras tradidit. Sic igitur credentes acceperunt, de quib. dogmatis præscripsimus, nonnendacium gloriâ captivisse. Itaq; Erectus quidem Crotoniates Philolai auditor, cũ ei pastor quidã annunciavisset, meri-

συγγενίς ἀτλω. γνοίη δ' ἂν τις τοῦτο ἐντεῦθεν. δεῖ γὰρ τὴν εἰνοίαν παραχίδαι εἰς πίστιν τοῦδε λεγομένου. ἐπειδὴ Ἄβαρις περὶ τὰ συμβαίνοντα ἑαυτῷ ἱερουργήματα διετέλει ὤν, καὶ τὴν προδιαζουσίαν παρὰ βαρβάροις γίνεσθαι πρόγνωσιν, διὰ θυμάτων ἐπορίζετο, μάλιστα τῶν ἀριθείων· τὰ γὰρ τοιούτων σπλάγχνα ἐκφέρειν πρὸς διάπυσιν ἡρμοσμένα βουλόμενος ὁ Πυθαγόρας μὴ ἀφαιρεῖν μὲν αὐτοῦ τὴν εἰς τὸ ἀληθὲς σπουδὴν, παρέχειν δὲ διά τινος ἀσφαλεστέρας καὶ χωρὶς αἵματος καὶ σφαγῆς. ἄλλως τε καὶ ὅτι ἱερὸν ἡγεῖσθαι εἶναι τὸν ἀλεκτρυόνα τῶν ἀλήθειαν ἀπειλήφασιν αὐτῷ δι' ἀριθμητικῆς ἐπιστήμης συντελεσμένην. ὑπῆρχε δὲ αὐτῷ καὶ τῆς εὐσεβείας καὶ ἡ περὶ τὸ θεῖον πίστις. παρήγγελλε γὰρ δεῖν περὶ θεῶν μηδὲν θαυμαστὸν ἀπιστεῖν, μηδὲ περὶ θείων δογμάτων, εἰς ἅπαντα τὸν θεὸν δυναμένων, καὶ τὰ θεῖα δόγματα λέγων οἷς χρὴ πιστεύειν, ἃ Πυθαγόρας παρέδωκεν. οὗτος οὖν ὁ πιστεύσας παρειλήφεσαν περὶ ὧν ἐδιδάξαμεν, οὐκ ἐπὶ κενοδοξίᾳ ἐσχηκότες τὴν ἀπ' Κροτωνιάτης Φιλολάου ἀκροατὴς ὢν, ἐπειδή τινος ἀπαγγείλαντος αὐτῷ ὅτι μαντικὴν

βρίας

βρίας ἀκούσαι Φιλολάου φωνῆς ἐκ τῆ τάφου, καὶ ταῦτα πρὸ πολλῶν ἐκεῖνα τεθνηκότος ἀσαντος ἄδοντος, καὶ τινὰ πρὸς θεῶν εἰπεῖν ἁρμονίαν. Πυθαγόραν δ' ἀυτὸς ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, τὶ σημαίνει τὸ ἰδεῖν ἑαυτοῦ πατέρα πάλαι τεθνηκότα, καθ' ὕπνους αὐτῆ προσομιλοῦντα, οὐδὲν ἔφη. οὐδὲ γὰρ ὅτι μοι ἀντιλαλεῖς, σημαίνει τι. ἐσθῆτι δὲ ἐχρῆτο λευκῆ καὶ καθαρᾶ. ἱματίοις δὲ καὶ στρώμασι λευκοῖς καὶ καθαροῖς. εἰς δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα χρῆσθαι ἐπέτρεπε. οὐ γὰρ ἦν ἐμπορικὴ ἐσθὴς ἐκείνη. καὶ τοῖς ἀναστᾶσι δὲ τῶν ἐνθουσιαστῶν ἐχρῆτο εὐφημία πρὸς τοὺς χρείττονας, καὶ ἐν πάντι καιρῷ μᾶλλον ἐποιεῖτο τὴν τιμὴν πρὸς θεῶν. ὥστε καὶ τὸ δεῖπνον ἀπαρξάς ἐποιεῖτο τοῖς θεοῖς, καὶ παρήγγελλεν ἐφ' ἡμῖν ἑκάστῃ ἡμῶν τοὺς χρείττονας. προσέτι δὲ καὶ θύμασι καὶ μαγείαις, καὶ πλείοσιν ὅλως πᾶσι τοῖς ἀνημέροις. ἐπέθυε δὲ θαλλοῖς λίβανον, κέγχρους, σφάγια, κριὸν δ' ἄλλα θυμιάματα. ζῶα δὲ αὐτὸς οὐκ ἔθυεν, οὐδὲ τῆ θεωρητικῆ φιλοσοφίᾳ ἀρμόδια. τοῖς δὲ ἄλλοις τοῖς ἀκουσματικοῖς, ἃ

die audiviſſe ſe Philolai vocẽ ex ſepulchro, idque ante multos annos omninò mortui, quaſi canentis, atque aliquem ab diis concentum commemorantis: ipſe verò Pythagoras à quodam interrogatus, quid ſignificet ſuũ ipſius patrem jam pridem mortuũ ſecum in ſomnis colloquentẽ videre: nihil, inquit. Neq; enim quoniam tu mihi aliquid loqueris, hoc quidquam ſignificat. Veſte verò utebatur cãdida & pura, conſimiliter verò etiam ſtragulis cãdidis ac mundis. Ac talia communia eſſe. Nam villoſarum pellium nequaquam illi uſus erat. Atque hunc morẽ maritis tradidit. Adhæc utebatur quoq; fauſta acclamatiõe ac laude in proſequendis potentioribus, & quovis tempore mentionem faciebat, itemq; honorem deorum celebrabat. Itaque cœnæ tempore ad menſam diis quoq; libationes faciebat, atq; unoquoq; die ad eos laudibus celebrandum, qui viribus prævalerent, adhortabatur. Animum verò etiam deorum reſponſis & vaticiniis, univerſimq; omnibus divinationibus atq; ultroneis ſortilegiis adhibebat; diis adolebat thus, mille ſemina, placentulas, liba mollita, aliaſq; ſuffitus. Animalia autem ipſe non immolabat, neq; etiam quiſquam Philoſophorum, qui cõtemplationibus intenti erant. Reliquis verò, qui auditionibus, ut diſcipuli adhuc vacabant, vel

urbium administratoribus præceptũ fuit, ratò viventia atq; animata sacrificare, vel gallũ, vel agnos, vel aliud quid eorũ, quæ recens nata sunt. Boves verò minimè esse sacrificandos. Quin etjam hoc ipsius in deos pietatis & reverentiæ argumentum erat evidẽs, quòd præcepisset, nunquam deorum nominibus in jurejurando utendũ esse pejeraturis. Quapropter etiã Syllus ex Pythagoreis unus, qui Crotone erant oriundi, in hoc pecunias pependit, ne ad jusjurandum adigeretur, etsi sacrosanctum ac religiosum jusjurandum præstaturus foret. Ad Pythagoræos quidẽ refertur, & tale jusjurandum quodpiã eorum, qui præ pudore quidem Pythagorã non nominant, quemadmodum & deorum nominibus quã parcissimè utebantur: sed propter inventionem Tetractyos, id est, quaternionis, illum virum indicabant:

Iuro per hunc tibi virum, qui invenit rerũ tetractyn,
Quadruplicem numerum nostræ sapientiæ, habentem
Æternæ fontem naturæ radicemq;.

Id summa ajunt Pythagoram Orphicæ interpretationis, simul & constitutiõis æmulatorem esse. Et colere deos consimiliter Orpheo, eosq; stantes in simulachris atq; ære, non nostris copulatos formis, sed statuis, diis omnia cõplectentes, & omnium providentiam

τοῖς πολιτικοῖς προστέτακται παντελῶς ἔμψυχα θύειν, ἢ ἀλεκτρυόνα, ἢ ἄρνα, ἢ ἄλλο τι τῶν γενομένων· βοῦς δὲ μὴ θύειν. καὶτοῦτο δὲ σημεῖον τῆς θείας τιμῆς ἀκρῶς τετιμῆσθαι τὸ παρηγγέλθαι, μηδὲ τοὺς ὀμνύειν θεῶν ὀνόματι καταχρωμένους. διόπερ καὶ Σύλλον, εἷς τῶν ἐν Κρότωνι Πυθαγορείων, ὑπὲρ τοῦ μὴ ὀμόσαι, χρήματα ἀπέτισεν, καὶ τοι εὐορκήσαι μέλλων. ἀναφέρεται γε μὴν εἰς ἄλλους Πυθαγορικοὺς καὶ τοιόνδε τις ὅρκος, αἰδοῦς μὲν ποιουμένων ὀνομάζειν Πυθαγόραν, ὥσπερ καὶ θεῶν ὀνόμασι χρῆσθαι πολλὴν φειδὼ ἐποιοῦντο. δηλοῖ δὲ τῆς εὑρέσεως τῆς τετρακτύος ὁ λόγος ὅδε τις ἦν ὁ ἀνήρ·

Ναὶ μὰ τὸν ἀμετέραις σοφίας πα-
ρόντα τετρακτύν,
παγὰν ἀενάου φύσεως ῥιζώματ' ἔχουσαν.

ὅλως δὲ φασὶ Πυθαγόραν ζηλωτὴν γεγενῆσθαι τῆς Ὀρφικῆς ἐρμηνείας τε καὶ διαθέσεως. καὶ τιμᾶν τοὺς θεοὺς Ὀρφεῖ παραπλησίως· ἑστηκότους ἀνθρώπους ἐν τοῖς ἀγάλμασι καὶ τῷ χαλκῷ, οὐ ταῖς ἡμετέραις συμπεζυγμένους μορφαῖς, ἀλλὰ τοῖς ἱδρύμασι τοῖς θεοῖς πάντα περιέχουσι, καὶ πάντων προνοη-

τικοὺς

δύνασθαι, καὶ τῷ παντὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν μορφὴν ὁμοίαν ἔχοντας. ἀγγέλλειν δὲ αὐτοῖς τοὺς καθαρμοὺς, καὶ τὰς λεγομένας τελετὰς, τὴν ἀκριβεστάτην εἰδησιν αὐτῶν ἔχοντας. ἔτι δὲ φασὶ καὶ συνθετον αὐτὸν ποιῆσαι τὴν θείαν φιλοσοφίαν καὶ θεραπείαν. ἃ μὲν μάθοντα παρὰ τῶν Ὀρφικῶν, ἃ δὲ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων, ἃ δὲ περὶ Χαλκιδέων καὶ Μάγων, ἃ δὲ περὶ τῆς τελευτῆς τῆς ἐν Ἐλευσῖνι γενομένης ἐν Ἴβηρι τε καὶ Σαμοθράκῃ καὶ Δήλῳ, καὶ ἀεί τι περὶ τούτων, καὶ περὶ τοὺς Κέλτας δὲ καὶ τὴν Γαλατίαν. ἐν δὲ τοῖς Λατίνοις ἀναγινώσκεσθαι τὸ Πυθαγόρου ἱερὸν λόγον, οὐκ εἰς πάντας, οὐδ' ὑπὸ πάντων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν μετεχόντων ἐπιτηδείως πρὸς τὴν ἀγαθῶν διδασκαλίαν, καὶ μὴ ἐπαισχύνεσθαι δι' αὐτῶν, λέγειν δὲ αὐτὸν περὶ ἀνθρώπους καὶ μαντικὴν τὴν Ἀπόλλωνα εἰπεῖν τὸ τρίποδος. δεῖν τε καὶ τὴν ἑξάδα πρῶτον φανῆναι τῶν ἀριθμῶν, Ἀφροδίτην δὲ τινὰ δυσκολαίνειν ἐαυτῇ. δεῖν τε τὸν πρῶτον κύβον τῶν ἀριθμῶν, ἀπὸ τῆς μονάδος ἑξάκις φύσεως κοινωνήσαντα, καὶ τὰν ἴσα δὲ ἕκαστον μεριζόμενον ὁμοίως λαμβάνειν τε τὸν τῆς ἀφαιρεμένων, καὶ τὸν τῆς καταλειπομένων δύναμιν.

gerentes, adhęc universim similem naturam & formam habentes. Nunciare verò ipsorum purgationes lustrationésve, & sacrificia quæ ita vocantur, quæq; exactissimam ipsorum cognitionem habeant. Præterea perhibent etiam ipsum compositam fecisse, hoc est, conjunxisse divinam philosophiam, & cultum. quæ quidem partim didicerit ab Orphicis, partim verò ab Ægyptiis sacerdotibus, partim etiam ab Chalcidensibus & Magis, partim ab morte, quæ in Eleusine contigit, itemq; in libro & Samothracia ac Delo, & semper aliquid de iis rebus, quæ ad Rempubl. spectant, item quæ ad Gallos & Iberiam pertinent. In Latinis verò legi Pythagoræ orationem sacrã, non à vulgo, neq; ab omnibus: sed ab iis qui promptè participes sunt, & admittuntur ad rerum honestarum doctrinam, neq; quicquam agunt, quod turpitudinis aliquam notam habeat; ipsum autem dicere, quod homines sacrificia faciunt, & Apollo oracula sua ex Tripode redditque futura prædicit. Eo quod in ternario primum numerum ostenderit: Veneri verò aliquid sacrificandum esse die sexto, eo quòd hic numerus primus communis fuerit universæ numeri naturæ. Omnibus autem modis partitum similiter accipere tam vimeorum, quæ ablata, quàm eorum, quæ relicta sunt.

Herculi verò ſacra immolanda eſſe menſis conſiſtentis octavo, hoc eſt, cujuſq; menſis die octavo, conſiderantibus ſeptimeſtrem ejus ortum ac nativitatem. Porrò dicit etiam templum quemq; ingredi oportere, qui munda veſte amictus ſit, & in qua nec indormierit quiſquam, nec ſomnum ociosum ac ſegnem ceperit, item eam ipſâ nigram & ruffam eſſe debere. Puritatem verò æqualitatis & iuſtitiæ teſtimonium reddens in ratiocinationibus. Præcipit autem ſtrictè, ut ſi in templo ſanguis effunderetur non voluntariè, ille vel auro excideretur, vel in mare hâc atq; illâc diſpergeretur. Primum exiſtens elementum, & omnium rerum creatarum optimum, pretio æſtimatum, & adeò æquabile cum tota univerſitate. Dicit item in templo non eſſe pariendum. Pium enim non eſſe, animi divinitatem, in templo corpori alligari, atq; inid veluti infundi. Monet etiam feſto quovis die nec tondendos eſſe capillos, nec præcidendos ungues. Noſtram bonorum auctionē exiſtimans non oportere deorum imperio præſtare. Adhæc ait pediculum in templo ſacróve loco occidendum non eſſe, quod exiſtimandum proque lege habendum ſit, divinum numen rerum ſuperfluarum & corruptibiliū nihil prorſus accipere oportere. Sed cedro & lauro, cypreſſo, quercu ac

Ἡ ἑορτὴ δὲ δεῖν θυσιάζειν ὀγδόῃ τῷ μηνὸς ἑστηκότος, σκοποῦντας τὴν ἑπτάμηνον αὐτοῦ γένεσιν. λέγει δὲ καὶ εἰς ἱερὸν εἰσιέναι δεῖν καθαρὸν ἱμάτιον ἔχοντα, καὶ ἐν ᾧ μὴ ἐγκεκοίμηταί τις, τὸν μὲν ὕπνον τῆς ἀργίας, καὶ τὸ μάλαν ⸂καὶ τὸν πυρρόν. τὴν δὲ καθαρότητα τῆς περὶ τοὺς λογισμοὺς ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης μαρτυρίαν ἀποδιδούς. παραγγέλλει δὲ ἐν ἱερῷ μή τι ἀκούσιον αἷμα γίνηται, ἢ χρυσῷ ἢ θαλάττῃ περιῤῥαίνεσθαι τῷ πρώτῳ γεγονότι καὶ καλλίστῳ τῶν ὄντων, τιθεμένου τὴν τιμὴν τοῦ ἀπείρου. λέγει δὲ καὶ μὴ τίκτειν ἐν ἱερῷ. οὐ γὰρ εἶναι ὅσιον ἐν ἱερῷ καταδεῖσθαι τὸ θεῖον τῆς ψυχῆς εἰς τὸ σῶμα. παραγγέλλει δὲ ἐν ἑορτῇ μήτε κείρεσθαι μήτε ὀνυχίζεσθαι, τὴν ἡμετέραν αὔξησιν τοῦ θείου, οὐχ ἡγούμενος δεῖν τὴν τοῦ θεοῦ ἐπιλείπειν ἀρχήν. λέγει δὲ καὶ φθεῖρα ἐν ἱερῷ μὴ κτείνειν. οὐδενὸς τοῦ περιττοῦ καὶ φθαρτικοῦ νομίζειν δεῖν μεταλαμβάνειν τὸ δαιμόνιον. κέδρῳ δὲ λέγει καὶ δάφνῃ καὶ κυπαρίττῳ καὶ δρυὶ καὶ μυρίνῃ

μυρίνην τὰς θεὰς τιμᾶν. ἐ μηδὲν τύπτεις χόπαθαίρεσθαι τῷ σώματος, μήδε χίζεσθαι τὰς ὀδόντας. ταύτῃ τῷ τρόπῳ γοῦν τῆς ὑγρᾶς φύσεως, καὶ βορᾶς τῆς πρώτης καὶ νοτέρας ὕλης ἐπολαμβάνων. ἐφθὸν δὲ παραγγέλλει μὴ ὀπτᾶν, τὴν φαιότητα λέγων μὴ προσδεῖσθαι δ' ὀργῆς καταπαίειν δὲ ἐκκαίειν τὰ σώματα τῷ τελευτήσαντων μάλιστα ἀκολουθοῦντας, μηδενὸς τ' θείων τὸ θνητὸν μεταλαμβάνειν ἐθέλησας. τὰς δὲ τελευτήσασας ἐν λευκαῖς ἐσθῆσι προπέμπειν ὅσιον ἐνόμιζε, τ' ἁπλῆν καὶ πρώτην αἰνιττόμενος φύσιν καὶ τ' ἀριθμὸν ἐ τ' ἀρχὴν τῶν πάντων. σύμβολον δὲ πάντων μάλιστα παραγγέλλει τὸ μάχαιραν ἐμπίπτειν θεοῖ, δ' ἁδ' ἐκ μαχαίρας ἀῖ. πολλῷ δὲ μᾶλλον φάσκειν ὅσιόν εἶναι μίασμα, φόνου ἄνθρωπον ἐν ἀδικίᾳ κρίσιν, ἀπολωλεκέναι τὴν περὶ τ' ψυχὴν καὶ τ' σῶμα αὐτῆς πρώτην τ' ὄντων φύσιν. πυπαρίσσινον γοῦν τὸ τῆ Διὸς σκῆπτρον, ἐδ' ἄλλην τινὰ μυστικὸν λόγον. πρὸ δὲ παντὸς παραγγέλλει Διὸς σωτῆρος καὶ Ἡρακλέους καὶ Διοσκούρων, τ' τροφῆς ἐφευρέτας τ' ἀρχηγὸν καὶ τ' τούτων ἡγεμόνα Δία, καὶ τὴν Ἡρακλέα, καὶ τὴν δύναμιν τῆς φύσεως, καὶ τοὺς Διοσκούρους,

myrto deos esse colendos affirmabat. neq; his rebus quidquam de corporis partibus depurgandum, neque dentes tumpendos esse. hunc existimans primum naturæ humidæ fœtum, primæque ac communioris materiæ alimentum. Quæ elixa essent adhortabatur non esse assanda, mansuetudinem ira neuri quam indigere asserens. Mortuorum corpora ad magorum imitationem exuri non sinebat, utpote qui noluerit quemquam de mortalibus divinos honores consequi. Mortuos verò vestibus albis ad sepulchrum usq; comitari, religiosum censebat, simplicem primámque naturam latenter innuens iuxta numerum & principium omnium. Iusiurandum itidem sanctũ præstare omnium maximè *in lõgum rerò iubebat. Diis autem nihil esse lõgum. Multò item amplius religionis in eo situm esse, si quis injuria afficiatur, quàm hominem interficere. Quippe apud inferos iudicium situm esse animæ cuiusque substantiæ primæ, rerum quæ sunt, naturas reputabat. Iovis sceptrum è cypresso exstitisse, vel aliam aliquam mysticam arcanamque rationem. Ante mensam itidem adhortatur Iovis Servatoris poculum, & Herculis, itemq; Castoris & Pollucis libare, celebrantem cibi authorem huiusq; ducem Iovem atque Herculem, ac potentiam naturæ, & Castorẽ

ac Pollucem concetum omnium. Libamentū verò nequaquam oportere offerri ajebat, qui illud concluderet. Siquidem rerum bonarū nihil pudore & verecundia dignum existimabat. Quotiescunq; autem tonaret, homines terram contingere hortabatur, reminiscentes nativitatis & ortus rerum omnium exsistentium. Templa ac delubra per loca dextra ingredienda, rursus per sinistra egrediunda præcipit. Ac dextrum quidem locum, initium ejus, quod in numeris impar dicitur, & divinum: sinistrum verò patis, ejusque quod dissolvi poterat, symbolum & tesseram statuebat. Atque hujusmodi quidem ejus modus dicitur fuisse in studio religionis. Ac reliqua, quæ hac de re in præsentia omittimus, ex iis, quæ à nobis dicta sunt, conjicere proptum est. Itaque de eo plura dicere supersedeo.

τὴν συμφωνίαν τῆς ἁπάντων, ὅσον δὲ μὴ καλὰ μόνα προσφέρεσθαι δεῖν ἔφη. οὐδὲν γὰρ τῆς καλῶν ἄξιον αἰσχύνης καὶ αἰδοῦς διελέγχειν. ὅταν δὲ βροντήσῃ, τῆς γῆς ἅψασθαι παρήγγελλε μιμησιν ἐχόντας τῆς γενέσεως τῶν ὄντων. ἵστασθαι δὲ εἰς τὰ ἱερὰ καὶ τοὺς δεξιοὺς τόπους παραγγέλλει, ἔχεσθαι καὶ τῶν ἀριστερῶν. τὸ μὲν δεξιὸν ἀρχὴν τοῦ περιττοῦ λεγομένου τῆς ἀριθμοῦ καὶ θεῖον τιθέμενος. τὸ δὲ ἀριστερὸν τοῦ ἀρτίου καὶ διαλυομένου σύμβολον τιθέμενος. τοιοῦτος τις ὁ τρόπος λέγεται αὐτῷ γεγονέναι τῆς περὶ τὴν εὐσέβειαν ἐπιδεύσεως. καὶ τἄλλα δὲ ὅσα παραλείπομεν περὶ αὐτῆς, ἀπὸ τῆς εἰρημένων ἐνδείξεως τεκμαίρεσθαι λέγω. ὥστε περὶ μὲν τούτου οὐκ ἀναγκαῖον μακρολογεῖν.

CAP. XXIX.

De sapientia Pythagoræ, tum quæ fuerit, tum etiam quibus generibus ac formis fuerit distincta, & quemadmodum ab primis usq; ad ultimas partes, quas cognosci possunt, rectam examinandi diligentiam erexit atq; hominibus tradidit.

DE ipsius autem sapientia, ut quidem simpliciter dicam, maximū hoc argumentum sit: Commentarii ab Pythagoreis scripti de omnibus potissimè veritate nituntur, & in aliis quidem omnibus forundi sunt, at moribus antiquis prædicti, supraq; modū prisco

Κεφ. κθ.

Περὶ τῆς Πυθαγόρου σοφίας, τίνα μὲν ἦν, καὶ ἐφ' οἷς γένεσι διῄρητο. ὅπως τε ἀπὸ τῶν πρώτων μέχρι τῶν τελευταίων γνωρισιμῶν δυνάμεων τὴν ἐξέτασιν ἤγαγε δεξιὰν καὶ ἀνεύθυνον, καὶ τοῖς ἀνθρώποις παρέδωκε.

ΠΕρὶ δὲ τῆς σοφίας αὐτῆς, ὡς μὲν ἁπλῶς εἰπεῖν, αἴγισον τοῦτο τεκμήριον τὰ γεγραμμένα ὑπὸ τῆς Πυθαγορείων συνηνέγκατο, περὶ πάντων ἔχοντα τὴν ἀλήθειαν, καὶ σῴζοντα μὲν περὶ τὰ ἄλλα πάντα, ἀρχαιοτρόπου δὲ καὶ

δὲ καὶ παλαιοῦ πόνου διαφορότητος, ὥσπερ τινὸς ἀχλύος πρὸ τῆς τοῦ προσπίπτοντος μὴ ἱκανῆς δαιμονίας ἀκρόσεως συλλελογισμένα. ταῖς δὲ ἐννοίαις πλήρεσι καὶ πυκνότητα ποικίλην ἄλλως καὶ πολύβουλα τοῖς εἰδόσι καὶ ταῖς ὕλαις. πρεπόντως δὲ ἐξαιρέτως ἅμα καὶ ἀνελλιπῆ τῇ φράσει, καὶ πραγμάτων ἐναργῶν καὶ ἀναμφιλέκτων, ὡς ὅτι μάλιστα μετὰ μὴ ἀποδείξεως ἐπιστημονικῆς, καὶ πλήρους τὸ λεγόμενον συλλογισμόν, εἴ τις αἷς προσῆκεν ὁδοῖς κεχρημένος ἐπ' αὐτὰ ἴοι μὴ παρέργως μηδὲ ἀπροσδιορίστως ἀφοσιούμενος. ταύτῃ τοίνυν ἄνεσθαι τὸν περὶ τὸν νοῦν, καὶ τὴν περὶ θεῶν ἐπιστήμην παραδίδωσιν. εἶτα τὰ φυσικὰ πάντα ἀναδιδάσκει. ἔτι πλείω φιλοσοφίαν καὶ λογικὴν ἐτελείωσε, μαθήματά τε ποιοῖς παραδίδωσι, καὶ ἐπιστήμας τὰς ἀρίστας. ὅλως τε οὐδὲν ὄζειν εἰς χαῦνον ἐλευθεριάζει ὅτου περὶ ἀνθρώπους, ὃ μὴ ἐν τοῖς συγγράμμασι τούτοις διηρίθμηται ἰδίοις ἀναδίδηται καὶ μὴν Πυθαγόρου καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν φερομένων, τὰ δὲ ὅσα δ' ἀπροσδεῶς αὐτοῦ συγγεγράφθαι, καὶ διὰ ταῦτα οὐδὲ ἑαυτῶν ἐπιφθὰς

confecti labore velut imentis, quę manibus apprehendi nequeat, afflantis, cum extremè divina scientia collecti: sedenim intelligentia pleni adeoq; cõfertissimi, ac cætera varia formisq; ac materiis diversa. Stylo aũt & dictione insigniter pleres, loquendiq; formulis perfecti, nullaq; in parte mutili, adhæc rebus perspicuis & ab omni ambiguitate procul remotis, quàm maximè pleni & referti manã cũ demonstratiõe, quæ permagnum momentum ad rei subsistantiam intelligendam adferat, & sanè collectione, uti vulgò dicitur, abũdẽt, si quis iis viis, quibus convenit, insistat, eaq; adeat haud sanè levi brachio nec oscitanter, sacris initiatus consecratusq; fuerit. Hanc igitur à primis initiis scientiam de rebus, quæ sensu percipiuntur, & de diis tradit. Deinde naturalia omnia perdocet, & moralem ac λογικὴν, hoc est, rationalem philosophiã absolvit, variaq; atque omnis generis disciplinas eaq; optimas scientias suis tradit. Summatim q; nihil est rerum omnium, quæ unquam apud homines in cognitionem venerunt, quòd non eruditissimè in hisce monumẽtis comprehensũ, traditum q; sit. Si igitur pro confesso sumitur, hæc quidem Pythagoræ esse, quæ conscripta nunc omniũ manibus teruntur, alia verò ex ore ipsius audita & sic excepta in literas relata esse: ideoq; ne pro suis quidem ea venditarunt,

tarum, nec sibi ipsis consecrarunt, sed ad Pythagorã retulerunt, tanquã quæ ipsius essent: nempè ex iis omnib. perspicuè liquet, ipsũ omnis sapientiæ fuisse satis superq; peritũ. Ajũt verò ipsũ diu & valdè geometriæ studiosũ fuisse. Apud AEgyptios n. multa proponebãtur de geometria quæstiones. Quandoquidẽ jam ab priscis tẽporibus, adeoq; ipsis diis authore Nino, accremẽta simul & decremẽta hanc omninò necessitatem dimetiendi terram habebant, quã incolebant doctissimi AEgyptiorum interpretes. Quare & geometria nominata est. Imò verò nec cœlestium rerum contẽplatio ab ipsis negligenter oscitanterq; discussa est; cujus ipsius quoq; Pythagoras nequaquam rudis, sed perquã peritus fuit. Cæterũ quidã cõmentatiões, quę de literis instituuntur, cõmuniter AEgyptiis & Chaldęis hominib. deferũt, Arq; ea oĩa ajũt Pythagoram assumpsisse, scientiisq; simul auctis & adductis, simulque apertè & accuratè suis discipulis & auditoribus ostendisse. Philosophiã itaq; primus ipse nominavit, eamq; appetitũ dixit esse, & veluti ãmorem sapientiæ. Sapientiam porrò scientiam rerum, quæ existunt, veritatis iam verò res, quæ existũt, etiam dicebat esse, quæ materiæ expertia sunt & sempiterna, adeoque solã agentia: cujusmodi sunt omnia corporum expertia. Æquivocè verò ea,

μᾶζον αὐτὸ, ἀλλὰ εἰς Πυθαγόραν ἀνάφερον αὐτὰ, ὡς ἐκείνου ὄντα, φανερὸν ἐκ πάντων τούτων, ὅτι πάσης σοφίας ἔμπειρος ἦν ἀποχρώντως. λέγεται δὲ γεωμετρίας αὐτὸ * ἐπιτήδειον ὑπομεληθῆναι. παρ' Αἰγυπτίοις γὰρ πολλὰ προβλήματα γεωμετρίας ὄντα ἐπιτήδεια ἐκ παλαιοῦ ἔτι ἀπὸ θεῶν δίκην τῶν Νείλου προσθέσεις τε καὶ ἀφαιρέσεις ἀναγκαίως αἰεί χουσι πᾶσαν ὑπομετρεῖν, ἣν ἐνέμοντο γῆν. Αἰγυπτίαν οἱ λόγοι, διὸ καὶ γεωμετρία ὀνόμασται. ἀλλ' οὐδ' ἡ τῶν οὐρανίων θεωρία παρέργως αὐτοῖς κατεζήτηται, ἧς καὶ αὐτὸς ἐμπείρως ὁ Πυθαγόρας εἶχε. πεύσεται δὲ τὰ περὶ τὰς γραμμὰς θεωρήματα καὶ κοινὰ τριγώνων Αἰγυπτίοις καὶ Χαλδαίοις ἀναφέρουσι. παῦλα δὲ πάντα φασὶ τὸν Πυθαγόραν ἀναλαβόντα καὶ συναυξήσαντα τὰς θείας ἡμῖν προσάψαντα, καὶ ἑαυτοῦ σαφῶς καὶ ἐμμελῶς τοῖς αὐτοῦ ἀκροωμένοις δόξαι. φιλοσοφίαν μὲν οὖν πρῶτος αὐτὸς ὠνόμασε, καὶ ὄρεξιν αὐτὴν εἶπεν εἶναι, ἔρωτα οἷον φιλίας σοφίας. σοφίαν δὲ ἐπιστήμην τῆς ἐν τοῖς οὖσιν ἀληθείας. ἐστι δὲ ἤδη καὶ ἕλης τὰ ἄϋλα καὶ ἀΐδια καὶ μονοδῆ εἶναι, ὅπερ ἐστὶ τὰ ἀσώματα. ὁμωνύμως δὲ

λοιπὸν

λοιπὸν ὄντα καὶ μετοχὴν αὐτῆς οὔτα καλούμενα. σωματικὰ ἤδη καὶ ὑλικὰ γεννητά τε καὶ φθαρτά, καὶ οὕτως οὐδέποτε ὄντα. τὴν δὲ σοφίαν ἐπιστήμην οὐ τῆς κυρίως ὄντων, ἀλλ' οὐχὶ τῆς ὁμωνύμως. ἐπεὶ διπερ οὐδὲ ἐπιστητὰ ὑπάρχει τὰ σωματικὰ, οὐδὲ ἐπιδέχεται γνῶσιν βεβαίαν, ἀπειρά τε ὄντα καὶ ἐπιστήμη ἀπερίληπτα, καὶ οἱονεὶ μὴ ὄντα καὶ διασολὴν τῆς καθόλων. καὶ οὐδὲ ὁρᾶ ὑποπτεύειν εὐπειθῶς ἀναφέρειν δυνάμενα. τῆς δὲ φύσεως μὴ ἐπιστητῆς, οὐδὲ ἐπιστήμης οἴοντες ἐπινοῆσαι, οὐκ ἄρα ὄρεξιν τῆς μὴ ὑφεστώσης ἐπιστήμης εἰκὸς ἔχειν, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς περὶ τὰ κυρίως ὄντα, καὶ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ, καὶ ὡσαύτως ἐχόμενα, καὶ τῇ ὄντως προσηγορίᾳ ἀεὶ συνυπάρχοντα. καὶ ὃ τῇ τούτων καταλήψει συμβέβηκε, καὶ τῇ τῆς ὁμωνύμων ὄντων παραμυθεῖσθαι, οὐδὲ ἐπιδεδεῖσθαι ποτέ. οἷα δὴ τῇ καθόλου ἐπιστήμῃ ἢ τὰ κατὰ μέρος. εἰ γὰρ περὶ τῆς καθόλου φησὶν Ἀρχύτας, καλῶς διαγνόντες, ἐμέλλον καὶ περὶ τῆς κατὰ μέρος οἷα ἐντὶ καλῶς ὀφεῖσθαι. διόπερ οὐ μόνον οὐδὲ μοναδικῆς οὐδὲ

quod ad reliqua attinet, quæ sūt, juxta participationem eorum ita vocitata. Iam aūt quæ corporibus prædita sunt & materialia, nata item & corruptioni obnoxia eadem sunt, ideoq; talia, quæ non exsistunt. At sapientiā esse scientiā eorū, quæ propriè sunt, non aūt eorū, quæ æquivocè asserebat. Quandoquidē quę corporalia sūt, nec ejus sunt generis, ut doceri possint, neq; etiam cognitionē firmā recipiunt, præsertim cū sint infinita, & scientia cōprehendi nequeāt, ac veluti quę nō sint, juxta differentiam rerū universarum, neq; video etiam, qui ad rem prę clarè describendā subjectū aliquod prębere possint. Quę autem natura talia sunt, ut sub scientiā & institutionem cadere non valeant, neq; etiam in sua potestate habēt, scientiam aliquam excogitare, ea neque apperitū verisimile est habere scientiæ, quæ non susc ipitur, sed ejus potiùs affectū habent, quæ propriè sunt, semperq; circa eadē & sui similia permanent, atq; appellationi verè sēper coexsistunt. Horum enim cognitionem contigit & eā comitari, quæ est de reb. æquivocis, nunquam ne affectata quidem. Perindè san è ac sciētiam universalem particularis sequitur. Itaque qui universalia, inquit Archytas, probè cognoverunt, particularia etiam qualia sunt, probè videre poterunt. Quamobrē non modò unius generis, neq;

simpliciter quæ sunt, exsistunt: sed varia & diversorum generum conspiciuntur, quæ & animo cernuntur, & incorporalia sunt. Quorũ quæ sũt appellatio, & corporalia & sub sensum cadentia, quæ juxta participationem cõmunionem habent cum eo, quod est. De hisce omnibus scientias tradidit maximè proprias, neq; quicquam inexcussum reliquit. Enimverò cõmunes scientias, quemadmodũ eam, quæ dicitur demonstrativa, item quæ definitiva, & distributiva, hominibus tradidit, sicuti ex Pythagoreorum cõmentariis discere promptũ est. Solitus aũt erat etiam diligentissimè quàm brevissimis vocibus infinitã multiplicemq; significationem ac vehementiã suis notis ac familiaribus, allegorico quodã modo, & occultè aliquid significante vaticinari, haud aliter quàm per rationes quasdam chirochrestas, h. e. manibus utilitatem afferẽtes, aut per parva rumoribus semina, * * * * * * * * * * * * * * * * Hujus generis est illud, *Principium est dimidium totius*, Apophthegma seu dictum ipsius Pythagoræ. Non in præsẽti modò hemistichio, verùm etiam in aliis similibus divinissimus Pythagoras veritatem occultabat, scintillas iis, qui possunt accendere, brevilo quẽtia quapiam veluti in thesaurum recondens haud conspicuã & copiosissimã specu-

ἁπλῶς ὑπάρχει τὰ ὄντα, ποικίλως δὲ ἤδη καὶ πολυειδῶς θεωρεῖται, τά τε νοητὰ καὶ ἀσώματα· ὧν τὰ ὄντα ἡ κλῆσις, καὶ τὰ σωματικὰ καὶ ὑπ' αἴσθησιν πεπλωκότα, ἃ δὴ καὶ μετοχὴν κοινωνεῖ τοῦ ὄντος γίνεσθαι. περὶ δὴ τούτων ἁπάντων ὅπισθεν μὲν παρέδωκε τὰς οἰκειοτάτας, καὶ οὐδὲν παρέλιπεν ἀδιερεύνητον. τὰς κοινὰς δὲ ἐπιστήμας, ὥσπερ τὴν ἀποδεικτικὴν, καὶ τὴν ὁριστικὴν, καὶ τὴν διαιρετικὴν παρέδωκε τοῖς ἀνθρώποις, ὡς ἔστιν ἀπὸ τῶν Πυθαγορείων ὑπομνημάτων εἰδέναι. εἰώθει δὲ καὶ κομιδῇ ὀλίγοις βραχυλόγοις φωναῖς μυρίας καὶ πολυειδῆ ἐμφάσεις συμβολικῶς ὥσπερ τοῖς χειροχρήστοις τινὶ λόγῳ, ἢ μικροῖς τοῖς ὄγκοις σπέρματος * ὁ αὐτὸς δὲ αὐτὴ ἡ φύσις πλήθη ἀγίνυται καὶ δυσεπινόητα ἐννοιῶν καὶ ἀποτελεσμάτων ὑποφαίνει. τοιοῦτον δὴ ἔστι, τὸ ἀρχὴ δ' ἐστὶ ἥμισυ παντός, εἰπὸν Πυθαγόρας αὐτό· οὐ μόνον δὲ ἐν τῷ παρόντι ἡμιστιχίῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἑτέροις παραπλησίοις ὁ θειότατος Πυθαγόρας τὰ τῆς ἀληθείας ἐκάρυπτε, ζωπυρεῖν τοῖς δυναμένοις ἐναύσασθαι, βραχυλογίᾳ τινὶ ἀποθησαυρίζων ἀπερίβλεπτον καὶ παμπληθῆ θεωρί-

θεωρίας ἔκτασιν, οἷον πέρ καὶ ἐν τῷ, ἀριθμῷ δὲ τε πάντ' ἐπῄνουν. ὃ δὴ πυκνότατα πρὸς ἅπαντας ἐπεφθέγγετο, ἡ φάλιν, ἐπιφυλότις, ἰσότης, φιλότης. ἢ ἐν τῷ κόσμῳ ὀνόματι * ἡμιδία ἐν τῷ φιλοσοφίᾳ, ἢ ἐν τῷ ςοᾷ καλεῖται, ἢ τὸ διαβρώμενον ἐν τῷ τετρακτύς. ταῦτα πάντα καὶ ἕτερα πλείω τοιαῦτα Πυθαγόρας πλάσματα καὶ ποιήματα εἰς ὠφέλειαν καὶ ἐπανόρθωσιν τῶν συνδιατριβόντων ἐπινοεῖτο, καὶ οὕτω σεβασμὰ ἦν καὶ ἀξιοθαύμαστα τὰ τοῦ τοιούτου συνιόντων, ὥστε εἰς ὅρκον χρήματα περῆκτο τοῖς ὁμιλητάις.

lationis productionem. Quemadmodum & in eo, *cuncta decene numerum*, quòd frequentissimè apud oēs acclamabat, * * * * * * * * * * quæ convenit cum nomine, quo in mundi negociis, vel seperatim in nomine Philosophia, vel etiam in vocabulo stoa caïeton, hoc est, porticum usurpamus, vel quòd perestum est in Terractys vocabulo, quod numerum quaternarium significat. Hæc omnia aliaque plura ejus generis figmenta & poëmata Pythagoras ad usum & emēdationem eorum, qui secum conversabantur, excogitabat, adeoq; augusta erant atq; divina ducebantur ab auditoribus, qui secum congrediebantur, ut in jusjurandum formæ cesserint cōdiscipulis:

Ὄυ μὰ τὸν ἀμετέρᾳ ψυχῇ παραδόντα τετρακτύν,
Παγὰν ἀενάου φύσεως ῥιζώματ' ἔχουσαν.

Iuro quadruplicem numerum, qui pectore nostro
Abdidit, insevitq; animi penetralibus imis
Naturæ fontem generatorémq; perennis.

Τοῦτο μὲν οὕτω θαυμαςὸν ἦν τὸ εἶδος αὐτῇ τῆς σοφίας. τῷ δ' ἐπιςήμῃ οὐχ ἥκιςα φασὶν αὐτοὺς τοὺς Πυθαγορείους τιμᾶν, μουσικήν τε καὶ ἰατρικήν, καὶ μαντικήν. σίωπικούς δὲ εἶ καὶ ἀκουςικοὺς καὶ ἐπαϊειδαι παρ' αὐτοῖς τὸν δυνάμενον ἀκοῦσαι. ἐπὶ δὲ ἰατρικῆς μάλιςα μὲν ἀποδέχεσθαι

Hæc sanè admodum erat admirabilis ejus sapientiæ species. Porrò scientiarū non minimè ajunt ipsos Pythagoræos excolere & in pretio habere Musicen & medendi divinandiq; artem. Taciturnos autem esse & auditores, atque apud illos eum recēseri, qui auditioni potest invigilavisse. Medicinæ verò maximè quidem recipere solet speciē

seu partem illam, quæ est διαιτητικὴ, seu de vivendi ratiõe ac modo tractat. Atq; in hac parte esse longè exactissimos, & conari primùm quidem perdiscere signa temperamẽti tam cibi quàm potus & quietis. Deinde de ipsa confectione eorum, quæ assumuntur, penè primos conatos esse & commẽtari & definire. Cæterùm Pythagoræos etiam oportet ut plurimùm tractare prę illis, qui antè fuerunt, cataplasmata & emollientia remedia. Illa autem, quæ spectant ad medicamenta, minus probare. Ex illis porrò ipsis, maximè iis uti ad hulcerationes, ad incisiones autem ustionesq; minimè omniũ ea esse recipienda. Soliti verò etiam sunt uti carminibus ad infirmitates & invaletudines nonnullas pellendas. Ipse etiã Musicen magnoperè conducere judicabat parandæ sanitati & tuendæ ratiõi, si quis ea justis & consentaneis modis utatur. Homeri verò etiam & Hesiodi dictionibus selectis & exquisitis ad animorum emendationem utebantur. Cuncta item, quæ tum docerentur, tũ etiam dicerentur, memoria cõprehendenda & conservanda esse autumabãt. Atq; eo usque doctrinas, auditionesq; comparandas esse, donec quod discipossit, simul & memoria retineri queat. Quoniã illud est quod cognoscere. & in quo mentem cõservare oportet. Itaq; memoriam vehementer excole-

τὸ διαιτητικὸν εἶδος. καὶ εἶναι ἀκριβεστάτους ὲν τούτῳ, καὶ πειρᾶσθαι πρῶτον μὲν καταμανθάνειν σημεῖα συμμετρίας, πόνων τε καὶ σιτίων, καὶ ἀναπαύσεως. ἔπειτα περὶ αὐτῆς τῆς κατασκευῆς τῶν προφερομένων χειδὸν πρώτους ὑπομένουσι τε πραγματεύεσθαι καὶ διορίζειν. ἀλλάσσεσθαι δὲ χρὴ καὶ καταπλασμάτων ὑπὲρ πλείω τοὺς Πυθαγορείους τῶν ἐμπροσθέν. τὰ δὲ περὶ τὰς φαρμακείας ἧττον δοκιμάζειν. ἀπὸ τούτων τοῖς πρὸς τὰς ἐλκώσεις μάλιστα χρῆσθαι, τὰ δὲ περὶ τὰς τομάς τε, καὶ καύσεις ἥκιστα πάντων ἀποδέχεσθαι. χρῆσθαι δὲ καὶ ταῖς ἐπῳδαῖς πρὸς ἔνια τῶν ἀῤῥωστημάτων]. ὑπολαμβάνειν δὲ καὶ τὴν μουσικὴν μεγάλα συμβάλλεσθαι πρὸς ὑγείαν, ἄν τις αὐτῇ χρῆται καλὰ τὰς προσήκουσας χόρδας. ἐχρῶντο δὲ καὶ Ὁμήρῳ καὶ Ἡσιόδῳ λέξεσι διειλεγμέναις πρὸς ἐπανόρθωσιν ψυχῶν. ἔφασκον δὲ δεῖν κατέχειν τε διατάττειν, ἐν τῇ μνήμῃ πάντα τὰ διδασκόμενά τε καὶ φερόμενα. καὶ μέχρι τούτου συσκιάζεσθαι τὰς μαθήσεις καὶ τὰς ἀκροάσεις, μέχρις ἂν τὴν διώλαιαν παραδέχεσθαι τὸ μανθάνον καὶ διαμνημονεύον. ὅτι ἐκεῖνό ἐστιν ὁ δεῖ γινώσκειν, καὶ ἐν ᾧ δεῖ τὸν νοῦν φυλάττειν. ἐτίμων γὰρ σφόδρα τὴν μνήμην

μνήμιλιν καὶ πολλὴν αὐτῆς ἐποιοῦντο γυμνασίαν τε καὶ ἐπιμέλειαν, ὄντι τῷ μανθάνειν οὐ πρότερον ἀφίεντες τὸ διδασκόμενον, ἕως σφι ἐλλάβοιεν βεβαίως τὰ δεῖ τῆς πρώτης μαθήσεως, καὶ καθ' ἡμέραν λεγομένων ἀνάμνησιν ἤ δὲ τὸν ἕπτον. Πυθαγόρειος ἀνὴρ οὐ πρότερον ἀπὸ τῆς κοίτης ἀνίστατο, ἢ τὰ χθὲς γλυμένα πρότερον ἀναμνησθείη. ἐποιεῖτο δὲ τὴν ἀνάμνησιν τόν δὲ τὸν ἕπτον. ἐπειρᾶτο ἀναλαμβάνειν τῇ διανοίᾳ, τί πρῶτον εἶπεν, ἢ ἤκουσεν, ἢ προσέταξε τοῖς ἔνδον ἀναγκαῖς, ἢ τι δεύτερον, ἢ τι ἕβδομον. καὶ περὶ τὰ ἑξῆς ὁ αὐτὸς λόγος. καὶ πάλιν αὖ ἔξω τίνι πρώτῳ ἐντύχοι, ἢ τίνι δευτέρῳ. εἰ λόγοι τινες ἐλέχθησαν πρῶτοι, ἢ δεύτεροι ἢ ἕβδομοι. καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὲ ὁ αὐτὸς λόγος. πάντα γὰρ ἐπειρᾶτο ἀναλαμβάνειν τῇ διανοίᾳ τὰ συμβάντα ἐν ὅλῃ τῇ ἡμέρᾳ, οὕτω τῇ τάξει προθυμούμενος ἀναμιμνήσκεσθαι, ὥστε συμβῆναι γίνεσθαι ἕκαστον αὐτῶν. εἰ δὲ πλείω σχολὴν ἄγοιεν ἐν τῷ διεγείρεσθαι, καὶ ἑβδόμην ἡμέραν συμβαίνειν ἢ αὖ ἕβδομον ἐπειρῶντο ἀναλαμβάνειν. καὶ δὴ πλέον ἐπειρῶντο τῇ μνήμῃ γυμνάζειν. οὐδὲν γὰρ μεῖζον πρὸς ἐπιστήμην

bant, eamq; quanta maxima poterant cura ac diligentia exercebant. Atq; in discendo non prius appetebant, quod docebatur, quàm quoad firmiter, quæ ad primam disciplinam pertinerēt, apprehendissent, eorumq; quæ quotidie dicerētur, hoc modo reminiscerentur. Nemo Pythagoræus priùs è lecto surgat, quàm quæ heri pridiéve acta fuerunt, cum animo recognoverit, atq; in memoriam revocaverit. Hoc aūt modo eorum recordabatur. Mente repetere & quasi ab animo exigere conabatur, quid primū vel dixisset, vel audisset, vel suis domesticis, postquam surrexisset, iussisset, vel quid secundū, vel tertium. Ac circa id, quod futurū esset, eadem erat ratio. Et rursum in quem primum egressus incidisset, vel in quem secundò. Item qui sermones dicti fuissent primo loco, vel secundo, vel tertio. Deq; aliis itidem omnibus eodem modo se res habebat. Quippè omnia, quæ toto die contigissent, mēte cogitationeq; repetere conabatur, ita ordine in memoriam reducere studens, quemadmodum eorum unumquodq; accidisset. Quod si verò pluscurium otii in exuscitando agerent, eodem planè modo, quæ tertio die accidissent, cū animo repetere conabātur. Et in primis profectò in hoc erant, ut ea memoria idq; cum exercitatiōe recolerent. Nihil enim est maioris ad sci-

entiam ac experiētiam prudentiamq; comparandam momenti, quàm rerū posse memoriā habere. Iam hisce studiis effectum est, ut universa Italia viris Philosophis & sapientiæ studiosis repleta fuerit. Cúmque ipsa regio priùs obscura atq; ignota esset, eam posteà ab Pythagora magnā Græciam vocitatā fuisse. Ac plurimos apud istos esse viros Philosophos & poëtas simulque legislatores. Artes enim, quæ de dicendi præceptis tradunt, atq; orationes demonstrativas legesq; scriptas ab illis in Græciam fuisse exportatas. Iam ex illis, quicunq; de rebus naturalibus aliquā mentionem fecēre, primum Empedoclem & Parmenidem illum Eleatē in medium producunt. Et ex iis, qui ad usum vitæ hominum sentētiosè & graviter dicta proferre voluerūt, Epicharmi ingeniosè confictas sententias allegant, omnesq; penè philosophi eas in promptu habent. De ejus igitur sapientia, & quemadmodum omnes mortales ad eam ipsam maximoperè hortatus sit simulq; introduxerit, quatenus quidem cujusq; captus ferebat, & quemadmodum eam plenè perfectéq; tradiderit, hisce nobis dictū esto.

μίλιω & ἐμπειρίαν καὶ φρόνησιν τὴν δυνασθαι μνημονεύειν. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν ἐπιτηδευμάτων σωθῆναι τὴν Ἰταλίαν πᾶσαν φιλοσόφων ἀνδρῶν ἐμπλησθῆναι. καὶ πρότερον ἀγνουμένης αὐτὴν, ὕστερον δὲ Πυθαγόραν μεγάλην Ἑλλάδα κληθῆναι. καὶ πλείστους παρ' αὐτοῖς ἄνδρας φιλοσόφους καὶ ποιητὰς καὶ νομοθέτας γενέσθαι. τάς τε γὰρ τέχνας τὰς ῥητορικὰς, & τοὺς λόγους τοὺς ἐπιδεικτικοὺς, καὶ τοὺς νόμους τοὺς γεγραμμένους παρ' ἐκείνων, εἰς τὴν Ἑλλάδα σωθῆναι νομισθῆναι. καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ὅσοι τινὰ μνείαν πεποίηνται, πρῶτον Ἐμπεδοκλέα καὶ Παρμενίδην τὸν Ἐλεάτην προφέρονται τυγχάνουσιν, οἵ τε γνωμολογῆσαί τι περὶ τοῦ βίου βουλόμενοι, τὰς Ἐπιχάρμου διανοίας προφέρονται. & ἐκ τοῦ πάντες αὐτὰς οἱ φιλόσοφοι κατέχουσι. περὶ μὲν οὖν τῆς σοφίας αὐτοῦ καὶ ὡς πᾶσαν ἄνθρωπος ὅτι πλείστον εἰς ἑαυτὴν προσβίβασεν, ἐφ' ὅσον ἔκαστον οἷός τε μετέχειν αὐτῆς, & εἰς τελείως διαπέπλωκεν αὐτὴν ἐκ τούτων ἡμῖν εἰρήσθω.

Cap. xxx.

De justitia, quæ cum hominibus ad eam conferebat Pythagoras, utq; paulò altiùs ab extremis ejus generibus ad extremas usq; species eam persecutus sit, atq; omnibus hominibus tradiderit.

Κεφ. λ.

Περὶ δικαιοσύνης, ἥν τοῖς ἀνθρώποις εἰς αὐτὸν συνεβάλλετο Πυθαγόρας, καὶ ὡς ἄνωθεν ἀπὸ τῶν ἄκρων αὐτῆς γενῶν μέχρι τῶν τελευταίων εἰδῶν ἐπιτέθεικεν αὐτὴν καὶ παρέδωκε τοῖς πᾶσι.

Περὶ

Περὶ δὲ δικαιοσύνης, ὅπως αὐτὴν ἐπιτήδευσε καὶ παρέδωκε τοῖς ἀνθρώποις, ἄξιον ἂν καταμάθοιμεν, εἰ ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς κατανοήσαιμεν αὐτὴν, καὶ ἀφ' ὧν πρώτων αἰτίων φύεται, τήν τε τοῦ ἀδικίας πρώτιον αἰτίαν κατίδοιμεν, καὶ μὴ τοῦτο ἂν εὕροιμέν τε, ὡς τὴν μὲν ἐφυλάξατο. τὴν δὲ ὅπως καλῶς ἐγγένηται, παρεσκεύασεν. ἀρχὴ τοίνυν ὄντι δικαιοσύνης μὲν τὸ κοινὸν καὶ ἴσον, καὶ τὸ ἐγγυτάτω ἑνὸς σώματος καὶ μιᾶς ψυχῆς ὁμοπαθεῖν πάντας, καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἡμῶν φθέγγεσθαι καὶ τὸ ἀλλότριον, ὥσπερ δὲ καὶ Πλάτων μεθ' ὧν ἔφη Πυθαγορείων συμμαρτυρεῖ. τοῦτο τοίνυν ἄριστα ἀνδρῶν κατασκευάσαν ἐν τοῖς ἤθεσι τὸ ἴδιον πᾶν ἐχώρισας, τὸ δὲ κοινὸν αὐξήσας, μάχρι τῶν ἐμφάτων κτημάτων καὶ σάσεως αἰτίων ὄντων καὶ παραχῆς. κοινὰ γὰρ πᾶσι πάντα καὶ ταῦτα ἦν. ἴδιον δὲ οὐδεὶς οὐδὲν ἐκέκτητο. καὶ εἰ μὲν ἠρκεῖτο τῇ κοινωνίᾳ, ἐχρῆτο τοῖς κοινοῖς κατὰ τὸ δικαιότατον. εἰ δὲ μή, λαβὼν ἂν τὶς ἑαυτῷ οὐσίαν καὶ πλείονα, ἢ εἰσενήνοχε εἰς τὸ κοινὸν, ἀπῆλαττεῖτο. ἕως ἐξ ἀρχῆς τῆς πρώτης τὴν δικαιοσύνην ἄριστα κατεσκεύασο. μὴ ταύτης λείπουσι μὲν οἰκείαν

IUstitiam verò quo pacto exercuerit, eamq; hominibus porrò tradiderit, optimè intellexerimus, si ab primo illam principio expenderimus, & ab quibus primis cauſſis ea naſcatur. Sic enim & primam injuſtitiæ cauſam ritè cõſideraverimus, & deinde ecquo modo injuſtitiam quidem vitarit, invenerimus: at qua ratione effecerit, ut juſtitia contrà animo probè ingeneretur, didicerimus. Igitur juſtitiæ quidẽ principium eſt communio & æqualitas, & quàm proximè cũ uno corpore uno q; animo omnes ſimul pati & affici, & ad unum idemque tam meum quàm alienum loqui. Quemadmodũ & unà Plato teſtatur, quod ab Pythagoræis accepit. Virorum ergò omniũ optimè hoc in moribus cõſtituit, proprio cujuſque commodo planè exterminato, contrà verò re communi aucta ad extremas uſq; poſſeſſiones, quæ ut plurimùm ſeditionis & tumultus cauſſæ exſiſtunt. Nam & hæc omnia omnibus communia erant. Nemo aũt quicquam poſſidebat proprium. Et ſi quidem communioni videbatur, juxta exactiſſimam juſtitiæ normam communibus utebatur. Sin verò minus, ſuis ipſius rebus bonisque, imò etiam plurib⁹, quàm in cõmunionem intuliſſet, acceptis abibat. Ita ab primo initio juſtitiam optimè inſtituit. Poſteà itaq; proprietas & propria rei cujuſq; familiaris

liaris poſſeſſio, quæ inter mortales viget, juſtitiam inducit. Alienatio verò & cõmunionis contẽptus, generis injuſtitiam infert. Proinde cùm hanc propriã cujuſq; poſſeſſionem hominib. eminus imponere vellet, ad cognata quoque ejuſdemq; generis animantia eos cõſociavit, adhortans ut ſimilia vellent ducerentque eadem & amica. Nempe ut nec injuria ullum ex illis afficerent, nec mactarent, neve ederent. Qui igitur & animalibus, & quod ex iiſdem nobiſcum elementis conſtant, & cõmunioris vitæ nobiſcum conſortia ſunt, homines proprios dominósque facit, quanto magis iis, qui communionem habent animæ, quæ ejuſdẽ eſt generis, & rationis proprietatem inſtituit. Ex hac ipſa verò manifeſtum eſt ipſum juſtitiam etiã induxiſſe, in medium productam ab initio proprietatis & dominationis. Poſteaquam verò multos quandoq; & pecuniarum penuria ſimul adigit, præter jus & æquũ quicquam aggredi, & hujus rei gratia optimè providit, per rei familiaris adminiſtrationem liberos ſumptus, & quod æquum eſt & bonum ſibi ſatis ſuperq; præparans. Omninò ſiquidem magiſtratus quædam eſt juſta & æqua domus conſtitutio univerſæ bonæque moderationis & ordinis, qui in urbibus vigere debebit. Ex domibus enim urbes coagmentantur. Ajunt igitur

ωσις ἡ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εἰσάγει δικαιοσύνην. ἡ δὲ ἀλλοτρίωσις καὶ καταφρόνησις τοῦ κοινοῦ, γένους ἀδικίαν ἐμποιεῖ. ταύτην τοίνυν πόρρωθεν ἡ οἰκείωσιν ἐνθεῖναι βουλόμενος τοῖς ἀνθρώποις, καὶ πρὸς τὰ ὁμογενῆ ζῶα αὐτοὺς συνίσησι, παραγγέλλων ὁμοίως νομίζειν αὐτοὺς ταῦτα καὶ φίλα. ὡς μήδε ἀδικεῖν μηδὲν αὐτῶν, μήτε φονεύειν, μήτε ἐσθίειν. ὁ τοίνυν καὶ τοῖς ζώοις, διότι ἀπὸ τῶν αὐτῶν στοιχείων ἡμῖν ὑφέστηκε, καὶ τῆς κοινωτέρας ζωῆς ἡμῖν συμμετέχει, οἰκειώσας τοὺς ἀνθρώπους, πόσῳ μᾶλλον τοῖς ὁμοειδῶς ψυχῆς κεκοινωνηκόσι καὶ τῆς λογικῆς ἡ οἰκείωσιν ἐνίσησατο. ἐκ δὲ ταύτης δῆλον, ὅτι καὶ τὴν δικαιοσύνην εἰσῆγεν ἀπ' ἀρχῆς ἡ κυριώτητος παραγομένην. ἐπεὶ δὲ πολλοὺς ἐνίοτε καὶ ἀπορίας χρημάτων συναναγκάζει περὶ τὸ δίκαιον τι ποιεῖν, καὶ τοῦτο καλῶς προνοήσας διὰ τῆς οἰκονομίας τὰ ἐλευθέρια δαπανήματα, καὶ τὰ δίκαια ἱκανῶς ἑαυτῷ παρασκευάζων. καὶ γὰρ ἄλλως ἀρχή ἐστι περὶ τὸ οἶκον δίκαια διάθεσις ἡ ὅλης ἐν ταῖς πόλεσιν εὐταξίας. ἀπὸ γὰρ τῶν οἴκων αἱ πόλεις συνίστανται. φασὶ τοίνυν

τοίνυν αὐτὸν τὸν Πυθαγόραν κληρονομήσαντα τὸν Ἀλκαίου βίον, τῷ μὴ τελῶ εἰς Λακεδαίμονα φρεσβείαν τὸν βίον καταλύσαντα, οὐδὲν ἧττον θαυμαθῆναι καὶ τὴν οἰκονομίαν ἢ τὴν φιλοσοφίαν, γήμαντα δὲ καὶ γυναῖκα αὐτῷ θυγατέρα. μετὰ ταῦτα δὲ μείων τῆς Κροτωνιάτης, συνοικήσασαν ἀγαγεῖν οὕτως, ὥστε παρθένον μὲν οὖσαν ἡγεῖσθαι τῆς χορείας· γυναῖκα δὲ γυμνάσιόν τε ἀφροσίνας τοῖς βαμοῖς. τοὺς δὲ μεταποντίνους δὴ μύθους ἔχονται ἔτι τὸν Πυθαγόραν, καὶ καὶ τοὺς αὐτῷ χρόνους, τὴν μὲν οἰκίαν αὐτῷ Δήμητρος ἱερὸν τελέσαι, τὸν δὲ στέφανον Μουσεῖον. ἐπεὶ δὲ καὶ ὕβρεις, καὶ ἔρωτες πολλάκις, καὶ νόμων παρανομίαι ἐπαίρουσιν εἰς ἀδικίαν, δὴ ταῦτα δοκιμάσαι παρήγγελε νόμῳ βοηθεῖν, καὶ ἀνομίᾳ πολεμεῖν. δὴ ταῦτα δὲ ἐκ τῆς τοιαύτης διαίρεσιν ἐποιεῖτο, ὅτι τὸ πρῶτον τῶν κακῶν παραρρεῖν εἴωθεν εἰς τε τὰς οἰκίας καὶ τὰς πόλεις, ἡ καλουμένη ἔρωτες, δεύτερον ὕβρεις, εἶτον ὄλεθρος, ὅθεν ἐκ παντὸς εἴρειν ἐκπωθεῖσθαι τὴν ἔρωτα καὶ συνεθίζεσθαι ὑπὸ νηπίων σώφρονί τε καὶ ἀνδρικῷ βίῳ. δυσφημίας δὲ πάσης

ipsũ Pythagoram vitam Alcæi hęreditate esse assecutum, qui post legationẽ in Spartam urbẽ vita defũctus nihilo secius in admiratione fuerit, nẽpè quo ad rei familiaris administrationem vel sapientiæ studiũ. In uxorem verò duxisse ipsius filiam. Possea aũt cùm apud illũ Crotoniatam cõmoraretur, eam hoc pacto, quæ sibi cohabitaverat, abduxisse, ut tripudiis & choreis, cùm virgo adhuc foret, præesset. Fœminã aũt factam aras primam accessisse sacrisq; operatã esse. Metapontinis recẽti adhuc memoria Pythagorã colentes, ejus etiamnum temporibus domum quidẽ ipsius quasi Ceretis sacratiũ initiarũt, vicum verò seu angiportum Musarũ domicilium. Quoniam aũt cõtumelia & delicia frequenter, legũq; contemptus ad injustitiã subrigunt & solicitãt, ideò singulis diebus legibus operam ferendam, cumq; barbarie & iniquitate vel rusticitate legum experte belligerãdum esse adhortabatur. Ideóq; istiusmodi divisionẽ faciebat, quod primũ malorũ, quæ vocatur voluptas, in domos atq; urbes defluere solet, secundo loco contumelia, tertiò internecio & pernicies, inde sequi ex omni rerũ naturã repellendam exterminandamq; esse luxuriem seu voluptatẽ, & quemq; à primis statim annis sese modesto temperantiq; & masculo vitæ generi assuefacere debere. Hoc aũt ab omni

infamia seu maledicentia miserabili, item contentiosa ac graviter insectante vel lædente simul, & gravi odiosaque, deniq; scurrili, vel detidendum propinante ratione repurgandum est. Præterea aliam justitiæ speciem eamq; pulcherrimam constituit, nimirũ legumlationes, quæ quidem quid facere deceat, jubẽt, at contrà, quæ nullo modo facienda sint, vetant. Hæc autem etiam judiciali potior est. medicinæ quippe hæc similis est, quæ morbis correptos sanat: illa verò initium ne cogitatione quidẽ percipere potest, sed procul curã gerit animi sanitatis. Quod cùm ita se habeat, discipuli Pythagoræ omniũ optimi fuerũt legumlatores. Primùm quidem Charondas Catanæus: deinde Zaleucus & Timaratus, qui Locrẽsibus leges scripserunt. Præter hosce Thæætetus & Helicaon, Aristocrates ac Phytius, qui Rheginorũ legũlatores exstiterunt. Atq; hi omnes apud cives suos diis similes honores consecuti sũt. Nõ enim, ut Heraclitus scripsisse se Ephesiis ait, Leges præfocasse cives petulanter & lascivè jussit, idque pe- omnes adeò ætates: sed cum omni intelligentia civilique scientia leges ferre conatus est. Sed quid opus est eos admirari, qui educationis & liberæ nutricationis participes sunt? Zamolxis enim, cũ patria Thrax esset, ac Pythagoræ servus factus fuisset, continenter-

καθαιρεύειν δ τε χειλιασμῶν & δ μαχίμων καὶ δ λοιδορητικῆς καὶ δ φορτικῆς ἢ γελωτοποιᾶς. πρὸς τύτοις ἄλλο εἶδος δικαιοσύνης καλλιστον καλεσήσατο τὸ νομοθετικόν. ὅ προστάττει μὲν, ἃ δεῖ ποιεῖν. ἀπαγορεύει δὲ, ἃ μὴ χρὴ πράττειν. κρεῖττον δὲ ἔδοξε καὶ τῦ δικαστικῦ. τὸ μὲν γὰρ τῆς ἰατρικῆς προστοίχως καὶ νοσήσαντας θεραπεύει. τὸ δὲ τὰρχὴν ἐδὲ νοεῖν, ἀλλὰ πόρρωθεν ἐπιμελεῖται δ ἐν τῇ ψυχῇ ὑγείας. τύτο δὲ ἐστως ἔχοντος, νομοθέται πάντων ἄριστοι γεγόνασιν οἱ Πυθαγόρα προσηλθόντες. πρῶτον μὲν Χαρώνδας ὁ Καταναῖος· ἔπειτα Ζαλεύκος καὶ Τιμάρατος, οἱ Λοκροῖς γράψαντες τὺς νόμους. πρὸς τύτοις Θεαίτητος καὶ Ἑλικάων καὶ Ἀριστοκράτης & Φύτιος, οἱ Ῥηγίνων ἡγεμόνες νομοθέται. καὶ πάντες ἴσοι θεοῖς τοῖς αὐτῶν πολίταις ἰσοθέων τιμῶν ἔτυχον. οὐ γὰρ καθάπερ Ἡράκλειτος γράψειν Ἐφεσίοις ἔφη, τὺς νόμους ἀπαίξασθαι τὺς πολίτας ἡδονὴν κινήσας, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς εὐνοίας καὶ πολιτικῆς ἐπιστήμης νομοθετεῖν ἐπεχείρησε. καὶ τί δεῖ τύτους θαυμάζειν τὺς ἀγωγῆς καὶ σοφίας ἐλευθέρας μετέχοντας; Ζαμόλξις γὰρ Θρᾷξ ὢν καὶ Πυθαγόρα δοῦλος γενόμενος, καὶ τῶν λόγων τῶν

Πυθα

Πυθαγόραν ἀκούσας ἀφειθεὶς ἐλεύθερος, καὶ παρὰ γνώμενος πρὸς τοὺς Γέτας, τοῖς τε νόμοις αὐτοῖς ἐθηκε, καθάπερ ἐν ἀρχῇ δεδηλώκαμεν, καὶ πρὸς τὴν ἀνδρείαν τοὺς πολίτας παρεκάλεσε, τὴν ψυχὴν ἀθάνατον εἶναι φάσκων. ἔτι καὶ νῦν οἱ Γαλάται πάντες καὶ οἱ Σαλισσαλοὶ πολλοὶ τῶν βαρβάρων τοῖς αὐτῶν υἱέσι πείθουσιν, ὡς οὐκ ὄντι φθαρῆναι τὴν ψυχήν, ἀλλὰ διαμένειν τὸν ἀποθανόντων, καὶ ὅτι τὸ θάνατον οὐ φοβητέον, ἀλλὰ πρὸς κινδύνους εὐρώστως ἐκτέον. καὶ ταῦτα παιδεύσας τοὺς Γέτας, καὶ γράψας αὐτοῖς τοὺς νόμους, ἰσχυρὸς τῆς θεῶν δόξης παρ' αὐτοῖς. ἔτι τοίνυν ἀναγκαιότατον πρὸς τὴν τῆς δικαιοσύνης κατάσκευην ὑπελάμβανεν εἶναι τὴν τῆς θεοῦ ἀρχήν, ἀπὸ ταύτης τε ἀπ' ἐκείνης πολιτείαν καὶ νόμους, δικαιοσύνην τε καὶ τὰ δίκαια διδόντα, οὐ χεῖρον δὲ καὶ τὰ καθ' ἕκαστον, ὅπως διάκειται, προσθῆναι, τὸ διανοεῖσθαι περὶ τοῦ θείου. ὡς δεῖ τε ἔχειν πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος; ἐντεῦθεν γὰρ ὡς ἐπιπολαίτερον, καὶ μὴ ὀλιγωρεῖν αὐτὸ χρὴ τιμᾶν εἶναι ὑπελάμβανον οἱ Πυθαγόρειοι ἀπὸ τούτου μαθόντες. διὸ καὶ τὸ μὴ ἐκ μιᾶς ἀναιρεῖν ἐξετάσεως. πιστεύειν δὲ χρὴ

q; Pythagoræ orationibus audiret, manumissus ac liber dimissus, atque ad Getas profectus, illis itidem leges dedit; quemadmodum & initio indicavimus, & ad fortitudinē cives est hortatus, animam immortalē esse persuadendo. Quin & Galatæ omnes etiamnum & Trallani alliq; multi barbarorum suis liberis persuadent, animas eorum, qui vita defuncti sunt, nequaquā corruptum iri, sed permansuras ac æternas fore: itemq; mortem non esse extimescendam, sed animum in periculis fortitudine bene obfirmatū habendum esse. Cumq; hæc Geras docuisset; eisq; leges præscripsisset, deorum apud illos habitus est maxim⁹. Adhæc verò expeditissimum quoq; ad justitiæ constitutionem deorum imperiū esse existimabat, & ex sublimi ab illo Reipub. administrationem ac leges; ustitiamq; secundum æquitatem instituit. Non minus æquum fuerit & illa adjungere, quemadmodum quæ singulos concernunt, definierit, quàm de divino numine cogitare. Nam ut illud quoq; erga genus humanum affectū est, ita se res habet, quòd Pythagorai existimabant, ab illo principe doctrina hausta, utile esse inspicere ea minimeq; negligere. Nobis enim opus esse tali, qui nobis præsit, magistratu, cui celutarii vel quicquam contradicere nequaquam nos deceat. Talem autē esse,

qui ab summo numine contigit, si quidem numen huiusce modi est, æquum dignumque esse magistratu universali. Quippe hominem animal natura cõtumeliosum esse, recte loquentes dixerunt, itemque iuxta affectus & cupiditates reliquasque affectiones varium. Opus itaq; esse tali eminentia ac dignitate superiorumq; cohibitione, à qua in vita communi moderatio quædam & ordo exsiliit. Porrò necessariò unũquemq; ex ipsis, qui naturæ varietatẽ norit, nunquam memoriam cùm pietatis, tum etiã divini cultus deponere: sed semper ob oculos mentis ponere oportere arbitrabantur. Tanquam intuentes simul omninoq; observantes humanum agendi vivendiq; modũ. Post divinum verò supremumq; numen quã plurimi parentes faciendos esse, & non minoris simul legem, atq; illis sese obedientem ac morigerũ reddere, non fictè: sed verè atq; ex animo. In summa nullum pestilentius majusq; malum ducendũ esse putabant, quã vel magistratum, quo regamur, repudiare, vel cùm sit, ei parere nolle. Hominem enim salvum esse non posse nemine præsidente. In patriis moribus ritibusq;, etsi illi paulò cæteris forent deteriores, permanendum esse, viri isti probabant. Nam facilè ab legibus cõstitutis desilire, & per se quosq; privatos esse velle, item legum abscissiones,

τὴν ἀπὸ τοῦ θείου γιγνομένην, ὑπερβάλλει τὸ θεῖον τοιοῦτον, ἄξιον εἶναι τῆς ἀπὸ τοῦ συμπαντὸς ἀρχῆς. ὑβριστικὸν γὰρ δὴ φύσει τὸ ζῷον ἔφασαν εἶναι ὀρθῶς λέγοντες, καὶ ποικίλον, κατά τε πάσας ὁρμὰς καὶ τὰς ἐπιθυμίας, ἔτι δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τὰ περὶ παθῶν. δεῖσθαι οὖν τοιαύτης ὑπεροχῆς τε καὶ ἐπιστατήσεως, ἀφ' ἧς ἔστι σωφρονισμός τις καὶ τάξις. ὥστο δὲ δεῖν ἕκαστον αὐτῷ σωμνεμνῆσθαι τὴν τῆς φύσεως ποικιλίαν, μηδὲ ποτὲ λήθην ἔχειν τῆς πρὸς τὰ θεῖα ὁσιότητός τε καὶ θεραπείας· ἀλλ' ἀεὶ τίθεσθαι πρὸ ὀφθαλμῶν, ὡς ἐπιβλέποντάς τε καὶ παμφυλάττουσας τὴν εὐθεραπεύτην ἀγωγήν. μὴ δὲ τὸ θεῖον τε καὶ τὸ δαιμόνιον πλεῖστον ποιεῖσθαι λέγων γονέων τε καὶ νόμου, καὶ τούτων ἐπήκοον αὐτὸν κατασκευάζειν, μὴ πλάγιως, ἀλλὰ πειθομένως, καθόλου δ' ὑπάρχοντα δεῖν ὑπολαμβάνειν, μηδὲν εἶναι μεῖζον κακὸν ἀφαρχίας. ἀνὴρ γὰρ φυγχάνειν τὸν ἄθεσπτον διασώζειν, μηδ' ὡς ἐπιτυχὸν ὄλεθρον τὸ μένειν ἐν πόλει ἀφόρητοι τε καὶ νομίμους, ἐδοκίμαζον οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, καίπερ μικρὰ χείρονα ὄντες. τὸ δὲ ῥᾳδίως ἀποπηδᾶν ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ θεσμῶν ἐξ ἧς νομοθεσίας ἀδαμῶς

ἀδεμιᾶς εἶναι σύμφορον κ στοιχεῖον. πολλὰ μὲν ἂν κ ἄλλα τῆς πρὸς θεὺς ὁσίας ἐχόμενα ἔργα δι' αὐτοῦ πράξατο σύμφωνον ἑαυτῷ τ βίον τοῖς λόγοις ἐπιδεικνύων. ἀ χεῖρον δὲ ἐνὸς μνημονεῦσαι δυναμένου τὰ ἄλλα σαφῶς ἐμφαίνω. ἐρῶ δὲ τὰ πρὸς τ παρεσβείαν τ ἐκ Συβάρεως εἰς Κρότωνα παραγινομένου ὅτι ἡ ἐξαίτησιν τ φυγάδων ὑπὸ Πυθαγόρου ῥηθέντα κ πραχθέντα. ἐκεῖνος γὰρ ἀνῃρημένων τινῶν τ μὲν αὐτῶν συνδιαξιωθέντων ὑπὸ τῶν ἡκόντων πρεσβευτῶν, ὧν ὁ μὲν τ αὐτοχείρων, ὁ δὲ υἱὸς τετελευτηκότος ὑπ' ἀῤῥωστίας τῆς τῶν πάντων μετεσχηκότων, ἔτι μὲν τῶν ἐν τῇ πόλει διαπορούντων ὅπως χρήσωνται τοῖς πράγμασι, εἶπεν πρὸς τοὺς ἑτέρους, ὡς οὐκ ἂν βούλοιτο μεγάλα πρὸς αὐτοὺς διαφωνῆσαι τοὺς Κροτωνιάτας, κ δοκιμάζοντας αὐτοῦ μηδ' ἱερεῖα τοῖς βωμοῖς προσάγειν ἐκέλευε, μὴ τοὺς οἰκέτας ὑπὸ τῶν δεσποτῶν. προσελθόντων δ' αὐτῷ τ Συβαριτῶν, μεμφομένων, τῷ μὲν αὐτοχειρὶ λόγον δοῦναι δόντι τ ἐπιμωμένων, οὐ δεμιᾶς ἐφεῖσθαι. ἄθεον γὰρ εἶναι φάσκειν τὸν Ἀπόλλωνα φάσκειν εἶναι παρὰ τὸ κ πρόσταγμα ἐπὶ τινος ζητή-

rem esse nullo modo utilem nec salutarem. Enimverò multa alia opera pietatis erga deos habentia constituit, & perfecit, suam ipsius vitam ejusq; institutum verbis sermonibusq; consonum exhibens. Nec abs re fuerit unius, quod reliqua apertè queat ob oculos ponere, meminisse. Dicam autem ea, quæ in legislatione, quæ ex Sybaride versus Crotonem facta est, ad postulationem fugitivorū, à Pythagora cū dicta, tum etiam facta sunt. Illū enim quibusdam è medio sublatis, qui secū fuerant conversati, ab illis legatis, qui adveniebant, quorum ille quidē filius erat illorum, qui suis illud facinus manibus patrarant, alter verò ejus filius, qui præ invaletudine mortem obierat, & seditionis fuerat particeps, adhæc ex illo hominū genere, qui in urbe egestate premuntur, ut ad libitum aliorū reb. involent, dixisse aliis, se nolle Crotoniatas admodum cum ipso dissidere, coq; ipso comprobante eos ne sacrificia quidem ad aras adducere debere, ac servos ipsos ab aris avellendos esse. Cæterùm cùm accessissent ipsū Sybaritæ & hoc reprehenderent, ei, qui propriis manibus homicidium patrarat, rationem reddenti eorum, ob quæ corripiebatur, leges non ferre, nec oracula proferre dixit. Vnde effictim ipsū obtestabantur, ut se Apollinem esse diceret, quòd & antè ad quandam quæ-

ſtionem interrogatus, viciſſim exquiſiviſſet ex eo, qui interrogabat quamobrem talia acciderent, ánne ab Apolline, qui oracula dicit, requireret, ut oraculorum ſuorum cauſam redderet? Ad alium verò, quē ridere arbitrabatur exercitationes illas commentationesq́; in qūibus Pythagoras animab. reditum eſſe declarabat, dicentemq́ue ſe daturum ad patrē epiſtolam, quum itidem ad inferos deſcenſurus eſſet, ac præcipientem, ut viciſſim aliam acciperet, quum à patre regrederetur, non, inquit, futurum eſt, ut migrem in locū impiorum, ubi manifeſto mactatores puniri conſtat. Cùm autem conviciis ipſum conſectati eſſēt legati, atq; ipſo propiùs ad mare accedente, & à multis qui ipſum ſequerētur audiendi cauſſa, quaſi imbre quopiam circumfuſo, ex iis quidam, qui Crotoniatis conſilia dabant, dixit, quandoquidem reliqua, quæ adoriuntur, evaſimus (quoniam in Pythagoram quoq; impingere cogitarunt) pro quo rurſum *ab initio, uti fabulæ tradiderunt, omnibus anima præditis eandem vocem cum hominibus emittere proditum eſt, neq; cæterorum animalium ulli auſum fuiſſe convicia aſpergere ullúmve lędere. Atq; aliam adinvenit viam ſeu rationem homines refrænandi reprimendiq; ab injuſtitia per animarum judicium. Reipſa quidem ſciens hoc ipſū

σεως ἐρωθέντα, διὰ τί ταῦτα δόξειν ἀντερωτῆσαι τὸν πεπυθανόμενον, εἰ μὴ τὸν Ἀπόλλω λέγοντα τὰς χρησμὰς ἀξιώσειεν ἂν τὴν αἰτίαν δοῦναι; πρὸς δὲ τὸν ἕτερον, ὡς ᾤετο καταγελῶντα τὰ διαξιβῶν, ἐν αἷς ἀποφαίνετο Πυθαγόρας ἐπάνοδον εἶναι ταῖς ψυχαῖς, καὶ φάσκοντα πρὸς τὸν πατέρα δώσειν ἐπιστολήν, ἐπειδὰν καὶ αὐτὸς εἰς ᾅδου μέλλοι καταβαίνειν, καὶ κελεύοντα λαβεῖν ἑτέραν, ὅταν ἐπανίῃ παρὰ τὸν πατέρα, μὴ ἔφη μέλλειν εἰς τὸν τῶν ἀσεβῶν τόπον παραβάλλειν, ὅπου σαφῶς οἶδε τοὺς σφαγεῖς κολαζομένους. λοιδορηθέντων δ' αὐτῷ τῶν προσβυτῶν, καὶ πόρρω ἤδη τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τὴν θάλατταν καὶ *περιεσπαμένων πολλῶν ἀκολουθούντων, εἶπε τις τῶν συμβουλευόντων τοῖς Κροτωνιάταις, ἐπειδὴ τὰ ἄλλα τῶν ἡμῖν κειμένων κατέδραμεν, ὅτι καὶ Πυθαγόραν προσκόψειεν ἐνθυμηθῆναι, ἵνα δὴ πάλιν ἐξ ἀρχῆς, ὥσπερ οἱ μῦθοι παραδεδώκασιν ἁπάντων ἐμψύχων, τὴν αὐτὴν φωνὴν τοῖς ἀνθρώποις ἀφιέντων μήδε τῶν ἄλλων ζώων μηδὲν ἂν τολμῆσαι βλασφημεῖν. καὶ ἄλλῳ δὲ μεθόδου ἀνεῦρε τὸ ἀνασχέσθαι τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ τῆς ἀδικίας διὰ τῆς κρίσεως τῶν ψυχῶν. εἰδὼς μὲν ἀληθῆ ταῦτα λεγομέ-

λεγομένῳ, εἰδὼς δὲ καὶ χρήσιμον ὂν εἰς τὸ φόβον τῆς ἀδικίας, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἀδικεῖσθαι δεῖν παρήγγελλεν ἢ κτείνειν ἄνθρωπον. ἐν ἅιδου γὰρ εἶναι τὴν κρίσιν, συλλογιζόμενος τὴν ψυχὴν καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῆς, καὶ τὴν πρώτην ὑπάρξασαν φύσιν. βουλόμενος δὲ τὸν ἐν τοῖς ἀνίσοις καὶ ἀσυμμέτροις καὶ ἀπείροις πεπερασμένῳ καὶ ἴσῳ καὶ σύμμετρον δικαιοσύνῃ παραδεῖξαι, ὅπως δεῖ αὐτὴν ἀσκεῖν, ὑφηγήσασθαι τὴν δικαιοσύνην, ἔφη προσεοικέναι τῷ χήμαλι ἐκείνῳ, ὅπερ μόνον τῶν ἐν γεωμετρίᾳ διαγραμμάτων ἀπείρως μὲν ἔχον τὰς τῶν χημάτων συστάσεις. ἀνομοίως δὲ ἀλλήλοις διακειμένων, ἴσας ἔχειν τὰς τῆς δυνάμεως ἀποδείξεις. ἐπεὶδὴ καὶ ἐν τῇ πρὸς ἕτερον χρείᾳ ἔστι τις δικαιοσύνη. καὶ ταύτης τοιοῦτον τινα τρόπον λέγεται ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων παραδίδοσθαι. εἶναι γὰρ καὶ τὰς ὁμιλίας, τὴν μὲν εὔκαιρον, τὴν δὲ ἄκαιρον, διαιρεῖσθαι δὲ ἡλικίας τε διαφορᾷ καὶ ἀξιώματι, καὶ οἰκειότητι τῇ συγγενικῇ καὶ εὐεργεσίας, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον, ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους διαφοραῖς ὂν ὑπάρχει. ἔστι γὰρ ὁμιλίας εἶδος, ἃ φαίνεται νεωτέρῳ μὲν πρὸς νεώτερον, οὐκ ἄκαιρον εἶναι, πρὸς δὲ τὸν πρεσβύ-

judicium dictum, gnarus verò etiam illud utile exsistere ad terrorem injustitiæ incutiendum, multóque magis injuria affici oportere, quàm hominē perimere adhortabatur. Apud inferos enim judicium collocatum esse, reputans animam ejusque subsantiam, ac primam rerum exsistētium naturam. At volētes eam in rebus inæqualibus modumq; non habentibus, adeóque infinitis terminatam juxta, ac æqualē & proportione dimensam justitiā ostendisse, quemadmodum ea scilicet exercenda sit exposuisse, justitiam ajebat assimilatā esse illi formæ, quæ sola quadrangularium est in Geometria, planè infinitas habens figurarum constitutiones. Sin verò inæqualiter inter se affecta sint, æquales habere potentiæ demonstrationes. Quoniam & in cōmuni cum hominib: usu aliqua justitia exsistit. Atq; hujus talis quendam ab Pythagoræis modum traditum esse perhibent. Esse namque in communi hominum convictu hunc quidem opportunum, alium verò importunum. Aetates aūt discriminari cum dignitate, tum etiam differētia, & proprietate cognationis & beneficentiæ, & si quid aliud hujuscemodi est, in mutuis differentiis omninò exsistit. Est enim cōsuetudinis species quædam, quæ adolescentiori quidem ad adolescentiorē nō videtur esse oportuna: at si cum seniori

niori congrediatur, planè importuna est. Neq; enim iræ vel comminationis vel audaciæ species ulla: sed omnis importunitas istiusmodi juniori cum seniore diligenter cavenda est. Confimilem autem omnibus numeris esse orationem de dignitate. Nam venientē ad virum, qui vera dignitate cum honestate conjuncta præditus sit, nec decens esse, neq; oportunū offerre, néq; rursum libertatem in dicendo, neque reliqua, quæ modò dicta sunt, admittere. Hisce similia sunt & illa de justitia, quæ in beneficos & erga se benè meritos exercetur. Porrò esse varium quēdam & multiformem temporis oportunitatisq; usum. Irascentium namq; & excandescentium alios quidem suo tempore hoc agere, alios verò intempestivè. Et rursum ex iis, qui expetunt, & animo menteq; aliquid concupiscunt, adeoq; affectibus ducuntur, fieri potest, ut nonnunquam ea quidem sequi oportunum sit, alia verò sequendi nullam esse oportunitatem: eandemq; rationē esse de aliis quoq; affectionib. juxta ac actionibus, item de dispositionibus & conversationibus, atq; intercessionibus & colloquiis. Esse autem tempus aliquousq; istiusmodi, ut doceri queat, & minimè fallax sit ac ratione nitens, præterea ratiocinationē artificiosam excipiens, summatimq; ac simpliciter nihil horum ei exsistere.

τερον ἄκαιρον. οὔτε γὰρ ὀργῆς, οὔτε ἀπειλῆς εἶδος πᾶν, οὔτε θρασύτητος, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν τοιαύτην ἀκαιρίαν εὐλαβητέον εἶναι τῷ νεωτέρῳ πρὸς τὸν πρεσβύτερον. παραπλήσιον δὲ τίνα εἶναι καὶ τὸν περὶ τοῦ ἀξιώματος λόγον. πρὸς γὰρ ἄνδρα ἐπὶ καλοκαγαθίας ἥκοντα ἀληθινὸν ἀξίωμα, οὔτ' εὔχημον οὔτ' εὔκαιρον εἶναι προσφέρειν, οὔτε παῤῥησίαν πάλιν, οὔτε τὰ λοιπὰ τῷ ἀρτίως εἰρημένων. παραπλήσια δὲ τούτοις καὶ περὶ τῆς πρὸς τοὺς εὐεργέτας. εἶναι δὲ πως κἀκείνῳ τινὰ καὶ πολυειδῆ τὴν τοῦ καιροῦ χρείαν. καὶ γὰρ τῶν ὀργιζομένων τε καὶ θυμουμένων, τοὺς μὲν εὐκαίρως τοῦτο ποιεῖν, τοὺς δὲ ἀκαίρως. καὶ πάλιν αὖτῶν ὁρμωμένων τε καὶ ἐπιθυμούντων & ὀρεγομένων, ἐφ' ὅτι δήποτε τοῖς μὲν ἀκολουθεῖν καιρὸν, τοῖς δὲ ἀκαιρίαν. ταὐτὸν δὲ εἶναι λόγον καὶ περὶ τῶν ἄλλων παθῶν τε καὶ πράξεων, καὶ διαθέτων καὶ ὁμιλιῶν καὶ ἐντεύξεων. εἶναι δὲ τὸ καιρὸν μέχρι μέν τινος διδακτὸν, καὶ ἀπαράλογον καὶ τεχνολογίαν ἐπιδεχόμενον, καθόλου δὲ καὶ ἁπλῶς οὐδὲν αὐτῷ τούτων ὑπάρχειν, ἀκόλου-

θα

ἐνδόλυθα δὲ εἴη καὶ ἀκόλουθα τοιαῦτα οἷα συμπαρίπτεσθαι τῇ τοῦ καιροῦ φύσει τὴν τε ὀνομαζομένην ὥραν, καὶ τὸ πρέπον καὶ τὸ ἁρμόττον, καὶ εἴ τι ἄλλο τυγχάνει τούτοις ὁμογενὲς ὄν. ἀρχὴν δὲ ἀποφαίνεται τὸ πάντα, ἐν τι τῶν τιμιωτάτων εἶναι ὁμοίως ἐν ἐπιστήμῃ καὶ ἐμπειρίᾳ, καὶ ἐν γήρᾳ, καὶ πάλιν δύο, ἐν οἰκίᾳ τε καὶ πόλει καὶ στρατοπέδῳ, καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις συστήμασι. δυσθεώρητον δ' εἶναι καὶ * δυσπόριστον τὴν τῆς ἀρχῆς φύσιν ἐν πᾶσιν οἷς εἰρημένοις. ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἐπιστήμαις οὐ τῆς τυχούσης εἶναι διανοίας, τὸ καταμαθεῖν τε καὶ κρῖναι καλῶς βλέψαντας εἰς τὰ μέρη τῆς πραγματείας, ποῖον τούτων ἀρχή. μεγάλην δ' εἶναι δοκῶ ῥᾳθυμίαν καὶ κακοδαιμονίαν ὅλου τε καὶ παντὸς τὸν κίνδυνον γίνεσθαι, μὴ ληφθείσης ὀρθῶς τῆς ἀρχῆς. οὐδὲν γὰρ, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ἔτι μᾶλλον ταῦτα ὑγιὲς γίνεσθαι, ἀληθείσης τῆς ἀληθινῆς ἀρχῆς. τὸν αὐτὸν δ' εἶναι λόγον καὶ περὶ τῆς ἑτέρας ἀρχῆς. οὔτε γὰρ οἰκίαν, οὔτε εὖ ποτε ἂν οἰκισθῆναι, μὴ ὑπάρξαντος ἀληθινοῦ ἄρχοντος τῆς ἀρχῆς τὴν ἐξουσίαν. Ἀμφοτέρων γὰρ δεῖ βουλομένων ἐπιστατεῖαν γίνεσθαι,

Consequentia verò etiam penè esse, istiusmodi, quæ simul naturam temporis, eamq;, quæ vocatur oportunitas temporis, item decorum & maximè conveniens, & si quid aliud hisce cognatū est, sequuntur. Magistratum aūt statuebat in omnibus, & ubiq; unum, & singulare quid esse ex rebus pretiosissimis, juxta ac in sciētia & rerum experientia, itemque in ortu: & rursum duo, in familia scilicet & Repub. item in exercitu & cunctis istiusmodi constitutionib. seu fundamentis. Visu autē haud esse facilem, & motu gravē magistratus naturam in omnibus iis, quæ dicta sunt. Nam in scientiis haud vulgaris intelligentiæ esse didicisse simul ac judicio percepisse eos, qui probè inspexerunt actionis partes, cujusmodi horum sit magistratus. Permagnā verò esse differentiam penéq; de toto & universo periculum, ac discrimem exsistere, nō rectè legitimèq; accepto magistratu. Nihil quippe, ut simpliciter dicam, in posterum rerum omnium unquam sacrū esse, vero ignorato magistratu. Eundem verò etiam modum ac rationem esse de alio magistratus genere. Neq, enim domū non modò benè regi, sed ne benè quidem fūdari, non exsistente vero magistratu, ac tali, qui non ultrò præsit. Utrumq; enim oportet ex illis qui volunt esse aliquē, superiorem præsidentium ordinem,

ut magistratus juxta sit, qui præsit, ac illi qui huic sint subditi. Quemadmodum & disciplinæ rectè se habēt, cùm utrinq; doctori cum discipulis ita convenit, ut hi discere, illi docere velint. Nam alterutro vel quocunq; modo ex illis, de quibus dixi, renitente, propositum opus nullo modo legittimè consummari poterit. Hoc pacto igitur superioribus dicto audientes esse, itidemq; discipulos præceptoribus parere, bonum honestumq; esse judicabat. Maximum autem hujusce rei argumentum verbis ad rem collatis, & quidem istiusmodi præbuit. Profectus est ad Pherecydem Syrium ex Italia in Delum insulam, & quòd gravi ac fœdo laboraret morbo, qui vulgò phthiriasis, hoc est, pedicularis vocitatur, à pediculis scilicet toto corpore erumpentibus atque illud consumentibus, cum curaturus accessit. Et dum in hoc erat, ut morbum depelleret, apud ipsū ad extremum usq; vitæ finem mansit, eiq; ut præceptori ac duci suo exequiarum justa persolvit. Adeò magni faciebat studiū propensamq; erga præceptorem voluntatem. Præterea ut in fœderibus seu pactionibus à mentiēdo planè alieni forēt, adeò accuratè & diligenter discipulos præparabat Pythagoras, ut ferant Lysin aliquando, cùm in Junonis templo flexis genibus divam adoraret, temploq; exeuntem

ὁμοίως τῶτε ἄρχοντος καὶ τῶν ἀρχομένων. ὥσπερ καὶ τὰς μαθήσεις τὰς ὀρθῶς γινομένας ἐκουσίως δεῖν εἶναι γίνεσθαι, ἀμφοτέρων βουλομένων τῶτε διδάσκοντος & τῶ μανθάνοντος. ἀντιτείνοντος γὰρ ὁπότερον δήποτε τῶν εἰρημένων, οὐκ ἂν ἐπιτελεσθῆναι καλῶς ἔργον. οὕτω μὲν οὖν τὸ πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι καλὸν εἶναι ἐδοκίμαζε, & τὸ τοῖς διδασκάλοις ὑπακούειν. τεκμήριον δὲ δι' ἔργων μέγιστον ἀπήγγελτο τοιοῦτον. πρὸς Φερεκύδην τὸν Σύριον διδάσκαλον αὐτοῦ νοσοῦντα, ἀπὸ τῆς Ἰταλίας εἰς Δῆλον ἐκομίσθη, νοσοκομῶσάν τε αὐτὸν περιπαθῆ γενόμενον τῇ ἰσορρεπούσῃ τῆς * φθορίσεως πάθει, καὶ κηδεύσαι αὐτὸν παραμείναντα ἄχρι τῆς τελευτῆς αὐτῷ, καὶ τὴν οἰκείαν ἀποπληρῶσαι περὶ τὸν αὐτοῦ καθηγεμόνα. οὕτω περὶ πολλοῦ τὴν περὶ τὸν διδάσκαλον ἐποιεῖτο σπουδήν. πρόσεχε μὲν σιωπαγὰς καὶ τὸ ἀφωδεῖν ἐν αὐταῖς οὕτως, ὥστε παρεσκεύαζε τοὺς ὁμιλητὰς Πυθαγόρας, ὥς τε φασί ποτε Λύσιν προσκυνήσαντα ἐν Ἥρας ἱερῷ, καὶ ἐξιόντα σιωπᾶν.

ET pu-

Εὐρυφάμῳ Συρακουσίῳ τῷ ἑταίρων τινι, περὶ τὰ προπύλαια τῆς θεοῦ εἰσιόντι. προσαξαντος δὲ τὸν Εὐρυφάμου προσμεῖναι αὐτὸν, μέχρις ἂν καὶ αὐτὸς προσκυνήσας ἐξέλθοι, ἐδόκησέν τινα λίθινα θρόνα ἱδρυμένα αὐτόθι. ὡς δὲ προσκυνήσας ὁ Εὐρύφαμος, καὶ ἐν τινι διαλογισμῷ ἐβαθύτερα καθ' ἑαυτὸν ἐνοίᾳ χωρούμενος, διὰ ἑτέρου πυλῶνος ἐκλαθόμενος ἀπῆλθεν, τὸ τε τῆς ἡμέρας λοιπὸν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα, καὶ τὸ πλέον μέρος τῆς ἄλλης ἡμέρας εἶναι ἀφῖγμαι. προσέμενεν ὁ Λύσις. καὶ τάχα ἂν ὅτι πλείονα αὐτῷ ἦν εἰ μὴπερ ἐν τῷ ὁμακοίῳ τῆς ἑξῆς ἡμέρας νομίζων ὁ Εὐρύφαμος, καὶ ἀκούσας διαζητουμένου πρὸς τῶν ἑταίρων τὸ Λύσιδος, ἀνεμνήσθη. καὶ ἐλθὼν αὐτὸν ἔτι προσμένοντα καὶ τὴν συνθήκην ἀπήγαγε, τὴν αἰτίαν εἰπὼν τῆς λήθης. καὶ προστιθεὶς, ὅτι ταύτην δὲ μοι θεῶν τις ἐπῆκε δοκίμιον ἐσομένην σῆς περὶ συνθήκας εὐσταθείας, καὶ τὸ ἐμφύχων δὲ ἀπέχεσθαι. ἐνομοθέτησε δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ, ἃ οὐκ εἰρηποιέοντο ἐπὶ ἡδονῇ. ἐδόκουν γὰρ μυσάττεσθαι φόνον ζώων

case in EUryphamum Syracusium amicorum quendam divæ vestibula ingredientem incidisse. Cúmq; EUryphamus mandasset, ut ille se præstolaretur, donec & ipse diva adorata egressus foret, supra sedē quandā lapideam ibi loci collocatam eum consedisse dicunt. Quū aūt EUryphamus divā adorasset, atq; in quandam commentationem profūdioremq; cogitationem demersus esset, per aliam portam vel incuria, vel oblivione digressus esset, Lysin, quod diei reliquū erat cum insequēti nocte, itemque potissimam alterius diei partē quietè placidéq; traduxisse, & EUryphamū exspectavisse. Ac fortasse longiore temporis spaçio ibi hæsurus fuisset Lysis, nisi in auditorio, ubi publicè convenitur, insequenti die fortè adfuisset EUryphamus, atq; is audito se quæsitum ab amicis Lysidis, in memoriam revocavisse, quæ dixerat, cúmque aggressus ex pacto adhuc exspectantē in sede saxea inde abduxisset, causlam oblivionis allegans. Insuperq; adjecit hanc cogitationem deorum aliquem sibi immisisse, quæ futura esset tuæ, inquit, in pactis cōventisq; stabilitatis ac constantiæ exploratio, utq; ab animatis abstineas. De aliis item multis leges tulit, & quemadmodū vitæ institutum illibatū servarent, atq; id quasi cum pace transigerent. Quippe soliti erant cædem animalium abominari,

tanquam iniquam & ab legibus alienam ac præter naturam & quia longè scelestius magisq; nefarium ducebant, hominem interficere, à prælio abstinebant. Cædium autem submin istrator ac legislator Mars, sive bellum est. His enim in unum quasi corpus coagmentatur, & *flateram non esse transcendendã*, justitiæ hortatio est, omnia jura atque æqua exercenda esse præcipiens, uti in Commentariis de Symbolis ostendetur. Liquidò igitur apparuit ex hisce omnibus magnum studiũ ac diligentiam à Pythagora adhibitã esse in exercitatione justitiæ, atq; ut eam hominibus, tam re ipsa, quàm verbis traderet.

Cap. xxxi.

De moderatione & temperantia, quemadmodum eam Pythagoras exercere solitus sit, eamq; hominibus tradere tum verbis, quàm vitæ instituto consueverit, & de universa fabricatione, quotq; ejus sint species, & quas in hominibus constituerit.

SEquitur harum rerum orationem ejus de temperãtia & moderatione sermo, quemadmodum hanc virtutẽ excoluit sectatusq; est, atq; eam tradidit, ut communi usu vitæ sui eam exercerent. Iam igitur communes de ea præceptiones productæ sũt, in quis ferro atq; igni omnia immoderata modũq; excedentia abscindenda esse definitũ fuit. Ejusdem generis est, abstinere ab omnibus anima præditis, itemq; à delicatis & luxuriosis, siquidẽ in publicis epulis cibos suaves ac sumptuosos

ὡς ἄνομον καὶ παρὰ φύσιν, πολλῷ μᾶλλον ἀθεμιτώτερον τὸν ἄνθρωπον ἡγούμενοι κτείνειν, ἢ ἔτι ἐπολέμουν. φόνων δὲ χορηγὸς καὶ νομοθέτης ὁ πόλεμος. τούτοις γὰρ καὶ συμπυκνοῦται, καὶ τὸν ζυγὸν δὲ μὴ ὑπερβαίνειν τὴν δικαιοσύνης ὀρθὴν παρακέλευσμα. πάντα τὰ δίκαια καὶ ἴσα παραγγέλλων ἀσκεῖν, ὡς ἐν τοῖς περὶ συμβόλων δειχθήσεται. σφόδρα οὖν ἀφ' ὧν πάντων τούτων μεγάλην ἀκουσθῆναι περὶ τὴν δικαιοσύνην ἄσκησιν καὶ παράδοσιν εἰς ἀνθρώπους πεποιημένος Πυθαγόρας, ὡς ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τοῖς λόγοις.

Κεφ. λα.

Περὶ σωφροσύνης ὡς αὐτὸν ἐπιτήδευσε Πυθαγόρας καὶ παρέδωκεν εἰς τὰς ἀνθρώπους διὰ λόγων καὶ ἔργων, καὶ πόσας εἴδεσι, πόσα τε αὐτῆς εἴδη, καὶ τίνα κατεσφάτο ἐν τοῖς ἀνθρώποις.

Ἔστι δὲ τῆς περὶ τούτων λόγος ὁ περὶ σωφροσύνης, ὡς τε αὐτὴν ἐπιτήδευσε καὶ παρέδωκε τοῖς χρωμένοις. εἴρηται μὲν ἐν ἅπασι τὰ κοινὰ παραγγέλματα περὶ αὐτῆς, ἐν οἷς περὶ σιδήρου τὰ ἀσύμμετρα πάντα καὶ ὑπερβάλλοντα ἀποκόπτειν δικαιώσει. τὰ δὲ αὐτὴ εἴδη ἐστὶ, τὸ μὲν ἀπέχεσθαι ἐμψύχων ἁπάντων, καὶ πρόσεστι βρωμάτων τινῶν ἀκολάστων, καὶ τὸ παρατίθεσθαι μὲν ἐν ταῖς ἑστιάσεσι τὰ ἡδέα καὶ

καὶ πολυτελῆ ἐδέσματα, ὅπου πέμπεσθαι δὲ αὐτὰ τοῖς οἰκέταις ἕνεκα τοῦ κολάσαι μόνον τὰς ἐπιθυμίας παρατιθέμενα, καὶ τὸ, χρυσὸν ἐλεύθεραν μὴ δμίαν φορεῖν, μόνον δὲ τὰς ἑταίρας. καὶ αἱ ἐπήρειαι δὲ αἱ τῶ λογισμοῦ, καὶ αἱ ἐλλιπερίειαι τῆς ἐμποδιζούσης, τῶ αὐτῶ εἰσὶν εἴδους. ἔτι δὲ ἐχεμυθία τε καὶ παντελὴς σιωπὴ πρὸς τὸ γλώσσης κρατεῖν σιωπῶσα, ἥτε σύντονος ἐς ἀδιάπυστος περὶ τὰ δυσληπτότατα τῆς θεωρημάτων ἀνάληψίς τε καὶ ἔξέτασις. ἄλλα τὰ δὲ καὶ ἀοινία καὶ ὀλιγοσιτία καὶ ὀλιγοϋπνία, δόξης τε ἐς πλούτου καὶ τῆς ὁμοίων ἀνεπιτήδευτος κατέξανάσασις, καὶ αἰδὼς μὲν ἀνυπόκριτος πρὸς τοὺς προσήκοντας, πρὸς δὲ τοὺς ὁμήλικας ἁπλοῦς ὁμοιότης ἐς φιλοφροσύνη συνεπίτασις δὲ καὶ παρόρμησις πρὸς τοὺς νεωτέρους φθόνου χωρὶς, ἐς πάντα ὅσα τοιαῦτα εἰς τὴν ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ταχθῆσται. καὶ ἐξ ὧν δ' Ἱππόβοτος καὶ Νεάνθης περὶ Μυλλίου καὶ Τιμύχας τῆς Πυθαγορείων ἱστοροῦσι, μαθεῖν ἔνεστι, καὶ ἐκείνων τῆς ἀνδρῶν σωφροσύνη, καὶ ὅπως αὖ τὴν Πυθαγόραν παρέδωκε. Τὸν γὰρ Διονύσιον ὁ τύραννον φασὶν ὡς πάσῃ ποιῶν

multumq; condîtos apponi ſolere, remitti verò eos ſervis in hoc, ut ſolum cupiditates pœna afficiant appoſiti. Item nullam liberam fœminam aurũ geſtare, ſed ſolas meretrices. Prætereà res quibus rationis judicium luxatur, quibuſque ejus integritas ac puritas præpeditur, ejuſdem generis ſunt. Adhæc ἐχεμυθία ſeu ſilentium, & quevis omninò taciturnitas, quæ exercet homines, ut ſimul linguam frœnent, itẽ continẽs nulloq; ſpiritu intermittens, circa ea præcepta, quæ omnium difficillimè percipiuntur, cognitio atq; inquiſitio. Hiſce de cauſſis & vini abſtinentia, item cibi ſomniq; parſimonia, tum gloriæ & divitiarum, & id genus ſimilium inexercitata elevatio, & quidem verecundia à fictione aliena, vel ſimplex erga cognatos & affines, qui nos attingunt: erga coævos verò, nobisque æquales ſincera & fuco carens æqualitas, & amica comitas, ſic & animadverſio ſimul & concitatio in juniores invidiæ expers, atq; omnia, quæ iſtius generis ſunt, ordine ad eandem virtutem redigentur. Porrò ex iis, quæ Hippobotus Neanthesq; de Myllia & Timycha Pythagoræis narrant, illorũ virorum frugalitatẽ temperantiamq; colligere eſt, & quemadmodum eam Pythagoras ſuis tradiderit: Dionyſium enim illum Tyrannum ajunt, qui omnia ſævè tyrannicéq; adminiſtrabat,

nec cuiquã omninò vel amicus fuit, vel cujuſquam amicitia utebatur, ex iis, qui obſervabant, ei quaſi in excubiis itemq; ſatellitum inſtar eum ſolũ imperantem, adeóq; exlegem ejus tyrãnidem circũſtabant. Eum inquam agmen quodpiam virorum triginta, ex inſidiis, præſide Eurymene Syracuſano Dionis fratre, ſubmiſiſſe, quod virisillis inſidias ſtructurum eorumq; trãſitum obſervaturum eſſet, qui è Tarento in Metapontum, ſtato certoq; tempore tranſire ſoliti erant. Conglobabantur enim circa montium acclives converſiones atq; hujuſmodi loca, quæ talib. accommoda eſſent, eligebant in regione Tarentina, quæ maximè celebris & convallibus prærupta eſſet, & per quæ loca neceſſariò ipſis eundum erat. Itaq; in inſidiis collocavit copias Eurymenes. Cæterùm cùm illi nihil præſcientes circiter medium diem ad locum iſtum perveniſſent, latronũ ritu milites lætis ſimul vocibus ſublatis in eos irruerunt. Illi penitus turbati cum metu & reverentia, ſimulque de improviſo ipſa quoque multitudo conſternata fuit. Erant enim ipſi in univerſum numero circiter decem. Quũ enim inermes cum variè armatis diu multumque decertaviſſent, jamque captivi abducendi eſſent, curſu fugaq; ſe ſervare conſtituerunt, ne hoc quidem ab virtute & fortitudine alie-

οὐδενὸς αὐτῷ ἐπετύγχανε τῆς φιλίας φυλατ[τ]ομένων καὶ παρεισταμένων τὸ μοναρχικὸν αὐτοῦ καὶ παράνομον. λόχῳ τινὲ ζιάκοντα ἀνδρῶν ἡγουμένου Εὐρυμένους Συρακουσίου Δίωνος ἀδελφοῦ ἐπιπέμψαι τοῖς ἀνδράσι λοχήσοντα, τὴν μετάβασιν αὐτῷ τὴν ἀπὸ Τάραντος εἰς Μεταπόντιον εἰωθυῖαν καὶ καιρὸν γίνεσθαι. ἡρμόζοντο γὰρ πρὸς τὰς τῶν ὁρῶν μεταβολὰς, καὶ τόπους εἰς τὰ τοιάδε ἐπιλέγοντο ἐπιτηδείους ἐν * δὴ φάραγξ χωρίῳ τῆς Τάραντος φαραγγώδει, καθὸ συμβέβαινεν αὐτοῖς ἀναγκαίως ἢ ὁδοιπορίαν γίνεσθαι, ἐλόχα κατακρύψας τὰ πλῆθος ὁ Εὐρυμένης. ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν προεδόμενοι ἀφίκοντο οἱ ἄνδρες περὶ μέσον ἡμέρας εἰς τὸν τόπον, λῃστικῶς αὐτοῖς ἐπαλαλάξαντες ἐπέθεντο οἱ στρατιῶται. οἱ δὲ ἐπαραχθέντες μετ' εὐλαβείας ἅμα τε τὸ αἰφνίδιον, καὶ αὐτὸ τὸ πλῆθος, ἦσαν γὰρ αὐτοὶ σύμπαντες δέκα που ἀριθμόν, καὶ ὅτι ἄνοπλοι πρὸς ποικίλως ὡπλισμένους διαγωνισάμενοι ἔμελλον ἁλίσκεσθαι, δρόμῳ & φυγῇ διασώζειν αὐτοὺς διέγνωσαν, οὐδὲ τῶ-

πῳ φλ-

τὸ ἀλλόξιον ἀρετῆς τιθέμενοι. τὴν γὰρ ἀνδρείαν ἥδη φευκτέων τε καὶ ὑπομενετέων ἐπιστήμην, ὡς ἂν ὀρθὸς ὑπαγορεύῃ λόγος. καὶ ἐπετύγχανον δὲ ἤδη τούτου. βαρούμενοι γὰρ τοῖς ὅπλοις ἀπελείποντο οἱ σωζόμενοι τῷ διωγμοῦ, εἰ μὴ προφεύγοντες ἐπέτυχον πεδίῳ τινὶ κυάμοις ἐσπαρμένῳ καὶ τελέθοντι ἱκανῶς, καὶ μὴ βουλόμενοι δόγμα παραβαίνειν τὸ κύαθον, κυάμων μὴ θιγγάνειν, ἔστησαν, καὶ ὑπ' ἀνάγκης λίθοις καὶ ξύλοις ἐκ τοῖς προσπεσοῦσιν ἕκαστος μέχρι τοσούτου ἠμύνοντο τοὺς διώκοντας μέχρι τινὰς αὐτῆς μὲν ἀνηρπκέναι, πολλοὺς δὲ τραυματικέναι. πάντας μὲν ὑπὸ τῆς δορυφόρων ἀναιρεθῆναι, καὶ μηδένα τὸ παράπαν ζωγρηθῆναι, ἀλλὰ πρὸ τούτων θάνατον αἱρεῖσθαι καὶ τὰς τῆς αἱρέσεως ἐντολάς. ἐν συγχύσει δὲ πολλῇ τόν τε Εὐρυμένην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ οὐ τῇ τυχούσῃ χρῆσθαι, εἰ μηδὲ ἕνα ζῶντα ἀγάγοιεν τῷ πέμψαντι Διονυσίῳ εἰς αὐτὸ μόνον τοῦτο προτιμήσαντες τοῖς πατράσι καὶ ἥρωσιν πολυάνδριον ἐπιχώσαντες αὐτόθι

num statuentes. Nam fortitudinem tam fugiendorum, quàm sustinendorum esse scientiam, utique recta ratio dictaverit. Atq; hoc quidem iam assequebantur. Quippe armis gravati deficiebant, qui inter persequendum simul erant inventi, nisi abditi fuissent per fugam in campum quendam fabis cõsitum, cumq;, qui jam satis superq; floruisset, ac doctrinam seu decretum violare nolentes, quod jubet *ne quidem attingendas esse fabas*, substiterunt, & ab necessitate coacti lapidibus ac fustibus adeoq; omnibus rebus aliis, quas fortuna subministrabat, singuli sese eousq; tutati sunt, atq; à propriis capitibus iniuriã propulsarunt eorum, qui ipsos persequebantur, donec nõnullos quidem ex ipsis è medio sustulissent, plurimi verò etiam vulnerati essent. Sanè omnes ab satellitibus è medio sublati fuerunt, nec omninò quisquam ex omnibus vivus fuit captus: sed horum loco ultrò & libenter mortem juxta ejus sectæ præcepta adierãt. Cæterùm EUrymenes ejusq;, qui cum ipso erãt, familiares, in magna nec ea exigui momenti conturbatione versabantur, si ne unum quidem vivũ Dionysio, qui se emisissent, & ad hoc ipsum solũ eos erat cohortatus, essent adducturi. Itaq; terra aggesta eos tumulatunt, qui ceciderant, ibiq; heroo, multorũ illustrium hominum cladem testante,

terra

terra accumulata erecto, reverterunt. Deinde Myllias Crotoniates ipsis occurrit, ejusq; uxor Timycha Lacedæmonia, dimissi ab multitudine, eo quòd Timycha ventrem ferens decimum jam mensem habebat, ideóque gradu tardiori incedebat. Hos verò vivos captos perlibentes ad Dionysiũ tyrannum adduxerunt, cum omni commeatu ac solicitudine eos in vita servatos. Ille autem de iis, quæ acciderant, omnibus prolixè intellectis, valdè se etiam tristitia affectum atq; animo dejectum fuisse declarabat. At vos, inquit, à me digno præ reliquis honore affectum iri censete, si mecum regnũ administrare volueritis. Myllio verò & Timycha ad omnia, quæ promittebat, annuentibus, at enim ubi me unũ quid docueritis, cum adjecta deductione ac comitatu in vita integri & sine noxa servabimini. Ac Myllio quærente, ecquid esset, quod ex se didicisse averet, nempè id, inquit Dionysius, quę fuerit caussa, ob quam amici tui potiùs mori maluerint, quàm fabas conculcare: tum Myllias ilicò, illi quidem, inquit, ne fabas conculcarent, sustinuerunt: ego verò mortẽ potiùs elegero. quam hujus tibi causam exponam, quãobrem fabas cõculcare nolimus. Cæterũm cùm Dionysius perculsus esset, ac jussisset eum per vim è suo cõspectu secedere, nimirum jubebat Ti-

θυπέστρεφον. εἶτα αὐτοῖς ἀπήντησε Μυλλίας Κροτωνιάτης καὶ Τιμύχα Λακεδαιμονία γυνὴ αὐτῶ ἀπολελειμμένοι τὴν πλήθυς, ὅτι ἔγκυος ὖσα ἡ Τιμύχα, τὸν δέκατον ἤδη μῆνα εἶχε, καὶ σχολαίως διὰ τοῦτο ἐβάδιζε. τούτους δὲ ζωγρήσαντες ἄσμενοι πρὸς τὸν Τύραννον ἤγαγον, μετὰ πάσης κομιδῆς καὶ ἐπιμελείας διασώσαντες. ὁ δὲ περὶ τῶν γεγονότων διαπυθόμενος καὶ σφόδρα ἀθυμήσας ἐνέφαινεν. ἀλλ' ὑμεῖς γε εἶπεν ὑφ' ἁπάντων τῆς ἀξίας τεύξεσθε παρ' ἐμοῦ τιμῆς, εἰ μοι συμβασιλεύσαι θελήσετε. τῶ δὲ Μυλλίου καὶ τῆς Τιμύχας πρὸς πάντα, ἃ ἐπηγγέλλετο ἀναιδύντων, ἀλλὰ ἔν γε με, ἔφη, διδάξαντες, μετ' ἐπιβαλλούσης προπομπῆς διασώζεσθε. πυθομένω δὲ τῶ Μυλλίᾳ, καί τι ποτ' ὄζει, ὁ μαθεῖν προθυμεῖται, ἐκεῖνο εἶπεν ὁ Διονύσιος, τίς ἡ αἰτία δι' ἣν οἱ ἑταῖροι σου ἀπο θανεῖν μᾶλλον εἵλαντο, ἢ κυάμους πατῆσαι; καὶ ὁ Μυλλίας εὐθὺς, ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν εἶπεν ὑπεμείναν, ἵνα μὴ κυάμους πατήσασιν, ἀποθανεῖν ἐγὼ δὲ αἱρεῦμαι, ἵνα μὴ τοι σοι τὴν αἰτίαν μὴ ὀξείπω κυάμους μᾶλλον πατῆσαι. καὶ ἀπαλλαγέντος δὲ τοῦ Διονυσίου καὶ μέλας ἅπαν κελεύσαντος αὐτὸν βίᾳ, βασάνους δὲ ἐπιφέρ-

τῃ

τῇ Τιμύχᾳ προσάγοντος· ἐνόμιζε γὰρ ἅτε γυναῖκα τε οὖσαν καὶ ἔγκυον, εἰρήμῳ δὲ τοῦ ἀνδρὸς ῥᾳδίως τοῦτο ἐκλαλήσειν φόβῳ τῆς βασάνου· ἡ γυναῖα * συμβύξασα δὲ τῇ γλώσσῃ τοὺς ὀδόντας, καὶ ἀποκόψασα αὐτὴν προσέπτυσε τῷ Τυράννῳ. ἐμφαίνουσα, ὅτι εἰ καὶ ὑπὸ τῆς βασάνου τὸ θῆλυ αὐτῆς νικηθὲν συναναγκασθείη, τῆς ἐγκυμοσύνης τι ἀναλαλύψαι, τὸ μὲν ὑπηρετῆσον ἐκ ποδὼν ὑπ' αὐτῆς περικέκρυπται. οὕτως δυσπαράθετοι πρὸς τὰς ὀξυτερικὰς φιλίας ἦσαν, εἰ μὴ βασιλικαὶ τυγχάνοιεν. παρεκελεύσατο δὲ τούτοις καὶ τὰ περὶ τῆς σιωπῆς ἐν παραγγέλμασι, φέροντα εἰς σωφροσύνης ἄσκησιν. πάντων γὰρ χαλεπώτατον ὄζει ἐγκρατεύματων τὸ γλώσσης κρατεῖν. τῆς αὐτῆς δὲ ἀρετῆς ὄζει καὶ τὸ πεῖσαι Κροτωνιάτας ἀπέχεσθαι τῆς ἀθύτου ταύτου καὶ νόθης πρὸς τὰς παλλακίδας συνουσίας. καὶ ἔτι ἡ δι' ἧς καὶ τὸ οἰστρηθὲν μειράκιον ὑπὸ τῆς ἔρωτος εἰς σωφροσύνην ἐπανήγαγε. καὶ ἡ τοῦ ὕβρεως δὲ ἀπάγουσα παραίνεσις εἰς τὴν αὐτὴν ἀρετὴν ἐτείνε. καὶ ταῦτα δὲ παρέδωκε τοῖς

mychæ tormenta inferri. (Existimabat enim eam, utpote fœminam unáque gravidam, jamq; viro quasi nudatam & orbatam metu tormentorum perfacilè hoc elocuturam.) Illa masculà & fortis lingua dentibus compressa eāq; præsciissam Tyranno in os exspuit, liquidò declarans, etsi ab tormentis, quod in se natura fœmineum erat, simul vinci & expugnari cogeretur, ut quippiam eorum, quæ silentio premēda minimeq; enuncianda essent, proditura seu detectura foret, ad eam rem membro, quo hoc effectum datura esset, à se sublato, maximè tectū fuit. Adeò, ut ascisceretur in externorum amicitias, etsi vel regias, difficiles & morosi erant. Hisce etiam similia de silentio præcepta erant ad temperantiæ mentisq; moderationis exercitationē ducentia. Omnium quippe moderationum cōtinentiarumq; difficillima est, linguam moderari ac domare. Ejusdem itidem virtutis est Crotoniatis persuadere potuisse, ut ab illegitimo thoro, cui sacrificium non præcessisset, & notho pellicum concubitu abstinerent. Adhæc correctio, quæ per Musicam fit, qua etiam adolescentulum œstro insanientem & amore exstimulatū ad animi moderationem traduxit. Item adhortatio quæ ab contumelia abduceret, ad eandem quoq; virtutem tendebat. Atq; hæc Pythagoras suis ab se

denominatis discipulis tradidit, quorũ ipsemet author erat. Siquidem illi hisce corpora adhibebant, perindè ac si in iis constitura & affixa forent, minimeq; sollicita, quum quidem carne gravida vel carnosa sint. Hoc nãq; inæquabilis vitæ generis argumentũ esse autumabant. Sed & eodem modo se quoque habebant, quoad animum, non quidẽ quum aut hilares essent, aut subtristes, verùm æquabiliter, vel in secunda vel adversa fortuna lenibus animis præditi gaudebant. Iras autem, animi dejectiones, turbationesque hac pellebant. Eratque illis in promptu præceptum, quasi nihil humanorum casuum inexpectatum esse oporteat apud eos, qui mente præditi sunt. At exspectanda esse omnia, quæ ipsi nõ habeant in sua potestate. Quod si autem quandoque contingeret eos iracundiæ exardescere, vel dolore angi, vel aliud quid hujusmodi perpeti, actutum se è medio recipiebant, & quisq; apud se seorsum concoquere, & medicina pellere affectum conabatur. Feruntur & hæc de Pythagoræis, neminem ex ipsis ira percitum unquam vel famulum domesticúmve cæcidisse, pœnaq; cum hoc promeritus fuisset, affecisse, neq; liberorũ hominũ quenquam admonuisse: sed unumquemq; mentis animiq; restitutionem in integrum exspectavisse. Vocabant autem admonitorem, dum

Πυθαγορείοις Πυθαγόρας, ὢν αἴτιος αὐτὸς ἦν. προσέιχον γὸ οὗτοι τὰ σώματα, ὡσὰν ὅπ' αὐτῇ ἀρμοσμένα καὶ μὴ πόλε μερίμνα, ὅτι δὴ πολύσαρκα. ἀνωμάλου γὸ βίου ὤοντο εἶ δεῖγμα. ἀλλὰ ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τὴν ἀρετὴν, οὐχ ὁτὲ μὲν ἱλαροὶ, ὁτὲ δὲ κατηφεῖς, ἀλλὰ ἐφ' ὁμαλοῦ φρενὸς χαίροντες. διεκρούοντο δὲ ὀργὰς, ἀθυμίας, παραχάς. καὶ ἦν αὐτοῖς παράγγελμα, ὡς οὐδὲν δεῖται ἀπροσδόκητον εἶναι παρὰ τοῖς νοῦν ἔχουσιν. ἀλλὰ πάντα προσδοκᾶν ὧν μὴ τυγχάνουσιν αὐτοὶ κύριοι ὄντες. εἰ δὲ ποτὲ αὐτῇ συμβαίη ἢ ὀργὴ, ἢ λύπη, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, ἐκποδὼν ἀπηλλάττοντο. καὶ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος ἡγούμενος ἐπειρᾶτο καταπέπτειν τε καὶ ἐξεύειν τὸ πάθος. λέγεται δὲ καὶ τάδε περὶ τῆς Πυθαγορείων, ὡς οὔτε οἰκέτην ἐκόλασεν, οὐθεὶς αὐτῇ ὑπὸ ὀργῆς ἐχόμενος, οὔτε τῆς ἐλευθέρων ἐνουθέτησε τινα, ἀλλὰ ἀνέμενεν ἕκαστος τὴν τῆς διανοίας ἀποκατάστασιν. ἐκάλουν δὲ τὸν νουθετητὴν παραδ ἀφλᾶν

δαρτᾶν. ἐποιοῦντο γὰρ τὴν ἀναμενὴν σιωπῇ χρώμενοι καὶ ἡσυχίᾳ. σπίνθαρος γοῦν διηγεῖτο πολλάκις περὶ Ἀρχύτου Ταραντίνου, ὅτι δι' χρόνου τινὸς εἰς ἄγρον ἀφικόμενος, καὶ θεατὴς γενόμενος παραγεγονὼς, ἣν ἐσκευάσατο ἡ πόλις εἰς Μεσσηνίους, ὡς εἶδε τόν τε ἐπίτροπον καὶ τοὺς ἄλλους οἰκέτας, οὐκ εὖ τῆς περὶ γεωργίαν ἐπιμελείας περιορωμένους, ἀλλὰ μεγάλῃ τινὶ κεχρημένης ὀλιγωρίας καὶ ῥᾳθυμίᾳ, ὀργισθείς τε ἠμυνάκτησεν ἔτως, ὡς ἐν ἐκεῖνος εἶπεν, ὡς ἔοικε, πρὸς τοὺς οἰκέτας, ὅτι εὐτυχοῦσιν, ὅτι αὐτοῖς ὤργισαι. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο συμβεβηκὸς ἦν, οὐκ ἂν ποτε αὐτοὺς ἀθῴους ἐφυλάττετο πλημμελοῦντας ἡμῶν πώποτε. ἔφη δὲ λέγεσθαι περὶ Κλεινίου τοιαῦτά τινα. καὶ γὰρ ἐκεῖνον ἀναβάλλεσθαι πάσας νουθετήσεις τε καὶ κολάσεις εἰς τὴν τῆς διανοίας ἀποκατάστασιν. οἴκτων δὲ καὶ δακρύων καὶ πάντων τῶν τοιούτων εἴργεσθαι τὰς ἀνδρὸς, οὔτε δὲ κέρδος, οὔτε ἐπιθυμίαν, οὔτε ὁρμὴν, οὔτε φιλοτιμίαν, οὔτε ἄλλο οὐδὲν τοιοῦτον αἴτιον γίνεσθαι διαφορᾶς. ἀλλὰ πάντας τοὺς Πυθαγορείους ἔτως ἔχειν πρὸς ἀλλήλους, ὡς ἂν πατὴρ υἱὸς πρὸς τέκνα ἐχοίη. καλὸν δὲ καὶ τὰ πάντα

quod dicitur faceret, παυσυκτᾶν, hoc est, ad captus puerorum monendo se quasi demittere. Faciebāt enim silentio & quiete utentes quandam magnanimitatem. Certè Spintharus frequenter de Archyta Tarentino cōmemorabat, quod cùm certo quodā tempore rus veniſſet, recenterq; ab militum copiis, quas urbs in Meſſenios merentes deduxerat, adeſſet, ſimulac vidit curatorē reliquosq; famulos ac colonos non benè curam geſſiſſe agricolationis, ſed quodam magno exceſſu ſupinæ negligentiæ fuiſſe uſos, etiam iratus uſque adeò ſuccenſuit, ut ipſe, ſicuti apparet, ad domeſticos diceret, benè & feliciter cum iis agi, quòd ipſis iratus eſſet. Nā niſi hoc accidiſſet, eos nequaquā impunè laturos fuiſſe, qui tam graviter peccaviſſent. Ajebat etiam de Clinia hæc ferè dici. Illum etenim omnes tū admonitiones, tū punitiones rejicere & comperendinare in integram mētis animiq; reſtitutionem: viros autem ab luctibus lachrymisq;, & omnibus ſimilibus arceri, neq; verò lucrum nec deſiderium, neq; iram, nec ambitionem, nec deniq; quicquam aliud taliū rerum occaſionē præbere diſcriminis & contentionis: verùm omnes Pythagoricos ita erga ſe mutuò affectos eſſe, uti bonꝰ aliquis honeſtusq; pater erga ſuos natos affectus eſſe poſſit. Pulchra aūt & in primis egregia res eſt, omnia

Pythagoræ quoq; transcribere, & quasi cuncta dixerit, ei accepta ferre, nullāq; propriam privatamq; gloriam ab iis, quæ inveniuntur, nisi admodum rarò, sibi vendicare. Sunt enim quidam, etsi numero perexigui, quorū monumenta seorsim cognoscūtur. Admirationi autem etiam est exacta illa custodiendi suaq; asservandi ratio. Nam inter tam multa annorū curricula & ætates, nulli unquam vel quicquam Pythagoricorum Commentariorum factum elaboratumq; apparet ante Philolai ætatem, sed cujus primus in lucem edidit hosce tres vulgo satis jactatos libellulos, quos Dion ille Syracusanus centū fertur minis emisse, idq; ex jussu Platonis, nempe Philolai paupertate, in quā cùm magnam, tùm gravem extremāq; deveniisset, intellecta. Quoniam & ipse Dion de cognatione Pythagoræorum erat, eoq; nomine librorum fiebat particeps. De opinione verò vel sententia hęc eos dicere perhibent, væcordis adeoq; amentis planè esse hominis, & omni & cujusvis rei opinationi adhæresscere, tum verò maximè illi, quæ ab plærisque & vulgo exsisteret. Paucis quippe adesse & benè suspicari & opinari. Hoc enim apud eos exsistere perspicuum est, qui rerum prudentia & cognitione prædi ti sint. Tales aūt perpauci hodie reperiuntur. Igitur talem vim ac potentiam nō per-

Πυθαγόρᾳ διατιθέναι τι καὶ ἀπολαλεῖν, καὶ μηδεμίαν περιποιεῖσθαι δόξαν ἰδίαν ἀπὸ τῆς εὑρισκομένων, εἰ μὴ σοῦ τὰ ἀνάγκη. πάνυ γὰρ δὴ τινες εἰσὶν ὀλίγοι, ὧν ἰδίᾳ γνωρίζεται ὑπομνήματα. θαυμάζεται δὲ καὶ ἡ τῆς φυλακῆς ἀκρίβεια. ἐν γὰρ τοσαύταις χρόνοις ἐπὶ οὐδὲνὶ οὐδενὶ φαίνεται τῆς Πυθαγορείων ὑπομνημάτων περὶ τετταράκοντα πρὸ τῆς Φιλολάου ἡλικίας, ἀλλ' οὗ πρῶτος ἐξήνεγκε τὰ θρυλλούμενα ταῦτα τρία βιβλία, ἃ λέγεται Δίων ὁ Συρακούσιος ἑκατὸν μνῶν πριάσθαι Πλάτωνος κελεύσαντος εἰς ἀνάγκας τινὰ μεγάλας τε καὶ ἰσχυρὰν ἀφικνουμένου τὸν Φιλολάου. ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἦν ἀπὸ συγγενείας τῆς Πυθαγορείων, καὶ δὴ τοῦτο μετέλαβε τῆς βιβλίων. περὶ δὲ δόξης τάδε φασὶ λέγειν αὐτούς. ἀνόητον μὲν εἶ, καὶ τῇ πάσῃ δὲ πάντος δόξῃ προσέχειν, δὲ μάλιστα τὸ τῇ παρὰ τῆς πολλῶν γινομένῃ. τὸ γὰρ κακῶς ὑπολαμβάνειν τε καὶ δοξάζειν ὀλίγοις ὑπάρχειν. δῆλον γὰρ ὅτι περὶ τοὺς εἰδότας τοῦτο γίνεται, οὗτοι δὲ εἰσὶν ὀλίγοι. ὥστε δῆλον ὅτι οὐκ ἂν διατύ-

πῃ εἰς

νει εἰς τοὺς πολλοὺς ἡ τοιαύτη δύναμις. ἀνόητον δὲ καὶ ἄτοπον φάσης ὑπολήψεώς τε καὶ δόξης καταφρονεῖν. συμβήσεται γὰρ ἀμαθῆτα καὶ ἀνεπανόρθωτον εἶναι τὸν οὕτω διακείμενον. ἀναγκαῖον δὲ ἔστι τῷ μὲν ἀνεπιστήμονι μανθάνειν, ἃ τυγχάνει ἀγνοῶντι καὶ οὐκ ἐπιστάμενον. τῷ δὲ μανθάνοντι προσήκειν τῷ τὰ ἐπισταμένου τε καὶ διδάξαι δυναμένου ὑπολήψεις τε καὶ δόξαν. καθόλου δὲ εἰπεῖν, ἀναγκαῖον εἶναι τοὺς σωθησομένους καὶ νέους φρονήσεως ἔχειν ταῖς τῶν πρεσβυτέρων τε καὶ καλῶς βεβιωκότων ὑπολήψεσί τε καὶ δόξαις. ἐν δὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ τῷ σύμπαντι εἶναί τινας ἡλικίας ἐνδιαστημένας, οὕτω γὰρ καὶ λέγειν αὐτὰς φασὶν, ἃς οὐκ εἶναι τῷ τυχόντι πρὸς ἀλλήλους συμπέφυκεν. συνηρτῆσθαι γὰρ αὐτὰς ὑπ' ἀλλήλων, ἐάν τις μὴ καλῶς τε καὶ ὀρθῶς ἔχῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκ νηπιότητος. δεῖ οὖν τῆς τοῦ παιδὸς ἀγωγῆς καλῆς τε καὶ σώφρονος γιγνομένης, καὶ ἀνδρείας, πολὺ εἶναι μέρος τὸ παραδιδόμενον εἰς τὴν μειρακίου ἡλικίαν. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ νεανίσκου ἐπιμελεῖ-

tingere nec pertinere ad plærosque homines maximéque vulgus, manifestum est. Porrò autem perabsurdum esse & amentiæ simile, omnem existimationem juxtà ac opinationem spernere & pro nihilo putare. Siquidem indoctum & inemendabilem esse eum, qui ita affectus sit, planè consequetur. Necessarium autem esse, in scienti quidem & docto ea, quæ ignoret, nec calleat, discere. Discenti verò in primis convenit animum adjicere ad scientis & docere valentis existimationem atque opinionem. Et ut semel omnia dicam, pernecessarium esse eos juvenes, qui servari volunt, animum adhibere ad sententias & opiniones tàm seniorum, quàm eorum, qui antè honestè vixerunt. In universa verò humana vita esse ætates quasdã divisas. Ita enim & loqui eos ajunt, quas non sit cujuslibet inter se mutuo connectere. Expelli namque eas à se mutuo, nisi quis probè ritéque hominem ab ineunte ætate habeat. Itaque necesse est, ut ex pueri educatione honesta simul & temperanti, ac fortitudinis laude conspicua exsistente, non exigua pars sit, quæ ad adolescentuli ætatem transmittatur. Eodem etiam modo ex cura, quæ adolescentiæ adhibetur, & ex bona atque honesta illius ad fortitudinem & temperantiam institu-

one, haud parva portio virili ætati tribuitur. Siquidem quod vulgo à pleriſque fieri cernimus, abſurdum non minus, quàm ridiculum eſt. Nam qui putant eos, qui adhuc in puerili ætate verſantur, inſtituendos quidem eſſe arctiſſimè, in omni modeſtia ac moderatione, utque ab omnibus odioſis & probroſis actionibus, iiſque, quę indecori & turpitudinis ſpeciem habere videntur, abſtineant: at juvenes jam factos ſuæ libertati arbitrióq; eſſe relinquendos, ut cum pleriſque, quicquid volent, faciant, mera mehercule inſania eſt. In hanc quippe ætatem penè utraq; peccatorum genera confluere. Etenim juvenes multa tùm puerilia, tùm etiam virilia cōmittunt. Fugere namq; omne genus ſtudii atque ordinis, ut ſimpliciter dicam: contrà verò ludi puerilis & laſciviæ, procacitatiſq; ſpeciem, quæ in ea ætate eſt, expetere, puritiæ maximè proprium eſt. Ex hac igitur in eam, quæ cōſequitur, ętatem talem animi habitum pervenire. Cæterùm vehementes illæ & pertinaces cupiditates, ſimiliter & ipſę honorum cupidines & ambitionum genera, reliquíque pariter impetus atque affectus, quicumq; ex illo cùm difficili, tùm turbulento genere exſiſtunt, ex ætate virili in juvenilem perveniunt. Quapropter hæc ætas præ reliquis omnibus maximæ curæ indiget. Cæte-

ας τε καὶ ἀγωγῆς καλῆς τε καὶ ἀνδρείας καὶ σώφρονος γινομένης, πολὺ εἶναι μέρος παραδιδόμενον εἰς τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἡλικίαν. ἐπεὶπερ εἰς γε λὲ πολλὰς, ἀτοπόν τε καὶ γελοῖον εἶναι τὸ συμβαῖνον. παῖδας μὲν γὰρ ὄντας οἴεσθαι δεῖν εὐταξίαν τε καὶ σωφροσύνην, καὶ ἀπέχεσθαι πάντων τῶν φορτικῶν τε καὶ ἀημόνων εἶναι δοκούντων· νεανίσκους δὲ ἡγουμένους ἀφεῖσθαι παρά γε δὴ τοῖς πολλοῖς ποιεῖν, ὅτι ἂν βούλωνται. συμφέρειν δὲ οὐδὲν εἰς ταὐτὸν τὴν ἡλικίαν ἀμφότερα τὰ ἡμίση τῶν ἁμαρτημάτων. καὶ γὰρ παιδαριώδη πολλὰ καὶ ἀνδρειωώδη τοὺς νεανίσκους ἁμαρτάνειν. τὸ μὲν γὰρ φεύγειν ἅπαν τὸ τῆς παιδιᾶς τε καὶ τάξεως γένος, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, διώκειν δὲ τὸ τῆς παιδιᾶς τε καὶ ἀκολασίας καὶ ὕβρεως τῆς παιδικῆς εἶδος, τῆς τε παιδὸς ἡλικίας οἰκειότατον ἔστι. ἐκ ταύτης δὴ εἰς τὴν ἐχομένην ἡλικίαν ἀφικνεῖσθαι τοιαύτην διάθεσιν, τὸ δὲ τῶν ὀπτιθυμιῶν τῶν ἰσχυρῶν, ὡσαύτως δὲ καὶ αὐτὸ τῆς φιλοτιμιῶν γένος, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς λοιπὰς ὁρμάς τε καὶ διαθέσεις, ὅσαι τυγχάνουσιν οὖσαι τοῦ χαλεπωτέρου καὶ θορυβώδους γένους, ἐκ τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἡλικίας εἰς τὴν τῶν νεανίσκων ἀφικνεῖσθαι. διόπερ πασῶν δεῖσθαι ἡλικιῶν ταύτην πλείστης ἐπιμελείας. καθόλου

Ὅλον δὲ εἰπεῖν, οὐδέποτε τὸν ἄνθρωπον ἐατέον εἶναι ποιεῖν, ὅτι ἂν βούληται, ἀλλ' ἀεὶ τινα ἐπιστασίαν ὑπάρχειν δεῖν, καὶ ἀρχὴν νόμιμόν τε καὶ εὐσχήμονα, ἧς ὑπήκοος ἔσται ἕκαστος τῶν πολιτῶν. ταχέως γὰρ ἐξίσασθαι τὸ ζῷον ἐαθὲν τε καὶ ὀλιγωρηθὲν, εἰς κακίαν τε καὶ φαυλότητα. ἐρωτᾶν τε καὶ ἀπορεῖν πολλάκις αὐτοὺς ἔφασαν, τινὸς ἕνεκα τοὺς παῖδας συνεθίζομεν προσφέρεσθαι τὴν τροφὴν τεταγμένως τε καὶ συμμέτρως, καὶ τὴν μὲν τάξιν καὶ τὴν συμμετρίαν ἐπιφαίνομεν αὐτοῖς, καλά. τὰ δὲ τούτων ἐναντία, τήν τε ἀταξίαν καὶ τὴν ἀσυμμετρίαν, αἰσχρά. ὁ καὶ ὄζειν ὅτε οἰνόφλυξ καὶ ἄπληστος ἐν μεγάλῳ ὀνεῖδει κεῖμενος. εἰ γὰρ μηδὲν τούτων ὄζει χρήσιμον εἰς τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἡλικίαν ἀφικνουμένοις ἡμῖν, μάταιον εἶναι τὸ συνεθίζειν παῖδας ὄντας, τῇ τοιαύτῃ τάξει. περὶ αὐτὸν δὲ λόγον εἶναι καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν. οὐκοῦν ἐπὶ γε τῶν λοιπῶν ζώων τοῦτο ὁρᾶσθαι συμβαῖνον, ὅσα ὑπ' ἀνθρώπων παιδεύεται, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀρχῆς τὰ σκύλακα καὶ τὰ

rùm ut in brevi ſumma totum negotium complectar, dico hominem nequaquā ita relinquendū eſſe, ut quodcumq; voluerit, faciat: verùm ſemper aliquis principatus, qui reliquis præſideat, eſſe debebit, & legitimus ſimul ac benè conſtitutus honeſtuſq; magiſtratus, cui civiū unuſquiſq; dicto erit audiens. Subitò namq; animal relictum neglectumq; in malitiam & pravitatē delabitur. Quærere frequēter & vehementer ambigere eos dixerunt, ecquа de cauſſa pueros ſtato tempore juxtà ac moderatè cibum aſſumere conſuefaciamus. Atq; ordinem quidem moderationemq; ipſis declaramus, in bonis reputanda eſſe: hiſce verò cōtraria, nempe nullam ordinis ſtatam obſervationem immoderationemq;, in turpibus maliſque habenda. Ejuſce rei evidens exemplum eſt, cùm vini gurges atque is, qui inſatiabilis eſt vorago, in magno eſt probro ſitus. Si.n. nihil iſtorum utile eſt nobis, poſtquam ad virilem ætatem perventum eſt, abſurdum ineptumq; fuerit eos, qui adhuc in ætate puerili verſantur, ad iſtiuſmodi ordinē conſuefacere. Porrò eandē quoq; eſſe rationem inſtituendam de alio hominū genere atq; ordine. Etiam verò & hocipſū in reliquis quoq; animalibus uſu evenire cernimus, quęcūq; ab hominibus ab teneris annis inſtituuntur, nimirum ſtatim ab initio & catulū & puerum

puerum in hiſce conſuefieri, atque ea diſcere, quæ eos adultos facere oporteb it. Omninò verò dixerũt Pythagoricos eos cohortari, qui ſe in illorum conſortium familiaritatemq; dederẽt, ut voluptatem vitarent, quemadmodum etiam alia, quæ cautionem evitationemq; aliquam requirunt. Nihil enim omnium tàm nos fallere, inque peccata præcipitare, quàm vitium hoc voluptatis. Summatim, vehemẽter, ut videtur, contendebant, ut nihil omninò admitterent, quo aliquo modo in voluptatem collineare̅t. Turpem namq; noxiumq;, ut plurimum, hunc eſſe ſcopum. Verùm maximè quidem ad bonum honeſtumq; ſcopum collimãtes, eos facere quod facere par eſt. Secundo verò loco ſi reſpiciendum etiã ſit ad id, quod conducibile atque utile eſt, nimirum ea haud vulgare ſanè judicium expoſcere. De cupiditate autẽ, uti nominatur, talia ferè viros illos diſſerere dixerunt. Ipſam quidem cupiditatem animi eſſe quendam impetum ſubitumq; motum atque appetitionẽ vel implectionis cujuſpiam, vel exinanitionis quorundam, quæ ſẽſui vel affectioni ſenſibili adſunt. Exiſtere verò etiam contrariorum cupiditatem, vel quod non ſentiamus inanitatẽ & abſentiam, quodq; nullorum ſenſum omninò habeamus. Varium autem eſſe hoc vitium, penèq; omnium, quæ in

παῖδα ταῦτα σωιθίζεσθαί τε καὶ μανθάνειν, ἃ δεῖσθαι πράττειν αὐτοὺς τελεωθέντας. καθόλου δὲ τοὺς Πυθαγορείους ἔφασαν παρακελεύεσθαι τοῖς ἐντυγχάνουσί τε καὶ ἀφικνουμένοις εἰς σωιθεσίαν, εὐλαβεῖσθαι τὴν ἡδονὴν, ὥσπερ τι καὶ ἄλλο τῶν εὐλαβείας δεομένων. οὐθὲν γὰρ οὕτω σφάλλειν ἡμᾶς, οὐδ' ἐμβάλλειν εἰς ἁμαρτίαν ὡς τοῦτο τὸ πάθος. καθόλου δὲ, ὡς ἔοικε, διετείνοντο μηδὲ ποτε μηδὲν πράττειν ἡδονῆς σοχαζομένους. καὶ γὰρ ἀχρήμονα καὶ βλαβερὸν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τοῦτον εἶναι τὸν σκοπόν. ἀλλὰ μάλιστα μὲν πρὸς τὸ καλόν τε καὶ εὔχρηστον βλέποντες, πράττειν ὅ ἐστι καὶ πρακτέον. δεύτερον δὲ πρὸς τὸ συμφέρον τε καὶ ὠφέλιμον, δεῖσθαι ταῦτα κρίσεως οὐ σμικρυνούσης. περὶ δὲ σ ὀνομαζομένης ἐπιθυμίας τοιαῦτα λέγειν ἔφασαν τοὺς ἀνδρας ἐκείνους. αὐτὴν μὲν τὴν ἐπιθυμίαν ἐπιφοράν τινα εἶναι τῆς ψυχῆς, καὶ ὁρμὴν, καὶ ὄρεξιν, ἤτοι πληρώσεως τινος, ἢ * παρουσίας τινῶν, αἰσθήσεως ἢ διαθέσεως αἰσθητικῆς. τὴν δὲ καὶ τῶν ἐναντίων ἐπιθυμίαν οἰκανώσεως τε καὶ ἀπουσίας, καὶ τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι ἐνίων. ποικίλον δὲ εἶναι τὸ πάθος φασὶ, καὶ χαλεπὸν τῶν περὶ

ἄνθρωπον

ἀνθρωπον πολυειδέστατον. ἔστι δὲ τὰς πολλὰς τῆς ἀνθρωπίνων ἐπιθυμιῶν ἐπιτηδείους καὶ χαριζομένας ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. διὸ καὶ πλείστης ἐπιμελείας δεῖσθαι τὸ πάθος τοῦτο, καὶ φυλακῆς τε καὶ συμμαστίας ἀπὸ τῆς τυχούσης. τὸ μὲν γὰρ κενωθέντος τοῦ σώματος τῆς τροφῆς ἐπιθυμεῖν, φυσικὸν ἔστι. καὶ τὸ πάλιν ἀναπληρωθέντος κενώσεως ἐπιθυμεῖν τῆς προσηκούσης, φυσικὸν καὶ τοῦτο ἔστι. τὸ δὲ ἐπιθυμεῖν περιέργου τροφῆς, ἢ περιέργου τε καὶ ξυφορᾶς ἐδώδιμος τε καὶ σκευωρίας, ἢ περιέργου τε καὶ πολυτελοῦς καὶ ποικίλης οἰκέσεως ἐπίκτητον ἔστι, τὸν αὐτὸν δὲ λόγον ἔχειν καὶ περὶ σπλάγχνων τε καὶ ποτηρίων, καὶ διακόνων καὶ θραυμάτων τῆς εἰς τροφὴν ἀνηκόντων, καθόλου δὲ τῆς περὶ ἄνθρωπον παιδιᾶς, ἧς δὸν τοῦτο μάλιστα πεῖσται εἶναι, οἷον ὑπαυλεῖν ἡσθῆναι, ἀλλὰ προάγειν εἰς ἄπειρον. δεύτερον τοίνυν τοὺς ἐν νεότητος ἐπιμελητέον εἶναι τῶν ἀναφυομένων, ὅπως ἐπιθυμήσουσι μὲν, ὧν δεῖ, φυξοῦνται δὲ τὰ μᾶλλον τε καὶ περιέργων ἐπιθυμιῶν ἀτάκτους τε καὶ καθαρὰ τούτων ὀρέξεων ὄντες. καὶ καταφρονοῦντες ἀεὶ τῶν τε ἀξιοκαταφρονήτων, καὶ τῶν ἐνδεδεμένων ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις. μάλ-

homine vigent, specie maximè multiplex. Cùpiditatum verò humanarum multas ab ipsis hominibus acquiri paratáq; Idcóq; hoc vitium plurima cura, itemq; accurata observatione, nec levi etiam corporum exercitatione indigere. Corpore namq; exinanito cibum appetere, naturale esse. Rursum eo replato consentientem justamq; exinanitionem expetere, & hoc itidem naturale esse. Verùm appetere aliturā cibúmve nimis accuratum, aut vestem fragilamq; itidem delicatam ac mollem, vel etiam nimis operosam & sūptuosam, variamque domū & supellectilia sibi parare eadē quoq; ratione esse. De vasis item & poculis, de ministris, & famulis, de pecudibus, quę in hoc iuuntur, ut in cibos veniant: Et ut semel dicam, humanas affectiones fermè hoc se modo vel maximè habere, ut neutiquam in uno eodemq; statu permaneant & subsistant, sed in infinitum progredi. Quocirca à primis statim annis etiam atq; etiam curandū esse, ut repullulantibus renascentibusq; istis, ea quidem, quorum usus est, expetant: stultas verò nimisque accuratas cupiditates fugiant, à perturbatione liberē, & ab istiusmodi affectationibus purè integréq; existentes: & cōtemnentes eos, qui digni sunt ut contemnantur, itemq; cupiditatum quasi vinculis obligati sunt. Inprimis autem

considerandas esse vanas illas ac noxias, & operosas eluxuriantes, quæ cupiditates, quæ in illis, qui in imperio versantur, & authoritate dignitateq; non parva præditi sunt, exsistunt. Nihil .n. tàm esse absonũ & absurdũ, ad quod talium puerorum, virorumq; & mulierum animus non eum quodam impetu feratur. In summa diversissimam esse eorum, quę instar ciborum effusè offeruntur, varietatem. Infinitam nãq; esse fructuum multitudinem & copiam: infinitam item radicum ad usus mortalium diversitatem. Adhæc natio & multiplici esu carnium uti, itidem operosum & molestum esse aliquid invenire ex terrestribus & volatilibus, iisq; aquatilibus, quæ in aquis moventur, quòd gustet. Et varia ac multiplicia horum condimenta compositionesque excogitatas esse, succorumque omnis generis mixtiones. Vnde meritò vaticinum ac multiforme esse, juxta animi motum, humanum genus. Singula enim eorum, quæ ex cibis assumuntur, propriæ cujuspiam constitutionis causam exsistere. At homines, illa quidem confestim permagnæ alterationis causas fieri, simul videre. Vt exempli gratia, vinũ largiùs assumptũ aliquousq; quidem potores paulò hilariores, deinde furiosiores indecentioresq;, reddit. Quæ verò talẽ vim atq; efficacitatẽ non declarant, ignorare: sed quicquid

λισα δ' ἐξ καταγνῶσαι τὰς τε ματαίους καὶ τὰς βλαβερὰς, καὶ τὰς ἀνενέργητους καὶ τὰς ὑβριστικὰς τῆς ἐπιθυμίας, περὶ τῆ ἐξ ἐξουσίαις ἀναστρεφομένων γινομένας. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἄτοπον ἐξ, ἐφ' ὃ τὴν ψυχὴν οὐχ ὁρμᾶν τῆ τοιούτων παιδῶν τε καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. καθόλου δὲ ποικιλωτάτην εἶναι τὴν προσφερομένων ποικιλίαν. ἀπέραστον μὲν γὰρ τὸ πλῆθος εἶναι καρπῶν, ἀπέραστον δὲ ῥιζῶν, ὧν χρῆται τὸ ἀνθρώπινον γένος. ἔτι δὲ σαρκοφαγίας πανταχοῦ χρῆσθαι, καὶ ἔργον εἶναι εὑρεῖν τινος, οὗ γεύεται, τῆ χερσαίων, καὶ τῆ πτηνῶν, καὶ τῆ ἐνύδρων ζώων. καὶ δὴ καὶ σκευασίας πανταχοῦ πᾶς περὶ ταῦτα μεμηχανῆσθαι καὶ χυμῶν παντοίας μίξεις. ὅθεν εἰκότως μανικόν τε καὶ πολύμορφον εἶναι τὸ ἐξ ψυχῆς κίνησιν τὸ ἀνθρώπινον φῦλον, ἕκαστον γὰρ ἐκ τῶν προσφερομένων ἰδίαν τινὰς διαθέσεως αἰτίαν γίνεσθαι. ἀλλὰ τὰς ἀνθρώπους τὰ μὲν παραχρῆμα μεγάλης ἀλλοιώσεως αἴτια γιγνόμενα σαφῶς ὁρᾶν, οἷον ὅ τε οἶνον ὀλίγον πλείονα προσενεχθεὶς, μέχρι μέν τινος ἱλαρώτερον ποιεῖ, ἔπειτα μανικωτέρους καὶ ἀκρατεστέρους. τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐφ' ἡμῖν ἀγνοεῖν,

γνοῦν, γίνεσθαι δὲ αὐτῶν τὸ πρόσφορον αἴτιον τινὰ ἰδίου δικαίου. διὸ δὴ καὶ μεγάλης σοφίας τὸ καταγνῶναί τε καὶ συνιδεῖν, ποίοις τε καὶ πόσοις δεῖ χρῆσθαι πρὸς ἕξιν. εἶναι δὲ ταύτην καὶ ἐπιφημίλεω τὸν μὲν ἐξ ἀρχῆς Ἀπόλλωνός τε καὶ Παιῶνος, ὕστερον δὲ καὶ περὶ τὸν Ἀσκληπιόν. περὶ δὲ γυμνάσεως τάδε λέγειν αὐτοὺς ἔφασκον. καθόλου μὲν δοκεῖ δεῖν φυλάττεσθαι τὸ καλούμενον πρόφορον, οὔτε γὰρ φυτὰ τὰ πρόφορα, οὔτε τῶν ζώων τὰ ἅρπαγα γίνεσθαί τινα χρόνον πρὸ καρποφορίας, ὅπως ἐξ ἰσχυόντων τε καὶ τετελειωμένων τῶν σωμάτων τὰ σπέρματα, καὶ οἱ παῖδες γίνωνται δι' οὗ τοὺς τε παῖδας καὶ τὰς παρθένους ἐν πόνοις τε καὶ ἐν γυμνασίοις καὶ παλαίσμασι ταῖς προσηκούσαις ξέσεσι, σῖτον προσφέροντας καὶ ἀμυδρὸν οὐσαν, φιλοπόνῳ τε καὶ σώφρονι καὶ καρτερικῷ βίῳ. πολλὰ δὲ καὶ ἄγρια ἀνθρώπων βίοις ἐστὶ τὰ εἶναι, ἐν οἷς βέλτιον ἔστιν ἀπαίδευτα, ὧν εἶναι καὶ τὴν ἀφροδισίων χρείαν. δεῖν δὲ καὶ παῖδας τοὺς ἀγελάζ, ὥστε μὴ ζῆλον εἶναι τῶν εἴκοσιν ἐτῶν ἢ τοιούτου συνουσιάσαι. ὅταν δὲ εἰς τοῦτο ἀφίκηται, καιρὸς εἶναι χρῆσθαι ταῖς ἀφροδισίοις. ἔστω δὲ τοῦτο, ἐὰν τιμιόν τε καὶ

illum tempus est, propriæ cujusque eō-
stitutionis causam fieri. Quare etiam
magnæ sapientiæ est cognovisse atque
intellexisse, qualibus & quantis ad cor
pus alendum utendum sit. Hoc autem
oraculum esse primò quidem Apollī-
nis & Pæonis, postea verò Æsculapii.
De generatione verò hæc cos dicere
prodiderunt. Omninò observari opor
tere autumabant id, quod προφορὰς,
hoc est bonum vocatur. Neq; enim ea,
quæ terra fundunt pr, bona, nequeani-
malia aliquo tempore fœcunda reddi
ante, quàm tempus sit fructus ferendi,
ut ex validis ac viribus integris perfe-
ctisque corporibus semina & fructus
exsistant. Itaq; ante omnia necesse est,
ut pueros ac virgines in laboribus &
exercitationibus, item omnibus tole-
rantiæ ac temperantiæ generibus con-
gruentibus educent, conveniēs victus
genus adhibentes, & laborum amans
ac temperans simulq; tolerans & con-
tinens vita sit. Multa verò illius gene-
ris in vita humana exsistere, in quibus
potior est fera tardáque eruditio. Ejus
generis esse etiam usum rei venereæ.
Puerum igitur ita institui & educari o-
portere, ut intrà annum vicesimum ætatis talem congressum nullo modo
quærat. Quum autem ad eam ætatem,
quæ illi rei matura est, pervenerit, rarò
ea utendum esse. Atque hoc futurum
esse, si bona corporis habitudo, res tum

pretiosa, nùm bona esse existimetur. Incontinentiam enim & bonam corporis habitudinem rarissimè in eodẽ versari. Laudibus verò ab ipsis celebrari dixerunt & hosce ritus legesque antiquiorum, quæ prius in Græciæ urbibus vigebant, nimirum ne quis cum matribus nec filia nec sorore, neque in templo neque in propatulo consuescat rémve habeat. Hoc enim malum & turpe esse, &, ut quàm plurima hujus actionis flagitiique, quæ hoc vetet, præpedimẽta fiant, utile esse. Existimabant autem illi, ut apparet, viri, istas generationes, quæ præter naturam fiunt, itemq; adulterinas & ex incesto flagitio exsistẽtes, tolliatq; amputari oportere. Eas verò salvas relinquendas esse, quæ ex temperanti legitimáque liberorum procreatione, secundum naturam cum castimonia editæ sunt. Iudicabant autem providè magnam ex se nascituræ prolis curam adhiberi oportere ab iis, qui liberis creandis operam darent. Primam igitur maximamque providentiam eam esse, ut ipse ad liberorum procreationem accedat, posteà quàm temperanter, & sanè salubritérque vixerit, atque etiámnum vivat, & nec ciborum impletione saturitatéq; intẽpestivè utatur, nec tales cibos assumat, à quibus corporũ habitudines lædãtur, vel deteriores reddãtur. Omnium verò etiã minimè ebrii illi rei stu-

καλὸν εἶναι νομίζηται ἡ εὐεξία· ἀκρασίαν γὰρ ἅμα καὶ εὐεξίαν οὐ πάνυ γίνεσθαι περὶ τὰ αὐτόν. ἐπαινεῖσθαι δ' αὐτοῖς ἔφασαν, καὶ τὰ παιδεραστήματα τῶν προυπαρχόντων νομίμων ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς πόλεσι, τὸ μήτε μητράσι συγγίνεσθαι, μήτε θυγατρί, μήτ' ἀδελφῇ, μήτ' ἐν ἱερῷ, μήτ' ἐν τῷ φανερῷ. κακόν τε γὰρ εἶναι, καὶ σύμφορον μὴ ὡς πλεῖστα γίνεσθαι κωλύματα τῆς ἐναργείας ταύτης. ὑπελάμβανον δ', ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες περιαιρεῖν μὲν δεῖν τὰς τε παρὰ φύσιν γαμήσεις, καὶ τὰς μετ' ὕβρεως γενομένας· καταλιμπάνειν δὲ τὰς κατὰ φύσιν τε καὶ μετὰ σωφροσύνης γινομένας τὰς διὰ τεκνοποιΐαν σωφρονί τε καὶ νομίμῳ γαμείᾳ. ὑπελάμβανον δὲ δεῖν πολλὴν προνοίαν ποιεῖσθαι τὰς τεκνοποιουμένας περὶ ἐσομένου ἐκγόνου. πρώτην μὲν οὖν εἶναι καὶ μεγίστην πρόνοιαν, τὴν προσάγειν αὐτὴ πρὸς τὴν τεκνοποιΐαν σωφρόνως τε καὶ ὑγιεινῶς βεβιωκότα καὶ ζῶντα, καὶ μήτε πληρώσει χρώμενον ἀφειδεῖ καὶ ἀκαίρῳ, μήτε προσφερόμενον τοιαῦτα, ἀφ' ὧν χείρους αἱ τῶν σωματικῶν ἕξεις γίνονται. μήτε δὲ μεθύοντά τε, ἀλλ' ἡμε-

σα πάντων. φόρτο γὰρ ἐκ φαύλης τε καὶ ἀσυμφώνου καὶ ταραχώδους κράσεως, μοχθηρὰ γίνεσθαι τὰ σπέρματα. καθόλου δὲ παντελῶς φόρτο ῥαθύμου τινὸς εἶναι καὶ ἀφροσυνέπτου, τὸν μέλλοντα ζωοποιεῖν, καὶ ἄγειν τινὰ τοῦτον εἰς γένεσίν τε καὶ οὐσίαν, μήτε μετ' ἀκριβοῦς πάσης φροντίδος, ὅπως ἔσται ὡς χαριέστατα τῷ γινομένων εἰς τὸ εἶναι, καὶ ζῆν ἀφίξις. ἀλλὰ τοὺς μὲν φιλόκυνας μετὰ πάσης ἀκριβοῦς ἐπιμελεῖσθαι τῆς σκυλακείας, ὅπως ἐξ ὧν δεῖ, καὶ ὅτε δεῖ, καὶ ὡδὶ διατεθειμένων προσιὼν γίνεται τὰ σκυλάκια. ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς φιλόρνιθας. δῆλον δ' ὅτι καὶ τοὺς λοιποὺς τῷ ἐπιμελεστάτων περὶ τὰ γενναῖα τῷ ζώων, πᾶσαν ποιεῖσθαι ἀκριβῆ περὶ σῦ μὴ εἰκῇ γίνεσθαι τὰς γενέσεις αὐτῷ. τοὺς δ' ἀνθρώπους μηδένα λόγον ποιεῖσθαι τῶν ἰδίων ἐκγόνων, ἀλλ' ἅμα γεννᾶν εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε κεδνάζοντας πάντα ῥᾴστον, καὶ μὴ ταῦτα ἔχειν τὸ δὲ παιδεύειν μετὰ πάσης ὀλιγωρίας. ταύτῃ γὰρ εἶναι τὴν ἰσχυροτάτην καὶ σαφεστάτην αἰτίαν τοῦ πολλοὺς

deant. Arbitrabantur enim vitiosum semen exsistere ex prava dissonáque & turbulenta seu confusa temperatione. In summa omninò socordis cujusqã & inconsiderati esse censebant, qui vitalem fœtum procreaturus esset, & talem aliquem ad generandum & cum muliere in congressum esset adducturus, qui non diligenter omniq; studio expenderet, quo pacto quàm gratiosissimè eorum, qui nascentur in hanc vitam, ut in rebus creatis censeantur, ingressus futurus sit. Sed enim qui canes amant, cum omni studio ac diligẽtia curam habent accuratam generationis ac nutricationis catulorum, ut ex quibus oporteat, & quũ oportebit, & exillis, qui hoc illóve modo affecti sũt, catuli mansueti miteſque nascantur. Eodem modo faciunt & illi, qui aviũ sunt studiosi. Et perspicuum est reliquos mortales, qui unquam studium posuerunt, ut animalia generosa sibi compararent, in hoc esse totos, adeóque omnes nervos intendere, ne illa sibi frustrà & incassum nascantur. Homines verò nullã habere eorum, qui ex se nascantur, rationem, sed unà proseminare temerè & fortuitu, & quocunque modo improvidè hanc rem agere, deindéque natos fœtus educere & quàm negligentissimè instituere. Hanc enim potentissimam ac manifestissimam caussam esse, cur pleriq; ho-

mines tàm mali & pravi sint. Quippe beluarum ritu & vulgari quodam modo pleroſq; mortales liberis operam dare. Tales expoſitiones ac ſtudia apud viros illos cùm verbis, tùm requoq; ipſa de tẽperantia exercitabantur, nẽpe qui acceperunt hæc præcepta ſeu adhortationes cœlitus, quaſi quædam Apollinis reſponſa & oracula ab ipſo Pythagora.

CAP. XXXII.

Quæ & qualia de Fortitudine conſilia & hortamenta Pythagoras hominibus tradiderit, & quas de eo exercitationis quaq; eximia opera partim ipſe fecerit, partim verò etiam ut diſcipuli etiam ſui & familiares deſignarent ipſemet effecerit.

CAEterùm de fortitudine multa quidem cùm ex iis, quæ jam ſuis quæq; locis dicta ſunt, diſſeruit; tùm etiam ad eam pertinent, exempli gratia, admirabilia illa facinora, quæ geſſit Timycha, quiq; potiùs mortem ante oppetere, quàm ulla in re vel minimũ ex omnibus, quæ ab Pythagora de fabis, aliiſq; id genus ſtudiis erant definita, præceptum violare voluerũt. Quæq; Pythagoras ipſemet generoſè & inſigniter perfecit, peregrè quovis locorum proficiſcẽs ſolus, tùm quos quàm q; immenſos labores exantlarit, quibq; & quàm difficilibus periculis & diſcriminibus ſeſe expoſuerit. Adhæc ingentis periculi aleam adiens, patriam quoque deſerere, & peregrè vitam trãſigere inſtituit. Nimirum ut tyrannide

ἀνθρώπων κακίας τε καὶ φαυλότητος. βοσκημάτωδη γὰρ καὶ ἰκαί-
αν τινὰ γνώμης ἕτεροποίαν παρὰ τοῖς πολλοῖς. τοιαῦτα ὑφηγή-
ματα καὶ ὁπλοποιήματα παρὰ τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις ἅμα λόγων
τε καὶ ἔργων ἤσκητο περὶ σωφροσύ-
νης, ἄνωθεν παρειληφόσιν αὐτοῖς
τὰ παραγγέλματα. ὥσπερ τινὰ
πυθόχρηστα λόγια παρ' αὐτοῦ Πυ-
θαγόρου.

Κεφ. λϚ.

Περὶ ἀνδρείας ὅσα τε οἷα παραγγέλματα Πυθαγόρας παρέδωκεν εἰς ἀνδρείας, ἀσκήματά τε ὅσα καὶ ἔργα γενναῖα, τὰ μὲν αὐτὸς διεπράξατο, τὰ δὲ καὶ τοὺς χρωμένους αὐτῷ ἰδίους διαπράξαι.

ΠΕρὶ δὲ ἀνδρείας πολλὰ μὲν ἤδη, καὶ τῶν εἰρημένων οἰκείας, καὶ πρὸς αὐτὴν ἔχει, οἷον τὰ περὶ Τιμύχαν θαυμαστὰ ἔργα, καὶ τὰ τῶν ἑλομένων ἀποθανεῖν, πρὸ τοῦ τι παραβῆναι τῶν ὑπ' αὐτοῦ Πυθαγόρου περὶ κυάμων, καὶ ἄλλων τῶν τοιούτων ὁπλισμάτων ἐχόμενα. ὅσα τε Πυθαγόρας αὐτὸς ἐπετέλεσε γενναίως ἁπανθρωπίνου παντὸς πόνους, καὶ πρὸς πόνους καὶ κινδύνους ἀμηχάνους ὅσους. παραβαλλόμενός τε καὶ τὴν πατρίδα ἀπολιπεῖν, καὶ ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς διαζῆσαι. Τυραννίδας δὲ καταλύων καὶ πολι-

πολιτείας συγκεχυμένας διαλάτ-
των, ἐλευθερίαν τε ἀπὸ δουλείας
ταῖς πόλεσι περιποιῆσαι, καὶ πα-
νομίαν πανταχοῦ θεῖναι τὴν κατα-
λύσαι, καὶ τὰς ὑβρεις ἀς καὶ τυραννι-
κὰς πολιτῶν. καὶ τοῖς μὲν δικαίοις
καὶ ἡμέροις πρᾶον ἑαυτὸν παρέχων,
παθημονα. τὰς δὲ ἀγρίους ἀνδρας
καὶ ὑβρεις ἀπολαστους δουσίας
καὶ μὴ δεμιεῖν τούτοις ἀπαγο-
ρεύων. καὶ τοῖς μὲν συναγωνιζό-
μενος προθύμως, τοῖς δὲ παντὶ
θένει ἐπιτάμβιος. πολλὰ μὲν
οὖν τούτων ἔχων τις ἂν λέγειν
τεκμήρια, καὶ πολλάκις αὐτοῦ
κατορθωθέντα· μέγιστα δὲ πάν-
των ὄζει τὰ πρὸς Φάλαριν αὐ-
τοῦ μετὰ παρρησίας ἀνυποστάτου
ῥηθέντα τε καὶ πραχθέντα.
Ὅτε γὰρ ὑπὸ Φαλάριδος τοῦ ὠ-
μοτάτου τῶν τυράννων κατεί-
χετο, καὶ συνήμιξεν αὐτῷ σο-
φὸς ἀνὴρ Ὑπερβόρειος τὸ γέ-
νος, Ἄβαρις τοὔνομα αὐτῷ, τί-
νων ἕνεκα ἀφικόμενος τοῦ συμ-
βαλεῖν αὐτῷ λόγους τε ἠρώ-
τησε, καὶ μάλα ἱεροὺς περὶ ἀ-
γαλμάτων καὶ τῆς ὁσιωτάτης
θεραπείας, καὶ τῆς τῶν θεῶν προ-
νοίας, τῶν τε κατ' οὐρανὸν ὄντων,
καὶ τῶν περὶ τὴν γῆν στρεφο-
μένων, ἄλλα τε πολλὰ τοιαῦτα
ἐπύθετο. ὁ δὲ Πυθαγόρας, οἷος ἦν

oppressas respublicas solveret & libe-
raret, confusas in bonum ordinem re-
stitueret, libertatemq; ab servitute ex-
oneratis urbibus traderet, atque omni-
um iniquitatem & contumeliam dis-
solveret, adeóq; eos, qui alios injuria
afficiebant, omniáque quæ Tyrannide
pressa essent, prohiberet atq; in officio
contineret. Et justis quidē ac tranquil-
lis seseipse comem & mansuetum du-
cem præbuit. Duros verò & crudeles
injuriosoq; homines fortunis suis evet
tit, iisq; jura reddere interdixit. Et cum
aliis quidē promptè & alacriter simul
contendebat: aliis verò quovis robore
ac facultate sese opponebat. Verùm cū
quis per multa ejusce rei indicia & ar-
gumenta proferre possit, & quæ fre-
quenter ab ipso correcta atq; emēda-
ta sunt: omnium tamen maxima illa
fuerint, quæ cum incredibili penéq; in
tolerabili libertate ab eo cùm dicta
tùm facta sunt Phalaridi. Etenim cùm
ab Phalaride tyrannorum atrocissimo
detineretur, & vir sapiens genere Hy-
perboræus, cui nomē Abaris, cum eo
in colloquium congressus esset, hujus
rei causa huc progressus, ut cū eo ser-
mones, & quidem sacros conferret, eū
de statuis, deque sanctissimo cultu, ac
deorum providentia tàm illorum, qui
cœlo tenentur, quàm qui in terra ver-
santur, aliáque multa id genus interro-
gavit: Sed Pythagoras (quali erat inge-

nio

nio præditus) valdè divinitùs, cumq; omni veritate ac lepore & gratia respōsum reddidit, ita ut auditores ad se attraheret. Tum Phalaris ira quidem exarsit adversum Abarim Pythagoram laudantem, sed in ipsum Pythagoram etiam asper & durus fuit. Imò verò in ipsos quoq; deos graves blasphemias seu cōvitia homo ille stringere fuit ausus. Abaris verò ad ea gratiam habebat Pythagoræ. Post hæc autem ab eo discebat, quemadmodū omnia cœlitùs penderent gubernarenturq;, idq; cum aliis permultis argumentis, tùm etiam ab efficacitate sacrorum. Et quidē permultum aberat, ut præstigiator seu planus haberetur Pythagoras, quum hæc juventutem doceret, * * * * * * * * * * * Ad hæc Phalaris quidem sustulerat divinationem, sed & quæ palàm in sacris faciebant. Verùm Abaris sermonem ab hisce ad ea trāstulit, quæ omnibus perspicuè apparent, & ab iis, quæ pacis tēpore armis non indigent, sive bellis ingentibus, vel morbis insanabilibus, vel fructuū corruptionibus, vel pestilentiarum contagiis, aliisq; hujusmodi perdifficilibus quibusdam & curationem respuentibus malis, auxiliantibus nonnullis admirabilibus & divinis beneficiis, unà persuadere conabatur, divinā esse providentiam, quæ spem omnem potentiamq; humanam excedat ac su-

ἐν θεοῖς, σφόδρα, καὶ μεθ' ἁληθείας πάσης ἀπηρίτμησε, καὶ πεισθεὶς, ὥστε παραυτίκα τὰς ἀποστάσεις. τότε ὁ Φάλαρις ἀνεφλέχθη μὲν ὑπ' ὀργῆς πρὸς τὴν ἐπαινεσιν Πυθαγόρου Ἄβαριν· ἀγρίαινε δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν Πυθαγόραν. ἐτόλμα δὲ καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτὸς βλασφημίας δυσὰς προσφέρειν, καὶ τοιαύτας οἵας ἂν ἐκεῖνος εἶπεν. ὁ δ' Ἄβαρις πρὸς ταῦτα ἠμελόησε μὲν χάριν Πυθαγόρᾳ. μετὰ δὲ τοῦτο ἐμάνθανε παρ' αὐτοῦ περὶ τῶν ἱερῶν θεσπίδων καὶ οἰκονομεῖσθαι πάντα, ἀπ' ἄλλων τε πλειόνων, καὶ ἀπὸ τῆς ἐνεργείας ὧν ἱερῶν, πολλὰ εἰδέναι δοκοῦντα ποιεῖν Πυθαγόραν τὰ ταῦτα παιδεύοντα, ὅσας γε καὶ αὐτὸς ἐθαύμαζεν*** ὡς ἂν θεὸν σοφὸν. πρὸς ταῦτα Φάλαρις, ἀνῄρει μὲν μαντείαν, ἀνῄρει δὲ καὶ τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς δρώμενα πειθανῶς. ὁ δὲ Ἄβαρις μεῖζον τὸν λόγον ἀπὸ τούτων ἐπὶ τὰ πᾶσι φαινόμενα ἐναργῶς, καὶ ἀπ' ἰῶν ἐν ἀμηχανίαις, ἤτοι πολέμοις ἀπλήτοις, ἢ νόσοις ἀνιάτοις ἢ παρπώτρωθοραῖς, ἢ λοιμῷ φοραῖς ἢ ἄλλοις τισὶ τοιούτοις παγχαλέποις καὶ ἀμηχάνοις παρεγγυομένων δαιμονίων τινῶν καὶ θείων εὐεργημάτων, ἐπειρᾶτο συμπείθειν ὡς ὄντι θείᾳ πρόνοιᾳ πᾶσαν ἐλπίδα ἀνθρωπίνην καὶ δύναμιν ὑπερ-

αίρουσα

αἴρουσα. ὁ δὲ Φάλαρις ἀναιδέστερον ἐπὶ τούτοις ἐφθέγγετο. αὖθις οὖν ὁ Πυθαγόρας ὑποπτεύων μὲν ὅτι Φάλαριν αὐτὸν λάθρᾳ θανατοῖ, ὅμως δὲ εἰδὼς, ὡς οὐκ ἦν Φάλαριδι μόρσιμος, ἐξουσιαστικῶς ἐπεχείρει λέγειν. Ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ Ἄβαριν ἔφη, ὅτι οὐρανόθεν ἡ διάβασις εἴη τε τὰ αἴτια καὶ τὰ ἐπίγεια φέρεσθαι πέφυκε. καὶ ἔτι περὶ τῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀκολουθίας πάντων, διῆλθε γνωριμώτατοις πᾶσι, περί τε τῆς ἐν τῇ ψυχῇ αὐτεξουσίου δυνάμεως ἀναμφισβητήτως ἀπέδειξε. καὶ προῆλθε περὶ τῆς τοῦ λόγου καὶ τοῦ τελείας ἐνεργείας ἐπεξελθὼν ἱκανῶς. καθ' οὕτω μὲν παῤῥησίας περὶ τυραννίδος τε, καὶ τῶν κατὰ τύχην πλεονεκτημάτων πάντων ἀδικίας τε καὶ τῆς ἀνθρωπίνης πλεονεξίας ὅλης τελέως ἀνεδίδαξεν, ὅτι ἐδενός ἐστι ταῦτα ἄξια. μετὰ δὲ ταῦτα θείαν παρῄνεσεν ἐποιήσατο περὶ τῆς ἀρίστης βίου, καὶ πρὸς τὸ κάλλιστον ἀλλαγὴν αὐτῆς προθύμως ἀλλαμβάνεσθαι. περὶ ψυχῆς τε τῶν δυνάμεων αὐτῆς καὶ τῶν παθῶν, ὅπως ἔχει ταῦτα, σαφέστατα ἀπεκάλυψε, καὶ τὸ κάλλιστον πάντων ἐπέδειξεν. ὅτι οἱ θεοί τῶν κακῶν εἰσιν ἀναίτιοι, καὶ ὅτι νόσοι καὶ

peret. Phalaris verò etiam impudentèr ad illa loquebatur audaciorq; reddebatur. Itaq; Pythagoras denuò suspicãs Phalaridẽ sibi mortẽ suêre & machinari, at tamẽ consciꝰ esset, se ipsi nõ fore fatalem, h.e., minimè occidendum abeo, cũ authoritate loqui tẽtabat. Oculis. n. conversis ad Abarim ait, transitũ per aërem ac terrã è cœlo fieri solere. Atq; etiamnũ de sequela omniũ cœlũ versus notissimis omnibus cõmemoravit, deq; potentia, quæ sui juris est in animo, sine controversia exposuit. Ac pergens de. rationis mentisque perfecta efficacitate satis superq; exorꝰ disseruit. Atq; ita cum summa orationis libertate de tyrannide, cunctisque fortunæ partibus superioribus, de injustitia simul, & de universa hominũ aviditate atque habendi cupiditate firmiter liberrimèq; docuit, nempe hæc omnia ne tanti quidem esse facienda. Posteà verò divinam instituit de optimo vitæ genere adhortationẽ, hocq; cum pessimo comparatione quadã promptè & alacriter composuit. Item de animæ ejusq; facultatibus, tùm etiam de perturbationibus & vitiis, quemadmodũ se hæc habeant, apertissimè detexit, quodq; omnium est pulcherrimum indicavit. Deos nullo modo caussas esse malorum dixit: morbos itidem & quæcunque aliæ corporis sunt affectiones acmala, intemperantiæ protervi-

tatisq; esse semina. De iis verò, quæ in fabulis malè dicuntur, fabularum scriptores ac poëtas carpsit graviterq; reprehendit, simulq; Phalaridem verbis castigans admonebat. Ac cœli potentiam, qualisnam ea sit & quanta, per ipsius opera declarabat. De supplicio, quod juxta legum tenorem de aliquo, & quidem meritò sumitur, multa argumenta apponebat. Item de hominũ cum cæteris animantibus discrimine perspicuè ostendit. Prætereà de ἐνδιαθέτου, hoc est, intus concluſa ratione, simulq; de ea quæ foras profertur & enunciatur, h.e de oratione; benè, sciẽter & peritè differuit. Simili modo de mẽte & ab ea descendẽte cognitiõe, ut & reliqua multa hisce cõnexa moralia dogmata, pfectè indicavit. De iis, quorũ in vita usus est, quæq; utilia & honesta sunt, utilissimè suos instituit, atque adhortationes hisce convenientes consonasq; modestissimè coaptavit itẽq; prohibitiones & interdicta eorũ, quæ facienda non sunt apposuit. Quodque maximum est eorum, quæ juxta fatũ ac mentem fiunt; tùm eorum, quæ secundum fatum ejusque necessitatem & ipsum ordinem seriemque caussarum discrimen statuit, item de spiritib. & sapientibus genitis multa eaq; sapienter disserta fuerunt, & de animi immortalitate. Verùm de hisce aliàs erit dicendi locus. Illa verò, & quidem ma-

ὅσα πάθη σώματος ἀκολασίας ὄζει ἀπέρματα. περὶ τε τῆς κακῶς λεγομένων ἐν τοῖς μύθοις διήλεγξε τοὺς λογοποιούς τε καὶ ποιητὰς, τόν τε Φάλαριν μεταλέγχων ἐνυθίζετο. ἔτι δὲ τὴν οὐρανοῦ δύναμιν, ὁποία τίς ἐστι, καὶ ὅση δί ἔργων ἐπιδείκνυτο. περὶ τε τῆς κατὰ νόμον κολάσεως, ὡς εἰκότως γίνεται, πραγμάτεια πολλὰ παρέθετο. περὶ τε τῆς διαφορᾶς ἀνθρώπων πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα παράδοξος ἐφαίνετο. περὶ τε τοῦ ἐνδιαθέτου λόγου, καὶ τοῦ ἔξω προϊόντος, ἐπιστημονικῶς διῆλθε. περὶ τε νοῦ καὶ τῆς ἀπ' αὐτοῦ κατιούσης γνώσεως ἀπέδωκε τελείως, ἠθικά τε ἄλλα πολλὰ ἐχόμενα τούτων δόγματα. περὶ τῆς ἐν τῷ βίῳ χρησίμων ὠφελιμώτατα ἐπαίδευσε, παραινήσεις τε συμφώνους τούτοις συνήρμοσεν ἐπιτρεπούσας τε, ὧν οὐ χρὴ ποιεῖν, παρέθετο. καὶ τὸ μέγιστον τῆς κατ' εἱμαρμένην καὶ κατὰ νοῦν δρωμένων, τὴν διάκρισιν ἐποιήσατο, καὶ τῆς κατὰ συμπεφωνημένην καὶ κατ' εἱμαρμένην, περὶ δαιμόνων τε πολλὰ καὶ σοφὰ διῆλθε, καὶ περὶ ψυχῆς ἀθανασίας. ταῦτα μὲν οὖν, ἄλλος δ' ἂν εἴη τόπος λόγων. ἐπεί-

τα δὲ

τα δὲ καὶ μᾶλλον τοῖς περὶ ἀνδρία-
μὲ ἐπιτηδεύμασι προσήκει. εἰ γὰρ
ἐν ἀνοσίοις μέσοις ἐμβεβηκὼς τοῖς
δεινοῖς, σαθρᾷ τῇ γνώμῃ φιλοσο-
φῶν ἐφαίνετο παντάπασι παρεσ-
κευασμένος, καὶ καθορῶντος ἡμύ-
νετο τὴν τύχην, καὶ εἰ πρὸς ἀνὴ-
ρ τὸν ἐπάγοντα τοὺς κινδύνους ἐξου-
σίᾳ καὶ παρουσίᾳ χρώμενος ἐνδη-
λος ἦν, πάντως που καὶ ἀφρο-
ντιστικῶς εἶχε πρὸς νομιζομένων εἶ-
ναι δεινῶν, ὡς οὐδὲν ἀξίων ὄντων. καὶ
ἐν τῷ θανάτου προσδοκωμένου, ὃ
που μὲ δὴ τὰ ἀνθρώπινα, ὡλιγώρει
τούτου παντάπασι, καὶ ἐκ ἦν πρὸς
τῇ παρούσῃ τότε προσδοκίᾳ δῆλον δ' ἂν ποιοῖ, ὡς εἰλικρινῶς ἀ-
δεὴς ἦν πρὸς θάνατον, καὶ τοῦτον
δὲ ἔτι ηὐμενέστερον διεπράξατο,
ἢ κατάλυσιν τῆς τυραννίδος ἀπερ-
γασάμενος, καὶ παλαιὰν μὲν τὸ τύ-
ραννον μέλλουσαν ἀνηκέστως συμφο-
ρὰς ἐπάγειν τοῖς ἀνθρώποις, ἐ-
λευθεράσας δὲ τῆς ὠμοτάτης τυ-
ραννίδος Σικελίας. ὅτι δὲ αὐτὸς ἦν
ὁ ταῦτα καθορθώσας, τεκμήριον
μὲν καὶ ἐστὶ τὸ χρησμὸς τοῦ Ἀπόλ-
λωνος, τὸ δὲ καὶ κατάλυσιν διασημαι-
νόντων τῷ Φαλάριδι ἡλίσκετο δ'
ἀρχῆς, ὅτι κρείττονες καὶ ὁμογνωμονικοὶ
ἦσαν ἡμῖν οἱ. καὶ συνιστάμενοι μεθ'
ἑαυτῶν οἱ ἀρχόμενοι, οἷοι καὶ ὁτὲ
ἦσαν ὑπὸ Πυθαγόρου παρόντος διαλε-

ximè, fortitudinis ſtudiis conveniunt. Si enim in mediis verſatus malis forti conſtantiq; animo philoſophari viſus eſt, & omninò eſſe promptus quaſiq; in acie collocatus, tolerāterq; propulſabat fortunam: item ſi in illum, qui pericula ingerit, authoritate increpandique fiducia utens conſpicuus & manifeſtus erat, planè quæ gravia eſſe putabantur, tanquam quæ nullius eſſent momenti, contēpſit & pro nihilo putavit. Quin & exſpectatæ mortis metus, adeóque quæcūq; humana, omninò nihili faciebat, nec erat in præſenti exſpectatione tùm occupatus. Nimirū mortis eum metu & terrore prorſus non fuiſſe conſternatum, manifeſtum eſt. Imò hiſce etiamnum generoſiùs quid deſignavit, quàm ſolutionem liberationemque tyrannidis heroicè ipſemet patravit, ipſum tyrannum hominibus dolores inſanabiles & infanda mala illaturum in officio continens. Siciliam autem ab atrociſſima horrendiſsimáque tytannide liberavit. Ipſum autem illum fuiſſe qui hæc emendarit & correxerit, manifeſtū & evidens argumentum ſumitur ab oraculis Apollinis, tùm ſcilicet Phalaridis eam tyrannide liberatum Iri clarè quaſi ſigno dato edentibus, quum meliores magiſq; concordes facti forent. Ac magiſtratus quales tùm quoque erant, præſente Pythagora inter ſe coiviſſe, idque pro-

pter rerũ, quas faciebat, expositiones, tùm etiam doctrinas. Hujus verò etiã num majus indicium & argumentum ab tempore sumebatur. Quippe illa ipsa die Phalaris Pythagoræ & Abaridi de morte periculum induxit, ipséque ab insidiatoribus obtruncatus fuit. Atq; hoc planè quod Epimenidi accidit, eorundem signum esto. Quemadmodum enim Epimenides ille Pythagoræ discipulus, cum ab quibusdam è medio tollendus esset, posteaquam furias invocavisset deosq; ultores, effecit, ut omnes, qui sibi insidias tenderent, inter se funditus interempti fuerint: sic nimirum & Pythagoras hominibus opem auxiliumq; ferens, juxtà Herculis morem ac fortitudinẽ, eum, qui multas contumelias hominibus inferebat, erroresq; non leves committebat, in commodum usumq; mortalium punivit, & morte affecit, per ipsa Apollinis oracula, quibus proprio naturaductu ab ipso diei natalis vitæq; exordio deditus fuerat, & à quib. simul pependerat. Hoc igitur admirabile fortitudinis rectum perfectumq; ejus factũ hoc modo memoria dignum reputavimus. Aliud verò ejus argumentum statuamus, salutẽ legitimæ gloriæ, per quam & ipse solus, quæ sibi videbantur, efficiebat. Quæq; ab recta ratione dictitabantur, non aũt ab voluptate, neq; ab labore, vel alia aliqua affectio-

ὑφηγήσεις καὶ παιδεύσεις αὐτῶν. τὸ δὲ τοῦτο ἔτι μεῖζον τεκμήριον ἐκ τοῦ χρόνου. ἔθυε γὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ Πυθαγόρᾳ τε καὶ Ἀβάριδι Φάλαρις ἐπῆγε κίνδυνον περὶ θανάτου, καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευόντων ἐφωράθη. καὶ τὸ κατ' Ἐπιμενίδην δὲ τῷ αὐτῷ τούτων ἔστω τεκμήριον. ὥσπερ γὰρ Ἐπιμενίδης ὁ Πυθαγόρου μαθητὴς μέλλων ὑπό τινων ἀναιρεῖσθαι, ἐπειδὴ τὰς Ἐρινύας ἐπεκαλέσατο, καὶ τοὺς τιμωροὺς θεοὺς, ἐποίησε πάντας ἐπιβουλεύοντας ἀλλήλων περὶ ἑαυτοῦ δίκην φυγεῖν, οὕτω δήπου καὶ Πυθαγόρας ἐπαμύνων τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τῇ Ἡρακλείᾳ ἀνδρείᾳ, καὶ ἐξυβρίζοντα καὶ πλημμελοῦντα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐκόλασε, καὶ θανάτῳ παρέδωκε. δι' αὐτὸ τοῦτο χρησμῷ τῷ Ἀπόλλωνος, ὃς ἦν αὐτοφυῶς συμπεφυκὼς ἅμα καὶ ἐξ ἀρχῆς ἡνίσατο. τοῦτο μὲν δὴ τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ τῆς ἀνδρείας κατόρθωμα ἄχρι τοσούτου μνήμης ἠξιώσαμεν. ἄλλο δέ τι μήριον αὐτοῦ ποιησώμεθα τὸν σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπίνης δόξης, δι' ἣν αὐτὸς τιμώρους τὰ δοκοῦντα ἑαυτῷ ἐπράττειν, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ὑπαγορευόμενα μήτε ὑφ' ἡδονῆς, μήτε ὑπὸ πόνου, μήτε ὑπ' ἄλλου τινὸς παθῶν

θους

θους ἢ κινδυνου μεθιστάμενος
ἀπ' αὐτῆς. οὔτε ἑταῖροι αὐτῶ
πρὸ τοῦ τι παραβῆναι τῆς ὡ-
ριθμένων ὑπ' αὐτοῦ ἠροῦντο
ἀποθανεῖν, ἐν παντοδαπαῖς
τε τύχαις ἐξεταζόμενοι, τὸ
αὐτὸ ἦθος ἀδιάφορον διεφύ-
λαττον, ἐν μυρίαις τε συμφο-
ραῖς γιγόμενοι, οὐδέποτε ὑπ'
αὐτῆς μετεβάλοντο. ἦν δὲ καὶ
διαλλαττῆς παρ' αὐτοῖς πα-
ράκλησις, τῆ νόμω βοηθεῖν
ἀεὶ, καὶ ἀνομίαν πολεμεῖν, καὶ
πρὸς τὸ εἴργειν καὶ ἀπωθεῖσθαι
τὴν ζυφὴν, καὶ συνιθίζεσθαι ἀ-
πὸ γλυκυτῆς σώφρονι καὶ ἀνδρι-
κῆ βίω. ἦν δέ τινα μέλη παρ'
αὐτοῖς πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς πά-
θη κατεπωιδικὰ, πρός τε ὀ-
δυνὰς καὶ ὀργὰς, ἃ δὴ βρα-
δυτάτας ἐποιοῦντο. καὶ
πάλιν αὖ ἕτερα πρὸς τὰς
ὀργὰς καὶ πρὸς τοὺς θυμοὺς,
δι' ὧν ἐπιτείνοντες αὐτὰ καὶ ἀνι-
έντες ἄχρι τοῦ μέσου σύμμετρα
πρὸς εὐπρέπειαν ἀπεργάζοντο. ἦν
δὲ καὶ τοῦτο μέγιστον εἰς γνωσι-
μότητος ἔρμα, τὸ πιστεύεσθαι, ὡς
οὐδὲν δεῖ τῆς ἀνθρωπίνης
συμπαθείας ἀπροσδόκητον
εἶναι τοῖς νοῦν ἔχουσιν,
ἀλλὰ πάντα προσδοκᾶν, ὧν
μὴ τυγχάνουσιν αὐτοὶ κύριοι ὄντες.

ne vitiõq; seu periculo, ab illis recedebat. Amici quoq; & familiares ipsius antè, quàm quidquam eorum, quę ab eo definita erant, violarent, mori eligebant, & variis modis fortunisq; exploráti, eundem morem eumque indifferentem servabant, inq; immensis versãtes miseriis, nullo unquam modo ab iis vel latum unguem declinaverunt. Adhęc fine intermissione alterum alter adhortabatur, ut legi semper opẽ ferrent, & cum ἀνομίᾳ scelerum q; licentia, quæ nullis legum repagulis reprimitur, fortiter pugnarẽt, item voluptatem coërcerent & repellerent, seséque ab primis statim ortus annis ad temperantem ac virilem vitam consuefacerent. Prętereà carmina quędam apud ipsos in usu erant ad animi affectiones repellendas facta, & ad animi ægritudines morsuq; leniendos, quæ quidem ille ad opem facillimè præstãdam excogitaverat. Rursũ alia ad iras & excandescentias restinguõdas fecerat, quibus ea intendentes remittentesque ad moderationem usq; moderata ad fortitudinem reddebant. Atq; hoc maximum itidem erat ad generositatis fulcimentum, sibi persuasum habere ex humanis casibus nihil apud eos, qui mente intelligentiáque prędíti sũt, inexspectatum improvisumque esse oportere, sed exspectanda esse omnia, quorum ipsi non exsistant authores.

Quin imò si quandóque contingat ipsis vel ira incendi, vel dolore inquietari, vel alia aliqua hisce simili affectione concuti, evestigiò quàm maximè procul amoliebatur. Et unusquisq; ad se reversus concoquere conabatur, & viriliter vitium medicina tollere. Erat verò etiam generale hoc ipsis dogma, labori nõ parcere in disciplinis studiisq; discendis, & omnibus à natura inditæ intemperantiæ & plura habendi cupidinis probationes seu indices diversissimi maximéq; varii. Punitiones sectionesq; ferro atq; igni, sine ulla recusatione perfectæ, & nec laboribus, neq; ulli tolerantiæ, parcentes. Partim nãq; abstinentia omnium animantium vita præditarum, adhæc ciborum quorundam egregiè exercebatur. partim verò taciturnitas, quæ ἐχεμυθία dicitur, atq; omne silentium, ut lingua contineretur, simul meditatum, eorum fortitudinem in multos annos exercitabat. Itẽ continẽs miniméq; interspirata inquisitio juxta ac apprehensio eorum præceptorum, quæ contemplamur, suntq; captu longè difficillima ibi vigebant. Atq; hac de causa, omnis à vino abstinentia, ac ciborum parcitas somniq; moderatio ac brevitas, itẽ gloriæ divitiarumque ac rerum similium prudẽtia & studium, ut res inutilis negligebatur. Atq; hæc omnia ipsis simul tendebant ad laudem fortitudinis. Ab

οὐ μὴν, ἀλλ' εἴποτε συμβαίη αὐτοῖς ἢ ὀργὴ, ἢ λυπὴ, ἢ ἄλλό τι τῆς τοιούτων, ἐκποδῶν ἀπηλλάσσετο. καὶ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος γιγνόμενος ἐπειρᾶτο κατεπίπλεόν τε καὶ ἐξωθεῖν τὸ πάθος ἀνδρικῶς. ἦν δὲ γλιχὸν αὐτῶν καὶ τὸ περὶ τὰ μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα ἐπίπονον, καὶ αἱ τῶν ἐμφύτου πᾶσιν ἀκρασίας τε καὶ πλεονεξίας βάσανοι ποικιλώταται τε, πολύσχιδεῖς καὶ ἀναπόπλεοι πυρὶ καὶ σιδήρῳ σωτελούμεναι ἀπαραιτήτως. καὶ οὔτε πόνων, οὔτε παρτερίας οὐδεμιᾶς φειδόμενοι. τοῦτο μὲν γὰρ ἀποχὴ ἐμψύχων ἁπάντων, καὶ προσέτι βεβρωμάτων τινῶν ἀσκεῖτο γλαφυρῶς. τοῦτο δὲ ἐχεμυθία τε καὶ σιωπηλὴ σιωπὴ, πρὸς τὸ γλώσσης κρατεῖν σωφρονοῦσα, ὅτι ἐπὶ πολλὰ τὴν ἀνδρείαν αὐτῆς ἐγυμναζεν. ἦν τε σύντονος καὶ ἀδιάπτωτος περὶ τὰ δυσληπτότατα τῆς θεωρημάτων ἐξέτασις τε καὶ ἀνάληψις. ἦν τε ταῦτα δὲ ἀσιτία καὶ ὀλιγοσιτία, καὶ ὀλιγοϋπνία, δόξης τε καὶ πλούτου καὶ τῶν ὁμοίων ἀνεπιτήδευτος φρόνησις. καὶ ταῦτα πάντα ἀνδρείαν αὐτοῖς συνίστων. οἷα-

τῶν

τῶν δὲ καὶ δακρύων, καὶ ὠιστῶν τῶν τοιούτων εἰργεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐκείνους φασίν. ἀπεῖχοντο δεήσεων καὶ ἱκετειῶν καὶ παίσης τῆς τοιαύτης ἀνελευθέρου θωπείας, ὡς ἀνάνδρου καὶ ταπεινῆς οὔσης. τῆς δὲ αὐτῆς ἰδέας τῶν ἠθῶν θεῖον, καὶ ὅτι τὰ κυριώτατα καὶ σωτηριώτατα τῶν ἐν αὐτῇ δογμάτων, ἀπόρρητα ἐν ἑαυτοῖς διεφύλαττον ἅπαντες ἀεὶ, μὴ ἀκεραίους ἐκμυθίας πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς, ἀνέκφορα διαπηροῦντες ἀγράφως ἐν μνήμῃ τοῖς διαδόχοις, ἅπερ μυστήρια θεῶν μεταπαραδιδόντες, διόπερ οὐδὲν ἐξεφοίτησε τῶν τε λόγου ἀξίων. μέχρι πολλοῦ διδασκόμενά τε καὶ μανθανόμενα, ἐντὸς δὲ τοίχων μόνον ἐγνωρίζετο. ἐπὶ δὲ τῶν θυραίων, καὶ, ὡς εἰπεῖν, βεβήλων, εἰ καὶ ποτε τύχοι, διὰ συμβόλων ἀλλήλοις οἱ ἄνδρες ἠπίστοντο, ὧν ἴχνος ἔστι νῦν, ὧν περιφέρονται τὰ θρυλλούμενα, οἷον, σὺν χαλκῷ μὴ σκάλλε, καὶ τὰ τοιαῦτα σύμβολα. ἅπερ ἦλθε μὲν τῇ θρᾴσῃ γεραιδίσιν ἀποθή-

luctu verò in deceſſu cujuſque, ac lachrymis, cūctiſq; ſimilib. illos viros arceri perhibēt. Obſecrationibus & ſupplicationibus omníq; iſtiuſmodi illiberali adulatione ut virum parū decēte, adhęc ſervili & abjecta abſtinebant. Ejuſdem generis formæq; morum & hoc ſtatuendum eſt, quod quæ præcipua in primis, & continentiſſima doctrinarum in ea ſecta ſunt firmamēta, inter ſe arcana omnes ſemper ſervabāt cum exacta ἐκμυθία ſeu loquendi erga externos coſq;, quiab ipſorū vitæ inſtituto alieni eſſent, continentia, quę enunciari fas non eſt, ſine ullo ſcripto poſteris ſucceſſoribuſque in memoria conſervantes, quæ ſimul ceu deorum myſteria tradebant. Quamobrem nihil eorum, quę alicujus momenti eſſēt egrediebatur. Iam quæ longo temporis ſpatio tùm docebantur, tùm diſcēdo percipiebātur, intra privatos tantū parietes cognoſcebantur. Cum externis verò, &, ut ſic dicam, prophanis, ſi quandoq; uſus ferret congrediendum eſſe, nequaquam ſua ſacra enunciabāt, ſed per ſymbola & arcanas teſſeras obſcurè latenteréq; ſibi mutuo ſenſa mētis velut ænigmatibus ſignificabant. Quorum nunc veſtigium eſt, quod unum ex iis eſt, quæ vulgo jactata circūferūtur: *Ignem gladio ne fodito.* Et id genus alia ſymbola, quæ juxta ſimplicem nudamq; expoſitionem anilibus cōmē-

tis

tis & fabulis ſimilia eſſe videntur. At explicata admirabilem quādam & incredibilem utilitatem fructumq; percipientibus præbēt. Omniū verò maximum ad fortitudinem præceptum eſt, præcipuum ſcopum propoſuiſſe, quaſiq; album, in quod jacularentur, ut ab prima infantia cōpreſſum quaſi in vinculis animum, inde ab tantis planè carceribus vinculisq; aſſererent & liberarēt. Quo ſine nihil omninò quis ſani aut veri didicerit, neque etiam perſpexerit, quo ſenſuū id, quod morbidum eſt, operetur. Mens enim, ſecundum eos, cuncta videt & cuncta audit. Cætera verò muta & cœca ſunt. Secūdò cùm quid tandem ab eo perpurgatum eſſet, ſtudio ſupra modum invigilabant, & variis modis idoneis redditis per mathematicas cerimonias tū utilitatem afferentes, tùm etiam divinas illis inſtillare, itemq; participes eos reddere ſtudebāt, ut nec is, qui corporib. emigraret, metu percelleretur, neque ad corporum expertia tranſlatus, præ lucidiſſimo eorum fulgore oculos averteret, deniq; perpeſſionū ac malorum, quæ animam corpori affigunt, & quaſi impagibus inſibulant, nullam curam haberet, & nihili ea faceret. In ſumma ad omnia invictū & indomitū reddunt, quæ ortus & generationis habent authoritatē, & ad mala ſuſtinēda ſenſim deducunt. In hiſce.n. omnibus

καὶς εἴοις. διαπυρούμενα δὲ θαυμαστὴν ἴνα καὶ σεμνὴν ὠφέλειαν παρέχεται τοῖς μεταλαβέσι. μέγιστον δὲ πάντων πρὸς ἀνδρείαν παράγγελμά ἐστι, τὸ σκοπὸν προθέσθαι τὴν κυριώτατον ῥύσασθαι καὶ ἐλευθερῶσαι τῆς τοσούτων εἱργμῶν καὶ συνδέσεων τὴν κατεχόμενον ἐκ βρεφῶν νοῦν, ἧ χωρὶς ὑγιὲς οὐδὲν ἔν τις οὐδὲ ἀληθὲς τὸ παράπαν εἰμάθοι, οὐδ' ἂν κατίδοι, δι' ἧς τὸ νοσῶν ἐνεργῶν αἰσθήσεως. τοῦς γὰρ καθ' αὐτοὺς πάντ' ὁρᾷ καὶ πάντ' ἀκούει, τ' ἄλλα δὲ καὶ κωφὰ καὶ τυφλά. δεύτερον δὲ τὸ ὑφαρμοδάζειν διακαθαρθὲν τὸ λοιπὸν αὐτῷ καὶ ποικίλως ἐπιτηδευθέντων δι' τῆς μαθηματικῶν ὀργιασμῶν τὸ τηνικάδε τῆς ὀπτασιφόρων τὸ καὶ θείων ἐντιθέναι καὶ μεταδιδόναι, ὡς μήτε τῶν σωμάτων ἀφιστάμενον δεδοικέναι, μήτε πρὸς τὰ ἀσώματα προσαχθόμενον ὑπὸ τ' λαμπροτάτης αὐτῆς μυρμαρυγῆς ἀποστρέφεσθαι τὰ ὄμματα, μήτε προσπλούντων τῷ σώματι τ' ψυχὴν παθημάτων, καὶ προσπιρονώντων ἐπιστρέφεσθαι. ὅλως δὲ ἀδάμαστον καὶ πρὸς πάντα ὑβριστικὴν ὀργὴν, καὶ κατηγορὴ παθήματα. ἀ γὰρ δὴ τούτων πάντων

γυμ-

γυμνασία καὶ ἄνοδος τῆς τελειοτάτης ἀνδρείας ἐν ἐπιτηδεύσις. τοσαῦτα καὶ περὶ τ ἀνδρείας ἡμῖν τεκμήρια κείσθω περὶ Πυθαγόρου τε καὶ τῆς Πυθαγορείων ἀνδρῶν.

exercebantur, & ut sibi ad perfectissimam fortitudinem aditum pararent, in illis studium & operam ponebant. Atq; hæc tanta de fortitudine tùm Pythagoræ, tùm reliquorum Pythagoricorum indicia & argumenta nobis posita sunto.

Κεφ. λγ.

Περὶ φιλίας εἴα τί ἦν, καὶ ὅτῳ παρὰ Πυθαγόρᾳ αὐτοῖς, καὶ ὅτως οἱ πάντας αὐτὸν διέτεινε, πόσά τε αὐτ εἴδη κατέστησατο, καὶ τίνα ἔργα ἐπιφέρονται τοῖς ἐπιτηδεύμασιν οἱ Πυθαγόρειοι διεκρίναντο.

CAP. XXXIII.

De amicitia tùm qualis ea fuerit, tùm etiam quæ apud Pythagoram habita sit, & quousque eam ad omnes extenderit, quotq; ejus constituerit species, & cujusmodi opera studijs ipsorum convenientia Pythagorici perfecerint.

Φιλίαν δὲ διαφανίσατα πάντων πρὸς ἅπαντας Πυθαγόρας παρέδωκε. θεῶν μὲν πρὸς ἀνθρώπους δι' εὐσεβείας καὶ ἐπιστημονικῆς θεραπείας. δογμάτων δὲ πρὸς ἄλληλα, καὶ καθόλως ψυχῆς πρὸς σῶμα, λογικοῦ τε πρὸς τὰ τοῦ ἀλόγου εἴδη, διὰ φιλοσοφίας καὶ τῆς κατ' αὐτὴν θεωρίας, ἀνθρώπων δὲ πρὸς ἀλλήλους. πολιτῶν μὲν διὰ νομιμότητα υἱοῦς, ξένων δὲ διὰ φυσιολογίας ὀρθῆς. ἀνδρὸς δὲ πρὸς γυναῖκα, ἢ τέκνα ἢ ἀδελφούς, καὶ οἰκείους διὰ κοινωνίας ἀδιαστρόφου. συλλήβδην δὲ πάντων πρὸς ἅπαντας, ἔτι προσέτι τῆς ἀλόγου ζώων τινὰ διὰ δικαιοσύνης καὶ φυσικῆς ἐπιπλοκῆς καὶ κοινό-

Iam amicitiam Pythagoras omniũ erga universos mortales apertissimè tradidit. Deorum quidem erga homines amor studio religionis ac pietatis, itemq; cultus qui scientiam continet, declaratur. Disciplinarum verò inter se mutuo atque omnino animi cum corpore, atq; id quod ratione præditum est, ad eas species, quæ ratione carent; per philosophiam ejusque contemplationem conciliabat, hominum hîdem erga se mutuo, civium quidem per sanam juris & legũ observationẽ: externorum verò & alienigenarũ per rectam naturæ disquisitionem. viri in uxorem vel liberos vel fratres, ac domesticos per communionem minimè perversã tortuosamq; constringebat. Et summatim omnium erga omnes, adhæc verò quædam animalia ex illo genere, quæ ratione destituta sunt, per justitiam & naturalem affinitatem cõ-

munionemq; moderabatur. Quin & corporis alioqui caduci & mortalis in seipsum consensum conspicimus, pacem simul & coagmentationē, naturę facultatibus ea omnia, quæ sibi cōtraria sunt, expellentibus, per sanitatem & victus rationem sobrietatemq; ad imitationem ſtatus temporis felicioris, qui est in mundi elementis. In hisce omnibus (præsertim cùm unum idemq; sit per comprehensionē amicitiæ nomen) sine ulla cōtroversia certissimèque inventor juxta ac legislator erat Pythagoras. Adeóq; admirabilem jis, qui ea utebantur, amicitiam tradidit, ut pleriq; etiamnum de iis, qui sibi ipsis amicè & benevolè cupiunt, *de numero sunt Pythagoricorum.* Oportet aūt ut de hisce Pythagoræ disciplinā adjiciamus, & adhortationes, quibus apud familiares & discipulos suos utebatur. Illi igitur viri ex vera amicitia certamina & contentiones exigere & expugnare admonebantur. Et quidem maximè ex omni amicitia, si fieri possit, sin verò minus, saltem ex patria amicitia, prorsumq; ex ea, quæ consistit inter ævo seniores exigemus. Similiter verò etiam ex ea, quam habemus cum iis, qui nos beneficiis affecerunt. Nam vel acrius contendere cum talibus vel certare, cùm nos ira vel alius aliquis ejusmodi affectus corripuerit, pestis est, non salus amicitiæ, quæ exsistit. Di-

πτος. σώματος δὲ καθ' ἑαυτὸ θνητοῦ πρὸς ἑαυτὸ ἐκπεφευγότων αὐτοῦ ἐναντίων δυνάμεων εἰρηνεύσης τε καὶ συμβιβασμὸν, δι' ὑγείας καὶ τῆς εἰς ταὐτὸν διαίτης καὶ σωφροσύνης καὶ μίμησιν τῆς ἐν τοῖς κοσμικοῖς στοιχείοις εὐστρίας. ἐν πᾶσι δὴ τούτοις, ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ σύλληψιν τοῦ τῆς φιλίας ὀνόματος ὄντος, εὑρέτης καὶ νομοθέτης ὁμολογουμένως Πυθαγόρας ἐγένετο. καὶ οὕτω θαυμασὴν φιλίαν παρέδωκε τοῖς χρωμένοις, ὥστε ἔτι καὶ νῦν τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι τῆς σφοδρότερον ἐννοούντων ἑαυτοῖς, ὅτι τῶν Πυθαγορείων εἰσί. δεῖ δὴ καὶ περὶ τούτων τὴν Πυθαγόρου παιδείαν παραθέσθαι, καὶ τὰ παραγγέλματα, οἷς ἐχρῆτο πρὸς τοὺς ἀποτοῦ γνωρίμους. παρακελεύοντο οὖν οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐκ φιλίας ἀληθινῆς ἔριδας καὶ φιλονεικίας, μάλιστα μὲν ἐκ πάσης, εἰ δυνατὸν, εἰ δὲ μὴ ἐκ γε τῆς πατρικῆς, καὶ καθόλου ἐκ τῆς πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τῆς πρὸς τοὺς εὐεργέτας. τὸ γὰρ διαγωνίζεσθαι ἢ διαφιλονικεῖν πρὸς τοὺς τοιούτους ἐμπεσούσης ὀργῆς, ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου πάθους οὐ σεσηρὸς ὑπάρχοντος φιλίας, ἔφασαν

σαν δὲ δεῖν ὡς ἐλαχίστας ἀμυχάς τε καὶ ἑλκώσεις ἐν ταῖς φιλίαις γίνεσθαι, ἐὰν ἐπιγένωνται, εἶναι ἐν προθύμῳ ἰᾶσθαι ὀργῆς. ἀμφότεροι μὲν μᾶλλον, πλὴν ὁ νεώτερός τε καὶ τῇ εἰρημένῃ τάξει ἔχων ὑποδεέστερος, τὰς ἐπανορθώσεις τὰς γνωστικὰς, ἃς δὴ παιδαρτάσεις ἐκάλουν ἐκεῖνοι, μετὰ πολλῆς εὐφημίας τε καὶ εὐλαβείας φέρεσθαι δεῖν ἔφασαν καὶ τῇ πρεσβυτέρῳ τοῖς νεωτέροις. καὶ πολὺ ἐμφανέστερον ἐν τοῖς νουθετοῦσι τὸ κεκολασμένόν τε καὶ οἰκεῖον. οὕτω γὰρ τὸ ἐγχείμενα τε γίνεσθαι καὶ ὠφέλιμον τὴν νουθέτησιν, ἐν φιλίᾳ μηδέποτε ἐξαιρεῖν φύσιν, μήτε παίζοντας, μήτε σπουδάζοντας. οὐ γὰρ ὅτι ῥᾴδιον ἐστὶ διαμένειν τὴν ὑπαρχοῦσαν φιλίαν, ὅταν ἅπαξ ἐμπέσῃ τὸ ψεύδεσθαι εἰς τὰ τῆς φασκόντων φίλων ἔθη. φιλίαν μὲν διαγινώσκειν ἀτυχίας ἕνεκα, ἢ ἄλλης τινὸς ἀδυναμίας τῆς εἰς τὸ βίον ἐμπιπλυσῶν, ἀλλὰ μόνιμον εἶναι δόκιμον διάγνωσιν φίλου τε καὶ φιλίας, τὸ γνωμίσαι δεῖν παιδιὰν μηχάλιμα τε καὶ ἐπανόρθωτον. ἐχθρὰν ἐκόντα μὲν μηδέποτε αἱρεῖσθαι πρὸς τοὺς μὴ τελείους παιδευ*αἱρεῖσθαι δὲ μόνον ἀγαθοῦ, ἐν τῷ δέ-

xerunt autem in amicitiis, quam minima tubera & exhulcerationes esse debere, & si exsistat subitò coortæ, tùm fugiendam vincendâq; esse iram. Ambo quidem & maximè tamen, qui annis junior est, & qui dictorum ordine aliquem qualem qualem habet, judicabant correctiones juxta ac admonitiones, quas illi παιδαρτάσεις, hoc est, puerorũ institutiones vocabant, cum multa laude linguæq; favore ac cautione pietatéq; junioribus, idque ab senioribus fieri oportere. Atque in eis, qui monita edunt, multum apparere salutarem & amicam correptionem. Ita enim cõmonitionem honestam simul & utilem fore, si ex amicitia nec ludos agentes, nec seria tractantes fidẽ non exterminemus. Siquidem facile non esse, ut sana & integra sit, quæ exsistit, amicitia, si quãdo semel in illorũ, qui se amicos esse perhibẽt, mores, mẽdaciũ inciderit. Amicitiã non esse vel adversæ fortunæ, vel alterius alicujus impotẽtiæ, reive, quę præstari nequeat, & in hanc vitam ferè soleat incidere, caussã repudiandam: sed eam solã probandam esse reprobationẽ tàm amici, quàm amicitiæ, quæ evenit propter magnũ aliquod, & quod correctionẽ aliquã requirit, malum, voluntariam quidẽ inimicitiã nequaquã curari, nisi in iis, qui perfectè & consũmatè mali sũt. * * * * in eõcertãdo, nisi ejus, quo-

cum contendimus, mores in deterius fuerint prolapsi, atq; animi exsistat alienatio. Pugnandũ aũt esse nõ verbis, sed re ipsa a q; actione, idq; legitimũ & pium esse bellum. Cæterùm ut homo cũ homine quasi belligeret, nullã quidem esse causſam in vim potentiamq; discriminis ac contentionis, hoc principium solicitè, quã maximè fieri poterit cavendum esse. In amicitia, quę vera futura sit, quàm plurima dixerũt esse oportere, quæ definita ac solennia summóq; jure determinata sunt. Hęc autem probè, nec temerè esse judicata: & quidem in unamquamq; consuetudinem amicitiam sepositam esse oportere, ut nulla consuetudo negligẽter ac temerè incatur, sed cum pudore ac verecundia, item cum severitate & recto ordine, neq; ullus affectus temerè, pravè vitioséq; excitetur, qualis est cupiditas vel ira. Eadem quoq; contra reliquas & quæ supersunt, affectiones dispositioneſq; ratio est. Quinimò facilè quis colligat, ipsum quoq; non oscitãter alienas amicitias declinare, sed valde etiam diligenter eas amputare & cavere, déq; eo ipso ad multas usque ætates amicitiã inter se mutuo nequaquam perfunctoriè, sed severiter obser vavisse. Idq; liquidum esse ex iis, quæ Aristoxenus in libro de Pythagoricæ vitæ instituto ipsemet se exaudisse ait, cùm Dionysius Siciliæ tyrãnus regno

πολεμεῖν ἀν μὴ μεταπίσῃ τὸ ἦθος τὸ διαφερομένου, καὶ προσγένηται συγγνωμοσύνη. πολεμεῖν δὲ μὴ λόγῳ ἀλλὰ ταῖς ἔργοις. νόμιμον δὲ εἶ καὶ ὅσιον ἐ πόλεμον. καὶ ὡς ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ πολεμίσῃ, αἴτιον μηδ' ὁπόλ γίνεσθαι τῆς διαφορᾶς, εὐλαβεῖσθαι παντὶ τὴν ἀρχὴν, ὡς οἷόν τε μάλιστα, ἐν τῇ μελλούσῃ ἀληθῆ ἔσεσθαι φιλίᾳ, ὡς πλείστα δεῖν ἔφασκον εἶ τὰ ὡρισμένα καὶ νενομισμένα. καλῶς δὲ ταῦτα εἶ κεκρισμένα καὶ μὴ ἁπλῶ, ἐ δῆτα ἐ εἰς ἔθος ἕκαστον κατηχεισμένῳ φέρειν εἶ, ὅπως μήτε ὁμιλίαν μηδεμίαν ἀλογίστως τε καὶ εἰκῆ γίνεσθαι· ἀλλὰ μεῖ αἰδοῦς τε καὶ σωφροσύνης καὶ τάξεως ὀρθῆς. μήτε παθός ἐγείρεσθαι μηδὲν εἰκῆ, καὶ φαύλως καὶ ἀκαθαρτήτως, οἷον ἐπιθυμίαν ἢ ὀργήν. ἀ ἀκοντὸς τε λόγος καὶ χρὴ πᾶν λειπομένων παθῶν καὶ διαθέσεων. ἀλλὰ μὴν τιμήσαντα ἄν τις καὶ περὶ τῶν μὴ παρήργως ἐν τῇ ἀλλοτρίας ἐκκλίνειν φιλίας, ἀλλὰ καὶ πάνυ σπουδαίως περικαθαίρειν ἀπὸ τῆς καὶ φυλάττεσθαι, καὶ περὶ τῶδε μέχρι πολλῶν γενεῶν τὸ φιλικὸν σῶον πρὸς ἀλλήλους ἀνενδοιάστως διαθέσθαι. ἔστι δ' Ἀριστόξενος ἐν τῷ περὶ Πυθαγορείου βίου λόγῳ ἱστορεῖν αὐτὸν φησὶ, Διονύσιον τὸ Σικελίας τύραν-

νον

ου ὅτε ἐκπίπτειν τῆς μοναρχίας γράμματα ἐν Κορίνθῳ ἐδίδασκεν.
„ φησὶ γὰρ ὅτι ὁ Ἀριστόξενος. οἰκεῖον
„ δὲ δακρύων, καὶ στοναγμῶν τοιούτων
„ ἐργασθῆναι τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, ὡς ἐν-
„ δεχὲς μάλιστα. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ
„ περὶ θωπείας καὶ δόκησεως καὶ λιτανεί-
„ ας καὶ παύλων τοιούτων. Διονύσιος
„ ὃν ἐκπεσεῖν τυραννίδος, ἀφικό-
„ μενος εἰς Κόρινθον πολλάκις ἡμῖν
„ διελέγετο περὶ τῆς τε Φιντίου καὶ
„ Δάμωνος τῶν Πυθαγορείων. ἦν δὲ
„ τοῦτο τὸ περὶ τὸν θάνατον ὁμολό-
„ γημα. ὁ μὲν ἑτέρου ἐπιγινόσκο-
„ μεν οἱοίοις τισὶν ἦν. τινὲς ἔφη τῶν περὶ
„ αὐτὸ διατριβόντων, οἱ πολλάκις ἡ-
„ μῖν ἐποίουν μνείαν τῶν Πυθαγορείων, δι-
„ αστόρους καὶ διαμεμικκίσμενοι ἐπ-
„ αλαζόνας ἀποκαλοῦντες αὐτούς, καὶ
„ λέγοντες ὅτι ἐκκοπεῖεν ἂν αὐτῶν, ἵνα
„ σεμνότης αὐτῶν, καὶ προσποίησις
„ πίστεως καὶ ἀπάθειας, εἴ τις πειρῶ-
„ σειεν εἰς φορὰν ἀξιόχρεων. ἀπιλε-
„ γόντων δὲ τούτων, καὶ γενομένης φι-
„ λονεικίας σφοδρᾶς ἐπὶ τοὺς
„ περὶ Φιντίαν, ἐμπίπτοντα τινα τῶν κατη-
„ γόρων αὐτῷ εἰπεῖν, ὅτι φανερὸς γέ-
„ γονε καὶ τινῶν ἐπιβουλεύων αὐτῷ. ἐ
„ πὶ τούτῳ μάλιστα δὴ τε ὑπὸ τῶν παρόν-
„ των ἐπαινεῖσθαι, καὶ τὸ ἀλαζονεύεσθαι πι-
„ θανὸν φαίνεσθαι ῥῆμα. τὸν δὲ Φιντίαν
„ θαυμάζειν τὸν λόγον. ὡς δὲ αὐτὸς
„ διαρρήδην εἰπεῖν, ὅτι ἐξέτασιν

clapsus, Corinthi literas doceret. Ita enim inquit Aristoxenus. *Ab lacrymis & lacbrymis talibusq́ omnibus viros illos arceri, quàm maximè æquum est. Eadem verò etiam ratio est de adulatione, rogatione, & supplicatione, atq́ id genus omnibus aliis. Dionysius igitur cùm regno expulsus Corinthum perveniſſet, frequenter nobis de Phintia & Damone Pythagoreis commemorabat. Erant autem hæc de vadimonio, & promiſſione mortis facta. Modus autem fidejuſſionis ferè talis erat. Quoſdam ex iis, inquit, qui familiariter cum ipſo congrediebamur, & crebrò Pythagoræorum mentionem faciebant, carpentes & irridentes, eòſque vanos & inflatos appellantes, atque addentes ipſorum gravitatem fuſémque ſimulatam, adéoque rigorem affectuum ut vanum penitùs exſtirpatum iri, ſi quis in calamitatem gravem atque ope indigam incideret. Contradicentibus verò nonnullis & exorta contentione, ita ut acies in familiares Phintiæ ipſumque Phintiam inſtrueretur, & contrà quidam ex ejus accuſatoribus dixiſſet, ipſum cum certis quibuſdam palàm ipſi inſidiatum fuiſſe, hócque teſtimonio ab illis ipſis, qui præſentes adeſſent, comprobari, atque indignationem admodum probabiliter excitare. Verùm Phintias ſermonem admirari. Quam autem ille palàm & aperè dixiſſet, hæc diligenter eſſe in-*

bolum quodpiam in tabula, atq; hoc misisse ad caupónem, ut eum vicissim beneficio afficeret, tabula propter viam publicam projecta, diligenter considera, inquit, ecquis ex pertranseuntibus, symbolum lectitaturus sit. Nam hunc ei persoluturũ esse, ajebat, quidquid erga se sumptuũ fecisset, ac pro se gratiam repensurum. Caupo postquàm exspiravisset cum sepeliit, ejusq; cadaver ultimo honore affecit, nullam quidem spem habẽs, se sumptus, quos fecerat, recepturum esse, neque se ullo ab quopiam eorum, qui tabulam lecturi essent, beneficio ac remuneratione iri affectum. Nihilominus tamen morientis jussibus motus & perterritus, tabulam passim in medium exponere conabatur. Longo verò tempore pòst quidam Pythagoricorum isthac trasiens tabulæ adstitit, &, quis fuisset, qui symbolum posuerat, intellexit, reqne omni exquisitè cognita, caupoui multo amplius pecuniæ, quàm insumsisset, persolvit. Sanè Clinian Tarentinum aiunt, quum audiret, quemadmodum Proclus ille Cyrenæus Pythagoricorum sermonum æmulator & studiosus, de omnibus fortunis suis periclitaretur, pecuniis satis amplis collectis Cyrenè versus navigavisse, hinc q; professionem suscepisse, ut res Proclicum

βολον ἐν ὁδῷ κεῖται, & ὑπολάβοι ἄν πως ἀντιπαθεῖν * ἐκεῖνος τὸν δίλτον παρὰ τὴν ὁδὸν, διαπορεῖ ὅς τις τῶν παρόντων ἀναλήψεται τὸ σύμβολον. τοῦτο γὰρ ἔφη αὐτῷ ἀποδώσειν τὰ ἀναλώματα, ἅπερ εἰς αὐτὸν ἐποιήσατο, & χάριν ἐπίσης ὑπὲρ ἑαυτοῦ. τὸν δὲ πανδοχέα μὴ τὴν τελευτὴν θάψαι τε καὶ ἐπιμεληθῆναι τοῦ σώματος αὐτοῦ. μὰ μὴν τοιγε, ἐλπίδας ἔχων τοῦ κομίσεσθαι τὰ δαπανήματα, μή τι γε & πρὸς εὐπαθείαν πρός τινος τῶν ἀναγκαιούντων τὴν δίλτον. ὅμως μὲν τοι διαπειρᾶσθαι ἐκπεπλαγμένον τοῖς ἐντολαῖς, ἐκτιθέναι τε ἐκάστοτε εἰς τὸ μέσον τὸν πίνακα. χρόνῳ δὲ πολλῷ ὕστερον τῶν Πυθαγορικῶν τινα παριόντα ἐπιστῆναί τε & μαθεῖν τὸν θέντα τὸ σύμβολον, ἐξετάσαντά τε τὸ συμβαὸν, καὶ τῷ πανδοχεῖ πολλῷ πλέον ἀργύριον ἐκτῖσαι τοῦ δεδαπανημένου. Κλεινίαν γε μὲν τὸν Ταραντῖνον φασὶ πυθόμενον, ὡς Πρόκλος ὁ Κυρηναῖος τῶν Πυθαγορείων λόγων ζηλωτὴς ἦν, κινδυνεύοντα περὶ πάσαις τοῖς οὐσίαις, συλλεξάμενον χρήματα, πλεῦσαι δὴ Κυρήνης καὶ ἐπιτηδεύσασθαι τὰ τοῦ Πρόκλου

Proclus

ρου πράγματα, μὴ μόνον τὴ μειῶσαι τὴν ἑαυτὲ οὐσίαν ὀλιγωρήσαντα, ἀλλὰ μήδε τὸν ὄγκον τῦ πλοῦ κίνδυνον ἀπειρήσαντα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ Θέστορα καὶ Ποσιδωνιάτην ἀκοὴ μόνον ἱστορεῖν τα, ὅτι Θυμαρίδης ἦν Πάριος τῶν Πυθαγορείων, ἡνίκα συνέπεσεν εἰς ἀπορίαν αὐτὸν καταστῆναι ἐκ πολλῆς εὐπορίας, πλεῦσαι φασὶν εἰς τὴν Πάρον, ἀργύριον συχνὸν συλλεξάμενον καὶ ἀναπτήσασθαι αὖτις τὰ ὑπάρξαντα. καλὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα τῆς φιλίας τεκμήρια. πολλῷ δὲ τούτων θαυμασιώτερα ἦν τὰ περὶ τῆς κοινωνίας τῶν θείων ἀγαθῶν, καὶ τὰ περὶ τὲ νοῦ ὁμοιότητος, καὶ τὰ περὶ τὲ θείας ψυχῆς παρ' αὐτοῖς ἀφορισθέντα. παρήγγελλον γὰρ ἅλλήλοις μὴ διασπᾶν τὸ ἐν ἑαυτοῖς θεῖον, ἀκούειν εἰς θεοκρασίαν τινα, καὶ πρὸς τὸ θεὸν ἕνωσιν, καὶ τὴν τῦ νοῦ κοινωνίαν, καὶ τὸ τῆς θείας ψυχῆς ἀπέβλεπεν αὐτοῖς ἡ πᾶσα τὲ φιλίας σπουδὴ διὰ ἔργων τε καὶ λόγων· τοῦτο δὲ οὐκ ἄν ἔχοι τις εὑρεῖν ἄλλο βέλτιον, ὅτε ἐν λόγοις λεγόμενον, ὅτε ἐν ἐπινοήμασι φερόμενον. οἶμαι δὲ ὅτι καὶ πάντα τὰ φιλίας ἀγαθὰ ἐν αὐτῷ περιέχεται. διόπερ καὶ ἡμεῖς ἅσ-

minutas in meliorem ſtatū ac cōditionē reſtitueret, non modò re ſuâ familiari quā imminuturus eſſet, contētâ, verùm etiā navigationis ne quidem diſcrimen & periculum ſubterfugit. Ad eundem modum etiam Theſtorē Poſſidoniatē ajunt, cùm ſolùm ex rumore intelligeret Thymaridem Parium de ſecta eſſe Pythagoræorū, cùm in eam calamitatem deveniſſet, ut fortunis omnibus, liſque haud ſanè mediocribus, ſed peramplis eſſet everſus, navigationē inſtituiſſe in Parū inſulā, collectaq; affatim pecunia ei fortunas, quæ prius fuerant, recuperaviſſe. Pulchra igitur & eximia hæc quoque ſunt amicitiæ indicia. Multò autem hiſce ea admirabiliora erant, quæ de communione ſanctorum bonorum, quæque item de mentis conjunctione atque animo divino apud ipſos definita determinataque erant. Admonebant enim ſeſe mutuo, ne deum, qui in ipſis eſſet, diſcerperent. Itaque in divinam quandam commiſſionem atque unionem cum Deo, & mētis animæque divinæ communionem, apud ipſos univerſum animicitiæ ſtudium tum re, tum verbis reſpiciebant. Eo autem nemo aliud quid melius vel verbis vel libris prolatum, nec ſtudiis etiam factum invenire poterit. Omnia autem amicitiæ bona in eo contineri exiſtimo, quapropter & nos in hoc ve-

luti capite omnes meliores Pythagoricæ amicitiæ conditiones complexi, plura de ea dicere supersedemus.

CAP. XXXIIII.

Sparsim quædam commemorantur, quæ tum dixerit, tum fecerit ipse Pythagoras, vel posteri, qui eius Philosophiam exceperunt, quæ scilicet dicta non suns suo loco, cùm ordinariè ejus virtutes exponerentur.

QUandoquidem hoc modo ex ordine, sed generatim exposuimus de Pythagora & Pythagoricis, Pythagoræorumque institutis, agedum deinceps etiam sparsim expositiones dici solitas in medium afferamus, quæ omnes sub ordinem jam prædictum non cadunt. Fertur igitur præceptum ab ipsis fuisse omnibus, ut lingua patria uterētur, quotquot ex Græcis hominibus ad hanc communionē accessissent. Non enim probabant peregrinis linguis quenquam & moribus uti. Accedebant verò etiam ad sectam Pythagoricam homines externi, Messenii scilicet & Lucani, Picētini & Romani. Accessit & Metrodorus Thyrsi filius, qui Epicharmi fuit pater, ejusque doctrinæ pleraque ad artem medicam transtulit, patris orationes interpretās. Ad fratrem ait, Epicharmum, & ante hunc Pythagoram dialectorum seu idiomatum Græcanicorum omnium optimam Doricam accipere. Quemadmodum & Musices concentum. Et quidem Ionicam Aeolicamque lin-

περ ἐν κεφαλαίῳ τούτῳ τὰ σπάνια συνειλοβόντες τῆς Πυθαγορικῆς φιλίας πλείονα τὴν μέθοδον ποιούμεθα τὸ πλεῖον περὶ αὐτῆς λέγειν.

Κεφ. λδ.

Sporadēn tines ἀφηγήσεις περὶ ὧν εἶπε καὶ ἔπραξε Πυθαγόρας αὐτὸς, ἢ οἱ ἀκηκοότες αὐτοῦ τὴν φιλοσοφίαν ἐκθέμενοι εἰς τὸ τετραγλώσσῳ τῇ ἀρετῇ περὶ αὐτοῦ διήγησιν.

ΕΠεὶδὴ καὶ ὀλίγον τοῦ μέτρου οὐκ ὀκνήσομεν περὶ Πυθαγόρου τε καὶ τῶν Πυθαγορείων, ἴσως δὲ καὶ τοῦτο καὶ τὰς σποράδην ἀφηγήσεις εἰωθυίας λέγεσθαι ποιησώμεθα, ὅσαι οὐκ ἐνεπίπτουσιν ὑπὸ τὴν προειρημένην τάξιν. λέγεται τοίνυν ὡς φωνῇ χρῆσθαι τῇ πατρῴᾳ ἑκάστοις παρήγγειλεν, ὅσοι τῶν ἑλλήνων προσῆλθον πρὸς τὴν κοινωνίαν ταύτην. τὸ γὰρ ξενίζειν οὐκ ἐδοκίμαζον. προσῆλθον δὲ καὶ ξένοι τῇ Πυθαγορείῳ αἱρέσει καὶ Μεσσηνίων καὶ Λευκανῶν καὶ Πικεντίνων καὶ Ῥωμαίων. καὶ Μητρόδωρός τε ὁ Θύρσου τοῦ πατρὸς Ἐπιχάρμου, καὶ τῆς ἐκείνου διδασκαλίας τὰ πλείονα πρὸς τὴν ἰατρικὴν μετενέγκας, ἐξηγούμενος τοὺς τοῦ πατρὸς λόγους. πρὸς τὸν ἀδελφὸν φησὶ, τὸν Ἐπίχαρμον, καὶ πρὸς τούτῳ τὴν Πυθαγόρου τῶν διαλέκτων ἀρίστην λαμβάνειν τὴν Δωρίδα καθάπερ καὶ τὴν ἁρμονίαν τὴν Μουσικῆς. καὶ τὴν μὲν Ἰάδα καὶ τὴν Αἰολίδα

λίδα μετεχηκέναι τῆς διαχρώματος προσῳδίας, Ἀττίδα δὲ καλλικορίστερον μετεχηκέναι τῆ χρώματος. τὴν δὲ Δώριον διάλεκτον ἐναρμόνιον εἶ συνεστηκυῖαν ἐκ τῆ φωνήεντων γραμμάτων. τῆ δὲ Δωριῆ διαλέκτῳ μαρτυρεῖν τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὸν μῦθον. Νηρέα γὰρ γῆμαι Δωρίδα τὴν Ὠκεανοῦ. τούτῳ δὲ μυθεύεσθαι γεγενῆσθαι τὰς πεντήκοντα θυγατέρας, ἐν εἶ ἐ τὴν Ἀχιλλέως μητέρα. λέγειν δέ τινας φασὶ Δευκαλίωνος τὸ Προμηθέως, καὶ Πύρρας τῆς Ἐπιμηθέως γεγενῆσθαι δῶρον, τὴ δὲ Ἑλλήνα, τὸν δὲ Αἴολον. ἐν δὲ τοῖς Βαβυλωνίων ἀκοαῖς ἱεροῖς, Ἕλληνα γεγονέναι Διὸς καὶ δῶρον καὶ ξοῦθον, καὶ Αἴολον, οἷς ὑφηγήσασθαι ἀκόλουθον καὶ αὐτὸν εἰς ῥόδον. ὁπότερος μὲν οὖν ἔχει περὶ τῆ ἀρχαίων καὶ εὐμαρῶς δύναται γνωρίζειν, τοῖς νεωτέροις ἔξεστι καταμανθάνειν. ὁμολογούμενον δὲ ἐκ ἑκατέρας τῆ ἱερέων συναγωγῆ τὸ πρεσβυτέραν εἶναι τῆ Δευκαλίωνος τὴν Δῶρα· καὶ δὲ ταύτης γεγονέναι τὸν Αἴολον, καὶ χρῆσθαι αὐτὸν Αἰόλεις. Τρίτον δὲ τὸν Γάδα γεγονέναι φασὶν Γωνοῦ καὶ Ξούθου. Τέταρτον δὲ τὸν Ἀττίδα

guas participes esse coloris prosodiæ seu accentus. Atticam verò colorum nimis luxurioſe & abundanter fuisse studioſam. Doricam autem dialectum numeroſam ac probè conſtitutam, apteque ex vocalibus literis esse connexam. Huic linguæ ipſam antiquitatē ac fabulam teſtimonium perhibere. Siquidem Nerea Doridem Oceani filiam in uxorem duxisse. Huic autem fabulæ tradunt natas fuisse illas quinquaginta filias, è quarū numero fuerit & Thetis Achillis mater. Quoſdam verò ait perhibere, linguam tum Græcanicam, tum etiam Aeolicam Deucalionis, qui filius erat Promethei, & Pyrrhæ, quæ Epimethei filia, donum esse & munus. In Babyloniorum aũt ſacris audire ſe Hellenem Iove natam fuisse. Huius deinde donum exſtitiſſe & Xuthum & AEolum, quorum ductu atque imperio ipſe in Rhodum uſque inſulam quoque ſecutus ſit. Cæterùm utro modo ſe res habeat de antiquis illis, haud ita facilè fuerit, quod verum eſt, percipere, & iuvenibus patefacere. In confeſſo autem eſt ex utraque tam ſacra ſcilicet, quàm prophana hiſtoria aſtrui, linguam Doricam reliquiarum omnium longè eſſe antiquiſſimam. Poſt hanc AEolicam, quæ ab AEolo nomen ſortita eſt. Tertiam verò eſſe Ionicam, quæ ab Ione Xuthi filio exſtitit. Quartam eſſe Atti-

cam, cui hoc fuerit impositum nomẽ ab Creusa Erechthei filia. sic autẽ vocitatam tribus seculis post eos, qui prius apud Thracas vixerunt, & Erithyæ raptum, uti pleræque historiæ declarant. Orpheum item, qui omniũ poetarum antiquissimus fuit, Dorica usum dialecto. In medicina eos maximè ajunt recipere ipsciem illam, quæ est de victus ratione ac modo, inque eo hoc agere, ut summam exactissimi expertissimique, & conari primum quidem, ut perdiscant signa temperamẽti, tam cibi quàm potus, itẽq; quietis: Deinde de ipsa cõditione, & quasi constructione earum rerum, quæ assumuntur, penè primos conatos fuisse & commentari aliquid & definire. Pythagoræi etiam præ cæteris, qui ante eos fuerunt, maximè adhibent. cataplasmata & emollientia remedia, medicamenta verò seu potiones minus probant: illis verò ipsis maximè utuntur in hulceribus seu suppurationibus. in incisionibus autem & ustionibus omnium minimè adhibent & admittunt. Vtuntur verò etiam catharmis ad nonnullas infirmitates atque invaletudines pellẽdas. Eos verò fugere & evitare dicuntur, qui disciplinas cauponantur, animósque eorum diversoria januas aperientes quibusvis, qui accedunt, hominibus. Quod si autem nec sic quidem invenerint, quibus juven-

δὲ τεθειμένῳ ἀπὸ Κρεούσης τῆς Ἐρεχθέως, πληθίσαν δὲ ζῆσι ὑστερον τῶν πρότερον καὶ Θρᾴκας καὶ τὴν Ἐρεχθέως ἁρπαγήν, ὡς οἱ πλείους τῶν ἱστορικῶν ἀποφαίνουσι. χρῆται δὲ τῇ Δωρικῇ διαλέκτῳ καὶ τὸν Ὀρφέα πρεσβύτερον ὄντα τῶν ποιητῶν. [Τῆς δὲ ἰατρικῆς μάλιστα φασὶν αὐτοὺς ἀπὸ ἀρχῆς τὸ διαιτητικὸν εἶδος, καὶ εἴ τις ἀκριβέστατος ἐν τούτῳ, καὶ πειρᾶσθαι πρῶτον μὲν καὶ μαθάνειν σημεῖα συμμετρίας πρῶτόν τε καὶ σιτίου καὶ ἀναπαύσεως. Ἔπειτα περὶ αὐτῆς τῆς κατασκευῆς αὐτῶν προσφερομένων φαίνεσθαι τοὺς ὑπολαμβάνειν τε πραγματεύεσθαι καὶ διορίζειν, ἀλλάσσειν δὲ καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων τοὺς Πυθαγορείους πρὸ ἐκείνων τε καὶ περὶ φαρμακείας ἅπαν. διαμάζειν, αὐτοὶ δὲ τούτων ἧττον τοῖς ἐλκώσεσι μάλιστα χρῆσθαι. τὰ δὲ περὶ τὰς τομὰς καὶ καύσεις ἥκιστα πάντων ὑπομένειν χρῆσθαι δὲ ἔλαιον ἐπιπλάσει πρὸς ἓν μόνον ἀρρωστήματι. καθαίρεσθαι δὲ λέγονται τοὺς τὰ μαθήματα καταλιπόντας καὶ τὰς ψυχὰς εἰς ἀνθρώπων ἀφορμὰς ἀποβλέποντας καὶ τὰ προσόντα ἐν δημόσιον ἢ μηδὲν ὄντας ἀκοὰς αὐτοῖς παρέχοντας, αὐτοὺς δὲ ὑποδεχομένους εἰς τὰς πόλεις καὶ συλλαβόντων ἐργαλαβεῖν τὰ γυμ-

τὰ γυμνάσια καὶ τοὺς νέους, καὶ μισθοὺς τῶν ἀτιμήτων πραττόντας. αὐτὸν δὲ συμπυρπολεῖσθαι πολὺ τῶν λεγομένων, ὅπως οἱ μὲν καθαρῶς παιδδόμενοι σαφῶς αὐτῶν μεταλαμβάνωσιν. οἱ δὲ ὥσπερ Ὅμηρος φησὶ τὸν Τάνταλον λυπῶνται παρόντων αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν ἀκουσμάτων. μηδὲν ἀπολαύοντας. λέγειν δ' αὐτοὺς οἶμαι καὶ περὶ τῆς μισθοῦ διδάσκειν τοὺς προσιόντας, οὓς καὶ χείρους τῶν ἑρμογλύφων, καὶ ἐπὶ διφρίων τεχνιτῶν ἀποφαίνουσι. τοῦ μὲν γὰρ ἐσθομένου τινὸς Ἑρμῆν ζωτεῖν εἰς τὴν ἀγάθησιν τῆς μορφῆς ξύλον βαστάσειν. οὓς δὲ προχείρως ἐκ παντὸς φύσεως ἐρχάζεσθαι τὴν ἀρετῆς ἐπιτήδευσιν. προσοιεῖν δὲ δεῖν μᾶλλον λέγουσι φιλοσοφίας, ἢ γονέων καὶ γεωργίας. τοὺς μὲν γὰρ γονέας καὶ τοὺς γεωργοὺς αἰτίους εἶναι τοῦ ζῆν ἡμᾶς· τοὺς δὲ φιλοσόφους καὶ παιδεύσεις εὖ ζῆν, καὶ φρονήσει τὰ ὀρθὴν οἰκονομίαν εὑρόντας. ἔτι δὲ λέγειν αὐτὰ συγγράφειν οὐτως ἔχειν, ὡς πᾶσι τοῖς ἐπιτυχοῦσι, καὶ οὐδὲ πλάγιον τὰ ῥηθέντα, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο πρῶτον δόξαι λέγεται Πυθαγόρας τοὺς αὑτοῦ προσφοιτῶντας, ὅπως ἀκροάσεις ἁπάσης καθαρεύσαντες, ἐν

tur, eos in urbes effusos, &, ut summatim dicam, re ipsa involant in gymnasia, atque iis operam suam locant, juvenesq; ad se pelliciunt, & mercedem colligunt inæstimabilem. Ipsum verò simul multa ex iis, quæ dicuntur, occultare, ut qui purè instituti sunt, illorum palam participes evadãt. Alii, ut inquit Homerus de Tantalo, contristantur, dum præsentes sunt in mediis lectionibus ac auditionibus, nec re ulla fruuntur. Suspicor autem eos etiam dicere de iis, qui propter pretiũ illos, qui accedunt, docent, quos etiam pejores statuariis & artificibus curulib. declarant: Etenim cùm quis Mercuriũ vult fingere, vt eum alicubi statuat, is quærit in formæ constitutionem lignum accommodũ. alios verò ex quavis natura promptè studium virtutis operari. Philosophiæ verò majorem curam adhibendã esse ajunt, quàm parentum atq; agriculturę. Siquidem parentes & agricolas autores esse quod vivamus: homines verò Philosophos ac magistros ut & benè vivamus & recta vitę administratione inventa sapiamus. Ita aũt sua instituebat, ut nec dicere, nec conscribere vellet, ne, quę sentiret, quibusvis obviis innotesceret. Verùm hoc ipsum Pythagoras discipulos suos primùm docuisse dicitur, ut ab omni intemperantiâ se purgantes sermones cum gaudio animique

lætitia, silentióve, quos audituri essent, conservent. Itaque qui primus indignis enuntiavisset aptæ itemq; ineptæ conjunctionis naturam, ut orationum fierent participes, ita ajunt ab ædibus arceri & prohiberi solitos fuisse, ut non ex communi solùm convictu usuque domestico exterminati sint: sed ipsius etiam sepulchrum fuisse structum paratumque veluti hominis qui ex communi hominum vita ac familiaritate decessisset, iamque alius quodam modo factus esset. Alii divinum illis numen etiam iratum esse asseverant, qui Pythagoræ mysteria enuntiavissent. Eum enim penitus interiisse & mari absorptum fuisse, qui impiè egisset, hoc est, qui indicavisset contuberniũ, quod illi ab viginti quos habebat, angulis εἰκοσαγώνου σύστασιν vocabant. Hoc verò habebat duodecim sedilia, unumque erat ex quinque dictis firmis ac stabilibus figuris, quæ in sphæram globumque producerentur. Nonnulli verò illi homini, qui de rationis experte forma, simulque de ineptâ conjunctione enunciavisset, hoc usu venire dixerunt. Cæterùm universa Pythagoræ institutio, vivendi regula seu ratio agendi peculiarem habebat morem, eratque sacramentis ceu tesseris quibusdam involuta, similis ænigmatibus quibusdam & griphis apophthegmatum, quæ ab magnis & fortibus ho-

ἐχεμυθησίᾳ φυλάττεσθαι, ὡς ἂν ἀκροάσονται λόγους. τὸν γοῦν πρῶτον ἐκφάναντα τὴν τῆς συμμετρίας καὶ ἀσυμμετρίας φύσιν θεῖς ἀρρήτοις μετέχειν τῶν λόγων, οὕτω φασὶν ἀποτυγχάνειν, ὡς μὴ μόνον ἐκ τῆς κοινῆς συνουσίας καὶ διαίτης ἐξορισθῆναι, ἀλλὰ καὶ τάφον αὐτοῦ κατασκευασθῆναι, ὡς δὴ τὰ ἀποιχομένου ἐκ τοῦ μεθ' ἡμῶν βίου, τοῦ ποτε ἑτέρου γεγονότος· οἱ δὲ φασὶ καὶ τὸ δαιμόνιον νεμεσῆσαι τοῖς ἐξόφοις τοῦ Πυθαγόρου ποιησαμένοις. φθαρῆναι γὰρ ἀσεβήσαντα ἐν θαλάσσῃ τὸν δηλώσαντα τὴν τοῦ εἰκοσαγώνου σύστασιν. τοῦτο δ' ἦν δωδεκάεδρον ἐν ᾧ πέντε λεγομένων στερεῶν σχημάτων, εἰς σφαῖραν ἀπτοίνευθαι. ἔνιοι δὲ τὸν περὶ τῆς ἀλόγου καὶ τῆς ἀσυμμετρίας ἐξεπόντα τοῦτο παθεῖν ἔλεξαν. ἰδιοτρόπως τε μὴν καὶ συμβολικῶς ἦν ἡ σύμπασα Πυθαγορείων ἀγωγή, αἰνιγματώδεσί τισι καὶ γρίφοις ἐοικυῖα ἀποφθεγμάτων, διὰ τὸ ἀρχαΐζειν τὰ χαρακτῆρα

καθά-

καθάπερ καὶ τὰ θεῖα τοῦ ὄντι καὶ πυθόχρηστα λόγια, δυσπαρακολούθητά πως καὶ δυσερμήνευτα φαίνεται τοῖς ἐπαρέργου χρησιμαζομένοις. τοσαῦτα ἄν τις καὶ ἀπὸ τῆς παραδίδω λεγομένων τεκμήρια ἂν παράθοιτο περὶ Πυθαγόρου τε καὶ τῆς Πυθαγορείων.

minibus producta essent, quòd charactere & forma orationis prisca uterentur, quemadmodum & ea, quæ verè divina sunt, & ab Deo edita oracula videntur inimitabilia, quæque nemo sequi & interpretari possit iis, qui quasi aliud agendo & obiter responsa petunt. Atque hæc talia & tanta quis etiam ab iis, quæ sparsim ab eo dicta fuerunt indicia, cùm de Pythagora, tum etiam de Pythagoreis apposuerit.

Κεφ. λε.

Τίς ἡ ἐπανάστασις τῶν περὶ Πυθαγορείων γέγονε, καὶ πεῦ ὅτε Πυθαγόρας, καὶ διὰ τίνας αἰτίας ἐπέθετο αὐτοῖς οἱ Τυρρηνικοὶ καὶ ἀλιτήριοι ἄνδρες.

CAP. XXXV.

Quomodo in Pythagoreos fuerit insurrectum. atq; ubi fuerit Pythagoras, & propter quas causas Tyrannici & exitiales scelestiq; homines ipsis sint impositi.

Ἦσαν δέ τινες οἱ προσεπολέμουν τοῖς ἀνδράσι τούτοις καὶ ἐπανέστησαν αὐτοῖς. ὅτι μὲν οὖν ἀπόντος Πυθαγόρου ἐγένετο ἡ ἐπιβουλὴ, πάντες συνομολογοῦσι. διαφέρονται δὲ περὶ τῆς τότε ἀποδημίας. οἱ μὲν γὰρ πρὸς Φερεκύδην τὸν Σύριον, οἱ δὲ εἰς Μεταπόντιον λέγοντες ἀποδεδημηκέναι τὸν Πυθαγόραν. αἱ δὲ αἰτίαι τῆς ἐπιβουλῆς πλείονες λέγονται, μία μὲν ὑπὸ τῆς Κυλωνίων λεγομένων ἀνδρῶν, τοιάδε λεγομένη. Κύλων ἀνὴρ Κροτωνιάτης γένει μὲν καὶ δόξῃ καὶ πλούτῳ διαφέρων τῆς πολιτῆς, ἄλλως δὲ χαλεπὸς ἦν καὶ βίαιος καὶ θορυβώδης καὶ τυραννικὸς τὸ ἦθος, πᾶσαν προθυμίαν παρεχόμενος πρὸς τὸ κοινωνῆσαι τῷ Πυ-

Erant autem nonnulli qui cum hisce viris belligerabant, atq; in eos gravissimè concitata seditione insurrexerunt. At enim Pythagora absente insidias structas fuisse uno omnes ore fatentur. Verùm de peregrinatione, quæ tum accidit, discrepant. Alii quidem Pythagoram ad Pherecydem Syrium, alii verò in Metapontium profectum fuisse dictitant. Causæ verò insidiarum plures commemorantur. una ab viris, qui Cylonii vocantur talis refertur. Cylō vir erat Crotoniata, genere quidem & dignitate divitiisq; inter omnes cives primas tenens: sed cætera asperis præditus moribus, violentus & seditiosus, adeóq; tyrannicus, qui omnem alacritatem animíque propensionem ac diligentiam adhibebat, ut cum Pythago-

tis & fabulis ſimilia eſſe videntur. At explicata admirabilem quãdam & incredibilem utilitatem fructumq; percipientibus præbẽt. Omniũ verò maximum ad fortitudinem præceptum eſt, præcipuum ſcopum propoſuiſſe, quaſiq; album, in quod jacularentur, ut ab prima infantia cõpreſſam quaſi in vinculis animum, inde ab tantis planè carceribus vinculisq; aſſererent & liberarẽt. Quo ſine nihil omninò quis ſani aut veri didicerit, neque etiam perſpexerit, quo ſenſuũ id, quod morbidum eſt, operetur. Mens enim, ſecundum eos, cuncta videt & cuncta audit. Cætera verò muta & cæca ſunt. Secũdò cùm quid tandem ab eo perpurgatum eſſet, ſtudio ſupra modum invigilabant, & variis modis idoneis redditis per mathematicas cerimonias tũ utilitatem afferentes, tùm etiam divinas illis inſtillare, itemq; participes eos reddere ſtudebãt, ut nec is, qui corporib. emigraret, metu percelleretur, neque ad corporum expertia tranſlatus, præ lucidiſſimo eorum fulgore oculos averteret, deniq; perpeſſionũ ac malorum, quæ animam corpori affigunt, & quaſi impagibus infibulant, nullam curam haberet, & nihili ea faceret. In ſumma ad omnia invictũ & indomitũ reddunt, quæ ortus & generationis habent authoritatẽ, & ad mala ſuſtinẽda ſenſim deducunt. In hiſce.n. omnibus

καις εἴοικε. διαπυνθανόμενοι δὲ θαυμαστήν τινα καὶ σεμνὴν ὠφέλειαν παρέχεται τοῖς μεταλαβέσι. μέγιστον δὲ πάντων πρὸς ἀνδρείαν παράγγελμά ἐστι, τὸ σκοπὸν προθέσθαι τὴν κυριώτατον ῥύσασθαι καὶ ἐλευθερῶσαι τῆς τοσούτων εἱρμῶν καὶ συνδέσεων τὴν κατεχόμενον ἐκ βρεφῶν νοῦν, ἣ χωρὶς ὑγιὲς οὐδὲν ἂν τις οὐδὲ ἀληθὲς τὸ παράπαν εἰμάθοι, οὐδ' ἂν κατίδοι, δι' ἧς τὸ νοσῶν ἐνεργῶν αἰσθήσεως. νοῦς γὰρ καθ' αὐτοὺς πάντ' ὁρᾷ καὶ πάντ' ἀκούει, τ' ἄλλα δὲ καὶ κωφὰ καὶ τυφλά. δεύτερον δὲ τὸ ἐκφανεστάζειν διακαταρθὲν τὶ λοιπὸν αὐτῷ καὶ ποικίλως ἐπιτηδευωθέντων διὰ τῶν μαθηματικῶν ὀργιασμῶν τὸ τυνικάδε τῆς ὀνησιφόρων τὸ καὶ θείων ἐντιθέναι καὶ μεταδιδόναι, ὡς μήτε τῶν σωμάτων ἀφισάμενον ἀποδειλιᾶν, μήτε πρὸς τὰ ἀσώματα προσαγόμενον ὑπὸ τῆς λαμπροτάτης αὐτῶν μαρμαρυγῆς ἀποστρέφεσθαι τὰ ὄμματα, μήτε προσπλούντων τῷ σώματι τῆς ψυχῆς παθημάτων, καὶ προσπιτνόντων ἐπιστρέφεσθαι. ὅλως δὲ ἀδάμαστον ἐᾷ πρὸς πάντα ὑβριστικὰ καὶ καταγωγὴ παθήματα. ἃ γὰρ ἐκ τούτων πάντων γυμ-

γυμνασία καὶ ἄνοδος τῆς τελειοτάτης ἀνδρείας ἐν ἐπιτηδεύσεις. τοσαῦτα καὶ περὶ τῆς ἀνδρείας ἡμῖν τεκμήρια κείσθω περὶ Πυθαγόρου τε καὶ τῶν Πυθαγορείων ἀνδρῶν.

Κεφ. λγ.

Περὶ φιλίας οἷα τε ἦν, καὶ ὅση παρὰ Πυθαγόρᾳ αὐτῇ, καὶ ὅπως εἰς πάντας αὐτὸν διέτεινε, καὶ ἔργα συμφωνα τοῖς ἐπιτηδεύμασιν οἱ Πυθαγόρειοι διεπράξαντο.

Φιλίαν δὲ διαφανίσαντα πάντων πρὸς ἅπαντας Πυθαγόρας παρέδωκε. θεῶν μὲν πρὸς ἀνθρώπους δι' εὐσεβείας καὶ ἐπιστημονικῆς θεραπείας. δογμάτων δὲ πρὸς ἄλληλα, καὶ καθόλως ψυχῆς πρὸς σῶμα, λογικοῦ τε πρὸς τὰ τοῦ ἀλόγου εἴδη, διὰ φιλοσοφίας καὶ τῆς κατ' αὐτὴν θεωρίας, ἀνθρώπων δὲ πρὸς ἀλλήλους. πολιτῶν μὲν διὰ νομιμότητος ὑγιοῦς, ἑτεροφύλων δὲ διὰ φυσιολογίας ὀρθῆς. ἀνδρὸς δὲ πρὸς γυναῖκα, ἢ τέκνα ἢ ἀδελφούς, καὶ οἰκείους διὰ κοινωνίας ἀδιαστρόφου. συλλήβδην δὲ πάντων πρὸς ἅπαντας, ἔτι προσέτι τῶν ἀλόγων ζώων τινὰ διὰ δικαιοσύνης καὶ φυσικῆς ἐπιπλοκῆς καὶ κοινό-

exercebantur, & ut sibi ad perfectissimam fortitudinem aditum pararent, in illis studium & operam ponebant. Atq; hæc tanta de fortitudine tùm Pythagoræ, tùm reliquorum Pythagoricorum indicia & argumenta nobis posita sunto.

Cap. XXXIII.

De amicitia tùm qualis ea fuerit, tùm etiam quæ ta apud Pythagoram habita sit, & quapulla eam ad omnes extenderit, quotq; ejus constituerit species, & cujusmodi opera studijs ipsorum convenientia Pythagorici perfecerint.

Iam amicitiam Pythagoras omniũ erga universos mortales apertissimè tradidit. Deorum quidem erga homines amor studio religionis ac pietatis, itemq; cultus qui scientiam continet, declaratur. Disciplinarum verò inter se mutuo atque omninò animi cum corpore, atq; id quod ratione præditum est, ad eas species, quæ ratione carent; per philosophiam ejusque contemplationem conciliabat, hominum itidem erga se mutuo, civium quidem per sanam juris & legũ observationẽ: externorum verò & alienigenarũ per rectam naturæ disquisitionem. viri in uxorem vel liberos vel fratres, ac domesticos per communionem minimè perversã tortuosamq; constringebat. Et summatim omnium erga omnes, adhæc verò quædam animalia ex illo genere, quæ ratione destituta sunt, per justitiam & naturalem affinitatem cõ-

munionemq; moderabatur. Quin & corporis alioqui caduci & mortalis in seipsum consensum conspicimus, pacem simul & coagmentationē, naturę facultatibus ea omnia, quæ sibi cōtraria sunt, expellentibus, per sanitatem & victus rationem sobrietatemq; ad imitationem status temporis felicioris, qui est in mundi elementis. In hisce omnibus (præsertim cùm unum idemq; sit per comprehensionē amicitiæ nomen) sine ulla cōtroversia certissimèque inventor juxta ac legislator erat Pythagoras. Adeóq; admirabilem jis, qui ea utebantur, amicitiam tradidit, ut plerìq; etiamnum de iis, qui sibi ipsis amicè & benevolè cupiunt, *de numero sunt Pythagoricorum.* Oportet aūt ut de hisce Pythagoræ disciplinā adjiciamus, & adhortationes, quibus apud familiares & discipulos suos utebatur. Illi igitur viri ex vera amicitia certamina & contentiones exigere & expugnare admonebantur. Et quidem maximè ex omni amicitia, si fieri possit, sin verò minus, saltem ex patria amicitia, prorsumq; ex ea, quæ consistit inter ævo seniores exigemus. Similiter verò etiam ex ea, quam habemus cum iis, qui nos beneficiis affecerunt. Nam vel acrius contendere cum talibus vel certare, cùm nos ira vel alius aliquis ejusmodi affectus corripuerit, pestis est, non salus amicitiæ, quæ existit. Di-

τητος. σώματος δὲ καθ' ἑαυτὸ θνητῆς τῆς ἐκπεφευγέναι αὐτὴν ἐναντίων δυνάμεων εἰρηνεύσης καὶ συμβιβασμὸν, δι' ὑγείας καὶ τῆς εἰς ταὐτὸν διαίτης καὶ σωφροσύνης καὶ μίμησιν τῆς ἐν τοῖς κοσμικοῖς στοιχείοις εὐεστηρίας. ἐν πᾶσι δὴ τούτοις, ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ σύλληψιν τὸ τῆς φιλίας ὄνομα ὄντος, εὑρετὴς καὶ νομοθέτης ὁμολογουμένως Πυθαγόρας ἐγένετο. καὶ οὕτω θαυμασὴν φιλίαν παρέδωκε τοῖς χρωμένοις, ὥστε ἔτι καὶ νῦν τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι τῆς σφοδρότερον ἐννοούντων ἑαυτοῖς, ὅτι τῶν Πυθαγορείων εἰσι. δεῖ δὲ καὶ περὶ τούτων τὴν Πυθαγόρου παιδείαν παραθέσθαι, καὶ τὰ παραγγέλματα, οἷς ἐχρῆτο πρὸς τοὺς ἑταίρους γυμνάζων. παρεκελεύοντο οὖν οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐκ φιλίας ἀληθοῦς ἁρπάζειν ἀγῶνα τε φιλονεικίαν, μάλιστα μὲν ἐκ πάσης, εἰ δυνατὸν, εἰ δὲ μὴ ἐκ γε τῆς πατρικῆς, καὶ καθόλου ἐκ τῆς πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τῆς πρὸς τοὺς εὐεργέτας. τὸ γὰρ ἀγωνίζεσθαι ἢ διαφιλονικεῖν πρὸς τοὺς τοιούτους ἐμπεσούσης ὀργῆς, ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου πάθους οὐ σωτήριον ἀλλ' ἀπαρχὴ τῆς φιλίας ἔφασαν

σαν δὲ δεῖν ὡς ἐλαχίστας ἀμυχάς τε καὶ ἑλκώσεις ἐν ταῖς φιλίαις ἐγγίνεσθαι, ἐὰν ἐπιστῶνται, εἶναι δὲ καὶ ταχεῖαν ὀργῆς. ἀμφότεροι μὲν μᾶλλον, μέντοι ὁ νεώτερός τε καὶ τῇ εἰρημένων τάξιν ἔχων ἥδιστα, τὰς ἐπανορθώσεις τὰς καὶ νουθετήσεις, ἃς δὴ παιδαρτάσεις ἐκάλουν ἐκεῖνοι, μὴ πολλῆς εὐφημίας τε καὶ εὐλαβείας ἥκοντο δεῖν γίνεσθαι ταῦτα τῷ πρεσβυτέρῳ τοῖς νεωτέροις. καὶ πολὺ ἐμφαίνεσθαι ἐν τοῖς νουθετοῦσι τὸ εὐδαιμονικόν τε καὶ οἰκεῖον. οὕτω γὰρ εὐχάριστά τε γίνεσθαι καὶ ἀφέλιμον τὴν νουθέτησιν, ἐκ φιλίας μηδένα ποτὲ ἐξαιρεῖν σπίσι, μήτε παίζοντας, μήτε σπουδάζοντας. οὐ γὰρ ἔτι ῥᾴδιον ἔσεσθαι διαμάχεσθαι τὴν ὑπάρχουσαν φιλίαν, ὅταν ἅπαξ ἐμπέσῃ τὸ ψεῦδος εἰς τὰ τῆς φασκόντων φίλων ἔθη. φιλίαν μὲν δυστυχήματος ἀτυχίας ἕνεκα, ἢ ἄλλης τινὸς ἀδυναμίας τῆς εἰς τὸν βίον ἐμπιπλουσῶν, ἀλλὰ μόνην εἶναι δόκιμον διάγνωσιν φίλου τε καὶ φιλίας, ἢ μεμίχθαι δεῖ καλῶν μεγάλων τε καὶ ἀπανόρθωτον. ἐχθρὰς ἐκόντα μὲν μηδένα ποτὲ αἱρεῖσθαι πρὸς τοὺς μὴ τελείους κακοὺς ἀφάμενον δὲ μόνων μιγνύειν, ἐν τῷ δύνα-

xerunt autem in amicitiis, quam minima tubera & exhulcerationes esse debere, & si exsistat subitò coortæ, tùm fugiendam vincendāq; esse iram. Ambo quidem & maximè tamen, qui annis junior est, & qui dictorum ordinē aliquem qualem qualem habet, judicabant correctiones juxta ac admonitiones, quas illi παιδαρτάσεις, hoc est, puerorū institutiones vocabant, cum multa laude linguæq; favore ac cautione pietatéq; junioribus, idque ab senioribus fieri oportere. Atque in eis, qui monita edunt, multum apparere salutarem & amicam correptionem. Ita enim cōmonitionem honestam simul & utilem fore, si ex amicitia nec ludos agentes, nec seria tractantes fidē non exterminemus. Siquidem facile non esse, ut sana & integra sit, quæ exsistit, amicitia, si quādo semel in illorū, qui se amicos esse perhibēt, mores, mēdaciū inciderit. Amicitiā non esse vel adversæ fortunæ, vel alterius alicujus impotētiæ, reive, quę prestari nequeat, & in hanc vitam ferè soleat incidere, caussa repudiandam: sed eam solā probandam esse reprobationē tàm amici, quàm amicitiæ, quæ evenit propter magnū aliquod, & quod correctionē aliquā requirit, malum, voluntariam quidē inimicitiā nequaquā curari, nisi in iis, qui perfectè & consūmatè mali sūt. **** in eōcertādo, nisi ejus, quo

cum contendimus, mores in deterius fuerint prolapsi, atq; animi exsistat alienatio. Pugnandũ aũt esse nõ verbis, sed re ipsa a q; actione, idq; legitimũ & pium esse bellum. Cæterùm ut homo cũ homine quasi belligeret, nullã quidem esse causſam in vim potentiamq; discriminis ac contentionis, hoc principium solicitè, quã maximè fieri poterit cavendum esse. In amicitia, quę vera futura sit, quàm plurima dixerũt esse oportere, quæ definita ac solennia summóq; jure determinata sunt. Hęc autem probè, nec temerè esse judicata: & quidem in unamquamq; consuetudinem amiciriam sepositam esse oportere, ut nulla consuetudo negligẽter ac temerè ineatur, sed cum pudore ac verecundia, item cum severitate & recto ordine, neq; ullus affectus temerè, pravè vitioséq; excitetur, qualis est cupiditas vel ira. Eadem quoq; contra reliquas & quæ supersunt, affectiones dispositioneſq; ratio est. Quinimò facilè quis colligat, ipsum quoq; non ocitãter alienas amicitias declinare, sed valde etiam diligenter eas amputare & cavere, déq; eo ipso ad multas usque ætates amicitiã inter se mutuo nequaquam perfunctorie, sed severiter observavisse. Idq; liquidum esse ex iis, quæ Aristoxenus in libro de Pythagoricæ vitæ instituto ipsemet se exaudisse ait, cùm Dionysius Siciliæ tyrãnus regno

πολεμεῖν ἂν μὴ μεταπίσῃ τὸ ἦθος τὸ διαφερομένου, καὶ προσγένηται συγγνωμοσύνη. πολεμεῖν δὲ μὴ λόγῳ ἀλλὰ τοῖς ἔργοις. νόμιμον δὲ ἔστι καὶ ὅσιον τὸ πόλεμον. καὶ ὡς ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ πολεμίσει, αἴτιον μηδέποτε γίνεσθαι εἰς δεύτερων διαφορᾶς, τὸ λαβεῖσθαι τούτου τὴν ἀρχήν, ὡς οἷόν τε μάλιστα, ἐν τῇ μελλούσῃ ἀληθινὴ ἔσεσθαι φιλίᾳ, ὡς πλεῖστα δ' εἶν ἔφασκον εἶ τὰ ὡρισμένα καὶ νενομισμένα. καλῶς δὲ τοῦτο εἶ κεκριμένα καὶ μὴ ἀπὸ τυχόντος ἐθισθέντα ἕκαστον κατεχωρισμένῳ φέρειν εἶ, ὅπως μήτε ὁμιλίαν μηδεμίαν ἀλιγωρόν τε καὶ εἰκῇ γίνεσθαι· ἀλλὰ μεῖ' αἰδοῦς τε καὶ σωφροσύνης καὶ τάξεως ὁρᾶσθαι. μήτε παθός ἐγείρεσθαι μηδὲν εἰκῇ, καὶ φαύλως καὶ ἠμελημένως, οἷον ἐπιθυμίαν ἢ ὀργήν. ἀλλὰ τὸν λόγον καὶ κατὰ τῶν λειπομένων παθῶν καὶ διαθέσεων. ἀλλὰ μὴν τιμᾶσθαι ἄν τις καὶ περὶ τοῦ μὴ παρέργως ἐκτὸς τὰς ἀλλοτρίας συμπλοκὰς φιλίας, ἀλλὰ καὶ πάνυ σπουδαίως σκεπτόμενον ἑαυτὸν καὶ φυλάττεσθαι, καὶ περὶ τοῦτο μέγιστον πολλῶν ἡμῶν τὸ φιλικὸν πρὸς ἀλλήλους ἀνυπόδοχος διαβεβηκυῖα ἴσχυε ἐν Ἀρχύτου ἐν τῷ περὶ βίου καὶ θανάτου βίβλῳ λέγοντος φησὶ, Διονύσιον τὸν Σικελίας τύραν-

γν ὅτε ἐπεστάτει τῆς μοναρχίας γράμματα ἐν Κορίνθῳ ἐδίδασκεν.
„ φησὶ γὰρ ὅπως ὁ Ἀριστόξενος. οἰόμενον
„ δὲ δακρύων, καὶ φαύλων τὸν τοιοῦτον
„ εἴργειν τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, ὡς οὐ δι-
„ δικῆ μᾶλλον. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ
„ περὶ θωπείας καὶ δεήσεως καὶ λιταν-
„ ας καὶ παίνων τῶν τοιούτων. Διονύσιος
„ ἐν ἐπιστολῇ τὸν τυραννίδος, ἀφικό-
„ μενος εἰς Κόρινθον πολλάκις ἡμῖν
„ διελέγετο περὶ τῆς καὶ Φιντίαν καὶ
„ Δάμωνα τὼς Πυθαγορείους. ἦν δὲ
„ τοῦτο τὸ περὶ τὸν θανάτου ὁμολό-
„ γημα ἐγγύη. ὁ δὲ τρόπος τῆς ὑπο-
„ κρίσεως ἦν τοιόσδε τις ἦν. τινὰς ἔφη τῶν περὶ
„ αὐτὸν διαβεβλῆσθαι, οἱ πολλάκις ἐ-
„ πιτηδεύοντες μιμεῖσθαι τῶν Πυθαγορείων, δι-
„ αστόρους καὶ διαμαχέτους ἑαυ-
„ τοὺς ἀναπαλοῦντες αὐτὼς, καὶ
„ λέγοντες ὅτι ἐπιτηδεία ἂν αὐτῷ, ἵνα
„ σωφρότης αὐτῷ, καὶ προσποίητος
„ πίστις, καὶ ἀπάθεια, εἴ τις πειρᾶ-
„ σαιτο εἰς φορὰν ἀξιόχρεων. ἀπιλε-
„ γόντων δὲ τῶν, καὶ μομένης φι-
„ λοτεχνίας στῆσαι χθῆναι ἐπὶ τοὺς
„ περὶ Φιντίαν, ἐμαίνετό τινα τῶν κα-
„ τηγόρων αὐτῷ εἰπεῖν, ὅτι φανερὸς γέ-
„ γοιτο καὶ πάνυ ἐπιβουλεύων αὐτῷ. ἐ-
„ πεὶ δὲ ἀληθινοῦ τε ὄντος τοῦ πρόσω-
„ που ἐπιτίμου, καὶ τὰ ἀλλαχοῦ πι-
„ θανὸν φαίνεσθαι ἡδοῦς. τὸν δὲ Φιντίαν
„ θαυμάζειν τὸν λόγον. ὡς δ' αὐτὸς
„ διερρήθη τοῦτον, ὅτι ἔξεστιν

clapsus, Corinthi literas doceret. Ita enim inquit Aristoxenus. *Ab lachrymis & lachrymis talibusq; omnibus viros illos arceri, quàm maximè æquum est. Eadem verò etiam ratio est de adulatione, rogatione, & supplicatione, atq; id genus omnibus aliis. Dionysius igitur cùm regno expulsus Corinthum pervenisset, frequenter nobis de Phintia & Damone Pythagoreis commemorabat. Erant autem hæc de vadimonio, & promissione mortis facta. Modus autem fidejussionis ferè talis erat. Quosdam ex iis, inquit, qui familiariter cum ipso congrediebantur, & crebrò Pythagoreorum mentionem faciebant, carpentes & irridentes, eòsque vanos & inflatos appellantes, atque addentes ipsorum gravitatem fidémque simulatam, adeóque rigorem affectuum ut vanum penitùs exstirpatum iri, si quis in calamitatem gravem atque ope indigam incideret. Contradicentibus verò nonnullis & exorta contentione, ita vt acies in familiares Phintiæ ipsúmque Phintiam instrueretur, & contrà quidam ex ejus accusatoribus dixisset, ipsum cum certis quibusdam palàm ipsi insidiatum fuisse, hócque testimonio ab illis ipsis, qui præsentes adessent, comprobari, atque indignationem admodum probabiliter excitare. Verùm Phintias sermonem admirari. Quum autem ille palàm & aperte dixisset, hæc diligenter esse in-*

vestigata atque explorata, eumque mori oportere, Phintiam subdidisse, si ita ei visum decretumque est, ut haec sic fiant: saltem, inquit ille, rogo & oro, ut quod diei reliquum est, cum meorum, tùm Damonis commendandorum atque ordinandorum caussa, mihi concedatur. Atque hoc eum impetravisse, Convivebant enim hi viri, resque suas omnes inter se communes habebant. At cùm Phintias Damone longius aetate provectus esset, pleraque rei familiaris onera in se receperat. Itaque rogavit ut harum ordinandarum causa, Damone vade dato dimitteretur. Tum Dionysius admiratus perculsatusque est, an quis se mortis pro illo praestaturus esset vadem, & quis ille esset. Cùm verò Phintias jussisset, ut accerseretur Damon, atque ille quae accidissent, exaudivisset, stitit sese, ac vadimonium promisit, & quidem fuit ibi, donec rediisset Phintias. Itaq; ipse se ob ea confestim obstupefactum fuisse ait. Caeterùm actores qui à principio, ut haec explorarent, introduxerant, Damonem irridere, quasi in crimine relinquendū, & sannis salsissimè excipere, cervum eum cōpensationis vice datū fuisse dicere. Quum verò jam sol occasum peteret, advenit Phintias occidendus. Quo nomine omnes vehementer obstupefacti juxta ac decepti fuerunt. Ipse igitur Tyrannus complexus osculatusq; viros obnixè rogare coepit, ut se tertiū in societatē amicitiaq; reciperēt & ascriberēt. Verùm illi

ταῦτα ἀκριβῶς, καὶ δεῖ αὐτὸ ἀπο-
θνήσκειν, εἰπεῖν τὸ Φιντίαν, ὅτι εἰ οὕτ-
ως αὐτῷ δέδοκται ταῦτα γιγνέσθ-
αξιώσειν γε αὐτὸν δοθῆναι τὸν λοι-
πὸν ἡμέρας, ὅπως οἰκονομήσηται
τά τε καθ' ἑαυτὸν, καὶ τὰ χρήματα Δά-
μωνα. σωώζων γὰρ οἱ ἄνδρες οὗτοι
καὶ ἀκοινωνήτων ἁπάντων. Πρεσβύ-
τερος δ' ὢν ὁ Φιντίας, τὰ πολλὰ
ἤδη περὶ οἰκονομίαν ἦν εἰς αὐτὸν ἀ-
ναληφώς. ἠξίωσεν οὖν ἐπὶ ταῦτα
ἀφεθῆναι, ἐγγυητὴν καλέσας τὸν
Δάμωνα, ἔφησαν. ὁ Διονύσιος θαυ-
μάσας τε καὶ ἐρωτήσας εἰ ὄζιν ὁ
ἀνθρωπος ἔτος, ὡς τις ἀποθνήσκει
θανάτῳ γιγνέσθ ἐγγυητής. φησαντος
δὲ τοῦ Φιντίου μεταπέμψασθαι γιγνέσθ
τὸν Δάμωνα καὶ διακούσαντα τὰ
συμβεβηκότα, φάσκειν ἐγγυήσα-
σθαί τε, καὶ μενεῖν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἐκ-
νέλθῃ ὁ Φιντίας. αὐτὸς μὲν οὖν ἐπὶ
τούτοις εὐθὺς ἐκπλαγῆναι ἔφη. ἐκεί-
νους δὲ τοὺς ἐξ ἀρχῆς εἰσαγαγόντας
τὸν διάπειρον, τὸν Δάμωνα χλευά-
ζειν, ὡς ἐγκαταλελειφθησόμενον, καὶ
συκοφαντίας ἕλαφον ἀντιδεδόσθαι λέ-
γειν. ὕστερος δ' ἦν ἤδη τῇ ὑστεραίᾳ περὶ
δυσμάς, ἥκων τὸν Φιντίαν ἁλισθη-
σόμενον. ἐφ' ᾧ πάντας ἐκπλαγῆ-
ναί τε καὶ δυληθῆναι. αὐτὸς δ' ἔ-
φη, περιβαλών τε καὶ φιλήσας
τοὺς ἄνδρας, ἀξιῶσαι ἕβδομον αὐτὸν
εἰς τὴν φιλίαν παραδέξασθαι. τοὺς δὲ

» μηδενὶ ξόπῳ, καίτοι λιπα-
» ρούντος αὐτοῦ, συγκαταθεί-
» ναι εἰς τοιοῦτον. Καὶ ταῦτα
μὲν ὁ Ἀριστόξενος, ὡς παρ' αὐτοῦ Διονυσίου πυθόμενος φησί. λέγεται δὲ ὡς καὶ ἀγνοοῦντες ἀλλήλους οἱ Πυθαγόρειοι ἐπειρῶντο φιλικὰ ἔργα διαπράττεσθαι, ἔστε καὶ εἰς ὄψιν μηδέποτε ἀφιγμένων, τινὰ τιμήσειόν τι λαβεῖν, τῶ μετέχειν αὐτοῖς λόγων, ὡς τ' ἂν τοιῶνδε ἔργων μηδ' ἐπαινέτην τὸν λόγον ἀπίσασθαι. ὡς ἔστι καὶ τοὺς ἀπουσαίους ἄνδρας, καὶ πρωτίστους γῆς * οἰκοῦντας, φίλους εἶναι ἀλλήλους πρὶν ἢ γνωρίσασθαι καὶ προσηγορεύεσθαι. καταχθῆναι γοῦν φασὶ τοῖς Πυθαγορείων τινὰ μακρὰν, καὶ * ἐφήλιον ὁδὸν βαδίζοντα εἰς τὸ πανδοχεῖον. ἔστε νόσου δὲ καὶ ἄλλης παντοδαπῆς αἰτίας, εἰς νόσον μακρὰν τε καὶ βαρεῖαν ἐμπεσεῖν, ὡς τ' ἐπιλιπεῖν αὐτὸν τὰ ἐπιτήδεια. τὸ μὲν τοι πανδοχεῖα, εἴτε εἰς ἕκαστον ἀνθρώπων, εἴτε καὶ ξενοδοχεῖ πάντα παρέχεσθαι, μήτε ὑπηρέτας τινὰς φροντίζοντι μήτε δαπάνης μηδεμίας. ἐπειδὴ δὲ κρεῖττον ἦν ὁ νόσος, τὸ μὲν ξενοδοχεῖον * ἐλόμενος γράφει τοῖς παρὰ

nullo modo, etsi ipso admodum obtestante obsecrante q; in hoc illi assensi sunt, nec tale in hominem beneficium conferre voluerunt. Atque hæc Aristoxenus, quasi ex ipso Dionysio audita commemorat. Ajūt verò Pythagoricos ignorātes sibi mutuo etiam conatos officia amicitiæ exhibere, idq; ab iis etiam tentatum, qui nequaquam sub aspectum veniſſent, quum signum aliquod volent capere, ut eorundem sermonum participes sint, ita ut istiusmodi operibus ne illū quidem sermonem suspectum habeant, nec illi fidem derogent. Vsque adeò ut illi, qui viri boni sunt, quàm lōgissimè terrarum habitantes inter se amicitiæ leges obſervent antè, quàm ullam inter se notitiam paraſſent, & alter alterum mutua consalutatione cōpellarint. Itaq; quendam ex Pythagoricis aiunt, cùm longam eamq; diurnam viam pedibus confeciſſet, indiverſorium publicum fuiſſe delatum. ac præ lassitudine & alia non simplici causa, cum in longum gravemq; morbum incidiſſe, ita ut cùm vitæ neceſſaria deſtituerent. Verùm caupo vel cum mistratione cactus ergo hominē, vel etiam commendatione omnia, quæ neceſſaria forent, suppeditabat, nulli hæc officio, nec ullis sumptibus parcens. Quum autem violentior eſſet morbus atque eis præualeret, ipsumque moriturum eſſe scripſiſſet cum symbolum

bolum quodpiam in tabula, atq; hoc misisse ad caupónem, ut eum vicissim beneficio afficeret, tabula propter viam publicam projecta, diligenter considera, inquit, ecquis ex pertranseuntibus, symbolum lectitaturus sit. Nam hunc ei persoluturũ esse, ajebat, quidquid erga se sumptuũ fecisset, ac pro se gratiam repensurum. Caupo postquàm exspiravisset eum sepeliit, ejusq; cadaver ultimo honore affecit, nullam quidem spem habẽs, se sumptus, quos fecerat, recepturum esse, neque se ullo ab quopiam eorum, qui tabulam lecturi essent, beneficio ac remuneratione iri affectum. Nihilominus tamen morientis jussibus motus & perterritus, tabulam passim in medium exponere conabatur. Longo verò tempore pòst quidam Pythagoricorum isthac trasiens tabulæ adstitit, &c, quis fuisset, qui symbolum posuerat, intellexit, reque omni exquisitè cognita, caupoui multo amplius pecuniæ, quàm insumsisset, persolvit. Sanè Clinian Tarentinum ajunt, quum audiret, quemadmodum Proëtus filii Cyrenæus Pythagoricorum fortunarum æmulator & studiosus, de omnibus fortunis suis periclitaretur, pecuniis satis amplis collectis Cyrenẽ versus navigavisse, hùncq; profectionem suscepisse, ut res Proïricorum

βολον ἐν ὁδῷ κεῖται, ὃ ὅπως εἴλοιτο ἀντιπάθοι * ἐκρίνας ἢ δέλτον παρὰ τὴν ὁδὸν, διασκοπεῖ ὅς τις τῶν παρόντων ἀναλήψεται τὸ σύμβολον. τοῦτον γὰρ ἔφη αὐτῷ ἀποδώσειν τὰ ἀναλώματα, ἅπερ εἰς αὐτὸν ἐποιήσατο, & χάριν ἀντίσειν ὑπὲρ ἑαυτοῦ. τὸν δὲ πανδοχέα μὴ πρὶν τελευτῆσαι τε καὶ ἐπιμεληθῆναι τοῦ σώματος αὐτοῦ. μὰ μὲν τοίνυν, ἐλπίδας ἔχων τοῦ κομίσασθαι τὰ δαπανήματα, μή τι γε & παρὰ εὐπαθεῖν παρὰ τινὸς τῶν ἀναγνωριούντων τὴν δέλτον. ὅμως μέντοι διαπειρᾶσθαι ἐκπεπληγμένον τοῖς ἐντόλοις, ἀντιθέναι τε ἑκάστοτε εἰς τὸ μέσον τὸν φίναξα. χρόνῳ δὲ πολλῷ ὕστερον τῶν Πυθαγορικῶν τινα παριόντα ἐπιστῆναί τε & μαθεῖν τὸν θέντα τὸ σύμβολον, ἐξετάσαντά τε τὸ σύμβολον, καὶ τῆς παραδοχῆς πόλλῳ πλέον ἀργύριον ἀντῖσαι τοῦ δεδαπανημένου. Κλεινίαν γε μὲν τὸν Ταραντῖνον φασὶ πυθόμενον, ὡς Πρᾶτος ὁ Κυρηναῖος τῶν Πυθαγορείων λόγων ζηλωτὴς ὤν, κινδυνεύοι περὶ πάσαις τοῖς οὐσίαις, συλλεξάμενον χρήματα, πλεῦσαι ἐπὶ Κυρήνης καὶ ἐπανορθώσασθαι τὰ τῶ Πρόου

ρου πράγματα, μὴ μόνον τὴν μειῶσαι τὴν ἑαυτῆ οὐσίαν ὀλιγωρήσαντα, ἀλλὰ μηδὲ τὸν ὄγκον τοῦ πλοῦ κίνδυνον πεῖσάντα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ Θέσσερα τὴν Ποσιδωνιάτιδα ἀκοῇ μόνον ἱστορεῖτα, ὅτι Θυμαρίδης εἴη Πάριος τῶν Πυθαγορείων, εἰνίκα συνέπεσεν εἰς ἀπορίαν αὐτὸν καταστῆναι ἐκ πολλῆς περιουσίας, πλεῦσαι φασὶν εἰς τὴν Πάρον, ἀργύριον συχνὸν συλλεξάμενον καὶ ἀναπτήσασθαι αὐτῷ τὰ ὑπάρξαντα. καλὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα τῆς φιλίας τεκμήρια. πολὺ δὲ τούτων θαυμασιώτερα ἦν τὰ περὶ τῆς κοινωνίας τῶν θείων ἀγαθῶν, καὶ τὰ περὶ τὴν τοῦ ὁμοιότατος, καὶ τὰ περὶ τὴν θείας ψυχῆς παρ' αὐτοῖς ἀφορισθέντα. παρήγγελλον γὰρ ἀλλήλοις μὴ διασπᾶν τὸ ἐν ἑαυτοῖς θεῖον, ὑκοῦν εἰς διαφορᾶς τινας, καὶ πρὸς τὸ θεὸν ἕνωσιν, καὶ τὴν τοῦ νοῦ κοινωνίαν, καὶ τὴν τῆς θείας ψυχῆς ἀπέβλεπεν αὐτοῖς ἡ πᾶσα τῆς φιλίας σπουδὴ δι' ἔργων τε καὶ λόγων· τούτου δὲ ὑκ ἂν ἔχοις εὑρεῖν ἄλλο βέλτιον, ὅτε ἐν λόγοις λεγόμενον, ὅτε ἐν ἐπιπονεύμασι πραττόμενον. οἶμαι δὲ ὅτι καὶ πάντα τὰ φιλίας ἀγαθὰ ἐν αὐτῷ περιέχεται. διόπερ καὶ ἡμεῖς ὅσον

minutas in meliorem ſtatū ac cōditionē reſtitueret, non modò re ſuâ familiari quā imminuturus eſſet, contētâ, verùm etiā navigationis ne quidem diſcrimen & periculum ſubterfugit. Ad eundem modum etiam Theſtoreē Poſſidoniateē ajunt, cùm ſolùm ex rumore intelligeret Thymaridem Parium de ſecta eſſe Pythagoræorū, cùm in eam calamitatem deveniſſet, ut fortunis omnibus, iſſque haud ſanè mediocribus, ſed peramplis eſſet everſus, navigationē inſtituiſſe in Parū inſulā, collectaq; affatim pecunia ei fortunas, quæ prius fuerant, recuperaviſſe. Pulchra igitur & eximia hæc quoque ſunt amicitiæ indicia. Multò autem hiſce ea admirabiliora erant, quæ de communione ſanctorum bonorum, quæque item de mentis conjunctione atque animo divino apud ipſos definita determinataque erant. Admonebant enim ſeſe mutuo, ne deum, qui in ipſis eſſet, diſcerperent. Itaque in divinam quandam commiſſionem atque unionem cum Deo, & mētis animæque divinæ communionem, apud ipſos univerſum animicitiæ ſtudium tum re, tum verbis reſpiciebant. Eo autem nemo aliud quid melius vel verbis vel libris prolatum, nec ſtudiis etiam factum invenire poterit. Omnia autem amicitiæ bona in eo contineri exiſtimo, quapropter & nos in hoc ve-

luti capite omnes meliores Pythagoricæ amicitiæ conditiones complexi, plura de ea dicere, supersedemus.

CAP. XXXIIII.

Sparsim quædam commemorantur, quæ tum dixerit, tum fecerit ipse Pythagoras, vel posteri, qui eius Philosophiam exceperunt, quæ scilicet dicta non suns suo loco, cùm ordinariè ejus virtutes exponerentur.

QUandoquidem hoc modo ex ordine, sed generatim expositimus de Pythagora & Pythagoricis, Pythagoræorumque institutis, agedum deinceps etiam sparsim expositiones dici solitas in medium afferamus, quæ omnes sub ordinem jam prædictum non cadunt. Fertur igitur præceptum ab ipsis fuisse omnibus, ut lingua patria uterētur, quotquot ex Græcis hominibus ad hanc communionē accessissent. Non enim probabant peregrinis linguis quenquam & moribus uti. Accedebant verò etiam ad sectam Pythagoricam homines externi, Messenii scilicet & Lucani, Picētini & Romani. Accessit & Metrodorus Thyrsi filius, qui Epicharmi fuit pater, ejusque doctrinæ pleraque ad artem medicam transtulit, patris orationes interpretās. Ad fratrem ait, Epicharmum, & ante hunc Pythagoram dialectorum seu idiomatum Græcanicorum omnium optimam Doricam accipere. Quemadmodum & Musices concentum. Et quidem Ionicam Aeolicamque lin-

περ ἐν κεφαλαίῳ τούτῳ τὰ σπάνια συλλαβόντες τῆς Πυθαγορικῆς φιλίας πλουσιωτέραν ποιήσομεν τὴν πλείω περὶ αὐτῆς λέγειν.

Κεφ. λδ.

Σποράδην τινὲς ἀφηγήσεις περὶ ὧν εἶπε καὶ ἔπραξε Πυθαγόρας αὐτὸς, ἢ οἱ ἀληθέστερον αὐτῷ τὴν φιλοσοφίαν ἐκπεπαιδευμένοι εἰς τὸ τεταγμένον καὶ ἀρκτικὸν περὶ αὐτῶν διήγησιν.

ΕΠειδὴ καὶ ἤδη τὰ μέχρι τοῦδε ὑπὸ διηλθομεν περὶ Πυθαγόρου τε καὶ τῶν Πυθαγορείων, ἴσως δὴ τὸ μὴ τάττειν καὶ τὰς σποράδην ἀφηγήσεις εἰωθυίας λέγεσθαι ποιησώμεθα, ὅσαι οὐ χωροῦσιν ὑπὸ τὴν προειρημένην τάξιν. λέγεται τοίνυν ὡς φωνῇ χρῆσθαι τῇ πατρῴᾳ ἅπασιν παρήγγελλον, ὅσοι τῶν ἑλλήνων προσῆλθον πρὸς τὴν κοινωνίαν ταύτην. τὸ γὰρ ξενίζειν οὐκ ἐδοκίμαζον. προσῆλθον δὲ καὶ ξένοι τῇ Πυθαγορείῳ αἱρέσει καὶ Μεσσηνίων καὶ Λευκανῶν καὶ Πικεντίνων καὶ Ῥωμαίων. καὶ Μητρόδωρός τε ὁ Θύρσου τοῦ πατρὸς Ἐπιχάρμου, καὶ τῆς ἐκείνου διδασκαλίας τὰ πλείονα πρὸς τὴν ἰατρικὴν μετενήνεχας, ἐξηγούμενος τοὺς τοῦ πατρὸς λόγους. πρὸς τὸν ἀδελφὸν φησὶ, τὸν Ἐπίχαρμον, καὶ πρὸ τούτου τὸν Πυθαγόραν τῶν διαλέκτων ἀρίστην λαμβάνειν τὴν Δωρίδα καθάπερ καὶ τὴν ἁρμονίαν τὴν Μουσικῆς. καὶ τὴν μὲν Ἰάδα καὶ τὴν Αἰολίδα

λίδα μετειχηκέναι τῆς διαχρώματος προσῳδίας, Ἀττίδα δὲ καὶ ἀκριβέστερον μετειχηκέναι τοῦ χρώματος. τὴν δὲ Δώριον διάλεκτον ἐναρμόνιον εἶναι συστήσασθαι ἐπὶ τῆς φωνήεντα γραμμάτων. τῇ δὲ Δωρικῇ διαλέκτῳ μαρτυρεῖν τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὸν μῦθον. Νηρέα γὰρ γῆμαι Δωρίδα τὴν Ὠκεανοῦ. τούτῳ δὲ μυθεύεσθαι γεγενῆσθαι τὰς πεντήκοντα θυγατέρας, ἐν αἷς καὶ τὴν Ἀχιλλέως μητέρα. λέγειν δέ τινας φασὶ Δευκαλίωνος τοῦ Προμηθέως, καὶ Πύρρας τῆς Ἐπιμηθέως γεγενῆσθαι δῶρον, τὴν δὲ Ἑλλάνα, τὸν δὲ Αἴολον. ἐν δὲ τοῖς Βαβυλωνίων ἀναφέρειν ἥρωϊ, Ἑλλάνα γεγενῆσθαι Διὸς καὶ δῶρον καὶ Ξοῦθον, καὶ Αἴολον, οἷς ὑφηγουμένοις καὶ αὐτὸν εἰς Ῥόδον. ὁποτέρως μὲν οὖν ἔχει περὶ τῆς ἀρχαίων δὲ συμφέρειν ἡγήσασθαι ταχέως, τοῖς νεωτέροις καταμαθεῖν. ὁμολογούμενον δὲ δεῖ καθάπερ τῆς ἱερέων συναγωγῆς τὸ ἀριστοκρατικὸν εἶναι τῆς διαλέκτου τὴν Δωρίδα, καὶ δὲ ταύτης τῆς Αἰολίδα, μιγέντων ἀπὸ Αἰόλου Ἰωνόμου. Ξούθου δὲ τὸν Γλαῦκον γεγονότα ἐκ Γενοῦς τῆς Ξούθου. Τετάρτην δὲ τὴν Ἀττί-

guas participes esse coloris prosodiæ seu accentus. Atticam verò colorum nimis luxuriosè & abundanter fuisse studiosam. Doricam autem dialectum numerosam ac probè constitutam, apteque ex vocalibus literis esse connexam. Huic linguæ ipsam antiquitatē ac fabulam testimonium perhibere. Siquidem Nerea Doridem Oceani filiam in uxorem duxisse. Huic autem fabulæ tradunt natas fuisse illas quinquaginta filias, è quarū numero fuerit & Thetis Achillis mater. Quosdam verò ait perhibere, linguam tum Græcanicam, tum etiam Acolicam Deucalionis, qui filius erat Promethei, & Pyrrhæ, quæ Epimethei filia, donum esse & munus. In Babyloniorum aūt factis audire se Hellenem Iove natam fuisse. huius deinde donum exstitisse & Xuthum & Æolum, quorum ductu atque imperio ipse in Rhodum usque insulam quoque secutus sit. Cæterūm utro modo se res habeat de antiquis illis, haud ita facilè fuerit, quod verum est, percipere, & inuenibus perdiscere. In confesso autem est ex utraque eam sacra scilicet, quàm prophana historia astrui, linguam Doricam reliquiarum omnium longè esse antiquissimam. Post hanc Æolicam, quæ ab Æolo nomen sortita est. Tertiam verò esse Ionicam, quæ ab Ione Xuthi filio exstitit. Quartam esse Atti-

cam, cui hoc fuerit impositum nomẽ ab Creusa Erechthei filia. sic autẽ vocitatam tribus seculis post eos, qui prius apud Thracas vixerunt, & Erithyæ raptum, uti pleræque historiæ declarant. Orpheum item, qui omniũ poetarum antiquissimus fuit, Dorica usum dialecto. In medicina eos maximè ajunt recipere ipsesiem illam, quæ est de victus ratione ac modo, inque eo hoc agere, ut sintquàm exactissimi expertissimique, & conari primum quidem, ut perdiscant signa temperamẽti, tam cibi quàm potus, itẽq; quietis: Deinde de ipsa cõditione & quasi constructione earum rerum, quæ assumuntur, penè primos conatos fuisse & commentari aliquid & definire. Pythagoræi etiam præcæteris, qui ante eos fuerunt, maximè adhibent. cataplasmata & emollientia remedia, medicamenta verò seu potiones minus probant: illis verò ipsis maximè utuntur in hulceribus seu suppurationibus. in incisionibus autem & ustionibus omnium minimè adhibent, & admittunt. Vtuntur verò etiam eæ minibus ad nonnullas infirmitates atque invaletudines pellẽdas. Eos verò fugere & evitare dicuntur, qui disciplinas cauponantur, aniculisque ceu diversoriis januas aperientes quibusvis, qui accedunt, hominibus. Quod si autem ne sic quidem invenerint, quibus juven-

δὲ τεθειμένῳ ἀπὸ Κρεούσης τῆς Ἐρεχθέως, πληθείσας δὲ ἕξ σὶ γλυκαῖς ὕστερον τῶν πρότερον κατὰ Θράκας καὶ τὴν Ἐρεθηΐδας ἁρπαγήν, ἃς οἱ πλείους τῶν ἱστορικῶν ἀποφαίνουσι. κεχρῆσθαι δὲ τῇ Δωρικῇ διαλέκτῳ καὶ τὸν Ὀρφέα φασὶ πρεσβύτερον ὄντα τῶν ποιητῶν. [Τῆς δὲ ἰατρικῆς μάλιστα φασὶν αὐτοὺς ἀποδέχεσθαι τὸ διαιτητικὸν εἶδος, καὶ εἰς ἀκριβείας τοῦτο ἐξεργάζεσθαι, καὶ πειρᾶσθαι πρῶτον μὲν καταμανθάνειν σημεῖα συμμετρίας πρῶτόν τε καὶ σιτίου καὶ ἀναπαύσεως. Ἔπειτα περὶ αὐτῆς τῆς κατασκευῆς αὐτῶν προσπραγματεύεσθαι πρώτους ὑπολαμβάνειν τε πραγματεύεσθαι καὶ διορίζειν, μάλιστα δὲ καὶ τῶν πλασμάτων ὧν πλείστους τοὺς Πυθαγορείους. ἧττον προσέχειν τὸν περὶ τὰ φαρμακεῖα τρόπον, δοκιμάζειν, αὐτῶν δὲ τούτων πρὸς τὰς ἑλκώσεις μάλιστα χρῆσθαι. τὰ δὲ περὶ τὰς τομὰς καὶ καύσεις ἧκιστα πάντων ὑπομένειν καὶ χρῆσθαι δὲ ἔνια ἐπιδαῖς πρός τινα τῶν ἀῤῥωστημάτων. παραιτεῖσθαι δὲ λέγονται τοὺς τὰ μαθήματα καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς ἐντεύξεις περιδεχόμενα ἀνθρώπους καὶ τὰ πρόθυρα ἐπανοίγοντας παντὶ τῷ προσιόντι. Ἐὰν δὲ μηδὲ οὕτως εὑρίσκωσιν οἷς τὰ ἀγαθὰ ταῦτα ἐπιτηδεύουσι, αὐτοὶ ἐπιζητοῦσι εἰσιτέας πόλεις καὶ συλλήβδην ἐρασταβιοῦσι τὰ γυμ-

τὰ χυμιάσια καὶ τοὺς νέους, καὶ μισθὸν τῶν ἀτιμήτων πράττοντας. αὐτὸν δὲ συμπυρπλᾶσθαι πολὺ τῶν λεγομένων, ὅπως οἱ μὲν καθαρῶς παιδδόμενοι σαφῶς αὐτῶν μεταλαμβάνωσιν. οἱ δὲ ὥσπερ Ὅμηρος φησὶ τὸν Τάνταλον λυπῶνται παρόντων αὐτῶν ἐν μέσαις τῇ ἀκουσμάτων. μηδὲν ὠφελοῦντας. λέγειν δ' αὐτοὺς οἶμαι καὶ περὶ τὸ μισθοῦ διδάσκειν τοὺς προσιόντας, οὓς καὶ χείρους τῶν ἑρμοχλύφων, καὶ ἐπὶ διφρίων τεχνιτῶν ἀποφαίνουσι. τοῦ μὲν γὰρ ἐνδομίου τινὸς Ἑρμοῦν ζητεῖν εἰς τὸν ἁρμόττουσιν τῆς μορφῆς ξύλον ἐπιτήδειον. οὓς δὲ πρὸς χείρους ἐκ πάσης φύσεως ἐρχάζεσθαι τὴν ἀρετῆς ἐπιτήδευσιν. προνοεῖν δὲ δεῖν μᾶλλον λέγουσι φιλοσοφίας, ἢ γονέων καὶ γεωργίας. τοὺς μὲν γὰρ γονέας καὶ τοὺς γεωργοὺς αἰτίους εἶ τοῦ ζῆν ἡμᾶς· τοὺς δὲ φιλοσόφους καὶ παιδεύσεις εὖ ζῆν, καὶ φρονήσαι τὴν ὀρθὴν οἰκονομίαν εὑρόντας. ὅτε δὲ λέγειν ἢ τι συγγράφειν ἤθως ἤξιε, ὡς πᾶσι τοῖς ἐπιτυχοῦσι, καὶ ἀδήλοις ἐξ τὰ ῥηθησόμενα, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο πρῶτον διδάξαι λέγεται Πυθαγόρας τοὺς αὑτοῦ προσφοιτῶντας, ὅπως ἀκρασίας ἅπασης καθαρεύσαντες, ἐν

tur, eos in urbes effusos, &, ut summatim dicam, re ipsa involant in gymnasia, atque iis operam suam locant, juvenesq; ad se pelliciunt, & mercedem colligunt inæstimabilem. Ipsum verò simul multa ex iis, quæ dicuntur, occultare, ut qui purè instituti sunt, illorum palam participes evadãt. Alii, ut inquit Homerus de Tantalo, contristantur, dum præsentes sunt in mediis lectionibus ac auditionibus, nec re ulla fruuntur. Suspicor autem eos etiam dicere de iis, qui propter pretiũ illos, qui accedunt, docent, quos etiam pejores statuariis & artificibus curulib. declarant: Etenim cùm quis Mercuriũ vult fingere, vt eum alicubi statuat, is quærit in formæ constitutionem lignum accommodũ. alios verò ex quavis natura promptè studium virtutis operari. Philosophiæ verò majorem curam adhibendã esse ajunt, quàm parentum atq; agriculturę. Siquidem parentes & agricolas autores esse quod vivamus: homines verò Philosophos ac magistros ut & benè vivamus & recta vitę administratione inventa sapiamus. Ita aũt sua instituebat, ut nec dicere, nec conscribere vellet, ne, quę sentiret, quibusvis obviis innotesceret. Verùm hoc ipsum Pythagoras discipulos suos primùm docuisse dicitur, ut ab omni intemperantiâ se purgantes sermones cum gaudio animique

lætitia, silentióve, quos audituri essent, conservent. Itaque qui primus indignis enuntiavisset aptæ itemq; ineptæ conjunctionis naturam, ut orationum fierent participes, ita ajunt ab ædibus arceri & prohiberi solitos fuisse, ut non ex communi solùm convictu usuque domestico exterminati sint: sed ipsius etiam sepulchrum fuisse structum paratumque veluti hominis qui ex communi hominum vita ac familiaritate decessisset, iamque alius quodam modo factus esset. Alii divinum illis numen etiam iratum esse asseverant, qui Pythagoræ mysteria enuntiavissent. Eum enim penitus interiisse & mari absorptum fuisse, qui impiè egisset, hoc est, qui indicavisset contuberniũ, quod illi ab viginti quos habebat, angulis εἰκοσαγώνου σύστασιν vocabant. Hoc verò habebat duodecim sedilia, unumque erat ex quinque dictis firmis ac stabilibus figuris, quæ in sphæram globumque producerentur. Nonnulli verò illi homini, qui de rationis experte forma, simulque de inepta conjunctione enunciavisset, hoc usu venire dixerunt. Cæterùm universa Pythagoræ institutio, vivendi regula seu ratio agendi peculiarem habebat morem, eratque sacramentis ceu tesseris quibusdam involuta, similis ænigmatibus quibusdam & griphis apophthegmatum, quæ ab magnis & fortibus ho-

ἐχεμυθησίᾳ φυλάττωσιν, ὡς ἂν ἀκροάσονται λόγους. τὸν γοῦν πρῶτον ἐκφάναντα τὴν τῆς συμμετρίας καὶ ἀσυμμετρίας φύσιν τοῖς ἀναξίοις μετέχειν τῶν λόγων, οὕτω φασὶν ἀπορραγῆναι, ὡς μὴ μόνον ἐκ τῆς κοινῆς συνηθείας καὶ διαίτης ἐξοικισθῆναι, ἀλλὰ καὶ τάφον αὐτοῦ κατασκευασθῆναι, ὡς δὴ τοῦ μεταχωρήσαντος ἐκ τοῦ μεταξὺ ἀνθρώπων βίου, τοῦ ποτε ἑτέρου γενομένου. οἱ δὲ φασὶ καὶ τὸ δαιμόνιον νεμεσῆσαι τοῖς ἐξαφορέσασι τοῦ Πυθαγόρου ποιησαμένοις. φθαρῆναι γὰρ ἀσεβήσαντα ἐν θαλάσσῃ τὸν δηλώσαντα τὴν τοῦ εἰκοσαγώνου σύστασιν. τοῦτο δ' ἦν δωδεκάεδρον ἐν τοῖς πέντε λεγομένοις σχημάτων, εἰς σφαῖραν ἐκτείνεσθαι. ἔνιοι δὲ τὸν περὶ τῆς ἀλόγου καὶ τῆς συμμετρίας ἐκφέροντα τοῦτο παθεῖν ἔλεξαν. ἰδιόρρυθμός τε μὴν καὶ συμβολικὴ ἦν ἡ σύμπασα Πυθαγορείων ἀγωγή, αἰνίγμασί τισι καὶ γρίφοις * ἀποφθεγμάτων ὁμοία, διὰ τὸ ἀρχαΐζειν τὸ χαρακτῆρι καθά-

καθάπερ καὶ τὰ θεῖα τῷ ὄντι καὶ πυθόχρηστα λόγια, δυσπαρακολούθητά πως καὶ δυσερμήνευτα φαίνεται τοῖς ἐκ παρέργου χρησμῳδουμένοις. τοσαῦτα ἄν τις καὶ ἀπὸ τῆς ἱστορίας λεγομένων τεκμήρια ἂν παράθοιτο περὶ Πυθαγόρου τε καὶ τῆς Πυθαγορείων.

minibus producta essent, quòd charactere & forma orationis prisca uterentur, quemadmodum & ea, quæ verè divina sunt, & ab Deo edita oracula videntur inimitabilia, quæque nemo sequi & interpretari possit iis, qui quasi aliud agendo & obiter responsa petunt. Atque hæc talia & tanta quis etiam ab iis, quæ sparsim ab eo dicta fuerunt indicia, cùm de Pythagora, tum etiam de Pythagoreis apposuerit.

Κεφ. λε.

Τίς ἡ ἐπανάστασις κατὰ τῶν Πυθαγορείων ἐγένετο, καὶ παρ' οὗτινος Πυθαγόρας, καὶ διὰ τίνας αἰτίας ἐπιβουλὴ αὐτοῖς οἱ Τυρρήνιοι καὶ ἀλιτήριοι ἄνδρες.

CAP. XXXV.

Quomodo in Pythagoreos fuerit insurrectum, atq; ubi fuerit Pythagoras, & propter quas causas Tyrannici & exitiales scelestiq; homines ipsis sint impositi.

Ἦσαν δέ τινες οἱ προσεπολέμουν τοῖς ἀνδράσι τούτοις καὶ ἐπανέστησαν αὐτοῖς. ὅτι μὲν οὖν ἀπόντος Πυθαγόρου ἐγένετο ἡ ἐπιβουλή, πάντες σωμολογοῦσι. διαφέρονται δὲ περὶ τοῦ τότε ἀποδημίας. οἱ μὲν πρὸς Φερεκύδην τὸν Σύριον, οἱ δὲ εἰς Μεταπόντιον λεγόντες ἀποδεδημηκέναι τὸν Πυθαγόραν. αἱ δὲ αἰτίαι τῆς ἐπιβουλῆς πλείονες λέγονται, μία μὲν ὑπὸ τῆς Κυλωνίων λεγομένων ἀνδρῶν, τοιάδε λεγομένη. Κύλων ἀνὴρ Κροτωνιάτης γένει μὲν καὶ δόξῃ καὶ πλούτῳ διαφορεύων τῆς πολιτῆς, ἄλλως δὲ χαλεπὸς ἦσκαὶ βίαιος καὶ θορυβώδης καὶ τυραννικὸς τὸ ἦθος, πᾶσαν προθυμίαν παραλαμβάνων πρὸς τὸ κοινωνῆσαι τῷ Πυ-

Erant autē nonnulli qui cum hisce viris belligerabant, atq; in eos gravissimè concitata seditione insurrexerunt. At enim Pythagora absente insidias structas fuisse uno omnes ore fatentur. Verùm de peregrinatione, quæ tum accidit, discrepant. Alii quidem Pythagoram ad Pherecydem Syrium, alii verò in Metapontium profectum fuisse dictitant. Causæ verò insidiarum plures commemorantur. una ab viris, qui Cylonii vocantur talis refertur. Cylō vir erat Crotoniata, genere quidem & dignitate divitiisq; inter omnes cives primas tenens: sed cætera asperis præditus moribus, violentus & seditiosus, adeóq; tyrannicus, qui omnem alacritatem animíque propensionem ac diligentiam adhibebat, ut cum Pythago-

goræorum vitæ institutis communionem haberet. Cumque ipsum Pythagoram jam senem accessisset, ob causas modo dictas repulsam tulit. Eo verò facto acre & magnum bellum suscepit & ipse Cylo, & ejus amici ac familiares, contra ipsum Pythagoram simul & amicos. Atque adeò gravis & vehemens, adeoque intemperans & immoderata exarsit tum ipsius Cylonis, tum eorum, qui cum ipso quasi in acie constituti ordinatique erant, concertatio æmulatioque, ut ad ultimos usque Pythagoræos ea continuata sit. Pythagoras igitur ob hanc caussam in Metapontium profectus est, ibique mortē cum vita commutasse dicitur. Cylonii verò jam dicti cum Pythagoræis continenter dissidere, omnemq; malevolentiam atque odium ostendere pergebant. Sed interea Pythagoræorum probitas & integritas, itemq; urbium ipsarum voluntas, ut ab istis Respublicas administrari vellent, aliquantisper præpollebant. Ad extremū verò res eousque processit, & usque adeo illis viris est insidiatus, ut in Mylonis ædibus Crotone congregatis Pythagoræis, & de rebus hostilibus consultantibus domo succensa viros exusserint, exceptis duobus Archippo scilicet & Lysside. Qui cùm maximè adulta essent ætate, & maximis corporis viribus, foris concîsi & obtruncati

θαλορείᾳ βίῳ, καὶ προσελθὼν πρὸς αὐτὸν τὸ Πυθαγόραν ἤδη πρεσβύτερον ὄντα ἀπεδοκιμάσθη διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας. ὠργισμένου δὲ τούτου πόλεμον ἰσχυρὸν ἤρατο, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ φίλοι αὐτῷ τε τῷ Κύλωνος πρὸς αὐτόν, τε τὸν Πυθαγόραν καὶ τοὺς ἑταίρους, καὶ οὕτω σφοδρὰ τις ἐγένετο ἔρις καὶ φιλοτιμία αὐτῷ τε τῷ Κύλωνι Κύλωνος, καὶ τῶν μετ' ἐκείνων τεταγμένων, ὥστε διαβεβηκυῖαν μέχρι τῶν τελευταίων Πυθαγορείων. Οἱ μὲν δὴ Πυθαγόρας διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἀπῆλθεν εἰς τὸ Μεταπόντιον, κἀκεῖ λέγεται καταστρέψαι τὸν βίον. οἱ δὲ Κυλώνιοι λεγόμενοι διετέλουν πρὸς Πυθαγορείους στασιάζοντες, καὶ πᾶσαν ἐνδεικνύμενοι δυσμένειαν. ἀλλ' ὅμως ἐπεκράτει μέχρι τινὸς ἡ τῶν Πυθαγορείων καλοκαγαθία, καὶ ἡ τῶν πόλεων αὐτῶν βούλησις, ὥστε ὑπ' ἐκείνων οἰκονομεῖσθαι βέλτιστα περὶ τὰς πολιτείας. τέλος δὲ εἰς τοσοῦτον ἐπιβέβλυσε τοῖς ἀνδράσιν, ὥστε ἐν τῇ Μύλωνος οἰκίᾳ ἐν Κρότωνι συνεδρεύοντων Πυθαγορείων, καὶ βουλευομένων περὶ πολεμικῶν πραγμάτων, ὑφάψασθαι τὴν οἰκίαν, καὶ ἐκκαυσαι τοὺς ἄνδρας, πλὴν δυοῖν, Ἀρχίππου τε καὶ Λυσίδος. ἦσαν τελεώταται ὄντες καὶ εὐρωστότατοι διέξοδοι

σταίσαντο

παύσαντο ἔξω πᾶς. ἡμουένου δὲ τούτου, καὶ λόγον οὐδένα ποιησαμένων τῆς πολλῶν περὶ τὸ συμβάντος πάθους, ἐπαύσαντο τῆς θεμιτολίας οἱ Πυθαγορεῖοι. συνέβη δὲ τοῦτο δι' ἀμφοτέρας τὰς αἰτίας, διάτε τὴν ὀλιγωρίαν τῆς πολεμίων. τῶ τοιούτω γὰρ κὴ τηλικούτω ἡμουένω πάθους, ἀδημίαν ὄχις ροφὴν ἐποιήσαντο, ἔς τε τὴν ἀπώλειαν τῶν ἡγεμονικωτάτων ἀνδρῶν, τῶν δὲ δύο τῆς περισωθέντων, ἀμφοτέρων Ταραντίνων ὄντων, ὁ μὲν Ἄρχιππος ἀνεχώρησεν εἰς Τάραντα, ὁ δὲ Λύσις μισήσας τὴν ὀλιγωρίαν ἀπῆρεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, κὴ ἐν Ἀχαΐᾳ διέτριβε τῇ Πελοποννησιακῇ. Ἔπειτα εἰς Θῆβας μεληθεὶς ἀπεδήμησε τινὸς ἡμουένης, ὅπερ ἐγένετο Ἐπαμινώνδας ἀκροατής, καὶ καλέσαντα τὸν Λύσιν ἐκάλεσεν, ὡς δὴ καὶ τὸν βίον καταστρεψόμενον. οἱ δὲ λοιποὶ τῶν Πυθαγορείων ἀπέστησαν τῆς Ἰταλίας, πλὴν Ἀρχύτου τοῦ Ταραντίνου. ἀθροισθέντες δὲ εἰς τὸ Ῥήγιον, ἐκεῖ διέτριβον μετ' ἀλλήλων. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, καὶ τῶν πολιτευμάτων ἔτι τὸ χεῖρον προβαινόντων, ἦσαν δὲ οἱ ἀπουδαιότατοι τε Φάντων καὶ Ἐχεκράτης καὶ Πολύμναστος καὶ Διοκλῆς Φλιάσιοι, Ξενόφιλος δὲ Χαλκιδεὺς, τῆς ἀπὸ Θράκης Χαλκιδέων,

perierunt. Quod cùm factum esset, & pleriq; de ea clade, quæ accidisset, nec rationem habuissent ullam, nec illi prospexissent, Pythagorei sese à cura rei gerendæ abdicaverunt. Contigit aũt hoc propter utrasque causas, tum propter hostium contemptum. nam cùm tale tantumq; scelus designatum atque edita clades esset, susq; deq; habuerunt, neque in authores animadverterunt: tum etiam propter præstantissimorum virorum internicionem. Ex illis verò duobus, qui conservati erãt, cùm uterq; natione Tarentinus esset, Archippus quidem Tarentum secessit, Lysis verò concepto in contemptionem & despicientiam odio in Græciam discessit, atque in Achaia Peloponnesiaca commoratus est. Deinde propter singulare aliquod studiũ Thebas demigravit, cujus Epaminondas auditor fiebat, & Lysin patrem vocavit, ubi etiam diem suum obiit. Reliqui verò Pythagorei Italia excesserũt, præter Archytam Tarentinum. Rhegii autem congregati, ibiq; collegio facto simul inter se versati sunt. Quum autem temporis progressu ac pedetẽtim publicæ res, earumq; administrationes in deterius procederent, Phanto & Echecrates, itemq; Polymnastus & Diocles ambo Phliasii, adhæc Xenophilus Chalcidensis, ab Chalcide urbe Thraciæ oriundus, omnium cum vir-

tutum, tum literarum homines longè ſtudioſiſſimi optimiq́ue erant. Igitur mores & diſciplinas, quæ fuerant ab initio, obſervarunt. Verùm deficiente illa ſecta, velut in genere omninoq́ue evanuerunt. Atque hæc ſunt quæ cõmemorat Ariſtoxenus. Nicomachus autem cætera cum iis conſentit. Cæterùm inſidias haſce circiter Pythagoræ peregrinationem accidiſſe memorat. Nam ad Pherecydem Syrium præceptorem ſuum in Delum inſulam profectus eſt, ipſum curaturus à morbo, qui vulgò phthiriaſis, &, ut ſic dicam, pedicularis appellatur, in quem inciderat, ut jam morti vicinus eſſe, vel ſi exſtinctus foret, funeraturus. Itaq; qui ab illis rejecti publicaq́; infamia notati erant, tunc in eos irruerunt, atq; omnes prorſus, qui ubiq; eſſent incendio abſumpſerunt, nec non ipſi ab hominibus impudicis Græcisq́; Italiotis dictis, quòd Italiam incolerent, ob hanc rem lapidibus obruti & inſepulti abjecti fuerunt. Tunc igitur contingebat, ut cum ſcientibus ſcientia una deficeret, poſteaquam illa ut res arcana non enunciata, nec docta in ipſorũ pectoribus, eouſque conſervata eſſet. Quæ autem ſola intellectu difficilia, & apud externos aperta atque explicata eſſent, ea paucis admodum exceptis commemorari contigit, quæ nonnulli in aliis nationibus tum verſati, ceu re-

ἐφύλαξαν μὲν οὖν τὰ ἐξ ἀρχῆς ἤθη καὶ τὰ μαθήματα. καίτοι ἐκλειπούσης τῆς αἱρέσεως, ὡς ἐγγυτάτω ἠφανίσθησαν. ταῦτα μὲν οὖν Ἀριστόξενος διηγεῖται. Νικόμαχος δὲ τὰ μὲν ἄλλα συνομολογεῖ τούτοις. παρὰ δὲ τὴν ἀποδημίαν τοῦ Πυθαγόρου φησὶ γεγονέναι τὴν ἐπιβουλὴν ταύτην. ὡς γὰρ Φερεκύδην τὸν Σύριον διδάσκαλον αὐτοῦ νοσοῦντα, εἰς Δῆλον ἐπορεύθη νοσοκομήσων * ἀπ' αὐτὸν φθειριῶντα νοσήματι, τῷ ἰσορρυμένῳ τῆς φθειριάσεως πάθει καὶ κηδεύσων. τότε δὴ οὖν οἱ ἀποστυγηθέντες ἀπ' αὐτῶν καὶ ἐπιλιθοβοληθέντες ἐπέθεντο αὐτοῖς, καὶ πάντας παντάχῃ ἐνέπρησαν, αὐτοί τε ὑπὸ τῶν Ἰταλιωτῶν κατελεύσθησαν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐξερρίφησαν ἄταφοι. τότε δὴ οὖν συμπίπτειν συνέβαινε τὴν ἐπιστήμην τοῖς ἐπισταμένοις. ἅτε δὴ ἄρρητον ἐπ' αὐτῷ ἐν τοῖς στήθεσι διαφυλαχθεῖσαν μέχρι τότε. τάττε δυσύνετα μόνα καὶ διαπύστα παρὰ τοῖς ἔξω διαμνημονεύεσθαι συνέβη, πλὴν ὀλίγων πάνυ, ὅσα τινὲς ἐν ἀλλοδημίαις τότε τυχόντες διέσωσαν ζώπυρα, ἅτινα πάνυ ἀμυδρὰ

μυδρὰ ἐ διυθήρατα. καὶ οὗτοι
μὲν μονωθέντες, καὶ ἐπὶ τῷ συμ-
βάντι οὐ μετρίως ἀθυμήσαντες,
διεσπάρησαν μὲν ἄλλος ἄλλα-
χῆ. καὶ οὐκέτι κοινωνεῖν ἀν-
θρώπῳ τινὶ λόγου τὸ παράπαν ὑπέμενον. μονάζοντες
δ' ἐν ταῖς ἐρημίαις, ὅπου ἂν
τύχῃ καὶ κατάκλεισοι τὰ πολ-
λὰ τὴν αὐτὸς ἑαυτῷ ἕκασος
συνουσίαν ἀντὶ παντὸς ἡσύ-
χιζον. διυλαβούμενοι δὲ μὴ
παντελῶς ἐξ ἀνθρώπων τὸ
φιλοσοφίας ὄνομα, καὶ θεοῖς αὐ-
τοῖ δῆθ' ἅτε ἀπεχθανόμενοι,
διολίσαντες ἅρδην τὸ πλεῖ-
στον αὐτῆς δῶρον, ὑπομνήματά
τινα κεφαλαιώδη καὶ σύμβολα
συστησάμενοι, τά τε τῆς πρισ-
βυτέρου συγγράμματα, ἐ ὧν
διεμέμνητο, σωναλίσαντες κα-
τέλιπον ἕκασος οὗ ἐτύγχα-
νον. τελευτῆσι ἐπισήψαντες τέ-
οις, ἢ θυγατράσιν, ἢ γυναιξὶ
μηδενὶ διδόμεναι τῆς ἐκτὸς
τὰς οἰκίας. αἱ δὲ μέχρι πα-
πόλυ χρόνου τοῦτο διετήρησαν,
ἐκ διαδοχῆς τὴν αὐτὴν ταύ-
τὴν ἐντολὴν ἐπιτελοῦσαι τοῖς ἐπι-
γίνοις. ἐπαιδεύκει Ἀπολλώνιος περὶ
τούτων αὐτῶν, ἐστὶ ὅπου διαφω-
νεῖ, πολλὰ δὲ καὶ προσλέγει
τῆς μὴ ἐρημέρων περὶ τού-

liquias quasdam & scintillas, quæ valdè essent obscuræ & captu difficiles conservarunt. Etenim hi soli derelicti, & ob rem, quæ acciderat, non mediocriter animis consternati, singuli hâc atque illâc fuerunt dissipati, & cum nullo mortalium prorsus vel verbo communicare sustinuerunt. Soli autē illi, qui in locis solitariis agerent, ubicumq; copia daretur, & ut plurimum concluſi suum quisque convictum semper libenterq; accipiebant. Diligēter verò caventes, ne Philosophiæ nomen ex hominibus evaneſceret, prorsusq; occideret, ipsiq; ideò diis inviſi fierent, tanto ipsorum dono ac munere funditùs disperdito, monumenta quædam brevia, quasi parvis capitibus comprehensa ac symbola composuerunt, & scripta ac lucubrationes antiquorum, eaq;, quorum memoriā habebant, ceu in unum fascem collecta, singuli quo in loco versabantur, reliquerūt. Ad ultimum filiis, aut filiabus, aut uxoribus jurejurando obstrictis imperaverunt, ne cuiquam eorum, qui essent extra ipsorum familiam, illa vel darent vel communicarent. Illæ autem multo temporis spacio hoc observarunt, per successionem hoc idem præceptum ad posteros transmittētes. Verūcùm & Apollonius de hisce ipsis alicubi diversū sentiat, multa verò etiā addat eorum, quæ hisce dicta non fue-

runt, agedum hujus quoque narrationem de insidiis in Pythagoreos structis adjiciamus. Ait igitur illos statim à pueris invidiam aliorum secutam fuisse. Siquidem homines, quoad quidē omnibus qui eum accederent, dissetebat, Pythagoram in deliciis pretioque habebant. Postquam verò cum solis discipulis consuetudinem habere cœpit, eviluit de eo existimatio, & authoritas imminuta fuit. Patiebantur quidē ejus, qui extrinsecus adveniret, illum studiosum esse, at qui illi plus, quàm indigenis videbantur deferre, graviter indignabantur, & contra se suspicabātur statui agiq; comitia. Deinde etiam cùm juvenes essent ex numero illorū, qui in magistratu & dignitatibus versantur, itemq; qui fortunæ splendore in reliquis mortalibus eminent, eveni ebat ętate antecedente eos non modo in propriis ædibus primas tenere, verū etiam cōmuniter urbem administrare. Sanè posteaquam magnam societatē coiissent, superarunt numerum omninò trecentorum, sed exigua erat urbis pars, nec iisdem moribus nec studiis administrata. Imò verò quàm diu locū, qui contigit, habuit, & Pythagoras illic versaretur, constitutio post urbis constructionem inveterata, permansit miserrimè afflicta, & quærens ecquo modo posset invenire occasionē mutationis. Postquam autem Sybarim

τοις, φερέ δὴ καὶ τὴν τούτου παρεμπεσώμεθα διήγησιν περὶ τῆς εἰς τὰς Πυθαγορείους ἐπιβουλῆς. λέγεται τοίνυν αὐτῷ ἐκείνοις παρακολουθεῖν μὲν εὐθὺς ἐκ παίδων ὁ φθόνος οὐδαμῆ τῆδε ἄλλων. οἱ γὰρ ἄνθρωποι, μέχρι μὲν διελέγετο πᾶσι τοῖς προσιοῦσι, Πυθαγόραν ἡδέως εἶχον. ἐπεὶ δὲ μόνοις ἐτύγχανε τοῖς μαθηταῖς, ἠλαττοῦτο. καὶ τὸ μὲν ἀξιοῦν ἥκιστος συνεχώρουν ἀκούειν· τοῖς δὲ ἐγχωρίοις πλεῖον φέρεσθαι δοκοῦσιν ἤχθοντο, καὶ παρ' αὐτοῖς ὑπερβάλλον γίνεσθαι τὴν σωφροσύνην. ἔπειτα καὶ τὴν τῶν νεανίσκων ὄψιν ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀξιώμασι, καὶ ταῖς οὐσίαις προεχόντων, σωφρονεῖν προαγούσης τῆς ἡλικίας μὴ μόνον αὐτοὺς ἐν τοῖς ἰδίοις οἴκοις πρωτεύειν, ἀλλὰ κοινῇ τὴν πόλιν οἰκονομεῖν. μεγάλου μὲν ἑταιρείαν συνηγμένην, ἧσαν γὰρ διακόσιοι, μικρὸν δὲ μέρος τῆς πόλεως οὖσι τῆς οὐκ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἤθεσιν, οὐδ' ἐπιτηδεύμασιν ἐκείνοις πολιτευομένης. οὐ μὴν, ἀλλὰ μέχρι μὲν οὗ ἡ ὑπάρχουσα χώρα ἐκέκτητο, καὶ Πυθαγόρας ἐπεδήμει, διέμενεν ἡ μὴ τὸν συνοικισμὸν κεχρονισμένη κατάστασις δυσαρίστως μένη, καὶ ζητοῦσα καιρὸν εὐσταθοῦς μεταβολῆς. ἐπεὶ δὲ Σύβαριν ἐχειρώ-

χειρώσαντο, καὶ ἐκεῖνος ἀπῆλθε, καὶ τὸ δορίκτητον διωκήσαντο μὴ κατὰ πλῆθος χθῆναι καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πολλῶν, ἐξερράγη τὸ σιωπώμενον μῖσος, καὶ διέπεσε πρὸς αὐλοὺς τὸ πλῆθος. ἡγέμονες δὲ ἐγένοντο τῆς διαφορᾶς, οἱ ταῖς συγγενείαις ταῖς οἰκειότητι μάλιστα καὶ θειότητι τῶν Πυθαγορείων, αἴτιοι δ' ἦν. τὰ μὲν πολλὰ αὐτοὺς ἐλύπει τῶν πραττομένων, ὥσπερ καὶ τοὺς τυχόντας ἐφ' ὅσον ἰδία μὲν ἔχε περὶ τοὺς ἄλλους· ἐν δὲ τοῖς μεγίστοις, καθ' αὑτὸν μόνον ἐνόμιζον ἐν τῇ ἀτιμίᾳ. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ μηδένα τῶν Πυθαγορείων ὀνομάζειν πυθαγόραν, ἀλλὰ ζῶντα μὲν, ὁπότε βέλοιντο δηλῶσαι, καλεῖν αὐτὸν θεῖον· ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησαν, ἐκεῖνον τὰν δέρα. καθάπερ Ὅμηρος θεοφαίνει ΕΥΜΑΙΟΝ ὑὸν Ὀδυσσέως μεμαθηκώς,

Τὸν μὲν ἐγὼν ὄκνῳ ξεῖνε καὶ ὑπερφίαλον ὀνομάζειν
Αἰδέομαι, περὶ γάρ μ' ἐφίλει καὶ κήδετο λίην.

Ὅ μεσόπους δὲ μηδ' ἐκ κλίνης ἀναστήσεσθαι ὕστερον, ἢ τὸν ἥλιον ἀνίσχειν, μηδὲ δακτύλιον ἔχοντα θεοῦ σημεῖον φορεῖν, ἀλλὰ τὸν μὲν πα-

urbem in ditionem suam redegissent, atque ille abiit, constituerūtq; regionē bello captam subactamq; in colonias non esse pro plerorumq; libitu describendam, mox odium silentio tectum erupit, & multitudo cum ipsis dissidere cœpit. Hujus autem discriminis ac dissensionis, duces, imò verò authores exstiterunt illi, qui cognatione & sanguine Pythagoreos proximè attigerunt. Multa quidem eos, quæ fiebant, in mœrorem conjiciebant, quemadmodum & quoslvis ex plebe quatenus scilicet sigillatim quisq; erga cæteros affectus erat: sed in primis pessimè habebat dedecus & ignominia, qua illū solū ducebant notari. Nā in more habebāt Pythagorei, ut nemo ex ipsis Pythagoram nominaret: sed cùm illum essent designaturi, adhuc viventē quidem, cum divinum vocabant: at postquam è vita excessit, Illum virum dicebant. perindè ac Homerus EUmæum Ulyssis mentionē facientem declarat:

Hunc hospes veneror, atque hunc vel nomine solo
Exprimere absentem vereor. Nam charus ego illi
Ex curæ fueram præ cunctis & peramatus.

Similli verò modo neque è lecto surgendum esse posteaquam sol oriatur, neque annulum habentem Dei signū gestandum esse: sed observandum qui-

dem esse solem, ut orientem adorarēt: annulum autem ne inducrent, diligēter caventes ne eum afferrent, quum funus effertur, vel ad aliquem locum ferrent, qui immundus esset. Similiter ne quid facerent temerè, quodq; non antè meditati essent, nihilq; quod inconsideratè commissum cogeretur facti rationem reddere: sed mane quidē expromerent, & quasi quid faciendum esset ad manus ponerent: sub noctem autem cùm memoria recolerēt, quid turpe honestúmve designavissent, & simul dum hoc expenderent, memoriam ab ipsis exerceri. Simili modo si quis eorum, qui illius convictus participes sunt, occurrere vel se in locum quempiam conferre jussisset, in illo ut permaneret, donec nocte dieq; redisset. Hac in re Pythagoricis sese assuefacientibus præsens fuit ejus quoq; memoria, quod erat dictum, *nihil temerè dicito*. Omninò verò ut ad mortem usq; aliquid esset præceptum, postremo tempore adhortabatur, *superiorine convictator*, sed quemadmodum in educationibus auguramur bene precando

Hæc quidem communiter omnes, uti antè dixi, adeò contristabant, quoad homines inter ipsos privatos simulsecū institutos siverunt. In eo verò quod præcipiunt, solis Pythagoreis dextram injiciendam, nulli autē ex domesticis

ἐστηρεῖν, ὅπως ἀνίοντα προσεύξωνται, τὸν δὲ μὴ περιτίθεσθαι φυλαττομένους, μὴ προσπέσῃ πρὸς ἐκφορὰν, ἢ τινα τόπον οὐ καθαρόν. ὁμοίως δὲ μήδ' ἀπροσβούλευτον, μηδ' ἀνυπεύθυνον μηδὲν ποιεῖν, ἀλλὰ περὶ μὲν προχειρίζεσθαί τι περισσόν, εἰς δὲ τὰ νύκτα ἀναλογίζεσθαι διὰ τῆς ἀσκήσεως ἅμα τῷ σκοπεῖν καὶ τὴν μνήμην γυμναζομένης. παραπλησίως δὲ εἴ τις τῶν κοινωνούντων τῆς διαίτης ἅπασιν παρεσχεθείη εἰς τινα τόπον, ἢ ἐκεῖνος παραμένειν, ἕως ἔλθοι δὶ ἡμέρας καὶ νύκτας πάλιν, ἐν τούτῳ τῷ Πυθαγορείων ἔθει διαζῶντων μεμνῆσθαι τὸ ῥηθὲν, καὶ μηδὲν εἰκῇ λέγειν. ἄλλως δ' ἄχρι τῆς τελευτῆς ἔτι τι προστεταγμένον, καὶ τὸ ὕστατον καιρὸν παρήγγελλε, μὴ βλασφημεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν ταῖς ἀγωγαῖς οἰωνίζεσθαι μετὰ τῆς εὐφημίας, ὅπερ ἐπαιδεύοντο * διωθουμένους τὴν ἀνδρίαν. τὰ μὲν οὖν ἰδιαίτατα καθάπερ προεῖπον, ἐπὶ τοσοῦτον ἐλύπει κοινῶς ἅπαντας, ἐφ' ὅσον ἔωσαν ἰδιάζοντας ἐν αὐτοῖς τοὺς συμπαιδευομένους. ἐπὶ δὲ τῷ, μόνοις τοῖς Πυθαγορείοις τὴν δεξιὰν ἐμβάλλειν, ἑτέρῳ δὲ μηδενὶ τῶν οἰκείων, πλὴν τῶν

τῷ γονέων, καὶ τῷ τὰς οὐσίας ἀλλήλων μὲν ὑπάρχειν κοινὰς, πρὸς ἐκείνους δὲ ἐξηλλοτριωμένας, χαλεπώτερον ἔφερον οἱ συγγενεῖς. ἀρχόντων δὲ τούτων τῆς διαστάσεως ἑτοίμως οἱ λοιποὶ προσέπιπτον εἰς τὴν ἔχθραν. καὶ λεγόντων ἐξ αὐτῶν τῶν χρόνων Ἱππάσου καὶ Διοδώρου καὶ Θεάγους ὑπὲρ τοῦ κοινωνεῖν τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς συνκλησίας, καὶ διδόναι τὰς εὐθύνας τοὺς ἄρχοντας ἐν τοῖς συνεδρίοις λαχοῦσιν. ἐναντιουμένων δὲ τῶν Πυθαγορείων Ἀλκιμάχου καὶ Δεισμάχου καὶ Μέτωνος καὶ Δημοκλήδους, καὶ διαλυόντων τὸ πάλαιον πολιτείαν μὴ καταλύειν, ἐκράτησαν οἱ τῷ πλήθει συμπορευόντες. μετὰ δὲ ταῦτα συμβάντων τῶν πολλῶν δὲ ἐλομένοις τὰς δημηγορίας κατηγορούντων αὐτῶν ἐκ τῶν ῥητόρων Κύλωνος καὶ Νίνωνος. ἦν δὲ ὁ μὲν ἐκ τῶν εὐπόρων, ὁ δὲ ἐκ τῶν δημοτικῶν. τοιούτων δὲ λόγων μακροτέρων δὲ παρὰ τὸν Κύλωνος ῥηθέντων, ἐπῆλθεν ἕτερος προσποιούμενος μὲν ἐξητηκέναι τὰ τῶν Πυθαγορείων ἀπόῤῥητα, σφαλερὸς δὲ καὶ γλαφυρὸς ἐξ ὧν μάλιστα αὐτοὺς ἤμελλε διαβάλλειν ἐς δὲ τὰ γράμματα βι-

alii quàm parentibus: item in eo, fortunas inter se mutuo communes habendas esse: sed erga eos, qui domestici sūt, prorsus abalienatas: illi qui cognati erant, graviùs ferebant. Illis verò disceptationem & dissidium incipientibus reliqui promptè paratéque ad inimicitiā accedebant & quasi allabebantur. Ac dicentibus ab temporibus usque Hippasi & Diodori, itidemq; Theagis pro salute Reip. se communionē habere tam magistratus quàm publici conventus, & dare magistratus in iis, qui ab Repub. sortitò aliquid acceperunt, justas pœnas. Sed cùm Alcimachus & Dimachus, Meto, & Democledes Pythagorei sese illis opponerent, ac prohiberent, ne patria Respublica ejusq; administratio dissolveretur, plebi multitudiniq; patrocinantes superiores obtinuerunt. Posteà verò cùm plerique ex vulgo intellexissent turbatas divisasque esse conciones publicas, accusationem in ipsos instituunt ex oratoribus Cylo & Ninone. Erat autem ille quidem ab divitibus prognatus, hic verò ex hominib. plebeis. Talib. aūt sermonibus paullò longioribus ab Cylone prolatis plusculum irritabat. Alter subdens quidem Pythagoreorum arcana planè neglecta jacuisse, sed involuta usus forma scripsit rationes, è quibus eos maximè esset traducturus, traditóque scribæ libello

bello, jussit eum legere. Erat autem huic titulus & inscriptio: *Sermo sacer.* Forma verò & adumbratio eorum, quæ scripta erant, hujusmodi ferè fuit: amicos instar divini numinis colendos honorandosque esse, reliquos autem mortales pecudum ritu subjugari. Hanc ipsam sententiam pro Pythagora recordatos in carmine discipulos dicere.

Diis similes atque æquales ducebat amicos.
At reliquos nullóque loco numeróque putabat.

Homerum in suo poëmate maximè pastorem populorum laudibus celebrare. Tacitè namque indicavisse beluas esse reliquos mortales, quæ paucorum imperio subditæ bellum cum cœlibibus gerunt, tanquam authoribus ac magistris factis sortis. *

Admonentem satiùs esse dicere, se uno die taurum esse, quàm per omne ævum bovem. Aliorum consuetudines & leges laudabat. Item jubebat, ut quæ semel cognovissent, iis uterentur. Philosophiam ipsorum contra pleroſque conjurationem esse declarabat. Nullo modo etiam ferendam esse vocem admonebat eorum, qui simul consultant, verùm etiam atque etiam esse cogitãdum, quare in universum in consili-

βλίον ἐκέλευσεν ἀναγνῶσκειν. ἦν δὲ αὐτῷ ἐπιγραφὴ μὲν, λόγος ἱερός. ὁ δὲ τύπος τοιοῦτος τῶν γεγραμμένων, τοὺς φίλους, ὥσπερ τοὺς θεοὺς σέβεσθαι, τοὺς δὲ ἄλλους ὥσπερ τὰ θηρία χειροῦσθαι. τὴν αὐτὴν ταύτην γνώμην ὑφ' Πυθαγόρου μεμνημένους ἐν μέτρῳ, τοὺς μαθητὰς λέγειν

Τοὺς μὲν ἑταίρους ἤγετ' ἴσους μακάρεσσι θεοῖσι.
Τοὺς δ' ἄλλους ἡγεῖτ' οὔτ' ἐν λόγῳ, οὔτ' ἐν ἀριθμῷ.

Τὸν Ὅμηρον μάλιστα ἐπαινεῖν, ἐν οἷς εἴρηκε, ποιμένα λαῶν. ὑμφανίσκειν γὰρ βοσκήματα τοὺς ἄλλους ὄλας, ὀλιγαρχικὸν ὄντα τοῖς ἀγέλαις πολεμεῖν, ὡς ἀρχηγοῖς τοῖς γεγονόσι τῶν κλήρου, καὶ τὰ καθιστάναι τοὺς λαχόντας ἐπὶ τὰς ἐπιμελείας τυραννίδος ὀρέγεσθαι. παραπαλοῦντα κρεῖττον εἶ φάσκειν ἡμέρᾳ μίαν ἡμέραν ταῦρον, ἢ ἀεὶ τὰ αἰῶνα βοῦν. ἐπαινεῖν τὰ τῶν ἄλλων νόμιμα. κελεύειν δὲ χρῆσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν ἐγνωσμένοις καθάπαξ. ἦ φιλοσοφίαν αὐτῶν συνωμοσίαν ἀπέφαινε καὶ τῶν πολλῶν. καὶ παρεκάλει μηδὲ τὴν φωνὴν ἀνέχεσθαι συμβαλλόντων, ἀλλ' ἐνθυμεῖσθαι διότι τὸ παράπαν εἰς ἓν συνῆλθον εἰς

εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἰ τὰς χιλίας ἔ-
πεισαν ἐκείνοι κυρῶσαι τὴν συμβου-
λήν. ὥστε τοῖς μὲν τῶν ἐκείνων δυ-
νάμιν κεκωλυμένοις τῆς ἄλλων ἀ-
κούειν οὐ προσήκει ἐὰν αὐτοὺς λέ-
γειν, ἀλλὰ τὴν δεξιὰν τὴν ἀπ'
αὐτῆς ἀποδεδοκιμασμένην πο-
λεμίαν ἐκείνοις ἔχειν, ὅταν τὰς
γνώμας χειροτονῶσιν, ἢ τὴν ψῆφον
λάβωσιν, αἰσχρὸν εἶναι νομίζοντας
τοὺς ἑξακοσίους μυριάδων περὶ τὴν
Τετράντα ποταμὸν στενοχωρουμέ-
νους ὑπὸ τῶν χιλίων μέρος ἐκείνων,
ἐν αὐτῇ τῇ πόλει φανῆναι κεκρα-
τησαμένους. τὸ δ' ὅλον οὕτω τῇ ἐξ-
βολῇ τοὺς ἀκούοντας ἐξηγρίωσεν,
ὥστε μεθ' ὅλης ἡμέρας μυσεῖα θυ-
όντων αὐτῶν ἐν οἰκίᾳ παρὰ τὸ Πύθι-
ον, ἀθρόοι συνδραμόντες οἷον τ' ἦ-
σαν ἐπίθεσιν ἐπ' αὐλὴν ποιήσα-
σθαι. οἱ δὲ προαισθόμενοι, οἱ μὲν, εἰς
παιδαγώγειον ἔφυγον. Δημοκήδης δὲ
μετὰ τῶν ἐφήβων εἰς Πλάτειαν ἀπε-
χώρησεν. οἱ δὲ καλύσαντες τοὺς νό-
μους ἐχρῶντο ψηφίσμασιν, ἐν οἷς αἰτια-
σάμενοι τὸν Δημοκήδη συνεπαί-
ναι τοὺς νεωτέρους δὶς τυραννίδι, ἕξια
τάλαντα ἐκήρυξαν δώσειν, ἐάν τις
αὐτὸν ἀνέλῃ. ὁ γομένης μάχης
κρατήσας αὐτῶν τὸν κίνδυνον ὑπὸ
Θεάγους ἐκείνοις ἕξια τάλαντα πε-
ρὶ τῆς πόλεως ἐμέρισαν. πολλῶν δὲ
κακῶν κατὰ τὴν πόλιν, καὶ τὴν χώραν ὄν-

um non coiissent, num illi persuasissēt, ut mille suffragiis ratum habuerint consilium. Illis itaque juxta ipsorum potestatem prohibitis, non convenit, ut alios audiant eos dicere: sed dextrā quæ ab ipsis rejecta & reprobrata esset, ipsis haberi hostilem, cùm sententias rogaverint, vel decretum acceperint, turpe esse existimantes, tricies centena milia, quæ circa Terraēta fluvium reliqua manserāt, ab millesima parte illorum in ipsa urbe visa esse seditionibus oppressa, victa, atq; superata. Omninò aūt auditores ea calumnia usq; adeò offendit & exasperavit, ut post dies pauculos scholæ ac Musis consecrata loca, ipsis sacrificantibus in domo ad Pythii Apollinis, confertim accurrentes, potentes fuerint in illos violentis manibus invadere. Verùm illi re priùs cognita, hi quidem in publicum diversorium profugerunt: Democedes verò cum adolescentibus Platéas secessit. Illi autem legibus dissolutis, decretis utebantur, in quibus cùm Democedem accusassent, quòd juniores ad Reipub. administrationem commendavisset per præconem se tria talēta daturos edixerunt, si quis ipsum è medio tolleret. Et pugna facta, ipsoq; beneficio Theagis periculum superante tria illi talēta ex ærario urbis assignarunt. Multis autem malis & incōmodis in civitate illa regioneque exortis

fugitivis in judiciũ rejectis & ſtitis, adhæc tribus civitatibus, Tarentinis ſcilicet Metapontinis & Cauloniatis cura tradita & commiſſa, viſum eſt interfectoribus, qui in ſententiam latam pecuniam acceperant, in Crotoniatarum monumentis ſcriptum eſſe, ejus rei authores in exſilium eſſe fugandos. Iudicio autem inſuper ejecerunt omnes, quotquot ex iis apprehenderunt, qui iſtarum legum decreta indignè ferebant. Ac ſimul in exſilium relegavit eam familiam, quæ diceret liberos nullo modo ab parentibus eſſe avellendos, atque æs alienum novis tabulis præciderunt, terramq; penitùs vaſtatam everterunt & incultam reddiderunt. Cùm autem multorum annorum curriculo in alio diſcrimine periculóq; Timarchus cum ſuis mortem oppetiſſent, Litago etiam, qui ſummus erat dux & ſignifer eorum, qui ſeditiones & tumultus concitaverant mortuo, quadam ducti miſericordia ac pœnitentia, eos quoq;, qui reliqui manſerant, in patriam reducere voluerunt. Accerſentes verò legatos ex Achaia per illos dimiſſi fuerunt verſus eos, qui exacti in exſilium ierant, atque in templo Delphis multiplex jusjurandum ſuſpenderunt. Erant autem Pythagoricorum virorũ quoque numero circiter ſexaginta, qui reverſi ſunt abſque illis, qui ætate & an-

των, εἰς κρίσιν προβληθέντων τῆς φυγάδων, καὶ ξέσι πόλεσι τῆς ὑπεξόπης παραδοθείσης Ταραντίνοις, Μεταποντίνοις, Καυλωνιάταις, ἔδοξε τοῖς πρώτοις ὅτι τὸ γνώμιμον ἀργύριον λαβοῦσιν, ὡς ἐν τοῖς τῆς Κροτωνιατῆς ὑπομνήμασιν ἀναγραπτὰι φεύγειν τοὺς αἰτίους. προσεξέβαλον δὲ τῇ κρίσει κρατήσαντες ἅπαντας, τοὺς τοῖς καθεστῶσι δυσχεραίνοντας. καὶ συνεφυγάδευσε τὴν γενεὰν, οὐ φάσκοντα δεῖν ἐκ τοὺς παῖδας ἀπὸ τῆς γονέων διαστᾶν, καὶ τὰ τε χρέα ἀπέκοψαν, καὶ τὴν γῆν ἀνάδασον ἐποίησαν. ἐπιμνομένων δὲ πολλῶν ἐτῆς, καὶ τῆς περὶ τὸν Δείναρχον ἐν ἑτέρῳ κινδύνῳ τελευτησάντων, ἀποθανόντος καὶ Λιτάγους, ὅσπερ ἦν ἡγεμονικώτατος τῆς στασιασάντων, ἐλέος τις καὶ μετάνοια ἐνέπεσε, καὶ τοὺς παραλειπομένους αὐτῆς ἐβουλήθησαν καταγειν. μεταπεμπόμενοι δὲ πρεσβύτας ἐξ Ἀχαΐας δι' ἐκείνων πρὸς τοὺς ἐκπεπλωκότας διελύθησαν, καὶ τοὺς ὅρκους εἰς Δελφοὺς ἀνέθηκαν. ἦσαν δὲ τῆς Πυθαγορικῶν καὶ περὶ ἑξήκοντα τὸν ἀριθμὸν, οἱ κατελθόντες ἄνδρες τῆς πρεσβυτέρων, ἐν οἷς ὀλίγοι τὴν ἰαξικὴν τινὲς κατειχθέντες,

τὴς, καὶ διαίτῃ τὰς ἀῤῥώστους ὄντας θεραπεύοντες ἠγεμόνες κατέστησαν τῆς ἰατρικῆς μεθόδου. σωίβη δὲ καὶ τοὺς σωθέντας διαφερόντως ἤδη καὶ τοῖς πολλοῖς εὐδοκιμῆσαι καὶ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ λεγόμενον πρὸς τοὺς παραπομπεύοντας, ὡς τάδε ἐστὶν ἐπὶ Νίνευσιν. ἠρῶσθαι φασὶ ταύτην τὴν πόλιν καὶ τοῦτο ἐμβαλόντων τῶν θηρίων καὶ χώραν, ἐπιβεβηκόσας δὲ μετ' ἀλλήλων κινδυνεύσαι ἀποθανεῖν. τὴν δὲ πόλιν ἔτως εἰς τοὐναντίον μεταπεσεῖν, ὥστε χωρὶς τῶν ἐπαίνων ἐποιεῖτο, καὶ τὸν ἀνδρῶν ὑπολαβεῖν μᾶλλον, ταῖς μούσαις κεχαρισμένων ἔσεσθαι τὸν ἐορτὸν, καὶ τὸ μουσεῖον τὸ δημόσιον ἐποιοῦντο θυσίαν, καθ' αὑτὰς ἐκείνας πρότερον ἱδρυσάμενοι τὰς θεὰς ἐτίμων. περὶ μὲν οὖν τῆς κατὰ Πυθαγορείων ἠγουμένης ἐπιθέσεως, ὅσα οὖν τὰ εἰρήσθω.

nis graves erant, inter quos quidam ad artem medicā sese contulerunt solaq; victus ratione ægros curātes jam dictæ methodi præfecti cōstituti sunt. Contigit aūt eos quoq; qui sanitati restituti erant, supra modum plærorumq; sermonibus concelebrari, idq; eo tēpore, quo dicebatur in eos, qui leges violāt: hæc non sunt in Ninone. Ajunt hanc urbem exsistere, quo tempore belluæ eam regionem hostiliter invasērunt, homines sibi mutuò auxilijs latis cum non parvo, quod aggressi erant, periculo, vitam amisisse. Urbem verò adeò in contrariū degenerāsse, ut sine laudibus effecerint, ut potiùs suspicionē de viris illis cóceperint, fore gratum & acceptum Musis festū, quum in publico Musarum auditorio publicū sacrificium facerent, & juxta eos ipsos deas priùs collocatas honorarent. Quâ igitur rabie & petulantia in Pythagoreos invaserint, hæc nobis dicta sunto.

Κεφ. λς.

Περὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Πυθαγόρου, καὶ διὰ τίνας ὁ τελευτὴ αὐτοῦ, καὶ τῶν ἀνδρῶν τὰ ὀνόματα, καὶ τῶν γυναικῶν τῶν παραλαβόντων παρ' αὐτοῦ τὴν φιλοσοφίαν.

CAP. XXXVI.

De successione Pythagoræ, & per quos illi mors illata sit. Item nomina virorum juxta ac mulierum, qui ab eo Philosophiam acceperunt.

Διάδοχος δὲ πρὸς πάντων ὁμολογεῖται Πυθαγόρου γενέσθαι, Ἀρίστιος Δαμοφῶντος Κροτωνιάτης. κατ' αὐτὸν Πυθαγόραν δὲ τοῖς χρόνοις ἡλικιώτης ἐπὶ ἡλικίας ἔγνωσε πρὸς Πλάτωνος. καὶ ὑμόνοι τε σχολῆς, ἀλλὰ καὶ τὸ παιδο-

APud omnes in confesso est successorem Pythagoræ fuisse Aristæum Damophontis filium Crotoniatem, qui circa ipsius Pythagoræ tēpora vixit septem ætatibus vel XLIX annis proximè ætatem Platonis. Nec modò ejus schola dignō est reputatus: verùm etiam nutriendis educandisq;

pueris & nuptiis Theanos, ac propter eximiam rationem & eminentiam ipsius dogmata superavit. Ipsum namque Pythagoram interpretatus esse fertur quadraginta omninò annos uno minus, cùm vixisset annos circiter centum. Aristæo verò utpote annis gravissimo scholam tradidit, post quē, Mnemarch. Pythagoricus illi præfuit. Mnemarchum porrò ejus administrationem Bulagoræ tradidisse, cujus tēpore Crotoniatarum urbem diripi contigit. Nam post hunc Tydam Crotoniatem reversum ex peregrinatione, quam ante bellum obortum instituit, successorem fuisse. Enimverò propter patriæ calamitatem defecit eum vita. Itaque peregrè agebat, ut prę dolore vitam cum morte commutaret. Reliquis verò senio jam multis modis honoratioribus mos erat, è corpore veluti è vinculis & carcere, discedere. Igitur tempore aliquantò pòst ex Lucanis tulerunt eum quorūdam hospitum beneficio servatum, ut scholæ præesset, ad quem pervenerit Diodorus Aspendius, qui receptus fuit propter raritatem & penuriam virorum, qui erant in eo cœtu ac cohorte. Apud Heracleam Cliniam habuit & Philolaum. Apud Metapontios Theoridem & EUrytum. Tarēti Archytam. Ex discipulis & auditoribus externis fuit & Epicharmus. nō aūt ex-

ξοφίας ἡ τῆ Θειανῦς ἰάμιν κατηξιώθη, διὰ τε ἐξαιρέτως περιεκεῖνα τ δογμάτων. αὐτὸν μὲν γὰρ Πυθαγόραν ἀφηγήσασθαι λέγεται ἐνὸς δέοντος, ἔτη τεσσαράκοντα τὰ πάντα βιώσαντα ἔτη ἐγγὺς ἑκατόν. παραδοῦναι δὲ Ἀρίσταίῳ τὴν σχολὴν πρεσβυτάτῳ ὄντι, μεθ' ὃν ἡγήσασθαι Μνήμαρχον τ Πυθαγόραν. τοῦτον δὲ Βυλαγόρᾳ παραδοῦναι, ἐφ' ᾧ διαπαραδῶναι συμβῆναι Κροτωνιατῶν πόλιν. μεθ' ὃν γὰρ Τύδαν τ Κροτωνιάτην ὑποδιάδοχον γενέσθαι ἐπανελθόντα ἐκ τ ἀποδημίας, ἣν ἐποιήσατο πρὸ τ πολέμου. διὰ μὲν τοι τὴν συμφορὰν τ παρεῖδος ἐκλιπεῖν τὸν βίον ἐναδήμονα γενόμενον τοῦτον, ὡς ὑπὸ λύπης προέλιπε τὸν βίον. τοῖς δ' ἄλλοις ἔθος ἦν γηραιοῖς σφόδρα γινομένοις, ὥσπερ ἐκ δεσμῶν τὸ σώματος ἀπαλλάττεσθαι. χρόνῳ μέντοι γε ὕστερον ἀρέσαν ἐκ τῆς Λευκανῶν συνθέντα δίκῃ τινῶν ξένων ἀφηγήσασθαι τ σχολῆς. πρὸς δὲ ἀφικέσθαι Διόδωρον τὸν Ἀσπένδιον, ὃν παραδεχθῆναι διὰ τὴν ἀπορίαν τ ἐν τῷ συστήματι ἀνδρῶν. περὶ μὲν Ἡρακλείαν, Κλεινίαν, καὶ Φιλόλαον. Μεταποντίῳ δὲ Θεωρίδην, Εὔρυτον. ἐν Ταράντι δὲ Ἀρχύταν. τ δ' ἔξωθεν ἀκροατῶν ἡγήσασθαι καὶ Ἐπίχαρμον. ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆ συστήμα-

συσήμαλος τ' ἀνδρῶν. ἀφικόμενον δὲ εἰς Συρακούσας, διὰ τὴν Ἱέρωνος τυραννίδα, τὰ μὲν φανερῶς φιλοσοφεῖν ἀπεχέσθαι. εἰς μέσον δ' ἐκείνας τὰς διανοίας περὶ ἀνδρῶν μὴ παιδιᾶς χάριν ἀποφήνασθαι τὰ Πυθαγόρεια δόγματα. τῶν δὲ συμπάντων Πυθαγορείων, τὰς μὲν ἀγνωσίας τε καὶ ἀνωνύμους τινὰς πολλοὺς εἰκὸς γεγονέναι. τῶν δὲ γνωριζομένων ἐστὶ τάδε τὰ ὀνόματα. ΚΡΟΤΩΝΙΑΤΑΙ, Γ'παρόσταλος, Δύμας, Αἴγων, Αἴμων, Σίλυος, Κλεοσθένης, Ἀγέλας, Ἐπίσυλος, Φυκιάδας, Ἔκφαντος, Τίμαιος, Βύθιος, Ἔρατος, Ἰτανάιος, Ῥόδιππος, Βρύας, ΕΥ'ανδρος, Μιλλίας, Ἀντιμέδων, Ἀγέας, Λεόφρων, Ἄγυλος, Ὄνατος, Γ'ιππόσθενης, Κλεόφρων, Ἀλκμαίων, Δαμοκλῆς, Μίλων, Μένων. ΜΕΤΑΠΟΝΤΙΝΟΙ, Βροντῖνος, Παρμίσκος, Ἀρεσάδας, Λέων, Δαμάρμενος, Αἰνέας, Χιλᾶς, Μελησίας, Ἀρεσίας, Λαφάων, ΕΥ'άνδρος, Ἀγησίδαμος, Ξενοκλείδης, ΕΥ'ρίφημος, Ἀριστόμενης, Ἀγησάρχος, Ἀλκίας, Ξενοφάντης, Θρασέος, Ἄρυτος, Ἐπίφρων, Εἰρίσκος, Μεγησείας, Λεωκύδης, Θρασυμήδης, ΕΥ'φημος, Πρόκλος, Ἀντιμένης, Λάκριτος, Δαμοτάγης, Πύρρων, Ῥηξίβιος, Ἀλωπεκος, Ἄστυλος, Δακύδας, Ἀλίοχος, Λα-

virorum congregatione. Quùm autem hic Syracusas perveniſſet, per Hieronis tyrannidem, palàm omninò à ſapientiæ ſtudio abſtinuit. Numeris autem aſtrinxit illas virorum ſententias cum ſecreto luſu Pythagoræ dogmata in lucem dans. Omnium autem Pythagoreorum in univerſum veriſimile eſt multos ignotos & obſcuros fuiſſe. Nomina verò eorum, qui noti fuerunt, hæc ſunt. CROTONIATAE. Hippoſtatus, Dymas, AEgon, AEmon, Silius, Cleoſthenes, Agelas, Epiſylus, Phyciadas, Ecphantus, Timæus, Buthius, Eratus, Itanæus, Rhodippus, Bryas, EUandrus, Millias, Antimedon, Ageas, Leophron, Agylas, Onatus, Hippoſthenes, Cleophron, Alcmæon, Damocles, Milon, Menon. METAPONTINI. Brontinus, Parmiſcus, Areſtadas, Leo, Damarmenos, AEneas, Chilas, Meliſſias, Ariſteas, Laphaon, EUandrus, Ageſidamus, Xenocides, EUriphemus, Ariſtomenes, Ageſarchus, Alcias, Xenophantes, Thraſeos, Arytus, Epiphron, Eiriſcus, Megiſteas, Leocydes, Thraſymedes, EUphemus, Proclus, Antimenes, Lacritus, Damotages, Pyrrhon, Rhexibius, Alopecus, Aſtylus, Dacydas, Aliochus, Lacrates,

Glucinus; Acragantinus Empedocles, Eleates Parmenides. TARENTINI. Philolaus, Arytus, Archytas, Theodorus, Aristippus, Lycon, Estiæus, Polemarchus, Asteas & Nias, Cleon, EUrymedon, Arceas, Clinagoras, Archippus, Zopyrus, EUthynus, Dicæarchus, Philonides, Phrontidas, Lysis, Lysibius, Dinocrates, Echecrates, Pation, Acusiladas, Iccus, Pisierates, Clearatus, Leonteus, Phrinychus, Smicheas, Aristoclides, Clinias, Abroteles, Pisirrydus, Brias, EUandrus, Archemachus, Mimnomachus, Achmonidas, Sicas, Caraphantidas. SYBARITAE. Metopus, Hippasus, Proxenus, EUanor, Deanax, Menestius, Diocles, Empedus, Timasius, Polemæus, EUæus, Tyrsenus. CARTHAGINENSES. Miltiades, Anthen, Odius, Leocritus. PARII. AEëtius, Phænecles, Dexitheus, Alcimachus, Diparchus, Meton, Timæus, Timesianax, Amœrus, EUmaridias. LOCRENSES. Gyptius, Xenon, Philodamus, EUetes, Adicus, Sthenonidas, Sosistratus, EUthynus, Zalcucus, Timares. POSIDONII. Athamas, Simus, Proxenus,

κράτης, Γλυκῖνος, Ἀκραγαντῖνος Ἐμπεδοκλῆς, Ἐλεάτης Παρμενίδης. ΤΑΡΑΝΤΙΝΟΙ, Φιλόλαος, Ἄρυτος, Ἀρχύτας, Θεόδωρος, Ἀρίστιππος, Λύκων, Ἐστιαῖος, Πολέμαρχος, Ἀστέας, Καινίας, Κλέων, ΕὐρυμέδωνΑ, Ἀρκεσίας, Κλεινάγορας, Ἀρχίππος, Ζώπυρος, Εὔθυνος, Δικαίαρχος, Φιλωνίδης, Φροντίδας, Λύσις, Λυσίβιος, Δεινοκράτης, Ἐχεκράτης, Πακτίων, Ἀκεσιλάδας, Ἴκκος, Πεισικράτης, Κλεάρατος, Λεοντεὺς, Φρῖνυχος, Σμικίας, Ἀριστοκλίδας, Κλεινίας, Ἀβροτέλης, Πισίρρυδος, Βρῖας, Εὔανδρος, Ἀρχέμαχος, Μιμνόμαχος, Ἀχμονίδας, Σίκας, Καραφαντίδας. ΣΥΒΑΡΕΙΤΑΙ. Μέτοπος, Ἵππασος, Πρόξενος, Εὔανωρ, Δεάναξ, Μενέστιος, Διοκλῆς, Ἔμπεδος Τιμάσιος, Πολεμαῖος, Εὔαιος, Τυρσηνός. ΚΑΡΧΗΔΟΝΙΟΙ. Μιλτιάδης, Ἄνθλη, Ὄδιος, Λεώκριτος. ΠΑΡΙΟΙ. Αἰήτιος, Φαινεκλῆς, Δεξίθεος, Ἀλκίμαχος, Δίναρχος, Μέτων, Τίμαιος, Τιμησιάναξ, Ἄμοιρος, ΕὐμαρίδαΑ. ΛΟΚΡΟΙ. Γύπλιος, Ξένων, Φιλόδαμος, ΕὐέτηΑ, Ἄδικος, Σθενωνίδας, Σωσίστρατος, Εὔθυνος, Ζαλεύκας, Τίμαρης. ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΤΑΙ. Ἀθάμας, Σῖμος, Πρόξενος,

Κράνιος, Μύης, Βαθύλαος, Φαίδων. ΛΕΥΚΑΝΟΙ. Ὄκελος, καὶ Ὀκυλος ἀδελφοὶ, Ὀρίσανδρος, Κέραμβος, Δαρδανεὺς, Μαλίας. ΑΙΓΕΙΟΙ. Ἱππομέδων, Τιμοσθένης, ΕὐΈλθων, Θρασύδαμος, Κρίτων, Πολύκτωρ. ΛΑΚΩΝΕΣ. Ἀντοχαρίδας, Κλεάνωρ, ΕὐΤυκράτος, Ὑπερβόρειος Ἄβαρις. ΡΗΓΙΝΟΙ. Ἀριστείδης, Δημοσθένης, Ἀριστοκράτης, Φύτιος, Ἑλικάων, Μνησίβυλος, Ἱππαρχίδης, Ἀθωσίων, ΕὐΘυκλῆς, Ὄψιμος, Κόλαις Σελινούντιος. ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΟΙ. Λεπτίνης, Φιντίας, Δάμων. ΣΑΜΙΟΙ. Μέλισσος, Λάκων, Ἄρχιππος, Γλώριππος, Ἕλωρις, Ἵππων. ΚΑΥΛΩΝΙΑΤΑΙ. Καλλίβροτος, Δίκων, Νάστας, Δρύμων, Ξέντας. ΦΛΙΑΣΙΟΙ. Διοκλῆς, Ἐχεκράτης, Πολύμναστος, Φάντων. ΣΙΚΥΩΝΙΟΙ. Πολιάδης, Δήμων, Σωστράτιος, Σωσθένης. ΚΥΡΗΝΑΙΟΙ. Πρῶρος, Μελάνιππος, Ἀριστάγγελος, Θεόδωρος. ΚΥΖΙΚΗΝΟΙ. Πυθόδωρος, Ἱππασθένης, Βύθηρος, Ξενόφιλος. ΚΑΤΑΝΑΙΟΙ. Χαρώνδας, Λυσιάδης Κορίνθιος, Χρύσιππος Τυρρηνὸς, Ναυσίθεος Ἀθηναῖος, Νεόκριτος Πόντικος, Λύραμνος. οἱ πάντες σὺν. Πυθαγορίδες δὲ γυναῖκες ἐπιφανίσαι. Τιμύχα, γυνὴ ΕὐΤυλλίου τοῦ Κροτωνιάτου. Φίλ-

Cranius, Myes, Bathylaus, Phædo. LUCANI. Ocellus, & Ocylus fratres, Oresandrus, Cerambus, Dardaneus, Malias. AEGEI. Hippomedon, Timosthenes, EUelthon, Thrasydamus, Crito, Polyctor. LACONES. Antocharidas, Cleanor, EUrycratus, Abaris Hyperboreus. RHEGINENSES. Aristides, Demosthenes, Aristocrates, Phytius, Helicaon, Mnesibulus, Hipparchides, Athosion, EUthycles, Opsimus, Colæs Selinuntius. SIRACUSANI. Leptines, Phintias, Damon. SAMII. Melissus, Lacon, Archippus, Glorippus, Heloris, Hippon. CAVLONIENSES. Callibrotus, Dicon, Nastas, Drymon, Xentas. PHLIASII. Diocles, Echecrates, Polymnastus, Phanton SICYONII. Poliades, Demon, Sostratius, Sosthenes. CYRENAEI. Prorus, Melanippus, Aristangelus, Theodorus. CYZICENI. Pythodorus, Hipposthenes, Butherus, Xenophilus. CATANAEI. Charondas, Lysiades Corinthius, Chrysippus Tyrrhenus, Nausitheus Athenienſis, Neocritus Ponticus, Lyramnus. Omnes ducenti XIIX. Fœminæ verò Pythagoricæ, quæ illustrissimæ fuerunt, sunt, Tymicha uxor Myllii Crotoniatæ, Philtes fi-

tes filia Leophronos Crotoniatæ, Byndæci soror, Occélo, & Eccelo Lucanæ, Chilonis filia, Chilonis scilicet Lacedæmonii. Theano uxor Brontini Metapontini. Mya uxor Milonis Crotoniatæ. Lasthenia Arcadissa. Abrotelis Tarentini filia. Echecratia Phliasia. Tyrsenes Sybaritis. Pisirronde Tarentina. Tyrsenes Sybaritis. Nisteadi filia seu uxor Salacena. Bio Argiva. Babelyma Argiva, Cleæchma soror Autocharidæ Lacedæmonii * omnes numero XVII.

τῆς θυγάτηρ, Θεόφειος τὸ Κροτωνιάτᾳ Βωνδάικυ ἀδελφὴ, Ὀκκέλῳ καὶ Ἐκκέλῳ τῷ Λευκανῶν, Χείλωνος θυγάτηρ Χείλωνος τὸ Λακεδαιμονίου. Θεανὼ γυνὴ τὸ Μεταποντίνυ Βροντίνυ. Μυὰ γυνὴ Μίλωνος τὸ Κροτωνιάτυ. Λαθένεια Ἀρκάδισσα *. Ἀβροτέλους θυγάτηρ τὸ Ταραντίνυ. Ἐχεκρατία Φλιάσια. Τυρσηνὶς Συβαρίτις. Πισιῤῥόνδη Ταραντίς. * Νισεάδυ Σαλάκυρα. Βιὼ Ἀργεία. Βαβέλυμα Ἀργεία, Κλεαίχμα ἀδελφὴ Αὐτοχαρίδα τὸ Λακεδαιμονίου. * αἱ πᾶσαι ιζ.

Finis libri primi de secta Pythagoreorum, seu vita Pythagoræ.

Τέλος τῆς πρώτης λόγου τῆς Πυθαγορείου αἱρέσεως.

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΣ τῆς κοίλης Συρίας

Πυθαγορείων ὑπομνημάτων συνεχόντων τὰς προτρεπτικὰς λόγους εἰς φιλοσοφίαν,

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Κεφ. α.

ΠΕΡΙ μὲν Πυθαγόρου καὶ τοῦ κατ' αὐτὸν βίου, καὶ τῶν Πυθαγορείων ἀνδρῶν τὰ σύμμετρα ἐν τοῖς πρὸ τούτων εἰρήκαμεν. ἀρχώμεθα δὲ τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τῆς αἱρέσεως, ἀπὸ τῆς κοινῆς εἰς πᾶσαν παιδείαν, μάθησιν, καὶ ἀρετὴν παρασκευῆς, ἥτις ἐκ παντὸς μέρος ἀπολαβοῦσα πρὸς ἓν τι τὸ πᾶν ὅλον παρασκευάζει τὸ ἀνθρώπειον, ἀλλ', ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, τὰς ἐν αὐτῷ προμυθίας προτείνει εἰς πάντα μὲν τὰ μαθήματα, πᾶσας δὲ τὰς ἐπιστήμας πάσας δὲ τὰς ἐν τῷ βίῳ καλὰς καὶ χρηναίας πράξεις, πᾶσας δὲ παιδείας, καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, πάντα ὅσα μετέχει τοῦ καλοῦ. ἔστι γὰρ ἀνὰ τὴν προτροπὴν οἷον τι ὄργανον ὁρμῆσαι ἐπὶ τὰ καλὰ καὶ χρηναῖα ἐπιτηδεύματα, ἔστι οἷον τις εὐθὺς ἐπὶ τὸ ἀκρότατον καὶ τελ-

IAMBLICHI CHALCIDENSIS ex Syria cœle

Pythagoricorum Commentariorum, qui complectuntur orationes adhortatorias ad Philosophiam,

LIBER SECUNDUS.

CAP. I.

DE PYTHAGORA, ejúsque simul & Pythagoricorum virorum vita, quæ requiri & necessaria esse videbantur, superiori libro pertexuimus. Iam autem quod reliquum est de ipsius secta incipiamus, idq; ab communi in omnẽ institutionem, disciplinam ac virtutẽ præparatione, quæ minimè particulatim accepta ad unum aliquod omniũ seu universi hominem præparat atq; idoneum reddit: sed, ut quàm simplicissimè dicã, quicquid in illo est prudentiæ convertit & dirigit ad omnes disciplinas, scientias, omnésq; egregias ac generosas vitæ actiones, institutionésq;, atq; ut uno verbo dicam, ad omnia, quæcumque honesti aliquam participationem habent. Neque enim fieri potest, ut sine præmissis adhortationib. quisquã se ad honesta & nobilia ulla studia conferre queat, vel quisq; rectã aliquem benè instructum reddat ad summũ ac perfectissimum bonum

capeſſendum, niſi priùs hortationibus animi conſtitutio ab aliquo fuerit impreſſa. Cæterùm ut animus paulatim ab parvis exorſus ad majora progreſſus facit, itémq; per omnia bona & virtutes tranſit, & tandem bona perfectiſſima reperit: eodem modo & viâ quadam certâ adhortationem procedere convenit, ab cómmunibus præceptis initio ſumpto. Nam ſeſe ſimpliciter ad philoſophiæ ſtudium cum impetu quodam conferre, imò, ut paucis dicam, ad ipſum ſapientiæ ſtudium agi ferriq; quocunq; tandem ductu, id nimirum in nullius ex omnibus ſectis poteſtate ſitum eſt, quæ quidem eximia & ſelecta eſt: ſed communiter ac generatim omnibus, quæ laudantur, quæq; de humanis ſtudiis primas ſibi partes vendicant, communi quodam & hortationibus peculiari modo cõpetit.

CAP. II.

POST hæc autem media quadam methodo, atq; haud omninò vulgari utendum erit, nec rurſum tali, quæ palàm ſit Pythagorica, imò ne commutata quidem prorſus ita, ut ab utriſque quicquam adhuc retineat. In hac verò etiam communes totius philoſophiæ adhortationes conſtituemus, ita ut eas ab voluntate Pythagorica ſeparatas proponamus, atque ea

ὅτατον ἀγαθὸν προδυσπιστίζειν τινὰ, πρὶν ἐμποιῆσαι ἐκεῖ * τὴν κατασκευὴν τῆς ψυχῆς ἀλλὰ τῆς προτροπῆς. ἀλλ' ὥσπερ ἡ ψυχὴ κατὰ βραχὺ προεισιν ἐπὶ τὰ μείζονα ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων, διὰ πάντων τὴν δίοδον ποιουμένη τῶν καλῶν, καὶ ὅλη τῆς τέλεια τὰ τελειότατα ἀγαθὰ εὑρίσκει. οὕτω καὶ προτροπὴν δεῖ ὁδῷ προίεναι ἀρχομένους ἀπὸ τῶν κοινῶν. εἰς γὰρ φιλοσοφίαν ἁπλῶς παρορμῆσαι, καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ φιλοσοφεῖν συλλήβδην καθ' ἥντιν' οὖν ἀγωγὴν, μηδεμιᾶς τῶν αἱρέσεων ἀντιπρυς προκρινομένης, ἀλλὰ κοινῶς πᾶν γένος ἁπασῶν ἐπαινουμένων, καὶ παρὰ τὰ ἀνθρώπινα ἐπιτηδεύματα προσβαλλομένων κατά τινα κοινὸν καὶ προτρεπτικὸν τρόπον.

Κεφ. β.

ΜΕτὰ δὲ ταῦτα μέσῃ τινὶ μεθόδῳ χρηστέον, ἥτις παντάπασι δημώδει, μὴδὲ μὲν ἀκήρατος Πυθαγορικῇ, ἀλλ' οὐδὲ ἀπηλλαγμένῃ ὁλοτρόπως ἑκατέρου τοῦ τρόπου τούτου. ἐν δὲ ταύτῃ κοινάς τε πάσης φιλοσοφίας τάξομεν παρορμήσεις, ὥστε κεχωρισμένας αὐτὰς Πυθαγορικῆς βουλήματος, καὶ

τῷ, καὶ τὰ γε τούτῳ συμμίξωμεν ἐγκαιρότατα ἐκ τὰς τῆς ἀνδρῶν τούτων κυριωτάτας δόξας, εἰς ἃς προβίπτειν τῆς Πυθαγορικῶν ἀνδρῶν καὶ τὰ γε τοῦτον ἔθος τῆς λόγων. ἀφ' οὗ δὴ λελήθότως, ὡς τὸ εἰκός, ἀπὸ μὲν τῆς ἐξωτερικῶν ἐννοιῶν ἀποχησόμεθα. μεταβησόμεθα δὲ καὶ οἰκειοσόμεθα ταῖς κατὰ τὴν αἵρεσιν τεχνολογουμέναις ἀποδείξεσιν, οἷον διὰ τινος γεφύρας ἢ κλίμακος κάτωθεν εἰς ὕψος ἀνιόντες. ἐπὶ δὲ τῷ τέλει τὰ ἴδια προβιπλινά τῆς Πυθαγορικῆς αἱρέσεως συντάξομεν, ἄλλόξια καὶ ἀπόρρητα ἔθος τινὰ πρὸς τὰς ἄλλας ἀγωγὰς ὑπάρχοντα. ἀρξόμεθα δὲ τὸ λοιπὸν ἀπὸ τῶν πρὸς ἡμᾶς πρώτων. ἔστι δὲ τὰ ἐναργῆ ταῦτα καὶ φαινόμενα πᾶσι, καὶ μηδένα προειληφότα τὴν οἰκείαν τῆς ἀρετῆς. καθὰ δὲ τὰς κοινὰς ἐννοίας περὶ αὐτῆς ἀνεγείρουσα ἡμῶν τὴν προθυμίαν, καθά τινας γνωρίμους τοῖς πολλοῖς γνώμας ἀπεικαζομένας πρὸς τὰ ἐναργῆ δείγματα τὸ ὅλον. ἔχουσι δὲ αὗται ὡδέπως. ψυχὴν ζῶσας ἡμᾶς τὴν ταύτης ἀρετὴν, ῥητέον εὖ ζῆν ὡς ὀφθαλμοῖς ὁρῶντας τῇ τοῦ-

huic voluntati quàm opportunissimè commisceamus, virorúmque horum maximè proprias sententias, ad quas Pythagoricorum hominum nobilissimi hoc loquēdi modo adhortari cōsueverunt. Ab quo clam, ut æquitas postulat, & quidem ab externis notitiis recedemus. Aggrediemur autē negotium, idq; nobis familiare reddem' demonstrationibus, quæ in hac secta usitatæ & usu receptæ sunt, veluti per pontem quendam seu gradum ab infimo ad sublimę ascendentes. Ad finē verò proprias & familiares admonitiones Pythagoricæ sectæ simul adjungemus, quæ quodam modo cum reliquis vivendi regulis collatæ alienæ atq; arcanæ, vel ita abditæ sunt, ut dici non debeant. Exordiamur autem deinceps, ab iis primùm, quæ ad nos pervenerunt. Sunt autem hæc conspicua, & omnibus in oculos influentia, & nequaquam istiusmodi, quæ antè ceperint virtutis substantiam: sed juxta cōmunes notiones nostram ad illam exeitent animi alacritatem, idque juxta sententias quasdam ac leges plerisque notas, quæ quasi similitudine exprimunt ac deducunt ad rerum, quæ sūt, conspicuas demonstrationes. Ipsæ verò ad hunc se modum habent. Quicunque vivimus, animi vi ac potentiâ nos benè vivere dicendum est, uti quicumque oculis videmus, horum be-

neficio virtutéq; benè videamus. Neq; existimandum est vel rubigine aurum, vel vitio virtutē afūci turpariq;. Quisq;autem sese ad virtutem,tanquā ad sacrosanctum delubrum conferat, ne ad ullam ignobilem ac servilem animi ignominiam, quoad vitæ communionem ac patientiam, exposīti simus. Virtuti ceu contineti ac sapientiâ præditæ uxori fidendum & fortiter innitendum est. Fortunæ verò ceu instabili ac vagæ meretrici fidendum. Præstabilius est virtutem suscipere cum paupertate, quàm divitias cum violētia: Item parcè edere cum sanitate, quā helluonū more vorare cum morbo. Nam ciborum abundantia humano corpori sanè quàm pestifera est. Conservatur aūt, cum hic animus honestè constitutus affectúsque est. Ac valdè periculosum est malo potentiam tradere, nec minus, quàm si vesano & furioso gladium dones. Sicuti suppurato alicui conducibilius est uri, quàm ita manere: sic flagitioso mori quàm vivere satius est. Fruendum est, quantum ejus fieri potest, instar ambrosiæ & nectaris, philosophiæ præceptionibus. Sincera namque est, quæ ab illis procedit, voluptas, & divinum quasi numē, quod & magnanimitatē efficere potest, & si non æternos, attamen rerum æternarum scientes & peritos. Quod si ex eo melior sensuum vis exoritur,

των ἀρετῇ καλῶς ὁρᾶν. οὔτε χρυσοῦ νομιστέον ἰόν, οὔτε ἀρετῆς αἶσχος ἄπλεσθαι, καθάπερ εἰς ἄσυλον τίμενος τὴν ἀρετὴν, ὁρμητέον, ὅπως πρὸς μηδεμίαν ἀχλυῆ ψυχῆς ὕβριν ὦμεν ἔκδοτοι περὶ κοινωνίας βίου καὶ παραμονῆς. ἀρετῇ μὲν θαρρητέον ὡς σώφρονι γαμετῇ. τύχῃ δὲ ὡς ἀσάτῳ καὶ δυτέον ἑταίρᾳ. χρὴ τοῦτον μᾶλλον ἀνίας ἀρετὴν. ἀσωλητέον, ἢ πλοῦτον μᾶλλον βίας, ὀλιγοσιτίαν μᾶλλον ὑγείας, ἢ πολυφαγίαν μᾶλλον νόσου. βλαβερὰ μάλιστα ζωῆς μὲν ἀφθονία τῷ σώματι. κτησιώς δὲ ταύτην ψυχὴν διακειμένῳ καλῶς, καὶ ἐπισφαλὲς, καὶ ὅμοιον μαινομένῳ δοῦναι μάχαιραν, καὶ μοχθηρῷ δυνάμιν. καθάπερ τῷ ἐμπύῳ βέλτιον τὸ καίεσθαι τοῦ διαμένειν, καὶ τῷ μοχθηρῷ τὸ τεθνάναι τοῦ ζῆν. τῆς δὲ φιλοσοφίας θεωρημάτων ἀπολαυστέον ἐφ' ὅσον οἷόν, καθάπερ ἀμβροσίας καὶ νέκταρος. ἀκήρατόν τε γὰρ τὸ ἀπ' αὐτῆς ἡδὺ, καὶ τὸ θεῖον τὸ μεγαλόψυχον δύναταί τε ποιεῖν, καὶ εἰ μὴ ἀϊδίους ἀϊδίων τε ἐπιστήμονας. εἰ ἐκεῖθεν ἡ εὐαισθησία μᾶλλον, ἀπουδαιοτέρα ἡ φρόνησις.

πικ. ἔξι γὰ τῷ ἐν ἡμῖν φρα-
τικοῦ νοῦ, οἷονει τις αἰ-
σθησία. δι' ἣν μὲν γὰ ἐποῖς πά-
σχομεν οὐ παραδανόμεθα,
δι' ἣν δὲ ἐν οἷς πράτ]ομεν 5
οὐ παραλογιζόμεθα, καὶ τὸν
θεὸν σεβόμεθα κατὰ ἔθπον,
εἰ τὸν ἐν ἡμῖν τοῦν παρασκε-
άσαμεν πάσης κακίας, ὥ-
σπερ τινος κηλίδος καθαρὸν 10
κοσμητέον ἱερὸν μὲν ἀναθήμα-
σι, τὴν δὲ ψυχὴν μαθήμα-
σιν, ὡς πρὸ τῶν μεγάλων μυ-
σηρίων τὰ μικρὰ παραδοτέον,
κ) πρὸ φιλοσοφίας παιδεί- 15
ας. ὁ μὲν τῆς γῆς καρπὸς
δι' ἐνιαυτοῦ, καθ' ἕκασον δὲ
ὥρας μέρος ὁ φιλοσοφίας ἀ-
ποδίδοται. καθάπερ χώρας
μάλιστα ἐπιμελητέον τῷ τῆς 20
ἀρίστης ἐπιτυχόντι, καὶ ψυχῆς,
ὅπως τῆς φύσεως ἄξιον ἐνέγ-
κηται τὸν καρπόν. τοιαῦτα ἄν
τις λάβοι τῶν ἀναγκαίων γνωμι-
κὰ ὁμοιώματα παρατιθέμε- 25
νος, κοινῶς ἂν εἰς φιλοσοφί-
αν προτρέψειεν.

prudentia magis ſtudio comparanda. Eſt enim ejus, quæ in nobis eſt, activæ mentis quidam veluti bonus ſenſuum habitus, per quem quidem fit, ut in quibus perpetimur, nequaquã in ſenſu fallamur. per quem verò falſis rationibus non decipimur, in iis, quæ agimus, & Deum timemus juxta modum, ac ſi mentem, quæ in nobis eſt, præparauerimus, omnis mali vitiíque, veluti labis cujuſdam & maculæ purã, ceu templum donariis penſilibus exornãdum, animus verò diſciplinis decorãdus eſt. Quẽadmodũ antè magna myſteria ſeu arcana parva tradẽda ſunt, ita etiam ante philoſophiæ traditionẽ, tenera et pueris conveniens inſtitutio præmittenda. Fructus quidem terræ anni ſpatio: at philoſophiæ fructꝰ quovis anni tempore ſeu parte effuſi redduntur. Uti regionis ſeu fundi maximè gerenda cura eſt ei, qui eum optimum reddere ſtudet, ita quoq; animi ſolicitè habenda ratio eſt, ut fructum natura condignum proferat. Tales ſẽtentioſas ſimilitudines ab rebus perſpicuis aliquis ſumens publicéque proponens, iis haud incommodè ad philoſophiam homines adhortabitur.

Κεφ. γ.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος τύπος γνώμαις χρώμενος καὶ αὐτός. οὐκέτι δὲ δεῖ παραβο-

CAP. III.

EST & alia quædam forma, quæ ipſa quoq; ſentẽtias uſurpat. Oratio autem numeris aſtricta ac nume-

rosa similitudines per parabolas collationésq; opponens, nequaquam germana est illorum virorum: quam nimirum habemus & traditione accepimus cùm in aliis, tùm in aureis carminibus, quorum pauca quædam, veluti exempli gratia, proponenda sunt. Quæ hujusmodi sunt:

λῆς ἀντιπαρατιθεὶς τὰς ὁμοιότητας ἐμμέτρους τε ἐναρμονίους, γνήσιος τῷ ἀνδρῶν τούτων, ὃν ἔχομεν παρειληφότας ἐν ἄλλοις τε καὶ ἐν τοῖς χρυσοῖς ἔπεσιν, ὧν ὀλίγα ἄττα δείγματα παραθετέον τῷ τοιαῦτα·

Hæc agito ac meditare, isthæc & amare labora.
Namq; hæc virtutis dia in vestigia ponent.

Ταῦτα μέλει ταῦτ' ἐπιμελοῦ τούτων χρὴ ἐρᾶν σε.
Ταῦτα σε τὰ θεῖα ἀρετῆς ἴχνια θήσει.

Per hæc enim ad omnes bonas literas & disciplinas studiáque adhortatur & putat neque laboribus parcendum esse, neque curam ullam intermittendã, quin excitet in amorem & desideriũ honesti, hæcq; omnia adducit ad studium virtutis, non quidẽ ejus, quæ simpliciter ubique obvia & exposita est, sed quæ nos ab naturâ humanâ omninò abstrahit. Circumducit autem ad divinam naturã & divinæ virtutis cognitionem possessionémq;. Imò verò per hæc & ad sapientiam contemplativam adhortatur,

διὰ γὰρ τούτων εἰς πάντα τὰ καλὰ μαθήματά τε καὶ ἐπιτηδεύματα προτρέπει, μήτε πόνων φείδεσθαι οἰόμενος δεῖν, μήτε μελέτων ὑφίεσθαι μηδεμίαν εἰς ἔρωτά τε καὶ προθυμίαν τῶν καλῶν διεγείρων, καὶ πάντα ταῦτα ἀνάγων εἰς τὴν ἀρετὴν ἐπιτήδευσιν, οὐχ ἁπλῶς τυχοῦσαν, ἀλλ' ἥτις ἡμᾶς ἀφίστησι μὲν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. ἐπὶ δὲ τὴν θείαν οὐσίαν, καὶ τὴν γνῶσιν τῆς θείας ἀρετῆς, καὶ τὴν πᾶσιν αὖ παρεμφαίνει. ἀλλὰ μὴν εἰς γε τὴν θεωρητικὴν σοφίαν διὰ τούτων παρακαλεῖ,

Hæc animo præcepta fideli
Si fors mandaris, dijs qui immortalibus ordo,
Noveris, & nostrum genus, & genus ætheris alti,
Quo sese teneant nexu, & quâ lege ligentur.
Nec te quantum homini fas est cognosse latebit,
Vnam, tum varias rerum pervadere formas,
Naturam, retinet faciem quæ semper eandem,
Et sperare vetat te, quod sperabile non est.

τούτων δ' ἐκράτησας γνώσει ἀθανάτων τε θεῶν, ὅτῳ τέλ' ἀνθρώπων σύστασιν, ἥτις ἔχεται διέχουσ' ἠδὲ κρατεῖται, γνώσῃ δ' ἣ θέμις ἐστὶ φύσιν πάσης ὁμοίως, ὥστε σε μήτε ἀέλπτ' ἐλπίζειν μήτε τι λήθειν.

Hisce enim nullum est aliud admirabilius iis, qui benè nati sunt, ut se cum

τούτων γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλα θαυμασιώτερα τοῖς εὖ πεφυκόσιν εἰς τὸ παρορμᾶ-

ρομᾶδς γλυκαίως εἰς τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν. ἡ μὲν γὰρ γνῶσις τῶν θεῶν ἀρετή τε ἐστὶ καὶ σοφία καὶ εὐδαιμονία θελοία, ποιεῖτε ἡμᾶς τοῖς θεοῖς ὁμοίους. ἡ δὲ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιστήμη τάς τε ἀνθρωπίνας ἀρετὰς παρέχει, & τῶν ἡμετέρων πραγμάτων ἐμπείρους ποιεῖ, τά τε ὑπὸ τούτων ὠφέλιμα καὶ βλαβερὰ διακρίνει, καὶ τὰ μὲν φυλάττεται, τὰ δὲ περιποιεῖ. καὶ ὅλως τὴν σύστασιν, ἥτις ὅστ' ἀνθρωπίνης ζωῆς, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ καταμανθάνει. τὸ δὲ θαυμασιώτερον ἐκεῖνο διδάσκεται ὑπὸ τοιαύτης εἰδήσεως, κατὰ τὸ διέρχεται ἀλύπως καὶ ἀκωλύτως ἕκαστα, τῶν ἐν ἡμῖν, ὅσα ὄντι τῆς κρείττονος μοίρας, καὶ κατὰ τὸ κρατεῖται καὶ κωλύεται, ὥστε μὴ δύνασθαι ῥᾳδίως ἐξιέναι, καὶ τῶν δεσμῶν ἀπολύεσθαι. ἡ δὲ μὴ ταύτῃ γνῶσις εἰς φιλολογίαν ποιεῖται τὴν παράκλησιν, & πᾶσαν τὴν περὶ τὸν οὐρανὸν θεωρίαν. ἡ γὰρ τούτου φύσις ἀεὶ ὄντι ὁμοία κατὰ τὴν αὐτὴν περίφορὰν, ὡσαύτως περιοῦσα, ἢν ἐάν τις καταμάθῃ, οὐτ' ἂν ἀπροσδόκητα πότε προσδοκήσειν, οὐτ' ἂν ἀγνοήσειν εἴτι τῶν κατ' ἀνάγκην αὐ-

alacritate generosè ad philosophiam contemplandam conferant. Dei enim cognitio virtus est juxta ac sapientia, itemque perfecta & consummata beatitas, & quæ nos Deo similes reddat. Humanarum verò rerum scientia cùm humanas virtutes præbet, tum rerum ad nos pertinentium peritos efficit, adhæc quæ in iis utilia & noxia sunt discriminat, atque illa quidem conservat, hæc verò acquirit & comparat. Atque omninò constitutionem conspirationémque, quæ est vitæ humanæ, tam re quàm verbis perdiscit. Quod verò admirabilius est, ab tali cognitione discitur, quatenus sine dolore atque ullo impedimento, singula, quæ in nobis sunt, & quidem quæcũque melioris sortis & conditionis prætereunt, & quatenus tenentur prohibentúrque, ut facilè exire nequeant & à vinculis liberari. Sententia verò quæ hanc sequitur adhortationem facit ad inquisitionem naturæ, atque omnem cœlestium rerum contemplationem. Hujus enim natura sui semper similis est, eodem modo juxta eandem revolutionem circumiens, quam quisquis didicerit probéque cognoverit, nunquam inexspectata exspectaverit, nec ignoraverit, si quid sibi ex necessitate foret eventurum.

Porrò

Porrò ſententiæ, quæ in hiſce exſiſtunt, ab vita, quæ in nobis libera ſuíque juris eſt, admonitionem formant. veluti,

noſces mortales ſibi fontem eſſe arumnarum,
Et cuncta ex ipſis quæ ſunt incommoda naſci.
Ab miſeri.

Homines enim principia actionum ſunt, & per ſe propriam poteſtatem habēt vel bona eligēdi, vel etiam mala fugiendi. Quiſquis hac potentiâ non utitur, rebus, quæ ab natura affatim datæ ſunt, indignus eſt. Nihil igitur aliud dicit, quàm quod nos dæmonem ſeu genium eligimus; & nos ipſi nobis loco fortunæ ac dæmonis ſumus, nōſque ipſos felices et beatos reddimus. Qui ad id ſolum quod bonum eſt, et ad boni honorem per ſe virtutem oſtentant. Hiſce ſimilia ſunt et hæc:

quinec bona tam præſentia cernunt,
Et quæ conſtarunt pauci mala, ſolvere norunt.

Nam quòd ea, quæ honeſta et bona ſunt, in propinquo ſint, et cum anima noſtra nata, eóque omnium maximè nobis ſint propria, mirificè ad adhortationes ſtimulos addunt. Et cæcitas ſurditáſque, et ſenſus defectu tenebris implicari, et hoc mirum in modum ad vitā ſanctè traducendam adhortatur, perinde ac ſi ſola mens omnia et cernat et auditu percipiat: Liberatio autem

τῶν μελλόντων συμβαίνειν. αἱ δὲ δοκοῦσι τούτοις γνῶμαι, ὅσαι τὸ προαιρετικὸν ἐν ἡμῖν ζῶον ποιοῦνται τὴν παράκλησιν. οἷον,

Γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐδάσσετα πάντ' ἔχοντας
Τλήμονας.

αἱ γὰρ ἀρχαὶ τῶν πράξεων ἐσὶν οἱ ἄνθρωποι, καὶ δύναμιν ἔχουσιν ἐξ αὐτῶν οἰκείαν, εἰς αἵρεσιν τῶν ἀγαθῶν, καὶ φυγὴν τῶν κακῶν. ὁ μὴν χρώμενος ταύτῃ τῇ δυνάμει τῶν δοθέντων ἐκ φύσεως ἀπερ πλεονεκτημάτων, ὄζιν ἀνάξιος. ἀδὲν ὢν ἄλλο λέγει, ἢ τοῦτο, ὅτι ἡμεῖς τὸν δαίμονα αἱρούμεθα, καὶ ὅτι αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἐσμεν ἐν τύχης τάξει καὶ δαίμονος, καὶ ὅτι εὐδαίμονας αὐτοὶ ἑαυτοὺς παρασκευάζομεν. ὁ γοῦν μόνον τὸ καλὸν καὶ τὴν τούτου τιμὴν δι' ἑαυτὸ ἀρετὴν ἐπιδείκνυσι. παραπλήσια δὲ τούτων καὶ τὰ τοιαῦτα ὄζιν,

Οἵτ' ἀσθῶν πλείους ἴσμεν ἐπιορκοῦντα
Οὔτε κλύοντ', οὐδ' ἴσασιν κακῶν παῦρα συνιέντα.

Τὸ γὰρ ἐγγὺς εἶναι τ' ἀγαθὰ καὶ συμπεφυκέναι ἡμῖν τὴν ψυχὴν, πάντων δὲ ὑπάρχειν οἰκειότατα ἡμῖν, θαυμαστῶς ὄζι προτρεπτικά. καὶ τὸ μήτε ὁρᾶν, μήτε ἀκούειν, ὑπὸ δὲ τῆς ἀληθείας ἐπισκοτεῖσθαι, δαιμονίως εἰς τὴν ζωὴν παρακαλεῖ, ὡς τοῦ μόνου καὶ ὁρῶντος πάντα καὶ ἀκούοντος. ἡ δὲ ἀπαλλαγὴ τῶν

τῆς κακῶν, ἣν ὀλίγοι καθορῶσι, προτρέπει εἰς τὴν λύσιν τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος, καὶ τὴν ζωὴν, τὴν καθ' ἑαυτὴν τῆς ψυχῆς, ἣν τινα μελέτην θανάτου προσαγορεύομεν. καὶ ἄλλος δ' ἐστὶ προτρεπτικὸς τρόπος ἐφεξῆς ἀπὸ τῆς ἀναβολῆς τῆς κακῶν. οὐ γὰρ ἀνεκτόν ἐστι,

ab malis, quàm pauci pervident, ad animi ab corpore ſeparationem, & ad vitã, quæ per ſe animæ eſt, quam meditationem quandam mortis appellamus, hortatur. Deinde alius eſt etiam modus hortandi à calumnia malorũ. Non enim, quod dicitur, ferẽdum eſt:

Qui parvis ſimiles gyris hinc inde ferantur.
Inq; alia ex aliis per mille incommoda tendunt.

κυλίνδεισι ἐοικότας, ἄλλοσ' ἐς ἄλλα φερομένας ἀπείρονα πήματ' ἔχοντας,

Violentum quippe illud & citra rationem ac temerè præcipitẽ ferri, & malitia alium variúmque & præcipuè infinitum cõſtituit, quæ omnia in primis maximéque fugienda ſunt. Quæ verò dehinc ſequitur ſententia talis eſt,

Inſita quippe homini comes eſt pugna abdita quadã
Pernicialis, eoq; haud irritanda, nec ultrò
Arceſſenda tibi eſt: caſſim fuga, tergáq; verte.

τὸ γὰρ βίαιον καὶ ἀλόγιστον καὶ εἰς πᾶν φερόμενον, καὶ ἄλλοθεν ἀλλοῖον, καὶ μάλιστα τὸ ἀπέραστον ἡ κακία παρέσχηται, ἃ δεῖ διαφερόντως φεύγειν. ἡ δὲ μὴ ταῦτα γνώμη ἐστὶ τοιαύτη,

Hîc etiam utramq; hominis naturam oſtendit, & id, quod nobis ab ipſo ortu & natalibus agnatum eſt, alienum animal, quod nonnulli quidem belluam multorum capitum, alii verò mortalem aliquam vitæ ſpeciem, alii autẽ naturam genitricem, vel authorem rerum vocant. Cæterùm hîc litem etiã innatam & ſimul cum homine natam nominarunt, non quaſi æqualem ordinem habentem ad vitam noſtram maximè principem, quæ comes ſimul ſequatur vitam antiquiorem. Hanc igitur fugiendã eſſe adhortatur. Hujus autem loco quaſi quadam permutatione recipiendam eſſe eam, quæ ſine

δυσερὼς γὰρ συνοπαδὸς ἔρις βλάπτουσα λίαν, σύμφυτος, ἢν ἐὰν μὴ προσδέχῃ, ἥκιστα φύσιν.

Ἐνταῦθα καὶ τὸ διττὸν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐπιδείκνυσι, καὶ τὸ ἀπ' ἀρχῆς συμφυκὸς ἡμῖν ἀπὸ τῆς γενέσεως ἀλλόβιον ζῶον, ὅπερ οἱ μὲν πολυκέφαλον θηρίον, οἱ δὲ θνητόν τι ζῴου εἶδος, ἄλλοι δὲ φύσιν γενεσιουργὸν καλοῦσιν. εἰσάγεται δὲ ἔρις σύμφυτον ἐπωνόμασαν, ἐχ ὡς ἴσην τάξιν ἔχουσαν ἡμῖν πρὸς τὴν πρωτίστην ζωὴν ἄλλως συνοπαδὸν, συνακολουθοῦσαν τῇ πρεσβυτέρᾳ ζωῇ. ταύτην δὲ οὐ παραγγέλλει φεύγειν. ἀντὶ δὲ ταύτης ἀπαλλάττεσθαι τὴν ἀπὸ ἐν-

BB

repugnantia; &, ut sic dicam, contrarietate uniformem aliquem modum actionum & imaginum, quæ mentis & intelligentiæ sint participes, habet, qui modus pro eo, qui dolore afficere & lædere solet, honestam & bonam formam habet. Próq; eo quod ad interitum vergat, salutis principium præbet. Et sanè, quæ annexam secundámque subsistentiam simul consectariam tanquam extra alienationem præterit. Quæ verò ante opus ipsum & à se & in se omnia habet, vitam perfectissimam assumpsit. Hæc itaque illam sẽper quidem tanquam ad compendiũ contrahere æquum est, at hanc ut plurimum producere. Atque hoc pacto talis adhortatio ad vitam, quæ cum mente instituitur, expeditissima exstitit. Ad divinam certè, quæ perfectissima est, & post optimam deorum simul comitantem constitutionem tales sententiæ adhortantur:

Aut plerisq; Pater mortalis eripe noxis
Aut quo quisq; dose genij sub numine vivat.
Tu tamen ô confide alto genus æthere ductum.

In hisce versibus una omninò continetur, cáque optima ad divinam felicitatem adhortatio, quæ cum precibus & invocationibus deorum, maximéque Iovis ipsorũ regis, permista est. Altera autem dati simúlque ab ipsis diis nobis quasi sortitô collati genii, manifestaria ostensio est, & per eundem ad i-

ἀντιώσεως ἐποιεῖ τὴν προερῶν ἐνέργειαν, ἥ τις αὐτὴ μὲν τὸ βλάπτειν ἀγαθοειδὴς ὄζιν. αὐτὴ δὲ τὸ ῥέπειν εἰς ὄλεθρον, σωτηρίας ἀρχὴν παρέχει. καὶ τὴν μὲν ἐπεισιώδη καὶ δευτέραν συνεπομένην ὑπόστασιν, ὡς ἀλλοζίας ἐκτὸς μεθίησι. τὴν δὲ πρωτουργὸν, καθ' ἑαυτὴν καὶ ἐν ἑαυτῇ πάντα ἔχουσαν, τελεωτάτην ζωὴν προσείληφε. διὰ παντὸς δὴ ταῦτα ἐκείνην μὲν ὡς ὀλίγα βραχύτατα, συλλέγειν ἄξιον, ταύτην δὲ προάγειν ὡς ἐπὶ πλεῖστον. καὶ οὕτως εἰς τὴν κρείττονα ζωὴν, ἡ τιαύτη προτροπὴ γέγονεν ἀνυσιμωτάτη. πρὸς γὰρ μὲν τὴν θείαν τελειότητα τὴν μετὰ θεῶν σωτηρομένην ἀρίστην κατάστασιν, αἱ τοιαῦται γνῶμαι παρακαλοῦσι,

Ζεῦ πάτερ ἢ πολλῶν τε κακῶν παύσεας ἅπαντας,
Ἢ πᾶσιν δείξας οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται.
Ἀλλὰ σὺ θάρσει, ἐπεὶ θεῶν γένος ἐσσὶ βεβαιοῖσιν.

Ἐν δὲ τούτοις μία μὲν ἀρίστη παράκλησις εἰς τὴν θείαν εὐδαιμονίαν, ἡ μεμιγμένη τῇ τῶν εὐχαῖς καὶ διακλήσεσι τῷ θεῶν, καὶ μάλιστα τῷ βασιλέως αὐτῷ Διός. Δευτέρα δὲ ἡ τῷ δοθέντος καὶ συγκληρωθέντος ἡμῖν ὑπὸ τῆς θεῶν δαίμονος δεῖξις ἔμφανὴς, καὶ δι' αὐτοῦ παράλληλος

πρὸς

πρὸς τὸς θεοὺς ἀναγωγή. εὐδὲ γὰρ ἄλλως τις εὐωνυμίη πρὸς τὸ θειότατον αὐτῷ καὶ κυριώτατον τῆς οὐσίας ἀναδραμεῖν, εἰ μὴ τῷ τοιούτῳ δαίμονι ἡγεμόνι χρήσαιτο, οὐ δεῖ φάντα τὸν ἐρασὴν τῆς θεῶν γνησίως ἀποκαθαίρειν. ἀφ' ἧς δὴ πρώτη μὲν ἔσται κακῶν παῦλα τοῖς συμπεφυκόσιν ἡμῖν ἀπὸ τῆς γενέσεως. ἔπειτα γνῶσις ἡμῖν ἀληθινὴ παρέσται τῆς δαιμονίας καὶ μακαρίας ζωῆς, ὅση τις ὀξὺ καὶ ὁποία. μεθ' ἧς ἀνιόντες τὸ ἀρχηγὸν θεῖον γένος τῆς ἀνθρώπων κατοψόμεθα, καὶ εἰς αὐτὸ ἐνιδρυθέντες τέλος ἕξομεν τῶν προτεθείσης ὑπὸ τῆς θεῶν μακαριάτατα βίου. ὅτι δὲ τέλειος τοίνυν πρὸς τὴν μέτασιν τῆς ψυχῆς προτρέπει καὶ τὴν ζωὴν αὐτὴν. τὸν δὲ καθ' ἑαυτὴν, καθ' ὃν ἀπηλλαγται τοῦ σώματος, καὶ τῆς σώματι συμπεφυκυίας φύσεως. λέγει δὲ οὕτως,

Ἡνίοχον γνώμην τοῦτον καθίστεθον ἀρίστην;
Ἦ δ' ἀπολείψας σῶμα εἰς αἰθέρ' ἐλεύσεται ἆθλης,
Ἔσται ἀθάνατος θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός.

Τὸ μὲν οὖν ἐν τῇ ἀνωτάτω τάξει τὴν ἄριστην νοῦν ἡγεμόνα προσήκειν τῆς ψυχῆς ἀπαιτεῖ, τὴν ὁμοιότητα δὲ σώζει πρὸς τὸς θεούς, εἰς ἣν καὶ προτρέπει πρώτως. τὸ δ' ἀπολιπεῖν τὸ σῶμα καὶ μεταῦναι εἰς τὸν αἰθέρα μεταλλάττειν, καὶ τὸν ἀνθρωπος diuos reductio. Alioquin enim nemo ad diuinissimam & propriissimam ejus substãtiam recurrere poterit, nisi tali quodam genio seu duce utatur, neq; etiam germanè omninóq; expurgare eos fine hujus adminiculo, qui deorum sincerè amantes sunt. Ab quo prima planè malorum, quæ nobiscum nata sunt ab primis ortus annis, quies erit. Deinde nobis aderit vera notitia felicis & beatæ vitæ, quãta quanta etiam illa fuerit & qualis. Cùm hàc ascendentes princeps & divinum genus hominum contemplabimur, & in hoc firmati propositæ ab diis beatissimę vitę finem habebimus. Postremò ad transitum animi & ejus vitam adhortatur. Atq; ipsum etiam animũ per se, quatenus scilicet ab corpore secessionẽ fecit, & unà cum corpore naturæ adhuc connexæ sunt. Ait autem hoc modo,

Optimaq; actorum sit mens auriga tuorum.
At si corporei vestro te carceris antro
Exemptum liber cunctarum aceperis æther:
Iam nemo poterit mortalem jure vocare.
Numen eris meritoq; inter censebere divos.

In supremo itaque ordine mentem optimam ducem præfectam esse sinceritati, similitudinẽ conservat cum diis, ad quam etiam priore loco adhortatur. Corpus autem reliquisse & hinc transiviſſe, nihil aliud est, quàm in cœlum discedere & migrare, atq; huma-

nam naturam cum deorum puritate permutare, & pro vita mortali immortalem eligere, atque ut in eandem naturam restituamur, etiam post diuinã periodum, quã habebamus jam prius, quàm in hanc humanam formam venimus, præstat. Ordo igitur talium adhortationum apparuit in omnia genera bonorum, & ad omnes formas rationéque vitæ melioris nos adhortatur. Quòd si autem oporteat, quoad reliqua etiam ad internas & scientiæ substantiam habentes admonitiones esse, idq; vi quadam cõferre, animúmque appellere, primas illas antè in manus sumemus, quæcumq; posteaquã doctrinam exhibuere præcipuarum primarúmq; substantiarum, simul & adhortantur ad theologicam, hoc est, divinorũ disquisitionem, & intelligentem ipsorum tùm inventionem tùm doctrinam, atque ad antiquissimam hortantur sapientiam. Archytas igitur in libro de sapientia statim in initio hortatur: *Sanè tantum præcellit in omnibus humanis corporibus sapientia, quantũ visus ab corporis sensibus, mens ab anima & sol ab syderibus discrepat. Etenim visus reliquorum sensuum longissimè projicitur, formisque diversissima est. Ac mens quasi suprema dignitatis est, quòd ratione & intelligentia utatur, quibus id, quod decet, perficit, & oculus ac potentia rerum longè pretiosissimarum existit. Quippe oculus*

πίνλιω φύσιν εἰς τὴν τῶν θεῶν καθαρότητα, καὶ ἀντὶ θνητοῦ βίου ἀθάνατον ζωὴν προαιρεῖσθαι, εἰς τ' αὐτὴν οὐσίαν τε ἀποκαθίστασθαι παρέχει, καὶ μὴ θεῖον περιόδον, ἥνπερ εἴχομεν καὶ πρότερον, πρὶν ἐλθεῖν εἰς ἀνθρωπίνου εἶδος. πέφηνεν ἄρα καὶ ἡ τοιούτων παρακλήσεων μέθοδος εἰς ὅλα τὰ ἡμῖν τῶν ἀγαθῶν, καὶ πρὸς πάντα τὰ εἴδη τ' βελτίονος ζωῆς ἡμᾶς προτρέπουσα. Εἰ δὲ δεῖ λοιπὸν καὶ ὅπη τὰς ἰσωτερικάς τε & ἐπιστημονικὰς προτροπὰς ὁρμῆσαι, προχειρισόμεθα πρώτας ἐκείνας, ὅσαι μὲν τὴν διδαχὴν παρέχειν τῶν κυριωτάτων & πρώτων οὐσιῶν, ὁμοῦ καὶ προτρέπουσιν ὅπη τ' θεολογικὴν καὶ τοιαύτην αὐτῶν ἀνεύρεσίν τε καὶ μάθησιν, καὶ πρὸς τ' πρεσβυτάτην σοφίαν παραπαλοῦσιν. Ἀρχύτας « τοίνυν ἐν τῷ περὶ σοφίας οὕτως « ἀρχόμενος προτρέπει. ἅτω τοσοῦ- « τον διαφέρει σοφία ἐν πᾶσι τοῖς « ἀνθρωπίνοις σώμασιν, ὅσον ὄψις « μὲν αἰσθητῶν σώματος, νόος δὲ « ψυχᾶς, ἅλιος δὲ ἀστρων. ὄψις « τε γὰρ ἐκβολεστάτα καὶ πρωτί- « στατα τῶν ἄλλων αἰσθητῶν ἐ- « στι, καὶ νόος ὕπατος λόγῳ καὶ « διανοίᾳ τὸ θεῖον ἐπιποιῶν, καὶ « ὄψις καὶ δυνάμις τῶν τιμιωτά- « των ὑπάρχων. ἅλιος γε μὰν ὀφ- « θαλμὸς

„θαλλὸς ἔστι καὶ ψυχὴ τῆς φύ-
„σεως ἐχόντων. ὁρᾶται τε γὰρ ἀυ-
„τῆς φαίνεα καὶ γηρυᾶται, καὶ νοῦ-
„ται ῥιζωθέντα, καὶ γηγενεθέντα
„ζέφεται καὶ αὔξεται, καὶ ζωπο-
„ρῆται τε μετ' αἰδοῦς πάνυ ἐπι-
„σημονικῶς. ἐνταῦθα δὲ τε φύσιν
καὶ ἐνέργειαν τ' σοφίας ἐπιδείκνυ-
σι, καὶ διὰ τῆ χρησιμωτάτεω δὲ
ἀυτὴν ἔτι, καὶ ἐπιμονικωτάτεω,
ποιεῖται δὲ προτροπὴν ἐπὶ τὸν
νοῦν δὲ τὴν θεωρίαν. καὶ ἄλλο δὲ
θαυμάσιον οἷον εἰς προτροπὴν ἀ-
γαθὸν παρέχεται. διὰ γὰρ τ' γνω-
ρίμων ποιεῖται τὴν ὑπόμνησιν δι'
ἀναλογίας ἐναργῆς. τὸ γὰρ ὄμμα
ἔτι ὀξυτάτεω τῆ αἰσθήσεων καὶ
ἀκριβεςάτεω δὲ ἡμῶν ἐστι, πᾶ-
σι προδήλον. καὶ τὸν ἥλιον τῶν
ἄστρων ὑπερέχειν, οὐδένα λέληθε.
καὶ τὸ δὲ νοῦν τῆς ψυχῆς ἔτι ἐξ-
ήρχοντα ἐν ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις
προειλήφαμεν. ἀπὸ δὲ τούτων
τὸ διαφέρον παραδηλοῖ τῆς σο-
φίας πρὸς ἅπαντα τὰ ἀνθρώπινα
πράγματα γνωρίμως καὶ ἐπιση-
μονικῶς, ὥστε εὐμαθὲς ἔτι τὸ
ἀληθὲς καὶ εὐληπτον τοῖς ἀκούσι
τὸ κρυπτόμενον ἐν ἀφανεῖ. πρὸς
τούτοις τοίνυν καὶ ἀπὸ τ' διαφορῶν
ἑκάστου ἔστι εἴδησις τῆς σοφίας,
καὶ ἡ πρὸς ἀυτὸν προτροπὴ ἀνα-
δείκνυται. τοῦτο μὲν γὰρ εἰ ἡ ὄ-

quasi sol est & anima eorum, quæ naturam habent. Eo namq; omnia tùm videtur tum nascuntur, percipiunturq; mente, quæ egerunt radices, jamq; nata nutriuntur augenturq;, & cum sensu valdè scienter ac peritè instar ignis excitantur. Hîc naturã & efficacitatem sapientiæ ostendunt, ab eóq; illam admonitionem ad mẽtem ac meditationem longè quoque utilissimam & maximè rationalẽ, quâ scilicet gubernemur, efficit. Atq; aliud admirabile bonum est, cujusmodi præstatur ad adhortationem. Per manifestam enim & expressam proportionẽ ab rebus notis monitionem recordationémque facit. Siquidem visum sensuum omnium acutissimum, exactissimúmque & longè pretiosissimum esse, nullis non perspicuũ est. Et solem reliquorum syderum eminentissimũ esse, nemo ignorat. Ac mentem esse, quæ animum primum movere incipiat, in communibus sententiis, antè & adduximus, & exposuimus. Ab hisce verò aliquis perfacilè scientérque & intelligenter demonstrarit sapientię ad omnes res humanas discrimen, ita ut, quod verum est, compendioſè nulló-que opere disci comprehendíq; queat ab iis, qui audiunt, quod in obscuro tectum & occultatum est. Ad hæc igitur, & ab differentiis cujusque cùm sapientiæ cognitio, tùm ad illã adhortatio perdocetur. Etenim si visus par-

tim quàm longissimè diffunditur, partim etiam reliquorum sensuum maximè multiformis est, & sapientia eodem modo ac ratione, quę longissimè remota, tanquam præsentia intelligit & considerat, atq; omnium in se rerū, quę sunt, species complectitur. Partim ut si mens quasi principatum teneat, ratione & intelligentia quod rectum & rationi consentaneum est perficiēs, atque oculus & potentia exsistens longè pretiosissimorum, nempe sapientia consimiliter dignitate omninò præcellit orationem intelligentiámque & eam mentem, quę hisce simpliciorib⁹ iisque adventitiis cogitationibus, quæ sunt, intuetur, & quæ bona sunt proprio Marte & suopte motu judicat, & in se tùm perficit, tùm eorum, quę sensu & mente concipiuntur, oculus & rerum divinissimarum perfectissimarumque et virtutum potentia exsistit. Partim verò fuerit sol, reapse oculus exsistens et anima eorum, quæ naturā habent. Enimverò solis virtute cuncta videntur, et nascuntur, et sata radices agere sentimus. Quin et ea quæ jam nata sunt, ejus beneficio simul aluntur et incrementū sortiuntur, et quasi flabro ignes, ita cum sensu excitantur. Unde etiam evidenter patet sapientiā esse instar oculi ac vitę in rebus, quæ cogitatione ac mente percipiuntur, cunctisque mente preditis id dare, ut

ὡς ἐκβολιςάτα καὶ πολυ-
ειδιςάτα τῇ ἄλλων αἰθα-
σίων ὄζι, καὶ ἡ σοφία κα-
τὰ τὰ αὐτὰ πορρωτάτω ἀ-
φεςηκότα ὡς παρόντα νοεῖ,
καὶ πάντων τῇ ὄντων τὰ
εἴδη περιείληφεν ἐν ἑαυτῇ.
τοῦτο δὲ εἰ νοὸς ὕπατος λό-
γῳ καὶ διανοίᾳ τὸ θεῖον ἐ-
πιπραίνων, καὶ ὄψις καὶ δύ-
ναμις τῇ τιμιωτάτων ὑπάρ-
χων, πάντως που καὶ ἡ σο-
φία ὡσαύτως ὑπερέχει λό-
γου καὶ διανοίας, καὶ τῶν ἁ-
πλουςέρας τούτων ἐπιβλητι-
καῖς νοήσεσι τὰ ὄντα θεωρεῖ,
τά τε ἀγαθὰ κρίνει ἀφ' ἑαυ-
τῆς, καὶ ἐπιτελεῖ ἐν ἑαυτῇ,
τῇ τε νοητῇ ὄζιν ὄψις καὶ
δύναμις τῶν θειοτάτων καὶ
τελειοτάτων ἐνεργειῶν ὑπάρ-
χει. τοῦτο δ' ἂν εἴη ὁ ἥλι-
ος ὀφθαλμὸς ἔντι καὶ ψυχὴ
τῶν φύσιν ἐχόντων. Ὁρᾶται
τε γὰρ δι' αὐτῷ πάντα, καὶ
γηνᾶται καὶ νοῆται τὰ ῥιζω-
θέντα. καὶ γηναθέντα δὲ ςέ-
φεται καὶ αἴξεταί τε ἢ ζω-
πυρῆται μετ' αἰσθάσεως. δῆ-
λον που καὶ ἀπὸ τούτων γί-
νεται, ὡς ὀφθαλμός ὄζι, &
ζωὴ τῶν νοερῶν ἡ σοφία, καὶ
τὸ ὁρᾶσθαι τοῖς νοουμένοις πα-

ρέχει

ρέχει πᾶσι, καὶ τὸ εἶ τοῖς οὖσι, δη-
μιουργίας τε πάσης ἀρχηγὸς γί-
νεται ἐν τῷ κοσμῷ, καὶ ἡλίσεως
δ πρῶτος καὶ τάξεως, καὶ δὴ καὶ
ἐν ἡμῖν ὡσαύτως. τὴν δὲ τοιαύτην
τε καὶ τοσαύτην αἰτίαν καὶ το-
σαῦτα ἀγαθὰ παρέχουσαν, τίς ἂν
μὴ μεγάλης ἀνδρὸς μεταθέ-
οι ἂν προθύμως, βουλόμενος δ
ἀρίστης εὐδαιμονίας μεταλαμβά-
νειν; ἡ μὲν ἐν ὅσῳ τοῦ τίμιον
ἔχει τὴν σοφίαν προϊοῦσα εἰς προ-
κοπὴν ἔφοδος ἔστι τοιαύτη. ἡ
δὲ ὑπὸ τοῦ ὄντος ἀνθρώπου ὑπο-
μιμήσουσα τοὺς ἐπὶ τὰ αὐτὰ
προκόπτης, διὰ τῶν ἑξῆς ἐπιδείκ-
νυται τὰ ἔτι λεγόμενα. Ἄνθρω-
πος πάντων ζώων ἐπὶ πολλὰ
γήρασι σοφώτατος. θεωρῆσαι τὲ δὲ
δύνατός ἐστι τὰ ὄντα, καὶ ἐπι-
στάμενα καὶ φρόνησιν λάβειν ἐκ τῶν
ἁπάντων. παρ' ὃ καὶ ἐπεχάραξε
καὶ ἐπεσημήνατο τὸ θεῖον αὐτῷ τὸ
τῆς ψυχῆς λόγῳ σύσημον. ἐν ᾧ
τὰ δὲ εἴδεα πάντα τοῦ ὄντος
ἐνδέδεται, καὶ ταῦ συμπάσης τε
τῶν ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων τοῖς
μὲν ἐξ ἀφόγγοις τὰς φωνὰς πρὸ-
πους ἀφίησι καὶ φάρυγξ καὶ στόμα
καὶ ῥῖνες. ὥσπερ δὲ τῶν ἀφόγγων, δι' ὧν
τὰ ὀνόματά τε καὶ ῥήματα σημαίνεται, γλῶσσα ἄνθρωπος ὄργα-
νον· οὕτω δὲ καὶ τῶν ὀνομάτων

videantur, et rebus jam exsistentibus itidem, ut sint, omnisque publicæ institutionis ducem atque authorem in mundo esse, et primi in nobis ipsis quoque ortus et ordinis eodem pacto, Iam autem qui talium tantorumque bonorum author est, adhæc tàm insignia mortalibus commoda subministrat, quis non magnopere, quasi stupore abreptus extra se rapiatur, ut quàm promptissimè optimè beatitudinis ac felicitatis particeps esse queat? Aggressio igitur, quod sapientia sit valdè pretiosa, ad adhortationem progrediens, ferè istiuscemodi est. Cæterùm ab homine, qui jam est, adhortationem ad eadem in memoriâ suggerens per sequentia, quæ hoc modo dicta sunt, ostendit. *Homo omnium animantium creatus est longè sapientissimus. Namque ea præditus est sapientia ac vi, ut aspicere valeat tùm quæ sunt, tum etiam scientiam prudentiámque ex omnibus haurire. Præter quàm quod etiam insculpsit & insigni vit ei aliquod numen per rationem, universi quasi globus, hoc est, Deus universi, in quo species omnes ac formæ ejus, qui in eo est, tributa est, simulq; omnia nomina & verba. Etenim sonorib. vocibusq; enuntiationi locus severissim, hoc est, gutturi attributus est, oriq; ac naribus.* Ut autem vocum, per quas nomina & verba significantur, homo factus est instrumentum: ita etiam cogitationum

consilio-

cōsiliorúmq; in propriis loculis sedes est. Opus sapientiæ hoc mihi quandoq; esse videtur, quod & exstitit & cōpositus sit homo, acceperitq; instrumenta & facultatem loquendi apud ipsum Deum. Hæc ab natura hominis ad exhortationem accessio est. Si enim sapientissimus est, & mente, quæ sunt, videre poterit, nimirum vita ei contemplativa & Theologica erit affectāda. Et si eâ facultate potentiâque prēditus est, ut omniūm scientiam prudētiamq; percipere ab naturâ valeat, nimirū scientia demonstrativa ei maximè amplectēda est, & contemptū ceu maximè ei convenientem virtutem ducere debebit. Quia Deus illi indidit ac impressit fundamentum quasi princeps omnis sermonis, in quo etiã omnes rerum species, quæ sunt, & significationes exsistunt nominum juxtà ac verborum. Quocirca ipsum omnem Logicam, id est, rationalē philosophiam amplecti decet. Quandoquidē homo non modo factus est, ut cōjiciat, vel designet, verùm etiã ut res cogitatione & cōsilio percipiat, intérque omnes res, quæ sunt, spectator curatórque exsistit. Atq; ad hanc rem ei organa tributa sunt, & ab Deo facultates, quibus hoc possit, accepit. Rursum propter hæc circa omne, quod exsistit, quatenus quidem exsistit, ipsum sapientiam speculativam expetere, & prin-

ἐν τοῖς ἐόντεσιν ὁπλιζομένοις. ἔργον σοφίας τοῦτο δοκεῖ μοι ἡμῖν εἶναι, ὥσπερ καὶ γένεσις καὶ συνίστα ὁ ἄνθρωπος καὶ ὄργανά τε καὶ δυνάμεις εἴληφε παρὰ τοῦ θεοῦ. αὕτη ἡ ἔφοδος ὅτι ἡ προτροπὴ ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου. εἰ γὰρ σοφώτατός ἐστι, καὶ θεωρεῖ τὰ ὄντα δυνατὸς, τῆς θεωρητικῆς αὐτὸν καὶ θεολογικῆς δεῖ ἀντιποιεῖσθαι, καὶ εἴπερ ἐπιστήμων καὶ φρονήσεως λαβεῖν ἁπάντων δύναμιν ἔχει φύσει τῆς φύσεως, ἣ ἀποδεικτικὴν ἐπιστήμην, αὐτῇ δεῖ μεταδιώκειν, καὶ τὴν καλαφρόνησιν ἀρετὴν, ὡς μάλιστα αὐτοῦ ἀφίπτουσαι. διότι γε μὴν ἀνεστυπώσατο ἐν αὐτοῦ τὸ θεῖον τὸ τοῦ παντὸς λόγου σύστημα. ἐν ᾧ δὲ τὰ εἴδη πάντα τῶν ὄντων, καὶ αἱ σημασίαι ὑπάρχουσι τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων. διὰ τοῦτο δὲ λογικῆς αὐτῇ φιλοσοφίας πάσης ἀντιλαμβάνεσθαι προσήκει. ἐπειδὴ οὐ τῶν σημαινομένων μόνον γίγνεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀνομάτων ἐν τοῖς οὖσι θεωρὸς ὑπάρχει. καὶ πρὸς τοῦτο γίγνεται ὄργανα καὶ δυνάμεις εἴληφε παρὰ τοῦ θεοῦ. διὰ ταῦτα δὴ πάλιν περὶ παντὸς ὅτι, ἢ ὅτι, δ θεωρητικῆς σοφίας ἐφίεσθαι αὐτῇ χρὴ, καὶ

τὰς

τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ κριτήρια πάσης γνώσεως μεταμαθεῖν ἐπιστημονικῶς περὶ πάντα τὰ ὄντα. αὐτόν τε τὸν νοῦν καθ' ἑαυτὸν, καὶ τὸν καθαρώτατον λόγον ἐπισκοπεῖσθαι ἄξιον. καὶ ὅσα ἀπ' αὐτῶν ἀρχαὶ ἐνδίδονται εἰς τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, καὶ ὅσα περὶ ἀρετῆς ἐπιλογιζόμεθα καθ' ὅλου, καὶ ὅσα περὶ μαθημάτων, ἢ ἄλλων τινῶν τεχνῶν ἢ ἐπιστημάτων μανθάνομεν, προσήκει προθύμως ἀναδιδάσκεσθαι. καὶ οὕτω πρὸς ὅλην τὴν φιλοσοφίαν, καὶ ἡ ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου ὁρμωμένη γένοιτο παράκλησις. ποιεῖται δὲ καὶ ἄλλην ἔφοδον σύμμικτον ὅπη τὰ αὐτὰ προξενοῦσα ὡδέπως, γένοιτο καὶ σωφρονίσαι ὁ ἄνθρωπος, ποτὲ τὸ θεωρῆσαι τὸν λόγον τὰς τοῦ ὅλου φύσεως, καὶ τὰς σοφίας ὡς ἔργον καὶ θέωρεν τὰν τῶν ὄντων φρόνασιν. ὃ δὴ φαμὲν ἐν τούτοις σύμμικτον εἶναι. τῇ γὰρ ἰδίᾳ φύσει ἡ κοινὴ συμπείρασαν, ὡς ἐχουσῶν τούτων συμφωνίαν πρὸς ἀλλήλας. εἰ γὰρ ὅτε λόγος τοῦ ἀνθρώπου θεωρητικός ἐστιν ἐν τῷ λόγῳ τᾶς τῶν λόγων φύσιος, καὶ ἡ σοφία τοῦ ἀνθρώπου καθέσταται καὶ θεωρεῖ τὰν τῶν ὄντων φρόνασιν, ὁμᾶ μὲν ὁμολογουμένη ἔσσα ἔστι δείκνυται τε μείζης τοῦ λό-

cipia atque illa judiciaria omnis cognitionis & scientiæ scienter peritéque, idque in omnibus, quæ sunt, rerum generibus perdiscere oportet. Atq; ipsam mentē per se purissimámq; rationem considerare æquū est. Ante oīa quoq; decet nos promptè & alacriter perdocere, quæ ab ipsa natura ante principia oriantur, & ad pulchritudinem honestatemq; vitæ humanæ dirigantur, & quæcunq; in universum de virtutibus colligimus, quæque etiam de disciplinis, aliisve nonnullis artibus vel studiis discimus. Atque ita ab natura hominis initio facto ad universā philosophiam admonitio facta fuerit. Porrò autem facit & alium accessum eúmque miscellaneum, adhortantem ad eadem, hoc modo: *Homo factus est & in hoc constitutus, ut universæ naturæ rationem atque opus sapientiæ consideret, itémque rerum omnium, quæ sunt, prudentiam videat.* Quod autem in hisce miscellaneum esse dicimus, illud est: propria enim & suapte natura communē commiscuit, quasi hæc ita se habeant, ut sit quædam inter se mutuò cognatio & consonantia: Si enim sermo hominis quandoq; in sermone est contemplativus naturæ sermonis, & sapientia hominis splendet & speculatur rerum, quæ sunt, prudentiam, simul quidem ejus generis exsistens, ut sit confessa, ac demonstrata est ab ea, quæ

orationem & naturam universi mente præditam partita est. Simul autem & adhortatio perfectior exstitit. Neque enim aliam vitam degemus secundũ naturam, quàm omnes supra modum expetimus, nisi juxta divinam simul & humanam rationem vivamus. Neque etiam per aliam unquã beati fiemus, nisi sapientię studio comparaverimus, & rerum omnium, quæ sunt, sapientiam prudentiámq; penitus inspexerimus. In hisce igitur talis quædam cogitetur commistio. Siquidem per hoc impetum aliquem tùm ad activam, tùm etiam ad speculativam philosophiam facere conatur. Nam aliquam sibi comparasse prudentiam, hoc verò opus est efficientis cujusdam activæque virtutis, cujus finem non ita simpliciter consideramus, sed per efficaces actiones arripimus. Porrò contemplari, mentis est, quæ vim habet contemplantem, efficacitas & effectus. Ad utrumq; igitur adhortatio decenter facta est. Quia igitur potiùs quod commune est, adeóque quod pertendit ad omnia, sapientiæ bonum apparet, etiã exhortatio ad hoc perfectior exsistit, talibus verbis. *Sapientia non versatur circa aliquid, quod definitum est in rebus, quæ sunt, sed simpliciter se extendit ad omnia quæ sunt. Neque ipsa prima, perinde ac si ipsa esset principium, inquirenda est, sed rerum omnium, quæ in universa sunt*

γου & τῆς τοῦ ὅλου νοερᾶς φύσεως. ὁμοῦ δὲ καὶ ἡ προτροπὴ τελεωτέρα γέγονεν. οὐ γὰρ ἄλλως ζῆν βιωσόμεθα κατὰ φύσιν, οὗ πάντες διαφερόντως ἐφιέμεθα, ἐὰν μὴ κατὰ λόγον ζῶμεν τὸν θεῖον καὶ τὸν ἀνθρώπινον. οὐ δὲ ἄλλη ποτὲ εὐδαιμονήσομεν, ἐὰν μὴ κτησώμεθα διὰ φιλοσοφίας καὶ θεωρήσωμεν τὴν τῶν ὄντων φρόνησιν. ἄλλη τοίνυν ἐν τούτοις νοείσθω τοιαύτη σύμμιξις. Ἐν ταυτῷ γὰρ παρορμᾷ ἐπιχειρεῖσίς τε τὴν πρακτικὴν καὶ θεωρητικὴν φιλοσοφίαν. Τὸ μὲν γὰρ κτήσασθαι φρόνησιν, ποιητικῆς τινός ἕξεως πρακτικῆς ἀρετῆς ἔργον, ἧς τέλος οὐ τὸ κατιδεῖν ἁπλῶς οὕπασιν, ἀλλὰ τὸ προσλαβεῖν αὐτὸ διὰ τῆς ἐνεργείων. τὸ γὰρ μὴν θεωρῆσαι τῷ θεωρητικῷ νῷ ἐνέργημα ὑπῆρχε. πρὸς ἀμφότερα τοίνυν ἡ προτροπὴ δεόντως γέγονεν. Ἐπεὶ τοίνυν μᾶλλον τὸ κοινὸν καὶ διατεῖνον ἐπὶ πάντα τῆς σοφίας ἀγαθὸν διαφαίνεται, καὶ ἡ προτροπὴ τελειοτέρα πρὸς αὐτὸ γίνεται διὰ τοιούτων· « ἡ σοφία οὐ περί τι « φωλεύουσά ἐν τι τῶν ὄντων, « ἀλλ' ἁπλῶς περὶ πάντα τὰ « ὄντα. καὶ δεῖ μὴ πρώτας αὐ« τὰς τὰς ἀρχὰς αὐτὰς ἀνευ« ρίσθαι, ἀλλὰ τὰς κοινὰς τῶν ὄν« των

» τῶν ἁπάντων ἀρχάς. ἔστω γὰρ ἔχει
» σοφίας περὶ πάντα τὰ ὄντα, ὧν
» καθόλου πᾶσι συμβεβηκότα σκοπεῖν
» δεῖν καὶ θεωρεῖν τὰς σοφίας οἰκεῖον. καὶ
» διὰ τοῦτο σοφίας τὸ τῶν ὄντων ἁπάν-
» των ἀρχὰς ἀνευρίσκειν. πάλιν γὰρ
ἐπὶ ταῦτα ἐκ ἀφορίζει περὶ τὸ μέρος
ἢ ἐνέργειαν αὐτῆς, ἀλλὰ κοινῇ δι-
νοεῖσθαι φησὶν ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα, τὰς
τῶν ἀρχὰς τὰς κοινὰς τοῦ ὅλου φη-
σὶν αὐτὴν ἐπισκοπεῖν, καὶ κατὰ γένη ταῦ-
τα θεωρεῖν, καὶ καθ' ἁπλᾶς ἁπάν-
των ἐπιβολάς, ὥσπερ ἡ ὄψις τοῖς ὁρα-
τοῖς ἐπιβάλλει, τὰς τε καθόλου λό-
γους πάντων φησὶν αὐτὴν περιέ-
χειν καὶ πρὸς τούτῳ θεωρεῖν καὶ διε-
λογίζεσθαι. μόνως δὲ καὶ ὑπόθε-
τα εἶναι ἐπιστήμην, ἅτε δὴ τοῦ ὅλου
πάντων τὰς ἀρχὰς ἀνευρίσκουσαν
καὶ περὶ τοῦ οἰκείου ἑαυτῆς ἀρχῶν
δυναμένην λόγον διδόναι. Εἰ οὖν
καλὸν ἄρα συμβαίνει ἡ ἔφοδος τῆς
προτροπῆς. Εἰ γὰρ τοιαύτης σο-
φίας οὔτε καθολικωτέρας, οὔτε τε-
λειοτέρας, οὔτε κοινοτέρας, οὔτε αὐ-
ταρκεστέρας, οὔτε ἀγαθοειδεστέρας,
ἢ καλλίονα δυναμένου λογισμῷ λα-
βεῖν, ταύτης ἐφίεσθαι χρὴ τοὺς συμ-
βουλευομένους καὶ λόγον καὶ τῶν εὐ-
δαιμονεῖν. Ἐν τοῦ τέλει τούτου
πρὸς αὐτὸ τὸ ἀπρότατον ἔνεισιν
ἡ παρακλησις αὐθημαι.

natura, communia principia indaganda sunt. Tantandem enim habet sapientia in omnibus, quæ sunt, quæ in universum, quæ acciderunt, videre, & contemplari, sapientiæ proprium est. Ideoque sapientia rerum omnium principia invenit. Rursum quippe hîc nõ secernit ex aliqua parte ejus vim & efficaciam, sed in summa penetrare ait ad omnia, quæ sunt, & cõmunia omnia principia universorũ ait sapientiam considerare, eáque per genera inspicere, & juxta simpliciſsimas notiones, quemadmodum visus rebus, quæ videri possunt, adjicit, aitq; ipsam complecti omnium in universũ sermones, atq; insuper animi oculis inspicere, & cum animo complecti. Solam autem etiam scientiam esse, si fundamentum statueris, nempe rerũ omnium, quæ sunt, principia inveniẽtem, quæ de propriis sui principiis rationem reddere possit. In bonum igitur contingit, si accedat adhortatio. Nam si tali sapientia nihil, vel universaliùs vel perfectiùs communiúsve, vel magis sufficiens, vel quod honesti speciosiorem formam vel pulchritudinẽ habeat, ratione percipi poterit, hanc expetere oportebit eos, qui juxta rationem & mentem felicitatẽ apprehendendam esse consulunt. Sub finem igitur ad hoc, quod maximè extremũ est, hoc pacto hortatio progreditur.

CAP. IV.

QUicunque igitur resolvere & dijudicare omnia genera, eáque reducere sub unum idémq; principium, & rursum simul ea componere & suis numeris conjungere poterit, hic mihi videtur cùm sapientissimus, rùm etiã omniũ esse veracissimus. Adhæc pulchram speculam nactus esse, è qua Deum contemplari possit, atque omnia, quæ sũt in naturę cognatione ordinéq; ab illo separata, & militarem hanc viam ingressus, mente cogitationéq; quasi rectâ viâ aggressus & continenti cursu ad finẽ usq; perrexisse principiis extremitatibus quibusq; conjunctis, hócque certò sibi cognitum habens, Deum esse principium, medium & finem eorum omnium, qui secundum justitiam ac rectam rationẽ vitam suã absolvunt. Manifestè etiam in hisce inseruit Theologicę divinęq; admonitionis finem, dum nõ vult insisti multis initiis cunctisq; generibus ejus, quod est. Sed magna animi contentione hoc operam dandam, ut cuncta sub unum idémq; principium reducantur. Verùm is qui separat ab uno, juxta constitutum numerum, ea quæ in propinquo sunt unitatis numero, atq; ita sẽper, quæ remotiùs absint, quæque dissident longiùs, considerans, donec ad conjuncta, & è multis composita cõnumerarit multitudinem, & ad utrũq;

ΚΕΦ. Δ.

Ὅστις ὦν ἀναλῦσαι οἷός τ' ἔσται τὰ πάντα τὰ γένεα ὑπὸ μίαν τε καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν καὶ πάλιν συνθεῖναι τε καὶ συναριθμῆσαι, οὗτος δοκεῖ μοι καὶ σοφώτατος ἡμῖν καὶ παναληθέστατος. ἔτι δὲ καὶ καλὴν σκοπιὰν εὑρηκέναι, ἀφ' ἧς δυνατὸς ἔσεῖται τὸν θεὸν καταψῆσθαι, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ συσσωμένῃ καὶ τάξει τῇ ἐκείνου καταχωρισμένα, καὶ ταύτην ἀμεσίλητον ὁδὸν ἐπορευσάμενος τῇ νόῳ καθ' εὐθείας ὁρμαθῆναι καὶ τελεσφορήσαντα τὰς ἀρχὰς τοῖς τέλεσι συνάψαντα καὶ ὁλιγόντα, ὅτι ὁ θεὸς ἀρχά τε καὶ τέλος καὶ μέσον ὅτι πάντων τῶν ὄντων καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον σῴζει νομίων. σαφῶς δὲ καὶ ἐν τούτοις τὸ τέλος ἐπέθηκε τῇ θεολογικῇ προτροπῇ μὴ ἴσως ἀξιῶν ἐπὶ τῶν πολλῶν ἀρχῶν καὶ πάντων τῶν ὄντων γνῶναι, ἀναλύσεις δὲ προσυμνύμενος ὑπὸ μίαν τε καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν τὰ πάντα. ὑπὸ δὲ μᾶς διαιρῶν καὶ ἀριθμὸν ὡρισμένον τὰ πλησίον τῆς ἑνὸς, καὶ ἕπως ἀεὶ τὰ προῤῥωτέρω ἀφιστάμενα καὶ διαφερόμενα, ἕως ἂν ἐπὶ τὰ σύνθετα, καὶ ἐκ πολλῶν συνεστηκότα, συναριθμήσηται τὸ πλῆθος, ἐπ' ἄμφω τε ἕπτω προϊὼν

ὢν ἱκανὸς ἦν ἀναγαγεῖν τὰ ἑαυτῷ, ἀπὸ τῆς πληθυος, ἐπὶ τὸ ἕν, καὶ καλέσαι ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ὅλα τὸ πλῆθος. ἐπεὶ δὲ μάλιστα ἀληθείας καὶ σοφίας ἐφίεσθαι, προέτρεπεν ἐπὶ τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην τὸν τοῦ θεωρητικοῦ, ὅπερ τέλος ἐστὶ φύσεως θεωρίας, καὶ τοῦτο δ' ἔτι κυριώτερον ἀγαθὸν ἐπήγαγε τὸ, ὡσανεὶ ἀπὸ σκοπιᾶς, ἐνιδεῖν δύνασθαι τὸ θεὸν καθορᾶν, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ συνοχῇ τοῦ θεοῦ. Εἰ γὰρ πάσης ἀληθείας καὶ εὐδαιμονίας οὐσίας τε καὶ αἰτίας καὶ τῶν ἀρχῶν ὁ θεὸς ἡγεῖται, σπουδαστέον ἐν τούτῳ μάλιστα σκεύασασθαι τὴν ἐπιστήμην ἡμᾶς, δι' ἧς ἀτενίζει τις αὐτὸ καθαρῶς, καὶ δι' ἧς πλατεῖαν εὑρίσκει τὴν πρὸς αὐτὸν πορείαν, καὶ δι' ἧς τὰ τέλη ταῖς ἀρχαῖς συνάψει. τελειοτάτη γὰρ ἡ τοιαύτη ζωὴ καὶ εὐδαιμονία, ὑπέρ διορισμένως τὰ τελειότατα ἀπὸ τῶν πρώτων ἀφορίσουσι, ἀλλ' εἰς ἓν τὰ συναμφότερα ταῦτα συλλαβοῦσα, ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ μέσον ὁρᾷ συνεχουσα. τοιαύτα γὰρ ἐστιν ἡ θεῖα αἰτία, ἧς δεῖ ἀντέχεσθαι τοὺς μέλλοντας εὐδαιμονήσειν, ὕστερον μὲν οὖν ἐπὶ προέρχεται ἀφ' ἁπάντων ἀληθοῦσα τῶν τε ἐν ἡμῖν καὶ τῶν ἐκτὸς φύσει, καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀφ' ἁπάντων τῶν ὄντων συνεκφαλαιώσασθαι ἁπάσας

sic progrediens sufficiēs erat sua reducere ab multitudine ad unum: & rursum ab uno deducere ad multa. Quia autem maximè veritatis ac sapiētię cupiditate ducimur, adhortabatur ad istiusmodi scientiam hujus unius eum, qui est comtemplativus, quod finis est omnis contemplationis, etsi hujus adhuc magis proprium bonum induxit, ut veluti ab specula inde Deum perspicere possimus, atque omnia, quæ in ordine & cognatione Dei habentur. Si enim omnis veritatis felicitatisq;, atq; adeò substantiæ & causæ & principiorum Deus summus est præses, nimirū diligentia adhibenda est, ut in eo maximè illam nobis sapientiam comparemus, per quam quis ipsum purum intentis oculis intuetur, cujusq; beneficio latum & spaciosum ad ipsū callē inveniet, & fines principiis connectet. Perfectissima quippe talis est vita ac felicitas, quæ non distinctè expresséque extrema quæq; ab primis discernit: sed quæ in unum utraq; hæc simul complectens, principia cum fine medióq; pariter continet. Hęc enim sunt divina illa causſa, cui illis, qui futuri sunt beati, etiam atq; etiam adhæreſcendū est. Ita igitur admonitio progressa per omnia, quæ sūt in nostra potestate, quæque item naturæ insunt, et, ut uno verbo dicam, quæ per omnia, quæ exsistunt, in summa quasi capita collegit omnes

aditus, ad unam institutionem, quę ad Deum deducit, tendentem. Quod reliquum est, adjiciendæ sunt ad admonendi usum ipsæ Pythagoricæ divisiones. Valdè namque solerter et dextrè, adeóq; perfectè, & si cū reliquis philosophiæ studiis cōferatur, peregrino quodam modo, qui hanc sectam sequebantur, diviserunt, sequentes in eo illius doctrinas. Sermonem, ut sit quidam impetus, qui fertur ad philosophiam, confirmantes, et quasi pignoribus datis fidem adhibentes demonstrationibus scientia, maximè præditis, quæ simul nihil cōsequens adducant. sunt aūt tales. Oēs quotquot sumus homines, in votis habemus, ut secundo fortunæ flatu utamur. Secunda aūt fortuna tunc utimur, si pluribus bonis affluamus. Et bona quidem, alia corporalia sunt, ita ut corpori satis superque prospectum sit ad proportionem naturalem ac temperamentum, simul et robur: alia verò sunt extranea, ceu sunt nobilitas, potentiæ, et honores in sua cuiq; patria. Alia autem bona circa animum versantur, ut prudentia, justitia ac fortitudine præditum esse: itē insigniter esse sapientem, quibus cum non parum excellit et hoc, ut rectis actionibus secundam fortunam simul apprehendamus, vel quæ ab sapientia allata est, vel quæ per se propria quadam vi prædita sit; verùm non statim

τὰς ἐφόδους, εἰς μίαν τὴν ἐπὶ τὸν θεὸν ἀγήκουσαν ἀναγωγήν. δεῖ δὲ λοιπὸν αὐταῖς ταῖς Πυθαγορικαῖς διαιρέσεσι προσχρῆσθαι εἰς τὸ προτρέπειν. πάνυ γὰρ ἐνσχοῦσαι καὶ τελεώτατα καὶ πρὸς τὰς ἄλλας φιλοσοφίας ἐξηλλαγμένως, οἱ κατὰ τὴν δὲ τὴν αἵρεσιν διήκουσι, ἐπόμενοι ταῖς ἐκείνου διδασκαλίαις. τὸν παρόρμησιν ἐπὶ φιλοσοφίαν λόγον εὐμηχάνως ἐπιρρώννυντες καὶ πιστούμενοι δι' ἀποδείξεων ἐπιστημονικωτάταις μηδὲν ἀκόλουθον συναγούσαις. εἰσὶ δὲ τοιοῦτοι. πάντες ἄνθρωποι βουλόμεθα εὐπρατεῖν. εὐ δὲ πράττομεν, εἰ ἡμῖν πολλὰ ἀγαθὰ παρείη. Ἀγαθὰ δὲ, τὰ μὲν ὄντα κατὰ σῶμα, ὥστε ἱκανῶς αὐτῷ παρεσκευάσθαι πρὸς τὴν κατὰ φύσιν συμμετρίαν, καὶ ῥᾶσιν, καὶ ῥώμην. τὰ δὲ ἐν τοῖς ἐκτὸς, ὥσπερ εὐγένειαι, καὶ δυνάμεις, καὶ τιμαὶ ἐν τῇ ἑαυτῶν πατρίδι. τὰ δὲ περὶ ψυχὴν, ὡς τὸ σώφρονά τε εἶ καὶ δίκαιον, καὶ ἀνδρεῖον, καὶ διαφερόντως τὸ σοφὸν εἶναι, μεθ' ὧν ἂ μικρὸν διαφέρει τὸ συνιπλαμβάνειν καὶ τὴν εὐτυχίαν ταῖς ὀρθαῖς πράξεσιν, ἤτοι τὴν δὲ σοφίας ἐπιφερομένην, ἢ καθ' αὑτὴν τυχοῦσαν ἰδίαν τινὰ δύναμιν

νεμεν, ἀλλ' οὐκ εὐθὺς εὐδαιμονεῖμεν διὰ τὰ παρόντα ἀγαθά, εἰ μηδὲν ἡμᾶς ὠφελοῖ. ὠφελεῖ δὲ οὐδὲν εἰ μὴ μόνον ἡμῖν, χρώμεθα δὲ αὐτοῖς μή. οὐδὲ γὰρ ἄλλο οὐδὲν πα ρὸν διὰ τὴν κτῆσιν ὠφελεῖ, ἀπὸ τῆς χρῆσθαι αὐτῷ. Εἰ δέ τις ἔν πλοῦτον, καὶ δὴ νῦν ἐλέγομεν ἀγαθὰ, κεκτημένος εἴη, χρῷτο δὲ αὐτοῖς μὴ, ἐκ ἂν εὐδαιμονοῖ δι' ἃ τούτων τῆς ἀγαθῶν κτήσιν. δεῖ ἄρα μὴ μόνον κεκτῆσθαι τὰ τοιαῦτα ἀγαθὰ τοὺς μέλλοντας εὐδαίμονας ἔσεσθαι, ἀλλὰ καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς, ἢ τοῦ δὲν ὄφελος τῆς κτήσεως γίνεται. ἀλλ' οὐ δὲ τὸ χρῆσθαι μόνον ἐξαρκεῖ, ἀλλὰ δεῖ προστίναι, τὸ ὀρθῶς χρῆσθαι. πλέον γὰρ θάτερόν ἐστιν, ἐάν τις χρῆται μὴ ὀρθῶς ὅτῳ ἐν πράγματι, ἢ ἐὰν ἐᾷ. Τὸ μὲν γὰρ κακὸν, τὸ δὲ οὔτε κακὸν, οὔτε ἀγαθόν. ἀλλὰ μὴν ἐν γε τῇ χρήσει τε καὶ ἐργασίᾳ πάσῃ τῇ περὶ ὅτι ἂν τὸ ἀπεργαζόμενον τὸ ὀρθῶς χρῆσθαι, ἐπιστήμη παρέχεται. καὶ περὶ τὴν χρείαν οὖν ὧν ἐλέγομεν τὸ πρῶτον τῶν ἀγαθῶν πλοῦτε τε καὶ ὑγιείας καὶ κάλλους, τὸ ὀρθῶς πᾶσι χρῆσθαι τοῖς τοιούτοις ἐπιστήμη ἡγεμόνη καὶ κατορθοῦσα ἔξει τὴν πρᾶξιν. ἐ μόνον ἂν εὐτυχίαν, ἀλλὰ καὶ εὐπραγίαν ἡ ἐπιστήμη παρέχει τοῖς ἀνθρώποις, ἐν πάσῃ κτήσει

felices beatíque ſumus propter bona quæ adſunt, ſi nobis nihil profuerint. Nihil proſūt autem, ſi nobis tantummodo adſint, nullum verò nobis uſū præſtent. Neq; enim eorum quicquã, quæin poſſeſsione præſtò ſunt, vel hilum prodeſt, niſi ejus uſus appareat. Si quis igitur divitias, quæq; nunc bona diximus, ſibi acquiſierit, iis autem non utatur, eum nequaquam propter illorum bonorum partam poſſeſsionem, felicem beatúmq; reddant. Itaque eĩ, qui beatus eſſe volet, talia bona nõ paranda ſolùm ſunt, verùm et iis utendũ erit, ſi nullus eorum putandus eſt uſus, quę cõparaveris. Quinimò nõ modò, ut iis utamur, ſatis eſt, ſed inſuper, ut et benè utamur, neceſſe erit. Alterum enim majus peccatum eſt, ſi quis non benè utatur re aliqua, quàm ſi omninò omittat. Illud quippe malum eſt, hoc verò nullo modo, nec bonũ nec malum. At enim in uſu atq; omni labore, qui circa quævis, quæ conficiũtur, verſatur, ut quis eo rectè utatur, ſcientia præſtat. Quinimò in uſu rerũ, quas primùm diximus, honeſtarum, divitiarúmq;, et ſanitatis ac pulchritudinis, ut omnibus illis rectè probéque utamur, ſcientia præſidet actionéſque gubernat. Scientia igitur non modò, ut omnia benè ſint, verùm etiã ut benè felicitérq, peragantur, hominibus præbet, idém in omni rerum acquiſitione

one, et quam instituerís, actione, nullúsque rerum aliarum fructus utilitásve exsístit, prudentia sapientiáq; remota. Nam quæ est utilitas multa potiùs habenti, et multa agenti illi, qui mente caret, quàm pauca possidenti? Nónne ille per omnem modum, qui minus facit, minus peccat? Et qui minus peccat, minus etiã malè et infeliciter agit, item qui minus infeliciter agit, minus quoque miser fuerit. Ergo necessariò hisce concedendum, eum etiam, qui quidem ea bona, de quibus dictũ est, habeat, sine mente ac sensu plura mala facturum esse: at rursum qui contraria habet, eundem quoque minora mala facturum. Itaq; ut in summam restringamus hanc rem, necessariò sequitur, omnia, quæ priùs bona esse diximus, nec videtur de hoc ipsis institutus esse sermo, quod ea ipsa per se bona esse videantur, sed ut apparet, ita se res habet. Si inscitia illis tanquam præses imperet, majora esse contrariorum mala, quantò sunt efficaciora ad operam navãdum et obsequendum malo, quod ducis instar præsidet. Sed si prudentia et sapientia imperent ac præsideant, nimirum illa majora bona etiam per se dabunt. Sin autem neutra illarum adsit, ne tantilli quidem bona illa facienda esse. Sola igitur sapientia in bonis reputãda erit, inscitia autem in malis. Quare cùm omnes felices et beati esse

τε ⸗ πράξει, ⸗ εἰ ὄφελος τῆς ἄλλων κτημάτων ἄνευ φρονήσεως τε ⸗ σοφίας. τί γὰρ ὄφελος κεκτῆσθαι πολλὰ, ⸗ πολλὰ πράττειν, νοῦν μὴ ἔχοντα, μᾶλλον ἢ ὀλίγα; οὐχ ὁ μὲν ἐλάττω πράττων, ἐλάττω ἁμαρτάνει; ἐλάττω δὲ ἁμαρτάνων, ἧττον ἂν κακῶς πράττοι, ἧττον δὲ κακῶς πράττων, ἀθλιος ἂν ἧττον εἴη. συγχωρητέον ἀναγκαῖον τούτοις, ⸗ ὅτι ὁ μὲν τὰ εἰρημένα ἀγαθὰ κεκτήμενος ἄνευ νοῦ, πλείονα κακὰ πράξει· ὁ δὲ τὰ ἐναντία ἔχων, τὰ κακὰ ἐλάττονα. ἐν κεφαλαίῳ ἕνα πανδωνεὶ πάντα, ἃ τὸ πρῶτον ἔφαμεν ἀγαθὰ εἶναι, οὐ περὶ τούτου αὐτοῖς ὁ λόγος ἦν, ὅπως αὐτά γε καθ' αὐτὰ φύσιν ἀγαθὰ ἔστι. ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ὧδε ἔχει. ἐὰν μὲν αὐτῶν ἡγεῖται ἀμαθία, μείζω κακὰ ἔστι τῶν ἐναντίων, ὅσῳ δυνατώτερα ὑπηρετεῖν τῷ ἡγουμένῳ κακῷ ὄντι. ἐὰν δὲ φρόνησις ⸗ σοφία, μείζω ἀγαθὰ αὐτά δι καθ' αὐτὰ, οὐδέτερα αὐτῶν, οὐδενὸς ἄξια εἶναι. μόνη τοίνυν ἡ μὲν σοφία ἀγαθόν ἐστιν. ἡ δὲ ἀμαθία κακόν. ἐπειδὴ τοίνυν εὐδαίμονες μὲν εἶναι προ-

προθυμώμεθα πάντες, ἐφαίνημεν δὲ τοιοῦτοι γινόμενοι ἐκ τῶ χρῆσθαί τε τοῖς πράγμασι, καὶ ὀρθῶς χρῆσθαι. τὴν δὲ ὀρθότητα ἡ εὐτυχία, ἐπιστήμη δ' ἐστὶν ἡ παρέχουσα. δεῖ δὴ, ὡς ἔοικεν, ἐκ παίδος ὅπως πάντα ἄνδρα παρασκευάσασθαι, ὅπως ὡς σοφώτατος ἔσται. μόνον γὰρ τοῦτο τῶν ὄντων εὐδαίμονα καὶ εὐτυχῆ ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον. ἀναγκαῖον οὖν φιλοσοφεῖν τοῖς βουλομένοις εὐπράττειν. ἡ δὲ φιλοσοφία ὄρεξίς ἐστι καὶ κῆσις ἐπιστήμης, ἐφ' ἣ τις κῆσις μόνον ἐστὶ τῶν δοκούντων ἀγαθῶν, ἐφ' ἣ τις ποιητικὴ αὐτῶν, χρησικὴ δὲ οὔ. τοιαύτην δεῖ εἶναι ἐπιστήμην, ἐν ᾗ συμπέπλωκεν ἅμα ὁτὲ ποιεῖν, καὶ τὸ ποιεῖσθαι, χρῆσθαι τούτῳ, ὃ ἂν ποιήσῃ.

desideremus, tales esse ex legitimo rectóq; rerum usu videmur. Quod autem rectum est in usu, felicémque rerum successum scientia præbet. Et oportet, uti videtur, quemvis quovis modo ita instruxisse, ut quàm sapientissimus evadat. Hoc enim solum ex rebus exsistētibus felicem beatumque reddet hominem. Itaq, sapientiæ studendum est iis, qui secundo rerum successu frui volent. Studium autem Philosophię est appetitus & acquisitio scientiæ, non illa, quæ solùm acquirit & comparat, quæ videntur, bona, nec quæ illa efficit, illis autem non utatur. Itaque tali opus est scientia, in qua simul concurrerunt & facere & fieri, atq; eo uti, quodcunq; ipsa effecerit.

Κεφ. ε'.

Cap. v.

Εἰ τοίνυν αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι ἐπιστήμαι θηρευτικαί τινες εἰσὶ, καὶ παρασκευαστικαὶ τῆς ἀγαθῶν, μόνη δὲ ἡ τελεία δικαιοσύνη καὶ φρόνησις ἐστὶ καθ' ἀξίαν χρῆσιν ποιῆσαι ἑκάστῳ, καὶ ἀναφέρουσι ταύτην πρὸς τὴν ἡμέτερα νεῦσιν, αὕτη ἂν εἴη, ἧς δεῖ ἀντιποιεῖσθαι. καὶ γὰρ τὸ θεωρεῖν καὶ κρίνειν ἑαυτῇ ἔχει, καὶ τὰς ἀρχὰς ἔχει τὸ ὀρθῆς χρήσεως τῶν ἀγαθῶν, ἧς τυχόντες καλῶς ἂν τὸν ἐπίλοιπον βίον διεξέλθοιμεν. τοιαύτη δ' ἐστὶν ἡ ἐκ τῆς διαιρέσεως προ-

Si igitur reliquæ quidem omnes scientiæ sunt quasi venationes quædã & præparationes bonorum: sola autẽ perfecta justitia & prudentia efficiant unicuique usum pro dignitate, perferuntque eum ad mentem ducem, nimirum hæc fuerit quàm maximè expetenda. Siquidem contemplatio sui etiam judicium habet, simúlque recti usus bonorum principia, quem si fuerimus assecuti, probè honestéque reliquam vitam nostram transegerimus. Talis quædam est, quæ ex divisione est adhortatoria accessio. Alia verò, quo-

ad hæc, alis est divisio. Est in nobis animus, simulque est corpus. Atque ille quidem gubernat, hoc verò gubernatur. Atque ille quidem utitur, hoc verò istiusmodi est, veluti quo utatur. Itē ille divinus & bonus, nobisq; maximè proprius est, hoc aūt cætero qui decenter conjunctum causſa officii cujusdam & usus, annexum habēs, qui ad communem vitam mortaliū facit. Potior itaque principis, qui præest, habenda ratio est, quàm eius, quod regitur, itémque potiùs curandum, quod divinius & nobis magis proprium est, quàm quod inferius est, atque ope indigens alienâ. Hæc verò similia sunt. Talis divisio est, ut trifariam res nostræ omnes divisæ sint, in animum, & corpus & fortunas, quę sunt corporis. Horum quædam prima sunt, quædam secunda, alia tertia. Et quidem ejus, qui præest, officium est, necessariò ad ea, quæ sunt animi, collineare, reliqua autem facere propter animum. Corporis quippe habenda cura est, ejus transferentes curam ad animi obsequium. Et pecuniæ corporis causſa comparandæ sunt, cuncta verò animi causſa, animiq; facultatum imperium habentium constituenda. Iam si hæc ita se habent, nullo modo officium faciunt, quod facere tenentur illi, quicunque circa pecunias & rem familiarem studium quidem omne & diligē-

ζετ᾽ λικὴ ἔφοδος. ἀλλὰ δὲ ὅτι περὶ ἀυτῆς τοιαύτη διαίρεσις, ὡς ἔστι μὲν ψυχὴ, ὅτι δὲ τι σῶμα ἐν ἡμῖν. ☾ τὸ μὲν ἄρχει, τὸ δὲ ἄρχεται. ☾ τὸ μὲν χρῆται, τὸ δ᾽ ὅτι τοιοῦτον, οἷον ᾧ χρῆται. καὶ τὸ μὲν θεῖον καὶ ἀγαθὸν καὶ οἰκειότατον ἡμῖν· τὸ δὲ, ἄλλως συμπεπλεγμένον ὑπουργίας τινὸς ἕνεκα καὶ χρείας ἐχόμενον τῆς εἰς τὸν κοινὸν βίον τὸν ἀνθρώπινον. δεῖ τοίνυν τὸ ἄρχοντος μᾶλλον, ἀλλὰ μὲν τὸ ἀρχομένου καὶ τὸ θειοτέρου καὶ οἰκειοτέρου ἡμῖν· ἀλλὰ μὴ τὸ καὶ δεεστέρου ὀθνειοῦς. Ταύτη δὲ ὅτι παραπλήσια τοιαύτη διαίρεσις, ὡς ἔχειν τὰ ἡμέτερα πάντα διήρηται, εἴς τε ψυχὴν, καὶ σῶμα, καὶ τὰ τοῦ σώματος. τούτων δὲ τὰ μὲν ἐστι πρῶτα, τὰ δὲ, δεύτερα, τὰ δὲ τρίτα. καὶ προηγουμένου μὲν δεῖ σχάζεσθαι τὰ τῆς ψυχῆς, τὰ δ᾽ ἄλλα τῆς ψυχῆς ἕνεκα πράττειν. καὶ γὰρ τοῦ σώματος ὀθνειοῦσθαι χρὴ ἀναφέροντας αὐτῷ τὴν ὀθνείαν ὀλίγην τῆς ψυχῆς ὑπηρεσίαν. ☾ τὰ χρήματα κλᾶσθαι δεῖ ὡς τὸ σῶμα, πάντα δὲ τῆς ψυχῆς ἕνεκα διατάττειν, καὶ τῷ τῆς ψυχῆς ἀρχουσῶν δυνάμεων. Εἰ δὴ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐδὲν τῷ δέοντων πράττουσιν, ὅσοι περὶ χρημάτων μὲν τὴν πᾶσαν σπουδὴν

δλως ἔχυσι, δικαιοσύνης δὲ ἀμελῶσι, δι' ἣν ἐπιστάμεθα ὀρθῶς χρῆσθαι τοῖς χρήμασι, καὶ τῷ μὲν ζῆν καὶ ὑγιαίνειν φροντίζουσι τῷ σώματι. τὸ δὲ ὀρθῶς χρῆσθαι τῇ ζωῇ καὶ τῇ ὑγιείᾳ ἀμελοῦσι. καὶ τῶν μὲν ἄλλης παιδείας ἐπιμελοῦνται, δι' ἣν οὐδὲν ποτὲ ὁμονοητικὴν φιλίαν κτήσασθαι δύνανται. τὴν δὲ τῆς ὁμονοίας ἀρχηγὸν ἐπιστήμην παρορῶσιν, ἥτις δι' φιλοσοφίας μόνης κάλλιστα παραγίγνεται. καὶ ταῖς μὲν πράξεσιν ἐπιχειροῦσι, τὸ δὲ πῶς δεῖ πράττειν ἕκαστον τῶν ἔργων, οὔτε ἴσασιν, οὔτε λογίζονται. ἀπ' ἄλλης δὲ ἀρχῆς διαιροῦσι τὰ τοιαῦτα, χωρὶς δ' ἕκαστον ἔχειν αὐτὸς ἕκαστος τὸ ἑαυτοῦ, ἃ ἐστὶ τῶν αὐτοῦ. αὐτὸς μὲν οὖν ἕκαστος ἐστιν ἡμῶν ἡ ψυχή. τὸ δὲ αὐτοῦ ἐστι τὸ σῶμα, καὶ τὰ τοῦ σώματος. ἃ δ' ἐστὶν ἡμῶν αὐτῶν, τὰ χρήματα ἐστιν, ὅσα τῷ σώματος ἕνεκα κεκτώμεθα. καὶ ἐπιστήμας τοίνυν ἓξεις εἰσὶν αἱ περὶ τοῖς ἓξεσι τούτοις πράγμασιν. ὁ μὲν οὖν τὰ τοῦ σώματος γινώσκων τὰ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχ ἑαυτὸν ἔγνωκεν. ὅθεν οἱ ἰατροὶ οὐχ ἑαυτοὺς γινώσκουσι, καθ' ὅσον ἰατροί, οὐδὲ οἱ παιδοτρίβαι, καὶ ὅσοι δὲ ἀπορρωτέρω τῆς ἑαυτῆς τὰ περὶ τὸ σῶμα γινώσκουσιν, οἷς τοῦτο θεραπεύεται, ὡς οἱ γεωργοὶ, καὶ οἱ ἄλλοι

tiam ponunt, justitiam verò negligũt, cujus beneficio, quis rectus pecuniarũ usus sit scimus: & quoad vitam ejusq; sanitatem anxiè quidem corpori prospiciunt: cæterùm ut rectè hac vita sanitatéque fruantur, hoc verò negligũt. Et reliquarum quidem disciplinarum accuratè curam gerunt, quibus nullo modo concordem amicitiam comparare queunt: At scientiam consensus & concordiæ ducem despiciunt, quæ solo sapientiæ studio præclarissimè comparatur. Et actiones quidem aggrediuntur, sed quo pacto operum unumquodq; sit administrandum, nec sciunt nec [illegible]endunt. Ab alio autem principio talia dispescunt, nimirum unusquisque sua, quæ habet, seorsum in sua possessione respicit. Unusquisq; igitur ipse est anima nostra. Quod verò ipsius est, corpus censetur, & quæ sũt corporis: quę aũt sunt ejus, eæ sunt pecuniæ, aliarúmq; rerum usus, quas corporis caussa comparamus. Tres igitur sunt scientiæ, in hisce tribus reb. sitæ. Ergò quicumque, quæ sui ipsius corporis sũt, novit, haud statim seipse novit. Unde medici, quatenus quidẽ eam artem profitentur, haud seipsos norunt, neque pædotribæ, magistri ab pueris exercendis sic dicti, & quicunq; adhuc iis remotius, quæ ipsorum sunt, quæque corporalia norunt, quibus corpus curatur, ut agricolæ cæteríque

opifices, permultum sanè abest, ut sese ipsi cognoscant. Neq; enim tales, quæ sua sūt, norunt. Illorum autem causſa hæ ipsæ artes videntur esse viles & abjectæ, quę manuum opificio peraguntur. Mentis autem sola prudentia, animi cognitio est, eáque solà verè nostra virtus exsistit, quæ animum efficit meliorem. Itaque hæc eos maximè appetere decet, qui convenienter naturæ suæ vitam suam exornare, séq; bonos & honestos mortales reddere volūt, & revera sui ipsius curam gerere delegerunt. Ejusdem verò sententiæ & hæc fuerint, rerum, quæ à nobis acquiruntur, & in nostra possessione sunt, post deos, res omnium divinissima maximéque propinqua est, animus. Quæ verò nostra sunt, duplicia sunt omnium omnibus. Nonnulla præstantiora ac meliora, quæ quasi imperium exercent: alia minora & pejora, quæ serva sūt. Iam quæ dominium exercēt, pluris facienda sunt illis, quæ serviunt. Hoc modo igitur animus post deos cæteris rebus omnibus pluris fuerit æstimandus. Honorat autem illam magníque facit, non qui deteriorem efficit ex meliore, nec qui eam malis cōplet, & quorum possit pœnitudine duci, nec qui labores fugit laudatos, & metus doloréſq; & tristitias, (Talis enim eam ignobilem nulliúsque pretii reddit,) neq; ille, qui præ virtute formā

δημιεργοί. πολλῶ δὴ δίεστιν ἑαυτὸς γινώσκειν. ὐδὲ γὰ τὰ ἑαυτῆ ἕτοι γινώσκουσι. διὰ ταῦτα δὴ καὶ βάναυσοι αὗται αἱ τέχναι δοκοῦσιν εἶ. μόνη δὲ σωφροσύνη ἐστὶν ἡ τῆς ψυχῆς γνῶσις, καὶ τῆ ὄντι ἡμετέρα ἀρετὴ μόνη ἐκείνη ὑπάρχει, ἣ τὴν ψυχὴν βελτίονα ἀπεργάζεται. ταῦτα ἄρα μάλιστα ἀντιποιεῖσθαι ἄξιον τὸς βουλομένους ὁμολογουμένως τῆ ἑαυτῆ οὐσία ζῆν ἑαυτῆ βίον, καὶ ἑαυτὸς ἀπεργάζεσθαι καλοὺς καὶ ἀγαθούς, καὶ τῆ ὄντι ἑαυτῆ ἐπιμελῶς προσιρημένους. τῆς δὲ αὐτῆς ἔχεται γνώμης ἔ ταῦτα, ὡς τῆ ἡμετέρων κτημάτων μὴ θειότατον οἰκειότατόν τε ὄζι. τὰ δὲ ἡμετέρα διττὰ πάντως ὄζι πᾶσι, τὰ μὲν κρείττω καὶ ἀμείνω δεσπόζοντα, τὰ δὲ ἥττω ἔ χείρω, δοῦλα. τὰ δεσπόζοντα οὖν προτιμητέα τῆ δουλεύοντων. ὥτως οὖν τὴν ψυχὴν μὴ θειοτὰς τῆ ἄλλων προτιμητέον πάντων. τιμᾶ δὲ αὐτὴ οὐχ ὁ χείρονα ἔ βελτίους ἀπεργαζόμενος, οὐδ' ὁ κακῶν καὶ μεγαμελείας ἐμπιπλᾶς αὐτὴ, οὐδ' ὁ φεύγων τὰς ἐπαινουμένους πόνους ἔ φόβους καὶ ἀλυπίας καὶ λύπας. ἄτιμον γὰ αὐτὴν ἀπεργάζεται ὁ τοιοῦτος. οὐδ' ὁ πρὸ ἀρετῆς προτιμῶν κάλλος

ἢ

ἢ χρήματα, τῷ δὲ χείρονα ἕτω τὴν χρείττονα ψυχὴν καταδεεστέραν ἀποφαίνει. μία τοίνυν ἔσται τιμὴ ψυχῆς, καὶ τὸ ὁμοιοῦσθαι τοῖς ἄσιν ἀρίστοις παραδείγματι, καὶ τὸ τοῖς ἀμείνοσιν ἕπεσθαι τὰ χείρονα, ὅσα γλύεσθαι βελτίω δύναται. τὸ δὲ φεύγειν μὲν τὸ κακὸν ἰχνεύσαντα δὲ καὶ ἐλεῖν τὸ πάντων ἄριστον, καὶ ἕλοντα αὖ κοινῇ ξυνοικεῖν τὸν ἐπιλοιπον βίον, τοῦτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ δίοντως φιλοσοφεῖν. ὥστε δεῖ πάντως δεῦρο φιλοσοφητέον τοῖς βουλομένοις εὐδοκιμεῖν. τελέως δ' ἂν καὶ οὕτως ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐκ διαιρέσεως ἐπέλθωμεν, δεῖα δεῖ τὴν ψυχῶν ἐν ἡμῖν εἴδη καθῆσθαι, τὸ μὲν, ᾧ λογιζόμεθα· τὸ δὲ, ᾧ θυμούμεθα. δεῖτον δὲ, ᾧ ἐπιθυμοῦμεν, τυγχάνει δ' ἕκαστον αὐτῶν κινήσεις ἔχον. τὸ μὲν οὖν αὐτῶν ἐν ἀργίᾳ διάγον, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ κινήσεων ἠσυχίαν ἄγον, ἀθανάτατον ἀνάγκη γίνεσθαι. τὸ δὲ ἐν γυμνασίοις ἐρρωμενέστατον. διὸ φυλακτέον, ὅπως ἂν ἔχωσι τὰς κινήσεις πρὸς ἀλλήλας συμμέτρους. διαφερόντως δὲ δὴ τὸ κυριώτατον τῆς ψυχῆς εἶδος, ὅπερ δαίμονα ὁ θεὸς ἑκάστῳ δέδωκε, καὶ ὅπερ ἀπὸ γῆς αἴρει πρὸς τὴν ἐν οὐρανῷ ξυγγενείαν, ὡς ὄντας φυ-

pecuniáſve majoris æſtimat: (animam namque, quæ longè præſtantior eſt, ita deterioribus inferiorem eſſe declarat,) verùm unus erit honor animi optimis quibuſq; exemplis ſimilem reddi, utq; quæ deteriora ſunt, ſequantur meliora, quæ quidem meliora fieri queunt. Iam mala fugere & ſcrutari ac eligere id, quod omnium optimum eſt, & cũ quis elegerit, reliquum vitæ communiter cohabitare, hoc demum nihil eſt aliud, quàm decenter & honeſtè ſapiẽtiæ ſtudio vacare. Quare illis, qui volunt benè audire, modis omnib. philoſophandum eſt. Perfectè autem ſic quoq; ad idem ex diviſione veniam*. Tres animæ ſpecies trifariam domicilium in nobis ſortitæ ſunt, alia, qua ratiocinamur, alia, qua iraſcimur, tertia, qua deſideramus. Cæterùm illarum formarum unaquæq; ſuas motiones habet. Etenim ex iis illa in otio verſatur, quæq; ex motibus, qui in ipſo ſũt, quietem agit, neceſſe eſt omnium eſſe infirmiſſimam. Sed quæ exercitiis agitatur, omnium exſiſtit robuſtiſſima. Quare diligenter curandum eſt, ut habeant motiones inter ſe mutuò moderatas bonáque proportione diſtinctas. Quæ autem maximè pròpria eſt animæ forma ſeu ſpecies, quam unicuíq; Deus ceu genium deúmq; indidit, quámque ab terra capit, & ad cognationem, quæ in cœlo eſt, attollit,

nos inquàm, qui instar plantæ sumus sese è terra fundentis, haud tamen terrestris, sed cœlestis, hoc scilicet maximè exercendum est. Ille namq;, qui omnem diligentiam ac studium adhibuit, ut cupiditati vel contentioni frœnos laxaret, atq; hæc cum vehementia obeat, quãtum quidẽ ab homine mortali fieri potest, ejus ne exiguum quidẽ sunt intermissuri, utpote qui auctus sit & incrementum sortitus tali. Porrò qui cupidè sese in disciplinas tradiderit, nihilque aliud in studio posuerit, quàm quo modo animum veritatis studio sapientiaq; imbuat, tum maximè in iis, quę sua sunt, sit exercitatus, ei nimirum necessariò omninò immortalia & divina sapienda sunt, si quidem veritatem attingat. Quatenus autem cõcessum est humanę naturæ immortalitatis esse participem, eatenus nulla hujus pars ullo modo relinquẽda est. præsertim verò ei, qui etiam divinum numen semper colit, habétque probè & ornatè divinum genium sibi cohabitantem, hic insigniter felix beatúsq; erit. Cujusque verò ministerium cuiq; unum est, nempè unicuique sua alimẽta ac motus tribuere. Divino verò, quod in nobis est, numini cognatæ sunt motiones universi deliberationes & circumlationes.

τὸν οὐκ ἔγγιον, ἀλλ' οὐράνιον, τοῦτο δὲ μάλιστα ἀσκητέον· τῷ μὲν γὰρ περὶ τῆς ἐπιθυμίας, ἢ περὶ φιλονεικίας ἐσπουδακότι, καὶ ταῦτα σφοδρὰ ἀφαιροῦντας, μάλιστα δυνατὸν γίνεσθαι θνητῷ, τούτου μηδὲ σμικρὸν ἐλλείπειν, ἅτε τὸ τοιοῦτον πέφυκότι. τῷ δὲ περὶ φιλομαθείας καὶ περὶ τὰς τῆς ἀληθείας φροντίσεις ἐσπουδακότι καὶ ταῦτα μάλιστα τῷ αὐτοῦ γεγυμνασμένῳ, φρονεῖν μὲν ἀθάνατα καὶ θεῖα, ἅπερ ἀληθείας ἐφάπτηται, πᾶσα ἀνάγκη που. καθ' ὅσον δ' αὖ μεταλαχεῖν ἀνθρωπίνη φύσει ἀθανασίας ἐνδέχεται, τούτου μηδὲν μέρος ἀπολιπεῖν. ἅτε δὴ καὶ ἀεὶ θεραπεύοντα τὸ θεῖον ἔχοντά τε αὐτὸν εὖ καὶ κεκοσμημένον τὸν δαίμονα ξύνοικον ἑαυτῷ διαφερόντως εὐδαίμονα εἶναι. θεραπεία δ' ἐστὶ παντὶ παντὸς μία, τὰς οἰκείας ἑκάστῳ τροφὰς καὶ κινήσεις ἀποδιδόναι. τῷ δὲ ἐν ἡμῖν θείῳ ξυγγενεῖς εἰσι κινήσεις αἱ τοῦ παντὸς τὰς διανοήσεις καὶ περιφοράς.

Κεφ.

Κεφ. ς.

ΤΑΥ̓ταις δὴ ὧν ξυνεπόμενον, ἕκαστον δεῖ τὰς περὶ τὴν γένεσιν ἐν τῇ κεφαλῇ διεφθαρμένας ἡμῖν περιόδους ὀρθοῦν διὰ τὸ καταμανθάνειν τὰς τοῦ παντὸς ἁρμονίας καὶ περιφοράς. τῷ καταγουμένῳ δὲ τὸ κατὰ νοῦν, ἐξομοιῶσαι καὶ τὴν ἀρχαίαν φύσιν, ὁμοιώσαντα δὲ τέλος ἔχειν τοῦ προτεθέντος ἀνθρώποις ὑπὸ θεῶν ἀρίστου βίου, πρός τε τὸν παρόντα καὶ τὸν ἔπειτα χρόνον. οὐ γὰρ δὴ λυσιτελεῖ τὸ παντοδαπὸν θηρίον, ὥσπερ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκθρέψαντας ποιεῖν ἰσχυρὸν, οὐδὲ τὸν λέοντα οἷον τὸν θυμὸν, καὶ τὰ περὶ τὸν λέοντα βρέφη ἄξιον, καὶ ἰσχυρὰ ποιεῖν ἐν ἡμῖν. τοῖς δὲ ἀνθρώπους, ὥσπερ τὸν λόγον, λιμοκτονεῖν καὶ ποιεῖν ἀδυνῆ, ὡς ἕλκεσθαι, ὅπῃ ἂν ἑκάτερον ὁπότερον ἄγῃ, καὶ μηδὲν ἕτερον ἑτέρῳ συνηθίζειν, μηδὲ φίλον ποιεῖν· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τῷ ἐν ἡμῖν θεῖον ἄνθρωπον τὸ πολυκεφάλου θρέμματος ἐγκρατῆ ποιητέον, ὅπως ἂν τὰ μὲν ἥμερα τῆς ἐπιθυμίας εἴδη βρέφῃ καὶ τιθασεύῃ. τὰ δὲ ἄγρια ἀποκωλύῃ φύεσθαι, σύμμαχον ποιησάμενος τοῦ θυμοῦ φύσιν, καὶ κοινῇ πάντων κηδόμενος

Cap. VI.

IAM verò cùm hæc unumquodque consequatur, necessariò oportet nostras illas periodos, quę versantur circa vitæ ortum, idque in capite corruptas corrigere, ut perdiscamus universi cōcentus & revolutiones. Quisquis autem hoc cum animo suo diligenter expendit, poterit illud juxta veterem & antiquam naturam similitudine exprimere. Quod postquam assimilarit & expresserit vitæ optimæ hominibus ab diis immortalibus propositæ, tam in præsens quàm futurum tempus, finem honoremq; habebit. Neq; enim expedit, ut cupiditatem, quæ variæ bestiæ instar est, in delitiis versantes roboremus, nec iram, quæ instar leonis est, leonísq; catulorum, æquum est alere, eosq; robustos in nobis efficere. In hominibus autem rationem quasi fame enecare ac imbecillam reddere, ut qua cunq; cupiditas iráve ducat, trahatur, ac neutra cum altera consuetudinem ineat amicámve reddat: sed multò magis divinus in nobis homo efficiendus est, ut pecude multicipe continentior potentiorque exsistat, ut illæ cupiditatum species, quæ mansuetæ mitésq; sunt, alantur mansuetioresque reddātur. Contrà quæ agrestes & feroces sunt, crescere & majores fieri prohibeantur, socia facta iræ natura, & cōmuniter omnium curam suscipiens, illa

inter

inter se mutuò amica & sibi ipsi reddidit. Sicque illa nutriet. Et talis quidē in omnibus erit optimus. Ille verò, qui hisce contrarius est, nihil sani habet. Et sanè quod honestum est, in hoc liquidò apparet. Divinæ enim parti, quæ natura bellissima sunt, subjiciuntur, & quod turpe, suo contrario, hoc est, bono, itidem subest. Nam sub effero & agresti, quod mansuetum & placidum est, quasi in servitutem redigitur, quōdque optimum est, sub eo, quod est nequissimum, sic quod in homine divinissimum est, sub maximè impio impurissimóque servile redditur, inque suo ipsius animo delinquit. Cæterùm ut quis ideò petulanter nequitérque agat, jampridem vituperatur culpatúrque eo, quod vis cupiditatis laxetur quasiq; effrenis reddatur ad majorem, quàm par est, libertatem. Quin & procacitas morositásque vitio dantur, quum animus incōcinnus augeatur & contendat. Luxuries in remissione animi vituperatur, quando in eo timiditatem indit. Adulatio & illiberalitas obturbant. Istud quod in animo gravi ira infectum est, turbulentæ belluæ subdit, & pecuniæ causſa ejúsque inexplebilis voraginis lacessitum consuefacit, ut ab teneris annis loco leonis simia fiat. Ac reliqua quæ ab hoc exsistunt mala, nota sunt, quæcumque eam speciem, quæ in nos

φίλα ποιησάμενος ἀλλήλοις τὰ κὴ ἑαυτῷ. οὕτως αὐτὰ θρέψει. καὶ ὁ μὲν τοιοῦτος κὴ πάντα ἔσται ἄριστος. ὁ δὲ ἐναντίος οὐδὲν ὑγιὲς ἔχει. κὴ τὸ μὲν καλὸν ἐν τῷ τοιούτῳ διαφαίνεται. ὑπὸ γὰρ τῷ θείῳ τὰ θηριώδη τῆς φύσεως ὑποτάττεται. τὸ δ' αἰσχρὸν ἐν τῷ ἡμέρῳ. ὑπὸ γὰρ τῷ ἀγρίῳ τὸ ἥμερον δουλοῦται, ⁊ τὸ βέλτιστον ὑπὸ τῷ μοχθηροτάτῳ, καὶ τὸ ἑαυτῷ θειότατον ὑπὸ τῷ ἀθεωτάτῳ κὴ μιαρωτάτῳ δουλοῦται, κὴ ὅλῃ τῇ αὐτοῦ ψυχῇ πλημμελεῖ. καὶ μὴν τό γε ἀκολασταίνειν ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα πάλαι ψέγεται, ὅτι ἀνίεται ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ ἐπιθυμητικὸν εἰς ἐλευθερίαν ὥσπερ τοῦ δεσπότου. καὶ ἡ αὐθάδεια δὲ κὴ δυσκολία ψέγεσθαι, ὅταν ὁ θυμὸς ἀναρμοστος αὔξηται κὴ συνίσταται. ξυφὴ δὲ ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀνέσει ψέγεσθαι, ὅταν ἐν αὐτῷ δειλίαν ἐμποιῇ. κολακία δὲ κὴ ἀνελευθερία παρεγκλῇ. ταύτης τὸ θυμοειδὲς ὑπὸ τῷ ὀχλώδει θηρίῳ ποιῇ, ⁊ ἕνεκα χρημάτων, κὴ τ' ἐκείνων ἀπλησίας προπηλακιζόμενον, ἐθίζει ὑπὸ γέων ἄντι λέοντος πίθηκον γίγνεσθαι. κὴ τ' ἄλλα δὲ ὑπὸ τούτου δῆλα ὅσα ἐστὶ, ὅσα τὸ βέλτιστον ἐν ἡμῖν

ἐν ἡμῖν εἶδος ἀδυνὰς ἀπεργάζε-
ται. μόνως τοίνυν εὐδαιμονήσο-
μεν ὑπὸ τῆ θείου καὶ φρονίμου
ἀρχόμενοι. οὕτω γὰρ εἰς δυνά-
μιν πάντες ὅμοιοι ἐσόμεθα καὶ
φίλοι τῷ ἀυτῷ κυβερνώμενοι.
δηλοῖ δὲ ὁ νόμος, ὅτι τὸ τοι-
οῦτον βούλεται πᾶσι τοῖς ἐν
τῇ πόλει ξύμμαχος εἶν, καὶ ἡ
τῶν παίδων ἀρχὴ, τὸ μὴ ἀ-
πελεύθερους εἶν, ἕως ἂν ἐν ἀυ-
τοῖς, ὥσπερ ἐν πόλει πολιτεί-
αν καταστήσωμεν φύλακα ὅμοιον
καὶ ἄρχοντα ἐν ἀυτῷ, καὶ τότε δὴ
ἐλεύθερον ἀφίεμεν. οὐκοῦν ὄγε
νοῦν ἔχων πάντα τὰ ἀυτοῦ εἰς
τοῦτο ξυντείνας βιώσεται, πρῶ-
τον μὲν μαθήματα τιμῶν, ἃ τοι-
αὐτὴν ἀυτοῦ τὴν ψυχὴν ἀπεργάζε-
ται. τὰ δὲ ἄλλα ἀτιμάζων ἐπὶ τὴ
τοῦ σώματος ἕξιν καὶ εὐφορίαν, εἰ μὴ ὅ-
πως τῇ θηριώδει καὶ ἀλόγῳ ἡδονῇ
ὑπηρέτας ἐνταῦθα πεφυκότων
ζήσῃ, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ὑγείαν βλέ-
πων, οὐδὲ τοῦτο περισπεύδων, ὅπως ἰ-
σχυρὸς ἢ ὑγιὴς ἢ καλὸς ἔσται, ἐὰν μὴ
καὶ σωφρονήσειν μέλλῃ ἀπ' αὐτῆς,
ἀλλ' ἀεὶ τὴν ἐν ταῖς σώμασι ἁρμονίαν,
τὴν ἐν τῇ ψυχῇ ἕνεκα ξυμφωνίας ἁρ-
μοττόμενος φανεῖται, ἐάν περ μέλ-
λῃ τῇ ἀληθείᾳ μουσικὸς εἶν. ἀκοῦν
καὶ τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν συντα-
ξιν ἐις ἄπειρον αὔξησιν ἀπέρ-

bis optima est, imbecillã efficiunt. Solùm igitur felices statuemus qui ab divina & prudente parte reguntur eíq; parẽt. Sic enim pro virili parte omnes erimus æquales & amici, dum ab eodem gubernabimur. Declaraverit autẽ & hoc lex, quod tale quid velit, dum omnibus, qui in civitate versantur, præsidio est, itémque puerorum magistratus, ne illiberales simus, donec in ipsis, quemadmodum in civitate, reipublicæ statum constituamus custodem ac magistratum in animo similem, túmq; liberum dimittimus. Proinde qui mente præditus est, omnibus negotiis suis huc relatis vivet, primùm quidem disciplinas in honore habens, quæ animum ipsorum talem reddunt. Reliqua verò negligens nullóq; in honore habens, quę pertinẽt ad corporis habitudinem & alimoniam, nõ quidem ut belluinæ & rationi vacanti voluptati se mancipet, húcq; conversus vivat: sed ne quidem ad sanitatem respiciẽs, neq; hoc sollicitè agẽs, ut robustus aut sanus, aut pulcher exsistat, nisi etiam ab illis temperans moderatúsq, evasurus sit: verùm semper corporis concẽtum caussa animi consensus componere videbitur, siquidem reapse musicus futurus esse videatur. Nõ igitur in pecuniarum acquisitione congestionem etiã in immensum augebit, immensa & non finienda habens mala

& miſerias: ſed ad eam, quæ in ſe eſt, vitæ adminiſtrationem reſpiciens, diligētérq; cavens, ne quid de re ſua familiari pervertat, quæ ibi multa & copioſa, vel parva & exigua eſt. Sic pro virili gubernās additione & ſūptu rerū, quatenus ejus fieri poteſt. Imò verò dū huc reſpicit, tantùm voluntariè percipiet honorum, quos arbitretur eā meliorem reddituros. Illos verò honores publicè privatímq; fugiet, quos exiſtimarit ſollaturos illū, qui adeſt, habitū ac valetudinem. Et manifeſtū eſt, eum reliqua omnia conaturū hoc uno ſolo cōmutare, ut ſibi prudentiā comparet, & omnia facturum, ut inferviat mētis & intelligentiæ acquiſitioni. Hoc verò nihil eſt aliud, quàm philoſophari, id eſt, ſapientiæ ſtudio intentum eſſe. Itaq; iis, qui benè & feliciter vitam ſuam inſtituere volent, juxta hanc diviſionē maximè omnium philoſophandum erit. Ad hunc ipſū finem tendit & hic apparatus & acceſsio. Natura omnis velutirationis particeps nihil omninò temerè efficit. Verùm omnia alicujus rei gratia, ac potiùs hoc erraræ fuit, ut quæ temerè fiūt, alicujus rei gratia exterminarit, perinde atq; artes. Quia hę naturæ quoq; quaſi imitamēta quædā erant. Cùm aūt homo natura cōpoſitus ſit ex animo & corpore, atq; animo corpore præſtātior ſit, ſēpérq; id, quod deteriꝰ eſt, obſervetur colaturq; cauſſa

ραστα καὶ ἔχων, ἀλλὰ προσβλέπων πρὸς τὴν ἐν ἑαυτῷ πολιτείαν, καὶ φυλάττων μή τι παρεισκυνῇ αὐτὴ, ἢ ἐκεῖ μὲν πλῆθος οὐσίας, ἢ δι' ὀλιγότητα, οὕτω κυβερνῶν προσθήσῃ καὶ ἀναλώσῃ τῆς οὐσίας, καθ' ὅσον ἂν οἷός τε. ἀλλὰ μὴν καὶ τιμᾶς τε εἰς ταυτὸν ἀποβλέπων, ἢ μὲν μεθέξει ἐκών, ἃς ἂν οἴηται ἀμείνω αὐτὴν ποιήσειν. τὰς δὲ φεύξεται ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, ἃς ἂν ἡγῆται λύσειν ἢ ὑπάρχουσαν ἕξιν. καὶ ἔνδηλον ὅτι τῇ πάντα τὰ ἄλλα ἀντιπαλάσειν ἐπιχειρήσῃ ἑνὸς τούτου μόνου τῆ φρόνησιν κτήσασθαι, καὶ πάσῃ πράξει δουλεύων τῇ τοῦ κτήσῃ. τοῦτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἔστιν, ἢ τὸ φιλοσοφεῖν. ὥστε καὶ καὶ ταύτῃ ἡ διαίρεσιν πάντων μάλιστα φιλοσοφητέον τοῖς βουλομένοις εὖ πράττειν. εἰς ταυτὸ δὲ φέρει τέλος καὶ ἡ τοιάδε ἔφοδος. πᾶσα φύσις ὥσπερ ἔχουσα λόγον ἐνδὲν μὲν εἰκῇ ποιεῖ. ἕνεκά δὲ τινὸς πάντα, καὶ μᾶλλον τοῦ ἕνεκα τινὸς τὸ εἰκῇ ἐξορίσασα προφύσικεν, ἅπερ αἰτέχναι, ὅτι καὶ φύσεως αἱ τέχναι ἦσαν μιμήματα. τὸ δ' ἀνθρώπου σωμα σῶτος φύσει ἐν ψυχῇ καὶ σώματος βελτίονος δὲ ἔστι ἡ ψυχῆς τοῦ σώματος, ὃ αἰεὶ τοῦ βελτίονος ἕνεκα ὑπη-

ὑπηρετουμένε τῆ χείρονος, ἢ τὸ σῶμα δ' ψυχῆς ἕνεκα ἔϕ). τῆς ψυχῆς δὲ τὸ μὲν ἦν ἔχον λόγον, τὸ δ' οὐκ ἔχον: ὅπερ ἐ χεῖρον. ὥστε τὸ ἄλογον ἕνεκα τῆ λόγον ἔχοντος. ἐν δὲ τῷ λόγον ἔχοντι ὁ νοῦς. ὥστε τῆ νοῦ ἕνεκα πάντα ἔϕ) ἀναγκάζει ἡ ἀπόδειξις. τῆ δ' αὖ νοῦ αἱ νοήσεις ἐνέργειαι, ὁράσεις οὖσαι νοητῆ, ὡς τῆ ὁρατικοῦ ἐνέργεια ὁρᾶν τὰ ὁρατά. νοήσεως οὖν ἢ νοῦ πάντα αἱρετά, νοῦς δὲ τὸ βέλτιστον τῆ ψυχῆ μόνον. τῆ δὲ βελτίστου τὰ ἄλλα σωτήρια χάριν. πάλιν δὲ τῆ διανοήσεων ἐλεύθεραι μὲν ἧσαν, ὅσαι δ' αὐτὰς αἱρεταὶ, δοῦλαις δὲ ἐοικυῖαι αἱ δ' ἄλλαι τὴν γνῶσιν ἀπεργάζουσαι. κρεῖττον δὲ πανταχοῦ τὸ δι' αὐτὸ, τῆ δ' ἄλλο. ὅτι καὶ τὸ ἐλεύθερον, τῆ μὴ τοιούτῳ χορηγοῦντι δὲ τῆ πράξεων τῆ διανοία, κἂν αὐτὸς ὑποβάλλῃ τὸ συμφέρον, ἢ ταύτη ἡγεῖται, ἀλλ' ἕπεται γε ταύταις ἢ τοῦ διακονήσαντος σώματος, ἢ ἀναπίμπλαταί γε ἢ τῆς τύχης, ὑφ' ὧν ἀποδίδωσι τὰς πράξεις, ὧν ὁ νῦς κύριος, ἢ διὰ σώματος αἱ πολλαὶ,

præstantioris, nimirum corpus animi causſa exſiſtit. Porrò animi aliqua pars eſt, quæ rationem habet: alia verò ea deſtituitur, quæ quidem deterior eſt. Itaque quod ratione caret causſa ejus, quod ratione præditũ eſt, exſiſtit. Cæterùm mens in eo eſt, qui habet rationem. Quare mentis gratia demonſtratio omnia eſſe cogit. Rurſum mentis cogitationes efficaces ſunt, viſiones exiſtentes rerum, quæ mente & intelligẽtia percipiuntur. Quemadmodum efficacitas oculi vim cernendi habentis eſt, videre ea, quæ viſu comprehẽduntur. Intelligentiæ igitur mentiſque omnia expetenda ſunt: mens verò ſolũ eorum, quæ in animo verſantur, optima eſt. Iam ejus, quod optimum eſt, gratia, reliqua conſtant. Rurſum ex cogitationib. illæ planè liberæ erant, quæ per ſe eligũtur, ancillis verò ſimiles ſũt reliquæ, quæ cognitioni incumbunt. Satius autem & melius ubiq; eſt, quod per ſe expetitur, quàm quod propter aliud. Nam & id quod liberum eſt, nõ eſt iſtius liberũ. Iam illi, qui utitur mẽte ſenſúq; actionum, etſi ipſe, quod utile eſt, ſubjiciat, mentíſq; ſententia imperet ac præcedat: ipſas tamen actiones ſequitur, corpore etiam miniſterii ſuppeditante, & quidem fortuna quoque repletur. Pro quibus actiones reddit, quorum mens domina eſt. Pleræq; etiam corporis miniſterio conficiũtur.

Itaque cogitationum animi illæ, quæ expetibiles ſolùm propter ipſam retũ nudam contemplationem pretioſiores præſtantioréſq; ſunt illis, quæ ad alia utilia ſunt. Per ſe autem in pretio habendæ ſunt commentationes, inq; iis expetibilis animi ſapientia. Propter actiones verò illæ, quæ circa prudentiam verſantur. Itaq; honeſtum juxtà ac pretioſum eſt in ſapientiæ contemplationibus verſari, non illis, quæ paſſim ſunt obviæ. Non n. ſimpliciter omnis cõprehenſio res eſt pretioſa & honorabilis: ſed illa talis eſt, quæ principis ſapientis eſt. atq; illa, quæ ejus adminiſtrationis, quæ eſt in univerſo, & ſapiẽtiæ ipſius cohabitatrix, propriéq; ſubjiciatur. Etenim homo communi ſenſu & mente privatus plantis, ĩſq; quæ è terrâ funduntur, ſimilis exſiſtit. Sola autem mente ſpoliatus obbruteſcit & in belluam mutatur. Is verò qui affectu irrationali privatus eſt, at in mente manet, ut illius ſit particeps, Deo aſſimilatur. Itaque pro virili enitendũ eſt, ut illæ affectiones, quæ ratione deſtitutæ ſunt, aboleantur: & puris mentis actionibus cum in ſeipſum, tùm etiam in ipſum Deum reſpicientibus utendum, curandúmque, vt mentis revolutionibus vivamus, omni attentionis oculo amoréque ad hoc applicato. Siquidem Deus ejúſque totum numen cauſſa actionum contemplãdum non

ὥστε τῆς διανοήσεων, αἱ δι' αὐτὸ τὸ φιλὸν τὸ θεωρεῖν αἱρεταὶ, τιμιώτεραι καὶ κρείττους τῆς πρὸς ἄλλα χρησίμων. δι' αὐτὰς δὲ ἐμοὶ αἱ θεωρίαι, καὶ αἱρετὴ ἐν ταύταις τὰ νοῦ ἡ σοφία, δι' ἃς δὲ πράξεις αἱ κατὰ φρόνησιν. ὥστε ἀγαθὸν καὶ τίμιον ἐν ταῖς κατὰ σοφίαν θεωρίαις, δὲ οὐ δήπου πάλιν ταῖς τυχούσαις. οὐ γὰρ πᾶσα ἁπλῶς καταλήψις τίμιον, ἀλλὰ ἡ τοῦ ἄρχοντος σοφοῦ ὄντος, καὶ τῆς ἐν τῷ παντὶ ἀρχῆς αὐτὴ καὶ σοφίας σύνοικος, καὶ οἱ-κείως ἂν ὑποκείοιτο. αἰσθήσεως μὲν οὖν καὶ νοῦ ἀφαιρεθεὶς ὁ ἄνθρωπος, φυτοῦ γίνεται παραπλήσιος. νοῦ δὲ μόνου ἀφῃρημένος ἐκθηριοῦται. ἀλογίας δὲ ἀφαιρεθεὶς, μένων δ' ἐν τῷ νῷ, ὁμοιοῦται θεῷ. καταργητέον οὖν εἰς δύναμιν τῆς ἀλογίας τὰ πάθη. ταῖς δὲ τοῦ νοῦ κατ-εργίαις, καὶ εἰς ἑαυτὸν καὶ τὸ θεῖον ἀφορώσαις χρηστέον, καὶ ταῖς διεξόδοις τοῦ νοῦ ζῆν μελετητέον, πᾶν τὸ τῆς προσοχῆς ὄμμα καὶ τὴν ἕξιν πρὸς τοῦτο συνάψαντα. οὐ γὰρ δὴ τὰ περὶ θεὸν καὶ τὰ θεῖα θεωρητέον τῆς πράξεων ἕνεκα.

οὐ

οὐ γὰρ φασὶ θεμιτὸν εἶναι χραίειν τὴν θείαν τοῦ θείου καταδουλοῦμενον τῷ τοῦ χρησίμου ἀνθρώποις ἀναγκαίῳ. οὐδ' ὅλως τὸν νοῦν ἀπαραίτητον ἄλλως τὰς χρείας εἶναι πρὸς ταύτας. μόνος δὲ πασῶν τῶν ἄλλων, ἃς ἔχομεν ἐπὶ τυχῆς δυνάμεων. ἔμπαλιν δὲ καὶ τὰς ὁρμὰς, καὶ πάντα ἄλλα πρὸς νοῦν, καὶ τὸν θεὸν συντακτέον, ἐκ δὲ τούτου καὶ τῶν κατὰ μέρος καθηκόντων, τὸ ἀλόγιστον ἀναμιξητέον. δικαίατε γὰρ ἐκ κατ' ἀξίαν ἡ κρίσις, καὶ μόνη πασῶν ἱκανὴ τὴν ἀληθινὴν ἀνθρώποις * εὐδαιμονίαν παρασκευάζειν. ὥ γὰρ τῶν ἄλλων διαφέρομεν ζώων, ἐν μόνῳ δὴ τούτῳ τῷ βίῳ διαλάμπει, ὧ οὐκ ἦν τι τυχὸν, ἐκ οὐ μεγάλων ἔχων ἀξίαν. λόγου μὲν γὰρ ἐκ φρονήσεως μικρά τινα καὶ ἐν ἐκείνοις αἰθύγματα, σοφίας δὲ θεωρητικῆς ταῦτα μὲν παντελῶς ἄμοιρα. μόνοις δὲ μέτεστι θεοῖς, ὡς αἰσθήσεί γε καὶ ὁρμαῖς πολλῶν ἤδη ζώων τῆς ἀκριβείας καὶ τῆς ἰσχύος λείπεται ἄνθρωπος, καὶ μόνον τοῦτο ὄντως ἀγαθὸν ἀναφαίρετον.

ὁ δὴ περιέχει, συγχωροῦσι τοῦ ἀγαθοῦ ἔννοιαν. Οὐδαμοῦ

est. Non enim fas esse ajunt divini numinis cõtemplationem polluere illũ, qui in servitutẽ est redactus, ejus, quod hominibus utile est ac salutare necessitate. Neque mens omninò propter necessitates amplectenda & amãda est. sed par est, ut ad eas illã amplectamur. Ipsà verò mens sola est omniũ reliquarũ facultatũ, quas in animo habemus. Rursum actiones quoque & reliqua omnia ad mentem ipsúmq; Deum referenda sunt, atque ab hoc, iisq;, quæ particulatim hæc pertingunt, quod ratione destitutum est, metiendum. Iustum enim dignúmq; judiciũ est, & solum omnium par est & sufficiens, ut hominibus veram germanámq; felicitatem paret. Quo namq; ab reliquis animantibus differimus, id in sola hac vita exsplendescit atque interlucet, cui non erat aliquid vulgare & passim obvium, neq; magna præditum dignitate. Rationis quippe ac prudentiæ parvi quidam & in illis ceu flammei impetus: at speculativæ sapiẽtię hæc prorsus expertia sunt. Soli autem dii sunt participes, quemadmodum sensus juxtà ac appetitiones, quibus ad agendũ impellimur, adhęc vires multò exactiores sunt in plurib. animãtibus, quàm in homine. Atque hoc solum bonum quod revera tale est, eripi nullo modo potest. Qui verò cõtinet præbétq; non reclamantibus honesti notitiam, ne

quaquam ſanè quibuſvis è vulgo ſe ſubjicit in hoc vitæ genere, quod cum honeſto conjunctum eſt: ſed ab illis, qui fortunæ ſubjecti ſunt, omnium ſe maximè in libertatem aſſeruit. Quapropter etiam fiduciam ſumere ex toto animo licet ei, qui in hoc vitæ genere ſit perſeveraturus. Quid enim ei ab ullo mortaliū poterit adimi, qui jam pridem ſe procul removerit, & quaſi peregrinum reddiderit ab eo, quod ſibi eripi de facili poteſt. Qui autem revera ſeipſum habet, & in iis, quæ ſua ſunt, vivit, adhæc iis, quæ ſua ipſius ſūt, alitur, vitámque beatam vivit, eámq; immenſam, quo ſolo modo Deo cōjunctus eſt. Igitur hę nobis ſint ad ſapientiam perfectiſsimam Pythagoricæ adhortationes.

μῶς μὲν τοῖς τυχηροῖς ὑποτάττοντος ἑαυτὸν καὶ τὸν βίον τὸν ἀνεδαίης. ὑπὸ δὲ τὸν ὑποχειρίων τῇ τύχῃ, μάλιστα δὲ πάντων ἑαυτὸν ἐλευθερώσαντος. διὸ καὶ τὸ θαρρεῖν ἐξ ὅλης γνώμης ἐν τούτῳ διαπεπλεῦντα ἔστι τῷ βίῳ. τινὸς γὰρ τις αὐτὸ ἀφαιρήσεται τὸν πάλαι τ' ἀφῃρεθῆναι οἷον τε ἑαυτὸν ἀλλοτριώσαντα. ἔχοντα δὲ τὸν ὄντως ἑαυτὸν καὶ ζῶντα ἐν τοῖς ἑαυτοῦ, καὶ ξυφόμενον ὅπη τ' αὐτὸς, καὶ τῆς ἀμιξίας, ᾧ σωτηρίαι θεῷ εὐζωίας. τοιαῦτα μὲν οὖν ἡμῖν ἔστωσαν αἱ πρὸς τὴν τελείαν ἀλήθειαν σοφίαν Πυθαγορικαὶ παρακλήσεις.

CAP. VII.

POſtquam autem nos homines diſſerimus, verùm minimè iis, qui divinam vitæ particulam habent expeditam & promptam, neceſſe eſt, ut iſtiuſmodi admonitionibus, adhortationes ad civilem & activam vitam admiſceamus. Sic igitur dicimus. Quæ nobis ad vitā traducendam ſubjecta ſūt, veluti corpus, atque ea, quæ ad corpus ſpectant, ceu inſtrumenta quædā ſubjiciuntur. Horum autem uſus valdè periculoſus eſt, & alterutrum majus redditur iis præſertim, qui illis non u-

Κεφ. ζ.

Ἐπεὶ δὲ ἄνθρωποι διαλεγόμεθα, ἀλλ' οὐχὶ τοῖς τὴν θείαν μοῖραν τῆς ζωῆς πρόχειρον ἔχουσι, δεῖ συμμιγνύναι ταῖς τοιαύταις παρακλήσεσι ταῖς πρὸς τὸν πολιτικὸν βίον καὶ πρακτικὸν προτροπάς. ᾧδε οὖν λέγομεν. τὰ ὑποκείμενα πρὸς τὸν βίον ἡμῖν, οἷον σῶμα καὶ περὶ τὸ σῶμα, καθάπερ ὄργανά τινα ὑποκειται. τούτων δ' ὀθνείως ἐστὶν ἡ χρήσις, καὶ πλέον θάτερον ἀπεργάζεται τοῖς μὴ δέοντας αὐτοῖς χρωμένοις.

δεῖ

δεῖ τοίνυν ὁρίσασθαι τῆς ὅπλης ἡμῖν, κτᾶσθαι τὰ αὐτὰ, καὶ χρῆσθαι αὐτῇ προσηκόντως, δι' ἧς πάντα εὖ κτησόμεθα. Φιλοσοφητέον ἄρα ἡμῖν, εἰ μέλλομεν ὀρθῶς πολιτεύσασθαι, καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον διάξειν ὠφελίμως. Ἔτι τοίνυν, ἄλλαι μὲν εἰσιν, αἱ ποιοῦσαι ἕκαστον τῶν ἐν τῷ βίῳ πλεονεκτημάτων, ἐπικτήματα. ἄλλαι δὲ αἱ χρώμεναι ταύταις, καὶ ἄλλαι μὲν αἱ ὑπηρετοῦσαι, ἕτεραι δὲ ἐπιτάττουσαι. ἐν αἷς ἔστιν, ὡς ἂν ἡγεμονικώτερας ὑπαρχούσας, τὸ κυρίως ὂν ἀγαθόν. Ἐπὶ τοίνυν μόνη ἡ τοῦ κρίνειν ἔχουσα τὴν ὀρθότητα. καὶ ἡ τῷ λόγῳ χρωμένη, καὶ ἡ τὸ ὅλον ἀγαθὸν διαιροῦσα, ἥ τις ἐστὶ φιλοσοφία, χρῆσθαι πᾶσι καὶ ἐπιτάττειν κατὰ φύσιν δύναται, φιλοσοφητέον ἐκ παντὸς τρόπου, ὡς μόνης τῆς φιλοσοφίας τὴν ὀρθὴν κρίσιν, καὶ τὴν ἀναμαρτητον ἐπιτακτικὴν φρόνησιν ἐν ἑαυτῇ περιεχούσης. Ἔτι τοίνυν ἔπειτα δυνατὰ καὶ ὠφέλιμα πάντες αἱρούμεθα, παραδεκτέον, ὡς τὸ φιλοσοφεῖν ἀμφότερα ταῦτα ὑπάρχει, καὶ ὅτι τὴν χαλεπότητα τῆς κτήσεως ὑποδεεστέραν ἔχει τοῦ μεγέθους τῆς ὠφελείας. τὰ γὰρ ῥᾴω πάντες ἥδιον ποιοῦμεν. ὅτι μὲν ἐν τοῖς τοῦ δικαίου καὶ τοῦ συμφέροντος,

tuntur convenienter, & ut par est. Scientia igitur ante alia expetenda est, eáq; acquirenda, tùm illa decenter utendũ, ut per illam omnia probè acquiramꝰ. Quare si ritè respublica nobis administranda, adeóque vita cujusq; nostrũ utiliter traducenda erit, sapientiæ studio incumbendum est. Adhæc verò aliæ scientię sunt, quæ efficiunt, ut unũquodq;, quod in vita necessarium est, meliore sit conditione. Aliæ verò, quę iis utuntur: rursum aliæ, quę subserviunt: et aliæ, quæ prescribunt ac jubẽt. In quibus est tanquã precipuis & præstãtioribus ducibus, quod propriè honestum vocatur. Quid si igitur quæ sola rectam rationem habet judicandi, & sola ratione utitur, quæq; universum bonum discriminat, quę Philosophia est, uti omnibus & jubere secundum naturam potest, omnibus modis philosophandum est. Quippe sola Philosophia rectum judicium & prudentiã intelligentiámque præcipiendi in se omnis expertẽ criminis complectitur. Iam verò insuper, quum omnes, quæ potẽtia sunt juxtà ac utilia, appetamus, ostendendum est sapientiæ studium utrumque complecti, atq; acquirendi difficultatem habere inferiorem magnitudine utilitatis. Omnes enim lubentiùs suscipimus & administramus, quæ prestatu faciliora sunt. Enimverò nos de iis, quę justa & cõducibilia sũt:

adhęc

adhæc verò etiam de natura reliquáq; veritate proprio Marte ſcientias percipere poſſe demonſtratu facile eſt. Nam ſemper priora poſterioribus, & natura meliora deteriorib. cognobiliora ſunt. Rerum enim definitarum & conſtitutarum ſtatáſq; vices habentium ſcientia potior eſt. Quemadmodũ probus & moderati ingenii homo pravo homine melior eſt. Illa namque eandem inter ſe habere differentiam neceſſe eſt. Potiúſq; priora poſterioribus efficientes cauſſæ ſint. Siquidē illis è medio ſublatis, etiam ea, quę ex illis ſubſtantiam habent, tollũtur. Longa quidem numeris, lata verò longis, ſolida latis, deniq; elementa ſyllabis, uti nominantur. Itaque ſi quidem corpore animus præſtantior eſt, (quippe natura ille corpore ad imperandum accommodatior eſt) circa corpus verò exſiſtunt artes & animi prudentiæ ſpecies, cum medendi ars, tùm & exercēdi. Has. n. nos ſcientias conſtituimus, * & nonnullos eas habere dicimus: nēpe manifeſtum eſt, animi quoque virtutúmque animi eſſe aliquam curam atq; artem. Et in noſtra poteſtate ſitũ eſt, eam percipere. Si quidem etiã cum majori ignorantia et ea capere poſſumus, quæ difficiliora ſunt. Similiter et ea, quæ ſunt de natura. Multò. n. prius neceſſarium eſt, cauſſarum elementorúmq; eſſe prudentiam, quàm eorum,

ἔτι δὲ περὶ φύσεώς τε καὶ τῆς ἄλλης ἀληθείας, ἐπιστήμης δυνατὸν λαβεῖν ἐσμὲν, ῥᾴδιον ἐπιδεῖξαι. ἀεὶ γὰρ γνωριμώτερα τὰ πρότερα τῶν ὑστέρων, καὶ τὰ βελτίω τῇ φύσιν τῶν χειρόνων. τῶν γὰρ ὡρισμένων καὶ τελαμένων ἐπιστήμη μᾶλλον, ὥσπερ ἄνθρωπος ἐπιεικὴς ἀνθρώπῳ φαύλῳ. τὴν αὐτὴν γὰρ ἔχειν ἀναγκαῖον αὐτὰ πρὸς ἄλληλα διαφοράν. αἴτιά τε μᾶλλον τὰ πρότερα τῶν ὑστέρων. ἐκείνων γὰρ ἀναιρουμένων ἀναιρεῖται τὰ τὴν οὐσίαν ἐξ ἐκείνων ἔχοντα. μήκη μὲν ἀριθμοῖς, ἐπίπεδα δὲ μηκῶν, στερεὰ δὲ ἐπιπέδων, στοιχεῖα δὲ τῶν ὀνομαζομένων συλλαβῶν. ὥστε εἴπερ ψυχὴ μὲν σώματος ἄμεινον· ἀρχικώτερον γὰρ τὴν φύσιν ὄντι· περὶ δὲ τὸ σῶμα τέχναι καὶ φρονήσεις εἰσὶν, ἰατρική τε καὶ γυμναστική. ταύτας δὲ ἡμεῖς ἐπιστήμας τίθεμεν, καὶ κεκλῆσθαί τινας αὐτὰς φαμὲν, δῆλον, ὅτι καὶ περὶ ψυχὴν καὶ τὰς ψυχικὰς ἀρετάς ὄντι τις ἐπιμέλεια καὶ τέχνη. καὶ δυνατοὶ λαβεῖν αὐτὴν ἐσμὲν, εἴπερ γε καὶ τῆς μεῖζ' ἀγνοίας πλείονος καὶ γνῶναι χαλεπωτέρων. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν περὶ φύσεως. πολὺ γὰρ πρότερον ἀναγκαῖον τῶν αἰτίων καὶ τῶν στοιχείων εἴδ φρόνησιν, ἢ τῆς ὑσ-

ὑφίεμαι. ὃ γὰρ ταῦτα πᾶσι ἄρχον, διὰ ὃτι τούτων τὰ πρῶτα πέφυκεν, ἀλλ' ἐξ ἐκείνων καὶ δι' ἐκείνων τἄλλα γίγνεται, καὶ συνίστα) φανερῶς. εἴτε γὰρ πῦρ, εἴτ' ἀὴρ, εἴτ' ἀεὶ θεὸς, εἴτε ἄλλαί τινες φύσεις αἴτιαι, καὶ πρῶται τῶν ἄλλων, ἀδιάφορον τῶν ἄλλων τι γιγνώσκειν ἐκείνας ἀγνοοῦντας. πῶς γὰρ ἄν τις ἢ λόγον συνθείη συλλαβὰς ἀγνοῶν, ἢ ταύτας ὁπόταν μηδὲν πρὸς στοιχεῖον εἰδῇ; ὅτι μὲν οὖν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς περὶ ψυχὴν ἀρετῆς ὄζειν ὑπάρχει, καὶ διότι δυνατοὶ λαβεῖν ταύτας ἐσμὲν, ταῦτα ἡμῖν εἰρήσθω περὶ αὐτῶν. ὅτι δὲ μέγιστον ὄζει τῶν ἀγαθῶν, καὶ πάντων ὠφελιμώτατον πρὸς ἄλλων, ἐκ τῆς δὲ δῆλον. πάντες γὰρ ὁμολογοῦμεν, ὅτι δεῖ μὲν τὸν σπουδαιότατον ἄρχειν; καὶ τὸν τὴν φύσιν κρείττιστον. τὸν δὲ νόμον ἀρχολικὸν, ἐκ μόνον. οὗτος δὲ φρονήσεως τῆς πρὸς λόγου ὑπὸ φρονήσεως ὄζει. ὅζει δέ τις ἀπλῶς κρατῶν, ἢ τις ὅρος ἄλλος ἕτερος πρὸς ἀγαθῶν, πλὴν ὁ φρόνιμος. ὅσα γὰρ ἂν οὗτος ἕκαστα κατὰ τὴν ὀρθὴν αἱρούμενος, ταῦτα ἔστιν ἀγαθά. καὶ κατὰ δὲ τὰ ἐναντία τούτοις. ἐπεὶ δὲ πάντες αἱροῦνται μάλιστα τὰ κατὰ τὰς οἰκείας ἕξεις. τὸ μὲν γὰρ δίκαιος

quæ posteriora sunt. Nam hæc non ab extremis, neq; ex hisce prima orta sūt: sed ex illis et per illa reliqua fiunt, et cōsistunt manifestè. Etenim sive ignis, sive aër, sive numerus, sive aliæ quædā naturæ causſæ sunt, & primæ reliquorū, fieri non potest, ut aliorum quicquā illas ignorantes cognoscant. Quo.n. pacto quis vel orationem aliquam cognoverit, qui syllabas ignoret, aut quo pacto hasce tenere poterit, qui literas nullas novit? Ergò quod scientia aliqua sit veritatis virtutisque animi, & quod in nobis situm sit eas capere, hæc de iis nobis dicta sunto. Quod autem hoc maximum sit bonorum omnium, & reliquorum omnium utilissimum, ex hisce manifestum redditur. Omnes.n. confitemur optimum quemq; & natura potentissimum imperare oportere. Legem autem magistratum & dominum esse solum. Hæc porrò quædā prudentia est; & sermo ab prudentia exsistit. Est autem illa nobis instar regulæ cujuspiam, quæ bonorum exactior est definitio, eo excepto, qui præditus est prudentia consultūsq; dicitur. Nam quæcunq; hic acceperit, atripiēs juxta scientia, ea bona & honesta sunt: mala verò, quæ hisce contraria sunt, hoc est, quæ citra scientiam accipiuntur. Quandoquidem omnes maximè, quæ cum propriis cujusq; naturis cōveniunt, expetunt. Etenim justus juste

vivere expetit: sic qui fortitudine præditus est, quæ ad fortitudinem faciunt, amat: & tēperans, ut continenter temperanterq; vitam instituat. Nempe simili ratione manifestum est, omnium quoq; maximè prudentem expeturum esse, ut prudens sit & sapiens. Hoc enim opus hujus potentiæ est: unde manifestum est, juxta rationem maximè propriam, prudentiam bonorum omnium rem optimam esse. Philosophia autem fugienda non est, si quidē illa est, quemadmodum opinamur, sapientiæ possessio simul & usus. Sapientiam autem maximorum bonorū non decet pecuniæ causſa navigare ad columnas Herculis, & frequenter pericula adire: verùm ad comparandam prudentiam nullos labores suscipere, nec sumptus ullos facere velle, in primis turpe est. Sanè ita vivere, omninò servile fuerit: non autem si quis rectè vitam instituere expetat, sequiq; plerorúmque opiniones velit, *

& pecunias quidem quærat: at rerum honestarum nullam in universum curam habeat. Ac de utilitate quidem reiq; magnitudine satis superq; demonstratū esse existimo. Quod autem præ omnibus reliquis bonis hujusce acquisitio longè facillima sit, ex hisce facilè constare alicui poterit. Quæ enim futura est merces hominum iis, qui philosophiæ operam,

ζῆν, ὁ δίκαιος. τὸ δὲ χρῆσθαι τῇ ἀνδρείᾳ, ὁ τὴν ἀνδρείαν ἔχων, ὁ δὲ σώφρων τὸ σωφρονεῖν. ὁμοίως δῆλον, ὅτι καὶ τὸ φρονεῖν ὁ φρόνιμος αἱρήσεται πάντων μάλιστα. τοῦτο γὰρ ἔργον ταύτης τῆς δυνάμεως, ὥστε φανερὸν, ὅτι καὶ τὴν κυριωτάτην κράτιστόν ἐστι τῇ ἀγαθῶν ἡ φρόνησις. οὐ δὴ δεῖ φεύγειν φιλοσοφίαν, εἴπερ ὄζιν ἡ μὲν φιλοσοφία, καθάπερ οἰόμεθα, κλῆσις τε καὶ χρῆσις σοφίας. ἡ δὲ σοφία τῇ μεγίστων ἀγαθῶν ἐστὶ δὲ δεῖ χρημάτων ἕνεκα πλεῖν ἐφ' Ἡρακλέους στήλας, καὶ πολλάκις κινδυνεύειν, ἀλλ' ἐν φρόνησιν μηδὲν ποιεῖν μηδὲ διαπονᾶν. ἢ μὴν ἀνδραποδώδης γε τῷ ζῆν, ἀλλὰ μὴ, τὸ ζῆν εὖ γλίχεσθαι, καὶ ταῖς τῇ πολλῶν αὐτὸν ἀκολουθεῖν δόξαις, * ἀλλὰ μὴ τοὺς πολλοὺς ἀξιοῦντας αὐτῷ καὶ τὰ μὲν χρήματα ζητεῖν, τῇ δὲ καλῶν μηδεμίαν ὅλως ποιεῖσθαι τὸ παράπαν. ἐν περὶ μὲν ὠφελείας καὶ μεγέθους πράγματος ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι νομίζω. διότι δὲ πολλῷ ῥᾴστη τῇ ἄλλων ἀγαθῶν ἡ κλῆσις αὕτης, ἐκ τῇδ' ἂν πεισθείη τις ἄν. τὸ γὰρ μισθὸν περὶ τῶν ἀνθρώπων γιγνόμενον τοῖς φιλο-

φιλοσοφοῦσι, δι' ὃν σωτόνως οὕτως ἂν διαπονήσαι, πολὺ τε προεμένους εἰς τὰς ἄλλας τέχνας, ὅμως ἐξ ὀλίγου χρόνου θείας παρελθυθήναι ταῖς ἀκριβείαις, σημεῖον μοι δοκεῖ τῆς περὶ τὴν φιλοσοφίαν εὐ ῥαστώνης. ἔτι δὲ τὸ πάντας φιλοχωρεῖν ἐπ' αὐτῆς, ἐβούλεσθαι σχολάζειν ἀφιέμενους τῶν ἄλλων ἁπάντων οὐ μικρὸν τεκμήριον, ὅτι μὲθ' ἡδονῆς ἡ προσοδία γίνεται. σπουδὴ γὰρ οὐδεὶς ἐθέλει πολὺν χρόνον. πρὸς δὲ τούτοις ἡ χρῆσις πλεῖστον διαφέρει πάντων. οὐδὲ γὰρ δέονται πρὸς τὴν ἐργασίαν, ὀργάνων οὐδὲ τόπων. ἀλλ' ὅπη τις ἂν θῇ τὸν οἰκουμένης τὴν διάνοιαν ὁμοίως πανταχόθεν ἅπτεται τῆς ἀληθείας. οὐκοῦν καὶ δοκεῖ τοῦτο ὅτι δυνατὸν, καὶ διότι μέγιστον τῶν ἀγαθῶν καὶ κτήσασθαι ῥᾴδιον ἡ φιλοσοφία. ὥστε πάντων ἕνεκα προθυμίας αὐτῆς ἀντιλαμβάνεσθαι ἄξιον. ὧν δ' ἂν μὲ τὸ αὐτὸ γνωσιμώτερον. ὑπὲρ τούτων τὸ προκεῖσθαι καὶ τὸ γνωσθῆναι ἔστιν αἱρετὸν καθ' αὑτὸ τοῖς ἀνθρώποις. οὐδὲ γὰρ ζῆν δυνατὸν ἄνευ ἀνθρώπων, οὐδὲ τούτων χρησίμως τι εἰς τὸν βίον ὑπάρχει. οὐδὲν γὰρ ἡμῖν ἀγαθὸν παραγίγνεται, ὅτι μὴ λογισμοῦ.

navant, ob quam adeò contentè quis labores sumit, multúmq; remissos ad alias artes: ex parvo tamen temporis spacio currentes perveniſſe ad omnium exactiſsimas consummationes, id mihi signum esse videtur facilitatis expeditę ad sapientiā ipsam percipiendā. Adhęc verò cùm omnes libenter circa eā, tanquam in loco versentur, eiq; operam & studium navare non renuant, aliis rebus omnibus relictis, hoc nimirum non parvum argumentum est, ei cum jucunditate primum locum exsistere. Etenim nemo cupit diu multūq; labores exantlare. Prętereà usus hujus plurimùm ab cęteris omnibus differt. Neq; enim indigent ad opus perficiendū instrumentis nec locis: sed ubicumq; locorum totius mundi aliquis mentem defixerit, undiq; similiter tā quam præsentem tangit apprehenditque veritatem. Itaq; ostensum est tum posſibile esse, tum quia bonorum maximum est, facilè cōparari posse philosophiam. Quare omnēū causſa dignū est, ut eam promptè & alacriter amplexemur, quod dicitur, manibus suscipiamus. Hoc ipsum quis planiùs familiarisq; intellexerit. Ab hisce & sapientia & scientia pensè expetenda est hominib. Neq; enim vivere posſibile est, quasi hominibus sine hisce ad vitam transigendam utile sit. Nam nihil nobis boni contingit, quod non perficia-

tur iis, qui cum mente aliquid reputarunt, juxtáq; prudentiam operati sunt. Enimverò feliciter & beatè vivere vel in valetudine & salute situm est, vel in possessione virtutis: vel denique in prudentia. juxta hæc omnia philosophandum est. Hæc enim per philosophiæ studium nobis maximè et syncerè cõtingunt. Iam verò illarum rerum, quæ in nobis sunt, alia est animus, alia corpus. Atq; ille quidem imperium habet, in hoc verò imperiũ habetur. Atq; ille utitur, hoc verò tanquam instrumẽtum subjicitur. Semper igitur hoc ad eum, qui imperium habet, quíque utitur quasi acie constructa comparet ejus usũ, cui imperatur, & quod instrumentum est. Animi quidem ratio est, quæ secundum naturam imperium administrat, & de nobis judicat. Corpus verò animum rationémq; sequitur, soletq; imperio subditum esse. Omnia autem probè disposita & affecta sunt juxta propriam virtutem. Sic quidem hanc cõsecutum esse, bonum honestum q; est. Enimverò quum præcipua quæque, maximéq; propria ac pretiosissima virtutem habeant, tùm ejus sunt generis, ut bene disposita atque affecta censeamur. Melioris igitur naturæ indicium est secundum naturam vivere. Melius autem censendum est, quod secundùm naturam magis imperitat, & instar principis ducat, ut hoc

τοις καὶ κατὰ φρόνησιν ἐνεργήσασι τελειοῦται. καὶ μὴν εἴτε τὸ ζῆν εὐδαιμόνως ἐν τῷ χαίρειν ἐστὶν, εἴτε ἐν τῷ τὴν ἀρετὴν ἔχειν, εἴτε ἐν τῇ φρονήσει. κατὰ ταῦτα πάντα φιλοσοφητέον. ταῦτα δὲ μάλιστα καὶ εἰλικρινῶς ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας ἡμῖν παραγίγνεται. Ἔτι τοίνυν τὸ μὲν ἐστι ψυχὴ ἐφ' ἡμῖν, τὸ δὲ σῶμα. καὶ τὸ μὲν ἄρχει, τὸ δὲ ἄρχεται. καὶ τὸ μὲν χρῆται, τὸ δὲ ὑπόκειται ὡς ὄργανον. ἀεὶ τοίνυν πρὸς τὸ ἄρχον καὶ τὸ χρώμενον σκοπεῖται ἡ τοῦ ἀρχομένου καὶ τοῦ ὀργάνου χρεία. τῆς δὲ ψυχῆς τὸ μὲν λογικόν ἐστιν, ὅπερ καλὰ φύσει ἄρχει καὶ κρίνει περὶ ἡμῶν. τὸ δὲ ἕπεσθαι τῷ καὶ πείθεσθαι ἄρχεσθαι. σῶμα δ' ὡς ἀπήκασται κατὰ τὴν οἰκείαν ἀρετήν. τὸ δὲ εὖ διακεῖσθαι τοῦτο ἀγαθόν ἐστι. καὶ μὴν ὅτι γε ἔχειν τὰ μάλιστα καὶ τιμιώτατα ἑκάστων, τό τε εὖ διακεῖσθαι καὶ βέλτιόν ἐστιν εἶναι βέλτιον δὲ τὸ κατὰ φύσιν ἄρχεσθαι καὶ μᾶλλον ἡγεμονικὸν, ὡς ἀνθρωπος πρὸς τὰ

τὰ ἄλλα ζῶα. οὐκοῦν ψυχὴ μὲν σώματος βέλτιον καὶ ἀρχικώτερον· τῆς δὲ ψυχῆς ἐστὶ λόγος ἔχειν· ὁ δὲ λόγος ἀκριβὲς τοιοῦτόν τι κελεύει καὶ κωλύει. ὁ δὲ ἐστὶν, ἢ μὴ δεῖν φρονεῖν παρὰτὸ δέον, ἢ τινος πρὸς ἃ μὴ ἔστιν ἀρετὴν. οὕτω τὸ μέρος ἀναγκαῖον ἔχειν πρὸς τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ, καὶ πάντως τὸ πᾶν ἡμῖν. εἰ δὲ καὶ τοῦτο θέμενοι διαπορεῖς ὡς ἄτοπον μᾶλλον, ἢ μᾶλλον ἡμῖν ἐστιν τὸ μόριον τοῦτο, ἔτι παίσεται ὅταν ὁ σῴζων ἔργον ἐκείνου μὴ καλὸν ἀνυβρίστως, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον νενόμικεν, καλλίστας ἀποτελῇ, τότε καὶ ἄριστα ἀγαθὸν ἔχῃ εἶναι λεκτέον. ταύτῃ γὰρ ἀρετὴν θετέον ἔχειν ὑγιεινῶς τινα, καθ' ἣν ἕκαστος αὐτὰ αὑτοῦ σῴζειν ἐπιπρογάζεσθαι· τοῦ μὲν ὑγιαίνειν θέτου τὸ μεγαλεῖα, πλείους δὲ καὶ διαφόρους ἐνάργειαι. τοῦ δὲ ὑγιαίνειν ἀπλοῦ, τὸ μὲν ἐν τῇ τοῦ σώματος οὐσίᾳ ἔχοντος, ὑγίειαν ἀναγκαῖον εἶναι τὴν καθ' αὐτὸ κυρίως ἀρετήν. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ ἀπλοῦ καὶ ζῴου ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, καὶ καλὸν λόγον ἔχειν τέτακται αὐτοῦ ἡ οὐσία, οὐκ ἄλλο ἐστὶν ἢ ὑγιὲς ἔργον, ἢ μόνη ἡ ἀκεραιοῦσθαι καὶ ἀπολύεσθαι ἀπὸ τοῦ ἐναντίου· ἐπὶ δὲ τοῦ ἐκ πλειόνων καὶ διαφόρων, οἷς ἀφ' ἑνὸς πάσης πέφυκεν ὁρμᾶσθαι καὶ ἀεὶ τούτων τὸ βέλτιστον

mo collatus cum cæteris animalibus. Proinde corpore quidem animus longè præstantior est, (congruentior quippe imperio est) animo verò melius est id, quod rationem habet & mentem. Tale enim est quod jubet juxtà ac prohibet. Atque oportere aliquid facere, aut non oportere; quæ ipsa virtus est. Hujusce partis necessitatem esse simpliciter & omnibus & nobis maximè eligendam. Siquidem hoc, ut existimo, constituerit aliquis, quasi vel solùm, vel maximè nos simus ea ipsa pars. Adhæc quum quodcunque opus exstiterit non per accidens, sed per se dictũ, optimè perfectum fuerit, tùm & ipsũ honestum esse dicendũ est. Eodẽ modo virtus supremo loco constituenda est; juxta quam animi quisque hoc ipsũ solitus est optimè facere. Compositi igitur & dispariti plures diversæque exstitũt actiones & efficacitates. Ejus autem, quod natura simplex est, neque substãtiam ad aliquid habet, unam esse propriè per se virtutẽ necesse est. Etenim si hominis est animal quoddam simplex, atq; ejus substantia in hoc ordinata est, ut secundum rationem moveat, non aliud ipsius opus est, quàm sola exactissima veritas, ac veritate dicere, vel cum assentiri de rebus, quæ exstitunt. Quod si fuit ex pluribus facultatibus ingeneratum sit, manifestũ est id, à quo plura perficiuntur, illorum semper optimũ

pinio prudentiæ similis est, si quidem eligendum est verè hanc opinari, idque in tantum, quantum propter veritatem similis est prudentiæ, si major fuerit prudentia, magis illà eligenda expetendáque erit, quàm verè opinari. At enim quod sensu vivit, ab eo, quod non vivit, discernitur, sensúsque præsentiâ ac potentiâ vita definita est, quo dempto non meretur dici vita, quia exempta vita est ei propter sensum, quem jam pridem amisit. Porrò autem vis et potentia sensus vel visus differt, eo quod manifestíssima sit. Ideoque etiam maximè illum eligimus expetimúsque. Iam omnis sensus potentia est, quæ corpore cognoscitur. Quemadmodum auditus strepitum sensu percipit per aures. Itaque si vivere quidem eligendum est propter sensum, sensus autem est cognitio quędam, & quia ea cognoscere possumus animum, ideò eligimus. Iampridem verò diximus, quemadmodum duarum rerum semper magis eligendum est, cui idem magis adest. Sensuum certè necesse est, visum ante omnia eligendum expetendumque esse jqxta ac pretiosę. Visu verò reliquísque omnibus sensibus, & quidem vita ipsa magis expetenda prudetia est, veritate magis propria. Itaque mortales omnes prudentiam potissimà prosequuntur. Est enim vita divina

ὅτις δόξα φρονήσεως ὅμοιον, εἴπερ αἱρετὸν τὸ δοξάζειν ἀληθῶς ταὐτὸν, καὶ καθ' ὅσον ὅμοιον τῇ φρονήσει διὰ τὴν ἀλήθειαν, εἰ μᾶλλον τοῦτο τὸ φρονεῖν ὑπάρχει μᾶλλον αἱρετὸν τὸ φρονεῖν ἔσται ἢ δοξάζειν ἀληθῶς. ἀλλὰ μὴν τό γε ζῆν τῇ αἰσθήσεως διακρίσει τοῦ μὴ ζῆν. καὶ ταύτης παρουσίᾳ καὶ δυνάμει τὸ ζῆν διώρισται. καὶ ταύτης ἀφαιρεμένης, οὐκ ἔστιν ἄξιον ζῆν, ὡς ἀναιρεμένου τοῦ ζῆν αὐτῷ διὰ τὴν αἴσθησιν. ἡ δ' αἴσθησις ἢ τὸ ὁρᾶν διαφέρει δυνάμεως τῷ σαφεστέραν εἶναι. καὶ διὰ τοῦτο καὶ μᾶλλον αἱρούμεθα αὐτήν. αἴσθησις δὲ πᾶσα δύναμις ἐστὶ γνωστικὴ δι' ἃς σωζόμεθα, οἷον τοῦ ψόφου αἰσθάνεσθαι διὰ τῶτων. οὐκοῦν εἰ τὸ ζῆν μὲν ἐστιν αἱρετὸν διὰ τὴν αἴσθησιν, ἡ δὲ αἴσθησις γνῶσίς τις, καὶ διὰ τοῦτο αἱρούμεθα τὴν ψυχὴν δύναθ τὸ ψοχεῖν, ἀείρουμθα. καὶ πάλαι δ' εἴπομεν, ὅτι ἀεὶ δυοῖν ἀεὶ μᾶλλον αἱρετὸν, ᾧ μᾶλλον ὑπάρχει ταὐτό. τῆς μὲν αἰσθήσεων τὴν ὄψιν ἀναγκαῖον μάλιστα αἱρεῖσθαι εἶναι καὶ τιμίαν. ταύτης δὲ πάντων ἁπασῶν αἱρετωτέρα καὶ τιμιωτέρα τὸ ζῆν ἐστιν ἡ φρονήσεως εὐεξία καὶ ἀληθείας. ὥστε ἅπαντες ἄνθρωποι τὸ φρονεῖν μάλιστα διώκουσιν. τοῦτο γὰρ ζῆν ἅπαντες, τὸ

φρο-

φρονεῖν καὶ τὸ γνωρίζειν ἀγαπῶσι. δι' αὐτὸν γὰρ ἕτερον αὐτὸ τιμῶσιν, ἢ διὰ τὴν αἴσθησιν, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ὄψιν. ταύτην γὰρ τὴν δύναμιν ὑπερβαλλόντως φαίνονται φιλοῦσῆς. αὕτη γὰρ πρὸς τὰς ἄλλας αἰσθήσεις, ὥσπερ ἐπιστήμη τις ἀτεχνῶς ὄντι.

tes ſapere & cognoſcere vel ſcire in primis avent. Siquidem propter nullam aliam cauſſam hoc colunt & in pretio habent, quàm propter ſenſum & præcipuè propter viſum. Hanc enim vim ſupra modum videntur amare & dilectione proſequi. Ipſa namque ad alios ſenſus revera tanquam ſcientia quædã eſt.

Κεφ. η.

Ὅτι δὲ χεῖρον ἐστὶ καὶ ἐκ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ἐπισκοπῆσαι τὸ προκείμενον, ἐκ τῆς ἐναργῶς πᾶσι φαινομένων. σκοπεῖν δὲ οὐδὲ τοῦτό γε προσδεῖται, ὡς οὐδεὶς ἂν ἕλοιτο ζῆν, ἔχων τὴν μεγίστην ἀπ' ἀνθρώπων οὐσίαν καὶ δύναμιν, ἐξεστηκὼς μέν τοι τῆς φρονεῖν καὶ μαινόμενος. οὐδ' εἰ μέλλοι τὰς νεανικωτάτας ἡδονὰς ζώσειν χαίρων, ὥσπερ ἔνιοι τῶν ἐκφρονούντων διάγουσιν. οὐκοῦν ἀφροσύνην, ὡς ἔοικε, μάλιστα πάντες φεύγουσιν. ἐναντίον δὲ φρόνησις ἀφροσύνῃ. τῶν δὲ ἐναντίων ἑκάτερον, τὸ μὲν φευκτέον ὄντι, τὸ δὲ αἱρετόν. ὥσπερ οὖν τὸ κάμνειν φευκτέον, οὕτως

Cap. VIII.

ADhæc verò non fuerit inconveniens neque abſonum, ab communibus notionibus, quod propoſitum eſt, in memoriã reducere, itémq; ab illis, quę manifeſtò cunctis apparẽt. Nulli autem hoc in primis manifeſtũ cõſpicuumq; non eſt, mortalium neminem vitam electurum, omniũ vel maximas ab hominibus habentẽ fortunas potentiámq;, qui mente captus, hoc eſt, ſapientia privatus ſit & furore percitus. Imò ne quidẽ, etſi cum gaudio in voluptatibus maximè juvenilibus victurus foret, quemadmodum nonnulli ex delirantibus & mente captis vitam traducunt. Itaq; mentis alienationem & inſipiẽtiam omnes, ut videtur, maximè fugiunt. Prudentia verò res contraria eſt inſipientiæ. Vtrũque verò contrariorum alterum quidẽ fugiẽdum, alterum autem eligẽndum eſt. Quemadmodum igitur ægrotare & morbidum eſſe fugiendum eſt: ita

ſanum eſſe & benè valere, nobis eligẽdum. Itaque prudentia, uti videtur, juxta hanc quoque rationem, omnium maximè videtur expetenda. Neq; aliud quicquam eorum, quæ ſimul accidunt, uti communes notitiæ teſtantur, expetendũ. Etſi enim quis oĩa quoq; haberet, ſed putrefactione corruptus foret & morbidus, talis vita viro prudenti nequaquam eligenda eſſet. Nam ne reliquorum quidem bonorum utilitas ulla eſt, quàm ut omnes ſapiant, quatenus cõmuni ſenſu prædĩti ſunt, ac rem hanc guſtare queunt, nihil reliqua eſſe arbitrantur. Eámq; ob cauſſã neque ebrius, neque puer quiſquam, nec vel unus aliquis noſtrûm ſuſtinuerit ad finem uſque vitam. Ideò quies quoque & ſomnus quidem jucundiſſimus, ſed expetendus non eſt, etſi ſub diderimus dormienti omnes voluptates præſẽtes, quòd imaginationes, quę quidem in ſomno accidunt, falſæ, at quæ vigilantibus accidant, veræ ſint. In nullo enim ab aliis differt ſomnus & vigilia, præter quàm in eo, quòd animus vigilantis, ut plurimùm quidẽ verum dicit, at illius, qui dormit, ſemper fruſtratur & à vero aberrat. Nam inſomniorum imagines etiam omninò falſæ ſunt. Ac pleroſque mortem fugere, hoc ipſum argumentum eſt, animum cupidum eſſe diſcendi. Fugit enim ille animus, qui non cognoſcit

αἱρετὸν ἡμῖν τὸ ὑγιαίνειν. φρόνησις οὖν, ὡς ἔοικε, & κατὰ τοῦτον τὸν λόγον φαίνεται τῶν πάντων αἱρετώτατον. οὐδ' ἕτερόν τι τῶν συμφαινόντων, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ κοιναὶ ἔννοιαι. εἰ γὰρ & πάντα τις ἔχοι, διεφθαρμένος δὲ εἴη ἢ νοσῶν, τῷ φρονοῦντι οὐκ αἱρετὸς ὁ βίος. οὐδὲν γὰρ ὄφελος οὐδὲ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ὥστε. πάντες καθ' ὅσον αἰσθάνονται τοῦ φρονεῖν, ἢ γοῦν εἶναι δύνανται τούτου τοῦ πράγματος, οὐδὲν οἴονται τἄλλα εἶναι. & διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν οὔτ' ἂν μεθύων, οὔτε παιδίον, οὐδ' ἂν εἷς ἡμῶν ὑπομένειεν εἶναι διὰ τέλους τὸν βίον. διὰ δὴ τοῦτο & τὸ καθεύδειν, ἥδιστον μὲν, οὐκ αἱρετὸν δὲ, κἂν ὑποθώμεθα πᾶσας τῷ καθεύδοντι παρούσας τὰς ἡδονὰς, διότι τὰ μὲν καθ' ὕπνον φαντάσματα ψευδῆ. τὰ δὲ ἐγρηγορόσιν, ἀληθῆ. διαφέρει γὰρ οὐδενὶ τῶν ἄλλων τὸ καθεύδειν, ἢ τὸ ἐγρηγορέναι, πλὴν τῷ τὴν μὲν ψυχὴν, τόν τε μὴν πολλαχοῦ ἀληθεύειν, καθεύδοντος δὲ ἀεὶ διαψεύδεσθαι. τὸ γὰρ ἐνυπνίων εἶδωλόν ὄζει καὶ ψεύδους ἅπαν. καὶ τὸ φεύγειν δὲ τὸν θάνατον ἅπασι πολλοὺς δείκνυσι τὴν φιλομαθίαν τῆς ψυχῆς. φεύγει γὰρ ἡ μὴ γιγνώ-

γνωσκει τὸ σκοτῶδες, καὶ τὸ μὴ δῆλον, φύσει διώκει τὸ φανερὸν καὶ τὸ γνωσόν. διὸ καὶ μάλιστα τοὺς αἰτίους ἡμῖν τῆ τὸν ἥλιον ἰδεῖν καὶ τὸ φῶς, αὐτοὺς φαμὲν δεῖν τιμᾶν ὑπερβαλλόντως, καὶ σέβεσθαι πατέρα καὶ μητέρα, ὡς μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους. αἴτιοι δὲ εἰσιν, ὡς ἔοικε, τὸ φρονῆσαι τι καὶ ἰδεῖν. διὰ ταυτὸ δὲ τοῦτο καὶ χαίρομεν τοῖς συνήθεσι καὶ πράγμασι καὶ ἀνθρώποις. καὶ φίλους τούτους καλοῦμεν τοὺς γνωρίμους. δῆλοι οὖν ταῦτα σαφῶς, ὅτι τὸ γνωσὸν, καὶ φανερὸν, καὶ τὸ δῆλον ἀγαπητὸν ἔξιν. εἰ δὲ τὸ γνωσὸν καὶ τὸ σαφὲς, δῆλον ὅτι καὶ τὸ γινώσκειν ἀναγκαῖον καὶ τὸ φρονεῖν ὁμοίως. πρὸς δὲ τούτοις ὥσπερ ἐπὶ τῆς οὐσίας οὐχ ἡ αὐτὴ κῆσις ἐστὶ τῆ ζῆν, καὶ τῆ ζῆν εὐδαιμόνως τοῖς ἀνθρώποις, οὕτω καὶ περὶ φρονήσεως, οὐ τῆς αὐτῆς οἶμαι δεῖ. ὁμῶς πρὸς τὸ τὸ ζῆν μόνον, καὶ πρὸς τὸ ζῆν καλῶς. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς πολλὴ συγγνώμη τοῦτο πράττειν. ὑπάρχουσι μὲν γὰρ εὐδαιμονεῖν, ἀγαπῶσι δὲ, κἂν μόνον δύνωνται ζῆν. ὅς τις δὲ οἴεται μὴ

illud tenebrosum, & quod manifestū & conspicuū non est, natura insectatur quod conspicuum & apertum quodque cognobile est. Quapropter etiam maximè illos, qui nobis caussa sunt, ut solem lucémque hanc aspiciamus, supra omnem modum atque insignitèr honorandos esse dicimus, ac piè patrē matrémque colendos esse, tanquam maximorum bonorum authores. Sunt autem authores, uti apparet, ut & mente aliqua simul & visu præditi simus. Ob hanc eandem caussam gaudemus familiaribus tùm rebus, tùm etiam hominibus, & amicos eos vocamus, qui noti & familiares sunt. Declarēt igitur hæc palàm, quod quæ cognita & aperta, itémque manifesta apparent, chara & dilecta sunt. Iam si id, quod cognobile & manifestum, charū est, nimirum & cognoscere & sapere juxtà necessarium est. Adhæc quemadmodum in facultatibus ac re familiari non eadem est acquirendi ratio, ut vita ducatur, & beatè mortalib. traducatur: ita quoque de prudentia sentiendum est, nos non eadem indigere censeo & ad vivendum solum, & ad benè honestéque vivendum. Vulgo quidem hominum multa ad hoc agendum venia conceditur. In votis enim habent frui felicitate, amant verò, etsi solum queāt vivere. Quisquis autem existimat ridiculum esse non omnē modum ad res

parandas ſuſtinere, hoc nimirũ oportet etiamnum ridiculum eſſe, non quẽvis velle laborem ſuſtinere, atque omne ſtudium ac diligentiam adhibere, ut hanc ſibi prudentiam comparet, quæ veritatem cognitura eſt. Cognoverit autem aliquis hoc & ab hiſce, ſi conſideraverit in claro loco quaſi ſplendidis oculis vitam humanam. Inveniet enim, quæ hominibus magna eſſe videntur, ea omnia meram eſſe adumbrationem. Unde etiam probè dicitur, hominem nihil eſſe, itémq; nihil eſſe ſtabile & firmum in rebus humanis. Nam robur & proceritas ac pulchritudo riſus ſunt, ac nullius planè momẽti res, & pulchritudo talis eſſe videtur, quod nullò modo ſtabilis ſit. Etenim ſi quis potuit cernere, quemadmodũ Lynceſi potuiſſe ferũt, qui per parietes & arbores videbat · videns ex cujuſmodi malis cõpoſitus ſit. Honores aũt & gloriæ, ut quæ homines reliquis rebus magis perſequãtur, ſunt inenarrabilis ſtoliditatis & abſurditatis. Illi.n. qui videt aliquid ex rebus, quæ ſub oculos non cadunt, ſtultum & fatuum eſt circa ea occupatum eſſe, & ſtudiũ atq; operam aliquam collocare. Quid autem in rebus humanis diuturnum eſt, aut multi temporis? At enim noſtra, uti reor, imbecillitas vitæq; brevitas ánne videtur eſſe aliquid, quod multum dici poſsit? Si igitur ea intuẽs

πάντα ξύμπον ὑπομένειν, αὐτὸ δεῖν καταγέλαστον ὑπομένειν ἤδη τὸ μὴ πάντα πόνον, καὶ πᾶσαν σπουδὴν σπουδάζειν, ὅπως κτήσηται ταύτην τὴν φρόνησιν, ἥτις γνώσεται τὴν ἀλήθειαν. γνοίη δ' ἄν τις αὐτὸ καὶ ἀπὸ τούτων, εἰ θεωρήσειεν ὑπ' αὐγὰς τὸν ἀνθρώπειον βίον· εὑρήσει γὰρ τὰ δοκοῦντα εἶναι μεγάλα τοῖς ἀνθρώποις, πάντα ὄντα σκιαγραφίαν. ὅθεν καὶ λέγεται καλῶς, τὸ μηδὲν εἶναι πρᾶγμα ἀνθρώπινον, καὶ τὸ μηδὲν εἶναι βέβαιον ἐπὶ ἀνθρωπίνων. ἰσχύς τε γὰρ καὶ εὐγενὸς καὶ καλλιγένους γέλως ἐστὶ, καὶ εὐδίνους ἄξια, κάλλος τε φαίνεται τὸ μηδὲν ἀκριβὲς ἔχειν τοιοῦτον. εἰ γάρ τις ἐδύνατο βλέπειν, καθάπερ τὸν Λυγκέα φασὶν, ὃς διὰ τοίχων ἐώρα καὶ διὰ δένδρων, οἷός ἂν ἔδοξεν εἶναι τινα ἰδὼν ὅλην ἀνεκτὸν ὁρῶν, ἐξ οἵων συνέστηκε κακῶν. τιμαὶ δὲ καὶ δόξαι τὰ ζηλεύμενα μᾶλλον τῶν λοιπῶν ἀδιηγήτου φλυαρίας. τῷ γὰρ καθορῶντι τὴν αἰδίαν τι ἠλίθιον περὶ ταῦτα σπουδάζειν. τί δ' ἔστι μακρὸν, ἢ τι πολυχρόνιον τῶν ἀνθρωπίνων; ἀλλὰ δὴ τὴν ἡμετέραν ἀδύνειαν οἰόμεθα καὶ βίου βραχύτητα, καὶ τοῦτο φαίνεται πολύ τι; ἐὰν οὖν εἰς ταῦτα βλέπων οἴηται εὐδαί-

δαίμων εἶναι ἢ μανδείς, οἷς θεῶν αὐθὶς φύσει συμίσγειν, καθάπερ φασὶν οἱ τὰς τελετὰς λέγοντες, ὥσπερ ἂν ἐπὶ τιμωρίᾳ σπείρεις. τοῦτο γὰρ θεῖον οἱ ἀρχαιότεροι λέγουσι, τὸ φάναι διδόναι τὴν ψυχὴν τιμωρίαν, κἂν ζῆν ἡμᾶς ἐπὶ πολλοῖς μεγάλων τινῶν ἁμαρτημάτων. πάνυ γὰρ ἡ σύζυξις τοιούτῳ τινὶ ἔοικε πρὸς τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς. ὥσπερ γὰρ τοὺς ἐν τῇ Τυρρηνίᾳ φασὶ βασανίζειν πολλάκις τοὺς ἁλισκομένους προσδιαμοίρους καὶ ἀνίκητοὺς τοῖς ζῶσι νεκροὺς ἀντιπροσώπους, ἕκαστον πρὸς ἕκαστον μέρος προσαριθμοῦντας· οὕτως ἔοικεν ἡ ψυχὴ διατείνεσθαι καὶ προσκολλᾶσθαι πᾶσι τοῖς αἰσθητικοῖς τοῦ σώματος μέλεσιν. εἰ δέ τι θεῖον ἢ μανθάνειον ὑπάρχει τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ ἐκεῖνο γε μόνον ἄξιον σπουδῆς, ὅσον ὄζει ἐν ἡμῖν νοῦ καὶ φρονήσεως. τοῦτο γὰρ μόνον ἔοικεν εἶναι ἡμέτερον ἀθάνατον, καὶ μόνον θεῖον, εἰ παρὰ τὸ τῆς τοιαύτης δυνάμεως δύνασθαι κοινωνεῖν, καί περ ὢν ὁ βίος ἄθλιος φύσει καὶ χαλεπὸς, ὅμως οὕτως ἁρμόττεται χαρίεντως, ὥστε δοκεῖν πρὸς τὰ ἄλλα θεὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον. ὁ νοῦς γὰρ ἡμῖν, ὁ θεός. εἴ τε Ἑρμότιμος, εἴ τε Ἀναξα-

quis arbitretur felix & beatus esse, quibus primùm natura statim cõstitimus, quemadmodum ajunt illi, qui festa solẽnia & sacrificia indicũt, omnes quasi in pœna versamur. Hoc namq; divinũ veteriores dicunt, dum ajunt, animũ pœnam & supplicium pendere, nósq; in punitione magnorum quorundam peccatorũ vivere. Omninò enim conjunctio animi cum corpore tali cuipiã similis est. Nam quemadmodum ajũt eos, qui in Tyrrhenia seu Thuscia habitant, identidẽ torquere, quos captivos habent, prædones vel piratas alligantes ex adverso viventibus mortuos, ita ut oribus ora responderent, & corporis quoque parte cuiq; parti aco commodata: ita anima omnibus sensibilibus corporis partibus & membris diffusa & quasi agglutiuata esse videtur. Nihil igitur divinum aut beatũm hominibus exsistit, præterquàm hoc solum, quod studio dignum est, quantum quidem in nobis mentis est ac prudentiæ. Hoc enim solum videtur eorum, quæ nostra sunt, esse immortale, solúmq; divinum, nimirum quia hujus facultatis potest esse particeps. Quamvis autem in quibusdã vita humana natura est miserabilis & difficilis, ita tamen gratiosè atque eleganter dispensata est, ut homo cætera Deus esse videatur. Quippe mens nostra Deus est, sive Hermotimus hoc dixerit, sive

cõtinuò,& circa nativitates.Sanè quædam semina in qualemcunque inciderint terram, sine ulla custodia enascũrur. Rursum alia maximè agricolarũ arte indigent. Ad eundem modum & ex animalibus quædam per se propriòque Marte naturam omnem accipiunt. At homo multis indiget ad salutẽ artibus,cùm in prima ætate,tùm rursũ in posteriore nutritione. Si igitur ars naturam imitatur,ab hac secuta est etiã artes, universam generationẽ alicujus rei causſa exsistere. Quicquid enim rectè fit, non malè statuerimus alicujus causſa esse. Itaque illud quidem quod benè fit,illud etiam rectè exsistens fit. Exstitit autem illud, quod natum est. Quicquid autem fit secundum naturã probè fit. Etenim quod præter naturã fit,malum est, & nativitas secundum naturam alicujus causſa fit. Et hoc aliquis deprehendat in singulis humani corporis membris. Veluti si palpebram consideres, intelliges non fruſtrà, sed subsidii oculorum gratia factam esse, ut requietem aliquam præbeat, & in oculos procidentia impediat. Itaque idem est, cum cujus causſa aliquid factum est, & cujus causſa aliquid factũ esse oportet. Veluti si navem oporteret fieri vectationis per mare causſa, cujus gratia etiam facta est. Atqui animalium,quæ secundum naturam exsistũt, vel omnia in universum, vel optima

ἀυτίκα καὶ περὶ τὰς γενέσεις. ἔνια μὲν δὴ καὶ τῶν σπερμάτων εἰς ὁποίαν ἐμπέσῃ γῆν, ἄνευ φυλακῆς φύεται. ἔνια δὲ προσδεῖται τῆς γεωργικῆς τέχνης. παραπλησίως δὲ καὶ τῶν ζώων, τὰ μὲν δι' αὐτῶν ἅπαντα ὑπολαμβάνει τὴ φύσις ἄνθρωπος δὲ πολλῶν δεῖται τεχνῶν πρὸς σωτηρίαν, καὶ τε τὴν πρώτην γένεσιν, καὶ πάλιν καὶ τὴν ὑστέραν τροφήν. εἰ τοίνυν ἡ τέχνη μιμεῖται τὴ φύσιν, ἀπὸ ταύτης ἀκολέθησε καὶ ταῖς τέχναις, τὸ τὴ γένεσιν ἅπασαν ἕνεκά τε γίνεσθαι. τὸ γὰρ ὀρθῶς γιγνόμενον, ἅπαν ἕνεκά τε γίνεσθαι θείημεν ἄν. ἐκεῖνο τό γε καλῶς, ὀρθῶς καὶ τὸ μὲν γιγνόμενον γίνεται. γέγονε δὲ τὸ γεγονός. τό γε μὴν καὶ φύσιν ἅπαν, καλῶς, εἰ περὶ τὰ παρὰ φύσιν φαῦλον καὶ τὸ καὶ φύσιν γένεσις, ἕνεκά τε γίνεται. καὶ τοῦτο ἰδοι τις ἂν καὶ ἐφ' ἑκάστε τ ἐν ἡμῖν μερῶν. οἷον εἰ κατανοοῖς τὸ βλέφαρον, ἴδοις ἂν ὡς ἐμάλθη, ἀλλὰ βοηθείας χάριν τ ὄμμάτων γέγονεν, ὅπως ἀνάπαυσίν τε παρέχῃ καὶ κωλύῃ τὰ προσπίπτοντα τοῖς ὄμμασιν. ἐκεῖνο ταυτὸν ἔστιν, ἔστε ἕνεκά γέγονε τι, καὶ ὧ ἕνεκα δεῖ γενέσθαι. οἷον εἰ πλοῖον ἕνεκα τ καλῶς θαλάττας κομιδῆς ἔδει γενέσθαι, διὰ τοῦτο καὶ γέγονε. καὶ μὴν τὰ τῶν ζώων τ φύσει γεγενημένων ἐστὶν, ἤτοι πάντα τὰ παράπαν, ἢ τὰ βέλτιστα

καὶ

καὶ τιμιώτατα. (διαφέρει γὰρ οὐδὲν εἰ τις αὐτῶν τὰ πολλὰ φαῦλα φύσιν ὄντα γεγονέναι, δοκεῖ τινα φθορὰν καὶ μοχθηρίαν.) τιμιώτατον δὲ γε τῶν ἐπὶ γῆς ζώων ὁ ἄνθρωπός ἐστι. ἐκ δὲ ἄλλου ὅτι φύσει καὶ κατὰ φύσιν γέγονε. καὶ τοῦτό ἐστι τῶν ὄντων, ἃ χάριν ἡ φύσις ἡμᾶς εἴληφεν καὶ ὁ θεός. τί δὲ τοῦτό ἐστι Πυθαγόρας ἐρωτώμενος, τὸ θεάσασθαι εἶπε τὸν οὐρανόν. καὶ ἑαυτὸν δὲ θεωρὸν ἔφασκεν εἶναι τῆς φύσεως. καὶ τούτου ἕνεκα παραλελυθέναι εἰς τὸν βίον. καὶ Ἀναξαγόραν δὲ φασὶν εἰπεῖν ἐρωτηθέντα, τίνος ἂν ἕνεκα ἕλοιτο γενέσθαι τις καὶ ζῆν, ἀποκριθῆναι πρὸς ἐρωτήσαντα, ἵνα τὸν οὐρανὸν καὶ περὶ αὐτὸν ἄστρα καὶ σελήνην καὶ ἥλιον, εἰς τὰ ἄλλα γε πάντα, οὐδενὸς ἀξίων ὄντων. εἰ τοίνυν πάντος ἀεὶ τὸ τέλος ἐστὶ βέλτιον, ἕνεκα δὲ τοῦ τέλους πάντα γίνεται τὰ γινόμενα, τοῦτ' οὖν ἕνεκα, βέλτιον καὶ βέλτιστον πάντων, τέλος δὲ καὶ φύσει τοῦτο ἐστιν, ὃ καὶ τὴν γένεσιν ἀφικόμενον ὕστατον διατελεῖ περιεχόμενον τῆς ἀϊδίου συνοχῆς. οὐκοῦν πρῶτον μὲν τὰ κατὰ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου λαμβάνει τέλος. ὕστερον δὲ τὰ κατὰ τὴν ψυχήν. καὶ πῶς ἀεὶ τὸ τοῦ βελτίονος τέλος ὁσυρίζει τῆς γενέσεως; ἔχουσι ψυχὴ

quæque & pretiosissima, (nihil enim differt, si quis illorum pleraque præter naturam existimet, exstitisse propter corruptionem & pravitatem quandã). Pretiosissimum, inquam, animalium, quæ in hoc mundo moventur, homo est. Itaque manifestũ est eum & naturæ & secundum naturam factum. Atque hoc est ex reb. existentibus, cujus gratia natura nos genuit & Deus. Quid autẽ hoc esset, Pythagoras interrogatus, cœlum intueri dixit. Et seipsum naturæ spectatorem esse ajebat, eáque de causa se in vitam hanc ingressum. Et Anaxagoram ajunt dicere solitum, cùm interrogatus esset, cujus causa elegisset, ut aliquis esset ac viveret, respondere ad rem, quod quæsitus esset, se ideo scilicet vivere, ut cœlum intueretur, inq; eo astra ac lunam cum sole, quasique reliqua omnia nullius planè momenti forent. Quod si igitur cujusvis rei finis melior est, finis quippe causa omnia; quæ fiunt, exsistunt: quod autem alicujus rei causa fit melius, imò & optimum est omnium, finis autem secundum naturam ille est, qui secundum nativitatem & ortum solet posteriore loco perfici, nativitate continenter traducta & transmissa: igitur primum quidem corpus humanum finem capit, posterius verò animus. At quo pacto semper melioris finis sequitur nativitate? Itaq; animus

vivere expetit: sic qui fortitudine præditus est, quæ ad fortitudinem faciunt, amat: & tēperans, ut continenter temperanterq; vitam instituat. Nempe simili ratione manifestum est, omnium quoq; maximè prudentem expetiturum esse, ut prudens sit & sapiens. Hoc enim opus hujus potentiæ est: unde manifestum est, juxta rationem maximè propriam, prudentiam bonorum omnium rem optimam esse. Philosophia autem fugienda non est, si quidē illa est, quemadmodum opinamur, sapientiæ possessio simul & usus. Sapientiam autem maximorum bonorū non decet pecuniæ causſa navigare ad columnas Herculis, & frequenter pericula adire: verùm ad comparandam prudentiam nullos labores susciperе, nec sumptus ullos facere velle, in primis turpe est. Sanè ita vivere, omninò servile fuerit: non autem si quis rectè vitam instituere expetat, sequiq; plerorúmque opiniones velit, *

& pecunias quidem quærat: at rerum honestarum nullam in universum curam habeat. Ac de utilitate quidem reiq; magnitudine satis superq; demonstratū esse existimo. Quod autem præ omnibus reliquis bonis hujusce acquisitio longè facillima sit, ex hisce facilè constare alicui poterit. Quæ enim futura est merces hominum iis, qui philosophiæ operam, ζῆν, ὁ δίκαιος. τὸ δὲ κρεῖττον ἀνδρείας, ὁ τὴν ἀνδρείαν ἔχων, ὁ δὲ σώφρων τὸ σωφρονεῖν. ὁμοίως δῆλον, ὅτι καὶ τὸ φρονεῖν ὁ φρόνιμος αἱρήσεται πάντων μάλιστα. τοῦτο γὰρ ἔργον ταύτης τῆς δυνάμεως, ὥστε φανερὸν, ὅτι κατὰ τὴν κυριωτάτην κρατιστόν ἐστι τῇ ἀγαθῶν ἡ φρόνησις. οὐ δὴ δεῖ φεύγειν φιλοσοφίαν, εἴπερ ὄντι ἡ μὲν φιλοσοφία, καθάπερ οἰόμεθα, κλῆσις τε καὶ χρῆσις σοφίας. ἡ δὲ σοφία τῆς μεγίστων ἀγαθῶν ἐδὲ δεῖ χρημάτων ἕνεκα πλεῖν ἐφ' Ἡρακλείους στήλας, καὶ πολλάκις κινδυνεύειν, οὐδὲ φρόνησιν μηδεὶν ποιεῖν μηδ' ἅπαξ. ἢ μὲν ἀνδραποδώδης γε τοῦ ζῆν, ἀλλὰ μὴ, τὸ ζῆν εὖ γλίχεσθαι, καὶ ταῖς τῆς πολλῶν αὐτὸν ἀκολουθεῖν δόξαις, * ἀλλὰ μὴ τοὺς πολλοὺς ἀξιοῦντες αὐτοῖς καὶ τὰ μὲν χρήματα ζητεῖν, τῆς δὲ καλῶν μηδεμίαν ὁπωσοῦν ποιεῖσθαι τὸ παράπαν. ἐπεὶ περὶ μὲν ὠφελείας καὶ μεγέθους πράγματος ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι νομίζω. διότι δὲ πολλῷ ῥᾴστη τῆς ἄλλων ἀγαθῶν ἡ κτῆσις αὕτης, ἐκ τῆς δὲ πειθοῖ τις ἄν. τὸ γὰρ μισθὸς περὶ τὸ ἀνθρώπων μισθούμενον τοὺς φιλο-

φιλοσοφοῦσι, δι' ὃν σωτόνως οὕτως ἂν διαπονήσαι, σολὺ μᾶλλον προιμένους εἰς τὰς ἄλλας τέχνας, ὅμως ἐξ ὀλίγου χρόνου θέσεις σαρελθυθήναι ταῖς ἀκριβείαις, σημεῖον μοι δοκεῖ τῆς περὶ τὴν φιλοσοφίαν εὐ ραδιότητος. ἔτι δὲ τὸ σάντας φιλοχωρεῖν ἐπ' αὐτὴν, καὶ βούλεσθαι σχολάζειν ἐφεμένους τῶν ἄλλων ἁπάντων οὐ μικρὸν τεκμήριον, ὅτι μὴ' ἡδονῆς ἡ σροσεδρία γίνεται. σονεῖ γὰρ οὐδεὶς ἐθέλει σολὺν χρόνον. σρὸς δὲ τούτοις ἡ χρῆσις σλεῖστον διαφέρει σάντων. οὐδὲ γὰρ δέονται σρὸς τὴν ἐργασίαν, ὀργάνων οὐδὲ τόπων. ἀλλ' ὅπη τις ἂν θῇ τὸν οἰκουμένης τὴν διάνοιαν ὁμοίως σανταχόθεν σάντα σαρούσης ἅπτεται τῆς ἀληθείας. οὐκοῦν δεδεῖχται μὲν ὅτι δυνατὸν, μὲν διότι μέγιστον τῶν ἀγαθῶν καὶ κτήσασθαι ῥᾴδιον ἡ φιλοσοφία. ὥστε σάντων ἕνεκα σροθύμως αὐτῆς ἀντιλαμβάνεσθαι ἄξιον. ἴδοι δ' ἂν τις τὸ αὐτὸ γνωσιμώτερον. ἀπὸ τούτων τὸ σροκεῖσθαι καὶ τὸ γνωσθῆναι ἔστιν αἱρετὸν καθ' αὑτὸ τοῖς ἀνθρώποις. οὐδὲ γὰρ ζῆν δυνατὸν ἄνευ ἀνθρώπων ἀπὸ τούτων χρησιμόν τι εἰς τὸν βίον σάρχει. οὐδὲν γὰρ ἡμῖν ἀγαθὸν σαρεγίγνετο, ὅτι μὴ λογισμοῦ.

navant, ob quam adeò contentè quis labores sumit, multúmq; remissos ad alias artes: ex parvo tamen temporis spacio currentes perveniſſe ad omnium exactiſsimas consummationes, id mihi signum esse videtur facilitatis expeditę ad sapientiā ipsam percipiendā. Adhęc verò cùm omnes libenter circa eā, tanquam in loco versentur, eiq; operam & studium navare non renuant, aliis rebus omnibus relictis, hoc nimirum non parvum argumentum est, ei cum jucunditate primum locum exsistere. Etenim nemo cupit diu multūq; labores exantlare. Prętereà usus hujus plurimùm ab cęteris omnibus differt. Neq; enim indigent ad opus perficiendū instrumentis nec locis: sed ubicumq; locorum totius mundi aliquis mentem defixerit, undiq;, similiter tā quam præsentem tangit apprehenditque veritatem. Itaq; ostensum est tum possibile esse, tum quia bonorum maximum est, facilè cōparari posse philosophiam. Quare omnīū causſa dignū est, ut eam promptè & alacriter ambabus, quod dicitur, manibus suscipiamus. Hoc ipsum quis planiùs familiariusq; intellexerit. Ab hisce & sapientia & scientia pensę expetenda est hominib. Neq; enim vivere possibile est, quasi hominibus sine hisce ad vitam transigendam utile sit. Nam nihil nobis boni contingit, quod non perficia-

tur iis, qui cum mente aliquid reputarunt, juxtáq; prudentiam operati sunt. Enimverò feliciter & beatè vivere vel in valetudine & salute situm est, vel in possessione virtutis: vel deniq; in prudentia. juxta hæc omnia philosophandum est. Hæc enim per philosophiæ studium nobis maximè et syncerè cõtingunt. Iam verò illarum rerum, quæ in nobis sunt, alia est animus, alia corpus. Atq; ille quidem imperium habet, in hoc verò imperiũ habetur. Atq; ille utitur, hoc verò tanquam instrumẽtum subjicitur. Semper igitur hoc ad eum, qui imperium habet, quíque utitur quasi acie constructa comparet ejus usũ, cui imperatur, & quod instrumentum est. Animi quidem ratio est, quæ secundum naturam imperium administrat, & de nobis judicat. Corpus verò animum rationémq; sequitur, soletq; imperio subditum esse. Omnia autem probè disposita & affecta sunt juxta propriam virtutem. Si quidem hanc cõsecutum esse, bonum honestum q; est. Enimverò quum præcipua quæque, maximéq; propria ac pretiosissima virtutem habeant, tùm ejus sunt generis, ut benè disposita atque affecta censeantur. Melioris igitur natura melior est ferundum naturam vivendi. Melius autem censendum est, quod secundum naturam magis imperitat, & ejus principis ductu fruitur, ut hoc

τοις καὶ κατὰ φρόνησιν ἐνεργήσασι τελευτᾶι. καὶ μὴν εἴτε τὸ ζῆν εὐδαιμόνως ἐν τῶι χαίρειν ἐστίν, εἴτε ἐν τῶι τὴν ἀρετὴν ἔχειν, εἴτε ἐν τῆι φρονήσει. κατὰ ταῦτα πάντα φιλοσοφητέον. ταῦτα γὰρ μάλιστα καὶ εἰλικρινῶς ἀπ' αὐτῆς φιλοσοφεῖν ἡμῖν παραγίγνεται. Ἔτι τοίνυν τὸ μὲν ἐστι ψυχὴ τῶν ἐν ἡμῖν, τὸ δὲ σῶμα. καὶ τὸ μὲν ἄρχει, τὸ δὲ ἄρχεται, καὶ τὸ μὲν χρῆται, τὸ δὲ ὑπάκειται ὡς ὄργανον. ἀεὶ τοίνυν πρὸς τὸ ἄρχον καὶ τὸ χρώμενον συντάττεται ἡ τοῦ ἀρχομένου καὶ τὸ ὀργάνου χρεία. τίς δὲ ψυχῆς τὸ μὲν τίνων ἐστὶν, ὅπερ καλὰ φύσιν ἄρχει καὶ κρίνει περὶ ἡμῶν. τὸ δὲ ἕπεται τὰ καὶ πέφυκεν ἄρχεσθαι. πᾶν δ' ὃ διάκειται κατὰ τὴν οἰκείαν ἀρετήν, τὸ δὲ κατὰ τὴν οἰκείαν ἀγαθόν ἐστι, καὶ μὴν ἔστιν γε ἔχοντα μάλιστα καὶ τιμιώτατα ἑαυτῶν, τό τε εὖ διάκεισθαι. πᾶν βέλτιόν ἐστιν ἕτερον ἑτέρου βέλτιον, ὃ κατὰ φύσιν ἄρχει βέλτιον δὲ τὸ κατὰ φύσιν ἄρχον καὶ μᾶλλον ἡγεμονικὸν, ὡς ἀνθρώπου πρὸς

τὰ

τὰ ἄλλα ζῶα. οὐκοῦν ψυχὴ μὲν
σώματος βέλτιον καὶ ἀρχικώτερον δὲ
ψυχῆς θεῖον λόγον ἔχον. δύναται
ἂν εἶναι τοιοῦτον ἄλλο ἢ νοῦς
λύσις. ὃ δὲ ἐστὶν ἢ μὴ ὃ ἐστὶν φανερόν· 3
ἴσως, εἴ τις πρῶτον ἐστὶν ἀρετὴ, οὗτος
τῶν μερῶν ἀναγκαῖον ἕν τι καθ' αὑτὸ
αἱρετὸν εἶναι, ἁπλῶς τε πάσης ἐφ'
ἡμῖν. εἰ γὰρ τοῦτο ὁρίσαιτό τις
ὡς ἕξις ἀνθρώπου, ἢ μᾶλλον ἡμῶν ἐν
ἐστὶν τὸ πρῶτον τοῦτο. ἔτι παίνεται
ὅταν ὁ σπουδαῖος ἔργον ἐκάστου
καὶ καλὸν ἀποβαίνῃ, ἀλλὰ καὶ
καλὸν αὐτοῦ ἀγαθόν, καὶ ἄλλα τὰ
ἀποτελῇ, τότε καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐν 15
ἕξει λεκτέον. ταύτην γὰρ ἀρετὴν θε-
τέον ἐν κυριωτάτῳ, καὶ ἐν
ἑκάστῳ αὐτὰ τοῦτο σπουδαῖον ἀ-
ποτελεῖσθαι· τοῦ μὲν οὐσιώδους
θέτου καὶ μεταξύ, πλείους δὲ καὶ 20
διάφοροι ἐνέργειαι. τοῦ δὲ ἀφ' ὑ-
σιν ἀπλοῦ, καὶ μὴ σύνθετον ἢ οὐσίαν
ἔχοντος, μίαν ἀναγκαῖον εἶναι ἢ
καθ' αὐτὸ κυρίως ἀρετὴν. εἰ μὲν
οὖν ἁπλοῦν ἐστιν ὁ ἄν- 25
θρωπος, καὶ κατὰ λόγον ἐστὶν ἢ
τέτακται αὐτοῦ ἡ οὐσία, οὐκ ἄλ-
λο ἐστὶν αὐτῷ ἄριστον, ἢ μόνον ἐν ἀκε-
βῶς ἀποκαλύπτειν, καὶ τὸ κατὰ τοῦτ'
ὄντως ἐνεργεῖν· εἰ δ' ἐστὶν ἀπλοῦ- 30
ν ἐνεργητικὸν ἀνθρωπος, φανε-
ρὸν ἐστιν, ὡς ἀφ' ἑνὸς πολὺ πέφυκεν ἔσεσθαι
πλεῖον, εἰ τοίνυν τὸ βέλτιστον

mo collatus cum cæteris animalibus. Proinde corpore quidem animus longè præstantior est, (congruentior quippe imperio est) animo verò melius est id, quod rationem habet, & mentem. Tale enim est quod jubet juxtà ac prohibet. Aítque oportere aliquid facere, aut non oportere; quæ ipsa virtus est. Hujusce partis necessitatem esse simpliciter, & omnibus à nobis maximè eligendam. Siquidem hoc, ut existimo, constituerit aliquis, quasi vel solùm, vel maximè nos simus ea ipsa pars. Adhæc quum quodcunque opus exstiterit non per accidens, sed per se dictũ, optimè perfectum fuerit, tùm & ipsũ honestum esse dicendũ est. Eodẽ modo virtus supremo loco constituenda est; juxta quam si quisquis hoc ipsũ solitus est operari. Compositi igitur & disparis plures diversæque existũt actiones & efficacitates. Ejus autem, quod natura simplex est, neque substãtiam ad aliquid habet, unam esse propriè per se virtutẽ necesse est. Etenim si homo est animal quoddam simplex, atq; ejus substantia in hoc ordinata est, ut secundum rationem moveat, non aliud ipsius opus est, quàm sola exactissima veritas, ac veritatẽ dicere, vel eam attendere de rebus, quæ existunt. Quod si fatis ex pluribus facultatibus ingeneratum est, manifestũ est id, à quo plura perficiuntur, illorum semper optimũ

opus esse: sicuti exempli gratia ejus, qui medicinā profitetur, sanitas, & gubernatoris salus & conservatio. Nihil aūt habemus dicere melius, opus mentis, quā nostri, qui mentis beneficio utitur, animi. Veritas igitur præcipuū omnium opus est in parte, quæ est animi. Hæc autem pars agit simpliciter secūdum scientiam. Magis verò juxta eam, quæ magis est scientia. Eodem modo se habet cōtemplatio, princeps omniū finis. Quum enim duorum existentium alterum propter alterum eligendū fuerit, id quod illorum melius fuerit, magis etiam eligendum, eo quod etiā alterum eligēdum sit. Veluti exempli gratia, voluptas quidem rerum, quæ jucundæ sunt, sanitas autem rerum salubrium. Hæc enim horum dicuntur instrumenta efficientia. Quare nihil est magis eligendum sapientia, quæ in animo est, quam dicimus esse potentiā earum rerum, quæ in nobis sunt principalissimę, quàm habitum cum habitu dijudicare. Nam pars cognobilis & separatim & conjunctim omni anima præstantior est. Hujus autem scientiæ virtus est. Non igitur ejus opus est nulla illarum virtutum, quæ particulatim dicuntur. Omnium quippe est præstātior. Finis verò qui constituitur, semper est melior ea, quæ efficit, scientia. Neque verò universa animi virtus sic opus est, neq; felicitas. Si enim causa

ἔργον ὄζιν, οἷον ἰατρικοῦ ὑγίεια, καὶ κυβερνήτου σωτηρία. βέλτιον δὲ οὐδὲν ἔχομεν λέγειν ἔργον τῆς διανοίας, ἢ τὸ διανοουμένου τῆς ψυχῆς ἡμᾶς. ἀλήθεια ἄρα τὸ κυριώτατον ἔργον ὄζι τοῦ μορίου τοῦ τῆς ψυχῆς. τοῦτο δὲ δρᾷ καθ' ἐπιστήμην ἁπλῶς. μᾶλλον δὲ κατὰ τὴν μᾶλλον ἐπιστήμην. αὕτη δ' ἐστὶ θεωρία τὸ κυριώτατον τέλος. ὅταν γὰρ δυοῖν ὄντοιν θάτερον δι' θάτερον αἱρετὸν ᾖ, βέλτιον ἐπὶ τοῦτο καὶ μᾶλλον αἱρετέ, διόπερ αἱρετόν ἐστι καὶ θάτερον. οἷον ἡδονὴ μὲν τῶν ἡδέων, ὑγεία δὲ τῶν ὑγιεινῶν. ταῦτα γὰρ ποιητικὰ λέγονται τούτων. οὐκοῦν τῆς φρονήσεως, ἣν φαμὲν δύναμιν εἶ. τῶν κυριωτάτων ἐν ἡμῖν, οὐκ ἐστὶν αἱρετώτερον ὡς ἕξις πρὸς ἕξιν κρίνεσθαι. τὸ γὰρ γνωστικὸν μέρος καὶ χωρὶς καὶ συγκείμενον, βέλτιόν ἐστι φύσεως δ' ψυχῆς. τοῦτο δὲ ἐπιστήμη, ἀρετὴ οὖν ἄρα ἐστὶν ἔργον αὐτῶν οὐδεμία τῶν καθὰ μέρος λεγομένων ἀρετῶν. σπουδαιότερον γὰρ ἐστὶ βελτίων. τὸ δὲ σπουδαιότατον τέλος εἰ κρεῖττόν ἐστι τῶν ποιούσης ἐπιστήμης. ὅλη μὲν ἁπάσα δ' ψυχῆς ἀρετὴ, οὕτως ἔργον, οὐδ' ἡ εὐδαιμονία.

εἰ γὰρ

Εἰ γάρ ἐστι ποιητικὴ, ἑτέρα ἑτέρου ἔσται, ὥσπερ οἰκοδομικὴ οἰκίας, ἡ δὲ φρόνησις, μόριον δ' ἀρετῆς ἐστι καὶ εὐδαιμονίας. ἢ γὰρ ἐνεργοῦντες, ἢ κατέχοντες φαμὲν εἶναι τὴν εὐδαιμονίαν. ἐπεὶ οὖν οὐκ ἔστι τὸ λόγῳ τοῦτον ἀδύνατον εἶναι τὴν ἐπιστήμην ποιητικήν. βέλτιον γὰρ ἡ τὸ τέλος εἶναι τοῦ γινομένου. εἰ δὲ βέλτιον εἶναι φρονήσεως, πάλιν εἰ τις τῶν εἰρημένων. τούτων δὲ οὐδὲν ἕτερον αὐτῆς ἐστιν ἔργον. θεωρητικὴν ἄρα φατέον εἶναι ταύτην καὶ ἐπιστήμην ὑπερτέρα ἀδύνατον ποίησιν εἶναι τὸ τέλος. τὸ φρονεῖν ἄρα, καὶ τὸ θεωρεῖν ἔργον δ' αἱρετώτατόν ἐστι. καὶ τοῦτο πάντων ἐστὶν αἱρετώτατον τοῖς ἀνθρώποις. ὥσπερ οἶμαι καὶ τοῖς ὄμμασιν ὁρᾶν, ὅτι καὶ ἄλλοις τισὶν ἂν ἔχειν, εἰ καὶ μή τι μέλλοι γίγνεσθαι διὰ τοῦτο παρ' αὐτὸ τὸ ὁρᾶν ἕτερον. ἔτι εἰ τὸ ὁρᾶν ἁπλῶς μὲν δι' ἑαυτὸ αἱρετὸν μᾶλλον δὲ τούτου, ὅτι πάντες τὸ φρονεῖν, καὶ τὸ γιγνώσκειν ἁπλῶς αἱροῦνται, ὅτι εἴ τις αἱροῖτο, τὸ δ' ἵνα τὸ συμβαίνειν ἕτερόν τι, δῆλον ὅτι μᾶλλον ἕλοιτο συμβαίνειν, ᾧ μᾶλλον ὑπάρχει τοῦτο. οἷον εἰ τυγχάνει τις αἱρετὸν τὸ περιπατεῖν, ὅτι εἰ ὑγιαίνοι. εἰη δ' μᾶλλον αὐτῷ ὑγιαίνοντι τὸ ἔχειν καὶ δυνατὸν παραγίνεσθαι, μᾶλλον αἱροῖτο τοῦτο, κἂν ἕλοιτο γινώσκειν, εἰ τρίτον ἐστὶν ἀλη-

efficiens est, alia aliorum erit effectrix. Quemadmodū ædificandi ars domus erit, quę ipsa non est pars domus. Sanè prudētia tam virtutis, quàm felicitatis pars est. Enim verò vel ex hac illáve felicitatem esse dicimus. Itaque & juxta hanc legem fieri non potest, ut scientia sit effectrix. Melior enim est finis illa re, quæ efficitur. Nihil autem prudentia melius est, præterquam si quis eorum, quæ dicta sunt, existimet quid melius: at horum nihil aliud illius est opus. Itaque speculativam quandam hanc esse scientiam dicendum est: quā doquidem fieri nequit, ut rei effectio finis sit. Proinde sapere & contemplari virtutis est opus. Hócque hominibus omnium maximè eligendum est. Sicuti arbitror & oculis cernere, aliquis, ut habeat, elegerit, & si nihil futurum esset propter hoc aliud præter ipsũ visum. Adhæc si quis amet visum per se, satis hoc testatur, omnes prudentiam ac scientiam extremè amare & diligere. Adhæc si quis diligit aliquid propterea, quòd aliud quid ei acciderit, manifestum est eum magis expetiturum, cui hoc ipsum magis adest. Ut exempligratia, si quis expetat, ut posiit ambulare, quia hoc salutare & salubre est. Magis autem ei salubre fuerit currere: & si fieri potest ut hoc adsit, potiùs hoc ipsum eliget, etsi eligeret, quod minus noviſſet. Si igitur vera & germana opinio

pinio prudentiæ ſimilis eſt, ſi quidem eligendum eſt verè hanc opinari, idque in tantum, quantum propter veritatem ſimilis eſt prudentiæ, ſi major fuerit prudentia, magis illâ eligenda expetendáque erit, quàm verè opinari. At enim quod ſenſu vivit, ab eo, quod non vivit, diſcernitur, ſenſúſque præſentiâ ac potentiâ vita definita eſt, quo dempto non meretur dici vita, quia exempta vita eſt ei propter ſenſum, quem jam pridem amiſit. Porrò autem vis et potentia ſenſus vel viſus differt, eo quod manifeſtiſſima ſit. Ideoque etiam maximè illum eligimus expetimúſque. Iam omnis ſenſus potentia eſt, quæ corpore cognoſcitur. Quemadmodum auditus ſtrepitum ſenſu percipit per aures. Itaque ſi vivere quidem eligendum eſt propter ſenſum, ſenſus autem eſt cognitio quędam, & quia ea cognoſcere poſſumus animum, ideò eligimus. Iampridem verò diximus, quemadmodum duarum rerum ſemper magis eligendum eſt, cui idem magis adeſt. Senſuum certè neceſſe eſt, viſum ante omnia eligendum expetendúmque eſſe jure ac pretioſo. Viſu verò réliquiſque omnibus ſenſibus, & quidem vita ipſa magis expetenda prudentia eſt, veritate magis propria. Itaque mortales omnes prudentiam potiſſimùm proſequuntur. Eorum vitam ſine

δὲ δόξα φρονήσεως ὅμοιον, εἴπερ αἱρετὸν τὸ δοξάζειν ἀληθῶς ταὐτὸν, καὶ τοσοῦτον καθ' ὅσον ὅμοιον τῇ φρονήσει διὰ τὴν ἀλήθειαν, εἰ μᾶλλον τοῦτο τὸ φρονεῖν ὑπάρχει μᾶλλον αἱρετὸν τὸ φρονεῖν ἔσαι τὸ δοξάζειν ἀληθῶς. ἀλλα μὴν τό γε ζῆν τῇ αἰσθήσεως διακρίνεται τοῦ μὴ ζῆν. καὶ ταύτης παρουσίᾳ καὶ δυνάμει τὸ ζῆν διώρισαι. καὶ ταύτης ἀφαιρεμένης, ἐκ ἔστι δεκτὸν ζῆν, ὡς ἀναιρεμένου τοῦ ζῆν ὡὴ διὰ τὴν αἴσθησιν. ἡ δ' αἰσθήσεως ἢ ὄψεως διαφέρει δύναμις τῇ σαφεστάτη εἶναι. καὶ διὰ τοῦτο καὶ μάλιστα αἱρούμεθα αὐτήν. αἱ δὲ αἰσθήσεις δὴ πᾶσαι δύναμις ἐστὶν αἰσθητικὴ διὰ σώματος, ὥσπερ ἡ ἀκοὴ τοῦ ψόφου αἰσθάνεται διὰ τὸ ὠτῶν. οὐκοῦν εἰ τὸ ζῆν μὲν ἐστιν αἱρετὸν διὰ τὴν αἴσθησιν, ἡ δὲ αἴσθησις γνῶσίς τις, καὶ διὰ τοῦτο αἱρίζειν ἐαυτῇ δύναται τὴν ψυχήν, αἱρούμεθα. καλῶς δὲ εἴπομεν, ὥσπερ δυοῖν ἀεὶ μᾶλλον αἱρετὸν, ᾧ μᾶλλον ὑπάρχει ταὐτόν. τῆς μὲν αἰσθήσεων τὴν ὄψιν ἀναγκαιότατα αἱρεῖσθαι καὶ τιμᾶν. ταύτης δὲ καὶ πάλιν ἀπασῶν αἱρετώτερα καὶ τιμιώτερα τὸ ζῆν ἐστὶν ἢ φρόνησις κυριωτέρα τῆς ἀληθείας. ὥστε ἅπαντες ἄνθρωποι τὸ φρονεῖν μάλιστα διώκουσιν. τὸ γὰρ ζῆν ἀγαπῶντες, τὸ

φρο-

φρονεῖν καὶ τὸ γνωρίζειν ἀγαπῶσι. δι' αὐτὸν γὰρ ἕτερον αὐτὸ τιμῶσιν, ἢ διὰ τὴν αἴσθησιν, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ὄψιν. ταύτην γὰρ τὴν δύναμιν ὑπερβαλλόντως φαίνονται φιλοῦντες. αὕτη γὰρ πρὸς τὰς ἄλλας αἰσθήσεις, ὥσπερ ἐπιστήμη τις ἀπηκριβωμένη ἐστίν.

tes ſapere & cognoſcere vel ſcire in primis avent. Siquidem propter nullam aliam cauſſam hoc colunt & in pretio habent, quàm propter ſenſum & præcipuè propter viſum. Hanc enim vim ſupra modum videntur amare & dilectione proſequi. Ipſa namque ad alios ſenſus revera tanquam ſcientia quædã eſt.

Κεφ. η.

Ὅτι χεῖρον δ' ἔτι καὶ ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ὑπομνῆσαι τὸ προκείμενον, ἀπὸ τῶν ἐναργῶς πᾶσι φαινομένων. πάντι δὴ οὖν τοῦτό γε πρόδηλον, ὡς οὐδεὶς ἂν ἕλοιτο ζῆν, ἔχων τὴν μεγίστην ἀπ' ἀνθρώπων οὐσίαν καὶ δύναμιν, ἐξεστηκὼς μὲν τοι τὸ φρονεῖν καὶ μαινόμενος. οὐδ' εἰ μέλλοι τὰς νεανικωτάτας ἡδονὰς ζῶν χαίρων, ὥσπερ ἔνιοι τῶν παραφρονούντων διάγουσιν. οὐκοῦν ἀφροσύνην, ὡς ἔοικε, μάλιστα πάντες φεύγουσιν. ἐναντίον δὲ φρόνησις ἀφροσύνῃ. τῶν δὲ ἐναντίων ἑκάτερον, τὸ μὲν φευκτέον ἐστί, τὸ δὲ αἱρετόν. ὥσπερ οὖν τὸ νάμνειν φευκτέον, οὕτως

Cap. VIII.

ADhæc verò non fuerit inconveniens neque abſonum, ab communibus notionibus, quod propoſitum eſt, in memoriã reducere, itémq; ab illis, quę manifeſtò cunctis apparẽt. Nulli autem hoc in primis manifeſtũ cõſpicuumq; non eſt, mortalium neminem vitam electurum, omniũ vel maximas ab hominibus habentẽ fortunas potentiámq;, qui mente captus, hoc eſt, ſapientia privatus ſit & furore percitus. Imò ne quidẽ, etſi cum gaudio in voluptatibus maximè juvenilibus victurus foret, quemadmodum nonnulli ex delirantibus & mente captis vitam traducunt. Itaq; mentis alienationem & inſipiẽtiam omnes, ut videtur, maximè fugiunt. Prudentia verò res contraria eſt inſipientiæ. Vtrũque verò contrariorum alterum quidẽ fugiẽdum, alterum autem eligẽndum eſt. Quemadmodum igitur ægrotare & morbidum eſſe fugiendum eſt: ita

sanum esse & benè valere, nobis eligẽdum. Itaque prudentia, uti videtur, juxta hanc quoque rationem, omnium maximè videtur expetenda. Neq; aliud quicquam eorum, quæ simul accidunt, uti communes notitiæ testantur, expetendũ. Etsi enim quis oĩa quoq; haberet, sed putrefactione corruptus foret & morbidus, talis vita viro prudenti nequaquam eligenda esset. Nam ne reliquorum quidem bonorum utilitas ulla est, quàm ut omnes sapiant, quatenus cõmuni sensu præditi sunt, ac rem hanc gustare queunt, nihil reliqua esse arbitrantur. Eámq; ob caussã neque ebrius, neque puer quisquam, nec vel unus aliquis nostrûm sustinuerit ad finem usque vitam. Ideò quies quoque & somnus quidem jucundissimus, sed expetendus non est, etsi sub diderimus dormienti omnes voluptates præsẽtes, quòd imaginationes, quę quidem in somno accidunt, falsæ, at quæ vigilantibus accidant, veræ sint. In nullo enim ab aliis differt somnus & vigilia, præter quàm in eo, quòd animus vigilantis, ut plurimùm quidẽ verum dicit, at illius, qui dormit, semper frustratur & à vero aberrat. Nam insomniorum imagines etiam omninò falsæ sunt. Ac plerosque mortem fugere, hoc ipsum argumentum est, animum cupidum esse discendi. Fugit enim ille animus, qui non cognoscit

αἱρετὸν ἡμῖν τὸ ὑγιαίνειν. φρόνησις οὖν, ὡς ἔοικε, κατὰ τοῦτον τὸν λόγον φαίνεται τῶν ἁπάντων αἱρετώτατον. οὐδὲ ἕτερόν τι τῶν συμφαινόντων, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ κοιναὶ ἔννοιαι. εἰ γὰρ καὶ πάντα τις ἔχοι, διεφθάρμενος δὲ εἴη καὶ νοσῶν, τῷ φρονοῦντι οὐκ αἱρετὸς ὁ βίος. οὐδὲν γὰρ ὄφελος οὐδὲ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ὥστε πάντες καθ' ὅσον αἰσθάνονται τοῦ φρονεῖν, καὶ γεύεσθαι δύνανται τούτου τοῦ πράγματος, οὐδὲν οἴονται τἄλλα εἶναι. καὶ δὴ καὶ ταύτῃ τινὶ αἰτίᾳ οὔτ' ἂν μεθύων, οὔτε παιδίον, οὐδ' ἂν εἷς ἡμῶν ὑπομένειν εἶναι δὴ τέλους τὸν βίον. διὰ δὴ τοῦτο καὶ τὸ καθεύδειν, ἥδιστον μὲν, οὐκ αἱρετὸν δὲ, κἂν ὑποθώμεθα πᾶσας τῷ καθεύδοντι παρούσας τὰς ἡδονὰς, διότι τὰ μὲν καθ' ὕπνον φαντάσματα ψευδῆ. τὰ δὲ ἐγρηγορόσιν, ἀληθῆ. διαφέρει γὰρ οὐδενὶ τῶν ἄλλων τὸ καθεύδειν, καὶ τὸ ἐγρηγορέναι, πλὴν τῆς τῶν ψυχῶν, τοῖς μὲν πολλαχοῦ ἀληθεύειν, καθεύδοντας δὲ ἀεὶ διαψεύδεσθαι. τὸ γὰρ ἐνυπνίων εἰδωλόν ὄζει καὶ ψεῦδος ἅπαν. καὶ τὸ φεύγειν δὲ τὸν θάνατον ἅπασι πολλὰς δείκνυσι τῆς ψυχῆς φιλομαθίας. φεύγει γὰρ ἡ μὴ γιγνώ-

γιγνώσκει τὸ σκοτῶδες, καὶ τὸ μὴ δῆλον, φύσει διώκει τὸ φανερὸν καὶ τὸ γνωστόν. διὸ καὶ μάλιστα τοὺς αἰτίους ἡμῖν τοῦ τὸν ἥλιον ἰδεῖν καὶ τὸ φῶς, αὐτοὺς φαμὲν δεῖν τιμᾶν ὑπερβαλλόντως, καὶ σέβεσθαι πατέρα καὶ μητέρα, ὡς μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους. αἴτιοι δέ εἰσιν, ὡς ἔοικε, τὸ φρονῆσαί τι καὶ ἰδεῖν. διὰ ταυτὸ δὲ τοῦτο καὶ χαίρομεν τοῖς συνήθεσι καὶ πράγμασι καὶ ἀνθρώποις. καὶ φίλους τούτους καλοῦμεν τοὺς γνωρίμους. δηλοῖ οὖν ταῦτα συφῶς, ὅτι τὸ γνωστὸν, καὶ φανερὸν, καὶ τὸ δῆλον ἀγαπητὸν ἔξιν. εἰ δὲ τὸ γνωστὸν καὶ τὸ σαφὲς, δῆλον ὅτι καὶ τὸ γινώσκειν ἀναγκαῖον καὶ τὸ φρονεῖν ὁμοίως. πρὸς δὲ τούτοις ὥσπερ ἐπὶ τῆς οὐσίας οὐχ ἡ αὐτὴ κτῆσις ἕνεκα τοῦ ζῆν, καὶ τοῦ ζῆν εὐδαιμόνως τοῖς ἀνθρώποις, οὕτω καὶ περὶ φρονήσεως, οὐ τῆς αὐτῆς οἰόμεθα. ὁμεθα πρὸς τὸ ζῆν μόνον, καὶ πρὸς τὸ ζῆν καλῶς. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς πολλὴ συγγνώμη τοῦτο πράττειν. εὔχονται μὲν γὰρ εὐδαιμονεῖν, ἀγαπῶσι δὲ, κἂν μόνον δύνωνται ζῆν. ὅς τις δὲ οἴεται μὴ

illud tenebrosum, & quod manifestũ & conspicuũ non est, natura insectatur quod conspicuum & apertum quodque cognobile est. Quapropter etiam maximè illos, qui nobis causſa sunt, ut solem lucémque hanc aspiciamus, supra omnem modum atque insigniter honorandos esse dicimus, ac piè patrẽ matrémque colendos esse, tanquam maximorum bonorum authores. Sunt autem authores, uti apparet, ut & mente aliqua simul & visu præditi simus. Ob hanc eandem causſam gaudemus familiaribus tùm rebus, tùm etiam hominibus, & amicos eos vocamus, qui noti & familiares sunt. Declarẽt igitur hæc palàm, quod quæ cognita & aperta, itémque manifesta apparent, chara & dilecta sunt. Iam si id, quod cognobile & manifestum, charũ est, nimirum & cognoscere & sapere juxtà necessarium est. Adhæc quemadmodum in facultatibus ac re familiari non eadem est acquirendi ratio, ut vita ducatur, & beatè mortalib. traducatur: ita quoque de prudentia sentiendum est, nos non eadem indigere censeo & ad vivendum solum, & ad benè honestéque vivendum. Vulgo quidem hominum multa ad hoc agendum venia conceditur. In votis enim habent frui felicitate, amant verò, etsi solum quecãt vivere. Quisquis autem existimat ridiculum esse non omnẽ modum ad res

parandas ſuſtinere, hoc nimirũ oportet etiam num ridiculum eſſe, non quẽvis velle laborem ſuſtinere, atque omne ſtudium ac diligentiam adhibere, ut hanc ſibi prudentiam comparet, quæ veritatem cognitura eſt. Cognoverit autem aliquis hoc & ab hiſce, ſi conſideraverit in claro loco quaſi ſplendidis oculis vitam humanam. Inveniet enim, quæ hominibus magna eſſe videntur, ea omnia meram eſſe adumbrationem. Unde etiam probè dicitur, hominem nihil eſſe, itémq; nihil eſſe ſtabile & firmum in rebus humanis. Nam robur & proceritas ac pulchritudo riſus ſunt, ac nullius planè momẽti res, & pulchritudo talis eſſe videtur, quod nullò modo ſtabilis ſit. Etenim ſi quis potuit cernere, quemadmodũ Lynceſi potuiſſe ferũt, qui per parietes & arbores videbat · videns ex cujuſmodi malis cõpoſitus ſit. Honores aũt & gloriæ, ut quæ homines reliquis rebus magis perſequãtur, ſunt inenarrabilis ſtoliditatis & abſurditatis. Illi.n. qui videt aliquid ex rebus, quæ ſub oculos non cadunt, ſtultum & fatuum eſt circa ea occupatum eſſe, & ſtudiũ atq; operam aliquam collocare. Quid autem in rebus humanis diuturnum eſt, aut multi temporis? At enim noſtra, uti reor, imbecillitas vitæq; brevitas ánne videtur eſſe aliquid, quod multum dici poſsit? Si igitur ea intuẽs

πράξεις ἔοικον ὑπομένειν, ἀνοῦ δεῖν καταγέλαστον ὑπομένειν ἤδη τὸ μὴ πάντα πόνον, καὶ πᾶσαν σπουδὴν ἀποδάζειν, ὅπως κτήσηται ταύτην τὴν φρόνησιν, ἥ τις γνώσεται τὴν ἀλήθειαν. γνοίη δ' ἂν τις αὐτὸ καὶ ἀπὸ τούτων, εἰ θεωρήσειεν ὑπ' αὐγῆς τὸν ἀνθρώπειον βίον. εὑρήσει γὰρ τὰ δοκοῦντα εἶναι μεγάλα τοῖς ἀνθρώποις, πάντα ὄντα σκιαγραφίαν. ὅθεν καὶ λέγεται καλῶς, τὸ μηδὲν εἶναι τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸ μηδὲν εἶναι βέβαιον τῶν ἀνθρωπίνων. ἰσχύς τε γὰρ καὶ εὐγένεια καὶ κάλλος γέλως ἐστὶ, καὶ ἐνδόξου ἀξία, κάλλος τε πᾶσα τὸ μηδὲν ἀκριβὲς δοκεῖ εἶναι τοιοῦτον. εἰ γάρ τις ἐδύνατο βλέπειν, καθάπερ τὸν Λυγκέα φασὶν, ὃς διὰ τοίχων ἐώρα καὶ τῶν δένδρων, οἷός ἂν ἔδοξεν εἶναι τινα ἐξ ὅλων ἀνεκτὸν ὁρᾶν, ἐξ οἵων συνέστηκε κακῶν. τιμαὶ δὲ καὶ δόξαι τὰ ζηλούμενα μᾶλλον τῶν λοιπῶν ἀδιηγήτου φλυαρίας. τῷ γὰρ καθορῶντι τῷ αἰδίαν τι ἠλίθιον περὶ ταῦτα σπουδάζειν. τί δ' ἐστὶ μακρὸν, ἢ τί πολυχρόνιον τῶν ἀνθρωπίνων; ἀλλὰ δὴ τὴν ὑστέραν ἀθάνατον οἶμαι καὶ βίου βραχύτητα, καὶ τοῦτο φαίνεται πολύ τι; ἐὰν οὖν εἰς ταῦτα βλέπων οἴηται εὐδαί-

δαίμων εἶναι ἢ μακάριος, οἷς πρῶτον αὐτοῖς φύσει συνίστημεν, καθάπερ φασὶν οἱ τὰς τελετὰς λέγοντες, ὥσπερ ἂν ἐπὶ τιμωρίᾳ πάντες. τοῦτο γὰρ θεῖον οἱ ἀρχαιότεροι λέγουσι, τὸ φάναι διδόναι τὴν ψυχὴν τιμωρίαν, καὶ ζῆν ἡμᾶς ἐπὶ κολάσει μεγάλων τινῶν ἁμαρτημάτων. πάνυ γὰρ ἡ σύζυξις τοιούτῳ τινὶ ἔοικε πρὸς τὸ σῶμα ἡ ψυχῆς. ὥσπερ γὰρ τοὺς ἐν τῇ Τυρρηνίᾳ φασὶ βασανίζειν πολλάκις τοὺς ἁλισκομένους προσδεσμεύοντας καθ' ἑκάστην ἡμέραν τοῖς ζῶσι νεκροὺς ἀντιπροσώπους, ἕκαστον πρὸς ἕκαστον μέρος προσαριθμοῦντας· οὕτως ἔοικεν ἡ ψυχὴ διατείνεσθαι καὶ προσκολλᾶσθαι πᾶσι τοῖς αἰσθητικοῖς τοῦ σώματος μέλεσιν. εἰ δέ τι θεῖον ἢ μακάριον ὑπάρχει τοῖς ἀνθρώποις, πλὴν ἐκεῖνο γε μόνον ἄξιον σπουδῆς, ὅσον ὄζει ἐν ἡμῖν νοῦ καὶ φρονήσεως. τοῦτο γὰρ μόνον ἔοικεν εἶναι καὶ ἡμέτερον ἀθάνατον, καὶ μόνον θεῖον, εἰ παρὰ τὸ τῆς τοιαύτης δυνάμεως δύνασθαι κοινωνεῖν, καίπερ ὢν ὁ βίος ἄθλιος φύσει καὶ χαλεπὸς, ὅμως οὕτως ἡμῖν κεκέρασται χαριέντως, ὥστε δοκεῖν πρὸς τὰ ἄλλα θεὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον. ὁ νοῦς γὰρ ἡμῶν, ὁ θεός. εἴτε Ἑρμότιμος, εἴτε Ἀναξα-

quis arbitretur felix & beatus esse, quibus primùm natura statim cõstitimus, quemadmodum ajunt illi, qui festa solēnia & sacrificia indicũt, omnes quasi in pœna versamur. Hoc namq; divinũ veteriores dicunt, dum ajunt, animũ pœnam & supplicium pendere, nósq; in punitione magnorum quorundam peccatorũ vivere. Omninò enim conjunctio animi cum corpore tali cuipiã similis est. Nam quemadmodum ajũt eos, qui in Tyrrhenia seu Thuscia habitant, identidē torquere, quos captivos habent, prædones vel piratas alligantes ex adverso viventibus mortuos, ita ut oribus ora responderent, & corporis quoque parte cuiq; parti aco commodata: ita anima omnibus sensibilibus corporis partibus & membris diffusa & quasi agglutiuata esse videtur. Nihil igitur divinum aut beatum hominibus exsistit, præterquàm hoc solum, quod studio dignum est, quantum quidem in nobis mentis est ac prudentiæ. Hoc enim solum videtur eorum, quæ nostra sunt, esse immortale, solúmq; divinum, nimirum quia hujus facultatis potest esse particeps. Quamvis autem in quibusdã vita humana natura est miserabilis & difficilis, ita tamen gratioſè atque eleganter dispensata est, ut homo cætera Deus esse videatur. Quippe mens nostra Deus est, sive Hermotimus hoc dixerit, sive

Anaxagoras. Et quia mortale & peritu-
rum hoc ſeculũ partem Dei alicujus habet. Vel igitur philoſophandũ nobis eſt, vel valedicentibus huic vitæ hinc diſcedendum, quẽadmodum reliqua quidem omnia videntur magnæ eſſe nugæ ac deliramenta: ſic ſi quis acceſſus illos vel impetus, qui ab communibus intelligentiis & notionibus proficiſcuntur, in unam ſummam velutique capita contraxerit, decenter venerit ad eam adhortationem, oportere philoſophari contemplativè, & vivere vitam quàm maximè ſecundum ſciẽtiam & mentem. Cæterùm initiũ fumentes paulò altius ab naturæ voluntate, ad eandem exhortationem hoc modo procedimus.

γόρας εἶπε τοῦτο. ἢ ὅτι ὁ θνητὸς αἰὼν μέρος ἔχει θεῦ τινός. ἢ φιλοσοφητέον ἔν ἢ χαίρειν εἰπόντας τῷ ζῆν, ἁπλοῦν ἐντεῦθεν, ὡς τἆλλα γε πάντα φλυαρία τις ἔοικε εἶναι πολλὴ ἢ λῆρος. οὕτως ἄν τις τὰς ἀπὸ τῆς ἐννοίας ἐφόδους συνκεφαλαιώσαιτο δεόντως τῆς προτροπὴν τοῦ δεῖν φιλοσοφεῖν θεωρητικῶς, καὶ ζῆν, ὅτι μάλιστα τὸν κατ' ἐπιστήμην, καὶ τὸν τοῦ τοῦ βίον. ἄνωθεν δὲ ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ τῆς φύσεως βουλήματος, ἐπὶ τὴν αὐτὴν προτροπὴν προχωροῦμεν οὕτωσι.

CAP. IX.

ILlorum quæ fiunt, alia quidem ab quodam ingenio atq; arte fiunt, veluti domus & navis. Utriuſque enim cauſſa eſt ars quædam & ingenium. Alia verò fiunt nulla quidem arte, ſed per naturam. Animalium quippe, ac rerum, quæ è terra fundũtur, cauſſa eſt natura, ac ſecundum naturam talia omnia fiunt. Quinimò nõnullæ res etiã fiunt fortuitu, nimirum illæ, quæ nec per artem, nec per naturam, nec ex neceſsitate exſiſtunt. Horum pleraque fortuitu exſiſtere dicimus. Illorum itaque quæ ab fortuna exſiſtũt, nihil hu-

Κεφ. Θ.

Τῶν γινομένων τὰ μὲν ἀπό τινος διανοίας καὶ τέχνης γίνεται, οἷον οἰκία καὶ πλοῖον. ἀμφοτέρων γὰρ τούτων αἰτία τέχνη τίς ἐστι καὶ διάνοια. τὰ δὲ διὰ τέχνης μὲν οὐδαμῶς, ἀλλὰ διὰ φύσιν. ζώων γὰρ καὶ φυτῶν αἰτία φύσις. καὶ κατὰ φύσιν γίνεται πάντα τοιαῦτα. ἀλλὰ μὴν καὶ διὰ τύχην γίνεταί τινα πραγμάτων, ὅσα μήτε διὰ τέχνην, μήτε διὰ φύσιν, μήτε ἐξ ἀνάγκης γίγνεται, τὰ πολλὰ τούτων διὰ τύχην γίνεσθαι φαμέν. τῶν μὲν οὖν ἀπὸ τύχης γιγνομένων, οὐδὲν

ἕνεκα

ἕνεκα τούτου γίγνεται, οὐδ' ὅτι τέλος αὐτοῖς. τοῖς δὲ ὑπὸ τέχνης γιγνομένοις, ἔνεστι καὶ τὸ τέλος καὶ ἕνεκα. ἀεὶ γὰρ τὴν τέχνην ἔχων ἀποδώσω σοι λόγον, δι' ὃν ἔσται, καὶ ἕνεκα. καὶ τοῦτο, ὅτι βέλτιον ἦν, ἢ τὸ διὰ τύχην γιγνόμενον. λέγω δ' ὅσον καθ' αὑτὴν ἡ τέχνη φύσιν αἰτίαν, καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός. ὑγείας μὲν γὰρ ἰατρικὴν μᾶλλον, ἢ νόσου κυρίως ἂν θείμεν. οἰκοδομικὴν δὲ οἰκίας, ἀλλ' οὐ τῆς καταβάλλειν. πᾶν ἄρα ἕνεκα τοῦ γίγνεται τὸ καθ' τέχνην, καὶ τοῦτο τέλος αὐτῆς τὸ βέλτιστον. τὸ μὲν τοι διὰ τύχην, οὐ γίνεται ἕνεκά του. συμβαίη μὲν γὰρ ἂν καὶ ὑπὸ τύχης τι ἀγαθὸν, εἰ μὴν ἀλλά καθ' γε τὴν τύχην, καὶ καθ' ὅσον ὑπὸ τύχης ἦν ἀγαθὸν, ἀόριστον δ' ἀεί τὸ γιγνόμενον ἐστι καθ' αὐτήν. ἀλλὰ μὴν τό γε κατὰ φύσιν ἕνεκά του γίγνεται, καὶ βελτίονος ἕνεκεν ἀεὶ συνίσταται, ἢ καθάπερ τὸ διὰ τέχνης. μιμεῖται γὰρ οὐ τὴν τέχνην ἡ φύσις, ἀλλὰ αὐτὴ τὴν φύσιν, καὶ ἔστιν ἐπὶ τοῦτ' βοηθεῖν, καὶ τὰ παραλειπόμενα τῆς φύσεως ἀναπληροῦν. τὰ μὲν γὰρ ἔστιν αὐτὴ δύνασθαι δι' αὐτῆς ἡ φύσις ἀπαρτίζειν, καὶ βοηθείας οὐδὲν δεῖσθαι. τὰ δὲ μόλις καὶ παρτιλῶς ἐδυνατεῖν οἷον

jus causſa fit, neq; ipſis aliquis eſt finis. Illis verò, quæ ab arte exſiſtunt, ineſt etiam finis & cauſſa, quare. Semper n. artem habens, tibi rationem reddet, propter quam ſcripſi, & quæ ſit cauſſa. Atque hocquod etiã melius eſt, quàm quod per hoc factum eſt. Dico autem, quantum per ſe ars ſolet eſſe cauſſa, & non fieri per accidens. Sanitatis enim cauſſam artem medicam potiùs, quàm morbi propriè ſtatuerimus. Sic & architecturam domus eſſe cauſſam, non autem deſtructionis. Omne igitur alicujus rei cauſſa fit, quod ex arte fit, atq; is finis ejus optimus eſt. Cæterũ quod fortuitu fit, non fit alicujus rei cauſſa. Etenim ab fortuna etiã facilè aliquid bonum contigerit, attamen non niſi ſecundum fortunam, & quatenus ab fortuna non eſt bonum, ſed indefinitũ ſemper eſt, quod fit ſecũdum fortunã. Sed enim quod ſecũdum naturam fit, alicujus rei cauſſa fit, & melioris cauſſa ſemper conſtituitur, quàm id ſcilicet, quod per artem fit. Siquidem non natura artem, ſed ars naturam imitatur, eſtq; in auxiliando etiam ſitum, atq; ea, quæ à natura telinquũtur, ſupplere. Quædam enim illi naturæ ſimilia ſũt, dum poſſunt per ſe, quemadmodum natura poteſt perficere, nec ullo modo aliqua ope & ſubſidio indigent. Quædam verò ægrè & vix fiunt, alia etiam omninò nihil valent præſtare veluti

continuò

cõtinuò,& circa nativitates.Sanè quædam semina in qualemcunque inciderint terram, sine ulla custodia enascũrur. Rursum alia maximè agricolarũ arte indigent. Ad eundem modum & ex animalibus quædam per se propriòque Marte naturam omnem accipiunt. At homo multis indiget ad salutẽ artibus,cùm in prima ætate,tùm rursũ in posteriore nutritione. Si igitur ars naturam imitatur,ab hac secuta est etiã artes, universam generationẽ alicujus rei causſa exsistere. Quicquid enim rectè fit, non malè statuerimus alicujus causſa esse. Itaque illud quidem quod benè fit,illud etiam rectè exsistens fit. Exstitit autem illud, quod natum est. Quicquid autem fit secundum naturã probè fit. Etenim quod præter naturã fit,malum est, & nativitas secundum naturam alicujus causſa fit. Et hoc aliquis deprehendat in singulis humani corporis membris. Veluti si palpebram consideres, intelliges non fruſtrà, sed subsidii oculorum gratia factam esse, ut requietem aliquam præbeat, & in oculos procidentia impediat. Itaque idem est, cum cujus causſa aliquid factum est, & cujus causſa aliquid factũ esse oportet. Veluti si navem oporteret fieri vectationis per mare causſa,cujus gratia etiam facta est. Atqui animalium,quæ secundum naturam exsistũt, vel omnia in universum, vel optima

αὐτίκα καὶ περὶ τὰς γενέσεις. ἔνια μὲν δή πως τ σπερμάτων εἰς ὁποίαν ἐμπέσῃ γῆν, ἄνευ φυλακῆς φυεῖται. ἔνια δὲ προσδεῖται τ γεωργικῆς τέχνης. παραπλησίως δὲ καὶ τῶν ζώων, τὰ μὲν δι' αὐτῶν ἅπασαι ὑπολαμβάνει τ φύσιν· ἄνθρωπος δὲ πολλῶν δεῖται χειρῶν πρὸς σωτηρίαν, καί τε τὴν πρώτιλυ γένεσιν, καὶ πάλιν καὶ τ ὑς ἔπειτα ζοφήν. εἰ τοίνυν ἡ τέχνη μιμεῖται τ φύσιν, ἀπὸ ταύτης ἐκολέθησε καὶ ταῖς τέχναις, τὸ τ γένεσιν ἅπασαν ἕνεκά τε γίνεσθαι. τὸ γὰρ ὀρθῶς γιγνόμενον, ἅπαν ἕνεκά τε γίνεσθαι θείημεν ἄν. ἀκὴν τό γε καλῶς, ὀρθῶς καὶ τὸ μὲν γιγνόμενον γίνεται. γέγονε δὲ τὸ γεγονός. τό γε μὴν καὶ φύσιν ἅπαν, καλῶς, εἰ περὶ παρὰ φύσιν φαῦλος καὶ τὸ καὶ φύσιν γένεσις, ἕνεκά τε γίνεται. καὶ τοῦτο ἰδοι τις ἂν καὶ ἐφ' ἑκάστε τ ἐν ἡμῖν μερῶν. οἷον εἰ καὶ τουτοῖς τὸ βλέφαρον, ἴδοις ἂν ὡς εἰ μάλα, ἀλλὰ βοηθείας χάριν τ ὄμμα μᾶλλον γέγονεν, ὅπως ἀναπαυσίν τε παρέχῃ καὶ κωλύῃ τὰ προσπίπτοντα πρὸς τ ὄψιν. ἀκὴν ταυτὸν δοξειεν ἔστι ἕνεκά τινος γίνεσθαι, καὶ ἕνεκα δεῖ γενέσθαι. οἷον εἰ πλοῖον ἕνεκα τ καλὰ θάλατταν κομιδῆς ἕδει γίνεσθαι, διὰ τοῦτο καὶ γέγονε. καὶ μὴν τά γε ζῶα τ φύσει γεγενημένων ἐστὶν, ἤτοι ἅπαντα τὰ παράπαν, ἢ τὰ βέλτιστα

καὶ

καὶ τιμιώτατα. (διαφέρει γὰρ οὐδὲν τοῖς αὐτῶν τὰ πολλὰ οὐδὲ φύσιν ὄντα γεγονέναι, δι' ἣν τινα φθορὰν καὶ μοχθηρίαν.) τιμιώτατον δὲ γε τῶν ὄντων ζῶον ὁ ἄνθρωπός ἐστι. ἅ δὲ ἄλλον ὅτι φύσει καὶ κατὰ φύσιν γέγονε. καὶ τοῦτό ἐστι τῶν ὄντων, ὃ χάειν ἡ φύσις ἡμᾶς εἴωθεν καὶ ὁ θεός. τί δὲ τοῦτό ἐστι Πυθαγόραν ἐρωτώμενος, τὸ θεάσασθαι εἶπε τὸν οὐρανόν. καὶ ἑαυτὸν δὲ θεωρὸν ἔφασκεν εἰς τῆς φύσεως. καὶ τούτου ἕνεκα παραπεπλεῦσθαι εἰς τὸν βίον. καὶ Ἀναξαγόραν δὲ φασὶν εἰπεῖν ἐρωτηθέντα, τίνος ἂν ἕνεκα ἕλοιτο γενέσθαι τις καὶ ζῆν, ἀποκριναμένου πρὸς τὴν ἐρώτησιν, ὡς τοῦ θεάσασθαι τὸν οὐρανὸν, καὶ περὶ αὐτὸν ἄστρα τε καὶ σελήνην καὶ ἥλιον, ὡς τῶν ἄλλων γε πάντων, οὐδενὸς ἀξίων ὄντων. εἰ τοίνυν πάντος ἀεὶ τὸ τέλος ἐστὶ βέλτιον, ἕνεκα γὰρ τοῦ τέλους πάντα γίνεται τὰ γινόμενα, τοῦτ' οὖν ἕνεκα, βέλτιον καὶ βέλτιστον πάντων, τέλος δὲ καὶ φύσει τοῦτο ἐστιν, ἅ καὶ τὴν γένεσιν σπέρματος ὕστατον διατελεῖσθαι σπερματικῆς τῆς γενέσεως συνεχοῦς. οὐκοῦν ἀρχῶν μὲν, τὰ μὲν τοῦ σώματος πρῶτα ἀνθρώπων λαμβάνει τέλος. ὕστερον δὲ τὰ κατὰ τὴν ψυχήν. καὶ πῶς ἀεὶ τὸ τοῦ βελτίονος τέλος ὀπίζει τῆς γενέσεως; ἔχουν ψυχὴ

quæque & pretiosissima, (nihil enim differt, si quis illorum pleraque præter naturam existimet, exstitisse propter corruptionem & pravitatem quandã). Pretiosissimum, inquam, animalium, quæ in hoc mundo moventur, homo est. Itaque manifestũ est eum & natura & secundum naturam factum. Atque hoc est ex reb. existentibus, cujus gratia natura nos genuit & Deus. Quid autẽ hoc esset, Pythagoras interrogatus, cœlum intueri dixit. Et seipsum naturæ spectatorem esse ajebat, eáque de causa se in vitam hanc ingressum. Et Anaxagoram ajunt dicere sollitum, cùm interrogatus esset, cujus causa elegisset, ut aliquis esset ac viveret, respondere ad id, quod quæsitus esset, se ideo scilicet vivere, ut cœlum intueretur, inq; eo astra ac lunam cum sole, quasique reliqua omnia nullius planè momenti forent. Quod si igitur cujusvis rei petet finis melior est, finis quippe causa omnia; quæ fiunt, exsistunt: quod autem alicujus rei causa sit melius, imò & optimum est omnium, finis autem secundum naturam ille est, qui secundum nativitatem & ortum solet postremo loco perfici, nativitate continenter traducta & transmissa: igitur primum quidem corpus humanum finem capit, posterius verò animus. At quo pacto semper melioris finis sequitur nativitate? Itaq; animus

corpore postrior est, & extremum animi est prudentia. Hoc enim natura ultimum hominibus factum esse videmus. Quapropter etiã senectus horum solùm bonorum expetitur & desideratur. Prudentia igitur quædã secundum naturã nobis finis est. Et mẽte prudentiáque præditum esse, extremum est, cujus causſa facti sumus.

Quod si igitur facti sumus, nimirum manifestum est nos etiam esse aliquid sapiendi discendíque causſa. Pulchrè ergo hac quidem ratione Pythagoras dixit, quemque hominem ab Deo cõstitutum esse, ut cognoscat ac cõtempletur: Verùm hoc notum est. Vtrum mundus sit, an alia aliqua natura, postea fortè considerandum est. In præsentia aũt tantùm nobis primo loco suffecerit. Si enim secundum naturam finis est prudentia, omnium optimum fuerit sapientia præditum esse. Itaque reliqua causſa exsistentium in eo bonorum facienda sunt. Horum autem ipsorum bonorum, quædam sunt in corpore, quædam verò in animo: quæ autem in animo est, prudentię esse virtutem. Hoc enim maximè extremum est. Quærere autem ab omni scientia, ut aliud quid exsistat, atque eam utilẽ esse oportere, omnino alicujus est, qui ignorat, quantum inter se bona eximia & necessaria differant. Permultũ enim differunt. Siquidem quæ per alias res

σώματος ὕστερον, καὶ τὸ τῆς ψυχῆς τελευταῖον ἡ φρόνησις. τοῦτο γὰρ ὕστατον ὁρῶμεν γιγνόμενον φύσει τοῖς ἀνθρώποις. διὸ καὶ τὸ γῆρας ἀντιποιεῖται τούτων μόνον τῶν ἀγαθῶν. φρόνησις ἄρα τις κατὰ φύσιν ἡμῖν ἐστι τὰ τέλος. καὶ τὸ φρονεῖν ἕνεκα, ἕ γε ἄρα γεγόναμεν. οὐκοῦν εἰ γεγόναμεν, δῆλον ὅτι καὶ ἐσμὲν ἕνεκα τοῦ περιφρονῆσαί τι καὶ μαθεῖν. καλῶς ἄρα κατ' γε τοῦτον τὸν λόγον Πυθαγόρας εἴρηκεν, ὡς ἐπὶ τὸ γνῶναί τι καὶ θεωρῆσαι πᾶς ἄνθρωπος ὑπὸ τοῦ θεοῦ σωίζηται. ἀλλὰ τόδε γνωστέον πότερον ἀληθὲς ὄντως ἐστὶν ἢ τις ἑτέρα φύσις, σκεπτέον ἴσως ὕστερον. νῦν δὲ τοσοῦτον ἱκανὸν τὴν προαίρεσιν ἡμῖν. εἰ γὰρ ἐστὶ κατὰ φύσιν τέλος ἡ φρόνησις, ἄρειον ἂν εἴη πάντων τὸ φρονεῖν. ὥστε τὰ μὲν ἄλλα δεῖ πράττειν ἕνεκα τοῦ αὐτῷ γιγνομένου ἀγαθοῦ. τούτων δὲ αὖ, τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι ἐν τῷ ψυχῇ. τὸ δὲ ἀρετὴν τὸ φρονεῖν εἶναι τοῦτο γὰρ ἔσχατόν ἐστιν. τὸ δὲ ζητεῖν ὅτου πάσης ἐπιστήμης ἕτερόν τι γενέσθαι, καὶ δεῖν χρησίμην αὐτὴν εἶναι πασῶν ἀγνοοῦντος πάνυ ἐστίν, ὅσον διέχουσιν ἀλλήλων καὶ τῶν ἀναγκαίων. διαφέρει γὰρ πολλοῦ. τὰ μὲν γὰρ δι' ἕτερα ἀγα-

ἀγαπᾶται τῷ σωφρονεῖν, ὧν
ἄνευ ζῆν ἀδύνατον, ἀναγκαῖα καὶ
συμφέροντα λεκτέον, ὅσα δὲ δι' αὐτά,
κἂν ἀποβαίνῃ μηδὲν ἕτερον, ἀγα-
θὰ καὶ χρήσιμα. οὐ γὰρ διὰ τοῦτο μὲν ἕ
αἱρετὸν διὰ τόδε, δι' ἄλλο. τέ-
τυτε εἰς ἄπειρον οἴχεται πορεία,
ἀλλ' ἵσταταί που. γελοῖον δὲ ἤδη
παντελῶς, τὸ ζητεῖν ἀπὸ παντὸς
ὠφέλειαν ἑτέραν παρ' αὐτὸ τὸ 10
πρᾶγμα. καίτι οὖν ἡμῖν ὄφελος
καὶ τι χρήσιμον ἐροῦσιν; ἀφελη-
θῶς γὰρ ὅπερ λέγομεν, εἴ τις ἡμᾶς
νῆσον εἰς μακάρων νήσους τῇ διανοίᾳ
μετοίσειεν. ἐκεῖ γὰρ οὐδενὸς χρείᾳ, οὐ- 15
δὲ τῷ ἄλλων τινὸς ὄφελος ἂν γέ-
νοιτο· μόνον δὲ καταλείποιτο τὸ
διανοεῖσθαι καὶ θεωρεῖν, ὃ περ ἐγὼ
ἀλλ' ἄριστον φαμὲν εἶναι βίον. εἰ δὲ
τοῦτ' ὀρθῶς ἀληθῆ, πῶς οὐκ ἂν 20
αἰσχύνοιτο δικαίως, ὅστις μὴ δεῖ
ἕξεως γενομένης ἐν μακάρων οἰκή-
σει νήσοις, ἀδύνατος ὤν. δι' ἀσυ-
νεσίαν ἀποῦν ἡ μέμψις ὁ μηδὲν δεῖ-
σθαι ἡμᾶς τοῖς ἀνθρώποις; οὐδὲ 25
μικρὰν τὸ γεγονέναι ἀπ' αὐτῶν
ἀγαθόν. ὥσπερ γὰρ τῆς διανοήσε-
ως, ὡς φασὶν οἱ σοφοὶ τῇ ποιη-
τῇ, ἐν ἄδου κολάζομεθα τὰς
νόσους, οὕτω τῆς φρονήσεως ἐν 30
μισανθρωπίαις, ὡς ἔοικεν, ἡδὺ
ἂν ἄνευ ἀνθρώπων χρῆσθαι
ἑαυτῷ σοφὸς γὰρ ὢν ἀφέλιμος ἂν ἑαυτῷ μόνῳ.

diligitur, & in pretio sunt, sine quibus vivere impossibile est, ea necessaria & causæ adjuvantia dicenda sunt. Quæ autem per se, etsi nihil aliud contingat, ea propriè bona sunt. Neque enim hoc quidem propter hoc, illud verò propter aliud expetendum est. Hoc aut si perrexerit ulterius, non in infinitum abit, sed alibi consistit. Ridiculū igitur jam omninò, quærere ab quovis aliam utilitatem præter rem ipsam. Quod igitur nobis emolumentum & quæ utilitas interrogare? Revera enim quod dicimus, si quis nos veluti ad fortunatas insulas mente & cogitatione transportaverit, sibi enim nullius rei nec usus nec necessitas est, neque ullius ex aliis rebus utilitas fuerit. Solum relinquitur cogitatio & deliberatio, imò & contemplatio vitæ, quam nunc etiam liberam esse dicimus. Quod si ea vera sint, quomodo non juste suffundatur pudore, quicumque nostrum facultate accepta ut in fortunatorum insulis habiteret, hoc ipsum non posset? Per se igitur reprehendenda non est merces scientiæ hominibus, neq; parvum boni num est, quod ab ea existit. Quemadmodū enim justitiæ, ut sapientes poëtæ perhibent, apud inferos percipimus dona & munera: sic prudentiæ, ut videtur, præmia in insulis fortunatis. Nihil igitur obstat quin videatur pretiosa esse & utilis. Non enim rem aliquam

sed bonam & honestam esse dicimus, non propter aliud sed propter ipsam eam expetere & eligere par est. Sicuti enim ad Olympū montem ipsius spectaculi caussa proficiscimur, etsi nihil amplius ab eo futurum esset: (ipsum quippe spectaculum multis pecuniis præstantius est: atque ipsa Bacchanalia spectamus, non quasi aliquid ab histrionibus actoribúsq; accepturi: sed multis aliis spectaculis adjūctis multarum pecuniarū vice ea eligeremus:) ita etiā spectaculum totius æstimatione præferendum est omnibus, quæ utilia esse videbuntur. Sanè enim non ad homines imitantes mulierculas & servos, & ad pugnantes currentésque cum magno studio ac diligentia proficiscendū est, ut eos spectemus. Rerum autem quæ sunt, naturam & veritatem non putare speculandam esse sine pretio & gratis, in primis absurdum puto. Hoc igitur modo ab naturæ voluntate progressu facto, priùs adhortati sumus ad sapientiæ studium, tanquam ad bonū & honestum principem, eóq; nomine pretiosum, etsi ab eo nihil utile exsistat, quod quidē ad vitam humanā faciat.

ἀλλ' ἀγαθὸν αὐτὴν εἶ φαμὲν, οὐ δι' ἕτερον, ἀλλὰ δι' ἑαυτὴν αἱρεῖσθαι αὐτὴν προσήκει. ὥσπερ γὰρ εἰς Ὀλυμπίαν αὐτῆς ἕνεκα τῆς θέας ἀποδημοῦμεν, κἂν εἰ μηδὲν μέλλοι πλεῖον ἐπ' αὐτῆς ἔσεσθαι· αὐτὴ γὰρ ἡ θεωρία χρείττων πολλῶν ἐστι χρημάτων, κἂν τὰ διονύσια δὲ θεωρῶμεν, οὐχ ὡς λημψόμενοί τι παρὰ τῶν ὑποκριτῶν, ἀλλὰ καὶ προθέντες πολλὰς τελέλλας θέας ἑλοίμεθα ἂν ἀντὶ πολλῶν χρημάτων· οὕτω καὶ τὴν θεωρίαν ἅπασῶν προτιμητέον πάντων τῶν δοκούντων εἶναι χρησίμων. ὧν γὰρ δεῖται μὲν ἀνθρώπους μιμεῖσθαι γύναια καὶ δούλους, τοὺς δὲ μαχομένους, καὶ θεάσασθαι δεῖ προθύμως καὶ πολλῆς σπουδῆς ἕνεκα τοῦ θεάσασθαι αὐτούς· ἡ δὲ τῶν ὄντων φύσις καὶ ἡ ἀλήθεια αὐτὴ οἱονδήποτε θεωρεῖν ἄμεινον μὲν ἂν ἦν ἀπὸ τοῦ βελτίστου τῆς φύσεως ὁρμῶντας προτρέψασθαι δεῖ τὸ φρονεῖν ὡς δεῖ ἀγαθὸν τε ὑπάρχον, καὶ δι' αὐτὸ τίμιον, καὶ μηδὲν ἀπ' αὐτοῦ χρήσιμον γίγνεσθαι πρὸς τὸν ἀνθρώπινον βίον.

CAP. X.

VErumenimverò speculativam prudentiam etiam maximas utilitates nobis præbere ad vitam humanā, perfacilè quis ab artibus inveniet.

Κεφ. ι.

Ἀλλὰ καὶ ἔστι γε καὶ αἱ τελειόταται τῶν μιγίστας ἡμῖν παρέχουσι τοῦ ἀνθρωπίνου βίου παρεσκευάς· ἡ θεωρητικὴ φρόνησις, ὥρισταί τις ῥᾳδίως ἀπὸ τῶν τεχνῶν

πχτῶν. ὥσπερ γὰρ τῆς ἰατρῶν ὅσοι κομψοὶ καὶ τῶν περὶ τὴν γυμναστικήν, οἱ πλεῖστοι σχεδὸν ὁμολογοῦσιν, ὅτι δεῖ τοὺς μέλλοντας ἀγαθοὺς ἰατροὺς ἔσεσθαι, καὶ γυμναστὰς περὶ φύσεως ἐμπείρους εἶναι. ἕτω καὶ τοὺς ἀγαθοὺς νομοθέτας ἐμπείρους εἶναι δεῖ τῆς φύσεως, καὶ πολύ γε μᾶλλον ἐκείνων. οἱ μὲν γὰρ τοῦ σώματος ἀρετῆς εἰσὶ δημιουργοὶ μόνον, οἱ δὲ περὶ τὰς τῆς ψυχῆς ἀρετὰς ὄντες, καὶ περὶ εὐβουλίας καὶ εὐδαιμονίας καὶ κακοδαιμονίας ἐπάξειν προσοισούμενοι, πολὺ δὴ μᾶλλον προσδέονται φιλοσοφίας. καθάπερ γὰρ ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις ταῖς δημιουργικαῖς δεῖ τὰ φύσεως εὑρῆσθαι τὰ βέλτιστα πρὸς ὄργανον, οἷον ἐν τεκτονικῇ σάθμην καὶ κανὼν καὶ τόρνος. τὰ μὲν ὕδατι καὶ φωτὶ καὶ ταῖς αἰσθήσεσι πρὸς διάνοιαν λαμβάνοντες, πρὸς ἃ κρίνοντες τὸ κατὰ τὴν αἴσθησιν ἰκανῶς εὖ καὶ λεῖον βασανίζομεν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πολιτικὸν ἔχειν τινὰς ὅρους δεῖ δοκεῖ τῆς φύσεως αὐτῆς καὶ τῆς ἀληθείας, πρὸς οὓς κρινοῦσι τὸ δίκαιον, καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον. ὥσπερ γὰρ ἔστι τῆς ὀργάνων ταῦτα πρὸς ἕκαστον, οὕτω νόμος κάλλιστος ὁ μάλιστα κατὰ φύσιν κείμενος. τοῦτο δ' αὖ οὐκ ἔστι τὸ

Quemadmodum enim omnes, quicumq; egregii & insignes sunt medici, itémq; gymnastici plerique (sic ab exercendo dicti) penè confitentur, oportere omnes eos, qui boni futuri sunt medici, itemque gymnastas naturę peritos esse: ad eundem modum & bonos legislatores naturæ peritos & expertos esse oportet, & multo magis illorum. Medici enim & gymnastæ virtutis corporis solùm sunt quasi publici artifices. Legislatores verò circa animi virtutes versantes, & de urbis felicitate & infelicitate se aliquid in medium prolaturos dictitantes, multo quidem magis philosophia indigēt. Nam sicuti in reliquis artibus vulgariis & opificiis ab natura optima instrumenta inventa sunt, veluti in arte fabrili amussis, regula, tornus. Atque illa quidem aqua & luce, ac splendoribus radiorum acceptis, juxta quæ judicia ferentes ad sensum, satis superque rectè politeque ea exploramus. Eodem modo etiam eum, qui in Repub. vivit, ab ipsa natura ac veritate terminos, & quasi præscripta quædam habere debet, juxta quæ, quid justum, quid honestum, denique & quid expediens ac utile sit, judicabit. Quemadmodum enim illic hæc ipsa instrumenta omnibus, ut excellentissima præstruntur: ita legum optima illa est, quæ maximè secundum naturam posita est. Hoc autem fieri ab

illo nullo modo potest, qui philosophiæ studio imbutus non sit, vel qui veritatem non cognorit. Ac aliarum quidem artium cum instrumenta, tum exactissimas ratiocinationes non ab illis primis acceptas penè sciunt: sed ab secundis tertiisque & remotissimis, & sermones rationésve ex peritia accipiunt. Soli autem reliquorum philosopho ab ipsis certis ac veris imitatio exsistit. Ipsorum enim, minimè autem imitationum spectator est. Quemadmodum igitur hic faber ædiumque opifex bonus nequaquam est, qui planè regula non utitur, neque allis ullis id genus instrumentis, reliquis autem ædificiis illa ipsa admovet: eodem modo forsan, etsi quis vel leges fert civitatibus, vel author est, ut actiones administrentur, respiciens atque imitans alias actiones, vel humanas Respub. Lacedæmoniorum, vel Cretensium, vel aliarum similium, nec bonus nec diligens legislator censendus est. Probabile etiam non est, ejus, quod bonum & honestum non est, si quis imitatione exprimere velit, bonum honestumque exsistere, & quod natura nec divinum nec stabile est, itidem expressum per imitationem immortale & stabile fore: sed omnium artificum solius philosophi duntaxat, & leges firmæ & actiones rectæ nec bonæ sunt. Solus quippe ad naturam & divinum

μὴ φιλοσοφήσαντα δύνασθαι ποιεῖν, μηδ' γνωρίσαντα τὴν ἀλήθειαν. καὶ τῶν μὲν ἄλλων τεχνῶν τά τε ὄργανα, καὶ τὰς λογισμὰς τὰς ἀκριβεστάτας, οὐκ ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων λαβόντες οἴδασιν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν δευτέρων καὶ τρίτων καὶ πολλοστῶν, τούς τε λόγους ἐξ ἐμπειρίας λαμβάνουσι. τῶν δὲ φιλοσόφων μόνων τῶν ἄλλων ἀπ' αὐτῶν ἀκριβῶν ἡ μίμησις ἕξις. αὐτῶν γὰρ ἐστι θεατὴς, ἀλλ' οὐ μιμητής. ὥσπερ οὖν οὐδ' οἰκοδόμος ἀγαθὸς ἔσται ὅστις, ὅς τις κανόνι μὲν μὴ χρῆται, μηδὲ τῶν ἄλλων μηδενὶ τῶν τοιούτων ὀργάνων, ἑτέρας δὲ οἰκοδομήμασι παραβάλλων, ὁμοίως ἴσως κἂν εἴτις ἢ τόπους τίθεται πόλεσιν, ἢ πράττειν πράξεις ὑποβλέπων καὶ μιμούμενος πρὸς ἑτέρας πράξεις, ἢ πολιτείας ἀνδροπόλεως Λακεδαιμονίων ἢ Κρητῶν, ἢ τινῶν ἄλλων τοιούτων, οὐκ ἀγαθὸς νομοθέτης οὐδὲ σπουδαῖος· οὐ γὰρ ἐνδέχεται μὴ καλοῦ μίμημα καλὸν εἶναι, μηδὲ θνητὸν καὶ βιβαίαν φύσιν, ἀθάνατον καὶ βέβαιον, ἄλλως μόνως ὅτι μόνου τοῦ δημιουργοῦ τῶν φιλοσόφων, οἱ νόμοι βέβαιοι καὶ πράξεις εἰσὶν ὀρθαὶ καὶ καλαί. μόνως γὰρ πρὸς τὴν φύσιν ἔχει

πως

πως ζῆ, καὶ πρὸς τὸ θεῖον. καὶ καθάπερ ἂν εἰ κυβερνήτης τις ἀγαθὸς ἐξ ἀϊδίων καὶ μονίμων ἀναψάμενος τὸ βίου τὰς ἀρχάς, ὁρμᾷ ἐς ζῆν καθ' ἑαυτόν. ἔστι μὲν οὖν θεωρητικὴ ἥδε ἡ ἐπιστήμη παρέχει δ' ἡμῖν τὸ δημιουργεῖν κατ' αὐτὴν ἄπαυλα. ὥσπερ γὰρ ἡ ὄψις φωτιστικὴ ἐς δημιουργὸς ἀφανούς ἐστι. μόνον γὰρ αὐτῆς ἔργον ἐστὶ τὸ κρίνειν καὶ δηλοῦν ἕκαστον τῶν ὁρατῶν, ἡμῖν δὲ παρέχει τὸ πράττειν τι δι' αὐτὴν, ἐς βοηθεῖ πρὸς τὰς πράξεις ἡμῖν τὰ μέγιστα. χειρὸν γὰρ ἀκίνητοι παντελῶς ἂν ἦμεν, στερηθέντες αὐτῆς· ἄλλο δ' ἄλλου, ὅτι ἐς τὴν ἐπιστήμης θεωρητικῆς ἔσης, μυρία πράττομεν καθ' αὐτὴν, ὅμως ἡμεῖς καὶ ἃ μὲν λαμβάνομεν, ἃ δὲ φεύγομεν τῶν πραγμάτων καὶ ὅλως πάντα τὰ ἀγαθὰ δι' αὐτὴν κτώμεθα.

numen respiciens vivit, & instar boni gubernatoris, qui ex æternis & fixis seu stabilibus rebus vitæ initia suscepit, impetu eò fertur, & per se vivit. Hæc ipsa igitur scientia contemplativa est: præbet vero nobis procreatio per se omnia. Quemadmodum enim visus effector & autor nullius est, solùm quippe ejus officium est judicare, & eorum unumquodque, quæ videntur, denotare, præstat autem nobis hoc commodi, ut illius subsidio aliquid agere valeamus, & ad actiones in primis nobis suppetias præbet: penè namque ut trũci omninò immobiles essemus, videndi facultate ptivati: ita manifestum est, cùm scientia sit contemplativa, nos illius subsidio nihilominus infinita agere, atque illas quidem res accipimus, alias fugimus, & in universum illius adminiculo, quæ bona & honesta sunt, omnia acquirimus.

Κεφ. ια.

Ὅτι τοίνυν τοῖς ἑλομένοις ἡ καλὰ τῦν βίον, καὶ τὸ ζῆν ἡδέως μάλιστα ὑπάρχει, δῆλον ἂν γένοιτο ἐντεῦθεν. φαίνεται διττῶς λέγεσθαι τὸ ζῆν, τὸ μὲν καθ' δύναμιν, τὸ δὲ καθ' ἐνέργειαν. ὁρῶντα γάρ εἶναι φαμὲν ὅσα τι ἔχει τῶν ζώων ὄψιν καὶ δυνάμενα τὴν ἰδίαν, κἂν μύωπα τύχῃ, καὶ τὰ κεκωμένα τῇ δεινάμει καὶ προσβάλλοντα τὸν ὄψιν ἀμοίρους

Cap. xi.

Quod igitur vitæ genus cum mente ac judicio deligentibus ipsis quoque vita jucundissimè transigitur, hinc manifestum fuerit. Vita bifariam dici videtur, vel potentia, vel actu. Omnia enim illa videntia esse dicimus animalia, quæcumque visum habent, & nata sunt, ut possint videre, etsi occulta & retrusa exsistant, utuntúrque potentia, & oculos adjiciunt. Eodem modo,

modo de eo, quod dicimur scire & nosse judicandum est. uti & speculari unum quidem esse dicimus: unum verò habere vim & potentiam & scientiam. Si igitur sensu discernimus, utrum quis vivens an mortuus sit: sensus autem bifariam accipiatur, propriè quidem, ut quis sensu utatur, aliter autem & impropriè, posse uti, eo quod dicimus & sensu præditum esse eum, qui dormit, addentes, ita videri: nimirum manifestum est sequi, vitam bifariam dici. Namq; eum, qui vigilat, dicendum est verè & propriè vivere. Eum verò qui dormit, eo quòd possit in hunc motum transire, quo dicimus aliquem & vigilem esse, & res sentire. Propterea & in hoc respicimus. Cùm igitur dictum fuerit idem unũquodque duorum exsistẽtium, alterutrum autem fuerit dictum, vel activè vel passivè, huic magis reddemus id exsistere, quod dictum est. Veluti exempligratia, eum qui utitur re aliqua magis eo, qui scientiam habet, scire. Videre autem eum magis, qui adjicit obtutum ad rem aliquam, eo, qui possit adjicere. Non enim solùm, cùm magis dicimus, hoc proferimus juxta excellentiam, quorum unus fuerit sermo: Sed & juxta id quod prius sit, aliud autem, quod est posterius. Veluti sanitatem salubriũ magis bonum esse dicimus, & quod per se natura expetendũ

δεῖ κὴ τὸ ἐπίστασθαι, κὴ τὸ γινώσκειν, ἓν μὲν τὸ χρῆσθαι κὴ θεωρεῖν λέγομεν. ἓν δὲ τὸ κεκτῆσθαι τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐπιστήμην ἔχειν. εἰ τοίνυν τῷ μὲν αἰσθάνεσθαι τὸ ζῆν διαιρίνομεν, καὶ τὸ μὴ ζῆν, τὸ δὲ αἰσθάνεσθαι διττὸν, κυρίως μὲν τῷ χρῆσθαι τῇ αἰσθήσει, ἄλλως δὲ τῷ δύνασθαι, διόπερ φαμὲν αἰσθάνεσθαι καὶ τὸ καθεύδοντα, λέγοντες, ὡς ἔοικε, δῆλον ὅτι καὶ τὸ ζῆν ἀκολουθήσει διττῶς λεγόμενον. τῷ μὲν γὰρ ἐγρηγορότα φαίνεσθαι ζῆν ἀληθῶς καὶ κυρίως. τῷ δὲ καθεύδοντα δι' τὸ δύνασθαι μεταβάλλειν εἰς ταύτην τὴν κίνησιν, καθ' ἣν λέγομεν ἐγρηγορέναι τε καὶ τῷ τοιούτου αἰσθάνεσθαί τινος, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τοῦτο βλέποντες. ὅταν οὖν λέγωμεν τι ταὐτὸν ἑκάτερον δυοῖν ὄντοιν, τὸ δὲ θάτερον λεγόμενον, τὸ μὲν ποιεῖν ἢ τὸ πάσχειν, τούτῳ μᾶλλον ἀποδώσομεν ὑπάρχειν τὸ λεχθὲν, οἷον ἐπίστασθαι μὲν μᾶλλον τὸ χρώμενον, τοῦ ἐπιστήμην ἔχοντος. ὁρᾶν δὲ τὸ προσβάλλοντα τῷ ὄμματι, τοῦ δυναμένου προσβάλλειν. εἰ γὰρ μόνον τὸ μᾶλλον λέγομεν καθ' ὑπεροχὴν, ἂν ἀεὶ εἷς ᾖ λόγος, ἀλλὰ καὶ καθ' τὸ πρότερον εἶναι, τὸ δ' ὕστερον, οἷον τῷ ὑγίειαν τῆς ὑγιεινῶν μᾶλλον ἀγαθὸν εἶναι φαμὲν, καὶ τὸ καθ' αὑτὸ τὴν φύσει αἱρε-

αἱρετὸν τῷ ποιητῇ. καίτοι τὸν λόγον ὁρῶμεν, ὡς οὐχὶ ἔστι καθηγορεύσεως, ἀμφοῖν ὅτι ἀγαθὸν ἑκάτερον ἐπὶ τε τῆς ὠφελίμων καὶ τῆς ἀρετῆς. καὶ ζῆν ἄρα μᾶλλον φατέον τὸ ἐγρηγορότα τοῦ καθεύδοντος, καὶ τὸν διενεργοῦντα τῇ ψυχῇ τὸ μόνον ἔχοντος. δῆλον γὰρ ἐκεῖνον καὶ τοῦτον ζῆν φαμὲν, ὅτι τοιοῦτος ἐστὶν, οἷος ἐκεῖνος πάσχειν ἢ ποιεῖν. οὐκοῦν τὸ μὲν χρῆσθαι πᾶσι τοῦτο ἐστὶν, ὅταν τις μίαν ἕνὸς ἢ δύναμις ᾖ, τοῦτο αὐτὸ πράττῃ τις, εἰ δὲ πλειόνων τὸ ἀριθμὸν, ὧν ἂν τούτων τὸ βέλτιστον, οἷον αὐλοῖς, ἢ τοι μόνον ὅτῳ αὐλῇ χρῆται τις, ἢ μάλιστα. ἴσως γὰρ ἐπὶ τούτῳ χρὴ τῆς ἄλλων. ἀκοῦν μᾶλλον χρῆσθαι τὸ ὀρθῶς χρώμενον φατέον. τὸ γὰρ ἐφ' ᾧ, καὶ ὡς πέφυκεν ὑπάρχειν τῷ χρωμένῳ καλῶς καὶ ἀκριβῶς. ἔστι δὴ καὶ ψυχῆς ἤτοι μόνον, ἢ μάλιστα πάντων τῆς ἔργων τὸ διανοεῖσθαί τε καὶ συλλογίζεσθαι, ἢ πλεῖν ἄρα ἤδη τοῦτο, καὶ πᾶσι συλλογί. ζεσθαι ῥᾴδιον, ὅτι ζῆν μᾶλλον ὁ διανοούμενος ὀρθῶς, καὶ μάλιστα πάντων ὁ μάλιστα ἀληθεύων. ὅστις δέ ἐστιν ὁ φρονῶν καὶ θεωρῶν καὶ τὰ ἀκριβέστατα διαπέμπων. καὶ τὸ μὲν τελέως ζῆν, τότε ἐκ τούτοις δοτέον, τοῖς φρονοῦσι καὶ τοῖς φρο-

est, melius esse eo, quod factum est. Atqui sermonem videmus nequaquam utrimq; damnatum esse, quia utrumq; bonum est & in iis, quæ utilia sunt, & iis, quæ sunt virtutis. Itaq; potius dicēdum est illū vivere, qui vigilat aut experrectus est præ eo, qui dormit, eumq;, qui animo aliquid tanquam instrumento agit, vivere præ illo, qui solum habet animam. Nam propter illum & hunc vivere dicimus, quoniā talis est, qualis ille, qui vel patitur, vel operatur. Igitur hoc est quavis re uti, quū, si quidem unius facultas est, hoc ipsum alius quis faciat. Sin autem pluriū numero potestas erit, quodcumq; horum fuerit optimū, veluti tibiis, vel solùm cùm tibia cecinerit, utatur quis vel maximè. Aequali enim modo, ut hac in re, ita se etiam habet in aliis. Proinde ille magis uti dicēdus est, qui ritè & probè utitur.

*

Porrò autem & animi est vel solum, vel omnium maximè primarium opus, & cum mēte aliquid revolvere & colligere. Simplex igitur jam hoc & cuivis facilè est cum ratione colligere, magis vivere eū, qui rectè & cum mēte expendit, & omniū maximè ille, qui antè alios vera profert. Hic verò est, qui mente præditus sapit, & videt juxta exactissimam scientiam. Et quidē perfectè vivere tunc & hisce tribuendū est, qui sapiunt, &

dentes sunt. Quod si autem vivere, omni animanti quidem idem est, quod manifestum est esse. quia et si fuerit maximè & propriissimè omnium ille, qui mente præditus & prudens est, & tunc maximè tēporis omnis cū egerit & cōtēpletur, quod ex rebus, quæ sunt, cognobile fuerit. Cęterùm perfecta efficacia & quæ non impeditur, habet in se gaudium, ità ut contemplativa efficacia totius jucundissima sit. Igitur aliud adhuc est cum voluptate bibere, & jucūdè bibere. Nihil enim prohibet non sitientem aliquem, neq; quali gaudet potu, si afferatur, cum gaudio bibere, nō sedentē ad bibendū, sed ut contingat eū videre simul aut videri. Proinde hunc quidem voluptatē capere, & cum voluptate bibere dicemus: sed nō in eo quod bibat, neq; quod jucundè bibat. Itaq; sic & incessum & cōsessum, & disciplinam ac motum omnem etiam dicemus jucundum aut acerbum, non quibus cōtingit nos, si adsint, tristitia affici, vel gaudere: sed quorū præsentia omnes & dolemus, tristamurq;, & gaudemus. Igitur vitam quoq; juxta jucundam dicemus, cujus præsentia iis, qui habent, jucunda est, & vivere jucūdè existit, nō omnes, qui vivūt, gaudēt, sed illi, quibus ipsa vita jucūda est, & vivere jucūdū exsistit, & gaudēt voluptate, quę ab vita exsistit. Vitā igitur potius tribuimus vigilanti, quàm dor-

νίμοις. εἰ δὲ τὸ ζῆν, ὅτι τῷ ζῴῳ γε παντὶ σωτὴρ, ὅπερ ἔστι δῆλον, ὅτι καὶ εἰ μάλιστα καὶ κυριώτατα πάντων ὁ φρόνιμος, καὶ τότε μάλιστα τοῦ χρόνου παντός, ὅταν ἐνεργῇ καὶ τυγχάνῃ θεωρῶν, τὸ μάλιστα τῷ ὄντων γαθέμιον, ἀλλὰ μὴν ἥγε τελέα ἐνέργεια καὶ ἀκώλυτος ἐν ἑαυτῇ ἔχει τὸ χαίρειν, ὥστε ἂν εἴη ἡ θεωρητικὴ ἐνέργεια πάσης ἡδίστη. ἔτι τοίνυν ἕτερόν ἐστι τὸ ἡδόμενον πίνειν, καὶ τὸ ἡδέως πίνειν. οὐδὲν γὰρ κωλύει μὴ διψῶντά τινα, μηδ' οἷῳ χαίρει πότῳ προσφερόμενον πίνοντα χαίρειν. μὴ τῷ πίνειν ἀλλὰ τῷ συμβαίνειν ἅμα θεωρεῖν ἢ θεωρεῖσθαι καθήμενον οὐκοῦν τοῦτον ἡδέως μὲν καὶ ἡδόμενον πίνειν φήσομεν, ἀλλ' οὐ τὸ πίνειν, οὐδὲ ἡδέως πίνειν. οὐκοῦν οὕτω καὶ βάδισιν, καὶ καθέδραν, καὶ μάθησιν καὶ πᾶσαν κίνησιν καὶ ἐροῦμεν ἡδεῖαν ἢ λυπηράν οὐχ ὅσων συμβαίνει λυπεῖσθαι παρουσῶν ἡμᾶς ἢ χαίρειν, ἀλλ' ὧν τῇ παρουσίᾳ καὶ λυπούμεθα πάντες καὶ χαίρομεν. καὶ ζωὴν οὖν ἡδεῖαν ὁμοίως ἐροῦμεν, ἧς ἡ παρουσία τοῖς ἔχουσιν ἡδεῖα, καὶ ζῆν ἡδέως, οὐ πάντας ὅσοις ζῶσι συμβαίνει χαίρειν, ἀλλ' οἷς αὐτὸ τὸ ζῆν ἡδύ, καὶ χαίρουσι τὸ ἀπὸ ζωῆς ἡδονήν. ἐκ ἂν τὸ ζῆν δικαιοδοίημεν τῷ μὲν ἐγρη-

γο-

ζερόν τι μᾶλλον, ἢ τῷ καθεύδοντι, σωφρονοῦντι δὲ, ἢ τῷ ἄφρονι μᾶλλον. τὸ δὲ ἀπὸ ζωῆς ἡδονὴν, τὸ ἀπὸ τῆς χρήσεως γινομένην, φαμὲν εἶναι τῆς ψυχῆς. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ζῆν ἀληθῶς. Εἰ τοίνυν καὶ πολλαὶ ψυχῆς εἰσὶ χρήσεις, ἀλλὰ κυριωτάτην γε πασιῶν ἡ τοῦ φρονεῖν ὅτι μάλιστα. δῆλον τοίνυν ὅτι καὶ τὸ γινομένην ἀπὸ τοῦ φρονεῖν καὶ θεωρεῖν ἡδονὴν, ἢ μόνην ἢ μάλιστα ἀναγκαῖον ἀπὸ τοῦ ζῆν εἶναι. τὸ ζῆν ἄρα ἡδέως καὶ τὸ χαίρειν ὡς ἀληθῶς, ἤτοι μόνοις, ἢ μάλιστα ὑπάρχειν οἷς φιλοσόφοις. καὶ τὰ ἀληθέστατα νοήσεων ἐνέρξια καὶ ἀπὸ τῶν μάλιστα ὄντων πληρουμένη, καὶ ἕξις ἐστὶ διὰ μονίμως τὴν ἐνδιδομένην τελειότητα, αὕτη πᾶσιν ἐστὶ καὶ πρὸς εὐφροσύνην ἀνυσιμωτάτη. ὥστε καὶ διὰ ταῦτὸ τὸ χαίρειν τὰς ἀληθεῖς καὶ ἀγαθὰς ἡδονὰς φιλοσοφητέον ἐστὶ τοῖς νοῦν ἔχουσιν.

Κεφ. ιϛ.

Ἐπὶ δὲ δεῖ μὴ μόνον ἀπὸ τῶν μέρων τοῦτο συλλογίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὅλης εὐδαιμονίας, ἀνωθεν τὸ αὐτὸ κατασκευάσαι, λέγωμεν διαῤῥήδην, ὅτι δὴ ὡς ἔχει πρὸς εὐδαιμονίαν ὁ φιλοσοφεῖν, οὕτω καὶ πρὸς τὸ εὐδαίμων ἡμῖν ἢ φαῦλον εἶναι αὐτὸ διακεῖσθαι. πάντα γὰρ τὰ μὲν πρὸς ταῦτο, τὰ δὲ διὰ τοῦτο πᾶσιν αἱρετέον ἐστί. καὶ τὰ μὲν ὡς ἀναγκαῖα

mieti, & potius ei, qui mente præditus est, quàm qui ea caret, & animo est. Voluptatē autem vitę, quę ab usu exsistit, dicimꝰ esse animi. Hoc quippe est verè vivere. Quod si igitur etiam multi sūt animi usus, saltē omniū maximè proprius ille est, qui est sapiēdi. Quare manifestum est, voluptatem, quæ exsistit ab sapiendo & contemplando, vel solam, vel maximè necessariū esse ab vita proficisci. Quocirca jucundè vivere, & re vera gaudere, vel solis, vel philosophis maximè existit. Nam verisimarū cogitationum efficacia & ab iis, quæ maximè sunt, completa, & semper stabiliter tolerās inditam perfectionem, ea omnium est etiam ad animi oblectationem expeditissima. Proinde propter hoc ipsum, quod veris & honestis voluptatibus gaudeamus, iis, qui mente præditi sunt, philosophandum est.

Cap. XII.

Quod si autem hoc non modò à partibus colligendum est, verùm etiam ab tota felicitate, à primis initiis hoc ipsum cōfectum reddidisse palam dicamus, quod quemadmodū se habet ad felicitatem philosophari, ita quoq; ut nobis bonum aut malum accidat, id ipsum animari. Omnia enim partim quidem ad hoc, alia verò propter hoc, omnibus eligenda & susciipienda sunt, Atq; illa quidem, ut quæ in

rebus neceſſaria ſunt, alia verò iucunda, propter quæ beati ſumus. Proinde felicitatem ſtatuimus vel prudentiam eſſe, ac ſapientiam aliquam, vel virtutem, vel maximè ut valeant & gaudeāt omnia hæc. Itaque ſive prudentia eſt, manifeſtum ſolis philoſophis exſiſtere, ut feliciter & beatè vivant, ſive animus ſit virtus, vel benè gaudere. Et ſi hoc pacto, vel ſolis, vel maximè omnium. Virtus enim in primis præcipuū eſt illarum rerum, quæ in nobis ſunt, omniumq; iucundiſſima res eſt, quaſi unum ad unum, prudentia. Eodem modo & hîc cùm ſimilia quis dixerit eſſe felicitatem, definiendum eſt quid ſit prudentia, ita ut omnibus iis, qui poſſunt, philoſophandum fuerit. Vel enim hoc eſt perfectè & honeſtè vitā inſtituere, vel quod maximè omnium quaſi unum dicendo, animis cauſſam præbet. Verum hîc quidem, quia fortaſſe genus noſtrum eſt præter naturā, difficile eſt diſcere & conſiderare, ac vix quis intellexerit per bonam indolem, & vitam, quæ præter naturam eſt. Quod ſi verò rurſum poterimus ſervari, unde venimus, manifeſtum eſt iucundiùs nos & faciliùs omnes hoc facturos. Enimverò nunc deſerti à bonis vivimus, ea, quæ neceſſaria ſunt, adminiſtrātes. Et omnium maximè, qui in primis eſſe videntur plærique beati. Quòd ſi autem viam cœleſtem am-

πῶν πραγμάτων, τὰ δὲ ἡδέα, δι' ὧν εὐδαιμονοῦμεν. οὐκοῦν τὴν εὐδαιμονίαν τιθέμεθα, ἢ τοι φρόνησιν εἶναι, καί τινα σοφίαν, ἢ ἀρετὴν, ἢ τὸ μάλιστα χαίρειν πάντα ταῦτά. οὐκοῦν εἴτε φρόνησίς ἐστι, φανερὸν ὅτι μόνοις ἂν ὑπάρχοι τοῖς φιλοσόφοις τὸ ζῆν εὐδαιμόνως, εἴ τε ἀρετὴ ψυχῆς, ἢ τὸ χαίρειν. κἂν ὅτῳοῦν μόνοις, ἢ μάλιστα πᾶσιν. ἀρετὴ γὰρ ἐστὶ τὸ κυριώτατον τῶν ἐν ἡμῖν, ἥδιστόν τε πάντων ἐστὶν, ὡς ἓν πρὸς ἕν, ἡ φρόνησις. ὁμοίως δὲ κἀνταῦθα πάντα ταῦτὰ φήσει τις εἶναι τὴν εὐδαιμονίαν, ὁριστέον ἐστὶ τὸ φρονεῖν, ὥστε φιλοσοφητέον ἂν εἴη πᾶσι τοῖς δυναμένοις. ἢ γάρ τοι τοῦτ' ἐστὶ τὸ τελέως εὐζῆν, ἢ μάλιστά γε πάντων, ὡς ἓν εἰπεῖν αἴτιον ταῖς ψυχαῖς. ἀλλ' ἑνταῦθα μὲν δὴ τὸ παρὰ φύσιν ἴσως ἐστὶ τὸ γένος ἡμῶν, χαλεπὸν τὸ μανθάνειν καὶ σκοπεῖν ἐστι, καὶ μόλις αἰσθάνοιτο διὰ τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν παρὰ φύσιν ζωήν. ἐὰν δέ ποτε δυνηθῶμεν σωθῆναι πάλιν, ὅθεν ἐληλύθαμεν, δῆλον ὡς ἥδιον καὶ ῥᾷον αὐτὸ ποιήσομεν πάντες. νῦν μὲν γὰρ ἀφοιμένοι τῆς ἀγαθῶν διατελοῦμεν φαύλοις τὰ ἀναλκαία. καὶ μάλιστα πάντων, οἱ μάλιστα μακάριοι δοκοῦντες εἶναι τοῖς πολλοῖς. ἐὰν δὲ τὰ ἐναντία ὁδῷ λαβώμεθα,

βαώμεθα, καὶ περὶ τὸ σύνομον ἄστρον τὸν ζωὴν τὴν ἑαυτῶν ἀπερείσωμεν, τότε φιλοσοφήσομεν ζῶντες ἀληθῶς καὶ θεώμενοι θεωρίας ἀμηχάνους τὸ κάλλος, ἀτενίζοντες τῇ ψυχῇ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀφαρότως. καὶ θεώμενοι τὴν τῶν θεῶν ἀρχὴν εὐφραινόμενοι καὶ χαίροντες σωφρόνως ὑπὸ τῆς θεωρείας, ἡδόμενοι χωρὶς πάσης λύπης. οὕτως οὖν ἐπόψεις εἰς πᾶσαν εὐδαιμονίαν εὑρίσκομεν ἡμῖν συμβαλλόμενον τὸ φιλοσοφεῖν, διόπερ αὐτὸ ἀναλαμβάνεσθαι ἄξιον ὡς ἀπουδαιοτάτου, καὶ μάλιστα ἡμῖν πρόσηκοντος.

plexati fuerimus, & circa astrum familiare nostram ipsorum vitam applicemus, tum Philosophemur, revera viventes, & considerantes speculationis immensæ pulchritudinem. animo intentè intuentes, idque congruenter ad ipsam veritatem, & conspicantes deorum magistratum, animo existentes hilari gaudentesq; continenter ab speculando, delectantes absque omni rabie. Ita igitur progredientes in omnẽ felicitatem, reperimus nobis conducibile esse philosophari. Quamobrem hoc sapientiæ studium est dignum, ut apprehendatur tanquã optimũ & nobis maxime cõveniens ac congruum.

Κεφ. ιγ.

Cap. xiii.

Εἰ δὲ δεῖ καὶ ἀπὸ τῶν περὶ φιλοσοφίας ἐννοιῶν ποιήσασθαί τινα ὑπὲρ τούτου παράκλησιν, ἴδωμεν δὴ καὶ πρὸ τούτων ἐπέλθωμεν ὅτῳσι. κινδυνεύουσιν ὅσοι τυγχάνωσιν ὀρθῶς ἁπτόμενοι φιλοσοφίας λελῆθέναι τὰς ἄλλας, ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν, ἢ ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνάναι. καὶ μάλα εἰκότως. λέληθε γὰρ τοὺς πολλούς, ἥτε θανάτῳ ὦσι, καὶ ἃ ἄξιον εἰσὶ θανάτου, καὶ οἷοι θανάτου οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι. θάνατος μὲν οὖν ἐστιν οὐκ ἄλλό τι, ἢ ἡ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγή. καὶ ἔστι

Quod si autem & hîc ab communibus notionibus aliqua facienda est de Philosophia adhortatio, agedum & hinc negotium sic aggrediamur. Quicumque sapientiæ studium ritè legitimeq; attigerunt & gustarunt, si reliquos mortales cæcare voluisse videntur, se nulli alii rei æquè studere, nihilque commentari, quàm tum mori, tum etiam mortuum esse. Atque hoc omnino jure meritoque. quippe illos maximam partẽ fugit, anne verò morituri, & an morte, & cujusmodi morte digni sint, qui verè germaneque Philosophi sunt. Mors igitur non est aliud, quàm animi à corpore liberatio.

Atq; id mortuum esse significat, corpus quidem ab animo seorsum liberatum per se exsistere. Seorsum item animum per se ipsum exsistere, cùm ab corpore liberatus est. Itaque cùm hoc eo se modo habeat, meritò sanè viri Philosophi munus non est, hasce voluptates, uti vocantur, sectatum esse, cujusmodi sunt voluptates tum cibi, tum potus, neque etiam rerum venerearum. Imò verò ne reliquas quidem corporis curas cultusque, ceu sunt vestium excellentium, calceorumq; parationes talis Philosophus pretiosas reputaturus est, atque reliqua corporis ornamēta nullo honore habebit. Despicit autem illa & nullo loco habet, quatenus non magna necessitate illis vtendi vrgetur. Hujus studium non omnino circa corpus versari, sed quatenus ejus fieri potest, illo abscedere, & ad animi curam conversum esse videtur. Itaque in talibus liquidò apparet, Philosophum præ cæteris mortalibus maximè omnium animum ab corporis consortio separare. Ideoque plærisque hominibus videtur, eum, cui talium rerum nihil jucundum exsistit, nec illis rebus fruitur, non reputandū esse dignum, ut dici possit vivere, sed non procul abesse, quin eo tendat, ut mortuus sit, qui voluptates susque deque habeat, quæ quidem corpori præsidio sunt. Atqui verò ipsi studio, quo pru-

τοῦτο τὸ τεθνάναι χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὴν αὐτὸ καθ' αὑτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσαν αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἶναι. τοῦτο δὲ ἑνὸς ἕκαστος ἔχοι, εἰκότως δὴ οὐκ ἔστι φιλοσόφου ἀνδρὸς ἅπτεσθαι περὶ τὰς ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἷον σίτων τε καὶ ποτῶν, ἀσθὲ τὰς τῶν ἀφροδισίων, ἀλλ' οὐδὲ τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας ἐνδιμυεῖσθαι ὁ τοιοῦτος, οἷον ἱματίων διαφερόντων κόσμῳ καὶ ὑποδημάτων, καὶ τὰς ἄλλας καλλωπισμὰς τὰς περὶ τὸ σῶμα ἀτιμάζει. ἀτιμάζει δὲ καθόσον μὴ πολλὴν ἀνάγκην μετέχειν αὐτό. ὅλως δοκεῖ ἡ τότε πραγματεία, ἡ περὶ τοῦ σώματος εἶναι, ἀλλὰ καθόσον δύναται, ἀφιστάναι αὐτὸν, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τρέπεσθαι. καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις δὴ δῆλος ἐστὶν ὁ φιλόσοφος, ἀπολύων ὅτι μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν ἄλλων· καὶ δοκεῖ γέ πως διὰ τοιούτοις πολλοῖς ἀνθρώποις ἓν μηδὲν ἡδὺ τῶν τοιούτων μήδε μέλειν αὐτῷ ἀξίων εἶναι ζῆν, ἀλλ' ἐγγύς τι τοῦ τεθνάναι, ὁ μηδὲν φροντίζων τῶν ἡδονῶν, αἳ διὰ τοῦ σώματος εἰσί, καὶ μὲν περὶ γε αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως

κτῆσιν

κῆσιν ἐμπόδιον τὸ σῶμα, ἐάν τις αὐτὸ ἐπὶ ζήτησιν κοινωνὸν συμπαραλαμβάνῃ, οἷον τὸ τοιόνδε λέγω. οὐκ ἔχει ἀλήθειαν ἡ ὄψις οὐδὲ ἡ ἀκοὴ τοῖς ἀνθρώποις. τὰ γὰρ τοιαῦτα οἱ ποιηταὶ ἀεὶ ἡμῖν θρυλλοῦσιν, ὅτι οὔτε ἀκούομεν ἀκριβῶς οὐδέν, οὔτε ὁρῶμεν. καὶ τοι εἰ αὗταί γε περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσὶ, μηδὲ σαφεῖς, σχολῇ γε ἄλλαι. πᾶσαι γὰρ τῶν ἐνταῦθα φαυλότεραί εἰσιν. ὅταν οὖν ἡ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἀπολυχάνει, ὅταν μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῇ τι σκοπεῖν, δῆλον γὰρ ὅτι τότε ἐξαπατᾶται ὑπ' αὐτοῦ, σφάλλεσθαι τὴν λογίζεσθαι, εἴπερ που ἄλλοθι καὶ σαφὲς αὐτῇ γίγνεσθαι τῶν ὄντων. λογίζεσθαι δέ γε που μάλιστα, ὅταν αὐτῇ τούτων μηδὲν παρεμπίπτῃ μήτε ἀκοὴ, μήτε ὄψις, μήτε ἀλγηδὼν, μήτε τις ἡδονὴ, ἀλλ' ὅτι μάλιστα αὐτὴν καθ' αὑτὴν γίγνεσθαι, ἐῶσα χαίρειν τὸ σῶμα. καὶ καθόσον δύνηται μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ, μὴ δὲ ἀπτομένη ὀρέγηται τοῦ ὄντος. οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ, μάλιστα ἀτιμάζει τὸ σῶμα, καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ. ζητεῖ δὲ αὐτὴ καθ' αὑτὴν γίγνεσθαι. μάλιστα δὲ ἔσται τοῦτο δῆλον ἀπὸ τῆς περὶ εἰδῶν θεωρίας. τὸ γὰρ δίκαιον αὐτὸ καὶ τὸ

dentiam sapientiamq; comparamus, corpº impedimẽto est, si quis ejus ministerium consortiũq; in illius investigatione vnà assumserit. veluti exempli loco tale quid dico. Visus & auditus non habent aliquam in hominibus veritatem. Etenim Poetæ nobis quoque talia ferè semper vulgant, nos nec audire quicquã exactè, nec videre. At enim si ipsi corporis sẽsus exacti manifestiq; non sunt, multo quidem minus quoque alli certi exactiq; erunt. Omnes enim hisce deteriores sunt. Itaque si animus frustratus spe potiundæ veritatis, quando vnà cum corpore conatus fuerit aliquid considerare, omninò manifestum est tum ab eo animũ decipi. Omninò in collectione, si quidẽ alibi, ipsi animo manifestum redditur, aliquid eorum, quæ sunt. Cum ratione autem tunc optimè cõlligit, quum horum illum nullo modo nec auditus nec visus, nec dolor, nec vlla voluptas tristitia afficiat turbetq;, sed ipsa quam maximè per se exsistat, corpus valere jubet, nec cum illo, quatenus potest, vllam communionem habet, neq; attingens id quod verè est, expetit. Itaq; & hic Philosophi animus in primis negligit, & non ita magni facit corpus, & ab eo refugit. At quærit ipse ab corpore esse separatus. Hoc autem maximè conspicuum erit ab formarum contẽplatione. Ipsum enim justum & pulchrum

chrum, itemque honestum, atque omnia, quibus ceu sigillis cõfirmamus id, quod est, nunquam quisquam oculis vidit, neq; alio aliquo corporis sensu illa attigit. Verùm quicunque nostrum maximè exactissimeque præparatus fuerit, unumquodque illorum cum animo expendere, quo de scopus est & propositum, hic proximè ad cognitionem vniuscujusq; accesserit. Ille igitur omnium purissimè hoc fecerit, quicumque ipsa mentis cogitatione quodque accedat, neq; visum admovens, quũ aliquid cum animo ruminamus, neque ullum alium sensum cum ipsa ratione attrahens: sed ipsa utens animi cogitatione per se genuina & sincera ipsum vnumquodq;, quod per se sincerum existit, venari & assequi conatur, quàm maximè tum ab oculis, quos quis habet, & ab auribus, & ab universo, ut semel paucis dicam, corpore liber factus, quasi turbante, & non sinente, ut animus tum veritatem, tum etiam prudentiam sibi paret, cùm fuerit in communionẽ receptus. Hic enim est, si quisquã alius, qui id, quod verè est, consequetur. Ex his omnibus igitur necessarium est, talem aliquam opinionem veris & germanis Philosophis constare oportere, ut & sibi mutuò talia ferè loquantur, planè videtur necessarioq; sequitur tanquam viam esse, quæ nos vnà cum ratione in con-

λὸν ⸂ἀγαθὸν, ⸃ καὶ πάντα, οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τὸ ὄντως ὄν, εἴδε πώ τις τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδεν, ἐδὲ ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήψατο αὐτῆς. ἀλλ' ὃς ἂν μάλιστα ἡμῶν καὶ ἀκριβέστατα παρασκευάζηται αὐτὸ ἕκαστον διανοηθῆναι, περὶ οὗ ὁ σκοπὸς ἔστιν ἂν ἐγγύτατα ἴοι τοῦ γνῶναι ἕκαστον, ἐκ τούτου ἐκεῖνος ἂν εἴη ὁ ποιήσας καθαρώτατα, ὅστις ὅτι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ ἴοι ἐφ' ἕκαστον, μήτε τῷ ὄψιν παρεντιθέμενος ἐν τῇ διανοεῖσθαι, μήτε ἄλλῃ αἰσθήσει φίλικον μηδεμίαν μετὰ τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ' αὐτὴ καθ' αὐτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἰλικρινὲς ἕκαστον ἐπιχειροίη θηρεύειν τῆς ὄντων ἀπαλλαγὴς ὅτι μάλιστα ὀφθαλμῶν τε ⸂ὤτων, ⸃ ὡς ἔπος εἰπεῖν, ξύμπαντος τοῦ σώματος, ὡς ταράττοντος καὶ οὐκ ἐῶντος τὴν ψυχὴν κτήσασθαι ἀλήθειάν τε καὶ φρόνησιν, ὅταν κοινωνῇ. ὅστις γάρ ἐστιν, εἴπερ τις ἄλλος, ὁ τυγχάνων τοῦ ὄντος. ἀνάγκη δὴ οὖν ὧν πάντων τούτων παρεῖσθαι δόξαν τοιάνδε τινὰ τοῖς γνησίοις φιλοσόφοις, ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτα λέγειν, ὅτι κινδυνεύει τι, ὥσπερ ἄβατος ἐκφέρειν ἡμᾶς μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκέψει,

ὅτι

ὅτι ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν, καὶ ξυμπεφυρμένην ἡμῖν ἡμῶν ἡ ψυχὴ μὴ τοιούτου κακοῦ, οὐ μήποτε κλησώμεθα ἱκανῶς οὗ ἐπιθυμοῦμεν. φαμὲν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές. μυρίας μὲν γὰρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν. ἔτι δ' ἂν τινες νόσοι προσπέσωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῖν τὴν τοῦ ὄντος θήραν. ἐρώτων τε καὶ ἐπιθυμιῶν, καὶ φόβων, καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν, καὶ φλυαρίας ἐμπίπλησιν ἡμᾶς. ὥστε τὸ λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι, ὅτι ἀπὸ ἐμοῦ φρονῆσαι ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. καὶ γὰρ πολέμους καὶ στάσεις, καὶ μάχας, οὐδὲν ἄλλο παρέχει, ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι. διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίγνονται. τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ τούτου θεραπείᾳ, καὶ ἐν τούτῳ ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι διὰ πάντα ταῦτα. τὸ δὲ κεφάλαιον πάντων, ὅτι ἐὰν τις ἡμῖν καὶ σχολὴν ἄγηται ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἐραστὰς γένηται πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὖ πανταχοῦ ταραχῆς καὶ θορύβου παρέχει καὶ πλήθους, ὥστε μηδένα δύνασθαι ὑπ' αὐτῶν καθορᾶν τὸ ἀληθές, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν δοκεῖν

sideratione eo deducat, ut quoad corpus, habeamus, & animus noster cum tanto malo commistus sit, nos nequaquam satis superque, quod expetimus, consecuturos. Hoc autem verum esse dicimus. Corpus enim propter necessaria alimenta nobis infinita obstacula & negotia exhibet. Adhæc verò si morbi aliqui nos adoriantur, illi nostram rei, quæ est, indaginem impediunt. quippe complet nos simul amoribus & cupiditatibus, timoribus & rerum simulachris multifariis, multisq; nugis in nobis fluitè ebullientibus, ut id, quod dicitur, quàm verè sanè dicatur, per illud fieri, ut omninò nihil sapientiæ nobis contingat. Nihil enim aliud bella, dissensiones & pugnas præbet, quàm corpus, & hujus cupiditates. Siquidem bella omnia in hoc exsistunt, ut, quæ utilia sunt, parentur. utilia autem pecuniasque corporis gratia acquirere cogimur, hujus ministerio famulantes, atq; hinc propter hæc omnia sapientiæ studio, ne in ea proficiamus, impedimenta objiciuntur. Quod verò postremum omnium est, ut si quid nobis etiam otii ab illo exsistat, & convertamur ad aliquid contemplandum, in ipsis tutsum disquisitionibus ubique nos adoriens tumultum exhibet & turbam, atque ira animum percellit, ut præ illo non possit, quod verum est, prospicere: sed revera nobis

ostensum est, ut si unquã quicquam germanè pureq; sciturisimus, corpori valedicendum, eoq; excedendum est, atque ipso animo res ipsas inspiciendas & considerandas. Et tum, ut videtur, nobis quod expetimus simul, cujusq; nos dicimus amatores esse, prudentia obveniet, sed quum mortui erimus, ut ratio indicat, viventibus autem nullo modo obtinget. Nam si fieri non potest, ut unà cum corpore quicquam purè cognoscamus, ex duobus alterutrum evenire necesse est, vel nullo pacto sciẽtiam comparare possumus, vel eam jam mortui cõparabimus. Tum enim ipse animus per se etiã ab corpore segregatus, non aũt prius. Et in quo revera vivimus, ut apparet, proximi erimus sciẽtiæ & cognitioni, si minimũ omniũ cum corporis cõmercio, neq; etiã quicquam cũ illo cõmune habuerimus, nisi cũ extrema necessitas urgeat, neq; hujus natura & ingenio repleamur, sed ab eo repurgemur, donec Deus ipse nos dissolverit. Atq; ita puri ab amẽtia corporis liberati, uti par est, cũ talibus & erimus, & cognoscemus proprio nostro Marte quicquid sinarũ est & integrum. Hoc aũt forsan est, quod verum est. Impuro nam puũ attingere nullo modo fas fuerit. Purgatio autem in eo consistit, quod jam pridem in hac eadem oratione dicitur, separare quàm maximè animum ab

δεικται, ὅτι εἰ μέλλομεν ὡσὶν καθαρῶς τι εἰσεσθαι, ἀπαλλακτέον αὐτῆς, καὶ αὐτὴ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα. καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἔσται, οὗ ὀρεγόμεθα μὲν τὸ καὶ φαμὲν ἐρᾶσθαι εἶναι, φρόνησις. ἐπειδὰν τελευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσι δὲ οὔ. εἰ γὰρ μὴ οἷόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γνῶναι, δυοῖν θάτερα, ἢ οὐδαμοῦ ἔστι κτήσασθαι τὸ εἰδέναι, ἢ τελευτήσασι· τότε γὰρ αὐτὴ καθ' αὑτὴν ἔσται ἡ ψυχὴ χωρὶς τοῦ σώματος, πρότερον δὲ οὔ. καὶ ἐν ᾧ ἂν ζῶμεν οὕτως, ὡς ἔοικεν, ἐγγύτατω ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι, μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, μηδὲ ἀναπιμπλάμεθα τῆς τοῦ σώματος φύσεως, ἀλλὰ καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἕως ἂν ὁ θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἡμᾶς. καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ ἀπαλλαττόμενοι καὶ τοῦ σώματος ἄφρονος, ὡς τὸ εἰκός, μετὰ τοιούτων τετευξόμεθα καὶ γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές. τοῦτο δ' ἐστὶν ἴσως τὸ ἀληθές. μὴ καθαρὰ γὰρ καθαρῷ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτόν. ἀκάθαρσία δὲ τοῦτ' ἔστιν, ὅπερ ἀρτίως ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν ὅτι καθαυτὸν ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν

ψυχὴν

ψυχὴν, ἐ ἐθίσαι αὐτὴν καθ' αὑτὴν [παλαχόθεν ἐν τῷ σώματος συναγείρεσθαι τε ἐ ἀθροίζεσθαι, ἐ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατὸν, ἐ ἐν τῷ νῦν παρόντι, ἐ ἐν τῷ ἔπειτα μόνην καθ' αὑτὴν] ἐν λυομένην, ὥσπερ ἐν δεσμῶν τῶν σωμάτος. τοῦτο δὲ θάνατος ὀνομάζεται, λύσις ἐ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος. λύειν δὲ γε αὐτὴν, ὡς φαμὲν προθυμεῖσθαι ἀεὶ μάλιστα ἐ μόνοι οἱ φιλοσοφοῦντες ὀρθῶς, ἐ τὸ μελέτημα αὐτὸ τοῦτο ἐστι τῇ φιλοσόφων λύσις ἐ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος. ὥστε τὸ μέγιστον ἡμῖν ἀγαθὸν ἡ φιλοσοφία παρέχεται, τὴν ἀπαλλαγὴν, ἣν ἐν τῇ ψυχῇ ἐ χωρὶς μὲν, περιπαθὲς ἂν εἴη διαφερόντως. ἀλλὰ μὴν ἐ ἡ ὀνομαζομένη ἀνδρία τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσήκει, ἐ ἡ σωφροσύνη, ἣν ἐ οἱ πολλοὶ ὀνομάζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἡττᾶσθαι, ἀλλ' ὑπηκόους ἔχειν ἐ κοσμίως, τούτοις μάλιστα προσήκει, τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὑπεροῦσί τε ἐ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν. εἰ γὰρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι, τὴν μὲν τῶν ἄλλων ἀνδρίαν τε ἐ σω-

corpore, eumque consuefacere, ut per se sit, ab corpore remotus, undique conquirat colligere aliquid, & acervare extra corpus, & pro ratione vitiũ habitare, nimirum nunc præsenti & futuro tempore, ut ipse solus per se ex corpore, tanquam ex vinculis solutus sit. Hoc autem mors nominatur, solutio scilicet & separatio animi à corpore. Iam verò ipsum solvere, ut dicimus, semper maximè ac soli præ aliis contendunt, qui rectè sapientiæ studio incumbunt. Est enim hæc ipsa philosophorum meditatio, ipsa solutio ac separatio animi à corpore. Itaq; cùm philosophia maximum nobis bonum præbeat, liberationem scilicet eorum vinculorum, quæ in animo ex ortu cujusque nostrûm exsistunt, maximè & ante omnia illi studendum erit, eáque non mediocri sanè studio paranda. At qui illa virtus, quæ fortitudo nominatur, talibus, qui ita affecti sunt, ante omnia convenit. Temperantia autem, quam plerique etiam nominant animi moderationem ac temperantiam, qua cupiditatibus non frangimur, vel sorpidi reddimur, ut iis capiamur, sed ut eas contemnamus, nósque modestè geramus, illis solis convenit, qui maximè corpus contemnunt, simul & in sapientiæ studio vitã transigũt. Quod si enim voles cum animo revolvere, tàm aliorum fortitudinem, quàm tẽ-

perantiam, tibi absurda esse videbitur. Etenim non te fugit, mortem ab aliis omnibus existimari esse ex omnium maximis malis. Itaque metu plurium malorum sustinent, qui ex illis fortes sunt. mortem, quandocunq; sustinent. Pertimescendo igitur ac metu omnes fortes sunt, præter philosophos. Atqui præter rationem & absurdum est aliquem metu ac timiditate fortem esse. Quid autem qui ex illis moderati sūt, nonne idem plane illis usu venit, ut quadam intemperantia temperantes exsistant? Atqui hoc fieri nullo modo posse dicimus. Verùm nihilo seciùs illis contingit affectio quædam illi similis, circa hanc stultam & amentem temperantiam. Nam extimescentes ne aliis voluptatibus priventur, illásq; expetentes ab aliis abstinent, ab nonnullis victi. Atqui intemperantiam vocant, ab voluptatibus ita gubernari, ut illis parcas. Cæterùm accidit illis ab voluptatibus victis, ut in cæteris voluptatibus vincendis superiores obtineant. Hoc verò simile est, quod nunc dicebatur, illos aliquo modo per intemperantiam animi assecutos esse temperationem ac modestiam. Nequaquam igitur hæc recta est ad virtutem mutatio, voluptates voluptatibus, & dolores doloribus, ac metum metu commutari, & majora minoribus miliar nummorum. Sed vel ille

φροσύνην, δόξειεν ἂν ἄτοπος. οἶδα γὰρ δῆπου, ὅτι τὸν θάνατον ἡγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν εἶναι. οὐκ οὖν φόβῳ μείζονι ὑπομένουσιν αὐτῷ οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσι; τῷ δὲ δεδιέναι παρὰ λόγον δειλοί εἰσι πάντες, πλὴν οἱ φιλόσοφοι. καὶ τοίνυν ἀλογόν τε δεῖ τινὰ καὶ δειλίαν ἀνδρεῖον εἶναι. τί δὲ οἱ κόσμιοι αὖ τῶν, ἆρ' οὐχὶ τοῦτο πεπόνθασιν ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονες εἶναι, καί τοι φασὶν [γέ που] ἀδύνατον εἶναι. ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τοιοῦτόν τι ὅμοιον [εἶναι] πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην. φοβούμενοι γὰρ ἐτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι, καὶ ὀλιγωρήσαντες ἐκείνων, ἄλλων ἐπιθυμοῦσι ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι. καί τοι καλοῦσι γε ἀκολασίαν τὴν τῶν τῆσδε ἡδονῶν ἀρχήν, ἀλλ' ὅμως συμβαίνει αὐτοὺς κρατουμένους ὑφ' ἡδονῶν περιττῶν τῶν ἄλλων ἡδονῶν κρατεῖν. τοῦτο δ' ὅμοιον ἐστὶν, οἷον εἰ ἥλιγξ, ἕτερον τινὰ δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σωφρονίσαι. οὐ ταὐτὸν αὖ τοῦτ' ἔστιν ἡ ὀρθὴ πρὸς ἀρετὴν ἀλλαγή, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς, καὶ λύπας πρὸς λύπας, καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι, καὶ μέζω πρὸς ἐλάττω, ὥσπερ νομίσματα· ἀλλ' ἡ σοφία μόνον

τὸ

τὸ νόμισμα ὀρθὸν, ἀνὶ ὧν δεῖ πάντ' ἀπεῖναι καὶ ἀλλάττεσθαι, φρόνησις καὶ τούτων μὲν πάντα, καὶ μετὰ τούτων γενέσθαι καὶ πιπρασκόμενα τῷ ὄντι, ἀνδρία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη, καὶ ξυλλήβδην ἀληθὴς φρόνησις [καὶ προσγιγνομένων καὶ ἀπογιγνομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων, καὶ τἄλλων πάντων τῶν τοιούτων. χαιρίζόμενα δὲ φρονήσεως] καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων, σκιαγραφία τίς ἐστιν ἡ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδώδης τις, οὐδὲν ὑγιὲς, οὐδὲ ἀληθὲς ἔχει. τὸ δὲ ἀληθὲς τῷ ὄντι ἔστι κάθαρσις τις τῶν τοιούτων πάντων, καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρία, καὶ αὐτὴ ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ᾖ; καὶ κινδυνεύουσι, καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν ἔτοι καλὰς ἡτασθαι, φαῦλοί τινες εἶναι. ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι, ὅτι ὃς ἂν ἀμύητος ἢ ἀτέλεστος εἰς ᾅδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται. ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἰκήσει. εἰσὶ γὰρ δὴ φασὶν οἱ περὶ τὰς τελετὰς, ναρθηκοφόροι μὲν πολλοὶ, βάκχοι δέ γε παῦροι. οὗτοι δ' εἰσὶ, κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν, οὐκ ἄλλοι, ἢ οἱ ὀρθῶς φιλοσοφήσαντες [ὀρθῶς]. εἰ τοίνυν καὶ ἀρετὴν τελείαν, καὶ κάθαρ-

nummus solùm rectus exstitit, ob quē omnia hæc commutari oporteat, nempè sapientia & prudentia. Et hoc ipso quidem nummo omnia, et cum hoc tum empta tum vendita, revera fuerit & fortitudo & temperantia & justitia, utque semel omnia dicam, cum vera prudentia virtus. Et præsentibus absentibusque voluptatibus, timoribus, cæterisque omnibus id genus. Segregata verò ab animi sapientia, & altera pro alteris commutata, talis nimirum virtus est adumbratio quædam, & re ipsa cùm servilis, tum etiā nihil habet nec sani nec veri. Quod aūt reipsa verum est, talium omnium est purgatio quædam, & temperantia, justitiaque, & fortitudo, ipsaque sapientia anne est purgatio quædam? Et quid constituerunt hæc nobis sacra hasque cerimonias, non videntur esse mali. Sed verè iampridem subindicare & latenter innuere, eum, qui non initiatus & sacris non repurgatus ad inferos pervenerit, in cœno cubiturum. Qui autem repurgatus & sacris initiatus fuerit, cùm illuc accesserit, eum cum diis habitaturum. Nam, ut ajunt, quoad sacrificia peragenda,

Multi Thyrsigeri sunt, pauci at cæteræ Bacchi.

Hi verò, mea quidem sententia, haud sunt alii, quàm qui probè sunt philosophati. Quod si igitur & perfectam

virtutem & animi purgationem ſola Philoſophia præbere ſolet, eam ſolam apprehendendam retinendamq; eſſe æquum eſt. Nam in deorum contubernium alii, qui philoſophatus non ſit, quiſque omninò purus non abierit, non eſt fas pervenire, quàm diſcendi cupido. Verùm horum cauſſa, qui ritè ſapientiæ ſtudioſi ſunt, ab omnibus corporis cupiditatibus abſtinent, ac tē perantes ſunt, nec ſe iis tradunt, neque etiam metuentes rei familiaris detrimentū & paupertatem, quemadmodum pleriq; avari et pecuniarum ſtudioſi, neq; rurſum ignominiam & nominis obſcuritatem ignobilem formidantes, quemadmodum illi, qui magiſtratum expetunt ſimulq; honores, deinde iis abſtinent. Itaque hiſce quidem omnibus illi, quibus de animo ſuo aliqua modo cura eſt, neque corpora fingentes vivunt, valedicentes non eadem via ingrediuntur cum illis, tanquam qui ignorent, quanam eant. Ipſi autem ducentes non oportere, quæ contraria ſunt Philoſophiæ, ejuſque ſolutioni ac purgationi facere, hac via pergunt, illam ſequentes, quacumque ea deducit & præit. Norunt enim diſcendi cupidi, Philoſophiā aſſumpto ipſorum animo plane, in corpore vincto, agglutinato coactoq; per corpus, veluti per vinculum res ipſas conſiderare. Verùm non ipſum animum

σιν τῆς ψυχῆς φιλοσοφία μόνη παρέχειν πέφυκε, μόνης αὐτῆς ἀντιλαμβάνεσθαι ἄξιον. Εἰς γὰρ θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι, ἢ παντελῶς καθαρῷ ἀπόντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἄλλῳ, ἢ τῷ φιλομαθεῖ. ἀλλὰ τούτων ἕνεκα οἱ ὀρθῶς φιλοσοφεῖν ἐπέχονται τῷ μὴ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἁπασῶν, μὴ καρτεροῦσι μὴ οὐ παραδιδόασιν αὐταῖς ἑαυτοὺς οὐχὶ οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι, οὐδὲ αὖ ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν μεχθηρίας διδιότες, ὥσπερ οἱ φιλαρχοῦντες καὶ οἱ φιλότιμοι, ἔπειτα ἀπέχονται αὐτῶν. τοιγάρ τοι τούτοις μὲν ἅπασιν ἐκεῖνοι, οἷς τι μέλει σὺ ἑαυτῆ ψυχῆς, ἀλλὰ μὴν σώματα πλάττοντες ζῶσι χαίρειν εἰπόντες, οὐ καὶ ἀὐτὰ πορεύονται αὐτοῖς, οὐκ οἴδασιν ὅπη ἔρχονται. αὐτοὶ δὲ ἡγούμενοι οὐ δεῖν ἐναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν, καὶ ἣν ἐκείνης λύσιν καὶ καθαρμόν, ταύτην ζητοῦσι, ἐκείνην ἑπόμενοι ᾗ ἐκείνη ὑφηγεῖται, γιγνώσκουσι δὲ οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι παραλαβοῦσα αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡ φιλοσοφία ἀλύτοις δεσμοῖς εἰμένην τῷ σώματι καὶ προσκεκολλημένην, ἀναλαζομένη δὲ, ὥσπερ δι' εἴδωλων διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα, ἀλλὰ

ἀλλὰ διὰ αὐτὴν δι' αὐτῆς, ἐν ᾗ ἀεὶ ἀμαθίᾳ κυλινδουμένῳ, καὶ τοῦ εἱργμοῦ τὴν δεινότητα καθορᾶσθαι, ὅτι δὴ δεσμωτήριόν ἐστιν, ὡς ἂν μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος ξυλλήπτωρ εἰη τῷ δεδέσθαι. ὅπερ οὖν λέγω, γιγνέσκουσιν οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα ἡ φιλοσοφία ἔχουσαν αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡρέμα παραιωθεῖται καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ ὑποδεικνυμένη, ὅτι ἀπάτης [μὲν] μεστὴ ἡ διὰ τῶν ὀμμάτων σκέψις ἀπάτης δὲ ἡ διὰ τῶν ὄντων καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων. ἀπαθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν ἀναχωρεῖν; ὅσον μὲν ἀνάγκη αὐτοῖς χρῆσθαι, αὐτὴν δὲ εἰς αὐτὴν ξυλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι παρακελεύομένη. πιστεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ, ἀλλ' ἢ [αὐτῇ] αὐτῇ, ὅτι ἂν νοήσῃ αὐτὴ καθ' αὑτὴν, αὐτὸ καθ' αὑτὸ τῶν ὄντων. ὅτι δ' ἂν δι' ἄλλων σκοπῇ ἐν ἄλλοις ὄν, ἄλλο μηδὲν ἡγεῖσθαι ἀληθές. ἔστι δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον αἰσθητόν τε καὶ ὁρατόν, ὃ δὲ αὐτῇ τῇ ὁρᾷ, νοητόν τε καὶ ἀειδές. ταύτῃ οὖν τῇ λύσει ὑπ' οἰομένη δεῖν ἐκκαλύπτεσθαι ἡ τοῦ ἀληθοῦς φιλόσοφον ψυχὴ, οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν [καὶ φόβων] καθ' ὅσον δύναται, λογιζομένη, ὅτι ἐπειδάν τις σφόδρα

per ſe, atq; in omni imperitia volutatum, & vinculi gravitatem intuitum, quia per cupiditatem eſt, ut ipſe animus quàm maximè vinctus, ad ligandum auxiliarius ſit. Quod igitur dico, diſcendi cupidi norunt, philoſophiam animum ipſorum ita affectum ubi aſſumſerit, ſenſim conſolari & ſolvere conari, ut quæ oſtendat conſideratione oculorum plenam eſſe impoſturæ. Itemq; eam, quæ per aures quæ ſunt, reliquóſque ſenſus exercetur, ſimiliter fallacem eſſe. Suadentem autem ab hiſce quidem recedere, quatenus illis uti neceſſe non eſt: præcipientemque, ut ipſe in ſeipſũ colligatur coacerveturque. Iam autem nulli alii philoſophia fidem adhibere ſuadet, quàm ſibi ipſi, quandoquidem ipſa per ſe intellectura eſt illud ipſum ſimpliciter ex illis, quæ in rebus exiſtunt. Quodcunque verò per alia, interea dum in aliis eſt, conſideret, nihil aliud cenſere eſſe verum. Sed quod ſenſu viſuque percipitur, tale eſſe. At quod per ipſam videt, & intelligentia comprehenditur, & ſubjectum viſui non eſt. Huic igitur ſolutioni animus ejus, qui verè philoſophus eſt, exiſtimans ſe non oportere contrarium opponere: ita ab voluptatibus & cupiditatibus, ab doloribus & timoribus abſtinet, quantum quidem poteſt, colligens cum ratione & judicio, ut quum quis vehementer

menter fuerit gaviſus, vel dolore metúve affectus, vel expetierit, nullum tantum perpeſſus eſt malum ab his, quantum quis exiſtimaverit, ut ſi exempli gratia, vel morbo laboraverit, vel ſumptu ſet impēdia fecerit per cupiditates: ſed quod malorum omnium maximum & extremum eſt, hoc perpetitur, nec illud animadvertit, cujus vis hominis animum cogi ſimul, & gaudio vehementer efferri, vel dolore affici turbarique: itidemque exiſtimare, quatenus hoc maximè perpetiatur, hoc tum manifeſtiſsimum, tum veriſsimum eſſe, cum nullo modo ita ſe res habeat. Hæc autem maximè talia ſunt, quæ ſub aſpectum cadunt. In hac ipſa igitur perpeſsione & caſu, animus in primis ab corpore vincitur. Quia vnaquæque voluptas ac dolor, quaſi clavum habens affigit ipſum animum ceu clavo quopiam corpori, fibulaq; annectit, facitque corpoream corporiſque adeò ſimilem, ut illi videatur hæc vera eſſe, quæcumque corpus etiam dictaverit. Ex eo en. quod ſimul cum corpore opinatur, iisdemq; gaudeat, cogitur, ut arbitror, animus eorundem cum corpore morum fieri, & eodem paſci alimento, ita ut Plutonem etiam purè adire nequeat: ſed ſemper corpore plenus exeat, ut citò rurſum in aliud corpus incidat, & quaſi ſatus innaſcatur, & ex hiſce expers ſit

ἡδῇ, ἢ λυπηθῇ, ἢ φοβηθῇ, ἢ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἔπαθεν ἀπ' αὐτῆς, ὡς ἄν τις οἰηθείη, οἷον ἢ νοσήσας, ἢ τι ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλ' ὃ πάντων μέγιστόν τε κακὸν καὶ ἔσχατόν ἐστι, τοῦτο πάσχει καὶ συλλογίζεται αὐτὸ, ὅτι δὴ ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου ἀναγκάζεται ἅμα τὰ ἡδέα σφόδρα ἢ λυπηθῆναι διὰ τούτῳ καὶ ἡγεῖσθαι περὶ ὃ ἂν μάλιστα τοῦτο πάσχῃ, τοῦτο ἐναργέστατόν τε εἶναι καὶ ἀληθέστατον, οὐχ οὕτως ἔχον. ταῦτα δὲ μάλιστα ὁρατά. οὐκοῦν ἐν τούτῳ τῷ πάθει μάλιστα καθαδεῖται [ἡ] ψυχὴ ὑπὸ σώματος. [ὅτι] ἑκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη, οἷονπερ ἦλον ἔχουσα προσπλοῖ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα, καὶ προσπεροᾷ, καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ δοξάζουσαν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα φῇ. ἐν γὰρ τῷ ἂν συνδοξεῖν τῷ σώματι, καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν, ἀναγκάζεται οἷμαι ὁμόζοπος εἶναι καὶ ὁμόζοφος γίγνεσθαι, καὶ οἷα μηδέποτε εἰς ᾅδου καθαρῶς ἀφικνεῖσθαι. ἀλλ' αἰεὶ ἀναπλεα τοῦ σώματος ἐξιέναι, ὥστε ταχὺ πάλιν πίπτειν εἰς ἄλλο σῶμα. ὥσπερ ἀσπείρωτα μὴ ἐμφύεσθαι, καὶ ἐν τούτων ἄμοιρος εἶναι τῆς

τῆ

τῷ θείου τε καὶ καθαροῦ καὶ μοιροειδοῦς συμπουσίας, τούτων ἕνεκα οἱ δικαίως φιλομαθεῖς κόσμιοι εἰσὶ καὶ ἀνδρεῖοι, οὐ χ ὧν οἱ πολλοὶ ἕνεκα φασίν· ἀλλ' οὕτως λογίσαιτ' ἂν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλοσόφου. καὶ οὐκ ἂν οἶμαι τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι ἑαυτὴν λύειν, λυούσης δὲ ἐκείνης αὐτὴν παραδιδόναι τοῖς ἡδοναῖς καὶ λύπαις, ἑαυτὴν πάλιν αὖ ἐγκαταδεῖν, καὶ ἀνύτουλον ἔργον πράττειν Πηνελόπης τινὰ ἐναντίως ἰόντα μηχανωμένην, ἀλλὰ γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα, ἕπομένη τῷ λογισμῷ. καὶ δεῖ ἐν τούτῳ οἶσιν τὸ ἀληθὲς, καὶ τὸ θεῖον, καὶ πρὸ ἀδόξαστον θνωμένη, καὶ ὑπ' ἐκείνου ξεφομένη ζῆν τε οἴεται, οὕτω δεῖν ἕως ἂν ζῇ. καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ εἰς τὸ ξυγγενὲς, καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένη ἀπηλλάχθαι τῆς ἀνθρωπίνων κακῶν. ἐν δὲ τῆς τοιαύτης ἐφόδου φαίνεται ἡμῖν φιλοσοφία ἀπαλλαγὴν τ' ἀνθρωπίνων δεσμῶν παρέχειν, καὶ λύσιν τ' ἀγωγῆς, καὶ περιαγωγὴν ὅτι τὸ ὄν, καὶ γνῶσιν τ' ὄντως ἀληθείας, καὶ κάθαρσιν ψυχῆς. εἰ δὲ ἐν τούτῳ μάλιστα δόξειν ἂν ὄντως εὐδαιμονίαν ἀπασῶν περὶ αὐτὴν, εἴπερ ὄντων βουλόμεθα μακαρίοι εἶναι. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ δεῖ θνητὸν θεῖναι ἄξιον,

cùm divinæ illius & puræ, tum uniformis commercii & conjunctionis. Horum igitur causa qui justè tenentur discendi amore, temperantes simul & fortes sunt, non autem illarum rerum amore tenentur, quarum illos teneri plerique perhibent. Verùm ita ratiocinaretur philosophi hominis animus, neque arbitraretur philosophiam seipsâ solvere oportere. Ipsáq; soluta eã tradere oportere voluptatibus, ac doloribus se rursus obvincire, atq; opus inefficax & irritum facere, Penelopes quandã telam contrario modo manu tractans: sed horũ tranquillitatẽ curans ipsũ rationis ductũ sequens, semperq; in hoc exsistens hocq; operam dans, ut quod verũ est & divinũ maximeq; ab opinione remotum cõtempletur, ab quo alta putat se ita & vivere oportere, quandiu vivat. Et vbi mortẽ obierit, se, vbi venerit in cognatum & talem locum ac contubernium, liberatum iri humanis malis. Ex tali autem accessione seu argumentis philosophia nobis præbere videtur ab vinculis humanis liberationem, & nativitatis solutionem, itemq; circumductionem ad id, quod est, & cognitionem veræ germanæque veritatis, animarumque purgationem. Quod si autem in hoc maximè sita est vera felicitas, ei studẽdum est, si quidem verè beati esse volumus. Quinetiam hoc quoque di-

num est, ut expendatur, nimirum si animus immortalis est, eum curam aliquam requirere, non hujus modò temporis, in quo vivere dicimus, verùm etiam universi gratia. Et periculũ in præsentia etiam videretur gravissimum esse, si quis eum ejusque curam neglexerit. Etenim si mors talis foret, ut hominem ab omnibus liberaret, lucri vice malis hominibus reputandum foret mori, nimirum & à corpore simul, & cum animo ab ipsorum pravitate liberari. Nunc autem postquã anima immortalis esse videtur, nullũ omninò aliud malorum ei fuerit effugium nec salus, quàm ut evadat simul quàm optima ac prudentissima. Anima enim nihil aliud habens, quàm institutionem educationemque, inferos adit. Quæ ipsa etiam plurimùm dicitur prodesse, vel lædere eum, qui mortem obierit statim in initio profectionis illuc institutæ. Præstantior quippe anima cum diis habitat, & circum circa cœlum profectionem suscipit, melioremque finem assequitur. Quæ autem injusta opera contigit, impioque opere atq; impietate oppleta fuit, ubi ad loca judicii subterranea venerit, æquam justamq; pœnam consequitur. Quorum causa omnia facienda sunt, ut interea, dum vivimus, virtutis prudentiæque participes simus. Præmium enim pulchrũ est, & spes magna. Quo-

ὅτι εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος [ὄζη], βελτιστείας [δὴ] δεῖται. οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου [μόνου], ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός. καὶ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν [μάλιστα] δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσοιεν. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγή, ἕρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθνῄσκειν, τό τε σώματος ἅμα ἀπηλλάχθαι, καὶ τῆς αὐτῶν κακίας καὶ τῆς ψυχῆς. νῦν δὲ ἀναιδὴς ἀθάνατος φαίνεται οὖσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀπαφυγὴ κακῶν, οὐδὲ σωτηρία πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι, οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς ᾅδου ἡ ψυχὴ ἔρχεται, πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ σοφίας. ἃ δὴ καὶ λέγεται μέγιστα ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας. ἡ μὲν γὰρ ἀμείνων ψυχὴ καὶ θεῶν οἰκεῖ, καὶ συμπορεύεται καὶ συνοδοιπορεῖ βελτίονος ἢ λήξεως τυγχάνει. ἡ δὲ ἀνόσιον ἔργον ἀφανεῖν ἐπ' ἀνοσιουργίας πλανηθεῖσα καὶ ἀσεβείας εἰς τὰ ὑπὸ γῆν δικαιωτήρια ἐλθοῦσα, δίκας παρέσχηται μεγάλας χάριν. ὧν δὲ ἕνεκα χρὴ πᾶν ποιεῖν, ὅσα ἀρετῆ καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μεταλαγχάνειν. κάλλιον γὰρ τὸ ἆθλον, καὶ ἡ ἐλπὶς

πὶς

πὶς μεγάλη. καὶ τούτων δὴ ἕνεκα θαρρεῖν χρὴ ἀνδρα περὶ τῆ ἑαυτοῦ ψυχῆ ἄνδρα, ὅς τις ἐν τῷ βίῳ τὰς μὲν ἄλλας ἡδονὰς τὰς περὶ τὸ σῶμα, καὶ τὸν κόσμον ἅπαντα χαίρειν, ὡς ἀλλοτρίους τε ὄντας, καὶ πλέον θάτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι. τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐπιτηδεύσεις τε καὶ κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ, ἀλλὰ τῷ ἑαυτῆς κόσμῳ, σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη, καὶ ἀνδρεία καὶ ἐλευθερίᾳ καὶ ἀληθείᾳ, οὕτω περιμένει τὴν εἰς ᾅδου πορείαν, ὡς προσδοκώμενός ὅταν ἡ εἱμαρμένη καλῇ. τούτων δὴ οὖν οὕτως ἐχόντων, οὐ χρημάτων δεῖ σπουδάζεσθαι, ὅπως ὡς πλείστα, οὐδὲ δόξης καὶ τιμῆς, ἀλλὰ φρονήσεως καὶ ἀληθείας, καὶ τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται. οὐ γὰρ δεῖ τὰ πλείονος ἄξια περὶ ἐλάττονος ποιεῖσθαι· τὰ δὲ φαυλότερα περὶ πλείονος, οὕτω δὴ καὶ τῶν μὲν χρημάτων δεῖ σπουδὴν ἔχειν, ἀλλὰ μετρίαν, τῆς δὲ ἀρετῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται. ὁ γὰρ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίγνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρήματα, καὶ τἆλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα, ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, ἐκ τούτου γίγνεται. τοῦτο δὲ διανοεῖσθαι δεῖ ἀληθὲς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι, οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ μελλήσει

tum gratia hominem decet forti animo audere, ut animi sui curam suscipiat, quicumque in hac vita reliquis quidem voluptatibus corporis mundiq́ue valedixit, tanquam alienis, & alterutrum altiùs euehere studeat plurisq́ué efficere. Illis verò, quæ circa discendum versantur, plusculum & studuit, & postquam animum exornavit non alieno, sed suo proprio ornatu temperantia scilicet & justitia, itemq; fortitudine, libertate & veritate, ita exspectat iter versus Inferos, tanquam profecturus cum vocat fatum. Itaque cùm hæc ita se habeant, pecuniarum cura habenda non est, quemadmodũ erit, ut plurimùm, neque gloriæ & honoris: sed prudentiæ & veritatis animiq́ue, ut is quàm optimus exsistat. Non enim ea minimi facere addecet, quæ maximo digna sunt: quæ verò deteriora sunt, contrà pluris æstimare. Itaque nec corporum prius curam par est habere, neque pecuniarum, sed rem non ita vehementer illorum curam habere convenit, quàm animi, ut is quàm optimus exsistat. Neque enim ex pecuniis virtus, sed ex virtute pecuniæ gignũntur, aliaq; bona mortalibus omnia; cùm publicè, tum privatim coniungunt. Hoc unum igitur verum cogitandum est, non eventurum viro bono ullum malum tam viventi, quàm mortuo. Neque negliguntur hujus vi-

ri res ab diis immortalibus. Itaque ad ipsum omnia bona susp ensa & conversa sunt, quæ ad felicitatem ferunt, & qui cum hoc quàm propinquissimè coit, hic quàm felicissimè vitam suam traduxerit. Talia ferè & ab hisce isthæc hortationis ad sapientiæ studium argumenta sunto.

CAP. XIIII.

OPortet autem etiam à vita eorum virorum, qui principes, & quasi capita fuerunt in Philosophia, exorsos deinceps præceptis Pythagoreorum adhortationem instituere. Tales enim ab primis annis, primum quidem omnium neque viam, quæ in forum ducit, neque locum, ubi judicium exerceatur, vel buleuterium ac curia, aliúdve publicum urbis concilium & consessus sit, norunt. At leges & decreta judiciorũ, seu verbis pronunciata seu scripto comprehensa nec inspiciunt, nec audiunt. Studia verò & contentiones sodalitatum populi ad magistratus invadendos, item conventus, convivia, commessationesq; unà cum tibicinis & lascivis fœminis ne per somnium quidem facere aggrediuntur. Porrò bene ne an malè quid in urbe se habuerit, vel etiam malum aliquod ab majoribus tam viris, quàm fœminis profectum sit, hoc magis eos fugit, quàm quot sint aquæ, ut vulgo dicitur,

ὑπὸ θεοῦ τὰ τούτων πράγματα. ὥστε εἰς αὐτὸν διανεῖμθαι πάντα τὰ ἀγαθὰ, τὰ εἰς εὐδαιμονίαν φέροντα, καὶ ὁ τούτῳ ἐγγύτατα παρασκευάμενος, οὗτος ἂν μάλιστα μακαριώτατα διαζήσειεν. τοιαῦτα ἔστω καὶ ἀπὸ τούτων ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν προτροπὴν ἔφοδα.

Κεφ. ιδ.

ΔΕΙ δὲ καὶ ἀπὸ βίου τῶν κορυφαίων ἐν φιλοσοφίᾳ ἀνδρῶν ἐπομένους τοῖς Πυθαγόρου ὑποθήκαις παρασκευάζειν τὴν προτροπήν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι σφόδρα ἐν ἀρχαῖς, πρῶτον μὲν εἰς ἀγορὰν οὐκ ἴασιν τὴν ὁδὸν, οὐδὲ ὅπου δικαστήριον ἢ βουλευτήριον, ἢ τὶ κοινὸν ἄλλο τῆς πόλεως συνέδριον. νόμους δὲ ἢ ψηφίσματα λεγόμενα ἢ γεγραμμένα οὔτε ὁρῶσιν, οὔτε ἀκούουσιν. ἀρουδὰς δὲ ἐπαίρουσιν ἐπ' ἀρχὰς, καὶ συνόδους, καὶ δεῖπνα, καὶ σὺν αὐλητρίσι κῶμους, οὐδὲ ὅταν πρᾴτιστον προσίωσιν αὐτοῖς. ἔτ' δὲ καὶ κακῶς ἢ ἐτέρως τι γένοιτο ἐν πόλει, ἢ τί τῷ κακῷ ἔστιν ἐν προγόνων γενεᾷ, ἢ πρὸς ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν μᾶλλον αὐτοῖς λέληθεν, ἢ οἷς θαλάττης λείμα-

νει

ναι χόες. ἃ ταῦτα φαίνεται οὐδὲ ὅτι οὐκ οἶδεν, οἶδεν. οὐδὲ γὰρ αὐτῷ ἀπέχεται τὸ εὐδοκιμεῖν χάριν, ἀλλὰ τοῦ ὄντι τὸ σῶμα μόνον ἐν τῇ πόλει κεῖται αὐτοῦ καὶ διατρίβει. ἡ δὲ διάνοια πάντα πάντα ἰχνηλατοῦσα σμικρὰ, καὶ οὐδὲν ἀτιμάσασα, πανταχῇ φέρεται, κατὰ Πίνδαρον, τάτε γᾶς ὑπὲρ ἰόντα καὶ τὰ ἐπίπεδα, γεωμετροῦσα οὐρανοῦ τε ὕπερ ἀστρονομοῦσα, καὶ πάσας πάντα φύσιν ἐρευνωμένη τῶν ὄντων ἑκάστου ἅλευ. εἰς τι τοῦ ἐγγὺς οὐδὲν ἑαυτὴν συγκαθιᾶσα. ὥσπερ δὴ καὶ Θαλῆν ἀστρονομοῦντα καὶ ἀναβλέποντα, σκώπτει εἰς φρέαρ Θρᾷττα ἐμμελὴς καὶ χαρίεσσα θεραπαινὶς ἐπισκώψαι λέγεται. ὡς τὰ μὲν ἐν οὐρανῷ προθυμοῖτο εἰδέναι, τὰ δὲ ὄπισθεν αὐτοῦ καὶ πόδας λανθάνοι αὑτόν. ταυτὸν δὲ ἁρμόσει σκῶμμα ἐπὶ πάντας, ὅσοι ἐν φιλοσοφίᾳ διάγουσι. τοῦ γὰρ ὅτι τὸν τοιοῦτον, ὁ μὲν πλησίον καὶ ὁ γείτων λέληθεν, οὐ μόνον ὅτι πρόσθεν, ἀλλ' ὁλίγου καὶ εἰ ἄνθρωπός ἐστιν, ἢ τι ἄλλο θρέμμα. τί δὲ καὶ ἐστὶν ἄνθρωπος, καὶ τίνα τοιαύτην φύσιν προσήκει ἔχειν πρὸς τὰ ἄλλα, ἢ ποιεῖν ἢ πα-

maris χόες vel fructus. Atque hæc omnia etiã neſcire ſeſe, neſcit. Neq; enim hiſce rebus ideò abſtinet, ut vulgo ſibi bonum nomen paret atque laudetur; ſed verè ejus corpus ſolum in civitate populóque verſatur atque agit: at mens & animus hæc omnia parui ducens, ac, veluti nulla omninò ſint, æſtimans, per omnes mundi partes, juxta Pindarum, volitat, & quæ ſubter terram, quęque ſupra ſunt, dimetiens, cœlóſq; ſuperne & aſtra contemplans, atq; univerſam ſigillatim rerum naturam ſcrutabunda perluſtrãs; ad eá autem quæ propè ſunt, nulla ratione ſe ipſam demittens & accommodans. Quemadmodum etiam Thaletem ſyderibus intentum, oculoſq; cœlum verſus tollentem, in puteum prolapſum, Thrax ſcita adeoque gratioſa ac lepida quædam ancilla conviciata perhibetur, eum, quæ in cœlo eſſent, cupidè ſcire appetere, quæ verò proxima & ante ſe, quaſique ad pedes eſſent, ea ignorare. Idem dicteriũ ſufficit, quod in omnes, qui ætatem in Philoſophiæ ſtudio terunt, ſtringatur. Revera enim talem hominẽ later, non modò quid agat ejus proximus & vicinus: verùm etiam patum abeſt, quin ignoret, homo ne ſit, an verò aliud aliquod brutũ pecus. Quid autem homo ſit, & quid tali naturæ congruat, cæteris maximè præſtans, vel ad faciendum, vel perpe-

tiendum & indagat, & ſtudiosè adeoque operosè perſcrutatur. Quinimò talis aliquis, ſi ſigillatim publicè privatimque cum hominibus agens cogatur in judicio, vel etiam alibi, de rebus quæ ante pedes ſunt, quæque in oculos incurrunt, diſſerere, riſum præbet non modò Thracibus ancillis: verùm etiã reliquę turbæ præ imperitia tum in puteos, tum in nullam non aporiam dubitationemque incidens, ac gravis impudentia quædam ſuſpicionem præbet ſtoliditatis & amentiæ. Enimverò & in conviciis conſectandis ipſe nihil habet, quo quenquam laceret. Quippe neſciens nullum ullius malũ, eò quòd in ea re exercitatus non ſit, quare animi ambiguus ridiculus videtur. Quin & in laudibus & magnificis elogiis, quibus alii homines extolluntur, non fictè ſimulatéque, ſed verè ridens, palam deprehenſus nugator eſſe videtur. Cùm enim tyrannus vel rex laudatur, unum aliquem ex paſtoribus, veluti ſubulcum, oviúmve paſtorem, vel aliquem bubulcum ſe audire cenſet, qui fœlix fortunatuſque prædicetur, quòd permultum lacte is mulgeat. Cæterùm exiſtimat eos difficilius moroſiuſq; & inſidioſius cùm paſcere, tum etiam mulgere, quàm paſtorculi & paſcant & mulgeant illa animalia. Ruſticum verò craſſumque & imperitum hominem præoccupa-

χειν, ζητεῖ τὸ καὶ πρᾶγμα ἔχει διερμηνεύμενος. τοι γάρτοι ἰδίᾳ τε συγγινόμενος ὁ τοιοῦτος ἕκαστος, καὶ δημοσίᾳ, ὅταν ἐν δικαστηρίῳ, ὅπου ἄλλοθι ἀναγκαῖον περὶ τῶν περὶ πόδας, καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς διαλέγεσθαι, γέλωτα παρέχει οὐ μόνον Θραττίαις, ἀλλὰ καὶ τῷ ἄλλῳ ὄχλῳ, εἰς φρέατά τε ἅμα πάσας ἐμπορίας ἐμπίπτων ἐπὶ ἀπειρίας. καὶ ἡ ἀμηχανία δεινὴν δόξαν ἀβελτηρίας παρέχομένη. ἐν τε δὴ ταῖς λοιδορίαις, ἴδιον ἔχει οὐδὲν οὐδένα λοιδορεῖν, ἅτε οὐκ εἰδὼς κακὸν οὐδὲν οὐδενὸς, ἐκ τοῦ μὴ ἐμμελετηκέναι. καταρῶν οὖν γελοῖος φαίνεται. ἐν τε τοῖς ἐπαίνοις, καὶ ταῖς ἐπὶ ἄλλων μεγαλαυχίαις, οὐ προσποιήτως, ἀλλὰ τῷ ὄντι γελῶν, ἔνδηλος γιγόμενος λοιδῆς ὀχεῖ ἐῶ. Τύραννόν τε δὴ ἢ βασιλέα ἐγκωμιαζόμενον, ἕνα τῶν νομέων, οἷον τῶν συβωτῶν ἢ ποιμένα, ἤ τινα βουκόλον ἡγεῖται ἀκούειν εὐδαιμονιζόμενον πολὺ βδάλλοντα γάλα. δυσπολώτερον δὲ ἐκείνων ζώων καὶ ἐπιβουλότερον ποιμαίνειν τε, καὶ βδάλλειν νομίζει αὐτούς. ἀγροῖκον δὲ καὶ ἀπαίδευτον ὑπὸ ἀφελείας

λίας ; οὐδὲν ἧττον τῷ νομέων τὸν τοιοῦτον ἀναγκαῖον γίγνεσθαι, σηκὸν ἐν ὄρει τὸ τεῖχος περιβεβλημένον. γῆς δὲ ὅταν μύρια πλέθρα, ἢ ἔτι πλείω ἀκούσῃ, ὥς τις ἄρα κεκτημένος, θαύματα πλήθει κέκτηται, σμικρὸν δοκεῖ ἀκούειν εἰς ἅπασαν εἰωθὼς τὴν γῆν βλέπειν. τὰ δὲ δὴ γένη ὑμνούντων, ὡς ἠλιθίως τις ἔπλα πάππους πλουσίως ἔχων διαρθρώσαι, παντάπασιν ἀμβλὺν καὶ ἐπὶ σμικρὸν ὁρῶντων ἡγεῖται τὸν ἔπαινον, ὑπὸ ἀπαιδευσίας οὐ δυναμένων εἰς τὸ πᾶν ἀεὶ βλέπειν, οὐδὲ λογίζεσθαι ὅτι πάππων καὶ προγόνων μυριάδες ἐπάρξαι γεγόνασιν ἀναρίθμητοι, ἐν αἷς πλούσιοι καὶ πτωχοὶ καὶ βασιλεῖς, καὶ δοῦλοι, βάρβαροί τε καὶ Ἕλληνες πολλάκις ἀνδρῶν γεγόνασιν ὁτιοῦν. ἀλλ' ἐπὶ πέντε καὶ εἴκοσι καταλόγῳ προγόνων σεμνυνομένων, καὶ ἀναφερόντων εἰς Ἡρακλέα τὸν Ἀμφιτρύωνος, ἄτοπα αὐτῷ καὶ φαίνεται τῆς συμποσιολογίας. ὅτι δὲ ἀπ' Ἀμφιτρύωνος εἰς τὸ ἄνω πέντε καὶ εἴκοσι. τοιοῦτος ἦν οἷα συμβαίνειν αὐτῷ τύχῃ, καὶ ὁ ἀπ' αὐτοῦ γελᾷ, οὐ

tione & rerum ſuarum attentione non minus illis paſtoribus, talem eſſe neceſſe eſt mœnibus cinctum, ſicuti illi in montibus loculamento caulaq; cinguntur. Cùm verò audierit aliquẽ eſſe, qui terræ decem milia jugerum, vel amplius etiam poſſideat, eoq; copia admirabilia habeat, valde exigua ſeſe audire putat, univerſum terrarum orbem intueri ſolitus. Illorum verò, qui laudando celebrant familiarum ſplendorem, perinde ac ſi generoſus & nobilis ille ſit, qui ſeptem avos, eóſq; omnes re lauta oſtendere queat, omnimò laudem reputat eorum, qui hebeti & tenero viſu præditi ſunt, præimperitia non valentium in univerſitatem ſemper remanentem reſpicere, nec colligere unicuique multa milia avorum majorumque, & quæ numerari quidem nequeant, fuiſſe, in quibus tum divites, tum pauperes, reges & ſervi, barbari & Græci non rarò infiniti nulli non fuerint. Verùm quod quinq; & viginti majores enumeret, qui glorientur & genus referant ad Herculem illum Amphitryonis filium, ei prorſus ridicula nimiſque tenuis commemoratio illa videtur.

Quod autem ab Amphitryone jam inde capite vicefimus quintus talis fuerit, quemadmodum ei hæc fortuna contigit, ſitq; etiam vel quinquagèſimus ab illo, hoc nimirum ridet, ut

qui cum judicio rationis rem & expendere, & animi mẽte capti ac insensati molliciem dispellere nequeant. In hisce autem omnibus talis ab vulgo hominũ deridetur, partim quòd fastu & superbia laborare videatur: partim verò quod quę ante pedes & manifesta sunt, ignoret simul, & in nullis nõ ambigat. Cæterùm cùm ipse aliquem sursum, & ad res cœlestes traxerit, & quis voluerit ex hisce rebus excedere, in quîs ego te aliquo modo injuria affecero, aut tu me, ad considerationem tùm justitiæ tùm injustitiæ, & quid quodque eorum duorum sit, & quid ab aliis rebus omnibus, vel ab se mutuo differant, vel ex eo, num rex, qui permultum auri possidet, felix & beatus sit: vel de regno, summatimque de humana felicitate & miseria contẽplationem ingredi cupit, quales nam illæ sint, & quo pacto hominis naturę conveniat, illam quidem sibi comparare, hanc verò cane pejus & angue refugisse, de hisce, inquã, omnibus quũ necessariò cogetur rationem reddere, illum parvianimi hominem, acrem ac judicia frequẽtantem, rursum sanè talionem similem & equivalentem reddit. Nam ab excelso loco suspensus vertigine afficitur, & sublimis sursum contuens præ desuetudine, & graviter angens animique pendens & perplexus, adhæc barbarica sonãs risum non

δυναμένην λογίζεσθαί τε καὶ χαυνότητα ἀνοήτου ψυχῆς ἀπαλλάττειν. ἐν ἅπασι δὴ τούτοις ὁ τοιοῦτος ὑπὸ τῆς πολλῶν καταγελᾶται, τὰ μὲν ὑπερφαίνως ἔχων ὡς δοκεῖ. τὰ δ' ἐν ποσὶν ἀγνοῶν τε καὶ ἐκπέσοις ἀπορῶν. ὅταν δέ γε τίνα αὐτὸς ἑλκύσῃ ἄνω, καὶ ἐθελήσῃ τις αὐτῷ ἐμβῆναι, ἢ σὲ ἀδικῶ, ἢ σὺ ἐμὲ, εἰς σκέψιν αὖ τῆς δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας τί τε ἑκάτερον αὐτοῖν, καὶ τί τῆς πάντων ἢ ἀλλήλων διαφέρετον, ἢ ἐπὶ τῷ εἰ βασιλεὺς εὐδαίμων κεκτημένος πολὺ χρυσίον, ἢ βασιλείας πέρι καὶ ἀνθρωπίνης ὅλως εὐδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος ἐπίσκεψιν, ποῖόν τε τινὲ ἐστον, καὶ τίνα ζόφον ἀνθρώπου φύσει προσήκει τὸ μὲν κλίσασθαι μᾶλλον, τὸ δὲ ὑπερφυγῶν πορρὼ πάντων τούτων. ὅταν οὖν δέῃ λόγον διδόναι τὸν σμικρὸν ἐκεῖνον τὴν ψυχὴν, καὶ δεινὸν καὶ δικανικὸν πάλιν αὖ τὰ ἀντίστροφα ἀποδιδοῦσιν. ἐκ λιγγῶν τε γὰρ ἀφ' ὑψηλοῦ κρεμασθεὶς, καὶ βλέπων μετέωρος ἄνωθεν ὑπὸ ἀηδίας, ἀδημονῶν καὶ ἀπορῶν, καὶ βαρβαρίζων γέλωτα

τε Θρᾴτταις μὲν οὐ παρέχει, οὐδ' ἄλλῳ ἀπαιδεύτῳ οὐδενί. οὐ γὰρ αἰσθάνονται. τοῖς δὲ ἐναντίοις ἢ ὡς ἀποκεκριμένοις ζωφεροῖς πᾶσιν. αὕτη ἡ δὲ ἑκατέρου βίου τε καὶ ζωῆς, ὁ μὲν τοῦ ὅτι ἐν ἐλευθερίᾳ τε καὶ σχολῇ τεθραμμένου, ὃν δὲ φιλόσοφον καλεῖς, ὦ ἀναισχυντότατε ἀνθρώπων, καὶ οὐδαμοῦ ᾖ, ὅταν εἰς δουλικὰ ἐμπέσῃ διακονήματα. οἷον στρωματόδεσμον μὴ δύνασθαι συνειλῆσαι, μηδὲ ὄψον ἡδυσμάτων ἢ θώπας λόγους, ὁ δ' αὖ τὰ μὲν τοιαῦτα πάντα δυναμένου τορῶς τε καὶ ὀξέως διακονεῖν, ἀναβάλλεσθαι δὲ οὐκ ἐπισταμένου ὅτι δεξιὰ ἐλευθέρου, οὐδὲ γ' ἁρμονίαν λάγνων λαβόντας ὀρθῶς ὑμνῆσαι, θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν εὐδαιμόνων βίον ἀληθῆ εἰδέναι δὲ οὖν εἰ παίδευτο εἰς ἄνθρωπον τούτοις πλείστα ἂν ὠφέλησε καὶ κακὰ ἐλάττω καὶ ἑαυτοὺς ἐποίησεν. τὰ μὲν οὖν κακὰ οὐτ' ἀπολέσθαι δύναται. ὑπεναντίον γὰρ τι τῷ ἀγαθῷ αἰεὶ ἔστ' ἀνάγκη. οὐκ ἐν θεοῖς ἔστα ἱδρῦσθαι. τὴν δὲ θνητὴν φύσιν καὶ τόνδε τὸν

quidem Thracibus ancillis, neque alii cuiquam imperito præbet, (non enim illorū sensu tanguntur, vel intelligentia præditi sunt) sed illis omnibus, qui præditi sunt intelligentia, & longè aliter quàm mancipia educati sunt. Atque hic utriusque vitæ modus & conditio est. Alter quidem hominis reverā & in libertate & otio educati, quem Philosophum vocas. Cui vitio vertendum non est, ut videatur fatuus & nullius pretii esse, cùm casu ad servilia ministeria obeunda delatus fuerit. ut exempli gratia, qui stragulum in unam sarcinam colligare nesciat, neque opsonium condimento jucundum gratumque reddere, vel assentatorias orationes conficere possit. Alter verò modus hominis est, qui illiusmodi quidem omnia exactè celeriterq; confecta dare possit: sed dextrè, ut liberū hominem decet, ministri ignorat, neque etiam orationum concentu accepto, ritè veram tum deorum, tum hominum beatorum vitam cantu celebrare didicit. Existimo igitur, si hisce hominibus dicto audientes fuerint, pacem & majorem, & minora ipsis mala fore. Itaque fieri nullo modo potest ut mala prorsum pereant & amputentur. Etenim vitio bono semper aliquid contrarium esse necesse est. Neque tamen in diis ea statuere convenit. Verùm naturam mortis obnoxiam, atque

hunc locum necessariò circumeunt. Quamobrem etiam anniti oportet, ut hinc quàm citissimè illuc confugiamus. Fuga autem in eo sita est, ut pro virili nostra parte Deo similes fiamus. Similitudo autem illa est, ut cum prudentia justi simul & sancti exsistamus. Sed enim istud haud ita facile est persuasu, non illorum causa, ac plerique ajunt, malum esse fugiendum, ac virtutem sequendam: horum gratia hoc quidem amplectendum, illud verò fugiendum esse, ne quo modo malus, sed ut bonus & honestus esse videaris: sanè namque ea sunt, ut mihi videtur, vetularum, quod dicitur, deliramenta ac nugæ. Quod autem verum est, ad hunc modum dicimus. Deus nullo omninò modo injustus, sed, ut sic dicam, quàm justissimus est: nec quidquam ei similius est, quàm ut quisque nostrum sit quàm justissimus. De hoc verè dicendo, viri acies & gravitas, itemq; vilitas, &, ut sic dicam, nullitas ac imbellia seu mollicies concipiuntur. Etenim hujus cognitio sapientia est & vera virtus. Ignorantia verò inscitia & manifesta pravitas. Reliquæ verò, quæ & potentiæ, & sapientiæ videntur, in civilibus quidem facultatibus, exsistentes odiosæ & molestæ, in artibus verò sordidæ & illiberales sunt. Injusta igitur faciendi ac irreligiosa & impia loquendi, vel faciendi,

τόπον περιπολεῖ ἐξ ἀνάγκης. διὸ δὴ πειρᾶσθαι χρὴ ἐνθένδε ἐκεῖσε φεύγειν ὅτι τάχιστα. φυγὴ δὲ ὁμοίωσις θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν. ὁμοίωσις δὲ δίκαιον μὲν ὅσιον μετὰ φρονήσεως γίγνεσθαι. ἀλλὰ γὰρ οὐ πάνυ τι ῥᾴδιον πεῖσαι, ὡς ἄρα οὐχ ὧν ἕνεκα οἱ πολλοὶ φασὶ δεῖν κακὸν μὲν φεύγειν, ἀρετὴν δὲ διώκειν. τούτων χάριν τὸ μὲν ἀποτροπαιότερον, τὸ δὲ, οὐ, ἵνα δὴ μὴ κακὸς, ἀλλ' ἵνα ἀγαθὸς δοκῇ εἶ. ταῦτα μὲν γάρ ἐστιν, ὁ λεγόμενος γραῶν ὄθλος, ὡς ἐμοὶ φαίνεται. τὸ δὲ ἀληθὲς, ὧδε λέγομεν. θεὸς οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄδικος ἀλλ', ὡς οἷόν τε, δικαιότατος. ἀλλ' οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὁμοιότερον οὐδὲν, ἢ ὅς ἂν ἡμῶν αὖ γίγνηται ὅτι δικαιότατος. περὶ τούτου δὲ ἡ ὡς ἀληθῶς δεινότης ἀνδρὸς, καὶ ἡ σύνεσις τὲ καὶ ἀνανδρία. ἡμῖν γὰρ τούτου γνῶσις σοφία δὲ ἀρετὴ ἀληθινή. ἡ δὲ ἀγνοία, ἀμαθία καὶ πονηρία ἐναργής. αἱ δὲ ἄλλαι δεινότητές τε δοκοῦσαι, καὶ σοφίαι, ἐν μὲν πολιτικαῖς δυνάσταις γιγνόμεναι φορτικαί. ἐν δὲ τέχναις βάναυσοι. τὸν οὖν ἀδικοῦντα καὶ ἀνόσια λέγοντα ἢ πράττοντα μα-

μακρῷ ἀμείνω ἔχει, τὸ μὴ συγχωρεῖν δεινῷ ὄντι σαίνεσθαι καὶ κολακεύεσθαι. ἀγάλλονται γὰρ τῷ ὀνείδει καὶ οἴονται ἀκούειν, ὅτι οὐκ ἄπειροι εἰσὶ γῆς ἄλλως ἀχθη, ἀλλὰ ἄνδρες, οἵους δεῖ ἐν πόλει τοὺς σωθησομένους. λεκτέον οὖν τἀληθές, ὅτι τοσούτῳ μᾶλλόν εἰσιν οἷοι οὐκ οἴονται, ὅτι οὐχὶ οἴονται. ἀγνοοῦσι γὰρ ζημίαν ἀδικίας, ἣ δεῖ ἥκιστα ἀγνοεῖν. οὐ γάρ ὄζειν ἥν δοκοῦσι πληγαί τε καὶ θάνατοι, ὧν ἐνίοτε πάσχουσιν οὐδὲν ἀδικοῦντες, ἀλλ' ἢ ἀδύνατοι σφυγεῖν. παραδειγμάτων γὰρ ἐν τῷ ὄντι ἐσόντων, τὸ μὲν θεῖον εὐδαιμονίστατον, τὸ δὲ ἀθεώτατον καὶ ἀθλιώτατον, οὐχ ὁρῶντες ὅτι οὕτως ἔχει ὑπὸ ἠλιθιότητός τε καὶ τῆς ἐσχάτης ἀνοίας, λανθάνουσι. τῷ μὲν ὁμοιούμενοι διὰ τὰς ἀδίκους πράξεις, τῷ δὲ ἀνομοιούμενοι. οὓς δὴ φεύγοντες δίκαιον ζῶντες τὸν εἰκότα βίον ᾧ ὁμοιοῦνται. ἐὰν δὲ εἴπωμεν ὅτι ἂν μὴ ἀπαλλαγῶσι τῆς δεινότητος καὶ τελευτήσαντας αὐτοὺς, ἐκεῖνος μὲν ὁ τῆδε κακῶν

longè satiùs, adeoque tutissimum fuerit nihil tribuere locúve dare suæ versutiæ, ut ab improbitate victus audias. Exsultant enim probro, sequeandire, existimant, non se fatuos & insulsos omninò esse, telluris & loqui ponderas, sed istiusmodi homines, quales esse in civitate oportet, qui Rempublicam sunt conservaturi. Verum igitur dicendum est, eos tanto magis esse illiberales, quales se non esse arbitrantur, eò quod non putent se tales esse. Ignorant enim injustitiæ damnum, quod minimè ignorare oportet. Nam damnum non est, quod existimant, verberibus cóntundi, ac morte denique affici, quæ non rarò perpetiuntur illi, qui nulla in re quenquam læserunt, sed quod fieri non potest, ut effugiãt. Etenim cùm in rerum universitate constituta sint exempla, alterum quidem divinum, quod omnium beatissimum est, alterum verò Dei omninò expers & prophanum, quod miserrimum, non animadvertentes ita se rem habere, præstultitia extremaque amẽtia eos fugit, se ei propter injustas actiones similes esse, illi verò, cui similes esse volunt, dissimiles. Cujus quidem rei gratia pœnas luent, vitam ducentes similem planè ei, cui se similitudine conformant. Quod si autem dicamus, eos, nisi ab illa versutia desistant, vita defunctos, locum illum, qui malorum

expers purúsque est, non accepturos, & malos hîc semper habituros similitudinem vitæ trãsactæ, dum cum malis vivẽt, ea, inquam, si dicamus, omninò ut molesti & malitiosi dicent se delitamenta quædam & ab omni mente aliena audituros. Et sanè dum fastu supra modum turgidi se vehementer sapere autumant, unum quid profectò ipsis usuvenit, ut si privatim rationem eorum, quæ vituperant, & reddere, & accipere oporteat, velintq; masculè ac fortiter multo temporis spacio disputandi impetum sustinere, neq; timidè & ignavè sese fugæ mandare: tum etiam absurdè desinẽtes ipsimet sibi non placent, & sua propria dicta improbabunt, ac Rhetorica illa seu differendi ars aliquomodo elanguescit & exstinguitur, ut nihil à puerilis differre videãtur. Iam si hæc ita se habent, & vita tum diuinior, tum beatior videtur hominum illorum, qui in Philosophia ætatem agunt: nihil sanè aliud faciendum est, quàm Philosophiæ studium generosè amplecti.

καθαρὸς τόπος οὐ δέξεται. ἐν δὲ ἀϊδῆ δὲ τὴν αὐτοῖς ὁμοιότητα δ διαγωγῆς ἀεὶ ἕξουσι κακοὶ κακοῖς ξυνόντες. ταῦτα δὴ καὶ παίδες ἐσμεν, οἷς δεινοὶ καὶ σοφοὶ εἶναι δοκοῦσι, καὶ μέλλοντες δὴ ὑφ' ὑγκων φρονοῦντες ἐν μέσῳ τι αὐτοῖς συμβήσεται, ὅτι ἂν ἰδίᾳ λόγον δέῃ δοῦναι τε καὶ δέξασθαι, περὶ ὧν φέρουσι καὶ ἐθελήσουσιν ἀνδρικῶς πολὺν χρόνον ὑπομένειν, καὶ μὴ ἀνάνδρως φεύγειν, τό τε ἀπόπους τελευτῶντες οὐκ ἀρέσκουσιν αὐτοὶ αὐτοῖς, περὶ ὧν λέγουσι, καὶ ἡ ῥητορικὴ ἐκείνη ὡς ἀληθῶς ἀποῤῥέπεται, ὥστε παιδίων μηδὲν δοκεῖν διαφέρειν. Εἰ δὴ ταῦτα οὕτως ἔχει, καὶ ὁ βίος θειότερός τε ἅμα καὶ εὐδαιμονέστερος φαίνεται τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ διαγόντων, οὐδὲν ἄλλο χρὴ πρᾶττειν, ἢ φιλοσοφίας ἐπιλαμβάνεσθαι ἡμᾶς.

CAP. XV.

Κεφ. ιε.

POst hæc tali quadam affectione tãquam effigie naturam nostram adumbrabimus & exprimemus, tum de ratione bonæ institutionis, tum de ruditate & imperitia. Homines nãq; intrare tanquam in subterraneo domi-

ΜΕτὰ ταῦτα δὴ ἀναπεπάνθαι δεῖ τοιούτῳ τινὶ τρόπῳ τὴν ἡμετέραν φύσιν καὶ εἰκόνα καὶ ἐμφέρειαν ἀναπλάττειν ἡμᾶς ἀνθρώπους οἷοίπερ κατοικίῳ οἰκή-

οὐ καταλαμβάνει ἀναπεπταμένῳ πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν ἀπ' ἄκρας τὸ αὐλαῖον. ἐν ταύτῃ δὴ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς, καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἰς τὸ αὐτὸ καὶ προσβλέπειν μόνον ὁρᾶν, πόρρω δὲ τὰς κεφαλὰς ἔχειν τῷ δεσμῷ ἀδυνάτους περιάγειν. φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ ὀπίσθεν καιόμενον, ὄπισθεν αὐτῶν. μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς, καὶ τῶν δεσμωτῶν, ἐπάνω ὁδὸν παρ' ἣν ἰδὼν τειχίον ὡκοδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων προκεῖται τὰ παραφράγματα, ὑφ' ὧν τὰ θαύματα δεικνύουσιν. ἔστι τοίνυν ὅρα παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον, φέρουσι δὲ ἀνθρώπους σκεύη τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου, καὶ ἀνδριάντας, καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα, καὶ παντοῖα εἰργασμένα. οἷον εἰκὸς τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων. ἡμῖν δὲ ἄτοπον εἰκόνα παράδοξον τῶν δεσμώτας ἀλόγους καὶ θαυμαστούς. ὁμοίους γὰρ τούτοις παρ' ἡμῶν ἴσως τινὰς καὶ ἀλλήλων οἴει ἄν τι ἑωρακέναι ἄλλο, πλὴν τὰς σκιὰς, ἃς ἔσω τοῦ πυρὸς, εἰς τὸ καθ' αὑτοῖς μέρος τὸ ἀπαλαίου προσπεπτωκυίας; εἰ δὲ ἄλλο. πῶς γὰρ οἱ δυνάμενοι γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἀπηγμένας

cilio ſpeluncæ habente ſpeciem, quæ longum introitum habeat, patentem lumen verſus per univerſum ſpecus. In eo ab primâ pueritia homines in vinculis detineri cruribus & cervicibus reuinctos, ita ut illi maneant tales, quo prorſum, quæque ante pedes ſunt ſolùm proſpiciant, capita autem propter vinculum, quo aſtricti ſunt, circumagere & flectere nullo modo queant. Lux aũt, quã ignis ſupra caput & procul lucens atq; ardens ipſis facit, poſt tergũ ipſorum eſt. Porrò inter ignem illũ & vinctos ſupernè via eſt, ad quam vide parietẽ exſtructũ, quemadmodũ admirabilium prodigiorum authoribus ante oculos hominum ſepta ac tabulata objiciũtur, in quibus ſua admiranda populo proponunt ſpectanda. Præterea vide ad hunc parietem homines varia vaſa ferentes eminentia ſupra hunc parietem, ad hæc ſtatuas hominum aliaq; animalia tam lapidea, quàm lignea & variis modis fabrefacta, quẽadmodum veriſimile eſt hoſce quidem, qui ea proferunt, palam eloqui, alios verò ſilentio premere. Abſurdam verò hanc imaginem, ac vinctos illos abſurdos finge nobis ſimiles eſſe. Nam illos primùm quidem de ſeipſis, & de ſe mutuo puta aliud aliquid vidiſſe, quàm umbras, quæ ab igne ipſis adverſo ſpeluncæ accidũt. Nihil aliud. Quemodo enim ſi coacti fuerint in vita

capita tenere immobilia? Quid autem eorum, quæ circumferuntur, nonne omnia eodem se modo habent? Si igitur colloqui inter se mutuò & sermõe uti possent, an non putas eos, quæ præsentia esse videmus, nominibus exprimere? omninò necesse est. At enim quid si ex adversa parte carcerem echo & repercussus sonus compleret, quum præteriuntium aliquis locutus foret, putásne aliud aliquid eos existimare, quàm umbram pertransientem esse, quæ loquatur? Nihil aliud. Planè igitur istiusmodi nihil aliud existimarent verum esse, quàm rerum præparatarum umbras. Ita omninò seres habet. Considera igitur quopacto isti ab illis vinculis solvantur, & quonam remedio ab illa insania curentur, anne natura talia illis contingant. Quod si quisquam solutus ac liberatus ab illis vinculis etiam cogatur confestim surgere ac cervicem circumagere atque incedere, tum etiam lucem versus oculos obtutúmq; attollere, ea, inquam, omnia sr sibi facienda essent, dolore afficeretur, & propter splendores illa intuëri non valeret, quorum tum umbras videbat: quidnam ipsum dicturum autumas, si quis ei dicat, ipsum tunc meras nugas vidisse? Nunc autem ipsis rebus, quæ verè sunt, cum paullò & propinquiorem esse, & rectiùs videre, cùm ad ea sit conversus, quę ve-

μένοι εἶεν ἀλλ' βίου; τὶ δὲ τ παραφερομένων οὐ ταυτὸν τῦτο; εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἷοί τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους, οὐ ταῦτα ἡγῇ ἂν τὰ παρόντα αὐτὲς νομίζειν ὀνομάζειν ἅπερ ὁρῶμεν; ἀνάγκη. τὶ δ' εἰ καὶ ἠχὼ τὸ δεσμωτήριον ἐκ τῦ καθ' ἀντιπρὸ ἔχοι, ὁπότε τις τῶν παριόντων φθέγξαιτο. οἴει ἂν ἄλλο τι αὐτοὺς ἡγεῖσθαι τὸ φθεγγόμενον, ἢ τ παριοῦσαν σκιάν; οὐδὲν ἄλλο. παντάπασι δὴ οὖν οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἄλλό τι νομίζοιεν τὸ ἀληθὲς, ἢ τὰ τῶν σκευασμάτων σκιάς. πολλὴ ἀνάγκη. σκόπει οὖν αὐτῶν λύσιν τε καὶ ἴασιν τῶν τε δεσμῶν καὶ τῆς ἀφροσύνης, οἵα τις ἂν εἴη εἰ φύσει τοιάδε ξυμβαίνει αὐτοῖς. ὁπότε τις λυθείη καὶ ἀναγκάζοιτο, ἐξαίφνης ἀνίστασθαί τε καὶ περιάγειν τὸν αὐχένα καὶ βαδίζειν, καὶ πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέπειν. πάντα δὲ ταῦτα ποιῶν ἀλγοῖ τε καὶ διὰ τὰς μαρμαρυγὰς ἀδυνατοῖ καθορᾶν ἐκεῖνα, ὧν τότε τὰς σκιὰς ἑώρα. τὶ ἂν οἴει αὐτὸν εἰπεῖν, εἴ τις αὐτῷ λέγοι, ὅτι τότε μὲν ἑώρα φλυαρίας, νῦν δὲ μᾶλλον τι ἐγγύτερον τοῦ ὄντος, καὶ πρὸς μᾶλλον ὄντα τετραμμένος ὀρθότερα

ἕτερα

τερα βλέποι. καὶ δὴ καὶ ἕκαστον τῶν παρεμπιπτόντων ἐκεῖνος αὐτῷ, ἀναγκάζοι ἐρωτᾶν ὅπερ ἐρωτᾷς, ὅ, τί ἐστιν, ἃ οἴει αὐτὸ ἀπορεῖν ἢ ἂν ἐκεῖθεν ἀεὶ τότε ὁρώμενα ἀληθέστερα, ἢ τὰ νῦν δεικνύμενα; πάντως δήπου. ἐκεῖνα κἂν εἰ πρὸς αὐτὸ τὸ φῶς ἀναγκάζοι αὐτὴ βλέπειν, ἀλγεῖν τε ἂν τὰ ὄμματα, καὶ φεύγειν ἀποστρέφόμενον πρὸς ἐκεῖνα, ἃ δύναται καθορᾶν, καὶ νομίζειν ταῦτα τῷ ὄντι σαφέστερα τῶν δεικνυμένων. εἰ δὲ ἐξελκύσειεν ἕλκοντος αὐτὸν βίᾳ δι' ἀφανῶν χαλεπῶν τε καὶ ἀνάντων, καὶ μὴ ἀνίει, πρὶν ἐξελκύσειε εἰς τὸ τῆς ἡλίου φύσεως φῶς, ἆρα οὐκ ἂν ἀχθεσθαί τε αὐτὸν καὶ ἀγανακτεῖν ἑλκόμενον, καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὸ φῶς ἔλθοι, αὐγῆς ἂν ἐμπλησθέντα τὰ ὄμματα, ὁρᾶν οὐδὲν ἂν δύνασθαι τῶν λεγομένων ἀληθῶν; ὥστε ἐξαίφνης αὐτὸν εἰκὸς ἀπορεῖν πρὸς τὴν ἐναλλαγὴν τῆς συνηθείας. δεῖν οἶμαι δέ, εἰ μέλλοι τις ἀνιόντα καὶ ἀπορῶντα μὴ τὰς σκιὰς ἂν ῥᾷστα καθορᾶν, καὶ μὴ τὸ ἐν τοῖς ὕδασι τὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τἄλλα τὰ ἐκείνων εἴδωλα, ὕστερον δὲ αὐτά; ἔπειτα τοίνυν τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν νύκτωρ ἂν ῥᾷον θεάσαιτο, ἀποβλέπων τὸ τῆς ἕω φέγγος τε τῆς σελήνης φῶς, ἢ μεθ' ἡμέραν τὸν ἥλιόν τε καὶ τὸ τοῦ ἡλίου τοιοῦτον. ἐσχατον δὴ οἶμαι τὸν ἥλιον

rius existunt. Adhæc si unum quémq; præteriuntium ei ostenderis, isque cogat interrogans respondere ea ita se habere: an non existimas eum ambigere simul & judicare ea, quæ tum videbãtur veriora esse, quàm quæ nunc ostenduntur? Ita sanè. Igitur si etiam eum cogat lumen ipsum intueri, & præ dolore oculorum, quo afficitur, & fugere ab illis aversum oculis ad ea, quæ videre possunt, eaque ducere reipsa manifestiora iis, quæ ostenduntur. Quod si hinc aliquis ipsum vi per ascensum asperum & præruptum traheret, nec remitteret priùs, quàm in lumen solis extraxisset, an non hoc ipsum malè habiturum, isque ideò graviter indignaturus esset, se ita rapi? Et cùm ad lumen pervenerit, tum oculos ejus splendore repletos habentem, omninò nihil eorum, quæ nunc vera dicuntur, videre posse? Itaque confectum, meo quidem judicio, opus fuerit, ut illis consuetudines objiciantur, si superna inspecturi sint. Et primum quidem umbras facilius intuearur: deinde in undis cùm hominum, tum reliquarum rerum simulachra. Posterius verò ipsa, atq; eriisi, quæ in cœlo sunt, ipsúmque etiam cœlum noctu facilius contemplabitur, aspiciens & syderum & ipsius lunæ lumen, quàm si interdiu & solem & solis lumen intueretur. Ad ultimum autem judico ipsum solem, qualis

qualis est, per se non in aquis, neque aliena sede ejus, quæ apparebunt, imagines intueri & suspicere posse, sed per se in sua, qualis est, regione. Et post hæc de eo collegerit, ipsum solem talem esse, qui & horas seu tempora anni & annos præbeat, quique omnia, quæ in loco aspectabili sunt, moderetur & gubernet, atq; illorum omnium, quæ ipsi videbant, aliquo modo autor sit. Certum quippe & conspicuũ est, eum post illa tandem ad hæc venturum. Quid si ergo ipse memoria recolat primam habitationem, eamque, quæ ibi est, sapientiam, itemque eos, qui ibi tum simul erant vincti, an non existimas eum sese quidem beatum reputare ob mutationem loci, illos verò miseraturum? Ita profectò censeo. Honores autem & laudes, si quæ ipsis mutuò tum exhibebantur, & virtutum præmia illi, qui acutissimè cerneret, transitoria, simúlque in memoriam maximè reduceret, quæcumq; illis & priora & posteriora, quæque item progredi soleant, atq; ex hisce potentissimè ceu vaticinio colligeret, quæ ventura essent, putátne eum summè ea expetiturum? felicésque judicaturum eos, qui apud ipsos in honore habentur potentiáq; præditi sunt? An ut sibi usu veniat illud Homericum,

Agricolæ medium aliquis fœcundæ per agros,
Ab quæ mali muscus dant mercedis honesti.

οὐκ ἐν ὕδασιν, οὐδ' ἐν ἀλλοτρίᾳ ἕδρᾳ φαντάσματα αὐτῶν, ἀλλ' αὐτὸν καθ' αὑτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ δύναται ἂν καθορᾶν καὶ θεᾶσθαι οἷός ἐστι καὶ μὴ ταῦτ' ἂν ἤδη συλλογίζοιτο περὶ αὐτοῦ, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ τάς τε ὥρας παρέχων καὶ ἐνιαυτούς, καὶ πάντα τὰ ὁπόσα τὰ ἐν τῷ ὁρωμένῳ τόπῳ καὶ ἐπιτάττων ὧν σφεῖς ἐφέρετο, ἅπασι τοῖς ἐνταῦθα αἴτιος. δῆλον δέ, ὅτι καὶ ταῦτα ἂν μέν' ἐκεῖνα ἔλθοι. τὴν οὖν αἰσθησιν μιμησόμενον αὐτὸν τῆς φρονήσεως, καὶ τῆς περὶ σοφίας, καὶ τῷ τότε ξυνδεδεμένῳ, οὐκ ἂν οἶει ἑαυτὸν μὲν εὐδαιμονίζειν τῆς μεταβολῆς, τοὺς δ' ἐλεεῖν; καὶ μάλα. τιμᾶν δὲ καὶ ἔπαινοι, εἴ τινες ἦσαν ἐκεῖ τότε παρ' ἀλλήλων, καὶ γέρα τὰ ὀξύτατα καθορῶντι τὰ παριόντα καὶ μνημονεύοντι μᾶλλον ὅσα τὰ πρότερα αὐτῷ καὶ ὕστερα ἐώθει, καὶ ἅμα παραλόγως. ἐκ τούτων δὴ δυνατὸν τὰ μέλλοντα, ἐξ ὧν δοκεῖ ἐκείνῳ ἐσθυμηθῆναι ὡς αὐτὰ ἔχειν, ἐξαλοῦν τοὺς παρ' ἐκείνοις τιμωμένους καὶ ἐνδυναστεύοντας; ἢ τὸ τῷ Ὀμήρου ἂν πεποιθέναι, καὶ σφόδρα εὐλόγως ἐπαρούρου ὄντα θαττόμην ἄλλῳ ἀνδρὶ παρὰ δηλήμονι, καὶ ὅτε-

οὖν

οὖν ἂν πεπονθέναι μᾶλλον, ἢ ἐκεῖνα τὰ δοξάζειν, καὶ ἐκείνως ζῆν. οὕτως ἔγωγε οἶμαι, ἂν μᾶλλον πεπονθέναι ἂν δίκαιόν εἶναι, ἢ ζῆν ἐκείνως. καὶ τόδε δὴ ἐννόησον, εἰ πάλιν ὁ τοιοῦτος καταβὰς εἰς τὸν αὐτὸν θρόνον καθίζοιτο, ἆρ' οὐ σκότους ἀπλήστου χοίνικος ὀφθαλμοὺς ἐξαίφνης ἥξειν ἐκ τοῦ ἡλίου; μάλα γε. τὰς δὲ δὴ σκιὰς ἐκείνας πάλιν εἰ δέοι αὐτὸν γνωματεύοντα, διαμιλλᾶσθαι τοῖς ἀεὶ δεσμώταις ἐκείνοις, ἐν ᾧ ἀμβλυώττει πρὶν κατασῆναι τὰ ὄμματα, οὗτος δὲ ὁ χρόνος μὴ πάνυ ὀλίγος εἴη ἂν συνηθείας, ἆρ' οὐ γέλωτ' ἂν παρέχοι; καὶ λέγοιτο ἂν περὶ αὐτοῦ, ὡς ἀναβὰς ἄνω διεφθαρμένος ἥκει τὰ ὄμματα, καὶ ὅτι οὐκ ἄξιον οὐδὲ πειρᾶσθαι ἄνω ἰέναι, καὶ τὸν ὁπηχειροῦντα λύειν τε καὶ ἀνάγειν, εἴπως ἐν ταῖς χερσὶ δυνατὸν λαβεῖν, καὶ ἀποκτεινύναι ἂν σφόδρα. ταῦτ' οὖν πᾶν τὴν εἰκόνα προσαπτέον ἅπασαν, ὡς ἀληθὲς τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοις, ἢ μὲν δι' ὄψεως φαινομένην ἕδραν, τὴν τοῦ δεσμωτηρίου οἰκησιν ἀφομοιοῦν. τὸ δὲ τὴν πυρὸς ἐν αὐτῇ φῶς, τὴν τοῦ ἡλίου δυνάμιν, τὴν δὲ ἄνω ἀνάβασιν, καὶ θέαν

& quidvis potiùs perpeti, quàm illa opinari, eoque modo vivere. Sic & ego quidvis potiùs susceptur͂ arbitror, ut perpetiat, quàm illo modo vitã ducere. Cæterùm & hoc expẽde, si talis rursum in idem antrum descenderit, ac consederit in eodem loco ac sede, in qua antè, an non repentè ex sole veniens, oculos tenebris repletos habiturus est? per omnem modum. Sin autẽ umbras illas eum discernentem contendere oporteat cum illis, qui semper vincti sunt, idque eo tempore, quo oculi cæcutiunt, antè quàm illi compositi, & acie sint præditi: an nõ hocce tẽpus, si admodum exiguum fuerit, & minus quàm consuetudo ferat, risum concitabit, decq; eo dicatur, ipsũ oculis corruptum, posteaquam ad superos ascendit, venire, & non esse operæpretium, neq; id operam dandam ullo modo, ut ab inferis quis conetur ad superos ascendere, eumque qui vinctum aliquem solvere, & sursum adducere annitatur, si quidem ptehendi poterint in actu, confestim occidere. Omninò profectò occidendus ille sit. Hæc igitur imago universa abhibenda est, quàm sincerè vereq; iis, quæ dicta sunt. Sedem quidẽ & fundamenti, quod per visum conspicuum est, carceris habitationi si compararis. Ignis verò, quod in ea est, lumen solis potentiæ, ascensum item ad superna, & spec-

culum eorum, quæ ſuperna ſunt aſcenſum animi ad locum, qui intelligentia percipitur, ſi itidem finxeris, à vero non aberrabis. Hæc autem honeſti forma, quæ & vix videri poteſt, in eo, quod animo cognoſcitur, hoc pacto vltima eſſe videtur. Quod ſi autẽ oculis comprehendatur, ratione colligendum eſt, eam omnibus omnium tum rectorum tum honeſtorum cauſſam eſſe. quippe quę in loco viſibili lumen, ejuſque dominum peperertit. Et in eo, quod mente & cogitatione complecti poſſumus, ipſa domina eſt, quæ veritatem mentemq; exhibeat. Hancque cernere oportere eum, qui vel publicè vel privatim prudenter & cum mente officium ſuum facturus eſt. Iam ſi hoc opus eſt bonæ inſtitutionis adoleſcentię, apprehendenda etiam eſt Philoſophia. Illis autem, quæ nunc videntur multis mortalium in primis ſtudio & laboribus acquirẽda, ſuas res habere jubendum eſſe, tanquam non habentibus vllum, quod quidem probari mereatur, ad felicitatem momentum.

περὶ ἄνω τὴν εἰς τὸν νοητὸν τόπον τῆς ψυχῆς ἄνοδον τιθεὶς, οὐχ ἁμαρτήσῃ τῆς ἀληθείας. αὐτὴ δὲ σοι ἔτω φαίνεται, ἐν τῷ γνωσθῆ τελευταίως ἢ τῷ ἀγαθοῦ ἰδέα καὶ μόγις ὁρᾶσθαι. ὀφθεῖσα δὲ συλλογιστέα ἐστὶν, ὡς ἄρα αὕτη πάντων ἐστὶν ὀρθῶν τε καὶ καλῶν αἰτία. ἔν τε ὁρατῷ φῶς, καὶ τοῦ τούτου κύριον τεκοῦσα. ἔν τε τῷ νοητῷ, αὐτὴ κυρία ἀληθείας τε νοῦν παρεχομένη, καὶ ὅτι δεῖ ταύτην ἰδεῖν τὸν μέλλοντα ἐμφρόνως πράξειν, ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ. Εἰ δὲ τοῦτο ἔργον ἐστὶ τῆς παιδείας, ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ φιλοσοφίας. τοῖς δὲ νῦν δοκοῦσιν ἐπὶ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ἀφῆσθαι ὡς οὐδεμίαν ἐχόντων εἰς εὐδαιμονίαν ῥοπὴν ἀξιόλογον.

CAP. XVI.

QVare ſi hæc vera ſunt de illis tale quid cogitandũ & expendendũ eſt. Inſtitutionẽ non eſſe talẽ, qualem eam nonnulli pronunciant. Ajunt autem ſe animo indituros eam, cùm ſcie-

Κεφ. ις.

ἔτι τοίνυν εἰ ταῦτα ἀληθῆ δεῖ τοῖσιν περὶ αὐτῆς τοιόνδε τι. τὴν παιδείαν οὐχ οἷόν τινες ἐπαγγελλόμενοι φασὶν εἶναι, τοιαύτην καὶ εἶναι. φασὶ δέ που οὐκ ἐνοῦσαν ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης

μὴς ἐντιθέναι, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες. ὁ δὲ λόγος σημαίνει ταύτην ἐνοῦσαν ἑκάστῳ δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ τὸ ὄργανον ὃ καλαμωθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως, ἢ ξὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φαεινὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω ξὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιακτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὂν, καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη. τοῦτο δ' εἶναι φαμὲν τ' ἀγαθόν. τούτου τοίνυν αὐτῇ τέχνη ἂν εἴη ἡ περιαγωγῆς. τίνα τρόπον; ὡς ῥᾷστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τὸ ἐμποιῆσαι αὐτῇ τὸ ὁρᾶν, ἀλλ' ὡς ἔχοντι μὲν αὐτὸ, οὐκ ὀρθῶς δὲ στρεφομένῃ, οὐδὲ βλέποντι, οἷ ἔδει τοῦτο διαμηχανήσασθαι. αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς, κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος. τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον, ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσί τε καὶ ἀσκήσεσιν. ἡ δὲ τοῦ φρονῆσαι, παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει. ὡς ἔοικεν ἕξει, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν. τοῦτο δὲ τῆς περιαγωγῆς, χρήσιμόν τε καὶ φέλιμον καὶ ἄχρηστον αὖ καὶ βλαβερὸν γίγνεσθαι. ἢ οὔπω ἐννενόηκας τὸν λεγόμε-

tia non insit, quemadmodum si cæcis oculis visum imponerent. Præsens verò oratio hanc cujusque animo inesse vim potentiamq; significat, & instrumentum, quo quisque addiscit, veluti si oculus non valeret aliter, nisi cum universo corpore sese ex loco obscuro ad id, quod clarum lucidumque est, vertere: ita cum universa anima ab ipsa generatione velpotiùs ortu circumagendum esse, donec ad id, quod est, atque ad ejus, quod est illustrissimum valeat contemplans tolerare. Hoc autem bonum honestumque esse dicimus. Hoc igitur illius ars fuerit animi circumactionis. Quonammodo? ut quàm facillimè simul expeditissimeq; convertatur, non ut illi visum indat, sed ut illo prædito, nec interim rectè verso neque cernenti, quæ decebat videre, omnibus rationibus ac modis contendet. Reliquæ igitur, quæ animi vocantur virtutes, propè accedere videntur ad corporis virtutes. Nam cùm revera priùs non insint in animo, posteà consuetudine & exercitatione cõparantur & induntur. Illa autem virtus, quæ prudentia vel sapientia dicitur, præ omnibus maximè, uti videtur, divina est, quod vim quidem nunquã amittit. Ab ipsa verò circumductione utile & conducibile, rursumque inutile & noxium exsistit. An nondum expendisti animulam eorum, qui dicun-

tur quidem mali, sed tamen sapientũ, quàm ea acriter videat, quamque acutè perspiciat omnia, ad quę fuerit conversa, tanquam quæ malo hebetique visu nullo modo prædita: sed malitiæ servire coacta sit, ut quantò cernat acutiùs, tantò plura mala faciat? Quod si ab pueritia starim illud de tali natura ac ingenio radicitùs recisum fuerit, & circuncidantur etiam illa, quæ nativitatis sunt cognata ceu laminas plumbeas, quæ commessationibus, & id genus aliis voluptatibus ac edacitatibus deliciisque si agnatæ fuerint, ad inferna animi obtutum convertunt & deprimunt. Iam si ab illis recedens animus convertatur ad ea, quæ vera sunt, & hæc ipsa animula eorundem hominum illa acutissimè intuebitur & distinguet, quemadmodũ & illa, ad quæ nunc conversa est. Nunc igitur, quando huc venimus, qualenam etiam sit philosophiæ opus & quàm efficax res, apparet, quantoque in pretio habenda sit, hinc omninò perspicuum exsistit. Nam avellere ortum & generationẽ ab animo, & perpurgare eam vim, quæ in illo potest ratiocinari, philosophiæ maximè cõpetit. Hic igitur vitæ modus optimus est, ut justitiã & universam virtutem exerceamus, & moriendo, hoc est, mortẽ meditando vivamus. Hunc ergo modũ sequemur, si felicitatem verè cõsequi cupiamus.

τῶν μὲν πονηρῶν, σοφῶν δὲ ὡς δεινὰ μὲν βλέπει τὸ ψυχάριον καὶ ὀξέως διορᾷ πάντα, ἐφ' ἃ τέτραπται, ὡς οὐ φαύλῳ ἔχον τὸ ὄψιν, κακίᾳ δὲ ἀναγκασμένον ὑπηρετεῖν, ὥστε ὅσῳ ἂν ὀξύτερον βλέπῃ, τοσούτῳ πλείω κακὰ ἐξεργαζόμενον; τοῦτο μὲν τοι τὸ τῆς τοιαύτης φύσεως, εἰ ἐκ παιδὸς εὐθὺς κοπτόμενον περιεκόπτε τὰς δ' ἡμέτερας ξυγγενείας, ὥσπερ μολυβδίδας, αἳ δὴ ἐδωδαῖς τε καὶ τοιούτοις ἡδοναῖς τε καὶ λιχρείαις προσφυεῖς γιγνόμεναι, περὶ τὰ κάτω τρέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὄψιν. ὧν εἰ ἀπαλλαγὲν περιεῖρέφετο εἰς ἀληθῆ, καὶ ἐκεῖνα ἂν τὸ αὐτὸ τοῦτο τῇ αὐτῇ ἀνθρώπων ὀξύτατα ἐώρα, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἃ νῦν τέτραπται. Νῦν οὖν δὴ ὁπότε ἐνταῦθα γεγόναμεν, καὶ τὸ τῆς φιλοσοφίας ἔργον, ὁποῖόν ἐστι, φαίνεται, καὶ ὡς ἔστι τίμιον, αὐτόθεν ἐστὶ καταφανὲς. τὸ γὰρ περιαιρεῖν τὴν γένεσιν ἀπὸ τῆς ψυχῆς, καὶ ἐκκαθαίρειν τὴν λογιζομένην δυναμένην αὐτῆς ἐνέργειαν, μάλιστα αὐτῇ προσήκει. οὗτος οὖν ἄριστος ζόφος τὸν βίον τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἀσκοῦντας, ἐζῆν τεθνάναι. τοῦτο οὖν ἐπόμεθα, εἰ βουλοίμεθα ὄντως εὐδαιμονῆσαι.

Κεφ.

Κεφ. ιζ.

Ει δ' δεῖ καὶ ἀπὸ τῶν παλαιῶν λόγων, καὶ τῶν μύθων τῶν ἱερῶν τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν Πυθαγορείων ὑπομιμνήσαι τοὺς ἀκούοντας ὅτι τὴν αὐτὴν παραίνεσιν, ἀρχώμεθα καὶ τούτου ἐντεῦθεν. ὀρθῶς λέγονται οἱ μηδενὸς δεόμενοι, εὐδαίμονες εἶναι, καὶ ὡς τῶν ἀπεράντους ἐχόντων τὰς ἐπιθυμίας, δύσβιος ὁ βίος. οὐ γάρ τοι θνητοί ἐσμεν, εἰ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ἀληθῆ ἐν τοῖς δὲ λέγει, λέγων,

Τίς δ' οἶδεν εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι κατθανεῖν,
Τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν;

Καὶ ἡμεῖς τῷ ὄντι τεθνάμεν. καὶ τὸ μὲν σῶμα ἔστιν ἡμῶν σῆμα. τῆς δὲ ψυχῆς τοῦτο, ἐν ᾧ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσὶ, τυγχάνει ὄν, οἷον ἀναπείθεσθαι καὶ μεταπίπτειν ἄνω καὶ κάτω. καὶ τοῦτο ἆρα τὸν μυθολογοῦντα κομψὸς ἀνὴρ ἴσως Σικελικός τις ἢ Ἰταλικὸς παράγων τῷ ὀνόματι, ἀπὸ τοῦ πιθανόν τε καὶ πειστὸν, εἰκότως πίθον τοὺς δὲ ἀνοήτους, ἀμυήτους. τῆς δ' ἀνοήτων τοῦτο δὴ ψυχῆς, οὗ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσὶ, τὸ ἀπόλαστον ἀμφὶ, καὶ οὐ σωφρο-

CAP. XVII.

Quod si autem & ab priscis tum sermonibus, tum etiam fabulis sacris cùm aliorum, tum etiam Pythagoricorum auditores commonefaciendi & hortandi sunt ad easdem præceptiones, & hanc nem inde recipiamus. Recte dicuntur, qui nullius indigent, felices & beati esse, & illorum, qui cupiditates habent inexplebiles, gravem esse vitam. Neq; enim admirer profectò, si illis versibus EUripides vera esse ait, inquiens,

Quis novit, utrum vivere, mori sit: mori
Rursum, ingredi vitam?

Et nos revera mortui sumus. Ac corpus quidem nostrum sepulchrum est. Atque illa animi pars, in qua cupiditates sunt, eodem planè modo se habet, ac persuaderi simul, & recidere sursum & deorsum. Atq; hoc vir quidam cõmodus & scitus, Siculus fortasse aut Italicus, ex illo hominum genere, qui fabulas concinnant, hanc animi partẽ adducens, ad nomen propter suasionẽ & credulitatem (quod πιθανὸν & πειστὸν Græcè dicitur) vocavit πίθον, id est, dolium, quòd persuasioni facilè aures præbent: insensatos verò, (ἀνοήτους) vocavit ἀμυήτους, id est, à sacris alienos & non initiatos. Horum verò profanorum partem illam animi, in qua sunt cupiditates, quæq; intemperans & incontinens est, & minimè so-

lida, assimilabat propter inexplebilē & insatiabilem cupiditatē dolio pertuso. Contrarium aūt hic plerisq; mortalib⁹ ostendit, ut eorum, qui apud inferos sunt, id, quod non videtur, dicens, hi profani homines sint miserrimi, atque aquam ferant pertuso in dolio, vel alio istiusmodi pertuso cribro. Enimvero cribrum, inquit quemadmodum dicebat is, qui ad me dicere solebat, animum esse. Animum autem insensatorum cribro assimilabat, quasi perforatum, utpote qui propter incredulitatem & oblivionem continere non valeat. Hęc omninò quidem alicui penè absurda sunt interim quod volo tibi ostendere, demonstrant evidentissimè, quemadmodum transferendum sit vitę institutum, quod inexplebiliter & intemperanter se habet, in rationē vitæ, quæ moderata & decens, præsentibúsque semper satis superque contēta est & persuadendum est beatiores esse temperantes intemperantibus. Agedum igitur & aliam dicam imaginem ex eodem, quo superior fuit prompta imago, gymnasio. Nam expende, num idem de utriusque vita, sobrii scilicet alicujus hominis, & intemperantis nepotis sentias, veluti exempli gratia, si duobus viris singulis multa essent dolia, & alteri quidem integra et incolumia ac plena essent, hoc vino, aliud melle, illud lacte, aliaque

νὸν, ὡς τετρημένος εἴη σῖθος, ἀεὶ τὴν ἀποπλησίαν ἀπεικάσας. τοὐναντίον δὴ οὗτος τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ἐνδείκνυται, ὡς ἄρα ἐν ᾅδου τὸ ἀειδὲς δὴ λέγων, οὗτοι ἀθλιώτατοί εἰσιν οἱ ἀμύητοι, καὶ φορεῖν εἰς τετρημένον σῖθον ὕδωρ, ἑτέρῳ τοιούτῳ τετρημένῳ κοσκίνῳ. τὸ δὲ κόσκινον ἄρα λέγει, ὡς ἔφη ὁ πρὸς ἐμὲ λέγων τὴν ψυχὴν εἶναι. τὴν δὲ ψυχὴν κοσκίνῳ ἀπεικάσας τὴν τῶν ἀνοήτων, ὡς τετρημένην, ἅ τε οὐ δυναμένην σῴζειν διὰ ἀπιστίαν τε καὶ λήθην. ταῦτα ἴσως μὲν ὄζειν ὑπὸ τι ἄτοπα. ἄλλοι μὲν, ὃ ἐγὼ βούλομαί σοι ἐνδεῖξαθαι, ὡς χρὴ μεταθέσθαι ἀπὸ τοῦ ἀπλήστως καὶ ἀκολάστως ἔχοντος βίου ἐπὶ τὸν κοσμίως, καὶ τοῖς ἀεὶ παροῦσιν ἱκανῶς, καὶ ἐξαρκούντως ἔχοντα βίῳ, καὶ πείθεσθαι σώφροσι μᾶλλον ἢ ἀκολάστοις εἶναι τοὺς κοσμίους τοῦ ἀκολάστου. φέρε δὴ οὖν καὶ ἄλλην εἰκόνα εἴπω ἐκ τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου τῆς νῦν. σκόπει γὰρ εἰ ταὐτὸν δοκεῖ περὶ τοῦ βίου κελεύειν τὸν τοῦ σώφρονος καὶ τοῦ ἀκολάστου, οἷον εἰ δυοῖν ἀνδράσιν ἑκατέροις σῖθοι πολλοὶ εἶεν. καὶ τοῦ μὲν ἑτέρου ὑγιεῖς καὶ πλήρεις, ὁ μὲν οἶνου, ὁ δὲ μέλιτος, ὁ δὲ γάλακτος, καὶ ἄλλοι

λοι

λοι πολλοὶ πολλῶν ὑγρῶν. ὑγρὰ δὲ ἐστὶν εὐχερῶς ἢ χαλεπῶς ἐκπορίζόμενα τούτων ἐστίν, ἢ μὴ πολλῶν πόνων καὶ χαλεπῶν ἀντροεικόμενα. ὁ μὲν οὖν ἕτερος πληρωσάμενος μὴ οὔτε ἐπιχεῖν, μηδὲ περιαιρεῖσθαι, ἀλλὰ ἡσυχίαν τοῖς πόνοις ἄγει. τῷ δὲ ἑτέρῳ τὰ μὲν ὑγρὰ ὡσαύτως ἔχει ἐκείνῳ, δύνατα μὲν παρίζεσθαι, χαλεπὰ δέ, τὰ δὲ ἀγγεῖα διαπεπωκότα καὶ σαθρὰ ἐστὶν, ἀναγκάζοιτο δ' ἂν ἀεὶ τὰ ὑγρὰ καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀναπλάττειν αὐτά, ἢ τὰς ἐχούσας λυπεῖσθαι λύπας. ἆρα τοιοῦτον ὄντος τοῦ βίου, οὐκ ἔστι εὐδαιμονέστερος ὁ τοῦ κοσμίου, ἢ τοῦ ἀκολάστου. Ὁ μὲν γὰρ ὡς πλεῖστον ἐπιῤῥεῖν ἔχει τὸ εὐδαίμονον, ἐν ᾧ πολλὴ ἀνάγκη καὶ τὸ ἀπὸν εἶναι, καὶ μεγάλ' ἄττα τὰ ζημίαν εἶναι ταῖς ἐκροαῖς. ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ χαραδρεοῦ τινα βίον διαζῆν. ὁ δὲ πεπληρωμένος εἰσάπαξ τὰ οἰκεῖα ἀγαθὰ αὐτάρκης ἀεὶ διαμένει, πάντα τὸν χρόνον. καὶ τοιαύτη μέν ἐστιν ἡ ἀρχαιοτέρα παράκλησις ἐπὶ τὴν τῆς ἀρετῆς ἐπιτήδευσιν.

multa multis aliis liquidis humoribus. Cujusque autem ex hisce dolii rari & difficiles invenitu sint liquidi humores multisque & magnis laboribus comparabiles. Cæterùm virorũ alter postquam illa implevit, nequaquam super infundat, nec illorum ullam amplius curam, sed illorum quidẽ causa quietem agat. At reci verò illi humores, ut & ipsi quidem parabiles esse poterunt, sed tamen difficiles, quòd vasa perforata & putrefacta sint, semperque tam nectu, quàm interdiu dolia ipsa implere cogatur, vel extremis doloribus ac malis discrucietur. Itaque cùm talis utriusq; vita sit, an non felicior beatiorque vita ejus fuerit, qui moderatus & temperans est eo, qui immoderatus est juxta ac incontinens? Etenim cui quàm plurimùm influit, habet id, quod beatum est, in quo in primis necesse est, viram etiam esse minimè vitalem, & perquàm magna foramina effluxionibus patere. quod nihil aliud est, quàm vitam aliquam Charadrii, hoc est, voraginis cujuspiam ducere, quæ nunquam expletur, quantumvis multum influat. At ille semel repletus propriis bonis semper permanet per omnem vitam sua sorte contentus. Talis est etiam hæc majoribus cõvenens addecensque ad virtutis studium adhortatio.

CAP.

CAP. XVIII.

HUic autem cognata est & alia accessio, quæ juxta rectā rationem ab iis, quæ manifestè in corpore apparent, ad ea, quæ sunt animi tum bona tum mala, transit, & ab malis quidem separat, & ab iis, quæ turpia sunt, abducit & quasi alienat nostram electionē ac voluntatem. Adhæc omni studio ac conatu hortatur, ut quæ honesta sunt amplectamur, nostrumque animum & cogitationem quocumque modo ad studia honestatis convertamus familiarémque reddamus. ut si, exempli gratia, corporis affectiones perpessionesque fugiendæ sunt, ut & morbi: multo nimirum prius utique, quæ animi sunt affectiones, fugiendæ erunt. Injustitia animi morbus existens res est, quæ habēti videri nequit. Et si corpus justa sua proportione cōstans perfruatur nostra animi perfectione, quum illud, quo vivimus, vitiosè se habeat secumque dissideat, nec bene instituī vita nullo modo potest. Transeamus autem etiam ad altera eodem modo. Quemadmodum enim corpora nostra ordine ornatuq; prædita, hoc est, officium suum facientia, optimè sese habent, contrà autem disturbata & officio non fungētia pessimè affecta sunt: ita animus quoq; turbatus & officio non fungens malè habebit: contra preclarè constitutus erit, cum

Κεφ. ιη.

ΤΑΥ'τη δ' ὅτι συγγενὴς ἑτέρα λῆψίς ἐστιν, ἥτις καὶ ἀναλογίαν ἔχει πρὸς τὰ ἐν τοῖς σώμασι φαινομένων ἐναργῶν, ἐπὶ τὰ τῆς ψυχῆς μεταβαίνουσα καλά τε καὶ ἀγαθά, καὶ τῆς μὲν κακῶν χωρίζουσα καὶ πρὸς τὰ ἐναντία ἀλλοτριοῦσα τὴν προαίρεσιν ἡμῶν, τῆς δὲ ἀγαθῶν ἀντιλαμβάνεσθαι πάσῃ δυνάμει παρασκευάζουσα, καὶ πρὸς τὰ καλὰ οἰκειοῦσα ἡμῶν τὴν διάνοιαν ὡς ἔπεστι τρόπου, οἷον εἰ τὰ μὲν παθήματα τὰ σώματος φυλακὴ καὶ τὰ νοσήματα, πολὺ δήπου πρότερον τὰ τῆς ψυχῆς· ἡ ἀδικία γὰρ οὖσα τῆς ψυχῆς ἀφύσικόν ἐστι τῇ ἕξει. καὶ εἰ μὴ τὸ σῶμα συμμέτρως διακείμενον ἀπολαύσειν ἡμᾶς τὴν τελειότητα τῆς ψυχῆς, ὅταν ἐκεῖνο, ᾧ ζῶμεν, πλημμελῶς ἔχῃ, καὶ στασιάζῃ πρὸς ἑαυτό, οὐκ ἔνεστιν ὀρθῶς διαβιῶναι. μετίωμεν δὲ ἐπὶ θάτερα κατ' αὐτὸν τρόπον. ὥσπερ γὰρ τάξεως καὶ κόσμου τὰ ἡμέτερα σώματα τυγχάνει χρήσαντα, ἀταξίας δὲ μοχθηρᾶς, ἐάν τε καὶ ἡ ψυχὴ ἀταξίας μὲν τυχοῦσα ἔσται πονηρά. χρηστὴ δὲ ἡ τάξεως καὶ κόσμου τινὸς ἐπιλαβοῦσα. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ σώματός ὁρωμεν ὅτι τοῦ

ση

ἐκ τῆς τάξεώς τε καὶ κόσμου γιγνομένη, ὑγίεια, ἰσχύς. ἐπὶ δὲ αὖ τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ ἐγγιγνομένου ἐκ τῆς τάξεως, καὶ τοῦ κόσμου νομοθέτου ἡ καὶ νόμος ὄνομα κεῖται. ὥσπερ γὰρ ὅτι ταῖς τοῦ σώματος πάξεσι τὸ ὑγιεινὸν ἀποδίδομεν, ἐξ οὗ ἐν αὐτοῖς ὑγίεια γίγνεται καὶ ἄλλη ἀρετὴ τοῦ σώματος, οὕτω ὅτι ταῖς τῆς ψυχῆς κοσμήσεσιν ὁ νόμος λέγεται, ὅθεν καὶ νόμιμοι γίγνονται καὶ κόσμιοι. ταῦτα δέ ἐστι δικαιοσύνη τε καὶ σωφροσύνη. οὗτοῦν ἐπιμέλονται, οἷς τι μέλει δ' ἐν αὐτοῖς ψυχῆς, πρὸς ταῦτα βλέποντες, καὶ τοὺς λόγους προσαίσουσι ταῖς ψυχαῖς, οὓς ἂν λέγωσι καὶ πράξεις ἅπασας, καὶ δ' ὅ τι ἂν τι διδῶσι, δώσουσι, καὶ ἐάν τι ἀφαιρῶνται, ἀφαιρήσονται. πρὸς τοῦτο ἀεὶ τὸν νοῦν ἔχοντες, ὅπως ἂν αὐτοῖς δικαιοσύνη μὲν ἐν ταῖς ψυχαῖς γίγνηται, ἀδικία δὲ ἀπαλλάττηται, καὶ ἡ ἄλλη ἀρετὴ ἐγγίγνηται· κακία δὲ ἀπῇ. τί γὰρ ὄφελος σώματί γε κάμνοντι, ἢ μοχθηρῶς διακειμένῳ, ἢ σιτία πολλὰ διδόναι, καὶ τὰ ἡδίστα ἢ ποτά, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν, ὃ μὴ ὄνησαν αὐτούς· ἐπεὶ ὅτι πλέον ἢ τὰ παρόντα κακὰ ἔσται· οὐ λόγος, καὶ ἐλαττόν ἐστι ταῦτα. οὐ γὰρ οἶμαι λυσιτελεῖν μοχθηρίας σώματος ζῆν ἄνθρωπον, ἀνάγ-

ordinis & officii est alicujus particeps. Itaque cùm in corpore tale aliquid accidit, ex ordine & ornatu legitimaque ejus functione nomen exsistit, dicitur-que sanitas & robur. Rursum cùm in animo aliquid exsistit, ex ordine ornatuque nomen impositum est, legales & lex. Quemadmodum enim in ordinatis illis functionibus corporis id, quod salubre est, attribuimus, ex quo in ipso corpore sanitas exsistit, atque alia corporis virtus: sic in animi ornamentis lex dicitur, undeetiam legitimi fiunt & ornati. Hæc autem sunt justitia simul & temperantia. Illi igitur, qui curam habent aliquam animi sui ad hæc respicientes, etiam animis quascumque dicunt orationes omnesque actiones afferent, & si aliquod dederint munus, illud dabunt, & si aliquid auferunt, ablaturi sunt. Ad hoc semper animum intentum habentes, ut illorum justitia quidē in animis hæreat: injustitia verò recedat, aliaque virtus subeat. Malitia autem & vitium sint in malā rem. Quid enim proderit corpori ægro praveque affecto vel cibos multos dare, & jucundissimos vel potus, vel alia, quæcumque eos non juvent? Quandoque maius vel contra minus, juxta æquam rationem ea sunt. Existimo namque homini non expedire, ut vivat corpore pravis humoribus infecto. Nam ita necesse est etiam prave

vivere. Enimverò medici ut plurimũ cupiditates repleri, veluti qui fame premuntur, ut quantum volunt, ciborum capiant, vel qui sitiunt, itidem ad saturitatem bibant, modo quidem sani fuerint, sin autem ægri fuerint, ut uno verbo dicamus, nullo modo quãtum aveant, impleri sinunt. Itidem in rebus animi se res habet, quamdiu illius constitutio prava adeoque insulsa atq; intemperans, injusta & impia est, animus ab cupiditatibus arcendus nec iis permittendus erit, sed ea facienda sunt, quibus ille melior reddatur, nihil enim ipso præstabilius est animo. Itaque arcere est ab iis, quæ desideres punire, pœna affici. Atqui animo satius est nulla pœna affici, quemadmodum plærique autumant, & temperantem moderatumq; esse multis modis melius est eo, qui nullo ornatu nulloque ordine præditus est. Quare omninò ante cõtrarios habitus justitia & temperantia exercenda est. Atq; illud quidem nobis ita se habeat.

καὶ γὰρ οὕτως καὶ ζῆν μοχθηρῶς, οὐκ οὖν καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἀποπιμπλάναι, οἷον πιεῖν τε φαγεῖν, ὅσον βούλεται, ἢ διψῶντα πιεῖν. ὑγιαίνοντα μὲν ἰᾶσιν οἱ ἰατροὶ ὡς τὰ πολλὰ, κάμνοντα δὲ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδέποτε ἐῶσιν ἐμπιπλᾶσθαι ὧν ἐπιθυμεῖ. ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ ψυχὴν ὁ αὐτὸς τρόπος. ἕως μὲν ἂν πονηρὰ ἡ ἀνόητός τε οὖσα καὶ ἀκόλαστος καὶ ἄδικος καὶ ἀνόσιος, εἴργειν αὐτὴν δεῖ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ μὴ ἐπιτρέπειν, ἀλλ' αὐτὰ ποιεῖν ἃ ἂν ποιῶν βελτίων ἔσται. οὐ γὰρ πού αὐτῇ ἄμεινον τῆς ψυχῆς. οὐκοῦν τὸ εἴργειν ἐστὶν ἀφ' ὧν ἐπιθυμεῖ κολάζειν τὸ κολάζεσθαι. καὶ ἄμεινον τῇ ψυχῇ ἀμείνων ἕξις ἡ σωφροσύνη, ὥσπερ οἱ πολλοὶ οἴονται καὶ τὸν κόσμιον εἶναι, καὶ τεταγμένον πρὸς ἀκοσμίαν τε καὶ ἀταξίαν, ὡς ἅπασι δεῖ πρῶτον τὴν δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην ἀσκητέον πρὸ τῶν ἐναντίων ἕξεων. καὶ περὶ μὲν ἡμῶν οὕτως ἐχέτω.

CAP. XIX.

POterit verò etiã aliquis sigillatim ab illis bonis, quæ animi propria sunt, ad suum propositum facientia insuper narrationem instituere, ostendẽs id, quod in ipsis bonis perfectum & felicitatis proprium est. Quanto enim anima corpore præstantior est, tanto

Κεφ. ιθ.

Δύναιτο δ' ἄν τις καὶ ἰδίαν ὑπὸ τοῦτον ἐν τῇ ψυχῇ ἀγαθῶν ἐπεξελθεῖν τῷ προκειμένῳ, δεικνύων αὐτῆς τὸ τέλειον, καὶ κύριον εὐδαιμονίας. ὅσῳ γὰρ ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος προέχει, τοσούτῳ μᾶλ-

μᾶλλον καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν ὑπερέχει. καὶ τὰ μὲν τοῦ σώματος ἴσως εὐτελῆ καὶ ἀφρόντιστα, τὰ δὲ τῆς ψυχῆς τίμια καὶ σεμνά. καὶ τὸ ἀγαθὸν οὖν οὐ τὸ αὐτό ἐστιν, ὅπερ τὸ ἡδύ. ᾧ τε ἀγαθοῦ ἕνεκα πρακτέον τὸ ἡδύ, οὐ τὸ ἀγαθὸν ἕνεκα τοῦ ἡδέος. τὸ ἡδὺ δὲ ἔξεστι τοῦτο, οὗ παρεγενομένου ἡδόμεθα. ἀγαθὸν δὲ, οὗ παρόντος, ἀγαθοὶ ἐσμέν. ἀλλὰ μὴν ἀγαθοί τε ἐσμὲν καὶ ἡμεῖς ᾧ τὰ ἄλλα πάντα, ὅσα ἀγαθά ἐστιν ἀρετῆς τινος παραγομένης. ἀλλὰ μὴν ἡ γε ἀρετὴ ἑκάστου καὶ σκεύους καὶ σώματος καὶ ψυχῆς αὖ καὶ ζώου παντὸς, εἴ τῳ εἰπεῖν καὶ κάλλιστα παραγίγνεται, ἀλλὰ τάξει καὶ ὀρθότητι, καὶ τέχνῃ, ἥ τις ἑκάστῳ παραδίδοται αὐτῆς. τάξις δέ τις τεταγμένου τι καὶ κεκοσμημένον ἐστὶν, ἡ ἀρετὴ ἑκάστου, ὡς φαίη ἄν τις σωφρόνως λογιζόμενος. ἐν ἑκάστῳ γὰρ ὁ ἑκάστου οἰκεῖος ἀγαθὸν παρέχει ἕκαστον τῶν ὄντων. ὅθεν δὴ καὶ ψυχὴ κόσμον ἔχουσα τὸν αὐτῆς, ἀμείνων τῆς ἀκοσμήτου. ἀλλὰ μὴν ἡ γε κόσμιον ἔχουσα, κοσμία. ἡ δὲ κοσμία σώφρων. πᾶσα σώφρων ψυχὴ ἀγαθή. λέγω δὴ οὖν ὅτι εἰ ἡ σώφρων ἀγαθή ἐστιν, ἡ τοὐναντίον τῇ σώφρονι πεπον-

etiam magis animi bona corporis præcellunt. Et corporis quidem facilè, ut vilia, comtemni poterunt: animi verò pretiosa & veneranda erunt. Bonum igitur & honestum cum eo, quod jucundū est, non est idē. Ac boni causa, quę jucunda sunt, nō bona voluptatis caussa facienda. Illud autem jucundū est, quo præsente voluptate afficimur: bonū verò id est, cujus præsentia boni simus. Enim verò boni sumus & nos reliquaq; omnia, quæcumq; bona sūt talia fiunt, virtute aliqua præsente. Cęterùm virtus cujusque rei, & corporis atque animi, itemq; cujusvis animantis non temerè ac fortuitu, pulcherrimeq; adest: sed ordine & recto modo atque arte, quæ singulis ex ipsis rebus tribuitur. virtus igitur cujusque res est ordine constituta atq; ornamentum, uti aliquis prudēter ac moderatè rem reputans dixerit. In unoquoque enim is, qui cujusq; proprius est unūquodque earum rerum, quæ sunt, bonum exhibet. Unde & animus suum ipsius ornamentum habens, præstantior est eo, qui ornatu caret. Quinimò ille, qui mundum habet, ornatus compositusque est. Et qui talis, temperans & modestus est. Moderatus ergo animus bonus est. Itaque confidenter pronuncio, si animus moderatus bonus est, necessariò sequi eum, qui contrario modo affectus est cum moderato cō-

positoq; malum esse. Illum autem esse istum, qui fatuus, imprudens simul & intemperans est, admodū necesse est. Enimverò homo temperans ac prudens tam erga deos, quàm homines, ea faciet, quæ decent. Non enim sapiens fuerit, qui officiū suum non facit; sed faciet, quæ & justa sunt, & diis, quæ sancta. Illū verò, qui justa & sācta facit, justū sanctumq; esse necesse est. Et quidē juxta necesse est quoq; fortem esse. Non. n. prudentis & mēte præditi hominis est, ea, quæ non decēt, non persequi nec fugere: sed res & homines; itē voluptates ac dolores fugere & persequi, ac tolerātem perdurare ubicūq; oportet. Itaq; ante omnia necessarium est eū, qui mēte præditus est, uti exposuimus, justum, fortē & pium perfectè bonum virum esse. Bonum aūt in eo versatur, ut quis benè simul & honestè, quæcumque suscepturus est, faciat. Et quicumque benè facit, beatum juxta ac felicem esse. Malum autem, atque eum, qui prave agit, miserum esse. Hic verò fuerit ille, qui contrario modo affectus est cum mente ac ratione prædito homine, vocaturq; intemperans. Iam si ea vera sunt, ut aliquis volet, uti videtur, felix & beatus esse, ei persequenda est mentis sobrietas & prudētia, atque in ea se exercere debebit: intemperantiam verò fugiet quisq; nostrum, quantum quidem pedibus va-

θῆκ καλή ὄζιν. ἡν δὲ αὕτη, ἡ ἄφρον τε καὶ ἀκόλαστος, πολλὴ ἀνάγκη. καὶ μὴν ὅγε σώφρων τὰ προσήκοντα πράττοι ἂν ἐ περὶ θεὺς καὶ ἀνθρώπους. οὐ γὰρ ἂν σώφρονοῖ τὰ μὴ προσήκοντα πράττων, δίκαια ἂν πράττοι, περὶ δὲ θεὺς ὅσια. ἃ δὲ τὰ δίκαια καὶ ὅσια πράττοιτο, ἀνάγκη δίκαιον καὶ ὅσιον εἶ. καὶ μὲν δὴ ἐ ἀνδρεῖον γε ἀνάγκη. οὐ γὰρ δὴ σώφρονός ἀνδρός ὄζιν, οὔτε διώκειν, οὔτε φεύγειν ἃ μὴ προσήκει, ἀλλὰ δὴ καὶ πράγματα καὶ ἀνθρώπους, ἐ ἡδονὰς, ἐ λύπας φεύγειν καὶ διώκειν, καὶ ὑπομένοντα καρτερεῖν ὅπου δεῖ. ὥστε πάλιν ἀνάγκη τὸν σώφρονα ὥσπερ διήλθομεν, δίκαιον ὄντα ἐ ἀνδρεῖον καὶ ὅσιον, ἀγαθὸν ἄνδρα εἶ τελέως. τὸ δὲ ἀγαθὸν εὖ τε καὶ καλῶς πράττειν ἃ ἂν πράττῃ. τὸν δὲ εὖ πράττοντα, μακάριόν τε καὶ εὐδαίμονα εἶναι. τὸν δὲ πονηρὸν καὶ κακῶς πράττοντα, ἄθλιον. οὗτος δ' ἂν εἴη ὁ ἐναντίως ἔχων πρὸ σώφρονι ὁ ἀκόλαστος. εἰ δὴ ὄζι ταῦτα ἀληθῆ τὸν βουλόμενον, ὡς ἔοικεν, εὐδαίμονα εἶναι, σωφροσύνην μὲν διωκτέον καὶ ἀσκητέον. ἀκολασίαν δὲ φευκτέον, ὡς ἔχει ποδῶν ἕκαστος ἡμῶν, καὶ παρα-

παραπλαίσιον μᾶλλον μὲν μὴ δεῖσθαι τοῦ κολάζεσθαι. εἰ δὲ δεηθῇ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις τῶν οἰκείων ἢ ἰδιωτῶν, ἢ πόλις δεηθείσα δίκῃ καὶ κολάσεως, εἰ μέλλει τὸ δαίμων εἶναι. οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ ὁ σκοπὸς εἶναι πρὸς ὃν βλέποντα δεῖ ζῆν, καὶ πάντα εἰς τοῦτο τὰ αὐτοῦ σωτείνοντα καὶ τῆς πόλεως, ὅπως δικαιοσύνη παρέσται, καὶ σωφροσύνη τῷ μακαρίῳ μέλλοντι ἔσεσθαι. οὕτω πράττειν, οὐκ ἐπιθυμίας ἐῶντα ἀκολάστους εἶναι, καὶ ταῦτα ἐπιχειροῦντα πληροῦν ἀήνυτον κακὸν λῃστοῦ βίον ζῶντα. οὔτε γὰρ ἄν ἄλλῳ ἀνθρώπῳ φροσφιλὴς εἴη ὁ τοιοῦτος, οὔτε θεῷ. κοινωνεῖν γὰρ ἀδύνατος. ὅτῳ γὰρ μὴ ἐνῇ κοινωνία, φιλία οὐκ ἄν εἴη. φασὶ δὲ οἱ σοφοὶ τὸν οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους τὴν κοινωνίαν συνέχειν, καὶ φιλίαν καὶ κοσμιότητα καὶ σωφροσύνην καὶ δικαιότητα, καὶ τὸ ὅλον τοῦτο δι' ταῦτα κόσμον καλοῦσιν, οὐκ ἀκοσμίαν, οὐδὲ ἀκολασίαν. ἃ δὲ μὴ προσέχουσι τούτοις λέληθεν, ὅτι ἡ ἰσότης ἡ γεωμετρικὴ καὶ ἐν θεοῖς καὶ ἐν ἀνθρώποις μέγα δύνασθαι. δεῖ δὲ πλεονεξίαν οἴονται

leat, atq; hoc opera danda quàm maximè, ne quo modo corripi pœnaque affici cogatur. Quod si autem necessitas exigat, ut ipse, vel ex domesticis quispiam alius, vel ex privatis aut civitas castigetur, imponenda pœna erit, & supplicium exigendum, modo felix & beatus futurus sit. Hic mihi quidem scopus esse videtur, ad quem in vita respiciendum sit, suaque omnia eò dirigenda in urbe, ut justitia adsit, & temperantia ei, qui beatus futurus est, ita agēdum esse, non ut permittat, quo cupiditates intemperantes sint. Atque hæc dum conatur & in manus sumit, ut compleat inefficax malum, latronum ritu vitam transigit. Neque enim cuiquam homini talis aliquis charus amatusque erit, neque ipsi Deo. Quia cōmunicare nullo modo potest. Nam cuicumque nulla est communicatio, cum illo, nec amicitia esse potest. At sapientes dicunt cœlum & terram, deos atque homines communionem continere ac complecti, & amicitiam mundiciemque vel venustatem, temperantiam & justitiam, idque totum ideò mundum vocant, non confusam & indigestam rerum congeriem neq; intemperantiam. Ille verò, qui ad hæc animum non advertit, ignorat æqualitatem Geometricam tam in diis, quàm hominibus plurimum posse. Arbitrātur propter aviditatem, & multa habē-

di ſtudium illam exercendã eſſe: geometriã quippe negligunt. Itaque in genere vita beata ita ſe habet, eamque ſequitur, ut quis mori potiùs eligat, quibus non eſt honeſtè vivendi poteſtas, quàm liberos reliquoſque poſteros in infamiam dejicere, & parentes omneſq; majores dedecore afficere. Ei enim, qui ſuos dedecore afficit, vita vitalis eſſe non debet, ac tali nec hominum quiſquam nec deorum amicus exiſtit neque in terra nec ſubter terram mortuo. Oportet igitur unumquemque, ſi quid aliud etiam exerceat, hoc cum virtute exercere, ſcientem ſi ea abſit, omnes poſſeſsiones & ſtudia turpia ac mala eſſe. Neq; enim divitiæ formam poſſidenti cum ignavia conferunt. Talis quippe alii, nõ ſibi ipſi dives evadit, nec corporis pulchritudo ac robur, ignavo ac malo cùm adſunt, quaſiq; cohabitant, decora eſſe videntur, ſed indecora, quæque reddunt ea habentem magis illuſtrem, timiditatemque palam oſtentant, atq; omnis ſcientia ab juſtitia aliiſq; virtutib⁹ ſegregata nõ ſapiẽtia, ſed neutiquã laudabilis ſolertia eſſe videtur. Quorum cauſſa primũ & ultimum ſempérque omni ſtudio atque alacritate, quàm maximè eniti oportet, ut quis virtutis gloria majores: qui præceſſerunt, ſuperet & à tergo relinquat. Quod ſi hoc non poſsit, ſaltem hoc opera detur, ut ſuas virtutes.

δεῖν ἀσκεῖν. γεωμετρίας γὰρ ἀμελοῦσι. τὸ μὲν οὖν ὅλον τῆς εὐδαίμονος ζωῆς περὶ οὕτως ἔχει. κἂν πείσαι δὲ αὐτὸ τὸ καλῶς αἱρεῖσθαι μᾶλλον τελευτᾶν, οἷς ἐστιν ἐξουσία ζῆν μὴ καλῶς, πρὶν παῖδας τε καὶ ἐκγόνους εἰς ὀνείδη καλάσσασι, καὶ πρὶν τοὺς πατέρας τὸ μὴ πᾶν τὸ πρόσθεν γένος αἰσχῦναι. τῷ γὰρ τοὺς ἀπ' αἰσχίονος βίου τόν ἐστι, καὶ τῷ τοιούτῳ οὔτε τις ἀνθρώπων οὔτε θεῶν φίλος ὑπάρχει, οὔτ' ἐπὶ γῆς, οὔτε ὑπὸ γῆν τελευτήσασι. χρὴ οὖν πάσῃ ἄνδρα, ἐάν τι καὶ ἄλλο ἀσκῇ, μετ' ἀρετῆς ἀσκεῖν, εἰδότα ὅτι τούτου λειπόμενα ἅπαντα καὶ κλήματα καὶ ἐπιπηδεύματα αἰσχρὰ καὶ κακά. οὔτε γὰρ πλοῦτος κάλλος φέρει τῷ κεκτημένῳ μετ' ἀνανδρίας. ἄλλως γὰρ ὁ τοιοῦτος πλουτεῖ καὶ ἰσχὺν ἑαυτῷ. οὔτε σώματος κάλλος καὶ ἰσχὺς δειλῷ καὶ κακῷ ξυμοικεῖν φρίποντα φαίνεται, ἀλλ' ἀπρεπῆ καὶ ἐπιφανέστερον ποιεῖ τὸ ἔχρηα, καὶ ἐκφαίνει τὸ δειλίαν, πᾶσαν τε ἐπιστήμην χωρὶς μὲν δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πανουργίαν ἢ σοφίαν φαίνεσθαι. ὧν ἕνεκα πρῶτον καὶ ὕστατον καὶ ἀεὶ πάντως προθυμίαν πειρᾶσθαι δεῖ ἔχειν, ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερβαλεῖται τις τοὺς πρόσθεν προγόνους εὐκλείᾳ. εἰ δὲ μὴ, ὅ-

πως

πως ἴσον ἀυτὸ κατασήσῃ τὴν αὐτοῦ καλοκαγαθίαν· ἡ μὲν γὰρ ἐν τούτοις νίκη τιμὴν φέρει. ἡ δὲ ἧτα, ἐὰν ἡτᾶταί τις, αἰσχύνην. μάλιστα δ' ἂν νικήσῃ τις ἐν τούτοις, εἰ σωφρονιζόμενος τῇ τῶν προγόνων δόξῃ μὴ καταχρήσαιτο, μηδ' ἀναλώσαι αὐτὴν μάτην καλῶς εἰδώς, ὅτι ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι, οὐκ ἔστιν αἰσχιον, ἢ παρέχειν ἑαυτὸν τιμώμενον μὴ δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ διὰ δόξαν προγόνων. εἶναι μὲν γὰρ πᾶσι γονεῦσιν ἐκγόνοις καλὸς θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπὴς, χρῆσθαι δὲ καὶ χρημάτων καὶ τιμῆς θησαυρῷ, καὶ μὴ τοῖς ἐκγόνοις παραδιδόναι αἰσχρὸν καὶ ἀνανδρον. ὑπαρχὴ δὲ αὐτῷ κτημάτων τε καὶ εὐδοξιῶν. ἀφ' ἑαυτῷ γὰρ ἄρχεσθαι δεῖ πάντων τῆς ἀγαθῶν καὶ τῆς εἰς εὐκλείαν καὶ εὐδαιμονίαν φερόντων. πάλαι γὰρ δὴ τὸ μηδὲν ἄγαν λεγόμενον, καλῶς δοκεῖ λέγεσθαι. τῷ γὰρ ὄντι εὖ λέγεται. ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν ἀνήρτηται πάντα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα ἥκιστα τούτων καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται, ἐξ ὧν ἢ εὖ, ἢ κακῶς πραξάντων πλανᾶσθαι ἀνάγκη κάτω, καὶ κάκιον, τούτῳ δεῖ-

probitatémque cum virtutibus æqualem constituat, quas ab majoribus accipit. Nam in illis victoria honorem affert. At si quis ita vincatur, ut aliquis nobis sit superior, hoc verò pudorem & dedecus generat. Maximè autem superaverit quis in hisce, si ita vitam suam instituerit, ut majorum gloria non abutatur, neque illius umbra frustrà eroget, probè sciens, viro se aliquid esse existimanti nihil turpius esse, quàm seipsum non per se, suamque virtutum respectu, sed propter majorum gloriam honorandum præbere. Honores namq; parentum ex se natis nepotibus præclarus est magnificusque thesaurus, uti verò cùm pecuniarum, tum honorũ thesauro, & non tradere etiam posteris, turpe parumque virile atq; effœminatum est. Laborat autem propriarum possessionum atque optimæ famæ defectu. A se enim incipere debent bona omnia, eaq;, quæ ferunt ad honestam nominis existimationem simul & felicitatem. Enimverò jam olim diverbiũ illud *Nihil nimis*, probè dictum videtur. Revera enim benè dicitur. Nam quicunque mortalium ita se comparavit, ut ab ipso pendeant omnia, quæ ipsi ad beatitudinem conferunt, vel ad hoc proximè accedant; nec ab alijs hominibus pendeat, qui si vel benè vel malè agat, errare coactus fuerit. Atq; illius res hoc nomine optimè

timnè in vita constitutæ sunt. Hic ipse fuerit, qui animo temperans, atq; hic qui fortis, adeoque prudens est. Hic, si contingant pecuniæ & opes ac liberi, atq; illa etiã pereant, proverbio maximè fidem habebit. Nam quia sibi ipsi fidit, nunquãm vel nimis gaudere vel dolere videbitur. Tales autem nos & vitos bonos esse cupimus, nec indignantes nimium, nec metu perterritos, sive in præsentia vel vita decedere, vel aliud quid, quod in rebus humanis usu venire solet, perpeti oporteat. Nam hanc sententiã firmiter retinere oportet, bonum quidẽ virum, quod temperans ac justus sit, felicem beatumq; esse, sive is magnus ac robustus, sive parvus atque imbecillus, sive dives, sive etiam pauper sit. Sin autem Cinyra ac Midæ divitiis magis abundet, sit verò injustus, ille & miserè est & moestè miserèque vitam transigit. &,

Haud eqhidem illum iniquam, vel mente animoq; recordor.

Nec quo tempore virum ullo tempore fluctuan-

inquit poeta, si quidem rectè ait, qui nõ omnia, quæ bona dicuntur, cum justitia administret ac sibi paret. Ac talis hostitus existens propè stare & comminus confligere desideraverit. Injustus verò non audeat videre *eadem sanguinolentam*, nec currendo devicerit *Thracium boream*, neque quicquam ex illis, quæ bona dicuntur, ei unquam obve-

σει παρεσκευάσθαι ζῆν, οὗτος ἐστὶν ὁ σώφρων, καὶ οὗτος ὁ ἀνδρεῖος καὶ φρόνιμος. οὗτος μὲν οὖν ἀγρυπνήσει χρημάτων, καὶ παίδων, καὶ διαφθειρομένων μᾶλλον φείσεται τῆς παρουσίας· οὔτε γὰρ χαίρων οὔτε λυπούμενος ἄγαν φανήσεται διὰ τὸ ἀπὸ τῆς παρουσίας θεῖναι. τοιούτους δὲ ἡμεῖς αἰξιοῦμεν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς εἶναι, οὔτε ἀγανακτοῦντας οὔτε φοβουμένους ἄγαν, εἰ δεῖ τελευτᾶν ἐν τῷ παρόντι, ἢ ἄλλο τι πάσχειν τῶν ἀνθρωπίνων. διατεταμένως δὲ δεῖ ταύτην ἔχειν τὴν δόξαν, ὡς ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ σώφρων ὢν καὶ δίκαιος, εὐδαίμων ἐστὶ καὶ μακάριος, εἴτε μέγας καὶ ἰσχυρὸς, εἴτε μικρὸς καὶ ἀσθενὴς, καὶ εἰ πλουτῇ καὶ μή. εἰ δὲ ἄρα πλουτῇ τῇ Κινύρᾳ τις καὶ Μίδᾳ μᾶλλον, ἂν δὲ ἄδικος, ἀθλίως τε ἐστὶ καὶ ἀναιρῶς ζῇ. καὶ,

Οὔτ' ἂν μνησαίμην,

φησὶν ὁ ποιητὴς, εἴπερ ὀρθῶς λέγει, οὔτε εἰ λόγῳ ἄνδρα τιείμην, ὃς μὴ πάντα τὰ λεγόμενα καλὰ μηδ' ἁγαθοσύνης ἄρατοι καὶ ἐσθλοῦ τυγχάνει· θέμις τοίνυν τοῦτον ὑπερβῆναι τῷ ὕδατι ἰὼ μέλανος, ἄσπαστος δ' ἰών, μήτε τολμᾷ ὁρᾶν φόνον αἱματόεντα, μήτε νικῶν θεὸν Θρήικιον Βορέην. μήτε ἄλλο αὖ μηδὲν τῶν λεγομένων ἀγα-

θῶν

θαν γίγνοιτο σοτέ. τὰ γὰρ ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενα ἀγαθὰ οὐκ ὀρθῶς λέγεται. λέγεται δὲ ὡς ἄριστον μὲν ὑγιαίνειν, δεύτερον δὲ καλλος, τρίτον δὲ πλοῦτος. μυρία δὲ ἄλλα ἀγαθὰ λέγεται. καὶ γὰρ ὀξὺ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν, καὶ σαίνα ὅσα ἕκαστα τοιαῦτα αἰσθήσεων ἡδέως ἔχειν. ἔτι δὲ καὶ τὸ σοφὸν τυραννίδα, ὅτι ἀνθρωπικὸν. καὶ ὅλως τέλος ἁπάσης μεταμελείας, τὸ πάντα ταῦτα κεκτημένον, ἀθάνατον εἶναι δοκεῖν ὅτι τάχιστα. ὁ δὲ ἡμῶν λόγος τὰ ἐναντία λέγει, ὡς ταῦτα ὄντα ξύμπαντα δικαίοις μὲν ἀνδράσιν ἄριστα κτήματα. ἀδίκοις δὲ καὶ κακοῖς ξύμπαντα ἀρχαῖνος ὄντα ὑγιείας. ἔστι δὲ καὶ τὸ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν, καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι, καὶ τὸ παράπαν ζῆν, κάκιστον μὲν καὶ ἐπὶ ξύμπαντα χρόνον ἀθάνατον ὄντα, καὶ κεκτημένον πάντα τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ, πλὴν δικαιοσύνης. ἐν ἀρετῇ δὲ ἁπάσης ἔλαττον δὲ ἀνὴρ ὁλίγιστον ὁ τοιοῦτος χρόνον ὄφελεν ζῆν. λέγω γὰρ δὴ σαφῶς τὰ μὲν καλὰ λεγόμενα ἀγαθὰ τοῖς ἀδίκοις εἶναι, τοῖς δὲ δικαίοις καλὰ τὰ δὲ ἀγαθὰ ἀληθῶς μὲν ἀγαθοῖς ὄντως ἀγαθά. τοῖς δὲ κακοῖς καλὰ. καὶ ὁ μὲν ἄδικος ζῶν εὐδαίμων, ἐὰν ἀίδιος αἰῶνος ζῇ. εἰ δὲ αἰῶνος, καὶ κακῶς. ὥστε καὶ ἀνδρὸς ζῆν, καὶ ὑμφορίως ἑαυτῷ. τὸ γὰρ αὐτὸ ἡδὺς ὄντα καὶ ἄριστον ὑπὸ θεῶν

niet. Quæ enim vulgò bona appellantur, non rectè talia dicuntur. Etenim divinum optimũ esse nobis valere, secundo deinde loco, pulchritudo, tertio divitiæ: infinita verò alia bona dicuntur. Etenim acutè cernere & audire, atque omnibus sensibus ita affectum esse, ut iis cõmodè deatur quæque usui sunt, in ordine bonorũ censentur. Ad hæc verò etiam efficere, ut quis tyrannidẽ exerceat, &, quod volet, faciat. Et finẽ omnis beatitudinis esse perhibẽt, utqui omnia hæc habeat, eũ quàm citissimè immortalẽ exsistere. Mea verò oratio hæc ait, illa omnia justis quidem ac pijs viris, optimas esse possessiones: injustis autem omnes esse pessimas, initio sũpto ab ipsa similitudine. Enimverò cernere atq; audire sensuq; aliquid percipere, & in universum vivere, maximi quidem malũ est, toto tempore immortalẽ esse, ac possidere omnia, quæ dicũtur, bona, excepta justitia omniq; virtute. Minus verò fuerit, si talis quàm minimo tẽpore supervivat. Manifestè dico, ea, quæ « mala dicuntur, injustis bona esse, justis « verò mala. Bona verò, bonis viris vere « bona esse, at malis cõtrà mala. Atq; ille, « qui injustè vivit & eorum habet, necessariò etiam turpiter vivit. Quod si turpiter, ergò etiam malè. Itaque etiã « injucundè vivit, & parum sibi utiliter. « Eandem enim ipsam secundissimam optimámque ab diis vitam dicia[illegible]

verissimè dicimus. Si igitur bona cum vita, quæ secundum virtutem traducitur, maximè cohæret, tùmq; revera bona sunt, & gaudere soli philosophiæ studio conjunctum quadrat, omnium causa oportet hanc vitam eligere eos, qui verè cupiunt felices esse & beati. Quocirca existimo non esse inconcinnum nec inconveniens, hîc etiam exhortationem jam admotam adhibere per certas præceptiones explicationi ejus, quopacto vita sit instituenda, & maximè quę interpretatio indicet hoc, non avulsas esse orationis partes ab ea, quæ tendit ad sapientiæ studium. Cõtinentia enim & contigua sunt omnia inter se mutuò. Iuxta hanc igitur methodum ab pretiosissimis præstantissimisque initium sumimus, primum quemadmodum Deus sit colendus. Ipse verò cultus numinis non est eũ turus, nisi eo, quũ colit, numini, quod colit, si mili. reddito.

βίον λέγεσθαι φαίνονται, ἀληθέστατα ἐροῦμεν. εἰ τοίνυν ἡ τὰ ἀγαθὰ τῇ κατ' ἀρετὴν βίῳ μάλιστα συνήρτηται, & τότε ὄντως ἀγαθὰ ὄντως, καὶ τῇ χαίρειν, τῇ φιλοσοφῶν μόνῳ συναπτέτηται, πάντων ἕνεκα χρὴ τοῦτον τὸν βίον προαιρεῖσθαι τὸν βουλομένους ὄντως εὐδαιμονεῖν. οἶμαι τοίνυν οὐκ ἀνάρμοστον εἶναι ἐνταῦθα τῇ τῶν ὑποθηκῶν προσοπτικῶς πως συναγαγόντας εἰς τὴν ὑφήγησιν, τὸ πῶς δεῖ βιοῦν. & μάλιστα ἐμφαίνουσαν τοῦτο, ὡς οὐκ ἀπίασας τὰ τῆς λόγου τῆς καὶ φιλοσοφίας μέρη. συνεχῆ δ' ὄντα πάντα πρὸς ἄλληλα. καὶ δὴ καὶ τοῦτο οὖν τὴν μέθοδον ὑποτιθέμεθα τιμιωτάτων ἀρχόμενα πρῶτον, ὡς δεῖ θεοσέβειαν ἀσκεῖν. αὐτὸ δὲ οὐκ ἂν παραγένοιτο, εἰ μὴ τις ἀφομοιώσεις τῷ θεραπευομένῳ τὸ θεραπεῦον.

CAP. XX.

ΚΕΦ. κ.

CAeterum hanc similitudinem & parilitatem haud aliâ æquè ulla res præbet, quàm Philosophia. Imò maximi sanè faciendum sit ab mentiendo esse alienum. Ut enim quis se esse profiteatur veracem, tum in deos juxta divinam veritatem, tum in homines juxta humanã, præst nobis omnia tum divina tum humana bona.

Τὴν δὲ ὁμοιότητα ταύτην οὐκ ἄλλη τις, ἢ φιλοσοφία παρέχει. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀψευδείας δεῖ περὶ παντὸς ποιεῖσθαι. τὸ γὰρ ἀληθεύειν & πρὸς θεοὺς καὶ τὴν θείαν ἀλήθειαν, καὶ πρὸς ἀνθρώπους κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην, ἡγεῖται ἡμῖν πάντων τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν.

θεῶν. τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς ἀληθείας μέρος ἐστὶ φιλοσοφίας αὐτῆς παραγενέσθαι μοῖρα. ὁ δὲ φιλαλήθεις μάλιστα τῶν ἀληθείας ἐστὶν ὁ φιλόσοφος. ἔτι τοίνυν φημὶ νόμου τὴν δύναμιν καὶ ἐν μέσῳ ἐπιτάττοντος προσήκειν, καὶ ὡς χρὴ τοῦτον αὐτὸν δεῖ. ταῦτα δὲ οὐκ ἔστιν μαθεῖν, ἢ ἀρετὴν κτώμενον, πρὸς τὴν δύναμιν, καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἡμῶν ἀναφέροντα. ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς ἐπιτήδευσις ἐστὶ φιλοσοφίας παραγύμνασις. ἔστιν οὖν πρὸς ταῦτα κεχρημένον δεῖ φιλοσοφίᾳ. ἔτι τοίνυν εἰδέναι δεῖ πάντας τοὺς ἀνθρώπους ὁμαλῶς ἔχειν. ἵνα δὲ οὐκ ἀπατηθείς τις δόξειεν, μὴ τὸν πάσαν προσήκοντος διαλογισμὸν ἐπὶ πᾶσαν τῶν πράξεων ἐπιτιθέμενος τὴν ἀξίαν τε καὶ διαφορὰν ἑκάστου καὶ ἀνθρώπων, καὶ δυνάμεως ἑκάστου, καὶ τὰς φύσεις ἑκάστων, καὶ τὰς τῆς ψυχῆς δυνάμεις, καὶ πάντα ἀπὸ τούτων τὰ τοιαῦτα συναιρούσης λόγου. ἀλλὰ μὴν ἀκατονόητόν ἐστιν χωρὶς φιλοσοφίας παραγενέσθαι. τῶν τοίνυν ὄντων χρήσιμος ἐστὶν ἡ φιλοσοφία. δεῖ δὲ καὶ τοὺς θεοσεβεῖς καὶ ἀνθρώπους πάντας ἐπιζητεῖν ἀπὸ τῆς ἀνθρώπου φερομένης ὁδοῦ. ἐξαίρετον χειροῦσθαι τὴν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τοῦ θεοῦ φερομένην, καὶ ἀνθρώπους ἀνομίας,

Cùm autem veritas talis sit, ea tantùm modò philosophiæ præsidio nobis cõtingit. Soli quippe Philosophi veritatis cupidissimi spectatores sunt. Proinde vim cujusque legis, & quemadmodũ iis vtendum sit, quemq; scire oportet. Hæc autem perdiscinon possunt, nisi abiis, qui virtutem colunt, adæquatum vim, tum nostram legũ referimus. Porrò virtutis studium & exercitatio sapientiæ studio comparatur. Itaque & ad hanc ipsam Philosophia dux est. Ad hæc sciendum est, quopacto cum hominibus congredi deinduas ac vivendum sit. Hoc autem nemo rectè queat, qui non diligenter in omnibus actionibus, eius attingens enumerationem defensionemq; cum dignitatem, tum etiam confusionem consideraverit. Qui noritq; possit omnium hominũ mores singulorumq; naturas, atque animi potentias ac rationes, secundum hæc omnia conjuncta judicio discernere. Atqui horum quidem nullum absque sapientiæ studio assequi cõparatúsque. Atque horum causa utilis quo utilis fuerit Philosophia. Quod si verò etiam homines instar belluarum immanes, fortitudinis lex quasi certamine vincere atque expugnare præcipit & admonet, iramq; ferasq; maximè noxias mansuefacere & subigere, tum ad pericula prompti animosq; adeundo, cogit ad sustinendũ assuefacere,

videamus etiã ecquę nos scientia aut vis ad ea aptos & idoneos reddat. Cernè nullam aliam, ut ego quidem iudi-co, reperiemus, quàm solam Philoso-phiã. Ea enim méditatur, atq; omnes nervos in hoc intendit; ut tolerans sit ac mortẽ contemnat, item ut omnem vitam temperantiam exercear, & ad labores generosè hortatur, voluptates verò prorsus negligit. Hæc igitur sola manibus extensis apprehendenda est iis, qui omnium divinorum humanorumque bonorum participes esse volũt. Nam ut simpliciter loquamur, quodcunque quis volet actione ipsa effectum dare ad præstantissimum finem, vel ad sapientiam, vel fortitudinẽ, vel facundiam, vel ad virtutem sive universam, seu aliquam illius partem; ex hisce facile esse efficere, ac primum quidem cuiusq; oportere. Atq; hoc quidem fortunæ datum, partim collatum esse jam ipsi homini, partim verò ejus esse generis, ut homo bonorum honestorumque cupidus fiat, ad hæc laboris amans, & maturrimè quæsque summo dilucido discens, & multum temporis cum illis conversans. Quòd si autem hisce aliquid ablit, fieri non potest, ut vel unum ad extremum finem effectum reddatur. Qui verò hæc omnia habet, ei hoc, quicquid omnes aliquis ex hominibus exerceat, incredibile sit. Iam si hoc in aliis scientiis re-

ἰδωμεν ἢ σφᾶς ταῦτα τὰς ἡμᾶς ὅπως ἐστὶν ἢ δύναμις ἑτοιμοτάτους ποιοῦσα πρὸς ἕκαστα αὐτῶν, εἰς ἃ ἐγχειρῶμεν, ἢ μόνη φιλοσοφία. αὕτη γὰρ ἐξαμιλλᾶται καρτερεῖν τε τὸν θάνατον καταφρονεῖν ἐγκρατεύειν τε ὅλου τοῦ βίου, ἢ σφόδρα μὲν ἔρωτας ποιοῦσι ἐγκαλεῖν γυναικῶν, τῶν δὲ ἡδονῶν ὑπερορᾶν σπουδαίως. μόνης δὲ ταύτης ἀντιλαμβάνεσθαι χρὴ τοὺς βουλομένους τοῦ ἀρίστου κτᾶσθαι καὶ ἀνθρωπίνου ἀγαθοῦ ἀπάσης ἐπιμελῶς ἐπιχειρεῖν. εἰς γὰρ ἁπάντων τοῦτο ἔστι τὸ βέλτιστον, ἐπιστήμη σοφίαν, ἔμφρονα εὐβουλίαν, ἐπιτήδευμα πολλαπλασίως, ἐπιστήμης ἢ τῶν σύμπασων, ἢ μέρος τι αὐτῆς, ἐκ τούτων ἕκαστον εἶναι παρασκευάσαι, φύσει μὲν ἁπάντων δεῖν. ἢ τοῦτο μὲν τῇ τύχῃ δεδόσθαι, τοῦδε ἐπ' αὐτοῖς ἤδη τοῖς ἀνθρώποις, τοῦδε αὖθις ἐπιθυμητὰν γίνεσθαι τοῖς καλοῖς ἢ ἀγαθοῖς, φιλόπονόν τε ἢ ἀκριβῆ εἶναι τὰ μανθάνοντα ἢ πολὺν χρόνον αὐτοῖς συνδιατελοῦντα. εἰ δέ τι ἀπείποι τούτων, οὐκέτ' ἔστιν ὅτου ἂν ἕνεκα τὸ ἄριστον ἐργάσαιτ' ἄν. ἑκάστου δὲ ἁπάντων ἐστὶν ἀνυπέρβλητον γίνεσθαι τοῦτον ἐν ἅπασι τοῖς ἀνθρώποις. εἰ δὲ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἁπασι μὴ ὀρθὸν τοῦτο,

τὸ, σὺν ὅσῳ δὲ πλέον ἐστὶ τῆς ἡμε-
τέρας καὶ πάσης τῶν τεχνῶν φι-
λοσοφίας, σὺν ὅσοις τε δεῖ πάντας
ὑφίστασθαι πόνοις, καὶ χρόνον ὅσον
ἀνήλωται καταναλίσκειν εἰς τὴν μάθησιν,
προθυμίαν τε τὴν σοφίᾳ φιλίας πᾶ-
σιν ἐμποιεῖ. ἐκ δὲ τούτων ἔστιν ἃ δεῖ τὸν βε-
λτίστου δόξαν παρὰ τοῖς ἀνθρώ-
ποις λαβεῖν, καὶ τοιοῦτος φαίνεσθαι,
οἷος ἂν ᾖ, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ ἄρξα-
σθαι καὶ ἐπιχρῆσθαι τῇ ὠφελίᾳ ἀεὶ
ἐφ' ἑκάστῃ ἡλικίᾳ. συγχρονι-
σθῆναι μὲν γὰρ ἅμα τούτοις, καὶ αὐτὴν
καταβρύσαντα καὶ συναυξηθῆναι εἰς
τέλος λαμβάνει, βέβαιον δὲ δόξαν
καὶ τὸ πλέον σῴζεται. ὅτι ἀπιστεῖ-
ται τὰ ἄδηλα ἀνηδοίας, καὶ ὀφθόνος
ἔστιν ἀνθρώποις ἃ φρονοῦσιν, ἐν οἷς
μὲν οὐκ αὔξουσιν, οὐδ' ὅλως
ὠφελοῦσι, τὰ δὲ καὶ βλάπτεσθαι
μεμφόμενοι. ὥστε τὸ δίκαιον. καὶ
ἡδὺ τοῖς ἀνθρώποις ἄλλον τινὰ
τιμᾶν. αὐτοὶ γὰρ ἐπιτιμᾶν τινος ἢ
ψέγειν, χειροήθεις δὲ καὶ
ἀλλήλοις ἐσμὲν, καὶ σμικρὸν ἐκ πολ-
λῶν ἐπαχθέντες, ἐπαινέται καὶ ἀκου-
σίως ὅμως γίγνονται. ἅμα δὲ καὶ οὐκ
ἀμφιβάλλουσιν, εἴτε ἄρα τοιοῦτος
ἄνθρωπός ἐστιν, οἷος φαίνεται, ἢ ἐν-
εδρεύει καὶ θηρᾶται. δόξαν ἐπὶ
ἅπασι, καθ' ἃ πράττεται, ταῦτα
ἀλλοπίζεται ὑπαγόμενος τοὺς
ἀνθρώπους. ἐν δὲ τῇ ζόμῃ,

dum est, quãto magis in omnium artiũ principe Philosophia labores omnes generosè sustinendi sunt, & ad eam perdiscendam multum temporis impendendum, & alacritas maxima afferenda est? Adhæc unde quis volet gloriam apud homines sibi comparare, & talis videri, qualis sit, ab prima statim juventa occipiendum est, eoque æqualiter semper utendum, neque alibi aliter. Unumquodque enim horum quasi eodẽ tempore & confestim acceptum, acceptoque simul incremento firmam tandem solidamque gloriam & honorem capit, idcirco quod sine ulla dubitatione jam creditur, ac hominum invidia non laborat, propter quam partim quidem non sumũt incrementum, neque quod probabile & rationi consonum est, significant: partim verò planè reprehensi præter fas & æquum mentiuntur. Non enim jucundum est hominibus aliam aliquem colere. Ipsi quippe aliqua se re privari dolent. Ab ipsa verò necessitate subacti, & paulatim jam ab longo tempore addncti, laudatores idque etiam inviti nihilo secius evadunt. Adhæc verò etiam non dubitant, sive talis est homo, qualis apparet, sive insidiis petit, venaturq; gloriam per impostura, & iis, quæ agit, itidẽ gloriam captare in hominũ animos irrepens. In illo autem, quem jam antè dixi, modo, &

in quo virtus fuerit exercita, de ea fidē bonamque existimationem ac gloriā facit. Siquidem homines vehementer & pro virili capti neq; invidia possunt uti, neque etiam num se posse decipi arbitrantur. Adhæc verò & tempus cuiq; actioni ac rei cùm multum diutissimeq; adsit, quod exercitū est communit. Exiguum autem temporis spacium hoc effectum reddere nequit, atque artem quidem audiens aliquis oratione propositam, si eam didicerit, brevi temporis spacio non fuerit præceptore suo inferior. Virtus autem ea fuerit, quæ ex multis operibus constituitur. Fieri autem non potest, ut qui eam tardè occœperit, exiguo temporis intervallo ad finem exitumque deducat: Sed unà cum ipsa virtute educari atque augescere oportet, ut arceātur quidē ab malis cùm sermonibus, tum etiam moribus, in his autem versetur, eaque diligenter & cum maxima cura multo longoque tempore efficiat. Illico verò talis ferè gloriæ ac famæ noxia ac detrimērum adest. Eos enim, qui de improviso brevique tempore vel divites, vel sapientes, vel boni, vel denique fortes facti sunt, homines nō libenter recipiunt. Quod si hæc vera proferimus, & non possit aliter similitudo morum atque illud stabile & à lapsu alienum comparari, quàm solo sapientiæ studio, atque id ex hisce cō-

ἐφ' ἡγοῦ προσῆκον ἀναθὴν τε ἦν ἀρετὴν οὖσιν ἐπιτηδεῖ περὶ αὐτῆς καὶ εὐκλεᾶ· ἐαλωκόταις γὰρ ἤδη καὶ τὸ ἰσχυρὸν οἱ ἄνθρωποι, οὔτε τῷ φθόνῳ ἔτι δύνανται χρῆσθαι, οὔτε ἀπατᾶσθαι ἔτι οἴονται, ἔτι δὲ καὶ ὁ χρόνος σεμνῶν μὲν ἑκάστῳ ἔργῳ καὶ ἀναγκαίων πολὺς καὶ διὰ μακροῦ κρατύνει τὸ ἀσκούμενον. ὁ δὲ ὀλίγος χρόνος οὐ δύναται τοῦτο ἀπεργάζεσθαι καὶ τέχνην μὲν ἄν τις κατὰ λόγους παραδόμενος, καὶ μαθὼν οὐ χείρων τοῦ διδάσκαλος ἂν γένοιτο ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ· ἀρετὴ δὲ ἡ τις ἐξ ἔργων πολλῶν συνίσταται, παρ' ἣν οὐχ ὅ τι ἂν τις ἀφ' [illegible] ἐν ὀλιγοχρονίῳ ἐπὶ τέλους ἀγάγοι· ἀλλὰ σωφροσύνην τε αὐτῆς δεῖ καὶ σωθῆναι, τῆς μὲν ἐρχομένων κακῶν καὶ λόγων καὶ ἠθῶν ταῦτ' ἐπιτηδεύοντα καὶ κατεργαζόμενον σὺν πολλῷ χρόνῳ καὶ ἐπιμελείᾳ, ἅμα δέ τις καὶ τῇ ἐξ ὀλίγου χρόνου εὐδοξίᾳ προσγίγνεται βλάβη ταῖς δὲ ἐξαπίνης καὶ ἐξ ὀλίγου χρόνου πλουσίοις, ἢ σοφοῖς, ἢ ἀγαθοῖς, ἢ ἀνδρείοις χρωμένοις ἐν ἀπροσδοκήτοις καιροῖς οἱ ἄνθρωποι εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, καὶ ἐκ οἵου τε ἄλλως τὴν ὁμοιότητα τοῦ ἤθους καὶ τὸ βέβαιον

οι καὶ

οὐ καὶ διαλαβεῖν ὅπερ ἐγγενέσθαι δεῖ διὰ μόνης φιλοσοφίας, καὶ τοῦτο σαφὲς γίγονεν ἐκ τούτων, ὡς εἴβουλόμεθα τελείως ἀγαθοὶ γενέσθαι, τελείας τε καὶ εὐδαιμονίας ὄντως μεταλαβεῖν, ἓν ἄλλο τι πρακτέον ἡμῖν, ἢ φιλοσοφητέον. ἔτι τοίνυν καὶ ἥδε ἡ παραίνεσις ἐπὶ τὸ αὐτὸ τέλος φέρει· ὡς ὅταν τις ὁρμηθεὶς ἐπὶ τοῦτο καταεργασάμενος, ἔχῃ αὐτὸ εἰς τέλος ἐάν τε εὐγλωττίαν, ἐάν τε σοφίαν, ἐάν τε ἰσχύν, τοῦτο εἰς ἀγαθὰ καὶ νόμιμα καὶ καλὰ χρῆσθαι δεῖ. εἰ δὲ εἰς ἄδικά τε καὶ ἀνόμως χρήσεταί τις τοῖς σφ' ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς, πονηρὸν κάκιστον ἔσῃ τὸ τοιοῦτον καὶ ἀπεῖναι πολλῷ κρεῖττον αὐτὸ ἢ παρεῖναι. ᾗ ὥσπερ εἴ τις ἄθλιος τελέως ὁ τούτων μηδὲν ἔχων ἐπιγένοιτο, εἰς τὰ ἀγαθὰ αὐτοῖς κατα-χρώμενος, οὕτω πάλιν πάνυ κακὸς ἐξελέσθαι δ' εἰς τὰ πονηρὰ χρώμενος. ἔτι τε αὖ ἀρετὴ ὁρμώμενον δ' συμπέσοις, σκεπτέον εἶναι ἐκ τίνος ἂν λόγου ἢ ἔργου ἄριστος εἴη. τοιοῦτος δ' ἂν εἴη ὁπλίζοις ὠφέλιμος ὤν, εἰ μὴν εἰς χρήματα δοθεὶς εὐεργετήσει τοὺς πλησίον, ἀναλισκόμενος καλὸς ἂν εἴη. πάλιν αὖ συλλέγων τὰ χρήματα, ἵνα μὴ τοιοῦτος ἂν οὕτω φθονερὸς εἶναι δόξοι, ὥστε μὴ ἐπιλείπειν δεόμενα καὶ δωρούμενον. εἶτα αὖτη αὖθις δεῖλεγε κακία προσγίγνεται μὴ πάνυ εὐκαιρούντων χρημάτων,

spicuum & manifestum extitit, ut si plenè perfectéque boni esse velimus, ac gloriæ felicitatisque verè esse participes, non aliud nobis omninò agendum, quàm Philosophiæ incumbendum. Quinimò & hæc admonitio ad eundem tendit finem, ut cùm quis rē aliquam, quam summopere expetivit, postea cōfecerit, in eundem planè finē respiciet cum eo, qui vel eloquentia, vel sapientia vel fortitudine præditus erit, ut ea perfrui valeat ad ea, quæ honesta & cū lege conjuncta sunt. Quod si autē usus fuerit aliquis bono, quod jam acquisitum est ad ea, quæ injusta & illegitima sunt, illud nimirum omnium pessimū dicendum est, ac præstabilius esse longè, ut ab homine absit, quàm ei adsit. Et quemadmodū qui horū quid habet, perfectè bonus redditur, dum iis ad honestatem utitur: ita rursum pessimus evadit, qui illis ad nequitiem abutitur. Rursum qui universas virtutes expetit, ei expendendum, quanam ratione vel actione fuerit optimus. Talis fuerit, qui quum plurimis utilis exsistit, si quidem aliquis pecuniis datis benignitatem exerceat in proximos, cogetur esse malus. Rursum pecunias colligēs, deinde istas non ita copiosas colligat, ut non remaneat ei, & qui dona cōfert, & dona accipit. Deinde hæc rursum secunda pravitas & malitia adest, post pecuniarum collectionem,

lectionem, si ex divite fiat pauper, & ex eo, qui aliquid possedit, fiat & evadat nihil habens. Quo pacto igitur aliquis qui in sua possessione pecunias nō habeat, sed alio aliquo modo in homines beneficia conferat, atque ea faciat non cum pravitate, sed cum virtute: Adhæc quopacto is, qui donat, habeat dationem talem, ut nunquā deficiat. Hæc igitur res ita se habebit, si legibus juxta ac justitia adjuvetur. Hoc enim urbes atq; homines, ut simul habitent & inter se cocant, efficit. Rursum igitur ex hisce quoq; eadem contingunt. Nam si rectum rerum omnium, quæ in vita eveniunt, usum ac mentis distributionem, quam legem vocamus, Philosophia germanè tradit, nihil eis aliud, qui perfectissimæ vitæ participes esse volunt, faciendum est, quàm verè philosophari. Atqui tēperantissimos esse oportet omnes, idq; eximiè. Talis autem in primis erit ille, qui pecuniis imperare novit, quibus omnes corrūpuntur, quique vitæ parcens non est, sed in regulis justitiæ studium ac diligentiam posuit, adhæc virtutem persequitur. Ad hæc enim duo plærique mortales intemperantes & incontinētes sunt. Ob hanc autem causam ea ipsis accidunt, quod vitæ studiosi & cupidi sunt. Quandoquidē in hoc vel vita est, vel anima. Huic igitur parcunt eamque expetunt propter vitæ amorē

ἐὰν ἐκ πλουσίου πένης γίνηται, ἢ ἐκ κεκτημένου μηδὲν ἔχων. πῶς ἂν οὖν ὁ τις μὴ χρημάτων νόμων, ἀλλὰ ἄλλῳ δή τινι τρόπῳ εὐποιητικὸς ἂν ὑπ' ἀνθρώπων, ἢ ταῦτα μὴ σὺν κακίᾳ, ἀλλὰ σὺν ἀρετῇ, ἢ προσέτι δωρούμενος, πῶς ἂν ἔχοι τὴν δόσιν ἀνέκλειπτον. ὧδε οὖν ἔσται τοῦτο, εἰ τοῖς νόμοις τε ἢ τῷ δικαίῳ συμπροίη. τοῦτο δὲ τάς τε πόλεις ἢ τοὺς ἀνθρώπους τὸ συνοικίζειν καὶ τὸ συνέχειν ποιεῖ. πάλιν δὲ καὶ ἐκ τούτων τὰ αὐτὰ συμβαίνει. ἡ γὰρ τὴν ὀρθὴν χρῆσιν πάντων τῶν ἐν τῷ βίῳ πραγμάτων καὶ τὴν τοῦ νοῦ διανομήν, ἣν καλοῦμεν νόμον, φιλοσοφία παραδίδωσι σύνοικος, οὐδὲν ἄλλο δεῖ σκοπεῖν, ἢ φιλοσοφεῖν ἀληθινῶς τοὺς βουλομένους τελειοτάτης ζωῆς μεταλαμβάνειν. καὶ μὴν ἐγκρατεστάτους γε δεῖ εἶναι πάντα ἄνδρα διαφερόντως. τοιοῦτος δ' ἂν μάλιστα εἴ τις τῶν χρημάτων κρείσσων εἴη, πρὸς ἃ πάντες διαφθείρονται, καὶ τῆς ψυχῆς ἀφειδὴς ἐπὶ τοῖς δικαίοις ἐσπουδακώς, καὶ τὴν ἀρετὴν μεταδιώκων. πρὸς ταῦτα γὰρ δύο σχεδὸν οἱ ἄνθρωποι ἀκρατεῖς εἰσί. διὰ τοιοῦτον δέ τι ταῦτα πάσχουσι, φιλοψυχοῦσι μέν, ὅτι τοῦτό ἐστιν ἢ ψυχή. ταύτης οὖν φείδονται καὶ σπουδάζουσιν αὐτὴν ἕξειν φίλαυτοι δ' ὄντες ζωῆς

καὶ

καὶ συνήθειαν, ἢ συνεξαφορτίσαι φιλεχρημοσύνου δὲ τοῦ θεοῦ ἐστιν ἀεὶ παρὰ φοβοῖ αὐτούς. τὸ δ' ὅτι πολλοὶ νόσοι, τὸ χῆρας, αἱ ἀζημίαις ζημίαι, οὐ τὰς ἐκ τοῦ νόμου λέγω ζημίας. πολλοὺς μὲν γὰρ καὶ ὠλεβηθῆναι δεῖ καὶ φυλάξασθαι, ἀλλὰ τὰς τοιαύτας πηρώσεις, θανάτους οἰκετῶν, τεκτονίδων, ἄλλας αὖ συμφοράς· αἱ μὲν περιεσείνται, αἱ μὲν τοῖς σώμασιν, αἱ δὲ ταῖς ψυχαῖς, αἱ δὲ τοῖς χρήμασι. Τούτων δὲ οὖν ἕνεκα πάντων ὅπως ἐς ταῦτα ἔχωσι χρῆσθαι τοὺς χρήμασι πᾶσι ἀνὴρ τὸ πλοῦτον ὁρίσηται. καὶ ἀλλ' ἄττα δ' ἐξῆν, ἅπερ οὐχ ἧκιστ' ἂν παρὰ τοῦ παρόντος ἐξαρκοῖ τοὺς εὐδαίμονας ὅτι τὸν χρημάτισαντα, αἱ πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμίαι, καὶ οἱ ζῆλοι, καὶ αἱ δωρεαὶ, ἃς παὶ χρήματα περὶ πολλοῦ ποιοῦνται, ἔτι συμβάλλεται εἰς τὰ τοιαῦτα. ὃς γὰρ δ' ἐστὶν ἀνὴρ ἀληθὴς, αἰσθοῖτο, ὅτος ἐν ἀλλοδαπῷ κόσμῳ περιπεσὼν τὸ δόξαι θηρᾶσθαι, ἀλλὰ τῇ αὐτοῦ ἀρετῇ. διόπερ ἐν παιδὶ φιλοσοφίας εἰς ἐμὲ ἀναρπάσαι παιδί. πολλῶν δὲ καὶ ἔξω χρείας ἐφίσησιν, ἐν αἷς χρησιμωτάτα πᾶσιν πρὸς τὸ εὐδαίμονα βίον. καὶ περὶ φιλοψυχίας δὲ φέρε δή τις πειράσθω, ὅτι ἡμῖν ὁ-

ac consuetudinem, tum quæ alunatur. Studiosi & amatores pecuniarum sunt horū causa, quæ eos terrefaciant. Quę vero ista? Morbi, senectus, damna habitaria non tamē illa intelligo damna, quæ ex legibus contingunt: (ea enim & cavere & devitari possunt) sed alia incendia & quasi nogos, mortes servorum, obitus quadrupedum, itemque alias calamitates, quibus simul summa, aliæ quidem corpora, aliæ verò animos, aliæ denique pecunias circumstant. Horum igitur omnium causa, ut ad hæc consequenda positus sit pecuniis, nullus non mortalium divitias summo pere appetit. Sunt item & alia non mala, quæ non minus, quàm quæ prædicta sunt, homines ad pecuniarū desiderium ac studium impellunt, nempe honorum inter se mutuo studia, æmulationes ac potentiæ, quarum causa pecuniæ plurimi fiunt, quòd ad ea comparanda cōferant. Quicunque autem vere bonus vir est, hic alieno ornatu, quem sibi circumposuit, gloriā minimè venatur, sed sua ipsius virtute eam acquirit. Quamobrem si in philosophia nulli non bono efficit, ut in seipsum omnia conferat, & quasi applicet, affectibus verò & externo usui præsidet, ut eos reprimat: utique ad vitam beatam omnium utilissima fuerit. Et de amore vitæ si aliquis persuasus fuerit, ut si quidem * * * ab

virtum superare, cúmque in suam naturam trahere, cóq; superior esse possit. Ita apparet et hoc ipsum robur seu potentiam, quod quidem verè robur & potentia est, per legem ac justitiā conservari. Sine hisce verò ipsum jus seu justitia per se eligenda est. Et natura quidem illorum nihil extrinsecus acquirunt, & accidat humanū aliquot defectus: æquum tamē est, ut justitiam exerceamus. quippe quæ sui natura omnibus est pretiosissima. Quia & æquum est ut hæc de bona legum constitutione, itemq; legum neglectu, quantum inter se differant, perdiscere. Et quidem quod juris ac legum bona constitutio res sit cum primis præclara tam publicè quā privatim, perturbatio verò & legum juriſque neglectus res pessima: (quippe ex ea confusione confestim nocumenta existunt) incipiamus ea exponere, quæ cum constitutione, in qua leges vigent, contingunt, quæque ptius fiunt. Fides quidem prima oritur ex republ. bene legibus fundata, quæ omnibus hominibus maximoperè prodest, atque is fructus multorum bonorum causa est. peccata enim ex ea fiunt contractus. Atque ita quidem, etsi pauca fuerint, nihilominus tamen in circulum reducta satis superque sufficiunt. Sine illa verò, etsi multa fuerint, numquam tamen satis esse. Et fortuna

ἐκβαλλόντων· ἀν ἡ περιγιγνόμενος τὸ τοιοῦτον ἀνδρὸς οὐ τοῦ φαίνεσθαι ἡγεμονικὸν τὰ πράττειν, ἄπερ δὴ πράττοντες ὄντες δίκαιοι δὲ τε νόμου, καὶ δίκαιοι σῶν δίκαιον σωζόμενον. χωρὶς δὲ τούτων αὐτὸ δὲ αὐτὸ αἱρετόν ἐστι τὸ δίκαιον, καὶ φύσει πρὸς αὐτὸ πεφύκαμεν πάντες μηδὲν οὗ ἕνεκα ἕξεσθαι ἀποζητοῦντας, καὶ ἐλαττώματά τινα συμβαίνει ἀνθρώπινα δικαιοπραγοῦσιν ἄξιον εἰς τὸ ὄντως σπουδάσαι τιμιώτατον· μηδενὸς τὸ ἄξιον ἐν πᾶσι περὶ τῆς εὐνομίας τε καὶ κακονομίας, ὅσον ἀνωφέρετον ἀλλήλοιν. καὶ ὅτι μὲν εὐνομία ἄριστον ἐστι καὶ καινὴ καὶ ἰδία, ἡ δ' ἀνομία δὲ κάκιστον. αἱ γὰρ ἀπορρήκτως βλάβαι γίγνονται ἐν τῇ ἀνομίᾳ. ἀρξώμεθα δὲ ἐκ τῆς εὐνομίας διαλύειν· ἅπερ γίγνεται πρῶτα ἐκ τῆς εὐνομίας μὲν γὰρ ὠφελοῦσα τοὺς εὐνομουμένους τοὺς εὐτυχοῦντας, καὶ πᾶσι ἀγαθῶν ἀγαθὸν τοῦτο ἔχει· πίστιν γὰρ ἐκ χρόνου γίγνεται ἐξ ἀνυπερθέτου ἐν οὐσίᾳ μὲν, ἐὰν ἡ ἀδίκημα ᾖ, ἔθαρσος ὅτως κτλ. ἀνδὶ δὲ τοιούτου οὐδὲν ἂν ἀναλαβὼν, ἔθαρσος πίστεως

καὶ δὴ, εἰ εἰς τὰ χρήματα ἐστὶν, αἵτε ἀγαθαὶ ἢ μὴ, ἐκ τῆς εὐνομίας τοῖς ἀνθρώποις προσφερόμεναι κυβερνῶνται. τούς τε γὰρ εὐτυχοῦντας ἀσφαλεῖ αὐτῇ χρῆσθαι καὶ ἀνεπιβούλευτον· τούς τε αὖ δυστυχοῦντας ἀπαλλαγεῖσθαι ἐκ τοῦ δυστυχοῦντος, ἀλλὰ τὴν ἰσομοιρίαν τε καὶ ἰσότητα, ἅπερ ἐκ τῆς εὐνομίας γίγνεται. τὸν τε οὖν χρόνον τοῖς ἀνθρώποις διὰ τὴν εὐνομίαν τοῖς μὲν τὰ πράγματα ἀργὸν γίγνεσθαι, τοῖς δὲ τὰ ἔργα τῆς ζωῆς ἐργάσιμον. φροντίδος δὲ τῆς ἀνδρείας ἀπηλλάχθαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῇ εὐνομίᾳ, τῇ δὲ ἡδίστῃ συνεῖναι. πραγμάτων μὲν γὰρ φροντίδα ἀνδρείαν εἶναι, ἔργων δὲ ἡδίστων, εἴς τε αὖ τὸν ὕπνον ἰοῦσιν, ὅπερ ἀνάπαυμα κακῶν ἐστὶν ἀνθρώποις, ἀφόβους μὲν καὶ ἄλυπα μεμνημένους ἔρχεσθαι εἰς αὐτόν. γιγνομένοις δὲ ἐξ αὐτοῦ ἔτι ἄλλα τοιαῦτα πάσχειν καὶ μὴ ἐμφόβους ἐξαίφνης ἀναστῆσθαι. οὐδ' ἐκ μεταλλαγῆς ἡδίστης τοῦ γνῶναι τὴν ἡμέραν εἶναι προσδέχεσθαι, ἀλλὰ ἡδεῖς φροντίδας μὲν ἀλύπους περὶ τὰ ἔργα τῆς

rum, quæ in pecunias & diuitias secantur, aliæ sunt bonæ, aliæ verò malæ. Quæ bonæ sunt, ex bona Reipub. cōstitutione, in qua leges valent, hominibus conuenientissimè utilissimeque gubernantur. Nā qui secunda fortuna fruuntur, ea utuntur, ut retuta & absque ullis insidiis. Rursum, qui aduersa laborant, abiutantur ex illis, qui prospera fortuna utuntur, idque propter permistionem seu communionem simul & fidem, quæ ex legibus benè firmata constitutione fiunt. Tempus igitur hominibus, propter bonum ordinem in res, quidem otiosum exsistit: in actiones verò vitæ sustentandæ, actiuum. Verùm à cura longè ingratissima homines omninò liberantur in Republ. bonis legibus fundata, ac rei jucundissimæ vacant. Nam rerum & negotiorū cura injucundissima est: actionum autem multò jucundissima. Rursum somno se dedētibus, qui mortalibus est requies malorum, ab omni remoti metu ac securi, eaq; meditātes, quæ malis molestiaq; carent, cum capiunt. Dormientes verò dulcemq; somnum capientes, alia quædam sentiscere, quæ cum voluptate conjuncta sunt, & non ex improviso timori obnoxios reddi. Neque ex mutatione jucundissima præstolari, quemadmodū dies possit esse cognitus: sed jucundè curas quidem doloribus vacuas red-

dere, dum actionibus vitæ intenti sint. Labores verò honorum apprehensione subsidioq;, atque spe tum maxima, cui facilè credatur, simul & quæ grato animo exspectetur, leniores reddere. Atq; illorum omnium Rempub. bonis & salutaribus legib. ornatam caussam esse, & quod hominibus maxima mala parat, nempe quod bellum infert ad eversionem & subactionem in servitutem, & hoc quidem multò magis illis, qui non juxta leges sua instituunt, advenire solet: minus verò illis, qui præclaris legum institutis utuntur. Et alia multa sunt in benè cōstituta & legibus administrata Republ. bona, quæ etiam ex ea manant, & vitæ humanæ adminicula, ac solatium in omnibus difficultatibus præbent non exiguum. Quæ verò mala oriri, & in usum vitæ hominū exundare solent, ubi non vivitur juxta leges, hæc ferè sunt. Soliciti quidem primùm homines fiunt ad opera, & curam gerunt ejus, quod in rebus, non autem in operibus minimè omnium curatum oportuit. Pecunias propter infidelitatem, atq; inhospitalitatē, veluti in loculos recondunt, sed quæ non movētur. Atq; eo modo illæ rarę fiunt, etsi copiosę forēt. Et fortunę malę juxta ac bonę sibi mutuò oppositæ subserviūt & obsequūtur. Fortunæ n. benignitas ac felix rerum successus tutus & firmus nō est in Repu-

ζωῆς ποιουμένους. τοὺς δὲ πόνους δὲ τῇ ἀντιλήψει ἀγαθῶν ἐλπίσιν εὐπίστοις καὶ εὐπροσδοκήτοις ἀκουφίζοντας, ἂν πάντων τὴν εὐνομίαν αἰτίαν εἶναι, καὶ τὰ κακὰ μέγιστα τοῖς ἀνθρώποις φορίζειν. πόλεμον ἐπιφερόμενον εἰς κατασκοπὴν καὶ δουλώσιν, καὶ τοῦτο ἀνομοῦσι μᾶλλον ἐπέρχεσθαι, εὐνομουμένοις δ' ἧττον. καὶ ἄλλα δὲ πολλά ἐστιν ἐν τῇ εὐνομίᾳ ἀγαθά, ἅπερ καὶ * ποικυρήματα τῇ ζωῇ καὶ παραψυχὴ τῶν χαλεπῶν ἔχ αὐτῆς γίγνεσθαι. τὰ δ' ἐκ τῆς ἀνομίας κακὰ ἐκβαίνοντα, τάδε ἐστίν. * ἀσχολοι μὲν πρῶτον οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὰ ἔργα γίγνονται, καὶ ἐπιμελοῦνται τῶν ἀκαιρεστάτων πραγμάτων, ἀλλ' οὐκ ἔργων. τὰ τε χρήματα δι' ἀπιστίαν καὶ ἀμιξίαν ἐκθησαυρίζουσιν, ἀλλ' οὐ χιροῦνται. καὶ οὕτω ἀνόνητα γίγνεται ἐὰν καὶ πολλὰ ᾖ. αἵ τε τύχαι αἱ φλαῦραι καὶ ἀγαθαὶ εἰς τἀναντία ὑπηρετοῦσιν. ἡ τε εὐτυχία οὐκ ἀσφαλὴς ἐστιν ἐν τῇ ἀνομίᾳ, ἀλλ' ἐπιβουλεύεται.

ἧττα

ἥττ᾽ ἀσυχία οὐκ ἀποθεῖται,
ἀλλὰ κρύπτεται διὰ τὴν ἀπι-
στίαν καὶ ἀμιξίαν. ὅτε πόλεμος
ἔξωθεν μᾶλλον ἐπάγεται, καὶ ἡ
οἰκεία στάσις ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰ-
τίας. καὶ ἐὰν μὴ πρόσθεν γίγνη-
ται, ἴστε συμβαίνει. ἔν τε πρά-
ξεσι συμβαίνει καθεζόμενα ἐπὶ
δεῖπνα βουλὰς τὰς ἐξ ἀλλή-
λων, δι᾽ οὕστερ ἁλισκομένους
τὲ ἀλλήλων ἐπιβουλεύσαντας
ἀλλήλοις. καὶ οὔτε ἐγρηγορόσιν
ἡδείας τὰς φροντίδας εἶναι, οὔ-
τε ἐν ὕπνοις ἀπερχομένους ἡ-
δείαν τὴν ὑποδοχήν, ἀλλὰ συ-
δειλιῶντα τήν τε αἰσθησιν τ᾽
ἔμφοβον καὶ πολοῦσαν τὸ θερ-
μὸν. ἐπὶ μνήμας κακῶν ἐξα-
πιναίους ἄγειν. ἅπερ ὅτι τὸ ἀ-
νομίας, τοῦτο τε καὶ τὰ ἄλλα
κακὰ τὰ προειρημένα ἅπαντα
ἀποβαίνει. γίγνεσθαι δὲ καὶ ἡ τυ-
ραννὶς κακὸν τοσοῦτον τε καὶ
τοιοῦτον οὐκ ἐξ ἄλλου τινὸς,
ἢ ἀνομίας. οἴονται δέ τινες τῶν ἀν-
θρώπων, ὅσοι μὴ ὀρθῶς συμβάλ-
λονται, τύραννον ἐξ ἄλλου τινὸς
καθίστασθαι, καὶ τοὺς ἀνθρώπους στερί-
σκεσθαι τῆς ἐλευθερίας, ὡς αὐτοὺς αἰτί-
ους ὄντας, ἀλλὰ βιασθέντας ὑπὸ τοῦ
κατασταθέντος τυράννου· οὐκ ὀρ-
θῶς τοῦτο λογιζόμενοι. ὃς τις
γὰρ ἐγκρατὴς βασιλέως ἢ τυράννου

à qua leges exſulant, ſed iis inſidiæ ſtruuntur. Adverſa verò fortuna & indigentia non aſpellitur: ſed firmiter obtinet propter infidelitatē mutuam atque inhoſpitalitatem immitemq; barbariem. Ac bellum extrinſecus magis incumbit, & domeſtica ſeditio ab eadem cauſſa exſiſtit. Imò ſi antè non fuerit, tunc contingit. In ipſa re, in qua etiam fervet ſemper per inſidias, quas ex ſe invicem ſibi mutuò nectūt, propter quas ita vitam inſtituunt, ut ſibi cavere cogantur, ſibiq; mutuò viciſsim inſidias ſtruunt. Adhæc curæ ne vigilantibus quidē jucundæ ſunt, neq; etiam ſomnum capientibus conclave ipſum jucundum eſt, ſed maximè cum timore conjunctum, & excitationē è ſomno itidem meticuloſam hominemq; terrentem, ad malorum memorias repentinos protrudere. Hæc reliquáque omnia mala, quæ jam dicta ſunt, ex ea conſtitutione, ubi nullæ vigent leges, promanant. Tyrannis item malū tantum támq; enorme ex nullo alio fonte, quàm ex diſſolutione Reipubl. nullis legibus fundatæ oritur. Nonnulli verò mortalium autumant, quicunq; non rectè conjiciunt, tyrannum aliundè exſiſtere ac conſtitui, atq; homines libertate privari, non ipſos culpandos eſſe: ſed vi adactos ab tyranno, qui ita conſtitutus ſit, non rectè ea colligētes. Quicunque enim regem vel tyrannū

ducit

ducit aliūdè exsistere, quàm ex neglectu legum accupiditate habendi, is fatuus est. Quippè cùm omnes in universum ad nequitiā proclives traducātur, tùm illud usu evenire solet. Ut .n. homines sine legibus & justitia vivāt, fieri nullo modo potest. Quum igitur hæc duo leges scilicet & justitia ex multitudine seu plebe sublata deficiūt, tùm planè usu evenit, ut horū administratio & cura in unum transferatur. Quomodo namq; alioquin unius gubernatio, quæ monarchia Græcis dicitur, in unum transferatur? nisi legibus, quæ multitudini non parum conducunt, ex usu hominū communi exterminatis? Oportet enim hunc virū, qui justitiā evertit, & legem omnibus cōmunem & conducibilē è medio sublaturus sit, adamantinum fore, si hęc deprædaturus sit ab hominum multitudine, idq; unus ab multis. Sanè qui carnalis est, ac reliquorum mortalium si, milis, hæc nullo modo effectum dare poterit. Ubi verò contrària, quæ defecerunt, constituerit, solus regimen susceperit. Quapropter etiā cùm hoc usu venit, nonnullos mortalium istud latet. Quod si igitur tantorum quidem caussa malorum exlex; contrà tàm ingens bonum legibus vincta Respublica est, non aliter felicitatē consequi poterimus, nisi quis legem ob oculos statuat vitæ suę ducem. Hæc autem recta

ἐξ ἄλλου τινὸς γίγνεσθαι, ἢ ἐξ ἀνομίας τε καὶ πλεονεξίας, μωρός ἐστιν. ἐπειδὰν γὰρ ἅπαντες ὅλῃ κακίᾳ ξυνίωνται, τότε τοῦτο γίγνεται. οὐ γὰρ οἷόν τε ἀνθρώπους ἄνευ νόμων καὶ δίκης ζῆν. ὅταν οὖν ταῦτα τὰ δύο ἐκ τοῦ πλήθους ἐκλείπῃ, ὅτε νόμος καὶ ἡ δίκη, τότε ἤδη εἰς ἕνα ἀποχωρεῖν τὴν ἐπιμέλειαν τούτων καὶ φυλακήν. πῶς γὰρ ἂν ἄλλως εἰς ἕνα μοναρχία γένοιτο, εἰ μὴ τοῦ νόμου ἐξωθέντος τοῦ κοινοῦ πλήθει συμφέροντος; δεῖ γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃς τὴν δίκην καταλύει, καὶ τὸν νόμον τὸν πᾶσι κοινὸν καὶ συμφέρον ἀφαιρήσεται, ἀδαμάντινον γενέσθαι, εἰ μέλλει συλήσειν ταῦτα παρὰ τοῦ πλήθους τὸν ἄνθρωπον, εἷς ὢν παρὰ πολλῶν. σμικρὸν δὲ καὶ ὅμοιος τοῖς λοιποῖς θνητοῖς, τοῦτο μὲν οὐκ ἂν δυνηθείη ποιῆσαι. τἀναντία δὲ ἐκλελοιπότα πάντας, μοναρχήσειν ἄν. διὸ δὴ καὶ γιγνόμενον τοῦτο ἐνίους τοῦ ἀνθρώπων λανθάνει. εἰ τοίνυν τοσούτων μὲν αἴτιά κακῶν ἐστιν ἀνομία, τοσοῦτον αἰσθοῦ εὐνομία, οὐκ ἄλλως ἔσεσθαι τυχὸν εὐδαιμονίας, ἢ μή τις νόμον ἡγεμόνα προσήσεται τῆς αὑτοῦ βίου. ἔστι δὲ ἡμῖν λόγος ὀρθὸς

θὸς, πρὸς ἀλλων μὲν, ἃ δεῖ πρᾶξαι, μὴ παραγράφων δὲ ἕκαστα, ὃ μὴ χρὴ ποιεῖν τῷ παντὶ κόσμῳ, καὶ ἐν πόλεσι, καὶ ἐν ἰδίοις οἴκοις, καὶ αὐτῷ τινὶ ἑκάστῳ πρὸς ἑαυτόν. εἰ τοίνυν τὸν ζητοῦντα περὶ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ ὅ τι, καὶ κακῶν καὶ αἰσχρῶν, οὐκ οἶδεν ἄλλως μαθεῖν καὶ γνῶναι τελεώσασθαι, εἰ μὴ ἐκ τελείου φιλοσοφήσαντος· τούτων ἕνεκα φιλοσοφίαν ἀσκητέον πάντων μάλιστα ἀνθρωπίνων πραγμάτων.

ratio est, quæ præscribit, quæ omnino facienda sint, simúlq; vetãs, quæ facienda non sint, in universo mũdo, in urbibus simul atq; ædibus privatis, tum unicuiq; sigillatim erga seipsum. Quod si igitur ralẽ orationem, quæ sit de bonis juxta ac malis, itẽq; de malis & turpibus aliter discere, etsi cognoscimus, perficere nõ possumus, nisi quis studiũ sapientiæ perfectè æmuletur, idcircò præ reliquis omnibus studiis humanis philosophia maximè exercenda est.

Κεφ. κα.

CAP. XXI.

Τελευταῖον δὲ ζόπον εἰς ἀποζοπὴν τίθεμεν τ ἀπὸ τ συμβόλων. ἃ μὲν ἰδίαν ὄντα τ αἱρέσεως ἡμῶν ἀπόῤῥητα πρὸς τὰς ἄλλας ἀγωγὰς, τὸν δὲ δημώδη καὶ κοινὸν πρὸς ἑκάτερα. ζητοῦ δὲ παρ' ἀμφοτέρα μέσον ἀμφοῖν οὔτε πανδημοζάτην, οὔτε μὴν ἄνθρυπον Πυθαγορικὸν, ἀλλ' ἀμφοῖν ἀπηλλαγμένον ὁλοχερῶς ἑκατέρου. τῶν δὲ λεγομένων Πυθαγορικῶν συμβόλων, ὅσα ἂν ἀξιομνημόνευτα ἡμῖν φαίνηται, καὶ τὸ προτρεπτικὸν εἶδος παραδεικνύοντα ἐκθέμενοι ἐξηγησόμεθα, ἐξόμνυσιν ποιησάμενοι τ προτρεπομένην αὐτῷ εἰς παράκλησιν. ἐκ τοιούτων γὰρ νομίζοντες πλήρη καὶ τελεστέραν προζοπὴν εἰς φιλοσοφίαν ἐνήσειν τοῖς ἐντυγχάνουσιν.

Vltimũ modum quem ex iis sumimus, ut à vitiis deterreamur, ab symbolis sumimus. qui quidem modus eius sectæ proprius, atque ita arcanus est, ut ad alia inficiari seu negare vitæ duci trahíque non possit: vulgarem autem & communem ad ius sectæ vitas. Tertium verò amborum utrinque medium, neque omninò plebeium, neque palam Pythagoricũ: sed neq; muratum planè ab utroque. Quæcunque enim ex symbolis, uti vocantur, Pythagoricis nobis visa fuerint memoratu digna, & publicè ostentant formam admonitionis publicæ juris facientes, eorum interpretationẽ admonitioni conuenientem dare constituimus. Ex tali censentes plenã perfectionémque adhortationem ad studium sapientiæ allatum iri iis, qui eo

lecturi sunt, & quidem magis, quàm si pluribus versibus adhortationem institueremus. Quatenus igitur extraneas aliquot solutiones, easq; communes totius philosophiæ in eo inferem, eatenus judicãdum est, hoc ipso separata esse ab Pythagorica voluntate. Quatenus itidẽ maximè proprias horum virorum de unoquoque opiniones admiscemus: eatenus rursũ id proprium quidem est Pythagoricorum, alienum verò ab reliquis philosophis, præclarè fit ut illud statuatur. Latenter verò & clã, ut par est, illud nos ab externis notionibus abducet. Adducet autem maximéque familiares reddet prædictis notionibus, & juxta hanc hęresin admonitionibus secundum artẽ disputatis; veluti quidam pons & gradus est, quo ab inferiori sursum, & ex infimo in altum subvehit & mentem cujusq; eorum, qui germanè & sincerè animum advertũt, adducit. Nam ad hoc etiam excogitata est philosophia, nempè ad imitationem & absersionẽ eorum, quæ antè dicta sunt. Antiquissimi enim, quique ejus coævi fuerunt, & Pythagora usi sunt præceptore, non communi & plebeja aliisque omnibus consueta cum dictione, tùm etiam interpretatione effecerũt, ut intelligentia ac mente comprehẽdi queant ab iis, qui simpliciter audiunt, & ex insuetu fortèan ea incidunt, quę ne-

μᾶλλον, ἢ ὅλῃ πλειόνων στοιχείων ἀποδείξεσι προτρέψομεν. καθὸ μὲν οὖν ἐξωτερικάς τινας ἐπιλύσεις καὶ κοινὰς πάσης φιλοσοφίας ἐντάξομεν αὐτῷ. κατὰ τοῦτο ἠνίκα αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν Πυθαγορικὴ βελτίωσις. καθὸ καὶ τὰς τῶν ἀνδρῶν τούτων κυριωτάτας ἐπιβολὰς ἐγκαταμίξομεν, καὶ τοῦτο πάλιν οἰκεῖον μὲν Πυθαγορικῶν, ἀλλότριον δὲ τῶν ἄλλων φιλοσόφων, καλῶς ἔχει τεθεωρῆσθαι αὐτό. λεληθότως δὲ, ὡς εἰκὸς, διὰ παιδαγωγίαν μὲν τοῦτο ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐξωτερικῶν ἐννοιῶν. προσάξει δὲ καὶ οἰκειότατα ταῖς προκειμέναις. καὶ γὰρ τὴν δι' ἐπιτομῆς αἵρεσιν τεχνολογουμέναις παρακλήσεσιν, οἷα τις γέφυρα ἢ κλίμαξ κάτωθεν ἄνω, καὶ εἰς ὕψος ἐκ βάθους ἀνιμῶσα πολλοῦ, ἀναγουσα τῆς ἑκάστου τῆς γνώσεως προσεχόντων διάνοιαν. εἰς γὰρ τοιοῦτο καὶ ἐμηχανήθη κατὰ τὰ μίμησιν καὶ ἀπόμαξιν τῶν προλεχθέντων. οἱ γὰρ παλαιότατοι ἅτε αὐτῷ συγχρονήσαντες καὶ μαθητεύσαντες τῷ Πυθαγόρᾳ, οὐ τῇ κοινῇ καὶ δημώδει καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εἰωθυίᾳ λέξει. τὰ καὶ ἑρμηνείᾳ ἐποιοῦντο σεμνοῖς καὶ ἀνύποπτα τοῖς ἁπλῶς ἀκούουσιν, ἐξ ἐπιδρομῆς τε ἐντυγχά-

τυγχάνουσιν, ἀπαραιτήτως ἀπολαύσοντα πειρώμενοι τίθεσθαι τὰ φραζόμενα ἀπ' αὐτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν νενομοθετημένην αὐτοῖς ὑπὸ Πυθαγόρου ἐχεμυθίαν μυστηρίων καὶ πρὸς τοὺς ἀτελεστέρους ἕνεκεν ἀπορρήτων ἥπλωσε. καὶ ἵνα συμβολαὶ ἐκ πίστεως γένωνται πρὸς ἀλλήλους διαλήξεις ἢ συγγραφάς: καὶ εἰ μή τις αὐτὰ τὰ σύμβολα ἐκλίξας διαπλύξεις καὶ ἀναμάξας ἐξηγήσαιτο ἀπελάβοι γελοῖα πάνυ καὶ γραώδη δόξει ἔνια τοῖς ἐντυγχάνουσι τὰ λεγόμενα λήρου μεστὰ καὶ ἀδολεσχίας. ἵν' οὖν χρήματι ἐφαρμῇ, καὶ τὸ εἰς προξενητὴν αὐτῷ ὄφελος κατάδηλον γένηται καθ' ἑκάτερα τὸ ἀφελιμαῖόν τε ἅμα, καὶ κατὰ τὸ ἀκριβέστερον ἀποδώσομεν ἑκάστου συμβόλου τὰς ἐπιλύσεις, μηδὲ τὰ παρ' αὐτοῖς ἀπόρρητα καὶ ἐχεμυθούμενα πρὸς τοὺς ἀνεπαΐστους παραλειπόντες ἀνεξέτασα. ἔστω δὲ τὰ προδηλούμενα συμβολα ταῦτα.

α. Εἰς ἱερὸν ἀπιὼν προσκυνῆσον, μηδὲν ἄλλο μεταξὺ βιωτικὸν μήτε λέγε μήτε πράττε.

β. Ὁ δὲ παρελθὼν εἴτε εἰσῆλθες εἰς ἱερόν, οὐ προσκυνήσας ἦλθες παράπαν

initatione quidem exprimi possint, conantes quasi argumentum statuere ea, quæ dicuntur ab ipsis: sed secundū legē latam ipsis ab Pythagora silentii indictionem, ne enunciētur mysteria, ideò in gratiam eorum, qui rudiores sacris initiati non sunt, modos attigerunt arcanos atque abditos, & per symbola considerarūt mutua inter se colloquia, vel scriptiones. Et nisi quis ipsa symbola selecta exposuerit & interpretatus fuerit, atque enarratione irrepresa comprehenderit, ipsis legentibus ridicula & anilia videbuntur, quę proferuntur, adeóque nugarum & futilitatis plena. Ut igitur illorum usus appareant, & utilitas manifesta fiat, adhortationes reddemus cujusq; symboli variam solutionem καθ' ἑκάτερα, hoc est, juxta utiles Reipubl. meditationes simul, & juxta ἀκριβέστερον, hoc est, expositionem accuratiorē & reconditam, qualis eruditis auditoribus edi solet, solicitè cavēntes omissa à nobis expositione, ne quæ recondita apud ipsos ac silentio pressa sunt, ad alienos & subreptitios enūciemus. Sint autem, de quibus loquemur, hęc Symbola.

I. In templum prodiens adoratum, nihil interea, quod ad vitam facit, nec dicito, nec facito.

II. Perfunctoriè templum ne ingreditor, neque adorato omnino, ne-

lectionem, si ex divite fiat pauper, & ex eo, qui aliquid possedit, fiat & evadat nihil habens. Quo pacto igitur aliquis qui in sua possessione pecunias nō habeat, sed alio aliquo modo in homines beneficia conferat, atque ea faciat non cum pravitate, sed cum virtute: Adhæc quopacto is, qui donat, habeat dationem talem, ut nunquā deficiat. Hæc igitur res ita se habebit, si legibus juxta ac justitia adjuvetur. Hoc enim urbes atq; homines, ut simul habitent & inter se cocant, efficit. Rursum igitur ex hisce quoq; eadem contingunt. Nam si rectum rerum omnium, quæ in vita eveniunt, usum ac mentis distributionem, quam legem vocamus, Philosophia germanè tradit, nihil eis aliud, qui perfectissimæ vitæ participes esse volunt, faciendum est, quàm verè philosophari. Atqui tēperantissimos esse oportet omnes, idq; eximiè. Talis autem in primis erit iste, qui pecuniis imperare novit, quibus omnes corrūpuntur, quique vitæ parcens non est, sed in regulis justitiæ studium ac diligentiam posuit, adhæc virtutem persequitur. Ad hæc enim duo plærique mortales intemperantes & incontinētes sunt. Ob hanc autem causam ea ipsis accidunt, quod vitæ studiosi & cupidi sunt. Quandoquidē in hoc vel vita est, vel anima. Huic igitur parcunt eamque expetunt propter vitæ amorē

ἐὰν δὲ πλουσίου πένης γένηται, καὶ ἐκ κεκτημένου μηδὲν ἔχων. πῶς ἂν οὖν δ' ἧτις μὴ χρημάτων νόμων, ἀλλὰ ἄλλῳ δή τινι τρόπῳ εὐποιητικὸς ἂν εἴη ἀνθρώποις, καὶ ταῦτα μὴ σὺν κακίᾳ, ἀλλὰ σὺν ἀρετῇ, καὶ προσέτι δωρούμενος, πῶς ἂν ἔχοι δόσιν ἀνέκλειπτον. ὧδε δὲ οὐκ ἔσται τοῦτο, εἰ τοῖς νόμοις τε καὶ τῷ δικαίῳ ἐπιχωροίη. τοῦτο δὲ τάς τε πόλεις καὶ τοὺς ἀνθρώπους τὸ σωφρονίζειν καὶ τὸ σωφρονεῖν εἶναι. πάλιν δὲ καὶ ἐκ τούτων τὰ αὐτὰ συμβαίνει. τὴ γὰρ τὴν ὀρθὴν χρῆσιν πάντων τῶν ἐν τῷ βίῳ πραγμάτων καὶ τὴν τοῦ νοῦ διανομὴν, ἣν καλοῦμεν νόμον, φιλοσοφία παραδίδωσι σαφῶς, οὐδὲν ἄλλο δεῖ πράττειν, ἢ φιλοσοφεῖν ἀληθινῶς τοὺς βουλομένους ἀνθρωπίνως ζῶν μᾶλλον μεβαίνειν. καὶ μὴν εὐκραεῖσθαί γε δεῖ εἶναι πάντα ἄνδρα διαφερόντως. τοιοῦτος δ' ἂν μάλιστα εἴη τις πρὸς χρημάτων κρείσσων ὤν, πρὸς ἃ πάντες διαφθείρονται, καὶ τῆς ψυχῆς ἀφειδὴς ἐπὶ τοῖς δικαίοις ἐσπουδακώς, καὶ τὴν ἀρετὴν μεταδιώκων. πρὸς ταῦτα γὰρ δύο οἱ πλεῖστοι ἀκρατεῖς εἰσί. διὰ τοῦτο δὲ ἃ ταῦτα πάσχουσι, φιλοψυχοῦσι μὲν, ὅτι τοῦτο ζωή ἐστιν ἡ ψυχή. ταύτης οὖν φείδονται καὶ σωθῆναι αὐτὴν ἐκ φιλίας τῆς ζωῆς καὶ

ἢ συμπάθειαν, ἢ σωφροσύνην φιλοχρηματοῦσι δὲ τῷ δοκεῖν ἀμείνους εἶναι ἕνεκα. τὰ δὲ δεινὰ τίνα; αἱ νόσοι, τὸ γῆρας, αἱ ἐξαπιναῖοι ζημίαι, οὐ τὰς ἐν τῷ νόμῳ λέγω ζημίας. πόνους μὲν γὰρ οὐ λαμβάνειν ἔστι καὶ φυλάξασθαι, ἀλλὰ τὰς τοιαύτας πορείας, θανάτους οἰκείων, στρατοπόδων, ἄλλας αὖ συμφοράς· αἱ μὲν τοῖς σώμασιν, αἱ δὲ ταῖς ψυχαῖς, αἱ δὲ τοῖς χρήμασι. τούτων δὴ οὖν ἕνεκα πάντων ὅπως ἐς ταῦτα ἔχωσι χρῆσθαι τοῖς χρήμασι, πᾶς ἀνὴρ ἐπὶ πλοῦτον ὁρμᾶται. καὶ ἄλλα δ' ἄττα ἐστὶν, ἅπερ οὐκ ἄκοντες, ἢ κατὰ προαιρούμενα ὀρθῶς· τοὺς ἀνθρώπους ὅτι τὸν χρηματισμὸν, καὶ πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμίαι, καὶ οἱ ζῆλοι, καὶ αἱ δυναστεῖαι, δι' ἃς καὶ χρήματα περὶ πολλοῦ ποιοῦνται, ὅτι συμβάλλονται εἰς τὰ τοιαῦτα. ὅς τις δ' ἐστὶν ἀνὴρ ἀληθὴς, ἀληθὴς, ὅτος ἐν ἀλλαδίῳ κόσμῳ περιπεπόνηκε τὸ δόξαι θηρᾶσαι, ἀλλὰ τῇ αὐτοῦ ἀρετῇ. διόπερ ἐπὶ φιλοσοφίαν ἰὼν ἑαυτὸν ἐπιτρέπειν προῃρεῖτο, καὶ ἀγαθὸς παιδί. καὶ πρὸς δὲ τὴν ἕξιν χρείας ἐφίσησιν, ἵνα ἀν χρησιμώτατα πᾶσιν πρὸς τὸν εὐδαίμονα βίον. καὶ περὶ φιλοψυχίας ἀφθόνως τις ποιεῖται, ὅτι εἰ μὲν ὑ-

ac consuetudinem, tum qua alantur. Studiosi & amantes pecuniarum sunt horum causa, quæ eos ternificant. Quæ vero ista? Morbi, senectus, damna subitaria non tamen illa intelligo damna, quæ ex legibus contingunt: (ea enim & cavere & devitari possunt) sed alia incendia & quasi rogos, mortes servorum, obitus quadrupedum, itemque alias calamitates, quibus cinctus humanus, aliæ quidem corpora, aliæ verò animos, aliæ denique pecunias circumstant. Horum igitur omnium causa, ut ad hæc consequenda positus sit pecuniis, nullus non mortalium divitias summopere appetit. Sunt item & alia non malla, quæ non minus, quam quæ prædicta sunt, homines ad pecuniam desiderium ac studium impellunt, nempe honorum inter se mutuo studia, æmulationes ac potentiæ, quarum causa pecuniæ plurimi fiunt, quòd ad ea comparanda cõferant. Quicunque autem vere bonus vir est, hic alieno ornatu, quem sibi circumposuit, gloriã minimè venatur, sed sua ipsius virtute eam acquirit. Quamobrem si in philosophia nulli non bono efficit, ut in seipsum omnia conferat, & quasi applicet, affectibus verò & externo usui præsidet, ut eos reprimat: utique ad vitam beatam omnium utilissima fuerit. Et de amore vitæ sic aliquis persuasus fuerit, ut si quidem

alio morianiur. Ut reliquo vitæ tempore senii sit expers, & immortalis, ei ignoscendum utique erit, in primisque venia debebitur, qui animo parcit. postquam aũt adest vitæ, quę jam producta & prolongata est, senio, tum hoc mortalibus deterius est, cùm non adsit immortalitas. Iamque insciția quoque magna est, & consuetudo mala tum sermonum, tum cupiditatũ, eam cum aliquo dedecore & infamia comparare: sed loco illius immortalem non fieri, relinqui loco mortalitatis, quæ in nobis est, æternam semperq; viventem largitatem & munificentiam. Si igitur sola philosophia mortis curam contemptumque ingenerat, ad immortalem & semper exsistẽtem vitam adducit, & sermones semper manentes perdocet, eosq;, ut homines æmulentur, assuefacit, eo nomine utiq; omnium utilissima fuerit. Adhæc aũt non ad avaritiam cæco quodam impetu mendum est, & robur tenacitatis nequaquam ducendum perinde, ac si virtus foret, & legibus parere, timiditatẽ esse. Pessima namq; illa mens est, atq; ex ea omnia bonis contraria exsistunt, malitia scilicet & noxia. Nam si homines ea essent natura ac ingenio, ut nõ possent juxta unã vivere, (nempe inter se convenerũt necessitati cedẽtes) omnia aũt quæ ad vitæ sustentationem pertinent, ab ipsis inventa sunt, tum quæ

πηρ, εἰ μὴ ὑπ' ἄλλου ἀποθάνοι, ἀγήρατός ἐστι καὶ ἀθάνατος τὸν λοιπὸν χρόνον, συγγνώμη δὲ πολλὴ τῷ φειδομένῳ τῆς ψυχῆς. ἐπεὶ δὲ ὑπάρχει τῷ βίῳ μεμισουμένῳ τότε γῆρας κάκιον ὂν ἀθανάτοις, καὶ μὴ ἀθανάτου ὄν. καὶ ἡ ἀμαθία ἤδη ὄζει μεγάλη ἐ σωφροσύνη ἀφορμὴν λόγων τε ἐ ὀλιγωμημάτων, ταύτην ἀντεκποιεῖν ἐπὶ δυσκλείᾳ. ἀλλὰ μὴ ἀθάνατον εἶναι· αὐτῆς λείπεσθαι ἀντὶ θείας τῆς οὐσίας εὐλογίαν εἶναι καὶ ἀεὶ ζῶσαν. εἰ τοίνυν μόνη φιλοσοφία μελέτην ἐμποιεῖ θανάτου καὶ καταφρόνησιν, ἐπὶ δὲ τὸν ἀθάνατον ἐ ἀεὶ οὖσαν ζωὴν ἀναπέμπει, καὶ τοὺς ἀεὶ ὄντας λόγους ἀναδιδάσκει, καὶ τούτους ζηλοῦν ἐθίζει, πάσῶν ἂν μὴ ἀξιῶ τῶν ὠφελιμωτάτη. ἔτι τοίνυν οὐκ ἐπὶ πλεονεξίᾳ ὁρμᾶν δεῖ, οὐδὲ τὸ κρατεῖν τὸ ἐπὶ τῇ πλεονεξίᾳ ἡγεῖσθαι ἀρετὴν εἶναι. τὸ δὲ τοῖς νόμοις ὑπακούειν, δειλίαν. πολλὴ γὰρ αὕτη διάνοια ὄζει, καὶ ὅλως αὐτὴ πάντα ταναντία τοῖς ἀγαθοῖς γίγνεται κακία τε ἐ βλάβη. εἰ γὰρ ἔφυσαν μὲν οἱ ἄνθρωποι ἀδύνατοι καθ' ἕνα ζῆν, σωφρόνως δὲ πρὸς ἀλλήλους τῇ ἀνάγκῃ εἴκοιεν, πᾶσαι δὲ ἡ ζωὴ αὐτοῖς εὐ-

ρηται

ρηται, καὶ τὰ τειχήρεσια σφῶν
αὐτῶν ὅπλα ἀλλήλοις δὲ ἐξ
αὐτοὺς, καὶ ἀναμίξ διαπεσόντας,
οὐχ οἷόν τε μείζω δὲ αὐτοῖς
ζημίαν αὐτὰς γίγνεσθαι ἑαυτῶν ἢ
τῆς κατὰ τὰ διαίτας. διὰ ταύ-
τας τοίνυν τὰς αἰτίας τόν
τε νόμον καὶ τὸ δίκαιον ἁμ-
βασιλεύειν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ
οὐδαμῆ μίσεσθαι ἂν αὐτά. Ιο
φύσει δὲ ἰσχυρᾶ ἐνδεδέσθαι ταῦ-
τα. εἰ μὲν δὴ γένοιτ' τὰ
δὲ ἀρρήξει φύσιν τοῦδ' ἔτ'
χον ἄβλαπτος τὸν χρῆσθαι, ἢ
νεός τι ἢ ἀπαθὲς, καὶ ἰσχυ- Is
φυὲς καὶ ἀδαμάντινος τότε σῶ-
μα καὶ τὴν ψυχὴν, πρὸς ὅστις
οὗτοι ἴσως ἂν τις ἀρκεῖν νόη-
μασι τὸ ἐπὶ τῇ πλεονεξίᾳ κρά-
τος. τὸν δὲ τοιοῦτον τῆς νίκης μὴ Ιο
ὑποδύνοντα δύνασθαι ἀθῶον
εἶναι, οὐ μὴν ὀρθῶς ὁ τοιοῦτος
λέγει. οὐ γὰρ ἂν γένοιτο τοῦ
πάντ' ὡς οὕτως ἔχειν γένεσθαι, τοῖς μὲν
νόμοις συμμαχοῦντ καὶ τῇ δίκῃ ἐπι- 25
καὶ ταῦτα παλόντων, καὶ τῇ ἰσχυῇ χρώ-
μενος. ἐπὶ τούτοις τε καὶ τοῖς τοιούτοις
ἐπιτιμῶμεν, ὅτῳ μὲν ἀνεσταλμένοι τὰ
τοιοῦτος ἄλλως δ' ἂν διαιτῶμεν
δοκεῖν γὰρ αὐτὰς ἄπασιν ὀρθῶς 30
πως περὶ τούτου φαίνεσθαι νομίζειν
καὶ ἀνθρώπους, διὰ τὸ ἰσχὺν νόμου
καὶ τὸ πλῆθος, ἀπὸ τῶν ἀνάγκας

cumque ad eam ritè transigendam artificia requiruntur: atqui ut inter se vivant familiariter, simulq; contra legũ præscriptum, id vero fieri nullo modo potest. Eo enim pacto majus ipsis dãnum inferetur, quàm si quisq; sigillatim vitã instituerent. Itaq; propter hasce necessitates tam lex, quàm justitia regis loco inter homines sunt, neq; ullo modo illa abesse ab iis, vel removeri possunt. Sunt enim illa forti ac valida natura colligata. Quòd si autem mortaliũ quisquã à principio tali sit natura formatus, ut corpus habeat, quod nec vulnerari, nec morbis corripi possit, adeoq; nullis affectionibus obnoxiũ sit, ideoq; nec corpore atq; animo sit eximius adeoq; adamantinus & ferreus, tali homini fortasse aliquis sufficere putet robur, ut in quavis re superior emineat. Nam talẽ ut lex sublit, effici non posse, quod damni omninò sit expers, nõ sanè necesse existimatur. Etenim si quis etiam talis esse posset, qui non pugnaret cum legibus ipsis, justitia, atque ea communiens & roborans, tam ad ea, quàm iis similia confirmanda, ille quidem hac ratione perfacilè servatus fuerit, alia autem nequaquã ita solutis permanent. Omnes enim homines videntur ei, qui talis natus est, hostiles constituisse propter ipsorum bene institutas leges et multitudinem, si ars vehementia talem

vitum ſuperare, cúmque in ſuam naſſam trahere, cóq; ſuperior eſſe poſſit. Ita apparet et hoc ipſum robur ſeu potentiam, quod quidem verè robur & potentia eſt, per legem ac juſtitiã conſervari. Sine hiſce verò ipſum jus ſeu juſtitia per ſe eligenda eſt. Et natura adeam tum ſumus, etſi quidem florum nihil extrinſecus acquiratur, & accidat humanã aliquod defectus: æquum tamẽ eſt, ut juſtitiam exerceamus. quippe quæ ſui natura omnibus eſt pretioſiſſima. Quia & æquum eſt ut hæc de bona legum conſtitutione, itemq; legum neglectu, quantum inter ſe differant, perdiſcere. Et quidem quod juris ac legum bona conſtitutio res ſit cum primis præclara tam publicè quã privatim, perturbatio verò & legum juriſque neglectus res peſſima: (quippe ex ea confuſione confeſtim nocumenta exiſtunt) incipiamus ea exponere, quæ cum conſtitutione, in qua leges vigent, contingunt; quæque plus ſunt. Fides quidem prima oritur ex repub. benè legibus fundata, quæ omnibus hominibus maximoperè prodeſt, atque is ſtatus multorum bonorum cauſa eſt. pecuniæ enim ex ea fiunt copiosæ. Atque ita quidem, etſi pauca fuerint, nihilominus tamen in circulum reductæ ſatis ſuperque ſufficiunt. Sine illa verò, etſi multæ fuerint, nunquam tamen ſufficerent. Et ſortium

ἀλλὰ βαλλάττεσθαι ἀν ἐν περιγιγνόμενος τὸ τοιοῦτον ἀνδρὸς. οὕτω φαίνεται καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶτον, ὅπερ δὴ πρᾶτος ἐστὶ, δίκη δὲ τοῦ νόμου, καὶ δίκη ἐστὶν δίκαιον σωζόμενον. χωρὶς δὲ τούτων αὐτὸ δὲ αὐτὸ αἱρετόν ἐστι τὸ δίκαιον, καὶ φύσει πρὸς αὐτὸ πεφύκαμεν πάντ᾽ μᾶλλον οὖν ἡμᾶς ἔχειν δεῖ ἐπιτηδεύειν, κἂν ἐλαττούμεθά τινα συμβαίνει ἀνθρώπινα δίκαιον πρᾶγμα ἄξιον εἰς τὸ ὄντως σπουδαίου τιμιώτατον· μανθάνειν τὸ ἄξιον δὲ καὶ περὶ τῆς εὐνομίας τί καὶ δυσνομίας, ὅσον διαφέρετον ἀλλήλοιν. καὶ ὅτι μὲν εὐνομία ἄριστον ἐστὶ καὶ ναυῒ καὶ οἰκίᾳ, ἡ δυσνομία δὲ κάκιστον. αἱ γὰρ σπουδαὶ χρήμασι βλάβαι γίγνονται ἐν τῇ εὐνομίᾳ. ἀρξώμεθα δὲ καὶ τῆς εὐνομίας διαλυθῆναι γάρ γίγνεται πρότερα ἐκ τῆς εὐνομίας μυρίαι ἀγαθὰ γίγνεται ἐκ τῆς εὐνομίας μυρίους ἀφελοῦσα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀμεταστάτους, καὶ πόλεσι συμφέρουσα ἀγαθὰ τοῦτο δὲ ἐστὶ, πίστις· γὰρ ἐκ τούτου γίγνεται ὅσις ἀνθρώπου τοῦτο μὲν, ἐὰν ἐν ὀλίγοις ᾖ, ὅμαρτα ἀπὸ χειλέων· ἔστι δὲ τοῦτο οὐδὲν ἐκ πολλῶν δὲ, ὅμαρτα ἀπὸ ψυχῆς

χαι δὲ, αἱ εἰς τὰ χρήματα ἐ τὸν, αἵτε ἀγαθαὶ ἢ μὴ, ἐκ τῆς εὐνομίας τοῖς ἀνθρώποις προσφοράτατα κυβερνῶνται. τούς τε γὰρ εὐτυχοῦντας ἀσ φαλεῖ αὐτῇ χρῆσθαι καὶ ἀνεπιβούλευτον. τούς τε αὖ δυστυχοῦντας θᾶττον ἐπανορθοῦσθαι ἐκ τοῦ εὐτυχοῦντων, ἀπὸ τῆς ἰσομοιρίας τε καὶ ἴσης, ἅπερ ἐκ τῆς εὐνομίας γίγνεται. τὸν τε οὖν χρόνον τοῖς ἀνθρώποις διὰ τὴν εὐνομίαν εἰς μὲν τὰ πράγματα ἀργὸν γίγνεσθαι, εἰς δὲ τὰ ἔργα τῆς ζωῆς ἐργάσιμον. φροντίδος δὲ τῆς ἀνδεεστάτης ἀπηλλάχθαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῇ εὐνομίᾳ, τῇ δὲ ἡδίστῃ συνεῖναι. πραγμάτων μὲν γὰρ φροντίδα ἀνδεεστάτην εἶναι, ἔργων δὲ ἡδίστων, εἰς τε αὖ τὸν ὕπνον ἰοῦσιν, ὅπερ ἀνάπαυμα κακῶν ἐστιν ἀνθρώποις, ἀφόβους μὲν ἢ ἄλυπα μεμνημένους ἔρχεσθαι εἰς αὐτόν. γιγνομένοις δὲ ἐν αὐτῷ ἕτερα τοιαῦτα παρέχειν καὶ μὴ ἐμφόβους ἐξάπινα καθίστασθαι, οὐδ' ἐκ μεταλλαγῆς ἡδίστης τοῦ γνωσθῆναι τὴν πάλαι εἶναι προσδέχεσθαι, ἀλλὰ ἡδέως φροντίδας μὲν ἀλυπους περὶ τὰ ἔργα τῆς

rum, quæ in pecunias & divitias secantur, aliæ sunt bonæ, aliæ verò malæ. Quæ bonæ sunt, ex bona Reipub. cōstitutione, in qua leges valent, hominibus convenientissimè utilissimeque gubernantur. Nā qui secunda fortuna fruuntur, ea utuntur, ut re tuta & absque ullis insidiis. Rursum, qui adversa laborant, adjutantur ex illis, qui prospera fortuna utuntur, idque propter permistionem seu communionem simul & fidem, quæ ex legibus benè firmata constitutione fiunt. Tempus igitur hominibus, propter bonum ordinem in res, quidem otiosum exsistit: in actiones verò vitæ sustentandæ, activum. Verùm à cura longè ingratissima homines omninò liberantur in Republ. bonis legibus fundata, ac rei jucundissimæ vacant. Nam rerum & negotiorū cura injucundissima est: actionum autem multò jucundissima. Rursum somno se dedentibus, qui mortalibus est requies malorum, ab omni remoti metu ac securi, eaq; meditates, quæ malis molestiaq; carent, cum caplunt. Dormientes verò dulcemq; somnum capientes, alia quædam sentiscere, quæ cum voluptate conjuncta sunt, & non ex improviso timori obnoxios reddi. Neque ex mutatione jucundissima præstolari, quemadmodū dies possit esse cognitus: sed jucundè curas quidem doloribus vacuas red-

dere, dum actionibus vitæ intenti sint. Labores verò honorum apprehensione subsidioq́; , atque spe tum maxima, cui facilè credatur, simul & quæ grato animo exspectetur, leniores reddere. Atq; illorum omnium Rempub. bonis & salutaribus legib. ornatam causſam esse, & quod hominibus maxima mala parat, nẽpe quod bellum infert ad eversionem & subactionem in servitutem, & hoc quidem multò magis illis, qui non juxta leges sua instituunt, advenire solet: minus verò illis, qui præclaris legum institutis utuntur. Et alia multa sunt in benè cõstituta & legibus administrata Republ. bona, quæ etiam ex ea manant, & vitæ humanæ adminicula, ac solatium in omnibus difficultatibus præbent non exiguum. Quæ verò mala oriri, & in usum vitæ hominũ exundare solent, ubi non vivitur juxta leges, hæc ferè sunt. Soliciti quidem primùm homines fiunt ad opera, & curam gerunt ejus, quod in rebus, non autem in operibus minimè omnium curatum oportuit. Pecunias propter infidelitatem, atq; inhospitalitatẽ, veluti in loculos recondunt, sed quæ non movẽtur. Atq; eo modo illæ rarę fiunt, etsi copiosę forẽt. Et fortunę malę juxta ac bonę sibi mutuò oppositæ subserviũt & obsequũtur. Fortunæ n. benignitas ac felix rerum successus tutus & firmus nõ est in Repu-

ζωῆς ποιουμένους. τοὺς δὲ πόνους δὲ τῇ ἀντιλήψει ἀγαθῶν ἐλπίσιν εὐπίστοις καὶ εὐπροσδοκήτοις ἀκουφίζουσας. ὧν πάντων τὴν εὐνομίαν αἰτίαν εἶναι, καὶ τὰ κακὰ μέγιστα τοῖς ἀνθρώποις φορίζουσι πόλεμον ἐπιφερόμενον εἰς καταστροφὴν καὶ δουλώσιν, καὶ τοῦτο ἀνομωτέροις μᾶλλον ἐπέρχεσθαι, εὐνομουμένοις δ' ἧττον. καὶ ἄλλα δὲ πολλά ἐστιν, ἃ τῇ εὐνομίᾳ ἀγαθά, ἅπερ καὶ * συνοχυρήματα τῇ ζωῇ καὶ παραψυχὴ τῆς χαλεπῶν ἐξ αὐτῆς λήψεσθαι. τὰ δ' ἐκ τῆς ἀνομίας κακὰ ἀποβαίνοντα, τά δὲ ὄψιν. * ἄσχολοι μὲν πρῶτον οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὰ ἔργα γίγνονται, καὶ ἐπιμελοῦνται τῶν ἀκηδεσμάτων πραγμάτων, ἀλλ' οὐκ ἔργων. τὰ τε χρήματα δι' ἀπιστίαν καὶ ἀμιξίαν ξενοθησαυρίζουσιν, ἀλλ' οὐ χιρῶνται. καὶ οὕτω ἀτάμια γίγνεται ἐὰν καὶ πολλὰ ᾖ. αἵ τε τύχαι αἱ φλαῦραι τῶν ἀγαθαὶ εἰς τἀναντία ὑπηρετοῦσιν. ἥ τε εὐτυχία οὐκ ἀσφαλὴς ἔστιν ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἀλλ' ἐπιβουλεύεται.

ἧτε

ἢτε δυσυχία οὐκ ἀποθεῖται, ἀλλὰ κραταιοῦται διὰ τὴν ἀπιστίαν καὶ ἀμιξίαν. ὅτε πόλεμος ἔξωθεν μᾶλλον ἐπάγεται, καὶ ἡ οἰκεία στάσις ἀπὸ τῆς ἐκείθεν αἰτίας. καὶ ἐὰν μὴ πρόσθεν γίγνηται, τότε συμβαίνει. ἔν τε πραγματείαις συμβαίνει καθεζόμενα μὴ βουλὰς τὰς ἐξ ἀλλήλων, δι' οὗπερ κλαβομένους τὸ δεῖσθαι ἐπιβουλεύοντας ἀλλήλοις. καὶ οὔτε ἐγρηγορόσιν ἡδείας τὰς φροντίδας εἶναι, οὔτε εἰς τὸ ὕπνον ἀπερχομένους ἡδεῖαν τὴν ἐπανοδον, ἀλλὰ συνδιαμένον τὴν τε ἀπιστίαν τ' ἔμφοβον καὶ πολοῦσαν τὸ ἀθρεῖν. ἐπὶ μνήμας κακῶν ἐξαπιναίους ἄγειν. ἅπερ ἐν τῇ ἀνομίᾳ, ταῦτα τε καὶ τὰ ἄλλα κακὰ τὰ προειρημένα ἅπαντα ἐπιβαίνει. γίγνεσθαι δὲ καὶ ἡ τυραννὶς κακὸν τοσοῦτον τε καὶ τοιοῦτον οὐκ ἐξ ἄλλου τινὸς, ἢ ἀνομίας. οἴονται δέ τινες τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι μὴ ὀρθῶς συμβάλλονται, τύραννον ἐξ ἄλλου τινὸς καθίστασθαι, καὶ οὐκ ἀνθρώπους διὰ φιλοδεσποτίας ἐν ἀνάγκῃ ἐξ ἀνάγκης αἰτίας ὄντας, ἀλλὰ βιασθέντας ὑπὸ τῶν καταστησάντων τυράννου· οὐκ ὀρθῶς τοῦτο λογιζόμενοι. ὅς τις γὰρ ἡγήσεται βασιλέα ἢ τύραννον

à qua leges exsulant, sed iis insidiæ struuntur. Adversa verò fortuna & indigentia non aspellitur: sed firmiter obtinet propter infidelitatē mutuam atque inhospitalitatem immitemq́; barbariem. Ac bellum extrinsecus magis incumbit, & domestica seditio ab eadem causſa exsistit. Imò si antè non fuerit, tunc contingit. In ipsa re, in qua etiam fervet semper per insidias, quas ex se invicem sibi mutuò nectūt, propter quas ita vitam instituunt, ut sibi cavere cogantur, sibiq́; mutuo vicissim insidias struunt. Adhæc curæ ne vigilantibus quidē jucundæ sunt, neq; etiam somnum capientibus conclave ipsum jucundum est, sed maximè cum timore conjunctum, & excitationē è somno itidem meticulosam hominemq́; terrentem, ad malorum memorias repentinos protrudere. Hæc reliquáque omnia mala, quæ jam dicta sunt, ex ea constitutione, ubi nullæ vigent leges, promanant. Tyrannis item malū tantum támq; enorme ex nullo alio fonte, quàm ex dissolutione Reipubl. nullis legibus fundatæ oritur. Nonnulli verò mortalium autumant, quicunq; non rectè conjiciunt, tyrannum aliundè exsistere ac constitui, atq; homines libertate privari, non ipsos culpandos esse: sed vi adactos ab tyranno, qui ita constitutus sit, non rectè ea colligētes. Quicunque enim regem vel tyrannū

ducit

ducit aliũdè exsistere, quàm ex neglecta legum ac cupiditate habendi, is fatuus est. Quippè cùm omnes in universum ad nequitiã proclives traducãtur, tùm illud usu evenire solet. Ut. n. homines sine legibus & justitia vivãt, fieri nullo modo potest. Quum igitur hæc duo leges scilicet & justitia ex multitudine seu plebe sublata deficiũt, tùm planè usu evenit, ut horũ administratio & cura in unum transferatur. Quomodo namq; alioquin unius gubernatio, quæ monarchia Græcis dicitur, in unum transferatur? nisi legibus, quæ multitudini non parum conducunt, ex usu hominũ communi exterminatis? Oportet enim hunc virũ, qui justitiã evertit, & legem omnibus cõmunem & conducibilẽ è medio sublaturus sit, adamantinum fore, si hęc deprædaturus sit ab hominum multitudine, idq; unus ab multis. Sanè qui carnalis est, ac reliquorum mortalium si, milis, hæc nullo modo effectum dare poterit. Ubi verò contrària, quæ defecerunt, constituerit, solus regimen susceperit. Quapropter etiã cùm hoc usu venit, nonnullos mortalium istud latet. Quod si igitur tantorum quidem caussã malorum exlex: contrà tam ingens bonum legibus vincta Respublica est, non aliter felicitatẽ consequi poterimus, nisi quis legem ob oculos statuat vitæ suę ducem. Hæc autem recta

ἐξ ἄλλου τινὸς γίγνεσθαι, ἢ ἐξ ἀνομίας τε καὶ πλεονεξίας, μορός ἐστιν. ἐπειδὰν γὰρ ἅπαντες ὅλη κακίᾳ ξυπίπτωσι, τότε τοῦτο γίγνεται. οὐ γὰρ οἷόν τε ἀνθρώπους ἄνευ νόμων καὶ δίκης ζῆν. ὅταν οὖν ταῦτα τὰ δύο ἐκ τοῦ πλήθους ἐκλείπῃ, ὅτε νόμος καὶ ἡ δίκη, τότε ἤδη εἰς ἕνα ἀποχωρεῖν τὴν ἐπιστασίαν τούτων καὶ φυλακήν. πῶς γὰρ ἂν ἄλλως εἰς ἕνα μοναρχία γένοιτο, εἰ μὴ τοῦ νόμου ἐξωθέντος τοῦ ἐκ πλήθει συμφέροντος; δεῖ γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃς τὴν δίκην καταλύει, καὶ τὸν νόμον τὸν πᾶσι κοινὸν καὶ συμφέρον ἀφαιρήσεται, ἀδαμάντινον γενέσθαι, εἰ μέλλει συλήσειν ταῦτα παρὰ τοῦ πλήθους τῶν ἀνθρώπων, εἷς ὢν παρὰ πολλῶν. σπάνιον δὲ καὶ ὅμοιος τοῖς λοιποῖς θνητοῖς ἄνθρωπος, τοῦτο μὲν οὐκ ἂν δύνασθαι ποιῆσαι. τἀναντία δὲ ἐκλελοιπότα παιδείας, μοναρχήσειν ἄν. διὸ καὶ γιγνόμενον τοῦτο ἐνίους τῶν ἀνθρώπων λανθάνει. εἰ τοίνυν τοσούτων μὲν αἴτια κακῶν ἐστιν ἀνομία, τοσοῦτον δ' ἀγαθὸν εὐνομία, οὐκ ἄλλως ἔστι τυχεῖν εὐδαιμονίας, ἢ μή τις νόμον ποιήσαιτο πρὸς τῷ αἰτίῳ βίῳ. ἔστω δὲ ἡμῖν λόγος ὁρ-

θὸς,

θὸς, προσάγων μὲν, ἃ δεῖ πρᾶξαι, ἀπαγορεύων δὲ ἃ μὴ χρὴ πρᾶξαι τῷ πανὶ κόσμῳ, καὶ ἐν πόλεσι, καὶ ἐν ἰδίοις οἴκοις, καὶ αὐτῷ τινὶ ἑκάστῳ πρὸς ἑαυτόν. εἰ τοίνυν τὸν ζῶντος τε λόγον περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν ὁρᾷ τις, καὶ κακῶν καὶ αἰσχρῶν μὴ αἴσθηται ἄλλως μαθεῖν καὶ γνῶναι τελεώτατος, εἰ μήτις τελείως φιλοσοφήσει. τούτων ἕνεκα φιλοσοφίαν ἀσκητέον πάντων μάλιστα ἀνθρώπων ἁπάντων.

ratio est, quæ præscribit, quæ omninò facienda sint, simúlq; vetãs, quæ faciẽda non sint, in universo mũdo, in urbibus simul atq; ædibus privatis, tum unicuiq; singillatim erga seipsum. Quod si igitur talẽ orationem, quæ sit de bonis juxta ac malis, itẽq; de malis & turpibus aliter discere, etsi cognoscimus, perficere nõ possumus, nisi quis studiũ sapientiæ perfectè æmulctur, idcircò præ reliquis omnibus studiis humanis philosophia maximè exercenda est.

Κεφ. κα.

Τελευταῖον δὲ τρόπον εἰς ὁποδοπτὴν τίθεμεν τὸν ἀπὸ τοῦ συμβόλου. καὶ μὲν ἰδίαν ὄντα καὶ αἱρέσεως καὶ ἀπορρήτου πρὸς τὰς ἄλλας ἀγωγάς, τὸν δὲ δημώδη καὶ κοινὸν πρὸς σκιάν. ζητοῦσι δὲ παρ' ἀμφοτέρων μέσον ἀμφοῖν οὔτε παντάπασι δημώδη, οὔτε μὴν ἀνίκρυς Πυθαγορικὸν, ἀλλ' ἐξ ἀπλανεστέρου ὁλοκλήρως ἑκατέρου. τῇ γὰρ λεγομένων Πυθαγορικῶν συμβόλων, ὅσα ἂν ἀξιομνημόνευτα ἡμῖν φαίνηται, καὶ τὸ προτρεπτικὸν εἶδος παραδεικνύειν βαθύμενοι διηγήσεως ἕνεκεν ποιησάμενοι τὴν πρόσοδον αὐτῇ εἰς παράκλησιν. ἐν τούτοις νομίζοντες πλήρη καὶ ἐντελεστέραν προτροπὴν εἰς φιλοσοφίαν ἐνήσειν πᾶσι ἐντυγχάνουσιν.

CAP. XXI.

VLtimũ modum quem ex iis sigtuimus, ut à viciis deterreamus, ab symbolis sumimus. qui quidem modus eius sectæ proprius, atque ita arcanus est, ut ad alia institutiones non queat las vitæ duci trahíque non possit: vulgarem autem & communem ad ejus sectæ vitas. Tertium verò amborum utrinque medium, neque omninò plebeium, neque palam Pythagoricũ: sed neq; mutuatum planè ab utroque. Quæcunque enim ex symbolis, usi vocantur, Pythagoricis nobis visa fuerint memoratu digna, & publicè ostẽtant formam admonitoriam publicæ juris facientes, eorum interpretationẽ admonitioni convenientem dare constituimus. Ex tali censentes plenã perfectioremque adhortationem ad studium sapientiæ allatum iri iis, qui eo

lecturi sunt, & quidem magis, quàm si pluribus versibus adhortationem instituerem⁹. Quatenus igitur extraneas aliquot solutiones, easq; communes totius philosophiæ in eo inserem⁹, eatenus judicādum est, hoc ipso separata esse ab Pythagorica voluntate. Quatenus itidē maximè proprias horum virorum de unoquoque opiniones admiscemus: eatenus rursū id proprium quidem est Pythagoricorum, alienum verò ab reliquis philosophis, præclarè fit ut illud statuatur. Latenter verò & clā, ut par est, illud nos ab externis notionibus abducet. Adducet autem maximéque familiares reddet prædictis notionibus, & juxta hanc hęresin admonitionibus secundum artē disputatis, veluti quidam pons & gradus est, quo ab inferiori sursum, & ex infimo in altum subvehit & mentem cujusq; eorum, qui germanè & sincerè animum advertūt, adducit. Nam ad hoc etiam excogitata est philosophia, nempè ad imitationem & absterſionē eorum, quæ antè dicta sunt. Antiquissimi enim, quique ejus coævi fuerunt, & Pythagora usi sunt præceptore, non communi & plebeja aliisque omnibus consueta cum dictione, tùm etiam interpretatione effecerūt, ut intelligentia ac mente comprehēdi queant ab iis, qui simpliciter audiunt, & ex insulsa forte in ea incidunt, quę ne-

μᾶλλον, ἢ ἀλλὰ πλειόνων στοιχεῖα ποιοίμεθα προτροπήν. καθὸ μὲν οὖν ἐξωτερικάς τινας ἐπιλύσεις καὶ κοινὰς πάσης φιλοσοφίας ἐντάξομεν αὐτῷ. κατὰ τοῦτο ἡγητέον αὐτῷ κεχωρίσθαι Πυθαγορείου βουλήματος. καθὸ καὶ τὰς τῆς ἀνδρῶν τούτων κυριωτάτας περιττάσεις δόξας ἐγκαταμίξομεν, καὶ τοῦτο πάλιν οἰκεῖον μὲν Πυθαγορικῶν, ἀλλότριον δὲ τῆς ἄλλων φιλοσόφων, καλῶς ἔχει τεθεωρῆσθαι. λεληθότως δὲ, ὡς εἰκὸς, ἀποπαιδαγωγήσει μὲν τοῦτο ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῶν ἐννοιῶν. προσάξει δὲ καὶ οἰκειοτάτας μάλιστα ταῖς προκειμέναις. καὶ χρὴ τὴν δι' ὅτου αἵρεσιν τεχνολογουμένας παρακλήσεσιν, οἷα τις γέφυρα ἢ κλίμαξ κάτωθεν ἄνω, καὶ εἰς ὕψος ἐκ βάθους ἀνιμῶσα πολλοῦ, ἄγουσα τῆς ἑκάστου τῆς γνησίως προσεχόντων διανοίας. εἰς γὰρ τοιοῦτο καὶ ἐμηχανήθη κατὰ τὰ μίμησιν καὶ ἀπόμαξιν τῶν προλεχθέντων. οἱ γὰρ παλαιότατοι ἅτε αὐτῷ συγχρονήσαντες καὶ μαθητεύσαντες τῷ Πυθαγόρᾳ, οὐ τῇ κοινῇ καὶ δημώδει καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εἰωθυίᾳ λέξει. τὰ καὶ ἑρμηνεία ἐποιοῦντο συνιέναι καὶ ἀνόητα τοῖς ἁπλῶς ἀκούουσιν, ἐξ ἐλαιδρομίας τε ἐντυγχά-

τυγχάνουσιν, ἀπαρακολούθητα πειρώμενοι τίθεσθαι τὰ φραζόμενα ἀπ' αὐτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν νενομοθετημένην αὐτοῖς ὑπὸ Πυθαγόρου ἐχεμυθίαν μυστηρίων καὶ πρὸς τὰς ἀτελεστέρας ἕξεσιν ἀποῤῥήτων ἤθους. καὶ ὅλως συμβολικὴ τις πέφυκεν καὶ πρὸς ἄλλας διαλέξεις ἢ συγγραφάς· καὶ εἰ μή τις αὐτὰ τὰ σύμβολα ἐκλύσας διαπτύξειε καὶ ἀναμάσσων ἐξηγήσοιτο ἀπελαθοι γέλοια γὰρ ἂν γραώδη δόξειεν αὐτοῖς ἐντυγχάνουσι τὰ λεγόμενα λήρου μεστὰ καὶ ἀδολεσχίας· εἰ δὲ χρήσαιτο ἐφαπτῆ, καὶ τὸ εἰς προσοχὴν αὐτῆς ὄφελος κατάδηλον γένηται κατά τε τὸ ἐξωτερικόν τε ἅμα, καὶ κατὰ τὸ ἀκροατικὸν διαδώσομεν ἑκάστου συμβόλου τὰς ἐπιλύσεις, μηδὲ τὰ παρ' αὐτοῖς ἀποῤῥητα καὶ ἐχεμυθούμενα πρὸς τοὺς ἀνεισάκτους παραλειπόμενα ἀνιχνεύσαντες. ἔστω δὲ τὰ προδηλούμενα σύμβολα ταῦτα.

Εἷς ἱερὸν ἀπιὼν προσκυνῆσαι φαθὶ ἄλλο μεταξὺ βιωτικὸν μήτε λέγε μήτε πράττε.

β. Ὃ δὲ παρῆλθον εἰσιὼν εἰς ἱερόν, εἰσελθὼν προσκύνησον καὶ παράπαν

initiatione quidem exprimi possint, conantes quasi argumentum statuere ea, quæ dicuntur ab ipsis: sed secundũ legem latam ipsis ab Pythagora silentii indictionem, ne enunciẽtur mysteria, ideò in gratiam eorum, qui rudiores sacris initiati non sunt, modos attigerunt arcanos atque abditos, & per symbola considerarũt mutua inter se colloquia, vel scriptiones. Et nisi quis ipsa symbola selecta exposuerit & interpretatus fuerit, atque enarratione irreprehensa comprehenderit, ipsis legentibus ridicula & anilia videbuntur, quæ proferuntur, adeóque nugarum & futilitatis plena. Ut igitur illorum usus appareant, & utilitas manifesta fiat, adhortationes reddemus cujusq; symboli variam solutionem καθ' ἑκάτερον, hoc est, juxta utiles Reipubl. meditationes simul, & juxta ἀκροαματικόν, hoc est, expositionem accuratiorẽ & reconditam, qualis eruditis auditoribus edi solet, solicitè cavẽtes omissa à nobis expositione, ne quæ reconditа apud ipsos ac silentio pressa sunt, ad alienos & subreptitios enũciemus. Sint autem, de quibus loquemur, hęc Symbola.

I. In templum prodiens adoratum, nihil interea, quod ad vitam facit, nec dicito, nec facito.

II. Perfunctoriè templum ne ingreditor, neque adorato omnino, ne-

que si ipsissimas fores prætergrediaris.

III. Discalceatus nudisque pedibus sacrificato atque adorato.

IV. Publicas vias declinans per semitas ingreditor.

V. Abeo, quod nigram caudã habet, abstineto. Terrestrium enim deorum est.

VI. Linguam ante omnia contineto deos sequens.

VII. Ventorum spirantium sonum adora.

VIII. Ignem gladiõ ne fodito.

IX. Acetarium omne vas abs te removeto & avertito.

X. Cum viro, cui onus impositum est, simul attollito: non autem simul auferto ab eo, quod depositum est.

XI. Dum calceamẽta pedibus subduntur, pedem dextrum ante afferto. In pelluvium autem sinistrum inferto.

XII. De Pythagoricis sine lumine ne loquitor.

XIII. Iugum ne transilito.

XIV. Peregrinationem instituens domum ne revertitor. quippe furiæ simul comitantur.

XV. Ad solem conversus ne micto.

XVI. Dadiũ vel faculæ sedem ne extergito.

XVII. Gallum alito quidem, ne autem sacrificato. Lunæ namque & Soli sacratus est.

οὐδ' εἰ πρὸς ταῖς θύραις αὐλαῖς παρειὼν γένοιο.

γ. Ἀνυπόδητος θεὸν μὴ προσκύνει.

δ. Τὰς λεωφόρους ὁδοὺς ἐκκλίνων ἔρχε τὰς ἀταπὰν βαδίζε.

ε. Μελανούρου ἀπέχου. χθονίων γάρ ἐστι θεῶν.

ς. Γλῶτταν πρὸ πάντων κράτει θεοὺς ἑπόμενος.

ζ. Ἀνέμων πνεόντων τὴν ἠχὼ προσκύνει.

η. Πῦρ μαχαίρᾳ μὴ σκάλλευε.

θ. Ὀξίδα πᾶσαν ἀπὸ σαυτοῦ ἀπόθεσο πάσῃ.

ι. Ἀνδρὶ ὑπαναδεδεμένῳ μὴ φορτίον συνέπαιρε. μὴ συγκαθαίρει δὲ ἀποδεδεμένῳ.

ια. Εἰς μὲν ὑπόδησιν ἡ δεξιὰ πόδα πρόπαρε. εἰς δὲ ἀπόδυσιν τὸν εὐώνυμον.

ιβ. Περὶ Πυθαγορείων ἄνευ φωτὸς μὴ λάλει.

ιγ. Ζυγὸν μὴ ὑπέρβαινε.

ιδ. Ἀποδημῶν δ' οἰκίαν μὴ ἐπιστρέφου. ἐρινύες γὰρ μέτεισιν.

ιε. Πρὸς ἥλιον τεθραμμένος μὴ οὖρει.

ις. Δαδίου θάκον μὴ ὑπο-
μαίου.

ιζ. Ἀλεκτρυόνα ἔχε μέν, μὴ θύε δέ. μόνῃ γὰρ τῇ ἡλίῳ καθιέρωται.

ιη. ἐπὶ

κ. Ἐπὶ χόϊνικα μὴ καθίζου.

κθ. Γαμψώνυχον μηδὲν παράζευχε.

κ. Ἐν ὁδῷ μὴ χέζε.

κα. Χελιδόνα οἰκίᾳ μὴ δέχου.

κβ. Δακτύλιον μὴ φόρει.

κγ. Θεοῦ τύπον μὴ ἐπίγλυφε δακτυλίῳ.

κδ. Παρὰ λύχνον μὴ ὄνυχας πρίζου.

κε. Περὶ θεῶν μηδὲν ἀκούσας ἀπίστει, μηδὲ περὶ θείων πράγματων.

κς. Ἀχέτῳ γέλωτι μὴ χαίρειν.

κζ. Παρὰ θυσίαις μὴ ὀνυχίζου.

κη. Δεξιὰν μὴ παντὶ ῥᾳδίως ἔμβαλε.

κθ. Στρωμάτων ἀναξὰς σωλίσας αὐτὰ, καὶ τὸν τύπον σωμόρυσσε.

λ. Καρδίαν μὴ φάγε.

λα. Ἐγκέφαλον μὴ ἔσθιε.

λβ. Ἀποκαρμάτων σῶν καὶ ὀνυχισμάτων κατάπτυε.

λγ. Εὑρέτην μὴ προσλάμβανου.

λδ. Χέρας ἰχνὸς ὄπισθε ἀπαλοῖς ἀνίζε.

λε. Χρυσὸν ἔχουσι μὴ πλησίαζε τεκνοποιΐᾳ.

XVIII. Chœnici ne insideto.

XIX. Nihil eorum, quod curvos ungues habet, gustato.

XX. In via ligna ne feces.

XXI. Hirundinem tecto ne accipito.

XXII. Annulum ne gestato.

XXIII. Dei formam & imaginem annulo ne insculpito.

XXIV. Ad lucernam faciem in speculo ne contemplator.

XXV. De diis nec de divinis oraculis nihil eorum, quæ admirabilia, fidem derogato.

XXVI. Risu incontinenti ne concutitor.

XXVII. Ad sacrificia ungues ne præcidito.

XXVIII. Dextram ne cuivis facile injicito.

XXIX. E stragulis surgens ea convolvito, & figuram vel vestigium confundito.

XXX. Cor ne edito.

XXXI. Cerebrum ne comedito.

XXXII. Excrementa tua & unguium præsegmina conspuito.

XXXIII. Erythrinon seu rubicundum ne suscipito.

XXXIV. Ollæ vestigium, ne ab cinere compareat, tollito.

XXXV. Cum ea, quæ aurum habet, ne congreditor ad liberos procreandos.

xxxvi. In primis honorato cùm habitum cùm & tribunal habitum inquam & triobolum.

xxxvii. Ab fabis abstinento.

xxxviii. Malvam quidem in horto tuo plantato, sed ea ne vescitor.

xxxix. Ab iis, quibus vita est animalis, abstinento.

SYMBOLORUM PYTHAGORICORUM EXPLICATIO.

Hæc omnia communiter quidem & adhortatoria sunt ad omnem virtutem: privatim verò singula ad unamquamque virtutem, & ad partes philosophiæ & disciplinæ alia alitet conveniant ac quadrent. Veluti continuò prima sūt adhortatoria ad pietatem divinámque scientiam.

SYM. I. EXPLICATIO.

Nam, quod ad primum attinet, *in templum progressum adoratum divos, nihil interesse à quod ad vitam facit, nec dicendum nec faciendum esse*, servat sanctū numinis cultum, quatenus per se purus & sincerus est, immaculatum, ac purum, mundúmque puro ac mundo conjūgere assuefacit, & efficit ab rebus humanis in divinam religionem nihil asciscendum attrahendúmque esse. Omnia enim ab ea aliena sunt, & contrario erga eam modo se habēt. Idem verò etiam ad scientiam affert, mul-

λς. Προτίμα τὸ χῆμα & βῆμα, τὸ σχῆμα καὶ τριώβολον.

λζ. Κυάμων ἀπέχου.

λη. Μολόχῃν βλιτυρούς μὲν, μὴ ἔσθιε δέ.

λθ. Ἐμψύχων ἀπέχου.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

τῶν Πυθαγορικῶν συμβόλων.

Ταῦτα δὴ πάντα κοινῶς μὲν καὶ προτρεπτικά ἐστι πρὸς πᾶσαν ἀρετήν· καὶ ἰδίως δὲ ἕκαστα πρὸς ἑκάστην ἀρετὴν πρὸς μίαν τὴν φιλοσοφίας & παιδείας, ἀλλ' ἄλλως προσοικειοῖ. οἷον ὥθυς τὰ πρῶτα τὴν εὐσέβειαν, καὶ τὴν θείαν ἐπιστήμην ὅτι παραληπτικά.

ΤΟΥ ΠΡΩ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ γὰρ, Εἰς ἱερὸν ἀπόβασα προσχωρήσας μηδὲν ἄλλο μεταξὺ βιωτικὸν μήτε λέγειν, μήτε πράττειν, πρὶν τὸ θεῖον, ὑπὲρ ὅτι καθ' αὑτὸ, ἅμωμες ἀχραντον. τοῦτο καθαρὸν τὸ καθαρὸν ἐθίζει σωματεῖν, καὶ πρὸς μηδὲν ἐφέλκεσθαι ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων εἰς τὴν θείαν θρησκείαν. πάντα γὰρ ἀλλότρια ὅτι, & ἐναντίως πρὸς αὐτὴν ἔχει. τὸ δ' αὐτὸ καὶ πρὸς ἐπιστήμην προσφέρειν μέγα συμ-

συμβάλλεται. οὐθὲν γὰρ δεῖ πρὸς τὴν θείαν ἐπιστήμην προσφέρειν τοιοῦτον, οἷόν ἐστιν ἀνθρωπίνων δόξασμα, ἢ βιωτικῆς φροντίδος ἐχόμενον. οὐδὲν οὖν ἄλλο παραπαλαίεται ἐν τούτοις, ἢ τοὺς λόγους τοὺς ἱεροὺς καὶ τὰς θείας πράξεις μὴ συμμίγνυναι τοῖς ἀνθρωπικοῖς ἁπλῶς καὶ τοῖς ἤθεσιν.

tum conducit. Nihil enim tale ad divinam scientiam afferēdum est, cujus generis est humana commentatio, vel vitalis vitæ cura implicitum teneri. Nihil igitur aliud hisce præcipitur ac monetur, quàm sermones sacros divinasque operationes ab hominibus instabilibus præditis moribus non esse commiscendas.

ΤΟΥ Β΄. ΣΥΜ. Α΄ΝΑ΄.

Τοῦτο δὲ σαφὲς ὂν ἔστιν ἐκ τῶνδε· Τὸ δ' οὐ παρελθόντα οὐκ εἰσιτητέον εἰς ἱερὸν, οὐδὲ προσευκτέον τῷ παράπαν, οὐδ' εἰ πρὸς ταῖς θύραις αὐταῖς στήσεσθαι γένοιτο. εἰ γὰρ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον φίλον τε ὄντι καὶ προσήκοντι, δῆλον ὅτι καὶ τὴν πρώτην καὶ κατάρχουσαν οὐσίαν ἐχόντων ἐν θεῶν ἐν τοῖς ὅλοις προηγουμένως, αὐτὴν δεῖ ποιεῖσθαι τὴν θεραπείαν. εἰ δ' ἄλλου τινὸς ἕνεκα αὐτὴ ποιεῖτο, δεύτερον οὕτω θήσεται, τὸ πάντων προηγούμενον, καὶ ἀνατρέψει τὴν ὅλην τάξιν τῆς ὅλης θεραπείας καὶ γνώσεως. ἔτι γὰρ τὰ τίμια ἀγαθὰ, οὐ δεῖ τῆς ἀνθρωπίνων χρησίμων ἐν ὑστέρᾳ μοίρᾳ τίθεσθαι, οὐδ' ἐν τέλους μὲν τάξει τὰ ἐσχατώτατα, ἐν προθήκης δὲ μέσῃ τὰ χρείττονα, οὔτε ἔργα, οὔτε δόγματα.

SYM. II. ANAL.

Huic consonum est & id, quod deinde sequitur, *Perfunctorie templum ne ingrediaris, neque omnino adorato Deum, neq; ipsissimas fores prætergressus fueris.* Etenim si simile simili amicum simulatque ita gratum est, ut salutationem mereat, manifestum est, cùm dii in rebus universis substantiâ maximè principem habeant, quæ primogenia sit, illorum cultum facere oportere. Quod si quis alius caussa eum præstet, secundum sic statuetur, quod omnium sit primigenium, ac evertet ordinem universum cùm totius cultus, tùm etiã cognitionis. Nam insuper pretiosa bona statuenda & æstimanda non sunt in posteriore parte, & quæ utilia sunt in rebus mortalium in priore, neque itidem res nostræ planè in ordine ultimo, et quæ præstantiora sunt nec opera nec commentationes loco accessionis habeantur.

SYM. III. EXPL.

Verùm adhortatio ad eandem rem etiam ſumetur ab eo, quod deinceps ſequitur. Nam illud, *Diſcalceatus nudiſq́ pedibus ſacrificato adoratoq́ue*, unum planè ſignificat, oportere moderatè ac moderatè, non autem elatè eſſe efferendo extra ordinem, qui in terra eſt, deos colere, & pro iis notitiam facere. Aliud verò illud eſt, oportere ſine vinculis, eúmque qui ſoluto facilis ſit, cultum ac notitiam deorum præſtare. Hęc verò ſymbolũ nõ in ſolo corpore præcipit perficiẽda: verùm etiã in animi operationibus, ut neque ab effectibus illæ occupentur, neque ab corporis infirmitate, neque etiam ab ortu, & nativitate, quæ nobis extrinſecus agnata eſt: ſed ut omnia habeant ſoluta facilia & prompta, ac parata ad deorum communicationem.

ΤΟΥ Γ. ΣΥΜ. ΑΝΑ.

Ἡ δὲ ὅτι τὸ ἀνυπόδητον προσεπιτάττει ἀπὸ τοῦ ἑξῆς γίνεται δῆλον. Τὰ γὰρ ἀνυπόδητα θύειν καὶ προσκυνεῖν, ἐν μὲν σημαίνει, τὸ δεῖν τοὺς θεοὺς μετ' αἰδοῦς, καὶ μὴ ὑπερηφάνως ἐξ ὑπερτάσεως τινὸς θεραπεύειν, ἕτερον δὲ τὸ δεῖν δεσμῶν χωρὶς καὶ εὐλυτοῦντα τὴν θεραπείαν καὶ γνῶσιν τῶν θεῶν παρέχειν. ταῦτα δὲ οὐκ ἐπὶ τῶν σωμάτων μόνον παραλαμβάνειν τὸ σύμβολον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν τῆς ψυχῆς ἐνεργειῶν, ὡς μήτε ὑπὸ παθῶν αὐτὰς κωλύεσθαι, μήτε ὑπὸ τῆς τοῦ σώματος ἀσθενείας, μὴ παρὰ τὸν ὁ περιπεφυκυῖας ἐξαναπτῆναι ἡμῖν γενέσεως. εὔλυτα δὲ ἐστὶ καὶ εὐχερῆ πρὸς τὴν μέθεξιν τῶν θεῶν.

SYM. IIII. EXPL.

Aliud verò aliquid huiſce ſimile ad eãdem virtutem adhortans eſt tale ſymbolum. *De diis nec de divinis oraculis, nihil eorum quæ ſunt admirabilia, fidem derogato.* Satis enim ſupérque hoc placitum decretúmq; angustum et religioſum exſiſtit, itémq; exprimens deorũ eminentiã & ſublimitatem, nos quaſi viatico inſtruens, & in memoriam reducens, non oportere ab noſtra ipſorũ

ΤΟΥ Δ. ΣΥΜ. ΑΝΑ.

Καὶ ἄλλο δέ τι τοιοῦτον ὅμοιον εἰς ἀρετὴν προτρέπον ἐστὶ τὸ τοιόνδε σύμβολον· περὶ θεῶν μηδὲν θαυμαστὸν ἀπίστει, μηδὲ περὶ θείων δογμάτων. Ἱκανὸς γὰρ καὶ τὸ δόγμα τοῦτο συβαστάσαι ὑπάρχει καὶ σεμνοπρεπὲς τῆς περὶ θεῶν ὑποδοχῆς, ἐφοδιάζον ἡμᾶς καὶ ὑπομιμνῆσκον, ὅτι οὐκ ἀπὸ τῆς ἡμῶν αὐτῶν συγκρίσεως

χρὴ

χρὸ τῆς παιρίδος, καὶ τὸ θεῖον δύναμιν, ἀλλ' ἡμῖν μὲν ἄπορα φαίνεται ἐπειδὴ οὐ πάρεσμεν ἐμπείρως τῆς φιλοσοφίας, περισπώμενοι ἐν ὀχλώδεσι ἀσχολίαις, καὶ οἷς ἔχω μικρότητι, καὶ τῆς ὅλης τὸ μέσον φορᾶς τῷ βαρεῖ καὶ ὑπνώδει καὶ ἀσθενείᾳ καὶ πλεονασμῷ ἀδυνάτως καὶ ἀσθενείᾳ, καὶ ψυχῆς ἀναπαυόμῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρωπικοῖς πάθεσι, καὶ ὅτι τὰ μὲν ἐστὶν ἀμήχανά τινα καὶ ἀδύνατα ὑπάρχειν, καί τι ἄλλα οὕτω περὶ τῆς φύσεως ἔχομεν λέγειν. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν τῷ θεῷ ἀπολειπόμεθα, καὶ οὔτε δύναμιν αὐτὴν, οὔτε ἀρετὴν ὑπάρχειν αὐτοὺς ἔχομεν γνῶσιν οὐ θεῶν διαφερόντως τοῦτο ἐπιστάμενοι. ὡς οὐδὲν δυνατώτερον ἐκείνου. ἀλλὰ τοῦτο δὲ οὐ περὶ θεῶν ὑπόληψιν παραγγέλλει. προκειται δὲ, μὴ περὶ θείων δογμάτων, τῇ τῆς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας δοκούντων. ταῦτα γὰρ τῶν μαθημάτων καὶ ἐπιστήμονος θεωρίας ἠσφαλισμένα ἀληθῆ καὶ διαφόρως μόνον ὑπάρχειν, ὅτου διΐζει πίστις καὶ οὐ δυνάμενα συγχωρεῖν. τὰ δὲ αὐτὰ δύναμιν, περὶ τὸ ἐπιστήμων καὶ περὶ θεῶν προσθεῖναι παραγγέλλει ἐπιστήμῃ τοιαύτῃ χρήσασθαι, δι' ἧς οὐδὲν ἀποστήσομεν τῆς λόγου

collatione conjectari assimilariq; divinam virtutem. Verùm nobis quidem, utpote corporalibus & exiguis & tenuibus & natis & corruptibilibus adeóque momentaneis, morbosisq; diversitati subjectis, & domus pavitati, & oneris in medium aggravationi, & somnolentiæ, indigentiæ, abundantiæq; soliditatem & infirmitatem animóque impedimento, atque aliis, uti conjicio, quædam existere difficilia, eáque impossibilia. Atqui multa ita de natura eximia habemus: sed tamen omnino præ deorum eximia bonis multum à tergo relinquimur, & neque eandem habemus potentiam, neque virtutem cum ipsis æqualem. Notitiam igitur deorum hoc symbolum excellentem nobis, tanquam qui ipsi omnia possint. Ergo igitur de omnipotentia deorum hortatur fidei de diis nihil esse derogandum. Additur verò, *neque de divinis dogmatibus*, nimirum quæ Pythagoricæ philosophiæ placent esse divina. Eorum enim ab disciplinis & scientia speculationes stabilita & quasi certa vera & solida sunt, quasique ab mendaciis aliena existere ostendunt, ab omni parte etiam cum accessibilitate roborata & munita. Eadem autem hæc etiam possunt ad scientiam eam, quæ de diis adhortationem instituendi præcipit, referri, talem scientiam comparandam esse, per quam nullo modo aberres, quæ de diis

dicuntur, deficiemus. Et de divinis dogmatibus hæc eadem possunt admonere de iisdem, & hoc, ut per disciplinas procedamus. Hæc sola oculos reddunt, & lucem faciunt de omnibus rebus, quæ sunt ei, qui diligenter ista cōsideraturus & contemplaturus est. Ex participatione enim disciplinarum unum ante omnia constituitur, ne quis fidem deroget nec de natura deorum, neque de substantia, neq; potentia, neque etiam de iis, qui videntur prodigiosè loqui de doctrinis Pythagoricis iis hominibus, qui nondum rudimenta didicerunt, & illis disciplinis nondum initiati sunt. Itaque illud, *fidem ne derogato*, idem est, atque *exerceto atque illa comparato*, quorum præsidio fidem nō sis derogaturus; hoc est, disciplinas & demonstrationes, quæ scientiam conferunt.

Sym. V. Exp.

Arbitror autem & hoc symbolum, quod continuò sequitur, eodem pertinere, *Publicas vias declinans per semitas ingreditor*. Nam & hoc populare quidem & humanam vitam deserendam præcipit. Separatam verò ab hominum consortio ac divinam, persequēdam contēdit. Et opinationes quidem communes ait oportere contēptui habere. Peculiares verò & arcanas pluriui esse faciendas. Ac voluptatem,

μάτων περὶ θεῶν, καὶ περὶ θείων δογμάτων δύναται παραινεῖν τὰ αὐτὰ, καὶ τὸ δεῖν τῆς μαθημάτων χορεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ ταῦτα μόνα ἐστὶ φωτοποιὰ περὶ τῆς ὄντων ἁπάντων τοῦ μέλλοντι σκέψασθαι καὶ κατόψασθαι αὐτά. ἐν γὰρ τῷ μαθημάτων μεταλαχεῖν ἐν πρὸ πάντων σωίσταται, τὸ μὴ ἀπιστεῖν, μήτε περὶ φύσεως θεῶν, μήτε περὶ οὐσίας, μήτε περὶ δυνάμεως. μήδε μὲν περὶ τῆς Πυθαγορικῶν δογμάτων τερατολογεῖσθαι δοκούντων, τοῖς ἀνεπαΐστοις ἐστὶ μαθημάτων ἀμυήτοις. ὥστε τὸ μὴ ἀπιστεῖν ἴσον ἔχει τὸ μετέχειν, καὶ ἐκεῖνα, δι' ἃ οὐκ ἀπιστοῦσι, τουτέστι μαθήματα ἐστὶ καὶ ἐπιστημονικὰς ἀποδείξεις.

Τοῦ Ε. Συμ. ΚΑ'.

Οἶμαι δ' ὅτι ἐστὶ καὶ τὸ δεῖ τούτοις εἰς τὸ αὐτὸ συμπίπτειν. Τὰς λεωφόρους ὁδοὺς ἐκκλίνων διὰ τῆς ἀτραπῶν βάδιζε. καὶ γὰρ τοῦτο τὴν μὲν δημώδη καὶ ἀνθρωπίνην ζωὴν ἀφίναι παραγγέλλει. τὴν δὲ χωρίς καὶ θείαν μεταδιώκειν ἀξιοῖ. καὶ τὰ μὲν δοξάσματα τὰ κοινὰ, φησὶ δεῖν ὑφορᾶν. τὰ δὲ ἴδια καὶ

ἀπόρ-

ἀπόῤῥητα περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι καὶ τὴν μὲν παρὰ ἀνθρώπους φήμην καταφρονεῖν. τὴν δὲ τῆς θείας βουλήσεως ἐκκλίνειν εὐπραγίαν περὶ ὀλλοῦ ποιεῖσθαι, καὶ τὰ μὲν ἀνθρώπινα ἰδιώτας, ὡς δημώδη. καὶ τὰ περὶ θεῶν θρησκείας ὡς ὑπερέχουσαν τὴν δημώδη ζωὴν ἀνταλλάττεσθαι.

quidem, quæ ad homines ferunt, nullo honore afficiendam ac despiciendam. Eam verò felicitatem, quæ cum divina voluntate conjuncta est, plurimi faciẽdam. Et humanas quidem consuetudines relinquendas esse tanquã populares; deorũ verò religiones, ut quæ vitam populare multis numeris vincunt, comparandas.

ΤΟΥ Ϛ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Συγγενὲς δὲ ὂν τούτῳ καὶ τὸ ἐφεξῆς. Μελαγχρῶτος ἀπέχου. χθονίων γὰρ ὄζει θεῶν. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ περὶ συμβόλων ἐροῦμεν, ὅσα εἰς προτροπὴν ἁρμόζει, παραγγέλλει τῆς οὐρανίας πορείας ἀντέχεσθαι, καὶ τοῖς τοιούτοις θεοῖς συνάπτεσθαι, τῆς τε ἐνύλου φύσεως χωρίζεσθαι, καὶ περιάγεσθαι πρὸς τὸν ἄϋλον καὶ καθαρὰν ζωὴν θεῶντα θεραπείᾳ χρῆσθαι τῇ ἀρίστῃ, καὶ μάλιστα τοῖς πρωτίστοις θεοῖς προσκεύσῃ. ταῦτα μὲν οὖν εἰς θεῶν γνῶσιν καὶ θρησκείαν πρωτείνεται τὴν παράκλησιν.

SYM. VI. EXP.

Huic affine & cognatum est, quod deinceps sequitur. *Abeo, quod nigram tactum habet, abstineto. Terrestrium enim id deorum est.* Reliqua igitur de eo dicemus in explicatione Symbolorũ, quę cõveniunt ad adhortationẽ. Admonet cœleste iter amplectendum, & diis intelligentibus adhærescendum, secedẽdúmque ab natura materiali, ac diligendum iter ad vitam materia carentẽ purámque, & deorum cultu optimo utendum, maximéque primæuis diis conveniente. Hæc igitur symbola ad deorum notitiam ac religionem faciunt admonitionem. Ad sapientiam verò, quæ conferunt symbola, talia sunt.

ΤΟΥ Ζ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Εἰς δὲ σοφίαν τὰ τοιαῦτα. Γλῶσσης πρὸ τῆς ἄλλων πράττει θεοῖς ἱπτόμενος. πρῶτον γὰρ ὄζει σοφίας ἔργον, τὸ τὸν λόγον ἐπιστρέφειν εἰς ἑαυτὸν, καὶ ἐνδίζειν μὴ ἔξω προϊέναι

SYM. VII. EXP.

Linguã ante omnia contineto deos sequens. Primum enim opus sapientiæ est sermonem in seipsum convertere, & assuefacere, ne foras progrediatur, ac

perfectus reddatur in seipso, & in cõversionem ac cõsiderationem ad seipsum. Deindeque in eo consistit, ut deos sequaris. Nihil enim aliud mentem tam perfectam reddit, quàm in se conversus deos simul sequitur.

SYM. VIII. EXP.

Illud verò, *Ventis spirantibus sonum adora*, divinæ quoq; sapientiæ argumentum significat; est. Quippe innuit quẽ admodũ oporteat animæ cõsiderationem divinarum naturarũ & potentiarũ similitudinẽ. Cùmq; fecerimus consonantẽ ad efficacitatem ipsorũ sermonũ, cum magno studio honorãdos & colẽdos esse.

SYM. IX. EXP.

Quod verò sequitur scholiũ, *Ignem gladio ne fodito*, ad prudentiã adhortatur. Excitat enim nobis noxiã convenientẽ de eo, non oportere orationem igni iráque plenam homini petulanti opponere exácutam, nec cum eo contendere. Frequenter enim oratione rudẽ indoctúmq; movebis & turbabis, pertinacémque & molestum. Dictis testis sit Heraclitus. *Nam inquit, pugnare difficile. Quodcũque enim usus poposcerit ut fiat, id animo prodest.*

Atque hoc verè dixit. Multi quippe iræ gratificantes, suam ipsorum animã permutarunt, mortémque amicitiam reddiderunt. Ex lingua autẽ contin-

τελειοῦσθαί τε καθ' ἑαυτὸν, καὶ ἐν τῇ πρὸς ἑαυτὸν διατροφῇ, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τοὺς θεοὺς ἐπιστρέφει. οὐδὲν γὰρ ἄλλο αὐτὸν τελειοῖ τοσοῦτον, ἢ ὅταν ἐπιστρεφόμενος εἰς ἑαυτὸν τοῖς θεοῖς συνακολουθῇ.

ΤΟΥ Β. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, ἀνέμων πνεόντων τὴν ἦχον προσκύνει, καὶ αὐτὸ τῆς θείας σοφίας δήλωσίν ἐστιν. αἰνίττεται γὰρ, ὡς δεῖ καὶ θείων θυσιῶν καὶ δωρεῶν τὴν ὁμοιότητα ἀγαπᾶν. καὶ ὅταν ἐναρμόττῃ τὸν συμφωνον πρὸς τὰς ἐνεργείας αὐτῶν λόγον, μετὰ μεγάλης σπουδῆς ἡμᾶς τιμᾶν καὶ σέβειν.

ΤΟΥ Θ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, καὶ χάρη πῦρ μαχαίρᾳ μὴ σκαλεύειν, φρονίσεως ἔστι παραινετικόν. ἐνγίνεται γὰρ ἡμῖν τὰ ἐναντία τῷ προσφέρειν τῷ μὲν δεῖ πρὸς πλάνην καὶ θυμὸν ἀνθρώπῳ μετὰ ἀντιτιθέναι λόγον τεθυμωμένον, μήτε ἐρίζειν. παλλάκης γὰρ συνήθης τοῖς λόγοις ἡ μαθητικὴ παράκλησις ἐστὶν ἀεὶ καὶ αἰσθητὴ μᾶλλον τοῖς λεχθεῖσιν Ἡράκλειτος. ἔπος γὰρ φησὶ, μάχεσθαι χαλεπόν. ὅτι γὰρ ἂν χρείᾳ χάριν ἢ χρῆσιν ἐπιθυμῇ τις ἐκτελεῖν καὶ τῷ ἀληθεῖ εἶπε. πολλοὶ γὰρ χαριζόμενοι θυμῷ ἀντηλλάξαντο τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν καὶ θάνατον φίλον τὸν ἐπιοῦσαν ἐποίησαν. ἐκ δὲ τῆς γλώτ-

σης κεφαλῆς, καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀφαιρεῖσθαι, ἐκ μὲν φίλου ἐχθρὸν γίγνεσθαι φιλονικίαν ἀναπτόμενον θυμοῦ καὶ, καὶ αὐτὸς αὖ ἀφεῖναι ἐξ δόξης.

ΤΟΥΤ. Ι. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τούτῳ δὲ συμβουλεύει καὶ τὸ ἔξης, τὴν ὀξύδα ἀποστρέφειν ἀπ' σαυτοῦ. πρὸς ὃν γὰρ ἂν τύχῃ ἐπεστραμμένη, ἐπίληπτος ἔσται. καὶ τοῦτο φρονήσεως χρῆσθαι παρακελεύεται καὶ θυμοῦ. τὸ μὲν γὰρ ὀξὺ τῆς ψυχῆς, ὅπερ θυμὸν καλοῦμεν, λογισμοῦ καὶ φρονήσεως ἐστέρηται. ζῇ γὰρ ὁ θυμὸς, ὥσπερ λέβης πρὶ θαλπόμενος οὐθὲν εἰς τὸ παρόδεν γιγνόμενον, μερίζων γνώμην. χρὴ οὖν ἐν ἡσυχίᾳ καθεσταναι τὴν ψυχὴν ἀποστρέφοντα, τὴν ψυχὴν τοῦ θυμοῦ ἐπιλαμβανόμενον ἑαυτοῦ καθάπερ, ὥσπερ ἡνίοχον χαλινὸν ἀφῆ· καὶ τὸ πάθος οὕτω τοῦτο πρὸς λογισμὸν στάζειν χρή.

ΤΟΥΤ. Ιϛ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, φορτίον συμφέρει θέσθαι, συμφέρει ἀφελεῖν δὲ καὶ, εἰς ἀνάπαυλαν πρόξενον, τοῖς μὲν ἀναθεμένοις φορτίον πόνου καὶ ἐνεργείας σημαίνει πρᾶξιν. ὁ δὲ καὶ αἰρούμενος ἀναπαύσεως ἐστὶν ἕνεκεν, ἵνα καὶ τὸ σώματος ἐξ ἀσφαλοῦς

nentia, & dum sis tranquillus tacitúsque, hoc accidit, ut ex contentione nascatur amicitia iracundo igni extincto, atque ipse non videberis esse mente captus.

SYM. X. EXP.

Huic verò symbolo simul testimonium reddit & hoc, quod deinceps sequitur, *Acetarium omne vas abstergemento & aversa*. Ad quemcumque enim conversum fuerit, reprehensionem incurret. Et hoc prudentia vendum esse, non autem ira, jubet. Illud enim animi acutum, quod iram vocamus, ratione prudentiáque privatum est. Bullit enim ira, quemadmodum cacabus igni calefactus, nihil ulterius exsistens, in partes secans mentem. Animus igitur aliò abcedens tanquam ab omni turbine remotus, in tranquillitate cōstituendus est, cum ira correptus propria frequenter, veluti æs resonans attigerit. Hoc igitur malum ac vitium ratione comprimere necesse est.

SYM. XI. EXP.

Ceterùm illud, *Sirul onus simul imponendum, non autem auferendum, quod depositum est*, ad fortitudinē adhortatur. Etenim quicumque onus imponit, laboris & efficaciatis actionem significat. At qui aufert, quietis & remissionis. Itaque & hoc symbolum ipsis esse,

quod istiusmodi sensum habeat. Ne tibi ipsi, nec ulli alii remissionis animi mollisque convictus caussa esto. Labore enim res, quæcumque utilis est, acquiritur. Herculeum autem philosophi Pythagorici hoc sibi symbolum esse dictitarunt, eo quasi consignantes ab magnis illius operibus. Quū enim in hominibus versaretur, frequenter ex igni atque omnibus rebus gravissimis revertebatur, *pigrum & capeans & expellens*. Ex actionibus enim & effectionibus rectum officium advenit, non autem ex pigritia.

τοιόν δε ἔχει ἐπιλογισμόν. μὴ γίγνου μήτε αὐτῷ μήτε ἄλλῳ ραθυμίας καὶ μαλθακῆς διαίτης αἴτιος. πόνῳ γὰρ πᾶν χρῆμα ἀλεξίμον. Ἡράκλειον δὲ οἱ Πυθαγόρειοι ἐφημίζον τὸ δὴ σύμβολον εἶναι αὐτοῖς, ἀποσφραγιζόμενοι ἀπὸ τῶν ἐκείνου ἔργων. ὅτι γὰρ ὠμίλει καθ' ἀνθρώπους, πολλάκις ἐκ πυρὸς καὶ πάντων τῶν δεινοτάτων ἀπιόντος ὄπισθεν παραιβαίνοντος. ἐκ γὰρ τοῦ πράττειν ἐργάζεσθαι τὸ καθορθοῦν παραγίγνεται, ἀλλ' οὐκ ἐκ τοῦ ἀποκνεῖν.

SYM. XII. EXP.

ΤΟΥ ΙΒ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Porrò illud, *dum calceamenta pedibus subduntur, pedem dextrum ante afferendū, in pellendum verò sinistrum inferendū esse*, admonet ad prudentiam activam. Bonas quidem actiones tanquam dextras circumponendas symbolum admonet. Pravas verò tanquam sinistras deponendas omninò atque abjiciendas.

Τὸ δὲ, Εἰς ὑπόδησιν τὸν δεξιὸν πόδα παίρειν, εἰς δὲ ποδόνιπτρον τὸν εὐώνυμον, εἰς τὴν πρακτικὴν φρόνησιν παρακαλεῖ. τὰς μὲν σπουδαίας πράξεις, ὡς δεξιὰς περιθεῖναι παραγγέλλον τὸ σύμβολον· τὰς δὲ φαύλας, ὡς δεξιὰς ἀποτίθεσθαι πάντως καὶ ἀπορρίπτεσθαι.

SYM. XIII. EXP.

ΤΟΥ Ιγ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

In primis verò illud, *De Pythagoreis sine lumine ne loquitor*, ad cohortandū efficax est, ut mens sibi prudentiam comparet. Ea enim lumini animi assimilata est, qui cùm sit indefinitus, eū definit & circumducit tanquam ex tenebris in lucem. Convenit igitur vel

Μάλιστα δὲ τὸ, περὶ Πυθαγορείων ἀνδρῶν φῶς μὴ λέγειν, παραινετικόν ἐστιν, εἰς τὸν κτῆσιν φρόνησιν νοῦν. οὗτος γὰρ τῷ φωτὶ ἔοικε τῆς ψυχῆς, καὶ ἀόριστον οὖσαν αὐτὴν ὁρίζει, περιάγει τε ὥσπερ ἐκ σκότους εἰς φῶς. περὶ πάντων μὲν οὖν τῷ

ἐν τῇ

ἐν τῇ ζωῇ καλῶν ἡγεμόνα τοῦν προίσεσθαι προσήκει. μάλιστα μὲν οὖν περὶ τῆς Πυθαγορείου δογμάτων. ταῦτα γὰρ ἄνευ φωτὸς οὐχ οἷόν τε ὄντα γνῶναι.

maximè, ut mens omnium honestorum in hac vita dux præfésique statuatur. In primis quidem in Pythagoricis dogmatibus hoc fieri necesse erit. Nā fieri nullo modo potest, ut hæc sine luce ullo modo intelligantur.

ΤΟΥ ΙΔ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, Ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν, δικαιοπραγεῖν παραινεῖται, καὶ σωφροσύνην ἰσότητα καὶ μεσότητα θαυμασίως, καὶ τὴν τελειοτάτην ἀρετὴν γινώσκειν δικαιοσύνην, ἧς συμπληρωτικαὶ αἱ λοιπαὶ, καὶ ἧς ἄνευ τῆς ἄλλων οὐδὲν ὄφελος, καὶ οὐ παρέργως αὐτὴν εἰδέναι χρὴ, ἀλλὰ δι' θεωρημάτων καὶ ἐπιστημονικῆς ἀποδείξεως. τοῦτο δὲ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἔργον ἐστὶ τέχνης εἰδέναι, καὶ διαφήμης, πλὴν μόνης φιλοσοφίας τῆς κατὰ Πυθαγόραν, ἧς ἐξαιρέτως τῆς ἄλλων τὰ μαθήματα προσιμᾶ.

Sym. XIV. Exp.

Hoc autem, *Iugum non esse transiliendum*, justitiam esse exercendam, & æqualitatem honore præ cæteris afficiendam, mediocritatémque admirabiliter, & justitiam perfectissimam virtutem cognoscere jubet, cujus reliquæ virtutes completivæ sunt, & sine qua reliquarum nulla est utilitas, neque oscitanter eam noviſſe oportet, sed per speculationes & demonstrationem quæ scientiam paret. Hoc autē scire nullius alius artis aut scientiæ opus est, quàm solius philosophiæ Pythagoricæ, quæ præ reliquis eximiè disciplinas honore afficit.

ΤΟΥ Ιε. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Εἷς ταυτὸ δὲ φέρει καὶ τὸ, ἀποδημεῖν τῆς οἰκίας, μὴ ἐπιστρέφου, Ἐρινύες γὰρ μετέρχονται. καὶ γὰρ τοῦτο εἰς φιλοσοφίαν προτρέπει, καὶ ἡ κατὰ νοῦν αὐτοπραγίαν δηλοῖ τε καὶ προλέγει τὸ συμβολον ἐναργῶς, ὅτι φιλοσοφεῖν ἐπιβαλλόμενος, χώριζε σαυτὸν πάντων σωμα-

Sym. XV. Exp.

Eodem tēdit & illud, *Peregrinationem instituens longam, ne revertitor. Furiæ quippe simul comitātur.* Hoc enim symbolum ad sapientiæ studium adhortatur, & actionem, quæ suapte sponte circa mentem versatur, indicat simul & prædicit, manifestè, philosophandū esse proponens hisce quasi verbis, separa teipsum ab omnibus corporalibus

bus, iisq; quæ sensib⁹ percipiuntur, rebus, & verè mortis meditationem instituito ad ea, quę animo ac ratione cognoscuntur, sempérque in eodem statu & conditione permanent, per condecentes & consentaneas disciplinas, idque ne respiciendo quidem concedēs. Etenim peregrinatio, mutatio loci est, mors autem animi à corpore separatio est. Eodem modo autem Philosophiæ studio verè & sine sensuum sedibus ac corporalibus functionibus pura mente utendum, ut veritas, quæ in ipsis rebus est, comprehendatur intelligaturq; quę quidē agnita est sapientia esse. Cæterùm ubi aggressus sis Philosophari, ne convertitor, neq; deorsum trahare ad priora, & quæ tecum communia fuere, corporalia. Pœnitētia enim multa ex hoc te assequetur, impeditum ad sacras comprehensiones idque ab ea, quæ in corporalibus exsistit, caligine. Pœnitentiam autem Erinnym transnominavit.

τιμῶν ἢ αἰδοῦς, ἢ ὀλίγου θανάτου μελέτην ποιῆ, ἐπὶ τὰ γνώριμα ἢ οἰκεῖα καὶ ταῦτα ἐν ὡσαύτως ἔχοντα, ἀπλανῆ περὶ χωρῶν διὰ τροφὴν καθηκόντων μαθημάτων. ἀποδημία μὲν γὰρ μετάστασις τόπου. θάνατος δὲ ἡ ψυχῆς χωρισμὸς ἀπὸ τοῦ σώματος. ὅτου δὲ τὸ φιλοσοφεῖν ὡς ἀληθῶς, ἢ ἄνοδός αἰσθητηρίων ἢ σωματικῶν ἐνεργειῶν, καθαρᾷ τῇ χρῆσθαι εἰς καλάληψιν δὲ ἐν τοῖς οὖσιν ἀμαθίας, ἥπερ ἐπέγνωσται σοφία οὖσα. φιλοσοφεῖν δὲ ἐπιβαλλόμενος μὴ ἐπισκόπου, μηδὲ καθέλκου πρὸς τὰ πρότερα, καὶ ἐν σωτηρίᾳ σοι διατελέσαντα σωματικά. μετάνοια γὰρ ἐκ τούτου πολλή σοι παρίσεται ἐμποδίζομένῳ εἰς τὰς ὑγιεῖς καταλήψεις ὑπὸ τοῦ περὶ τὰ σωματικὰ ἀχλύος. τὴν δὲ μετάνοιαν ἐρινὺν μετωνόμασε.

SYM. XVI. EXP.

Illud verò, *ad solem conversus ne meito*, hoc admonet, nihil animale seu bellu-inum facere aggredere: sed Philosophiare cœlum ac solem intuens, & lux veritatis tibi dux esto, neque etiam unquam memento in Philosophiæ studio animo abjecto esse. Ad deos autē & sapientiam per cœlestium rerū con-

ΤΟΥ ΙΣ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, πρὸς ἥλιον τεθραμμένος μὴ ἔρει, ἐκεῖνο προτρέπει, μηδὲν ζωῶδες ἐπιβάλλου ποιεῖν, φιλοσόφει δὲ τὸν οὐρανὸν ὁρῶν καὶ τὸν ἥλιον. φῶς τί σοι φαλήθειας ἡγεμόνα, καὶ μηδέποτε μεμνησο ταπεινόφρονα εἶ ἐν φιλοσοφίᾳ. ἐπὶ θεὸν δὲ καὶ σοφίαν διὰ τῆς τῶν οὐρανίων ἐπιστή-

βιοτικὴν ἀνίερον, καὶ φιλοσοφίᾳ ἐπιβαλλόμενος, καὶ τῷ ἐν αὐτῇ φωτὶ τῆς ἀληθείας καθαίρων σαυτὸν, καὶ ζῶσα πρὸς ἐπὶ τὴν τοιαύτην ἐποπτικὴν δόσιν, θεολογίαν τε καὶ φυσιολογίαν καὶ σφαιρικῶν ἐπιγνῶσιν αἰτιολογίαν τε τῶν ὅλων πάντα ταῦτα, μηκέτι ζῴων δὲς τι σοῖς μηδὲ βοσκηματῶδες.

siderationem ascendito. Et sapientiæ studium aggrediēs, & luce, quę in ipso est, veritatis, te ipsum repurgans conversusque ad istiusmodi studium atq; institutum, adhæc ad commentationē rerum divinarum, ad disputationem rerum naturalium, ad cognitionem globosorum corporum, & reddition̄ causarum, quæ est supra hæc omnia, neq; amplius quidquam animale nec belluinum facito.

ΤΟΥ ΙΖ. ΣΥΜ. ΛΝΑ.

Τὸ δὲ αὐτὸ παραγγέλλει καὶ, Δαδίῳ θᾶκον μὴ ὑπόμασσε. Οὐ γὰρ μόνον ἐπεὶ καθαρτικὸν τὸ δαδίον, τῷ παχέϊ καὶ πλείστου μεθεκτικὸν ἐξ πυρός, ὥσπερ τὸ λεγόμενον θεῖον, παραινεῖ μὴ μιαίνειν αὐτὸ, φύσει μιασμοῦ ἀποτροπιαῖόν ὑπάρχοι; μηδ' ἀντιμάχεσθαι τῇ φυσικῇ ἐπιτηδεύσει αὐτοῦ μολύνοντα τὸ κοσμοῦν κωλυτικὸν, ἀλλὰ μᾶλλον μὴ μίσγειν, μηδὲ καταιρεῖν τὰ σοφίας ἴδια τῆς ζωώδους. Δαδίον μὲν γὰρ ἀπὸ τὴν εὐφήμιαν φιλοσοφία παραβέβληται. θᾶκος δὲ ἀπὸ τὴν χαμαιπετείαν τῇ ζωώδει.

SYM. XVII. EXPL.

Illud quod sequitur symbolum, *dadion seu oleo sedem ne exstrigito*, idem admonet. Non enim solū, posteaquā purgatoria est facula, eo quòd celerrimi plurimū ignis particeps sit, quēadmodum id, quod sulphur dicitur, hortatur illud non esse inquinandum, cùm natura hujusmodi sit, ut inquinamenta omnia dispellat. neq; repugnandū esse naturali habilitati eius, dum inquinamento conspurcamus, quod natura inquinationē prohibet: sed potius non esse conjungenda nec commiscenda ea, quæ propria sunt sapientiæ cum iis, quæ sunt propria cantus animalium. Etenim facula propter claritatem & lucem, qua prædita lucet philosophiæ comparatur. Sedes verò comparatur, eo quod humilis sit, zoodiæ, vel animalium cantui.

SYM. XIIX. EXPL.

Iam illud ſymbolum, *Gallum alito quidem, ne autem occidito. Lunæ quippe & ſoliſacer eſt*: conſulit nobis nutriendum & corroborandum eſſe corpus, & non negligenda eſſe ea, quæ peritura ſunt & corruptioni ſubiecta, quæ magna ſunt indicia mundi unitatis & coagmentationis, ſimul & naturę conjunctionis conſpirationiſque. Itaque hortatur univerſi contemplationem ac Philoſophiam obviis ulnis ſuſcipiendam eſſe. Quia enim natura tecta & recondita eſt de univerſo veritas, & ſatis ſuperque inveſtigatu difficilis, interim homini tamen ea quærenda & inveſtiganda erit, idq; maximè per philoſophiã. Nam ut id fiat per aliud aliquod ſtudium, revera fieri nullo modo poteſt. Hæc autem parva quædam luminaria ceu faces & ſcintillas ab natura accipiens, & quaſi viaticum mutuans ea ceu ignem excitat, & magna reddit, magiſque conſpicua per illius diſciplinas efficit, ideoq; Philoſophię opera danda fuerit.

ΤΟΥ Ιε. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, Ἀλεκτρυόνα θρέφε μὲν, μὴ θύε δέ. μήτη γὰρ καὶ ἡλίῳ καθιέρωται, συμβουλεύει ἡμῖν ὑπορρέφειν καὶ σωματοποιεῖν, καὶ μὴ παρορᾶν ὀπτλλύμενα καὶ διαφθειρόμενα τὰ τῆς τοῦ κόσμου ἑνώσεως καὶ ἀλληλουχίας συμπαθείας τε καὶ συμπνοίας μεγάλα τεκμήρια. ὥστε προτρέπει τῆς τοῦ παντὸς θεωρίας καὶ φιλοσοφίας ἀντιλαμβάνεσθαι. ἐπεὶ γὰρ δυσχρύφος φύσις ἡ περὶ τὸ παντὸς ἀλήθεια, καὶ διαθήκατος ἱκανῶς, ζητητέα δ' ὅμως ἀνθρώπῳ ἐστὶ καὶ ἐπιχειρητέα, μάλιστα διὰ φιλοσοφίας. διὰ γὰρ ἄλλου τινὸς ἐπιτηδεύματος ὄντως ἀδύνατον. αὐτὴ δὲ μικρά τινα ἐναύσματα παρὰ τῆς φύσεως λαμβάνουσα καὶ φύσει ἐφοδιαζομένη, ζωπυρεῖ τε αὐτὰ καὶ μεγαλύνει, καὶ ἐναργέστερα ἐκ δὲ τῆς παρ' αὐτῆς μαθημάτων ἐπεξεργάζεται, φιλοσοφητέον ἄρα.

SYM. XIX. EXP.

Hoc autem ſymbolum, *Cbœnici ne inſidato*, aliquis acceperit magis eſſe Pythagoricum, ex iiſdem, quibus ſupra dictũ eſt, exorſus. Nam quia corporalitate (ut ſic dicam) & animalitate, non

ΤΟΥ Ιθ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, Ἀλεκτρυόνα μὴ καθίζου, Πυθαγορικώτερον ἂν δέξαιτ' ἄν τις, ἐκ τῆς αὐτῆς τοῖς ἄνωθεν ὁρμώμενος. ἐπεὶ γὰρ σωματότητι καὶ ζωώδια ἐ

διὰ τὴ οὐ χοίνικι μιξητέα ὅζη ἡ ζοφὴ; μὴ ἡρέμει μηδ' ἀμύητος φιλοσοφίας διατέλει. ἀλλ' εἰς ταύτλιν σαυτὸν δοὺς, σαυτοῦ μᾶλλον σπουδαιοῦ τῷ ἐν σοὶ θειοειδεστέρου, ὅ ὅζι ψυχὴ ἐστὶ σοφὴ καὶ πρότερον τῷ ἐν ταύτῃ νοῦ. ὧν ζοφὴ οὐ χοίνικι, ἀλλὰ θεωρίᾳ καὶ μαθήσει μιξέεται.

aurem Choenice metiēda est nutritio, ne quiescito, neq; vitam traducito imperitus & non initiatus Philosophiæ. Sed ei omninò te dedito, ei potius, qui in te divinus est, nimirum animo provide. Et multo ptius, quæ in animo est mentis rationem habe, quorum nutrimentum non Choenice, sed contemplatione & disciplina accipitur.

ΤΟΥ Κ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, γαμψώνυχον μηδὲν σπαράξαι, Πυθαγορικώτερον συμβουλεύει. καὶ σπουδαιοδοξεῖ τὴ μεταδοτικὸς, καὶ τοὺς ἄλλους τοιούτους ἐν σπουδαίοις, διδόναί τε καὶ λαμβάνειν ἀπλήστως, διδόναι δὲ μηδέν. ἡ γὰρ τῶν γαμψώνύχων φυσικὴ διοργάνωσις λαβεῖν μὲν τάχιστα καὶ ῥᾳδίως δεδημιούργηται. ἀφεῖναι δὲ ἡ μεταδοῦναι οὐκέτι, διὰ τὴν ἔντασιν ἀγκύλων ὄντων τῶν ὀνύχων. ὃν ζόπον καὶ αἱ γραῦς ἁρπάζουσιν, ἐπισπᾶσθαι μὲν τάχιστα, ἀφιέναι δὲ δυσχερῶς. εἰ μή τις ἄρα ὑποπιλήνας αὐτὰς ἀναγρίφων, προσαρτήσειεν ὧν ἂν μὴν ἐκ τῆ φύσεως τῶν χειρῶν, ἵνα δι' αὐτῶν διδῶμέν τε καὶ δεχώμεθα καὶ τὸν παραινετὸν λόγον,

ΣΥΜ. ΧΧ. ΕΧΡ.

Illud, *nihil eorū, quæ curvos ungues habet, nutrito*, consulit aliquid, quod magis est Pythagoricum, esto familiaris & subdens cum alijs, in primisque amicis communicato & clargitor, & reliquos mortales, ut tales sint, præparato, & dare atque accipere sine pravis moribus atque affatim consuescens. Verum ne omnia accipiant insatiabiles, nihil autem dent. Naturalis enim constructio & apparatus curvos ungues habentium effectus est, ut celerrimè & facilè accipiant: ut aūt dimittant & cum alijs communicent, nonæque, propter instantiam & contentionem unguibus exsistentibus incurvis. Quēadmodum etiam Crangæ natæ sunt ad attrahendum quidem celerrimè, difficulter autem remittendum. Nisi quis igitur supra eas incubuerit reverens, manibus nobis à natura appensis, ut per illas demus simul & accipiamus, etiam orationem communicantem

& digitis simplicibus & non incurvis ipsis agnatis, non imitandũ in talibus ea, quæ curvos vngues habent, alio modo ab creatore fabrefacta: sed potius inter se mutuo communicandũ & participandum adhortantes ad istiusmodi, quale ab ipsis, qui rebus nomina imposuerunt, spectarũ est, qui dextram manuum nominarunt honorabiliorem, non solùm ab eo, quod accipiat, sed etiam ab eo, quod sit comprehensibilis in communicando. Iustè igitur agendum est. Ideoq; verò etiam Philosophandum. Siquidem retributio quędam & remuneratio est justitia remunerans permutatione, quod super est, & quod deest.

ΤΟΥ Κα. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

ἐκ τῆς δακτύλων ἁπλοῦς πως καὶ οὐκ ἀγκύλων αὐταῖς φύσει πεφυκότων, οὐ μιμητέον ἐν τοῖς τοιούτοις τὰ ὑπὸ θατέρου τέχνου ἐν ἑτέρῳ τρόπῳ δημιουργηθέντα ὑπὸ τοῦ πλάσαντος, ἀλλὰ μᾶλλον κοινωνητέον ἀλλήλοις, καὶ μεταληπτέον, προτρεπομένους εἰς τὸ τοιοῦτον ὑπ' αὐτῆς τῆς τὰ ὀνόματα τιθεμένων, οἳ τὴν δεξιὰν τῆς χειρῶν ἐντιμοτέραν ὠνόμασαν. οὐ μόνον δὲ τὸ δίκαιόν ἐστι, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη τὸ δίκαιον ὑπάρχειν ἐν τῇ μεταδόσει· δικαιοπραγητέον δὲ ἐν πᾶσι· δὲ τέτυ φιλοσοφητέον. ἀμοιβὴ γάρ ἐστι καὶ ἀνταπόδοσις ἡ δικαιοσύνη τὸ πλεοναζον καὶ ἐλλιπὲς ἀνταποδιδοῦσα δὲ ἀντιδόσεως.

SYM. XXI. EXPL.

Illud verò, *in via ne findito*, significat vnum quidem veritatem, mendaciũ verò esse multiplex. Ex eo autem manifestum est, unumquodq; planè simpliciter dici, si quidem sanè dicatur. Aliud verò non unumquodq; infinitis modis. via verò philosophiæ esse videtur. dicit igitur, elige illam Philosophiam, eamq; ad Philosophiam viam, in qua non sit scissio, neque in qua contradictoria dogmata stabilias, sed constitura & eadem sibi ostendet confirmata efficace scientia per disciplinas ac contẽplationes, quod est, *Pythagorico modo philosopharis*. At potest hoc fa-

Τὸ δὲ, ἐν ὁδῷ μὴ σχίζε, δηλοῖ, ὅτι ἓν μὲν ἀληθὲς, πολυχιδὲς δὲ τὸ ψεῦδος. δῆλον δὲ ἐκ τῶν, τὸ μὲν τί ἁπλῶς μοναχῶς λέγεσθαι, ἀπειρύσμως λέγοιτο. τὸ δέ τι οὐχὶ ἁπλῶς ἀπείροις τρόποις. ὁδὸς δὲ ἡ φιλοσοφία δοκεῖ εἶναι. λέγει οὖν ὅτι αἱροῦ φιλοσοφίαν ταύτην, καὶ τὴν ταύτ φιλοσοφίαν ὁδὸν, ἐν ᾗ οὐ σχίσις, μηδὲ ἀντιλεγόμενα δόγματα ἔσῃ, ἀλλὰ ἑστῶτα, καὶ ἃ αὐτὰ ἑαυτοῖς ἀποδείξει ἐπιστημονικῇ βεβαιωθέντα διὰ μαθημάτων καὶ θεωρίας, ὅ ἐστι, Πυθαγορικῶς φιλοσοφεῖν.

φεῖ. δύναται δέ. καὶ ἐπειδὴ ἀρξα-
μένη σωματικῶν καὶ αἰσθητῶν χω-
ροῦσα φιλοσοφία, ἢ οἱ νεώτεροι
κατακόρως χρῶνται, καὶ τὸν θεὸν,
καὶ τὰς ποιότητας, καὶ τὴν ψυ-
χὴν, καὶ τὰς ἀρετὰς, καὶ ἁπλῶς
πάντα τὰ ἐν τοῖς οὖσιν αἰτία κυ-
ριώτατα, νομίζοντες σῶμα εἶ-
ναι, εὐόλισθητός ἐστι καὶ εὐάνατρεπτος,
καὶ δηλοῦσιν οἱ τῆς δοκούντων τι
λέγειν περὶ αὐτῆς ποικιλώταται
ἐπιχειρήσεις. ἡ δὲ τῆς σωμάτων
καὶ νοητῆς οὐλων τινὰ καὶ διδύων τὴν
προχώρησιν ποιουμένη τῶν τε ἀεὶ
κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἐχόν-
των, καὶ οὐδέποτε, ὅσον ἐπ' αὐ-
τοῖς, φθορὰν ἢ μεταβολὴν ἐπι-
δεχομένων ὁμοία τοῖς ἐναντίοις
νοις ἀδιαπλώτους ἔχει καὶ ἐυτρέπτους
ἐδραίας καὶ ἀκλινεῖς δόξας
ὡς δημιουργός. συμβουλεύει τοί-
νυν ἡμῖν τὰ παραγγέλματα, εἰς
πεῖραν φιλοσοφοῦντες καὶ τὴν δη-
λουμένην ὁδὸν ἀνύοντες, φεύγειν
μὲν δὴ τῶν σωματικῶν καὶ πα-
λυχιδῶν τὴν ἐπιβουλὴν καὶ ἀπα-
δοχὴν, προσφεύγεσθαι δὲ ἀμι-
τῇ τῆς τ' σωμάτων οὐσίᾳ, τῇ οὐκ
ἔστιν ὅτε οὐχὶ ἑαυτοῖς ὁμοίως
διατελούντων, διὰ τὴν ἐνυπάρ-
χουσαν αὐτοῖς φύσει ἀλήθειαν καὶ
ἀδιαπλωσίαν.

cere. Et quia Philosophia, qua ju-
niores ad sapientiam utuntur, quæ per
corporalia atque ea, quæ sensu percipiuntur, pergit, & Deum & qualitates & animum ac virtutes, simpliciter, quæ loquendo, omnia, quæ in rerum natura sunt, causarum momenta maxima præcipua, corpus esse existimant, proclivis ad lapsum & conversu facilis & confutabilis est: ac ostendunt illi, qui videntur aliquid dicere de ea diversis, sæpè aliquos conatus. Verum illa philosophia, quæ non est rerum corporearum, quæq; in rebus sita est, quæ mente percipiuntur, nec versatur circa materias, simulque in rebus consistit æternis, progressum efficiens earum, quæ semper circa eadem & consimiliter se habent, & nunquam, quantum in ipsis situm est, corruptionem vel mutationem recipiunt, subjectis similia, ea, inquā, Philosophia firma, immunisq; à lapsu & stabilis est artifex, stabilis & immobilis demōstrationis. Præceptū igitur hoc nobis cōsulis, postea quā Philosophemur, & ostensā viam perficiam, ut insidias corporaliū, & eorū, quæ in multas partes scissa sunt ac susceptionem refugiamus. Ipsam enim familiariter adjungi corporum substantiæ, cui nunquā similibus sibi ipsis viventibus licet adjungi, propter eam, quæ ipsis à natura adest, veritatem, & quæ ab lapsu libera est, stabilitatem.

SYM. XXII. EXP.

Illud symbolū, *birundinem tecto ne accipito*, consulit, animo ignavum & non continenter laborum amantem, neq; sectæ principem constantem ac scientē ad dogmata tua ne suscipito, requirentia continentem atque intentissimam attentionem & laborum tolerantiam, propter trāsmutationem, & involucra variarū, quæ in ipsis sunt, disciplinarum. Vtitur autem imagine socordiæ & intercisione temporum, hirundine; quod anni hæc pars aliqua nobis adveniat, & quasi ad exiguum temporis spatiū apud nos quasi hospitetur, plutimo autem tempore ab nobis abcedat, & compici à nobis nequeat.

ΤΟΥ ΚΒ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, χελιδόνα οἰκίᾳ μὴ ἔχου, συμβουλεύει ῥάθυμον καὶ μὴ διηνεκῶς φιλοπονοῦντα, μήδε ἐπίμονον αἱρετὶς τὴν ἕξιν γνώριμον εἰς τὰ δόγματα τὰ σὰ μὴ δεξιδέχου. δεδομένα συνεχῶς καὶ ἐντονωτάτης προσοχῆς, καὶ φιλοπονίας διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς ποικίλων μαθημάτων ἀλλαγὴν καὶ περιπλέκειαν. αἰχόνα δὲ ῥαθυμίας καὶ ἀκριβῆ χρόνων χελιδόνα λέχρηται, ὅτι μέρος τι τοῦ ἐνιαυτοῦ, αὕτη ἐπιφοιτᾷ ἡμῖν καὶ ὡσανεὶ ἐπιξενοῦται πρὸς βραχὺν καιρόν. τὸ δὲ πλείστον ἀφίσταται καὶ ἀφανὴς ἡμῖν ὑπάρχει.

SYM. XXIII. EXP.

Iamvillud, *annulum ne gestato*, consequenter accipimus in admonitionem ex placito Pythagorico, hoc pacto. Postquam vinculi more annuli circumdati sunt gestantibus. Annulus hoc proprium habet, ut non præfocet, neque ullo incommodo afficiat, sed aliquatenus coaptet, & afficiat perinde, ac si agnatus & domesticus foret. Tale autem vinculum etiam corpus animi existit. *Annulum* igitur, *ne gestato*, vere ait Philosophari consequenter, & idem, ac separa animum ab circumposito

ΤΟΥ ΚΓ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, δακτύλιον μὴ φόρει, ἀκολούθως τῷ Πυθαγορείκῳ ἀρέσκοντι ἔθεσιν εἰς τὴν παράληψιν, οὕτως. ἐπεὶ δεσμὸς ἔοικε περίκεινται τοῖς φοροῦσιν. ὁ δακτύλιος ἴδιος ἔχων τὸ μὴ ἄγχειν, μηδὲ κακουχεῖν, ἀλλὰ πως ἁρμόζειν, καὶ προσφυῶς ἔχειν. δεσμὸς δὲ τοιοῦτος τις καὶ τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ ὑπάρχει. τὸ οὖν δακτύλιον μὴ φόρει, ἀκολούθως φιλοσοφεῖν ὡς ἀληθῶς, καὶ χώριζε τὸ περιεχομένου δεσμοῦ τὴν

μοῦ τὴν ψυχὴν μελέτη θανάτου, ἡ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος· ἡ φιλοσοφία τὴν ἀπὸ Πυθαγόρου μίτοις ἀσυδῆ μεγάλη τὴν ἀφιεῖσαν ἑαυτὴν διὰ τῶν νοῦ δοὺ σωματικῶν ἁπάντων, καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ἄυλα διὰ τῆς θεωρητικῶν μαθημάτων καταγινομένη, ἀλλὰ καὶ ἀπόλλυσι σαυτὴ τὰ ἁμαρτήματα, καὶ ἀνθρωπικὰ καὶ κωλυσίεργα τὸ φιλοσοφεῖν σαρκὸς ἀσχολήματα, βοράς τε ἀδηφάγους καὶ πολυωρίας ἀκαίρους δεσμοῦ βοηθοῦντα τὸ σῶμα καὶ ἀλαλαμβάνουσι, νοσοποιίας τε καὶ ἀσχολίας ἀδιαλείπτως ἐμποιούσας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑ.

Τοῦτο δὲ Θεοῦ τύπον μὴ ἐπιγλύφῃ δακτυλίῳ, καὶ τὴν στρόφιγγα χθίσαι ἄγριαις στροβοπῆ χρῆται τοιάδε, φιλοσόφει, καὶ ἀσωμάτους ἀπὸ παντὸς ἡγοῦ θεοὺς ὑπάρχειν. τὸ δὲ κυριώτατον ῥίζωμα τῶν Πυθαγορικῶν δογμάτων, τοῦτ' ἐστὶν ἐξ οὗ τὰ σχεδὸν ἅπαντα, καὶ ὁ φόβος μέχρι τέλους πεφύτευται· μηδὲ μορφαῖς ἀνθρώπους ἀφομοιοῦν θεοὺς εἶναι σωματικάς· μηδὲ προσδέχεσθαι ὑπὸς ἀπὸ ὕλικῆς καὶ εἶναι θεοὺς ὑλικοῖς σώμασι, ὥσπερ τὰ ἄλλα ζῶα. αἱ δὲ δακτύλιοι ὕλυφαι [illegible] δακτυλίῳ

vinculo. Philosophia quippe meditatio mortis est, & separatio animi ab corpore. Magno igitur studio hanc Pythagoricam Philosophiam accedito, quæ se ipsam per mentem ab omnibus corporalibus segregat, & circa ea, quæ mente percipiuntur, & materia expertia sunt, per disciplinas contemplativas occupatur: sed & sua peccata in diversum retrahentia, & opera prohibentia ad Philosophandū destruc, carnis occupationes, atque nimias ciborum ingurgitationes, repletionesque intempestivas vinculi instar corpus comprehendentes, & morborum agmina ac negotia sine intermissione ingenerantes.

SYM. XXIV. EX P.

Hoc verò, *Dei formā & imaginem annulo ne insculpito*, juxta sententiam prædictam adhortatione utitur tali, Philosophare, & ante omnia deos ducito incorporeos esse. Nam hoc symbolum præcipuum pro cæteris Pythagoricorum dogmatum seminarium est, hoc est, ex quo omnia penè coaptata sunt, & à quo usq; ad finem firmantur. Ne puta verò eos formis, quæcumq; sint corporales, usos esse, neq; recipere materiali substātia & corpore, quasi materiali vinculo, quemadmodum reliqua animalia. Sculpturæ verò quæ sunt in annulis, vinculum per ipsum annulū

in-

indicant, & corporalitatem speciemq; sensu comprehensibilem, & quasi cujuspiam ex animalium parte speciem aspiceret per sculptum aspectum, ab quo separandum præcipuè est genus deorum, tanquam quod sit æternum & sola mente comprehensibile, idemq; eodemq; modo semper sese habens. quemadmodum in oratione de deo propriè plenissimeq; quasi de arte disseritur.

ἐμφαίνουσι, καὶ τὸν σωματοειδῆ τόπον αἰσθητὸν εἶδος, καὶ εἴ τι τινος τῶν ἐπιπέρους ζώων διὰ δλυπτῆς προσόψεως, ἧς χωριστέον μάλιστα τὰ τῶν θεῶν γένη, εἰς εἶδός τε νοητὸν, καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ, καὶ ὡσαύτως αἰεὶ ἔχον· ὡς ἐν τῷ περὶ θεοῦ ἰδίᾳ καὶ πληρέστατα τις ἀναλαμβάνεται.

SYM. XXV. EXP.

Iam hoc symbolum. *Apud lucernam in speculo faciem noscontemplare*, ut magis Pythagoricum consulit illud, Philosophare, non accurrens, non imaginationibus, quæ sub sensus cadunt, quæ quidem lucem aliquam ad comprehensiones efficiunt. Siquidem lucernæ formam habet, & nequaquam naturale neque verum est: sed potius similis est facultatibus quæ scientiam efficiunt, quæque in mente & cogitatione versantur, ab quibus splendidissima quædam puritas, & quæ à lapsu remotissima est, in animi oculo constituitur ex universis, quæ mentis sunt & mente percipiuntur, itemque ex horum contemplatione, non autem ex corporalibus & sensui subjectis. In continenti quippe ea fluxu et mutatione esse, frequenter indicatū est, nullo modo stabilia et eadem, sibique similia exhistere,

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΣΥΜ. Α' ΝΑ'.

Τὸ δὲ, περὶ λύχνου μὴ ἐσοπτρίζου, Πυθαγορικώτερον συμβουλεύει, τὸ, φιλοσόφει, μὴ προσδέχων, μὴ ταῖς καὶ' αἴσθησιν φαντασίαις, αἵτινες φῶς μέν τι περὶ τὰς καταλήψεις ποιοῦσι. λυχνοειδὲς μὲν τοι, καὶ οὐχὶ φυσικὸν, οὐδ' ἀληθὲς, ἀλλὰ μᾶλλον ταῖς κατὰ τὸ νοητικὸν ἐπιστημονικαῖς, ἀφ' ὧν λαμπροτάτη τις αὐγὴ, καὶ ἀδιάπτωτος περὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα συνίσταται, ἐξ ἁπάντων τῶν νοημάτων καὶ νοητῶν, ἃ δὲ περὶ ταῦτα θεωρίαι, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν σωματικῶν καὶ αἰσθητῶν· ἐν συνεχεῖ γὰρ ταῦτα ῥύσει καὶ μεταβολῇ πολλάκις ἐδηλώθη, κατ' οὐδένα τρόπον μόνιμα καὶ τὰ αὐτὰ ἑαυτοῖς ὑπάρχοντα, ἵνα καὶ

ἵνα καὶ βεβαίαν ἐπιστημονικὴν τε ὑπομείνῃ κατάληψιν καὶ ἐπίγνωσιν, ὡς ἐκεῖνα.

Τὸ δὲ, Περὶ θεῶν μηδὲν θαυμαστὸν ἀπίστει, μηδὲ περὶ θείων δογμάτων, προσῆκεν εἰπεῖν τιθέναι καὶ πλάττειν ἐκεῖνα τὰ μαθήματα, ἃ οὐκ ἀπιστήσεις. οὐκέτι περὶ θεῶν καὶ περὶ θείων δογμάτων, ἔχων τὰ μαθήματα, καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς ἀποδείξεις.

ut etiam firmam scientemque apprehensionem & cognitionem, quemadmodum illa, sustineat.

Symbolum illud, *de diis neque divinis oraculis nihil eorum, quæ admirabilia, fidem derogato*, admonet adesidas & cōpanandas esse illas doctrinas, quibus non sis fidem derogaturus. Nullo modo de diis & de divinis dogmatibus habeas disciplinas, & scientificas demonstrationes.

ΤΟΥ ΚΣ. ΣΥΜ. Α' ΝΑ'.

Τὸ δὲ, Ἀχέτῳ γέλωτι μὴ ἔχεσθαι, δηλοῖ κρατεῖν τῶν παθῶν. ὑποτίμησαι δὲ σαυτὸν τοῦ ὀρθοῦ λόγου, μήτε ἀεὶ εὐτυχίαις ἐπαιρόμενον, μήτε συμφοραῖς συνταπεινοῦ, ἐν οὐδετέρῳ μεταβολῆς ἔννοιαν ὑπολογιζόμενος. τὸν δὲ γέλωτα ὑπὲρ πάντων τῶν παθῶν ἐκόμασεν, ὅτι μόνος μάλιστα καταφανῶς μηνύεται, ὥσπερ τι ἐπάνθημα ὂν καὶ ἐπίφλεγμα μόνον προσώπου τῆς διαθέσεως. ὅτι δὲ παραγγέλλει, ἐπειδὴ ἀνθρώπου ἴδιον τοῦτο τῶν ἄλλων ζώων, ὅτι ὁρίζονται τὸν τοιοῦτον ζῷον ἀπὸ γελαστικοῦ ἔστι, δηλοῦται ὑπὸ τοῦ παραγγέλματος τὸ μὴ ἐπιμόνως καὶ ἀνεπιβλήτως ἢ

Symbolum verò, *Risu inconcinnoni ne concutitor.* ostēdit affectiones esse vincēdas. Tibi verò ipsi rectam rationem in memoriam reducito, neque secunda fortuna inflaris neque calamitatibus animo collabaris frangarisque, in neutro cogitationē mutationis reputans. Risum verò præ omnibus affectibus nominavit, quod solus maximè conspicuè significatur veluti quiddam, quod in eo sit floridum & inflammatio usq; ad faciem affectus & constitutionis. Fortasis autem admonet, quia hominis risus hic proprius est, præter reliqua animalia. Definiunt igitur quidā ipsum animal esse, quod ridere possit. Ostenditur ab præcepto non constanter, & non nisi obiter et hospitum instar humanitati immorare: sed imi-

tationem Dei pro virili compara philosophando, & hoc idiomate linguæque proprietate hominũ clam te subducens, et præferens id, quod cum ratione conjunctum est illi, quod risibile ponitur in discrimen & differentiam cum reliquis animalibus.

SYM. XXVII. EXP.

Illud, *in sacrificiis ungues ne præcidito*, de amicitia præceptũ est et admonitio. domesticorum enim et nos sanguine contingentium alii quidem genere proximo sunt fratres & nati et parentes, similes partibus seu membris nostris, quibus ablatis præbent non mediocrem dolorem & mutilationem, veluti digiti, manus, aures, nasus, et his similia. alii verò ex multo intervallo nos attingentes et quasi accolentes, veluti sobrinorum patruorumque filii, affinium soboles, vel tales aliquot assimilantur nostrum cujusque partibus, quibus præfectis nullus dolor adest, perinde ac crinibus, unguibus & similibus præfectis. volens igitur illos cognatos indicare alio tẽpore neglectos tibi eos per defectionem, vel elõgationem, unguibus usus est, dixitque ne abjicito omnino illos, sed sive sacrificiis, sive etiam alio aliquo tempore neglectos tibi ipsi eos adducito et domesticam familiaritatem renovato.

ἀνθρωπότητι ἔμμενε, ἀλλὰ μίμησιν θεοῦ καὶ τὸ δυνατὸν πρῶ φιλοσοφῶν, καὶ τὴν ἰδιώματος τέχνην τοῦ ἀνθρώπου ὑπεκκρούων προκρίνων τε τὸ λογικὸν τῆ γελαστικῆς εἰς διάκρισιν καὶ διαφορὰν πρὸς τὰ λοιπὰ ζῶα.

ΤΟΥ ΚΖ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, παρὰ θυσίᾳ μὴ ὀνυχίζου, περὶ φιλίας ὅτι προτρεπτικόν. τῶν γὰρ οἰκείων καὶ προσηκόντων ἡμῖν ἐξ αἵματος, οἱ μὲν ἔγγιστα γένους εἰσὶν ἀδελφοὶ, καὶ τέκνα, καὶ γονεῖς, ὁμοιότες τοῖς μέρεσιν ἡμῶν, ἅπερ ἀφαιρεθέντα ἄλγημα καὶ τυχὸν παρέχει καὶ κολόβωσιν, οἷον δάκτυλοι, χεῖρες, ὦτα, ῥὶν, & τὰ ὅμοια. οἱ δ' ἐξ ὑπερημέρου πολλοῦ προσοικειούμενοι, οἷον ἀνεψιάδαι ἢ πατραδέλφων γαμβρολιδεῖς, ἢ τοιοῦτοί τινες ὁμοιάσιν ἑκάστου ἡμῶν τοῖς μέρεσιν, ὧν τεμνομένων ἄλγησις οὐδεμία παρεγγένοιτο, οἷον θρὶξ, καὶ ὄνυξ & τοῖς ὁμοίοις. βουλόμενος οὖν ἐκείνους τοὺς συγγενεῖς ἐπιλαθομένους τὸν ἄλλον χρόνον ἠμελημένους διὰ τὴν ἀπόστασιν, τοῖς ὄνυξιν ἐχρήσατο καὶ εἶπε, μὴ ἀποτίθεσο παντάπασι τούτους, ἀλλ' εἴ ποτε θυσίαις, ἢ καὶ τῷ ἄλλῳ χρόνῳ παρημεληθήσοντας προσάγαγε αὐτοὺς σαυτῷ, καὶ ἀνανέου τὴν οἰκειότητα.

Τοῦ

ΤΟΥ Κη. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, δεξιὰν μὴ σπεύσῃ ῥᾳδίως ἐμβαλεῖν, μὴ ὄρεγε ῥᾳδίως, φησὶ, δεξιάν, τουτέστι μὴ ἀπάτα, μηδὲ ἀνιμᾶν ἐπιχείρει δεξιὰν ὀρέγειν τοῖς ἀνεπιτηδείοις καὶ ἀνόσιος. ἔτι δὲ διὰ παιδευμάτων καὶ διδαγμάτων, ἃ πολλοῦ χρόνου δοκιμασθέντα ἀξίοις εἶναι τὸ μεταλαβεῖν ἐγκρατείας τε καὶ σεμνῆς σιωπῆς, καὶ τῶν ἄλλων βασάνου, μέχρις ἂν ἴδηται.

ΤΟΥ Κθ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, σχημάτων ἐξαναστὰς σεμνὸν ἑαυτὸν, καὶ τὸ τύπον συμφόρνυε, τοῦτο παραλλάττει, ὅτι φιλοσοφεῖν ἐπιβαλλόμενος νοητοῖς, λοιπὸν καὶ ἀσωμάτοις προσοικείου σεαυτόν. ἐν τοῖς οὖν τῆς ἀμαθίας ὕπνου καὶ γνοφεροῖς σκότους ἐξανιστάμενος μηδὲν σωματῶδες σεαυτῷ ἀπομάττου, εἰς τὸ τῆς φιλοσοφίας ἡμερωδὲς, ἀλλὰ πάντα τὰ τοῦ ὕπνου ἐκείνου ἴχνη καὶ μνήμης τῆς σαυτοῦ ἐκποδὼν καὶ ἐξαφάνιζε.

ΤΟΥ Λ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, καρδίαν μὴ ξώγῃ, σημαίνει τὸ μὴ δεῖν τὴν ἕνωσιν τὴν σαυτοῦ καὶ τὴν συμπνοίαν διασπᾶν. καὶ ὅτι μᾶλλον τὸ μὴ ἴδιον βασκαίνειν, ἀλλὰ

ΣΥΜ. XXIIX. ΕΧΡ.

Illud symbolū, *dextrum ne cuivis facile injicito*, ne præbe facile, inquit, dextram, hoc est, ne abstrahe, neque dextram conare subvehere, præbens inidoneis & ineptis et sacris non initiatis & prophanis. Adhæc verò per disciplinas simul & doctrinas non multo tempore explotatis, ut digni reputentur esse, quo participes fiant simul et temperantiæ et quinquennii silentii, & reliqui experimenti, dextra vir o dator.

ΣΥΜ. XXIX. ΕΧΡ.

Illud aūt, *è stragulis surgens ea convolvito, & figuram vel vestigium confundito*, hoc monet, quòd philosophari aggressus in posterum iis, quæ mente & cogitatione percipiuntur, itémque incorporea sunt, te ipsum familiarē reddito. Itaque ubi ex somno insciticæ, & tenebris noctī similibus exsurrexeris, nihil corporeum tibi ipsi simul attrahe ad lucem sapientiæ studii, quæ dicitur similis est, sed omnia vestigia illius somni expunga atque ex memoria tua extere.

ΣΥΜ. XXX. ΕΧΡ.

Illud verò, *cor ne edito*, significat non oportere unitatem totius & conspirationem convellere. Atq; etiam num potius innuit hoc, ne esto invidus, sed

humanus & familiaris. Ex eo verò adhortatur Philosophandū esse. Ex scientiis enim atq; artibus sola Philosophia alienis bonis non invidet, nec ob ea dolore tangitur, neque gaudet in malis proximi, cùm natura cognatos ac familiares & similiter affectos cōmuniterq; subjectos consecuta fuerit, omnesque homines similiter habentes, futurum improvisum declarans, quocirca eos præcipit esse tales, ut cōmiseratione tangantur, seque mutuo amant ac diligant, quemadmodum cōvenit animali, quod verè & communicans & ratione præditum est.

φιλάνθρωπος καὶ κοινωνικός. ἐκ δὲ τούτου φιλοσοφεῖν παραινεῖ. μόνη γὰρ αὕτη ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν οὔτε ἐπιλυπεῖται ἀγαθοῖς ἀλλοτρίοις, οὔτε ἐπιχαίρει κακοῖς τοῖς πέλας· οὔτε φύσει συγγενεῖς καὶ οἰκείους ὁμοιοπαθεῖς τε καὶ ὁμοῦ πάντας τυγχάνοντας, ἀπρόοπτόν τε τὸ μέλλον ἐχούσας τοὺς ἀνθρώπους πάντας ὁμαλῶς ἀποφαίνουσα, διόπερ συμπαθεῖς τε καὶ φιλαλλήλους παραγγέλλει εἶναι, κοινωνικόν τε ὡς ἀληθῶς καὶ λογικὸν ζῷον.

SYM. XXXI. EXP.

Huic verò simile est & illud, *oculorum ut comedivo*. Etenim hoc ipsum instrumentum est sapiendi longè præstantissimum, unde ratio exsistit, qua regimur. Indicat igitur non oportere res probè judicatas & disciplinas convicis dilacerare, neque arrodere. Pulchrè itaque fuerint consulta, quæ cum animo atque accuratè considerata fuerint, idque principe ratione animi adhibita, eodem planè modo atque illa, quæ scientia jam comprehensa sunt. Non enim per instrumenta formæ animi ratione carentis, hoc est, per cor & jecur: sed per puram partem animi rationalem talia spectata sunt. Quapropter inconsiderata stultitia est illis

ΤΟΥ ΑΥ. ΣΥΜ. ΛΑ'.

Τούτῳ δ' ἔοικε καὶ τὸ, ἡγεμονικὸν μὴ ἔσθιε, καὶ γὰρ αὐτὸς οὗτος ἡγεμονικὸν ὄζει τὸ φρονεῖν ὄργανον. αἰνίττεται οὖν ὡς οὐ δεῖ καλῶς βεβουλευμένα πράγματα καὶ δόγματα διασπαίειν, μηδὲ διαδάκνειν. καλῶς δ' ἂν εἴη βεβουλευμένα τὰ διὰ φρενῶν, καὶ τὸ κατ' αὐτὸ τὸ νοεῖν ἡγεμονικοῦ συνισταμένα ἴσον τῇ ἐπιστημονικῇ. οὐ γὰρ διὰ μέσης τῆς ἀλόγου τῆς ψυχῆς ὁδοῦ ἁπτόμεθα, καρδίας καὶ ἥπατος, ἀλλὰ διὰ τοῦ καθαροῦ τοῦ λογικοῦ τὰ τοιαῦτα ἐθεασάμεθα. ὃ ὅπερ βούλεται, τὸ ἀντιπίπτον αὐτοῖς.

ἀμοῖρος σῴζεσθαι δὲ μᾶλλον καὶ λύειν τὸ σύμβολον τὴν τῆς φρενὸς πηγήν, καὶ τὸ τοῦ νοεῖν θερμοτάτιστον ὄργανον, δι' οὗ θεωρεῖν τε καὶ βλέπομεν, καὶ ὃ σύμβολον σοφίαν κτᾶσθαι, καὶ εἰς εἰλικρινῆς φίλοι σοφοῦμεν, καὶ μὴ συνέχεσθαι μηδὲ ἀφανίζεσθαι τὰ δι' αὐτοῦ ἴχνη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΥΜ. Α'ΝΑΓ.

Τὸ δὲ, ἀποπαρμάτων σῶν καὶ ἀποψυχημάτων κατάπτυε, λέγει τοῦτο, ἀκαταφρόνητα τὰ σύμφυτα μὲν σοὶ, ἀψυχότερα δέ πως, ὥσπερ τιμιώτερα τὰ ψυχικώτερα, οὕτω δὴ καὶ ἐπειδὰν φιλοσοφεῖν διανοηθῇς πρότιμα μὲν τὰ δι' ψυχῆς καὶ νοῦ ἄνωθεν αἰσθητήρια συνδεδεμένα, δι' ὧν θεωρητικῶς ἐπιτήδειος, καταφρόνει δὲ καὶ κατάθου τὸ ἄλογον κομιστικὸν φωτὸς δι' ὃ συμφύτου φιλίας πάρεστιν, ἃ συμβέβηκε τῷ σώματι ἀδιάκριτα παραλαβεῖν.

ΤΟΥ ΑΥ. ΣΥΜ. Α'ΝΑΓ.

Τὸ δὲ, Ἐρυθρὸν μὴ ἁρπάσῃ χαμαιβάνη, φαίνεται πρὸς τὴν τῆς ὀνόματος ἐτυμολογίαν

sc opponere & quasi referre. Symbolum autem hoc potius jubet colendum hunc animorum fontem, atque instrumentum proximum, quo mente aliquid colligimus, & cujus beneficio ipsam speculationem simul & scientiam, & ut summatim dicam, sapientiam comparamus, & recipla ratione philosophamur, & sine quo nec continere, neque è conspectu auferre, quæ ab ipso fiunt vestigia, possumus.

SYM. XXXII. EXP.

Symbolũ verò illud, *Unguentorum tuorum & unguium præfegmina conspue*, hoc dicit, illa facilè contemnuntur, quæ quidem tecum nascuntur, sed ab animo aliena sunt; quæ ad modum pretiosiora sunt illa, quæ animo conjunctiora; sic etiam postequam animum adjeceris ad philosophandum, ante omnia quidem cole, quæ per animum ac mentem sine sensuum instrumentis demonstrantur, perscientiam speculativam. Conspuenda ergo hæc cõspue illa, quæ sine mentis lumine videtur nudè per ea, quæ nobiscum nata sunt sensualia, quæ nequaquam patiosunt, ut assequantur mentis æternũ lucem.

SYM. XXXIII. EXP.

Illud *Erythrinum ne suscipito*, videtur ad quidem nostris Etymologiam

collatum esse. Etenim inverecundum & impudentem hominem ne suscipito, vel è contrario, stolidum & attonitum, & ubique ac quaque in re supra modum erubescentem & animo collapsum & ab mente & firma cogitatione. Ideóque subintelligitur illud, Ipse talis ne esto.

λὴν συμβεβλῆσθαι. ἀπρυθριάστου γὰρ καὶ ἀναισχύντου μὴ ἁπτέον ἀνθρώπου, ἢ ἐπὶ τὸ ἀναίσθητον καταπλῆγα, καὶ ἐν παντὶ καθ' ὑπερβολὴν ἐρυθριῶντα καὶ ταπεινόμενον ἀπὸ τοῦ νοῦ καὶ διανοίας. διὰ δὲ τούτου νοεῖται, τὸ, μὴ αὐτὸς τοιοῦτος ᾖς.

SYM. XXXIV. EXP.

Illud autem, *Oliæ vestigium ab cinere, ne compareat, tollito*, significat confusionis & densitatis, quod est corporalium, & quæ sensibus percipiuntur, demonstrationum oblivisci nduni esse ei, qui animum adjicit ad philosophandum, utendum verò esse potiùs demonstrationibus, quæ mente percipiuntur. Cinis verò loco pulveris istius, qui est in abacis, accipitur, in quo demonstrationes simul absolvuntur.

ΤΟΥ ΑΥ. ΣΥΜ. ΛΓ΄ΝΑ΄.

Τὸ δὲ, Χύτρας ἴχνος ἀπὸ σποδοῦ ἀφανίζε, σημαίνει συγχύσεως καὶ πυκνότητος ἃ πέφυκε σωματικῶν καὶ αἰσθητῶν ἀποδείξεων ἐκλανθάνεσθαι, φιλοσοφεῖν ἐπιβαλλόμενον, νοητοῖς δὲ χρῆσθαι μᾶλλον ἀποδείξεσιν. ἡ δὲ ἀποδοχὴ ἀντὶ τῆς κόνεως τῆς ἐπὶ τοῖς ἄβαξι παραλήφθη, ἐφ' ἧς αἱ ἀποδείξεις συμπεραίνονται.

SYM. XXXV. EXP.

Cæterùm ea, quæ aurum habet, ne congreditor ad libros protrudendos. Non fœminæ dicit, sed rectæ ac philosophiæ, cui est multum, quod corporale sit, & deorsum ferens in gravitatem. Omnium enim eorum, quæ in terra sunt, gravissimum est aurum, & quod persequitur lationem eam atque onus, quod in medium sese fert, quod corporalis ponderis proprium est. πλησιάζειν verò vel commiscere, non

ΤΟΥ ΑΥ. ΣΥΜ. ΛΓ΄ΝΑ΄.

Χρυσὸν δὲ ἔχοντα μὴ πλησιάζε βαθὺ πυνθάνεσθαι, οὐ γυναικὶ λέγει, ἀλλ' αἱρέσει καὶ φιλοσοφίᾳ, ἥτις ἐστὶ πολὺ τὸ σωματικὸν καὶ κατάφορον εἰς βαρύτητα φύσεων. καὶ γὰρ ἁπάντων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς βαρύτατον χρυσός, καὶ τῆς ἄνω τὸ μέσον φορᾶς ἀντικρὺ, ὅπερ βάρους σωματικοῦ ἴδιον. τὸ δὲ πλησιάζειν, οὐ μόνον συγγίνεσθαι

σθαι, ἀλλὰ καὶ σωφρονίζειν δεῖ, καὶ ἀσφαλῶς καθίσαι ποιεῖσθαι.

modò cum aliquo rem habere, verùm etiam admovere semper & propè assistere est.

ΤΟΥ ΑΣ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, πρωτίμα τὸ χῆμα καὶ βῆμα, τὸ χῆμα καὶ ζιώβολον, παραγέλλει τοῦτο. φιλοσοφεῖ καὶ μαθήματα μετίθημι φαιδρύνας, καὶ δι' αὐτῶν, ὥσπερ διὰ βαθρας ἐπὶ τὸ προκείμενον χώρει. κατάπτυε δὲ τῶν προτιμωμένων καὶ πρεσβευομένων τοῖς πολλοῖς. καὶ πρότιμα τὴν Ἰταλικὴν φιλοσοφίαν τὰ σώματα καθ' αὑτὰ θεωρήσασαν, καὶ Ἰωνικῆς τὰ σώματα προηγουμένως ἐπισκοπουμένης.

SYM. XXXVI. EXP.

Illud aũt, *In primis honorato cum habitum, cum curribunal: habeam, inquã, & mobolum*, hoc admonet, philosophiare & disciplinas adito non oscitanter, & per eas, quasi per gradus ad propositũ secede. Conspue verò, quæ majore in pretio, & plerisque antiquius habentur. Et ante omnia in honore habe philosophiam Italicam, quæ incorporea per se spectat, præ philosophia Ionica, quæ corpora primo loco contemplatur.

ΤΟΥ ΛΣ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, κυάμων ἀπέχου, συμβουλεύει φυλάττεσθαι πᾶν ὅσον ἐμφθαρτικὸν τῆς πρὸς θεοὺς ὁμιλίας, καὶ τῆς θείας μαντικῆς.

SYM. XXXVII. EXP.

Deinde hoc, *A fabis abstinuo*, consilit cavendum esse, quidquid corruptionem & exitium inducere potest colloquio cum diis, & divino oraculo ac præscientiæ.

ΤΟΥ ΛΖ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, μολόχῃ μεταφύτευε μὲν, μὴ ἔθιζε δὲ, αἰνίττεται μὲν, ὅτι συνεξέπεσε τῇ ἡλίῳ τὰ τοιαῦτα, καὶ θεωρητέον ἀξιοῖ τοῦτο. προσκόψας δὲ τῷ, μεταφύτευε, ἴδιόν ἐστιν ἐπιζᾶς τῇ ἀνθρώπου φύσει, καὶ τῇ πρὸς τὸν ἥλιον διαθέσει, συμπαθείᾳ, μὴ ὀρκῷ, μηδὲ ἐπίμενε μόνῳ τούτῳ, ἀλλὰ

SYM. XXXVIIX. EXP.

Hoc verò symbolum, *Malvam quidem in horto tuo transplantato, sed ea ne assiscar*, innuit quidem cum sole talia cõverti, ut & hoc cupiat observare. additur verò *transplantato*, id est, insiste ejus naturæ & contentioni versus solẽ, & naturæ consensui. ne jurato, neque huic soli inhæreto, sed mentem cogitatio-

tationemque transfer, & quasi ad ejusdem generis plantas & holera trãsplantato. Et ad animalia, quæ non sunt ejusdem generis, itémq; lapides ac fluvios omnésque simpliciter naturas ne transfertor. Fœcundum enim reperies & multiforme. Mirabiliter verò copiosum & affluens, quod designat mundi unitatem & conspirationem, quasi qui ab radice & dimissore malvæ cum impetu ruat. Non solùm igitur non comede, neque è medio tolle tales observationes: verùm etiam auge eo & copiosiores ritu transplantantis efficito.

SYM. XXXIX. EXP.

Porrò illud, *Ab iis, quibus vita est animalis, abstinero*, ad justitiã adhortatur, atque omnem honorem ejus, qui cõsanguineus & cognatus est, & ad similis vitæ susceptionem, & ad alia ejusmodi plura. Itaque hisce omnibus simul & symbolis conspicua facta est forma adhortatoria, habens multum cum veteribus moribus cõmune, & quod Pythagoricum est. Verùm quia per omnia, quæ vices habent admonẽdi, progressi sumus, hîc etiam orationes, quæ tendunt ad adhortationem, desinamus & intermittamus.

FINIS

Libri Secundi Iamblichi Chalcidensis, qui continet protreptica.

τὴν ἀξίωσιν μεταβιβάζε, καὶ ὡσπερεὶ μεταφύτευε, καὶ ἐπὶ τὰ ὁμογενῆ φυτὰ καὶ λάχανα. καὶ ἐπὶ τὰ μὴ ὁμογενῆ δὲ ζῶα ἤδη, καὶ λίθους, καὶ ποταμούς, καὶ ἁπλῶς ἁπάσας φύσεις. πολύχουν γὰρ εὑρήσεις καὶ πολύκαρπον. θαυμασίως δὲ δηλοῖ τὸ τῆς τοῦ κόσμου ἑνώσεως καὶ συμπνοίας σημαντικόν, ὥσπερ ἀπὸ ῥίζης καὶ ἀφέλκους τῆς μολόχης ὁρμώμενος. οὐ μόνον ἐν μὴ ἔθιε μηδὲ ἀφαίρει τὰς τοιαύτας παραίνεσις, ἀλλὰ καὶ αὔξε καὶ πολυποίει δίκην μεγαφυοῦς.

ΤΟΥ ΑΥ. ΣΥΜ. Λ'ΝΑ.

Τὸ δὲ, Ἐμψύχων ἀπέχου, ἐπὶ δικαιοσύνην προτρέπει, καὶ φιλίαν τὴν τῶν συγγενῶν τιμὴν, καὶ τῆς ὁμοίας ζωῆς ἀποδοχὴν, καὶ πρὸς ἕτερα τοιαῦτα πλείονα. Διὰ πάντων δὴ οὖν τούτων φανερὸς γέγονε, καὶ ὁ διὰ τῆς συμβόλου προτρεπτικὸς τύπος ἔχων πολὺ τὸ ἀρχαιόζηλον καὶ Πυθαγορικόν. Ἀλλ' ἐπεὶ διὰ πάντων ἐξειλιλύθαμεν τῆς προτρεπτικῆς, ἐντεῦθεν καὶ παύσωμεν τοὺς εἰς παραίνεσιν τείνοντας λόγους.

ΤΕΛΟΣ

Ε δευτέρου λόγου

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ.

ΘΕΑΝΟΥΣ

Uxoris Brontini Metapontini,

sapientis & singulari animo præstantis fœminæ

EPISTOLÆ TRES:

UNA CUM

MYÆ uxoris Milonis Crotoniatæ I.

ITEMQ.

MELISSÆ I.

ET

PYTHAGORÆ I.

Græcè quidem jam olim aliquoties:

AT NUNC

Græcè & Latinè primùm editæ

AB

IOAN. ARCERIO THEODORETO

Frisio.

ΘΕΑΝΟΥΣ

ἡ τῆς Πυθαγορείου σοφίας θυγάτηρ προσηγόρευται,

Ἐπιστολαὶ τρεῖς.

Α'.

ΘΕΑΝΩ ΕΥΒΟΥΛΗ χαίρειν.

Περὶ τέκνων ἀνατροφῆς.

ΑΚούω σε τὰ παιδία ξυφρεῶς ἀγειν. ἔστι δὲ ἀγαθῆς μητρὸς οὐχ ἡ πρὸς ἡδονὴν ἐπιμέλεια τῶν παίδων, ἀλλ' ἡ πρὸς τὸ σῶφρον ἀγωγή. βλέπε οὖν μὴ οὐ φιλούσης, ἀλλὰ πολυπλούσους ἔργον ποιήσῃς. συνεξεφυμένη γὰρ ἡδονὴ παισὶν, ἀκεραίους ποιεῖ τὸ γὰρ ἥδιον νέοις συνηθους ἡδονῆς; χρὴ οὖν, ὦ φίλη, τὴν ξοφὴν τῶν παίδων, μὴ δίχα σροφὴν ἔχειν. ἡ δὲ δίχα σροφὴ τῆς φύσεως ἔξις, ὅταν φιλήδονοι μὲν ταῖς ψυχαῖς, ἡδυπαθεῖς δὲ τοῖς σώμασι γένωνται, καὶ τοῖς μὲν, φυγόπονοι, τοῖς δὲ, μαλακώτεροι. δεῖ δὲ σρὸς τὰ φοβερὰ γυμνάζειν τὰ ξεφόμενα, κἂν λυπηθῆναι, κἂν σονῆσαι δέῃ· ἵνα μὴ τῶν παθῶν ἢ δοῦλα τούτων, καὶ σερὶ τὰς ἡδονὰς λίχνα, καὶ σερὶ τοὺς σόνους ὀκνηρά· ἀλλ' ἵνα τὰ καλὰ σρὸ σάν-

THEANUS,

quæ Pythagoricæ sapientiæ filia appellata fuit,

Epistolæ tres.

I.

THEANO EUBULÆ

Salutem dicit.

De educatione liberorum.

AUDIO te parvulos delicatè molliterq; educare. Bonæ aũt matris officium est, non ut liberorum curam ad voluptatem habeat, sed ut eos ad temperantiam educet ac formet. Vide igitur ne officium non amantis, sed adulantis matris facias. Nam voluptas unà cum liberis nutrita prodigos & intemperantes effleit. Quid enim juvenibus jucundius, quàm voluptas, cui factiliatiter assueverint, esse potest? Itaque, mea amica, puerorum alimonia & educatio perversitatem habere non debebit. Perversitas autem natura est, quum animis quidem voluptatũ fuerint cupidi, at corporibus tales sint, ut & titillentur libidinibus, iisque indulgeant: atque his quidem labores fugiant, illis verò molliores reddantur. Illi autem, quos alimus & educamus, ad ea, quæ extimescant, exercendi sunt, sive sint tristitia afficiendi, sive ad labores assuefaciendi. Ne horum vitiorum fiant mancipia, & voluptatibus diffluant, & ad labores tardi pigríque evadant: Sed ut, quæ honesta sunt, ante

omnia in honore pretióq; habeant, ab illis quidem abstinentes, in hisce verò permanentes. Neque ut cibis refercíantur, & voluptatibus sumptibúsque profusis vivant, itémque turpibus puerorum & impudentibus lusibus intemperantes efficito. Et ut omnia tum dicant, tum pro libitu omnia agant studeantque permittito. Adhæc metuas quidem, si lachrymarint, magno autem hoc studio agas, ut rideant, & si nutricem pulsent, etsi tibi ridenti maledicant: & ætate quidem frigus, hyeme verò calorem præbenti, multámque molliciem, quorum liberi paupertini quidem nihil attentant, atque aluntur quidem facilius: sed non minus crescunt, multóque etiam se melius habent. Tu verò veluti Sardanapali progeniem natos nutrias, marium naturam voluptatibus delicatam reddens frangensque. Quid enim quis faciat illi puerulo, qui nisi celerius edat, ploret: & si comedat, quæ delicata sunt opsonia quærit: & si calor est, languet et remissior est, sin autem frigus, corruit et se præcipitat: et si aliquis corripiat, rebellat ac reverberat: & nisi ad lubentiam, & voluptatem ei obsequaris, tristatur, & nisi delicietur, indignatur, ac totum tempus in voluptate consequenda malè collocat, & molliter circumactus in summa turpitudine vivit? Studiosè autem diligentérq;

των τιμῶσινῆ, αὖ μὲν ἀπεχόμενοι, ταῖς δὲ ἐμμένοντες. οὐ δὲ πλησμονικὰ μὲν ταῖς βοσφαῖς, πολυτελῆ δὲ ταῖς ἡδοναῖς, ἀκόλαστα δὲ ταῖς ἀτάκτοις παιδιαῖς ἀυτὰ ποιεῖ· καὶ πᾶν μὲν λέγειν, πᾶν δὲ πράττειν ἐᾶσαι. ἔτι δὲ φοβουμένῳ μὲν ἦν κλαίῃ, φιλοτιμουμένῳ δὲ, ἵνα γελᾷ, κἂν τὴν βοσὸν παίῃ, κἂν σε κακῶς εἴπῃ γελῶσαι. καὶ τῷ μὲν ἀέρους ψύχος, τῷ δὲ χειμῶνος καῦμα παρέχουσαι. καὶ πολλὴν χλιδὴν, ὧν οἱ πενιχροί γε παῖδες οὐδενὸς πειρῶνται, καὶ βίφονται μὲν ῥᾷον, αὔξονται δὲ οὐχ ἧσσον. ἀλλὰ καὶ ἄμεινον διατρέφουσιν. σὺ δ' οἷον Σαρδαναπάλου γονὴν τιθηνῇ τὰ τέκνα, τὴν τῆς ἀρρένων φύσιν θρύπτουσα ταῖς ἡδοναῖς. τί γὰρ ἂν ποιήσῃ τις παιδίον, ὃ, ἂν μὴ τάχιον φάγῃ κλαίει· κἂν ἐδώδιμα ζητεῖ. κἂν καῦμα, ταρίσται· κἂν ψύχος, σῶμα τίζει. κἂν ἐπιτιμᾷ τις, ἀντιμάχεται· κἂν μὴ πρὸς ἡδονὴν ὑπηρετῇ, λυπεῖται· κἂν μὴ μασᾶται, δυσκολαίνει· καὶ κακοχολεῖ πρὸς ἡδονὴν καὶ βαταλίζεται σπεραχόμενον. ὅπως δὲ, ὦ φίλη,

φίλη, εἰδῆμι ὅτι τὰ παταλαῖνω τῆ παιδίων ὅταν ἀνωμάσῃ πρὸς ἄνδρας, ἀνδράποδα γίνεται, τὰς τοιαύτας ἡδονὰς ἀφαίρει, καὶ τὴν ζοφὴν αὐστηρὰν μὴ ζυφρὰν ἔθεσι ποιοῦσα, ἐσθῶτα καὶ λιμὸν ἐδίψος ἐνεγκεῖν, ἔτι καὶ ψῦχος ἐθάλπος. καὶ αἰδοῖ τὸ ἀπὸ τῆ συνηλίκων ἢ τῆ ἐπιστατῆ. οὕτω γὰρ ἐθιμικὰ ἔξ) συμβαίνει τὰ κῆ ψυχὴν ἀναπεμπόμενα ἢ ἐπιτεινόμενα. οἱ γὰρ πόνοι, φίλη, προϋποσυφαί τινες τοῖς παισὶν εἰσὶ τελειωθησομένης ἀρετῆς, αἷς ἐμβαφθέντες ἀποχρώντως, τὴν τῆς ἀρετῆς βαφὴν οἰκειότερον φέρουσι. βλέπε οὖν, φίλη, μὴ καθάπερ τῆ ἀμπέλων αἱ πανοζοφούμεναι τὸν καρπὸν ἐλλείπουσι, καὶ ὑπὸ τῆς ζυφῆς οἱ παῖδες ὕβρεως καὶ πολλῆς ἀχρειότητος καὶ κακίας γεννήσωσι.

mea amica, istiusmodi voluptates tolle, cōscia eos pueros, qui in deliciis volutantur, ubi in justam ætatem adoleuerint, mancipia exsistere: atque ita educationem institue rigidam & severam, non delicatam, & sine eos famem ac sitim, adhæc frigus et calorē, pudorémq;, quo à coætaneis vel præceptoribus afficiuntur, ferre. Ita enim generalia quoque esse contingit, quæ ad animum excitantur aut intenduntur. Labores namque, amica, sunt liberis prima colorum quasi quędam fundamenta præstringentia virtutis, quæ perfecta futura est, quibus intincti satis supérq; virtutis tincturam familiariùs ferunt. Vide igitur, amica, ne quemadmodum illæ vites, quæ vel malum nutrimentum attrahunt, vel malignè aluntur, fructu deficiunt, liberi quoq; præ delicitiis, contumelia, multáque inutilitate malitiam progenerent.

ΘΕΑΝΩ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΗ, χαίρειν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΖΗΛΟΤΥΠΟΥΣΗΣ ΠΑΡΑΜΥΘΗΤΙΚΗ. Επιστ. δευτ.

ΗΚουσα τὴν τῦ ἀνδρός σου παράνοιαν, ὅτι τὴν ἑταίραν ἔχει· σὺ δὲ, ὅτι ζηλοτυπεῖς αὐτόν. ἐγὼ δὲ, ὦ φίλη, πολλοὺς ἔγνωκα τῆς αὐτῆς νόσου. ἐπῃσύνται γὰρ, ὡς ἔοικεν,

AD EAM,
qua Zelotypia laborabat,
Consolatoria II.

THEANO NICOSTRATÆ *Salutem dicit.*

AUdivi viri tui stultitiam & delirationem, quòd habeat concubinā seu meretricē. Tu autē quod amoris neglecti suspicione icta eum hinc persequeris. Ego verò, mea amica, multos, qui eodem morbo correpti essent, novi. Illos enim hæfœminæ, uti

videtur, venantur, atque ipsi ab hisce detinentur, ac mentem non habent. Verùm tu parvo animo prædita es nocteq; diéq;, & miserè discruciaris, contráque eum nescio quid moliris. Vide ne feceris, mea amica. Virtus enim uxoris est, nõ viri abservatio, sed συμπεριφορὰ, hoc est, socialis circumlatio. Hæc autem, quæ simul fit, circumlatio nihil aliud est, quàm simulare ignorãtiam. Deinde cum meretrice quidem ad voluptatem consuescit: cum conjuge verò ad utilitatem congreditur. Utile autem mala non miscere cum malis, nec amentiæ amentiã inducere. Nonnulla peccata, amica, reprehensa magis quidẽ irritantur, at silentio prætérita potiùs cessant. Quemadmodum ignem ajunt extingui, si nõ moveatur. Nam si eum, qui te vult videri celasse, reprehendis, sceleris integumentum tolles, & apertè palámq; peccabit. Tu autem amicitiam viri non in honestate sitam duces. Hoc namq; communionis gratia requirit. Existima igitur illum, dum quidem ad scortum commeat, remissum fore & torpidum, tibi verò convicturum adesse. Et te quidẽ ex animo ac sponte, illam verò vitio et quasi ex morbo amare. Hujus verò tẽpus breve est. Nam aliquando simul quoq; illũ satias habebit, & malũ illud subitò ad summum veniẽns stabit & cessabit. Etenim vir haud admodum

ὑπὸ τῆς γυναικὸς τούτων, ἃ κατέχονται, καὶ οὐκ ἔχουσι νοῦν. σὺ δὲ ἄθυμος εἶ καὶ νύκτα καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ ἀδημονεῖς καὶ μηχανᾶ τι κατ' αὐτῆς. μὴ σύγε ὦ φίλη. γαμετῆς γὰρ ἀρετή ἐστιν οὐχ ἡ παρατήρησις τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλ' ἡ συμπεριφορά· συμπεριφορὰ δέ ἐστι τὸ φέρειν ἄγνοιαν. εἶτ' ἑταίρᾳ μὲν πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖ. γαμετῇ δὲ πρὸς τὸ συμφέρον. συμφέρον δὲ κακοῖς κακὰ μὴ μίσγειν, μηδὲ παρανοίᾳ παράνοιαν ἐπάγειν. ἔνια δὲ ἁμαρτήματα, φίλη, ἐλεγχόμενα μὲν ἐπιπλέον ἐρεθίζεται, σιωπώμενα δὲ παύεται μᾶλλον. ὡς τὸ πῦρ ἡσυχίᾳ φασὶ σβέννυσθαι. ἐὰν γὰρ βουλόμενόν σε λελῆθέναι δοκεῖν, ἐλέγξασα, ἀφαιρήσῃ τὸ παρακάλυμμα τῶν παθῶν, καὶ φανερῶς ἁμαρτήσεται. σὺ δὲ τὴν φιλίαν ἔγγὺς τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ἐν τῇ καλοκαγαθίᾳ. τοῦτο γὰρ ἡ χάρις τῆς κοινωνίας. νόμιζε οὖν πρὸς μὲν τὴν ἑταίραν ῥαθυμήσοντα πορεύεσθαι ἐκεῖνον. σοὶ δὲ συμβιώσοντα παρεῖναι. καὶ σὲ μὲν φιλεῖν κατὰ γνώμην, ἐκείνῃ δὲ τῷ πάθει. βραχὺς δὲ ὁ τούτου καιρός. ἅμα γάρ ποτε ἔχει καὶ κόρον, καὶ παρίσταται ταχὺ καὶ παύ-

παύσεται. ὀλιχρόνιος γὰρ ὁ καιρὸς ὅσι πρὸς ἑταίρας ἀνδρὶ μὴ σφόδρα κακῷ. τί γὰρ ὅσι μανιώτερον ὑπὸ θυμίας ἀπολαυούσης ἀδίκου; διὸ καὶ μειῶν τὸν βίον καὶ διαβάλλων τὸ σῶφρον αἰσθήσεταί ποτε. οὐδεὶς γὰρ ἐπιμένει φρονῶν αὐθαιρέτῳ βλάβῃ. καλούμενος οὖν ὑπὸ τῆς πρὸς σε δικαίων, καὶ τὰς περὶ τὸν βίον ἐλαττώσεις ὁρῶν, αἰσθήσεταί ποτέ σου, καὶ τὸν ὑπὸ τῆς καταγνώσεως ὕβριν οὐ φέρον, ταχὺ μεταγνώσεται. σὺ δέ, φίλη, ζῆθι οὐχ ἑταίραις ὁμοιευομένη, τῇ μὲν εὐταξίᾳ πρὸς τὸν ἄνδρα διαφέρουσα, τῇ δὲ ἐπιμελείᾳ πρὸς τὸν οἶκον, τῇ δὲ συναλλαγῇ περὶ τὰς χορηγίας, τῇ δὲ φιλοστοργίᾳ περὶ τὰ τέκνα. οὐ ζηλοτυπητέον οὖν σοι πρὸς ἐκείνους. πρὸς γὰρ τὰς ἐναρέτους ἐκτείνειν τὸν ζῆλον, καλόν. ἑαυτὴν δὲ παρεκτέον ἐπιθυμίαις ταῖς διαλλαγαῖς. τὰ γὰρ καλὰ ἤθη καὶ παρ' ἐχθροῖς εὔνοιαν φέρει, φίλη. καὶ μόνης καλοκαγαθίας ἔργον ἐστὶν ἡ τιμή. ταύτῃ γὰρ καὶ

deploratus, exiguo temporis ſpatio animum meretrici adjectum habebit. Quid enim vanius ſtultiúſque eſt cupiditate illa, quæ re injuſta perfruitur? Quapropter etiam dum rem familiarē minuit, & honeſtatem decentiámque calumniatur & traducit, reipſa aliquādo ſentiet. Nemo quippe, qui quidem ſana mente præditus eſt, in malo ac vitio, quod ſponte ſua ſuſcepit, perſeverat. Vocatus igitur ab jure, quo erga te tenetur, cerněnſque rerum ad hanc vitam pertinentium imminutiones, aliquando tempus erit, quo tui ſenſu afficietur, nec deſpicientiæ ferens contumeliam, ſubitò reſipiſcētia ducetur. Verùm tu, mea amica, vivito, ut nequaquam ſcortis reſpōdeas, cum modeſtia quidem erga virum, cura verò erga domum, mutua conciliatione apud eas, quæ tuo contubernio utuntur compoſitéque vivunt, & amore atque indulgentia erga natos multum differas. Itaque non eſt quod zelotypia & æmulatione in illā efferaris. Zelum namque atque æmulationem erga eas, quæ virtutibus & fortitudine conſpicua ſunt, extendere, præclarum eſt. Seipſam verò conciliationibus mutuis commodam præbere convenit. Siquidem boni mores, ô amica, etiam apud hoſtes benevolentiam ferunt, & ſolius honeſtatis opus eſt honor. Per hunc enim

uxori

uxori quoque possibile est, ut viri authoritatem quasi obtineat, & amplius honoretur, quàm colendo & obsequiis hostem captando. Abs te igitur diris devotus magis pudore suffunditur. Citius verò in gratiam tecũ rediisse volet, & amore te magis tenerè majoríq; affectu prosequetur, cũ sibi factus fuerit conscius, se tibi gravem intulisse injuriam, & dum considerat diligentẽ rei familiaris administrationem, simúlque incredibilis tui erga se amoris experimentum capit. Quemadmodum autem graves corporis labores jucundos somnos efficiunt: ita amantium iræ & dissidia conciliationes amiciores ferunt. Tu verò etiam consilia affectionis oppone. Illo enim ægrotante te quoque adhortatur, ut doloribus ægrotes, ac peccante impingentéq; circa decorum, te quoque circa ornatum peccare, eóque similiter rem familiarẽ & domesticam graviter comminuente, te quoque, quod utile est, comminuere. Ab quibus in ipsum tu quoque ejusdem cum ipso ordinis facta, atque ipsum poena afficiens teipsam quoq; punire videbere. Si enim deserta abieris, nimirum ab alio viro à priore libera sollicitabere. Et si ipse similiter frustratus & repulsam passus fuerit, rursum ab alio tẽtabere. Nam adolescentibus & ætate minoribus fœminis viduitas ferenda non est, quàm ut sola perma-

δυνατὸν ἀνδρὸς ἐξουσίαν καὶ θάπερ ἔχειν γυναικὶ, καὶ τιμᾶσθαι πλέον ἢ θεραπεύειν τὸν ἐχθρόν. καταρώμενος οὖν τοῦτο σεῦ, μᾶλλον αἰσχύνεται· τάχιον δὲ διαλλαγῆναι θελήσει, προπαθέστερον δὲ φιλοστοργήσει συνειδυῖα τὴν ἀδικίαν τὴν εἰς σὲ, καταναοῦντι τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῷ βίου, καὶ πεῖραν δ' στοργῆς λαμβάνοντι πρὸς αὐτόν. ὥσπερ δὲ αἱ κακοπαθεῖαι τῷ σώματος ἡδείας τὰς ἀναπαύσεις ποιοῦσιν, οὕτως αἱ διαφοραὶ τῶν φίλων οἰκειοτέρας τὰς διαλλαγὰς φέρουσι. σὺ δὲ καὶ τὰ βουλεύματα τῷ πάθους ἀντίθες. νοσοῦντος γὰρ ἐκείνου καὶ σὲ παρακαλεῖ νοσεῖν ταῖς λύπαις. ἐὰν ἁμαρτάνοντος περὶ τὸ εὔχημον, καὶ σὲ περὶ τὸν κόσμον ἁμαρτάνειν· καὶ καταβλάπτοντος τὸν βίον καὶ σὲ καταβλάπτειν τὸ συμφέρον. ἀφ' ὧν ἐπ' αὐτὸν σωφρονίζεσθαι δόξεις, καὶ κολαζομένη ἐκεῖνον καὶ σαυτὴν κολάζειν. εἰ γὰρ καὶ ἀφειμένη πορεύσῃ, ἑτέρου ἂν ἐπειράθησῃ ἀνδρὸς τῷ προτέρου ἀπαλλαγῆσα· κἂν ἐκεῖνος ἁμάρτῃ τὰ ἴδια, πάλιν ἄλλου. οὐ φορητὸν γὰρ νέαις χηρεία, ἢ μόνη μενεῖς ἀπ' ἀνδρὸς

ἀνδρὸς οὐδὲν ἧττον ἄζυξ. ἀλλὰ ἀμελήσεις τῦ οἴκου; ἢ καταφθερεῖς τὸν ἄνδρα; ἐπαδύνου ἄνδρα βίου σεμνοτέρου τὸν βλάβλιν. ἀλλ' ἀμυνεῖ τὸν ἑταίραις; ἀπέχεσθαι σε φιλοτιμίαν. κἂν ἀμύνῃ, μαχίμου ἔχει οὐκ ἐρυθριῶσα γυνή. ἀλλὰ καλὸν ὁπλίτου μάχεσθαι πρὸς τὸν ἄνδρα. ἐπὶ τί πλέον; αἱ γὰρ μάχαι καὶ λοιδορίαι τὴν μὲν ἀκολασίαν οὐ καταύουσι, τὴν δὲ διαφορὰν ταῖς προσκαιρίαις αὔξουσι. τί δὲ βουλεύσῃ τὶ κατ' ἐκείνου; μὴ φίλη. ζηλοτυπίας κρατεῖν ἡ Τραγῳδία διδάξει δραμάτων ἔχουσα σύνταξιν, ἐν οἷς παρῆκας Μήδεια. ἀλλ' ὥσπερ τῆς νόσου τῦ ὀφθαλμοῦ ἀπέχειν δεῖ τὰς χεῖρας, οὕτω καὶ σὺ τῦ πάθους χώρίζε τὴν προσποίησιν. διαπαρτρεῦσα γὰρ, δεῖγμα τὸ πάθος σβίσεις.

ΘΕΑΝΩ ΚΑΛΛΙΣΤΟΙ. Γ.
περὶ
θεραπαινῶν προστασίας,
ὑποθητικὴ.

ΤΑῖς νεωτέραις ὑμῖν ἡ μὲν ἐξουσία ὠφελεῖ τὸ νόμου δίδοσθαι τὴν οἰκεῖ ἄρχειν ἅμα τῦ ἄνδρα λαβεῖν. ἡ δὲ διδασκαλία παρὰ τῶν πρεσβυτέρων ἀπαιτεῖν ὀφείλει περὶ τῆς οἰκονομίας ἀεὶ παρεμ-

neas à viro remota, quasi nondū conjugii jugum experta. Sed negliges domum, & virum corrumpes? vitæ igitur gravis & permoleſtę detrimentum simul discriminabis. Sed meretricem ulciscēris? Atqui circumsistet & obsidebit te observata. Et si ultæ fueris, pugnax es fœmina, quæ erubescere desiit. Atqui quotidie cum viro suo pugnā instituere, pulchrum. Quid tum postea? Etenim pugnę & convitia intemperiam non sedant, sed dissidium, quantò plus progressionibus promoveris, tanto plus fovebis atq; ales. quid autem? consilium aliquod contra illum captabis? Nequaquam, mea amica, poteris. Zelotypiam & æmulationem in amore edomare Tragœdia docuit fabularum habens constructionē, in quibus Medea leges violavit. Verùm quemadmodum ab oculorum vitio seu morbo manus abstinere oportet: ita tu quoq; à malo, quod fustines, secerne, quod tibi vendicas, jus. Nam tolerans citius malū restingues.

THEANO CALLISTOI III.
DE
Ancillarum præfectura,
Hortativa.

POtestas vobis junioribus ab lege data est, ut simul ac matrimonium contraxistis, servis imperetis. Doctrina verò ab senioribus obviare debet, de domus administratione semper ad-

hortantibus. Probè namque, quæ ignorantur, priùs discere debet, ac seniorum consilium saluberrimum maximeque appositum ducere. In hisce enim tenellus virginis animus alendus est. Primus autem domus magistratus est fœminis imperium ancillarum. Est autem, amica dilecta, res maxima in servitute benevolentia. Illa enim possessio unà cum corporibus neutiquam emitur: sed commodi & intelligentes eam domini posteà generant. Iustus verò usus hujus causſa est, ne propter laborem deficiant, & propter indigentiam oneri impares viribus frangãtur. Naturâ namque homines sunt. Nonnullæ autem heræ lucrum reputant, sed quod à lucro longè alieniſsimum est, si ancillæ in mœrore pessimeque habeantur, eos quidem operibus gravent, ab necessariis verò reprimant, deinde lucra, quæ oboli pretium habeant, acquirentes supplicijs mulctantur non vna specie malevolentiæ pessimisque insidiis. Tibi verò in promptu & parato sit demensum ciborum in numerũ lanificii laboribus, qui quotidie exantlantur. Atque ad vitæ institutionem ita quidem agito. Ad ordinis verò confusiones, quod tibi decorum est, non quod illis conducibile, submininistrandum est. Iuxta dignitatẽ enim ancillæ honorandæ sunt. Namquod crudele est, non feret excande-

νούντων. καλὸς γὰρ ἔχει πρότερον μανθάνειν, ἃ μὴ γινώσκεις, καὶ τὴν συμβουλὴν οἰκειοτάτην τῶν πρεσβυτέρων ἡγεῖσθαι. ἐν τούτοις γὰρ παρθενοφοβεῖσθαι δεῖ νέαν ψυχήν. ἀρχὴ δ' ἔστιν οἴκου πρῶτα γυναιξὶν ἀρχὴ θεραπαινῶν. ἔστι δέ, ὦ φίλη, μέγιστον ἐν δουλείᾳ εὔνοια. αὕτη γὰρ οὐ συναγοράζεται τοῖς σώμασιν ἡ κτῆσις, ἀλλ' ἐξ ὑστέρου ἡρτῶσιν ἑαυτὴν οἱ σωστοὶ, δεσπόται. δικαία δὲ χρῆσις αἰτία τούτου, ἵνα μήτε διὰ τὸν πόνον κάμνωσι, μήτε ἀδυνατῶσι διὰ τὴν ἔνδειαν. εἰσὶ γὰρ ἄνθρωποι τῇ φύσει. ἴσιαι δὲ κέρδος τὸ ἀκερδέστατον ἡγοῦνται, τὴν δὲ θεραπαινῶν κακουχίαν βαρύνουσι μὲν τοῖς ἔργοις, ὑποστελλόμεναι δὲ τῶν ἐπιτιθείων εἶτα ὀβολιμαίαις κέρδη ἀσεμνοιούμεναι, μεγάλοις ζημιοῦνται τιμήμασι, δυσνοίαις ἐπιβουλαῖς κακίσαις. σοὶ δὲ πρόχειρον ἔστω τὸ μέτρημα τῶν σιτίων πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐργασίας τοῖς ἐφ' ἡμέρᾳ πόνοις. καὶ πρὸς μὲν τὴν διαίταν οὕτως. πρὸς δὲ τὰς ἀταξίας, τὸ σοὶ πρέπον, οὐ τὸ ἐκείναις συμφέρον ἐξυπηρετητέον. τιμᾶν μὲν γὰρ δεῖ θεραπαίνας τὸ καθ' ἀξίαν· τὸ μὲν γὰρ ὠμὸν

οὐκ οἶσθ' τῷ θυμῷ χάριν. τὸ δὲ μισοπόνηρον οὐχ ἧττον ὁ λογισμὸς βεβαιοῖ. ἐὰν δὲ ἡ ὑπερβολὴ τῆς κακίας τῷ θεραπαινῶν ἀνίκητος ᾖ, ἔξεστιν μὴ φράσεως. τὸ γὰρ ἀλλότριον ἡ χρείας, ἀλλοιοῦσθαι τὴν κυρίας. ἔστω δέ σοι γνώμων τῆς ὠρύεδρος, καθ' ἣν γνώσῃ τὸ μὲν ἀληθὲς τῆς ἁμαρτίας, ὡρὸς τὸ τῆς καταγνώσεως δίκαιον, τὸ δὲ τῶν ἡμαρτημένων μέγεθος, ὡρὸς τὸ κατ' ἀξίαν τῆς κολάσεως. διαστοικὴ δὲ καὶ ἡ γνώμη χάριν ἐφ' ἡμαρτημένης ζημίας ἀπαλλάττουσα. οὕτω δὲ τὸ πρέπον ἐπὶ τῶν οἰκείου ἤθους διαφυλάξει.

ἔνιαι γάρ, ὦ φίλη, ὑπ' ὠμότητος τὰ τῶν θεραπαινῶν σώματα θηριοῦσθαι διὰ ζῆλον ἢ θυμόν, οἷον ὑπομνήματα ἐχούσαις τὴν ὑπερβολὴν τῆς πικρίας. αἱ μὲν γὰρ ἀπηλλάσθησαν χρόνῳ διαπονούμεναι, αἱ δὲ, φυγῇ τὴν στυγερὰν ἐπορίσαντο, τινὲς δὲ ἐπαύσαντο τοῦ ζῆν αὐτοχειρὶ θανάτῳ κερδᾶναι. ἡ λοιπὸν ἡ τῆς δεσποίνης μόνωσις ὀδυρομένης τὴν οἰκείαν ἀβουλίαν, ἔρημον μετάνοιαν ἔχει. ἀλλ', ὦ φίλη, ἴσθι μιμουμένη τὰ ὄργανα, ἃ φωνὴν μᾶλλον

scientiæ gratiam: ratio verò & cogitatio non minus malè odium, ceu præmium quodpiam parat. Quod si autem nimia & modum excedens malitia vinci superarique nequeat, cum publica auctione exterminãdę sunt. Nam quod alienum est in usu & alienæ dominæ fiat. Sit autem hujusce rei tibi sententia palmaria, primiq; quasi subsellii, juxta quam intelliges quidē peccati veritatem cum justitia condemnationis: magnitudinem verò eorum quæ cõmissa sunt, ut pro merito pœnam exigás. Herilis autem etiam hæc mens gratia est in damno, quod commissum est, discedens. Sic verò decorum in propriis moribus servabis.

Nonnullę enim, mea amica, ab crudelitate actæ etiã flagris ancillarum corpora cædunt, æmulatione vel excandescentia belluarum ritu ferocientes, veluti commentariis inscribentes omnem modum excedentem amarulentiam. Nam aliæ tempore consumptæ fuerunt laboribus confectæ, aliæ fuga sibi salutem sunt assecutæ. nonnullæ verò vivere desierunt propriis manibus mortem sibi consciscentes. Et ad ultimum heræ desolatio suam temeritatem ac stultitiam lugentis desertã pœnitentiam habet. Verùm vide sis, ô bona, ut imiteris instrumenta Musica, quæ quo fuerint magis remissa, eo magis vocem edunt, quo verò magis

intenduntur, eo magis erumpunt. Etenim in ancillis planè idem usu evenit. Nimia quidem relaxatio dissonã tiam obedientiæ, quę superioribus debetur, ingenerat: at necessitatis intentio naturæ dissolutionem parat. Et hac in re mentem intendere convenit. In omnibus autem modus optima res est.

ἀνειμένα, ἐμπήσεται δὲ μᾶλλον διατεινόμενα, καὶ χρὴ ἐπὶ ἀμφοτέρων τούτων. ἡ μὲν γὰρ ἄνεσις ἀδιαφανίαν ἐμποιοῦσα τῆς ὑπακοῆς, ἡ δὲ διάτασις τῆς ἀναγκαίας, διάλυσιν τῆς φύσεως, καὶ δεῖ τοῦτο δεῖ νοεῖν. μέσος δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος.

MYIAE *Epistola.*
MYÌA PHYLLIDI
salutem dicit.

CUm liberorũ mater facta sis, hoc te admoneo. Nutricem selige, quæ cõmodissima & munda sit. ad hæc verò etiam quæ pudibunda, non autem quæ somno, nec certè etiam quę temulentiæ dedita sit. Talis namq; censebitur optimè convenire ad liberorum hominum natos enutriendos. Siquidem etiam lac altile & bene nutritum habeat, nec facile, ut cum viro congrediatur, induci expugnarive poterit. In hoc enim magna et potissima pars sita est, magisque in omnem vitam evidens & primaria exsistit, in ea, quæ ad bonæ indolis fœtus educandos futura sit nutritia. Faciet enim omnia, quæ bona sunt, oportuno tempore, & ad mammam atque ubera, & cibum dandum, non cùm vagient, sed cum providentia quapiam adhibebit. Nam ita infantẽ ad sanitatem ducet,

Μυίας Ἐπιστολή.
ΜΥΙΑ ΦΥΛΛΙΔΙ
χαίρειν.

Γενομένη τοι μητὴρ παίδων, τάδε παραινέω. τιθήνην μὲν ἐκλέξασθαι τὴν ἐπιτηδειοτάτην καὶ καθάριον, ὅτι δὲ καὶ αἰδήμονα, καὶ μὴ ὕπνῳ προσοικειωμένην, μὴ δὲ μὲν μέθῃ. ἃ τοιάδε γὰρ ἂν κρίνοιτο ἀρετῆς πατρὸς ἐκφέρειν ἐκδιδόσης παῖδας. ἐάν γὰρ γάλα ζῴφιμον ἔχῃ, καὶ μὴ πρὸς ἄνδρα κοίταις εὐπίπτῳ σθένει. μεγάλα γὰρ μέρη ἐν τῇδε καὶ πρῶτα, καὶ προπαρασκευαστέα εἰς ὅλην τὴν βιοτὴν πέλει ἐν τῇ ζῳφίσει τροφῇ καλοῦ ζῳφῆσαι. ποιναὶ γὰρ πάντα καλὰ ἐν τῷ προσοικόντι καιρῷ. τὴν τιθήνην καὶ μᾶζόν τε ζοφὰν δόμεν, μὴ κατὰ ὥραν ἐπιτιθόν, ἀλλὰ μετά τινος προνοίας. οὕτω γὰρ εἰς ὑγίειαν ἄξει τὸ βρέ-

βρέφος· μὴ ὅτε αὐτὰ θέλει κατευδὲν νικᾶται, ἀλλ' ὁπόταν τὸ νεογνὸν ἀναπαύσεως ἔρον ἔχει. οὐ μικρὸν γὰρ ἄκος τῷ παιδὶ προσοίσει. ἔστω δὲ μήτ' ὀργίλη τιθανὰ, μήτε ἀρόγλωσσος, μήτε ἐν ταῖς τῆς σιτίων λήψεσιν ἀδιάφορος ἀλλὰ τεταγμένη καὶ σώφρων. δυνατῆς δὲ ὄντων μὴ βάρβαρος, ἀλλὰ Ἑλλὰς Ἑλλάς. ἄριστον ἐὰν καὶ τὰ γάλακτος χρηστοῦ πιμπλάμενον τὸ νεογνὸν, οὕτως ἐς ὕπνον τρέπηται. ἀδύσια γὰρ νέοις ἀνίσις, καὶ εὐκατέργαστος ἡ τοιάδε σίτησις. αἱ δὲ καχεκτίραν δόμεν χρὴ, ἁπλουστάτην. οἶνῳ δὲ τοπαράπαν ἀπέχεσθαι τῇ δυνάμιν ἰσχυρὰν ἔχειν· ἢ κατὰ σπάνιον μεταδιδόμεν τῇ κράσει δείλεον γαλακτοῦδες. τὰ δὲ λουτρὰ μὴ ποιεῖν σωτηρίη. ἡ γὰρ τῆς σπανίων καὶ εὐκράτων χρῆσις, ἀμείνων. κατ' αὐτὰ δὲ καὶ ἀὴρ ἐπιτήδειος θάλπους καὶ ῥίγους ἔχων τὰν συμμετρίαν. καὶ οἴκησις δὲ μήτε ἄγαν πεπυκνωμένα μήτε ἄγαν κατάστεγος. οὐ μὰν ἀλλὰ καὶ ὕδωρ μήτε ὑπόπλυρον μήτε εὐπαράγωγον. καὶ στρωμνὰ δὲ οὐ ξαχεῖα, ἀλλὰ πρανῆ οὖσα τῷ χρωτὶ εὐ-

ne, quum pusiones volet somnum capere, vincatur: sed quo tempore recens natus requietis amorem ac desiderium habet. Non parvā enim puero sanitatem hoc modo afferet. Sit verò nutrix nec iracunda, nec linguax & effrenati oris, neque in cibis sumendis vulgaris & indifferens: sed stata & temperans. Potentioribus verò existentibus, nec Barbara sit, sed Græcanica. Si recens natus infantulus commodo lacte repletus ita in somnum vertatur, optimum quoq; fuerit. Iucunda namque pusionibus quies, & talis illorum nutritio atq; alitura facillimè digeritur. Quod si autem etiā aliam conferre oportet, dāda talis est, quę sit quàm simplicissima. Vino verò in universū abstinere debet; nimirum ut robustam habeat potentiā, vel si rarissimè erit propinandum, temperatione lacteum sit lactisve calorem habens & vespertinum. Balnea ne sint assidua & continentia. Raro rum enim & benè temperatorum usus præstantior est. Eodē modo etiam aër ille idoneus & commodus est, qui habet calidi & frigidi bonam temperaturam. Domus quoq; sit neq; nimis ventis pervia illiq; exposita, neque nimis constricta & obscura: imò verò etiam aqua sit, neq; dura, h. est, cum laboribus hausta, nec quæ facilè sursum adducatur. Et vestes stragulæ non asperæ, sed quæ benè cōcin-

nè corpori advolvuntur. In hiſce namq; omnibus, quod proprium eſt, non aũt quod ſumptuoſum natura deſiderat. Hæc igitur impræſentiarũ non inutile fuerit tibi ſubſcripſiſſe ac probaſſe educationes ſpei, vel juxta eam, quæ jam expoſita eſt, quámq; ſuaſi educationem, factas. Faxit autem Deus Opt. Max. ut rurſus ex educatione infantis tuas exſpectatas admonitiones etiam aliquando referas.

MELISSÆ *Epiſtola.*

MELISSA CLARETÆ *Salutem dicit.*

ULtrò mihi videris multam habere honeſtatem. Quia enim dedita operæ ſtudioſéq; aliquid audire aves de honeſto uxoris ornatu, bonam præbes ſpem te in virtute velle canescere. Oportet igitur modeſtam & liberã conjugem accuratè cum ſilentio viro legitimo, verùm non ſumptuoſè comptã ornatámq; eſſe. Decet autem eam eſſe veſte candida amictam mundámq; & ſimplicem, at non ſumptuoſam nimiſq; luxuriantem. Vitare enim debet illa pellucida & ſubpurpurea, itémq; auro intertexta veſtimẽta, illa nãq; meretricibus ex uſu ſunt, ut plures ad ſe pelliciant. Illius verò fœminæ, quæ uni viro ſuo placere ſtudet, mundus & ornatus ſunt mores, non aũt veſtes. Valdè quippe pulchrum eſt fœminam liberã

αρμόσως. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις τὸ οἰκεῖον ἐκ φύσεως ἐπαποθεῖ, ἀλλ' οὐκ ἐκ τοῦ πολυτελοῦς. ταῦτα μὲν οὖν ἔστω τῷ παρόντος οὐκ ἀχρεῖα ὑπογράψαι σοι τὰς ἐλπίδος ἐμῆς φάς ἢ κατ' ἐμὲ ὑφαγόμενον γνώμενα. θεὸς δὲ συλλαμβάνοντος ἐφ' ταῖς ἀγωγαῖς πᾶσι παιδὸς αὐδῆς τὰς ἐνδεχομένας καὶ ποτὲ οἰκείας κομοῦμες ὑπομνάσεις.

Μελίσσης Ἐπιστολή.

ΜΕΛΙΣΣΑ ΚΛΑΡΕΤΑΙ χαίρειν.

1 ΑΓγοματώς ἐμοὶ φαίνῃ πλέονα τοῦ καλῶν ἔχειν, τοῦ γὰρ ἐπουδαιομένως ἐθέλειν τὶ ἀκοῦσαι περὶ γυναικὸς εἰκοσμίας καλὰν ἐλπίδα διδοῖ, ὅτι μέλλεις πολιῦσθαι καλ' ἀρεϊάν. χρὴ οὖν τὰν σώφρονα καὶ ἐλευθέραν τοῦ κατὰ νόμον ἀνδρὶ ποτῇ μὲν ἀσυχίᾳ κεκαλλωπισμέναν, ἀλλὰ μὴ πολυτελῶς. ἧμεν δὲ τᾷ ἐσθᾶτι λελυκοτίμονα καθάριον καὶ ἀφελῆ, ἀλλὰ μὴ πολυτελῆ καὶ πεποιαδν. παραπλήσιον γὰρ αὐτὰν τὰν διαυγῆ ἐσθιαπόρφυρον, καὶ τὰ χρυσόπαστα τῶν ἱματίων, ταῖς ἑτέραις γὰρ ταδὲ χρήσιμα πέφυκεν ἢ πλείονων θήρας. τᾶς δὲ πού' ἕνα τὸ ἴδιον ἐν ἀρεσθέσας γυναικὸς, κόσμος ὁ βόπος πέλει, καὶ χαὶ καλαί. εὔμορφον γὰρ ἁλὰ ἐλευ-

ἐλεύθερα ἡδονὴ τοῦ ἰδίου ἀνδρὸς, ἀλλ' οὐ τοῖς πλησίον. ἔχοις δ' ἂν ἐπὶ τᾶς ὄψιος ἐρύθημα μὲν σεμνεῖον αἰδοῦς ἀντὶ φύκεος, καλοκαγαθίαν δὲ ἀντὶ κοσμύτητα, ἀντὶ σωφροσύναν ἀντὶ χρυσοῦ καὶ σμαράγδω. οὐ γὰρ ἐς τὰν τᾶς ἐλευθέρας πολυτέλειαν, φιλοκαλεῖν δεῖ τὰν γυναῖκαν τᾶς σωφροσύνας, ἀλλ' εἰς τὰν οἰκονομίαν τᾶ οἴκου. ἀρέσκειν δὲ τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ ἐπιτελίας ποιεῦσαν τᾶς ἐκείνω θελήσιας, αἰγὰ γὰρ ἀνδρὸς θελήσις νόμος ὀφείλει ἄγραφος εἶμεν γυναικὶ ποτὶ ὃν χρὴ βιοῦν αὐτάν. νομίζειν δὲ πρέπειν ποτιπεφθαι ἔμμεν αὐτᾷ καλλίσταν καὶ μεγίσταν τὰν εὐταξίαν. πιστεύειν γὰρ χρὴ πρὸ τᾶς ψυχᾶς κάλλει τε καὶ πλούτῳ μᾶλλον, ἢ πρὸ τᾶς ὄψιος καὶ τῶν χρημάτων. τὰ μὲν γὰρ φθόνος καὶ νοῦσος παραιρεῖται. τὰ δὲ, μέχρι θανάτω παρεντι ἐντεταγμένα.

ΠΥΘΑΓΟΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, Πυθαγόρᾳ Ἱέρωνι.

Ἀσφαλὴς ὁ ἐμὸς βίος καὶ ἡσύχος· ὁ δὲ σὸς, κατ' οὐδὲν ἐμοὶ προσαπτελάζει. μίσθιος ἀνὴρ καὶ λειποσίτας Σικελικᾶς ξαπίζης οὐ δεῖται. πάντ' ἔχει Πυθαγόρας ἱκανὰ τὰ καθ' ἡμέραν, οὐ

stilo ipsius marito oblectari, non autem aliis. Argumentum verò habeas fuci loco in facie ruborem: honestatem & modestam venustatem ac temperantiã loco auri & fulgentium smaragdorũ. Non enim in luxum profusionémq; vestis eam, quæ moderationis & castimoniæ amans est, elegantiæ esse studiosam convenit: sed in domus & rei familiaris dispensationem elegantẽ esse addecet. Eã verò suo viro placere, quæ ipsius voluntatem perfectè faciat. Siquidem viri voluntates lex non scripta esse benè ornatæ modestæq; fœminæ debet, ad quam eam vivere oportet. Séq; dotem una secum longè pulcherrimam maximámq; ad virum attulisse, modestiam compositósq; mores, existimare debebit. Nã animi pulchritudini atq; opibus potiùs, quàm oris & pecuniarum credendum est. Oris n. formam invidia & morbus delibant & auferunt: pecuniarum verò species & decor solum ad mortem usq; homini adsunt.

PITHAGORÆ EPISTOLA *Pythagoras Hieroni Syracusano.*

Vita mea tuta & quieta est: tua verò nulla in parte mihi appropinquat nec convenit. Vir moderatus & pauper Siculæ mensę non indiget. Pythagoras, quocumq; locorum venerit omnia quę quotidiè sufficiunt & quã-

tum satis est, habet. Dynastæ verò se in famulitium dare ejúsve contubernio uti grave & permolestũ est ei, qui non assuevit. Magnum & à periculo remotũ est habere, quod sibi ad vitam frugaliter exigendam sufficiat. Siquidem ille suis contentus animus, nec æmulos, aut invidos habet, nec sibi ab cujusquam insidiis, quæ tendi poterunt, metuit, Quo nomine etiam vitam Deo proximè degere videtur. Bona dispositio atque habitus non proseminatur rei Veneræ usu, nec cibis, qui hauriũtur: sed venit ab indigentia, quę ad viri virtutem ducit. Variæ autem & intemperantes voluptates infirmorum hominum animos in servitutem adigunt. Multò verò maximè illæ, quibus tu frueris. Quare cùm teipse etiam illis dedideris (pendes enim ab ipsis) etiã servari non poteris, Nam oratio tua, quam profers, iis, quæ damnosa sunt, contraria non est. Ne igitur Pythagorã voca tibi convicturum. Neque enim medici simul cum ægris decumbere volunt.

Epistolarum Thearus, Myiæ, Moliffo & Pythagoræ

FINIS.

ἀν ἔλθῃ. ἀπραπία δὲ δυνά-
σθαι βαρὺ καὶ ἐπαχθὲς τοῦ μὴ
εἰθισμένου μέγα καὶ ἀσφαλὲς
αὐτάρκεια. οὔτε γὰρ ἔχει τὸν
φθονήσοντα, ὅτι τ' ἐπιβουλεύ-
σοντα. διὸ καὶ δοκεῖ ἐγ ἐγγυ-
τάτῳ θεοῦ ἡ διαγωγή. Διά-
θεσις ἀγαθὴ οὐ γίνεται ὑπὸ
ἀφροδισίων, οὐδὲ ὑπὸ ἐδέσ-
μάτων, ἀλλ' ὑπὸ ἐνδείας ἀ-
γούσης πρὸς ἀνδρὸς ἀρετήν. ὧν
δοραὶ δὲ παχύλαι καὶ ἀκρατεῖς
δουλοῦνται ψυχὰς ἀσθενῶν ἀν-
θρώπων. πολὺ δὲ μάλιστα ὧν
σὺ ἀπολαύεις. Διὸ ἐπιδίδως
σαυτὸν εἰς τὰ τοιαῦτα, αἰω-
ρῇ γὰρ ἢ οὐ δύνασαι σώζεσθαι.
λόγος γὰρ ὁ παρὰ σοῦ οὐκ ἐν-
αντιοῦται τοῖς ἀσυμφόροις.
μὴ οὖν κάλει Πυθαγόραν συμ-
βιώσοντά σοι. οὐδὲ γὰρ οἱ ἰα-
τροὶ αἱροῦνται τοῖς νοσοῦσι συγ-
κάμνειν.

Τῶν δ' Θεανοῦς καὶ Μυίας καὶ Μιλίσσης
τῇ Πυθαγόρου ἐπιστολή.

ΤΕΛΟΣ.

Benèvolo candidoque Lectori.

VT non neſcias, benevole lector, quid à nobis in hoc opere præſtitum ſit, ſic paucis accipe. Vſi ſumus unico duntaxat exemplari, quod olim ex alio, pulchrè quidem manu deſcripto, ſed perquam mendoſo, è bibliotheca Clariſſimi Doctiſſimiq; viri Antonii Perrenotti Granvellani Cardinalis profecto, ipſimet manu propria deſcripſimus. Nec nos fugit, quàm periculoſa res ſit aleæ, unico exemplari ceu anchoræ, exiſtimationis ſuæ periculum, velut in ſubitò coorta tempeſtate, hoc tempore credere ac committere. Sed nos hîc publicæ utilitatis majorẽ, quàm privati honoris rationem habendam putavimus. Intereà ſenſum quàm potuimus proximè proprieq; expreſsimus. Si tamen in non paucis graviſſimi Philoſophi mentem non ſatis ſumus aſſecuti, eius nobis ab hominibus doctis veniam datum iri ſperamus. Præſertim cùm aliis adminiculis omninò fuerimus deſtituti. Solùm Petreius Tiara homo ad unguem doctus, paucula quædam eaq; levia, in libro de adhortatione ad philoſophiam correxerat. Et quædam etiam benignè nobiſcum communicavit ex Vaticana (ut opinor) deſcripta, itẽq; candidè nonnulla indicavit vir Clariſſimus Theodorus Canterus. Porrò quæ hic noſter ex Platone, cujus longè fuit ſtudioſiſſimus, in hoſce commentarios tranſcripſit, ea fideliter omnia κατὰ δύναμιν & indicavimus & emendavimus. Textum Græcum itẽ infinitis in locis graviſſimè fœdatum, quàm potuimus accuratiſſi-

mè ex ingenio caſtigavimus, eaq; autori ſubjecimus. Quod ſi tamen non omnia vidimus, (quis enim tàm Lynceus unquam fuit, ut in tantis tenebris, inquit Marcus Tullius, nihil offenderit, nuſquam incurrerit?) ſed multa nos fugierunt: ſi ſatis non eſt, hominis, abs quo nihil humani alienum eſt, confeſsio, utiq; ſatis eſſe debebit, quod ingenio, ſtudio & induſtria aſſequi potuimus, à nobis ἀφθόνως in medium collatum. Noſq; authorem tam eximium, etſi non prorſus emaculatum, etiam cum proprii nominis diſpendio in lucem emittere maluiſse, quàm plurimorum eruditorum exſpectationem diutius fallere. Habuit illum in ſua quidem poſſeſsione quondam Io. Alex. Braſsicanus, uti ſcribit in editione Salviani, habuerunt alii: ſed nemo, quod ſciam, illi hactenus admolitus eſt manum. Hoc ergo effecero, quòd Pauſaniæ, Straboni, Dioni, Athenæo, & infinitis aliis contigit, uti poſteaquam mutili, ſordidati & malè habiti lucem aſpexiſſent, doctiſsimorum hominum commiſeratione tandem emaculati, & priſtino nativoq; nitori omninò reſtituti ſunt, idem noſtro huic aliquandò etiam accidat. Nimirum optimæ ac fideliſsimæ matris exemplo, quæ præclariſsimum fœtum in lucem edit, & quod poteſt, confert: ſed quod non poteſt, nutricibus, pædagogis ac præceptoribus, ut conferant, demandat. Quare æquos lectores etiam atq; etiam rogatos & obſervatos volo, ne noſtrum ſtudiũ ac conatum ſuggillare aut reprehendere velint, uti quibuſdam hodie nimis familiare eſſe videmus, qui nihil, niſi quòd ipſi faciunt, rectum putant: ſed comiter potiùs corrigant, noſq; quorundam amicè admoneant, cuiuſq; ſtudium, utroque quod aiunt, pollice laudaturos. Interdum etiam aſteriſcos, ubi vel defectus aliquis, vel mendum eſſe videbatur, notavimus, & lacunas aliquot reliquimus. præſertim ubi non potuimus nos ſatis expedire. Iam quantis laboribus & vigiliis omnia nobis conſtiterint, experietur, quiſquis in

conſi-

consimilibus unquam periculum facturas est. Tantum igitur abest, ut abscitantia vel negligentia vel mala denique fide nobis dica aliqua scribi debeat, ut omnes, qui hæc lecturi sint nobis æternam potiùs debituri sint gratiam, quòd vel informem vel deformem partū edere, quàm illum supprimere maluerimus. Quod si, uti spero, obtinuero, ut reliqua ejusdem authoris, quæ apud me jam confecta habeo, publici itidem juris haud gravatè simus facturi, animus addetur. Indicem rerum omnium memorabilium in fine quoq; adjecimus. Vale lector, & hisce nobiscum fruere.

I. ARC. THEODORETI
NOTATIONES

aliquot paucæ in vitam Iamblichi Philosophi, authore EUnapio Sardiano scriptam.

Pag.1.v.6. ὁ εὐδαιμόνων γωνίων elisso articulo ὁ leg. censeo.

v.8. Συρίαν de meo addidi, quod ita semper Iamblichus ipse patriā notet, & Epitheton κοίλη sine substantivo Συρία putem non poni.

v.18. pro κίκκαβος, alii βίκκαβος, rectius, meo judicio, Iunius, κίκκαφος. Quod verò Eunapius addit de orationis perspicuitate & sermonis puritate, & reliqua, docti nullo modo admiserint tale de eo judicium. Siquidem orationis structura iuxta, ac res, Platonicæ plane similis exstitit. Quo nomine illum Proclus etiam in Commentariis in Platonem non rarò θεῖον vocare solet.

Pag.3.v.21. Iunius interpres pro τοῦ δὲ βίου, τοῦ ἱερέως emendat & vertit. Verùm eruditissimus piissimæque memoriæ Iuvenis Guliel. Canterus nov. lect. lib.8.cap.17. rectius, ut mihi quidem videtur, πρὸς τοῦ λόγου ὄφελος scribendum putat.

Pag.4, v.3. Interpres ἐπαγγὼν, non procul hinc vertit. Ego, recens mallem. significat enim πρὸ ὀλίγου. vers.2. pro ὀδὸν, ὁδὸν vel ὁδὸν lego, ut & interpres videtur legisse.

v.7. vel κατακλείσας vel κεκλεικέναι leg.

v.12. κοὶ τὸ ἐλαγχὸν legit Commel.

v.20. ὁ μὲν οὖν ὄψις legend. putarem. Siquidem articulus declarat fœmininum aliquid deesse.

Pag.6.v.30. Plato de eo graviter disputat in Phædone.

Pag. 7. v.21. Dictum illud Theologi etiam meminerunt, & in primis D. Hieron.

IN IULIAN.

Pag. 11. v.22. Quod de Homero dicit Iulianus, non Proteo: sed Vlyssi ascribendum, quem talem fingit statim initio ὀδυσσ.

Pag. 12, v.24. Homerus hoc dicit ὀδυσσ. δ.

Pag. 14. v.28. ὀνειροκρόλων interpres reddidit, augurarer, ego cum pace mallē, somniarē.

IOANNIS ARCERII THEODORETI CASTIGATIONES ET NOTAE IN LIB. I. IAMBLICHI de vita Pythagora.

PAg.25.v. 10. ἀφ' τούτων, vel ἀφ' τῶν θεῶν leg.cænseo.

Pag.26.v.29.pro γενῆσθαι, tempore præterito perf. γεγενῆσθαι leg. videtur.

v. 33. pro φρονίζειν, quod erat in manuſ. intrepidè φρονήσαι posui.

Pag.27.v.13. pro Σαμίης, Σάμης puto reponendum,ut eſt in carmine oraculi.

v. 16. Legebatur perperam Ἀγκαῖς ἰναλίοις. pedeſtri oratione diſtichon reddidi,quod paucis verbis numeris aſtringi, niſi obſcurè, non poſſet.

verſ. 32. ἀπ' Ἀγκαίου omnino leg. fuit, non ἀπ' ἀγκαίων,ut erat in ſcripto.

Pag. 28. v. 5. pro Πυθαγόραν, Πυθαγόραν, & in pentametro carmine pro ἴσχει, ἴσχειν ſubſtitui.

v. 20. ἐς reposui, pro ἐν,uti ſcriptum erat, & recte puto me mutaſſe, ſi acquirendi caſus ſervabitur. Quod ſi ἐν retinebitur, dandi caſu ἐν σύμπαντι τῷ βίῳ legetur.

Pag. 29. v. 5. Locus ſuſpectus. Putavi aliquando κινέσαντα legendum,etſi ne ſic quidem locus ſatis foret ſanus. Senſum tamen utcumque mihi videor expreſſiſſe. pro εἰ μὴ, in manuſ.bellatulè exarato ἐὰν μὴ legebatur.

v.18. τὸ ναοῖσι. perperam legeb.

v. 22. Hîc rectè legitur Μνήσαρχος, vt & Diog.Laert.& Suidas, & ante hos Herodotus in Melpom. & Clc. Alexandr legunt:perperam ergo antè aliquoties Μναμάρχος habetur, & quotieſcumque ita poſteà legetur, mutandum eſt.

Pag.30. v. 1. pro λαθανόντος τι, δι, & mox v.3. pro κομιδῆ τι, τι putarem legendum.

v.7. pro ἐπίτριφε, ἐπίτριφε, vel ἐπίτριτε & pro θαυμαστὰς, θαυμαστὸς indubitanter corrigendum puto.

v. 16. Mendosè κατάκτειν legebatur, quod ſi mutetur in κατακτᾶν, ne ſic quidem locus integer futurus eſt. Itaque in καθ' ἑκάστου mutandum cenſeo, ac verti ſingulis diebus. Nam ita Græcos etiam loqui,uti καθ' ἡμιὸ dicunt,brevitatis cauſſa puto.

v.21. καὶ κολοσολῇ σύμμαχος cum copula leg. judico.

v. ultimo ἐς τὰς ἀγυιάς. leg.

Pag.31. v.1. Samii comati meminit etiam Eraſ.in χιλ. Sed illius interpretamentum ab hoc alienum eſt,aut ſaltem diverſum atque aliud.vide infrà cap. 6.

v.27 pro ἄσμενον, rectiùs ἀσμένως, vel potius ἄσμενος ſcribendum.

Pag. 32. v. 5. καὶ γὰς ſcribendum puto. Sic v. 6. ἀφ' legebatur, pro quo δὲ ſubſtitui. pro ἐφοδιάσας fortè ἐφοδιάζ. ſcribend. Locus mihi mendoſus vel obſcurus viſus. Senſum,ut potui,reddidi.

v. 11. plenè videtur leg. καθάρσιον & ver. 10. ὅσιον.

verſ. 26. pro κἀν τούτῳ, κἂν τούτων lego, vel κἀν τούτῳ,& pro ἀκαγρίῳ,ἀγρυπνίῳ ſcribendum cenſeo.

Pag.33.v.5. Μάγος leg. videtur,niſi quis Μάγος vel Μαγεὺς legere malit. Fuit enim ſanctus hic vir AEgyptius natione, cui etiam meritò competit φυσιολόγος epitheton.

v. 7. ἱεροφάντης & v. ſeq. τελεστὰς legebatur, itaq; leg. ut ſcriptum eſt, vel πάσας τελετὰς ſcribendum.

v. 14. pro ὀρίσιν, vel ὀρίσεσι, vel ὁρίζει, vel πρὸ θέσεως διωρίσ ſcribend.

v.16 δικαίῳ lego.

v. 23. pro ἀγαθὸς ubi aſteriſcum poſui,fortè ἀχθὸς legendum videatur.

v. ult. pro κερδήσας, κερδανάντες fortè ſcrib.

Pag. 34. v.3 πλουτῶ αὐτὸς ἐγκρατὴς καὶ σωφρῶν putarem ſcrib. quod magis ordinem ſapiat.

v. 6. ἀφιδρύοντες ſcrib.

vrt2. fortaſſe rectius in numero multitudinis ἄκρων legetur. Scriptum erat ἄκρου. Cæterùm totus hic locus mihi ſuſpectus eſt.

v.30. Legebatur ἀσαλεύτου,

v. 32. pro στευγμίνι lamblichus fortè scripsit στευγμίνῳ. coq; converti fago vestitus, rectè an secùs, candidus lector judicet.

Pag. 35. v. 1. pro πᾶς τι, ταῦτα συμ. ἀν. τῷ π. ὦ ἀ. judico legendum.

v. 15. ἠῶνα scribend. puto.

v. 16. pro σκάφος σφοσοχῆς, scribere malim σφοσοχθίσαντ@.

v. 20. αὐτοχθὶν una dictione posui, quod disjunctim legebatur, sed sine sensu, in exemplari nostro manu descripto. Sequentia penè ad finem usq; capitis non vacant mendis, quæ tamen tollere non potui. Sensum tamen mihi non malè videor reddidisse.

Pag. 38. v. 4. pro ἐπιξῆτε, ἐπιξῆτο lego, uti paullo post p. 39. v. 2. legitur.

v. 24. οὐδὲ διξῆτο lego.

Pag. 39. v. 2. ἐπ' ἄξων@ scribendum. ut & v. ulti. ἄξωνι.

v. 6. pro ἀντίσωον, ἀντὶ τόνου lego.

v. 20. ἐπὶ ἀνεσκαίν legebatur, fortè σκῆν@ ἐπ legendum.

v. 21. pro πάντα fortè πᾶζαν.

Pag. 40. v. 1. pro μαλαισιώσασιν fortè rectiùs scripseris μαθήμασιν.

Pag. 41. v. 2. χαλκεῖον ἴτι scrib.

v. 5. post νομίζοντες, ἄξιον vel simile desideratur, & καλὸν pro καλλὰν scrib.

v. 21. in Manus. ἑκάτ@ μίγις@ numero unitatis legeb.

Pag. 42. v. 10. scribo κυβίσι@.

v. 14. post διστάζειν suspicor aliquid deesse. fortasse ἐπὶ ξένης διστάζειν, sententiam plenam reddet. Equidem puto me sensum utcumq; expressisse.

v. 26. Non satis constat oratio, quæ sic benè habebit, meo judicio, si legatur, πλαθὼ πλείονα &c. vel simile. Illud verò ἀσιτῶν, quod statim sequitur, itidem mendosum est. fortè non malè legetur ἀθυμῶν, vel simile. Itē ἐκπαιδάλους.

v. 31. ἐσφῆσθαι scribendum.

Pag. 43. v. 7. Fortè ἀπεσαμβλινὸς rectiùs scribetur, quàm ἀπεσαμβλινὸς, quod an inveniatur haud dubito.

v. 9. Orationem imperfectam esse, cui non potuerim mederi, asteriscus nota.

Pag. 44. v. 26. pro ἐπὶ, ἐπ' ἢ leg. judicarem.

Pag. 45. v. 4. θυείαν legebatur. Locus mihi in sanabilis. unde nec germanum illius sensum exprimere potui.

v. 19. pro θυότης, quod posui, θυότηλι legebatur.

Pag. 46. v. 15. ᾗ ἐκνυθίῃσι lego.

v. 18. pro ἡμίσιον, ἡμίσιον scribend. censeo. Error manifestus ex vitiosa pronuntiatione. Fuit enim civitas hoc nomine in Sicilia. Quid autem sibi velit Τανρομενὸς, quod statim sequitur, fateor me ignorare. Putavi aliquando τριζηλίαν, quæ & ipsa ejusdem regionis civitas fuit, legendum, Æquus & candidus lector dijudicet, vel melius quid afferat.

v. 20. ἀλοχαῖον ἀλόγιτῦ, quod monstrosum quid, mutavi in ἀλόχαιόν τε Κατ. ut infrà cap. 27. quoque legitur. Id quod & vidit vir doctus, & amicus noster Theodorus Canterus.

v. 23. Locum esse mendosum indicare volui per asteriscum. Mendum est in τῶν ὑπερόχων, quod nihil est. olim mutaram quidem in ὑπερόγκων, ut quàm minimum recederem ab scriptura nostra: sed nunc potius ἀβελτίων suspicor legendum.

Pag. 47. v. 4. una dictione ἐπιλομὴ legend. & mox v. 6. τὸ λαφθέγμα τοῦ λοιτοῦ, fortè rectiùs scribetur.

v. 11. ἀμαθίαν, converti imperitiam, quòd aliud non occurreret satis aptum. interim notum etiam pueris, eo significari non tam inscientiam quàm crassitudinem quampiam, qua quis nec voluit, nec potuit aliquid addiscere.

v. 14. Nescio satis, an illud, ἀμείλιον, integrum sit. verti, quod visum est convenire.

Pag. 48. v. 10. pro ἐσφημένος. vide num scribendum sit ἐσφαιρωμένος.

Pag. 49. v. 5. pro παφαλὲς, quæ nihili planè vox est, παχυλὲς, uti pag. 62. v. 16. & aliàs legitur, scribo. Significat eum adolescentes adhortatum esse, ut senes maximè revererentur, idque multis rationibus.

v. 23. ἐπαγωγὴν ἐπὶ verti, ingressus causa, rectiùs fortè, invitamēti, vel incitamenti causa, dixissem. Lector, quod malit, eligat.

Pag. 50. v. 6. pro ὠσεγκάζειν, ὑπεγκύκλειν suspicor leg.

v. 25. pro πανδοκὸν legebatur παιδὸ. Imperitus scriba procul dubio, quod per abbreviationem πᾶ. scriptum reperierat, non intelligens, in παιδὸ perperam mutavit.

v. 22. πιφιλοπαιγμόνους censeo scrib.

v. 26. stellulam posui, quòd ὄκκλον putem. Me certè propter obscuritatem, ex qua non me potui expedire, non parum torsit. quod igitur conversi, æquo animo lector accipiet.

v.29. τῶν ὅλων, legi & converti παρόλων.

Pag. 51. v.1. ἐστὶ γὰρ, ὅτι leg. videtur. quamquam ne sic quidem mihi satisfacio.

v. 29. προσήκει, ἐμμένοντα τοῖς πατρίοις, ut ad præcedentia referatur.

Pag. 52. v.1. pro δεκάτῃ, audacter δεκαετῆ, vel δεκάτῳ & χιλιέτει lego: expressi quidē, ut mihi videor, sensum in versione: sed ingenuè fateor nondum didicisse me, quid sibi velit numerus millenarius.

v.31. ἀφ' ἑτερᾶς τε leg. censeo.

Pag. 53. v. 12. pro πεφιμένου vel πεφύμου, lego περιφύμου.

v.33. Locus valde mendosus, τῷ τῶν ἄλλων, nescio quid sibi velit. Sic quod sequitur p. 54. v.1. πόπτισον τῆς ἐκείνων, quis quilias & portenta. muto in πυτθήνας, & τῶν ejiciendum & ἐκ μιᾶς leg. censeo. Sensum utcunque mihi video of expressisse.

Pag 54. v.27. pro Μυσῶν, μυσίων, hoc est, locum Musis sacratum, vel Musarum sacrarium, uti converti, omninò puto scribendum. uti pag. 58. v. 22. etiam legitur.

Pag. 55. v. 6. Quid si legatur ἐκατονταετίδος numero multitudinis, ut ad substantivū ἔτους referatur?

v. 29. φάναι ἄν.

Pag. 56. v. 5. προκείμενον verti, propositi subsidium ut & mox, quod obscurum esse fateor, nec mihi quoque satisfecit. interim non occurrebat melius.

v. 17. μὴ δικαίως; conjunctim malè legebatur, quod ita mutavi, ut impressum est.

Pag. 57. v. 14. perperam κεφαίτας & δαιμόνιον & v. 20. ἀνθρώπῳ legebatur in manus. Porro allusisse Pythagoram ad illud Hesiodi εὖ δ' ἔργ. οὐ λήθεις ἀθανάτων, ὅς τ' αὐτὸς πάντα νοήσῃ etc. etiam pueris notum esse potest.

Pag. 58. v. 11. ἀδίκως γνῶναι, accusandi, non cognoscendi casu scribendum. referendum enim est ad ἐγκαλεῖν.

v. 26. Πυθαΐδα, ut in argumento seq. capitis, legend.

Pag. 59. v. 11. pro ἀπὸ, τὸν δὲ leg. cēsuerim. Sic v. 5. intrepidè pro παιδίων, παιδικῶν, & infrà v. 27. pro Αἰγείαν, ἡγεῖται posui.

v. 21. ἐπανιὼν scribendum videtur ut P. 61. v. 6. Quod autem sequitur de purgatione, ab emendo mihi suspectum est. Vide factum, ut mihi in versione non satisfecerim. Δεῖπνος fortè per sacrificium reddendum erat, sed ne sic quidē obscuritas tolleretur. itaq; asteriscō notavi.

Pag. 60. in argumento ια. cap. ἰδίαν, mutavi in κ' τὴν. Sic p. 61. v. 2. καλὸν ἀγαθόν, quod scriptum erat, in καλὸν καγαθόν.

Pag. 61. τὸν δαίμονα, fortè scribend. est enim τὸ, πεμᾶν verbum activum.

Pag. 62. v. 13. Totus ille locus mihi intricatus visus. itaque æqui bonique consulendum quod verti. Mihi certè nondum satisfeci.

Vers. 19. προδέξασθαι legeb. in manus. sed sequentia ὑπαλλα.

v. 33. post διδομένῳ, puto deesse vel γαμετῇ, vel γυναικὶ, ut respondeant cæteris.

Pag. 63. v. 5. Δωδώνη scribend. & pro Δίλφοι, quod scriptum erat, mutavi Δίλφους.

v. 20. ἀρετὴ πρὸς γυναικὸς scribendum videtur vel ἀνδρῶν μὲν ἀρετὴ πρὸς γυναικῶν δικαιοσύνη. Quod de Ulysse & Calypso subditur ab Iamblicho, pulcherrimè apud Hom. describitur ὀδυσ. ε. sic loquētem. ἀθάνατος τ' ἔμεν ἠμεγερέμεν πάμ ἰόντα, σὺν ἄλγεσι. &c.

Pag. 64. v. 7. scribe ἀπεπε. perperam enim ε scribæ vitio coaluit cum ε, aliquando putavi ἐχεῖν scribendum: sed ptius, quod dixi, & converti quoque, præfero.

v. 12. Quod Iamblichus hîc de celebri illa Græciæ panegyri, cui Pythagoras vitam humanam similem fecit, scribit, etiam Cicero expressit lib. 5. Tuscul. Quæst. non procul à principio.

v. 27. Vide lector, num pro δᾶ, δὴ leg. sit.

Pag. 65. v. 4. post προσομιλεῖν scribæ vitio ἄλλῃ, vel simile omissum reor.

v. 7. fortè scribend. ἄνις, pro ἀνὴρ.

v. 20. Locus mendis non vacat. Vt cunq; restituetur ac sanabitur, si legas ἀφοσιωθῆναι, &c. deinde ἐκ τὰ ἄλλα, ἃ ἂν ἄπορος τις καλεῖ.

v. 33. initio 15. capit. ἐπιφάνειαι suspicor scrib. proclive fuit imperito scribæ omittere in fine ν.

Pag. 66. v. 2. pro ἰλίκτιλο, ἰλίαλλο Πυθαγόρᾳ fortasse scribend. Et licet Græca parum sint sana, tamen sensum mihi non inconcinnè expressisse videor.

v. 8. post νομιζομένοις, ubi asteriscum posui, περιγίνεται rursum omissum puto.

v. 18. pro ἐν τότε, quod posui, ἐπετοῖ legebatur. & mox v. 21. ἐν παιμενῶν leg. item pro κυάμων, ἀνάμων, quod nihil vocabulum est, legebat. sic pro ἀπὸ αὐτὸς, ἀπ' αὐτὸς reposui.

Pag. 67. v. 6. vide num. αὐτῷ μαθήσεως leg. sit pro τῶς, ut caput & præcipuum corpus quasi à cauda fuerint revulsa. Alioqui si articulus est, pro eo, τοῖς indubitatò scrib.

v. 18.

v. 18. καὶ διαστημάτων conjunctim puto leg. non disjunctim ἀπὸ σημείων.

v. 27. pro κυκλῶν emenda κύκλῳ.

Pag. 68. v. 3. in argum. cap. 14. ὡς αἱ, & mox v. 5. εἰσικῆσαι scribe.

v. 18. ἀναμφιλέκτως, & v. 22. σώφρων, & v. 23 ἀμεταλήπτως legebatur in Manuſ. verſus item erat valdè mendoſè ſcripti, quos tamen prōclivè & facilè fuit benè correctos dare, præſertim cū habeantur Ἰλιάδ. ε. ſtatim in principio. Eos converti, non ut majeſtatem & leporem Homeri, (quod nondum puto cuiquam licuiſſe, nedum mihi) ſed ut ſenſum utcumq; exprimerem.

v. 56. Locum illum corruptiſſimum ſic me ſanaſſe puto, legendo, ἰσο ῥέμενα πειρίθησιν ὁ Μυκήνας σὺν Τρωϊκοῖς λαφύροις &c.

Pag. 69. v. 2. τῦτο ἀσπιδῶ παρασάμον legend. ſuſpicor.

v. 7. ἰαυλῦ ſcribe. ut & v. 22. ἀκῦ, & mox πρώτην κατὰς.

v. 32. Lego ἀφαγιασμοὶ vel ἀφαγνισμοὶ, vel deniq; ἀγνισμοὶ & v. penult. λόγον ἄξιον, fortè λόγῳ, vel, ut poſui, λόγων.

Pag. 70. v. 21. ὁμιλιῶν leg.

v. 24. Locus fœdè corruptus, quem ita fortè non malè reſtituas, ὁ νοημάτων, vel ὁ θυμηκάτων, διακάθηρέ τε συνεκλυδάνισμένον. Quodſi verò hic, ut & alibi non rarò, authoris mentem non ſatis aſſequor, vetuſtati, quæ hunc elegantiſſimum authorem ita miſerè nobis mutilavit, utiq; aſſcribendum erit.

Pag. 71. v. 3. συντετυλεμμένον malim leg. & v. 9. ἰσπάνζῃ, pro χρήσεται ἐπιπίπτῃ. Sic mox pro ἐπέρχηδ, ἐπίῃ δὲ fortè rectius. Difficile fuit & hinc commodum aliquem ſenſum elicere.

v. 18. ἀκατασχέτως leg. ſuſpicor. Sed ὕπυλα καὶ ὑπερφίαλα cætera.

v. 31. καὶ συμπαιχμάσω copulatè ſcribo.

Pag. 72. v. 14. ἀπυφορᾶσι nihili vox eſt, & lego ἄνευ φορᾶσι, vel ἄν ἴφορ. Interea, & illa perobſcura manent. Vnde factum ut me non expediam ſatis feliciter ductum verborum ſequēs. Et puto verbum aliquod deſiderari, quod tamen propria authoritate infarcire nolui. Lector, æqui conſulat.

v. 25. ἐπιφθογγάμαν perperam in manuſ. legebatur.

v. 24. lego ἀπὸ τετραμμένης πίστεως ab ἀποτρέπω vel ἀποτεταμένης ab τάζω.

Pag. 73. v. 4. pro ἐκείνοισιν ἐν κάτοισιν leg. judico, ut carmen conſtet, Sic v. 10 πᾶσαμεν, & v. ult. Empedocl. καὶ τοῖσδ'. Potrò illud Latinè, ut potui, converti.

Pag. 74. v. 8. κολάσεως legebatur, in noſtro manuſ. fortè rectiùs κολάσεις legetur. Sed nihil definio.

v. 15. lego ἐπηρείας. Sic Thucyd. lib. 1. dixit, καὶ ἐπηρείαν δέχεσθαι, cum dolore & damno accipere. Verti, rationem perfringerent, ut Cicero dixit animos perfringere. Fortè tamen rectius ἐμπειρίας, id eſt exercitationibus animi leg. & vertendum, ut referatur ad ἐμπιδίζοντων. Nam nonnulli cibi gravant rationem, nonnulli proritant ad impuritates. Hoc ergo præfero.

v. 18. pro ἐτέρας, ἑταίρους ſcribendum ſtatuo. Et ſic converto. Mendum ex vitioſa enunciatione natum, meliori tollendum eſt.

v. 25. ἀγοίαν verti neceſſariò in ἀοιδίαν, & pro δόξης δὲ quod ſ. verſ. eſt δόξης τε puto leg. porrò ἀνεπιτήδευτον & κατεξανάστασιν, meo judicio non ſunt genuina nec germana. Verti tamen quod potui.

v. 31. pro ὁμιλικὰς, vel ὁμίλικας. i. coævos, vel ὁμιλητὰς leg. videtur. Interea autem, quæ ſequuntur uſque ad v. 10. pag. 75. tam mihi viſa ſunt confuſa & hiulca, ut commodum & germanum ſenſum ex illis elicere nequiverim. Reddidi tamen quod viſum eſt convenire.

Pag. 75. v. 12. aſteriſcus gravem affectionem indicat, cui neſcio an potuerim medicinam afferre. Conabor tamen. Putavi aliquandò διανεμόμενοι, at nunc διανεύμενοι ὀρθῶς leg. ſuſpicor. Nihil definio.

v. 17. πρὸς ὕε fortaſſe leg. Interea tota illa periodus mihi ſuſpecta eſt.

v. 26. Illud, ὃ ἴτος, neſcio quid ſibi velit. Quid ſi verò ὡς ἴτος legas? verùm & hic locus cum iis, quæ ſequuntur, obſcurus eſt, & in vertendo, ut ingenuè fatear, non parum mihi exhibuit negocii.

Pag 76. v. 14. Locus ille Platonis, quem citat noſter Iamblichus, habetur πολιτ. ζ. pag. 77. v. 3. Baſilienſ. editionis.

Pag. 77. πάρεσιν pro πάρεσιν exiſtimarem leg. valdè ſalutare eſt, quod hic ab Pythagora ſcribitur factum.

Pag. 78. v. 3. ἐκεκτῦσθαι perperam legebatur, ut ſupra p. 77. v. 28. διακεκόμισθαι pro διάπεπτωκε, & ſimilia ex vitioſa pronunciatione nata.

v. 9. pro μετίχειν, μετιτέον leg.

v. 23. ἐχώνευσε per duplex ν ſcrib.

Pag. 79. v. 8. Aſteriſcon poſui poſt τῶν, quod putem

putem aliquid desiderari. Fortassè substativũ βέσιον sententiam integram reddet. Lector dijudicet.

v.17. δυσπαραγκολήθ. scrib.

Pag. 80. v.6. Hæc Lysidis ad Hipparchum Epistola exstat in opere Epistolarum Græcarum variorum philosophorum, quæ olim ab Aldo Manutio fuerunt editæ Venetiis 1499. p.519. Sed valdè vel mendosa, vel transposita. Ex qua tamen vel hic noster emaculari, vel illa saltem hinc restitui aliquo modo potest. Deinde edita est ab Hen. Stephano cum fragmentis Pythagoricorũ ad Diog. Laërtium. Deinde ut aliquot diversitates annotẽ, legitur ibi, λέγοντι δ' ἔνιοι καὶ δαιμόνια φιλοσοφεῖν ὥσπερ ἀπαξίωσι Πυθαγόρας. ἄπαγε ἑμαυτῆς μὴ ἴσπαρχε μηδ' ἐπιτρέψω ἐκ τοῦ ἐμοῦ γενέσθαι δύλιον. ἐκ μὲν οὖν μεταβάλλοιο χαρήσομαι· ἐὶ δὲ μὴ, πάντως μοι. Quæ sequuntur in principio Epistolæ sunt. Secutus autem sum in versione, quàtum quidem potui, nostrum exemplar Iamblichi, quem Græcè & Latinè utcumque loquentem dare volui.

v.15. Et hæc in Epistola edita ad hunc modum leguntur, ὅσον αὖ μοὶ μνεῖαν τῶν τοῦ θείου καὶ σεμνῶν παραγγελμάτων, μηδὲ κοινὰ ποιεῖσθαι τὰ σοφίας ἀγαθὰ τοῖς μὴ ὁσίαν τὰς ψυχάς· ἐ γὰρ ἡμῖς ἐρίζομέν τοῖς ἀπαιδεύτοις τὰ μὴ τοιοῦτον ἀγώνων πορισθῆναι. ἐ δὲ τὰ βιβλία τοῖς τῶν Ἑλλήνων δόγμασι θεῖον μυθῶν ἀναγινώσκειν, καὶ ἐπὶ τοῦτο δὲ ἄδικος ἡ ἀπόβασις ἀμφοτέροις οἱ πάλαι πράξασι. καλὸν δ' ἀναλογίζεσθαι, ὅσον χρόνον μάτην διηγόμεθα ἀμελέτητοι ὄντες ἀνθρώπινοι πάλαι, τὰς δὲ τοῖς ἐθέλουσι παρ' ἡμῶν ἐγκαλλωπίζεσθαι ἐπιστήμας, ἃς πρὸς ἀλλοδαπῶν ἐπιτήδευμα, ἐγκαλούμεθα ἀπιθανοτέρους τῶν ἡμῶν λόγων.

Pag. 81. v. 1. Et hic variat nonnihil epistola edita, sicque legit, καθάπερ δ' οἱ βαφεῖς προεπιδεικνύουσιν ἔσυλον τὸ βάμμα τῶν ἱματίων, ὅπως ἀπλανῶς τὸν βαφὲν (in nostro manuscr. τὸν βαφὲν malè legebatur) ἀναπίπτει, καὶ μηδὲν ποκὸν γενομένου ἐξίτηλον &c.

v. 6. Epistola edita simpliciter legit παρασκευάζει τοὺς φιλοσοφίας ἐραστὰς ἔχοντας, quod noster rectius opinor habet, ut typis commissum impressumque est. Sic mox v.9. pro ἐπισκοπῶν, quod in nostro est, Epistola habet ἀπιζομένων.

v.12. pro λόγους leg. λόγοις.

v.19. Asteriscum posui quòd vitiatus locus, & in hoc nostro, & alibi videatur. Cui cùm non potuerim medicinam afferre, cum non converti: sed alii Æsculapio curandum reliqui. quinimò nec in sequentibus mihi satisfeci. Sic v.23. Epist. impressa pro τὰς ἀκροάς, quod in nostro Iamblicho est, simpliciter τὰς ἀκούσεις legitur.

v.25. pro λόγως θείως. ibi λόγως ἐλευθέρως legitur.

v.32. pro λόσιαν, ibi leg. ἔκθεσιν.

Pag. 82. v.7. Asteriscus ibi positus notat locũ graviter esse affectum. Sanabitur autem ex edita Epistola, ubi sic legitur: αὐξηθὲν ἐγκλιδὲν δύναται δὲ πάθος τέλος παντοῖον κακότητος ἐπιβοσκόμενον ἐκκλύσεως καὶ μηδαμῶς ἴσως προσέψεως τὸν λόγον. ὀνομάζωμι δὲ πρῶτον &c. Reliqua, quæ sequuntur, paullò quidem aliter ibi leguntur: sed nihil muto, quòd nostra videantur planiora.

v. 16. ὁμοίως μέχρι θανάτου καὶ κρημνῶν &c. Epistola impressa habet.

Pag. 83. v.2. Illud εὐρομήν, ὕπνον est, nec habeo quod legam, quàm quod legitur in Epistola Aldina ἐυζάμην, nisi εὐρόμην, quis præferat.

v.8. ὡς τὸ δεῖν mutandum censeo in ὥστε δεῖν, & v. seq. post ποιεῖσθ puto aliquid desiderari, vel ἀρχὼ, vel πάσχω, denique vel δυνηθείην. Iudicent docti.

Pag.84. v.31. Hæc de ἀκουσματικοῖς & μαθηματικοῖς etiam compendiosè scribuntur apud A.Gell. lib.1. cap.9. porrò hìc in margine asscripta erat talis διάδειξις

Pag.85.v.14. ante ἐπιλαμβάνεσθαι in margine autographi asscriptum erat, ὅτι λέγει, προσποιοῦνται, ὅτι λιτίον ἔπιον, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν. quod alicuius videtur esse interpretamẽtum.

v.17. τοιοῦτο, quod erat in manuscr. confidenter in τοιοῦτα & seq. v. ἄδη mutavi. Λιτὸν μαθητικοῦ μαθητικοί.

v.27. τὸ δικαιότατον absque τι, quod ut non minus necessarium, quàm quod v.seq. ponitur, τὸ τὸ σοφόν. putavi apponendum.

Pag. 86. v. 20. Locus non caret mendo, & quod verti non placet. Interim ex ingenio eum restituere non potui, quòd illud nobis non cõtigit tam felix, ut invitis libris omnibus, uti audent loqui nõnulli, (etsi non nisi uno duntaxat bellatulè quidem scripto, sed valdè mendoso simus

simus usi) mea infarcirem, & pro verbis gravissimi philosophi venditarem.

Pag. 87. v. 1. ἄλλον γὰρ una dictione leg. & v. 2. εἰς τοῦτο.

v. 18. μηδὲ ἀλλοιοῦνται, imperfectum esse videtur.

v. 24. συμβολῆς ἀγαθὸς existimo scrib. sic v. seq. ἐπὶ πολλοῖς disjunctim.

v. 29. illud, ἐν ἱερῷ mendosum est, & lego ἐν ἱερῷ. & mox v. 31. τὸ θεῖον & legi & converti, pro τοῦ ἱεροῦ.

Pag. 88. v. 5. ἐνθύμια ἰδίοις scrib. censeo.

v. 23. Quod hinc de panis fracti one dicitur, si mendo vacat, ingenuè me non intelligere fateor. Ideoque & versio nostra subobscurior exstitit, licet ductum verborum sim secutus. Interea quod hic dicitur, & pag. seq. v. 1. videtur fortè ritum fidelium Christianorum taxare.

Pag. 89. v. 30. pro Ἀτ' ἐνὸς, quod in nostro ut erat exemplari, ita etiā reliqui, puncte Ἀτ' ἐνὸς, legendum, ut gentilitium. Sic enim passim invenio nomen apud Stephanum in Ἀτ' ἐνὸς.

Pag. 90. v. 2. pro εἰς ἀγαθὸν, videtur ἀναγωγὸν potius scribend. ut & versi.

v. 6. in manus. legebatur τοῦτο τὸ πεπονθὸς ἐστι, quod non recte, uti edidimus, mutatum sit, judicent alii.

v. 26. in manus. erat ἓν, quod omnino in ἑνὸς mutandum censui. Sic v. penult. αὐτὸν in αὐτῆς mutavi.

Pag. 91. v. 2. pro ὡς, ἂν, subducit, ut necessarium relativum.

v. 12. μαστιγίαν ἔτας, & leg. & interstinguendum videtur.

v. 25. fortè μὴ τῶν ἐρῶν scribi, ut quasi viderint simul, & audierint, quod intimis solet dari.

Pag. 92. v. 9. perperam ibi legebatur Ἀνδρογόης, & v. 18. διάστασις. prosilivis enim lapsus ab ᾱ in ε, propter similitudinem literarum, quæ scribam fefellit.

v. 9. Abaridis meminit etiam Plato in Charmide, Pausan. in Laconicis, & Strabo lib. 7. geographiæ, sed meminerunt duntaxat.

v. 23. scribo & interpretor ἡγεῖσθαι. & mox, v. 25. ἀνθρώπους, ut quod sequitur, αὐτοὺς.

v. 30. illud περιοδικὸν κυκλικὸν, nescio an germanum sit. in manus. scriptum erat κυκλικὸν, vestigia primæ scripturæ ferè indicare visum est, ut sagacioribus ingeniis veram & genuinam lectionem eruendi occasionem relinquam, fortè non malè περιβεβηκὸς κυκλικὸν legerit.

v. 33. Fortè rectius pro διαιρεῖσθαι futurum διαιρεῖσθον convenit. sic ἀγωγὴν fortè melius.

Pag. 93. v. 14. pro ἄλλοις quod posui, ἄλλως legebatur. an rectè mutarim, docti judicent. & pro διαβαίνειν διβαίνειν scrib. legebatur διβαίνων.

v. 22. Vide an non potius ἐκ τοῦ αὐτοῦ scrib.

v. 25. Post γενόμενον asteriscum posui, quòd putem aliquid deesse. sententia plena erit, si addatur κυβερνῶν.

v. ult. τὸν αὐτὸν τῷ ἀναστοιχειοῦντι scribendum censeo. fuerat fortè per abbreviationem scriptum, ut & supra p. 90. v. 26. ἄλλο.

Pag. 94. v. 25. ἐνεργοῦσιν lego pro βιβῶσιν.

v. 27. δίργον, vel δίγυν nihili sunt voces, fortasse δ' ἔργων leg. vel δίργα.

Pag. 95. v. 7. Stellula notat defectivam esse orationem. Interpretationem quidem usumque supplevi defectum: sed Græca attingere non sum ausus.

v. 20. τῶν προσώπων scribo. Quæ hîc & ἐν τοῖς ἰχνεύμοσιν latè ab Iamblicho scribuntur, obiter quoque attinguntur ab A. Gellio lib. 1. cap. 9. ut supra quoque annotatum est. vide pag. 84. v. 31.

Pag. 96. v. 27. Putavi aliquando pro ἀνενδεὲς legi posse ἀνενδεὲς (sed minori mutatione fortè non malè legas ἀναμὲν. &c. v. penult. ἀναμένειν legeb. quod mutavi in ἀναμένειν.

Pag. 98. v. 11. ἀλόγιστον per duplex λ scrib.

v. 24. Illa ἐξηρτοκλίνετο mendosa sunt. Non malè putem legi ἀνευρυθμόλυτα ἢ χρόνους, vel, ἀλογιστόλυτα ἢ χρόνους, vel denique ἀλυθμοβολῆ ἢ χρόνους.

v. 28. pro ἐυρὺ intrepidè substitui, quod in textu est κυρὺ.

Pag. 99. v. 5. συνεμφῶνος, quod hic de deabus convivii dicitur, ex quibus constabant συνεμφῶνα Pythagoricè, meminit etiam Plutarchus scribens in Ἰσιδ. & Ὀσ. p. 190. v. 26.

v. 12. Illud μείζω nescio quid sit. μείζω legend. suspicor, quod quid sit, ex nostra interpretatione conjicere poteris, in qua studium secutus sum. Sic v. 8. male scriptum erat δυναμένων, pro δυναμένων, quod reposui. & v. 30. ἐνδὺς, quod in ἐνδὺς itidem mutavi.

Pag. 100. v. 11. quod hic est κυβερνᾶ infra p. 137. v. 13. rectius κυβερνᾷ scriptum est. & v. pen. παρήγγελον legebatur in nostro manus.

Pag. 101. v. 16. κάλλιον pro legebatur.

Pag. 103. v. 11. post ἀναμφιβόλως, vel ἀναντιρ-

vel δύναιτο vel ἰσχύοιτο putarem addendum. Suidas author est Anaximandron Milesium juniorem Pythagorica symbola interpretatum esse. Quæ utinam exstarent. Sic Simplicii dicuntur Romæ in aliqua Bibliot. sepulti esse commentarii.

v. 8. καὶ αὐτὰ συγχρωίζοντες legitur in manuſ. noſtro.

Pag. 104. v. 7. Illa verba ἢ ἀμείνω ἰξηγοῦ ſunt ſine mente ſoni nihilque ſignificantes. Lego κοινικῶ ἰξηγοῦ, vel, ut minimum à ſcriptura recedamus, ἀμείνω ἰξηγοῦ.

v. 15. In manuſ. ἀναπαίειν erat, quod putavi propter dativum χρωμένῳ etiam in dativum mutandum.

Pag. 105. v. 15. τὸν ἀναλλ' ἰδοκιμάζετο legendum ſuſpicor. Sic v. 10. τεταγμένῳ ſcriptum erat, quod mutavi in τεταγμένως.

v. 28. μαστικὴν lego. & v. ſeq. pro ἀγωνίαν, ἀγωγὴν ſcribend.

Pag. 106. v. 28. ἀγωνιῶσιν legendum cenſeo.

Pag. 107. v. 5. poſt κωλύσωσιν aliquid abeſſe videtur, quod in verſione complevi, ut ἀπέχεσθαι fortè, vel ſimile. alioqui locus eſt bene difficilis & perplexus.

v. 8. καταδαμάζω lego ſine augmento τὸ ι.

v. 20. οὕτω confidenter eadem mutavi in ἄτως: ſed illud μάχης, ut minimè germanum, mutare & convertere non potui. Quid ſi autem τῆς καλάχης legas? Quanquã non video, quomodo malva poſſit eſſe nuncia & σημάσιαν cœleſtium affectuum erga humana. Itaque hic ἰπίχω.

Pag. 108. v. 8. primo verbo cap. v. ψιλὸν à capite avulſum eſſe. certo certius eſt. Itaque pro πολάμβανε, συναλαμβάνει poſui. Sic v. 15. pro Μυσικῆς ἰαίσεως, ἰπιτρίπω reposui ſententia manifeſtè hoc expoſcente. Similiter v. 16. pro ἰπιτρέπως, ἐν ἰπιτρέποις vel ἰπιτρεπίας disjunctim ſcripſi.

Pag. 109. v. 1. τῶν πανδεσμῶν leg. Quod autem hic narrat Iamblichus, meminerunt etiam Sopatri vel Marcellini in Hermogenem olim an. 1509. ab Aldo editæ commentaria (quæ mei juris facta ſunt ex Erasmi bibliotheca cum nonnullis aliis.) Pag. 338. Quod mihi indicavit vir doctiſſ. & clariſſimus Theod. Canterus Ultrajectinus, amicus meus.

v. ult. ἐμοὶ λέγειν ἰπιτρέπω ἐμαυτῷ etc. Sententia illa mihi ſuſpecta eſt, & à me, ut ingenuè fatear non ſatis intellecta. Nõdum enim ſcio, quomodo ſuperioribus conveniant, Pythagoram ad corvos relegatum. Itaque verborum ductum ſecutus reddidi, quod potui.

Pag. 110 v. 13. Nonnullis ἄχου λόγις, legebatur in noſtro manuſcripto. Sed portenta verborum correxi ex Homeri ὄθνεϊ. δ. uti edita ſunt.

Pag. 111. v. 14. ἰπαθὴς quod legebatur, mutavi in ἰπωδὴς, neceſſariò ut exiſtimò. & mox.

v. 27. καθυπτικὴν σοφίαν quod verti eruditricem diſciplinam, in eruditricõ veleruditem ſapientiam mutandum eſt.

Pag. 112. v. 5. δόκησας ἴχειν mutavi in ἰχ. Porro quæ hic à Iamblicho narrantur, pulchertimè etiam Macrobius expreſſit lib. 2. cap. 1. in ſomnium Scipionis. & meminit eorum Plutarch. in lib. de Muſica.

v. 10. ἐκείνων ὠδίων pro quo ἐκείθεν ὠδίνων non malè puto me ſubſtituiſſe.

v. 16. & 26. pro ἐκείνοις, ἐκείνων ubique legendum ſtatuo. ἐκεῖνο enim verbum aliud ſignificat.

v. 1 διαυτοδάκτους leg. ſuſpicor. Nam quod in textu eſt, nullum locum habere poteſt.

v. 24. ὄγκων ὠφελῶν lego. Sic v. 30. fortè καὶ ταῦτα ἰπαύξοντα rectius.

Pag. 113. v. 1. διὰ μονάδος disjunctim lego. & v. 14. pro ἐπαλλαξ, ἐναλλὰξ magis placuit.

Pag. 114. v. 17. Aſtericus mendum indicat. Nec eſt integrum illud ἐπιπόνῳ. putavi aliquando, cùm exſcriberem hunc authorem ἐπὶ οὐρῷ legendum eſſe: verùm nunc mutata ſententia ἐπὶ ὀγδόῳ ſcrib. cenſeo. quod poſtea aliquoties ſequitur.

v. 23. ἐμβάλλειν καὶ ἐπιτρέπειν ſtatuo legend. vel ἐμβαλλόντων καὶ ἐπιτρέπτων.

Pag. 115. v. 4. τοῦτο ἀναλόγως τῷ Ε. διαμένειν ſcribendum judico.

v. 8. τῷ δὲ τόπῳ, non τοῦ τόπου lego.

Pag. 116. v. 7. ἐξ ἀσαφοῦς legebatur, quod indicare volui, ſi fortè cui minus placeat quod in textu poſitum eſt, ἐξ. Nam mihi hæc planè viſa ſunt eſſe ænigmata.

Pag. 117. v. 20. τοῦτο ἀλλ' fortè, ut referatur ad ſubſtantivum τόνος.

Pag. 118. v. 15. Quid ſi pro ἐρωτᾷς, λοιπὸν legas? v. 29. ἐναρμονίους mendoſum eſt, pro eo ego ſubſtituendum puto ἐναρμονίῳ.

Pag. 119. v. 9. Illa verba, ἐν μετρικῇ ἀκριβείᾳ μὴ, mihi ſuſpecta ſunt. Omnino puto ſcribæ vitio bis poſita non neceſſario. Quare ut redundantia expungenda eſſe judico.

v. 17. Tres dictiones videntur ceciuisse. Itaque lego καὶ μυῆμα πουτα, & non malè me sensum expressisse autumo.

v. 22, πλευτηκὸν legebatur, augmento perperam avulso. Sic v. 24. pro καταδοξέος intrepidè καταδοξέως lego.

Pag. 120. v. 27. καθυπνοῦσθαι legebatur in nostro exempl. manuscripto quod in margine mutavi simul & interpretatus sum. & v. penult. ἐς πολλὰ, mutavi non malè in ἄπορα.

Pag. 121. v. 20. Mendum quod ibi subesse stellula notavi, sic tollo, ἅτε λέγων ὅτι τὰς &c. idq; tantisper, donec ab alio quid melius fuerit productum. Similes sunt per omnem modum Ibyci grues, de quibus est apud Plutarch. in libro de sera numinis vindicta, & Erasm. in proverb. Chiliad.

v. ult. Φιλίου. Cicero lib. 3. offic. & Val. Max. lib. 4. cap. 7. ut & alii illum Pythiam nominant, quem noster hic semper Φιλίαν. qui rectius judicent docti. vide infrà p. 197. ad v. 11.

Pa. 122. v. 5. pro ἄκρον, ἀκρίδι vel ἀκρίδι legerẽ.

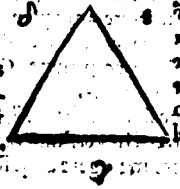
Pag. 123. v. 10. vel ἀν' ἑαυτὸ - vel ἐπ' ἐαυτὸ. leg. potiùs censeo.

v. 22. asteriscus mendum arguit. Quod tollatur, si una dictione Ἐμπεδοκλῆς legatur. Fortè fuit aliquis Pythagoreus Epithocles, de quo tamen nihildum reperi. vel ἐπὶ Διοκλέους, cujus Iamblichus in fine meminit, scribendum. Vel denique Ἐμπεδοκλέους potius, sicuti & convertere malui, ut ejus celeberrimam scholam innuat. judicium sit penes lectorem.

v. ult. καὶ τοῦτο ἀντίμετρος ἐστι puto redundare, & oscitantiæ scribæ bis posita. Quid si autem pro ἐστι omnibus legatur καὶ τὸ ἀνὰ τὸν ἀριθμὸν τὸ ἴσον ἐστὶ? in manuscripto tamen pro ἴσον, quod ratione ἀντίστροφος posui, ἰσχὺν aliquis perperam scriptum erat.

Pag. 124. v. 3. asteriscum posui, ut indicarem mihi ipsi à me minimè satisfactum in versione. Vtque bona aliqua obstetrix & hæc & cætera à me edita, ceu præstantem aliquem fœtum à sordibus abluat & emundet.

v. 9. Hic adjecta erat hæc figura.

v. 12. Platonis illa sententia à Iamblicho citata jacet in Timæo sub fine.

τὸ τετραγώνου ἀπὸ διαμέτρου. fortè τετραγώνου. dicere voluit.

v. 19. καὶ τὸ σύνολον legebatur in nostro manuscr.

Pag. 125. v. 5. Locum illum valdè mutilum ex sequentibus sic restituo. πρὸς Θαλῆν γὰρ τὸν Βροῦτον, ut Suidas habet, vel Βρούτιον, ut scribit Diog. Laert.

v. 12. πρὸς Θαλῆν τὸν Πυθαγόρου διαφοράν. plenè leg. suspicor. Confirmant conjecturam meam sequentia.

v. 22. pro πρὸ γοῦν, omninò πρόγονον scribend. statuo.

v. 25. ἐξήνεγκεν scrib. duco.

Pag. 126. v. penult. Νέσσος scribendum. Illyriæ enim fluvius est hoc nomine, uti Stephanus, Plinius, Mela illum vocarunt.

Pag. 127. v. 29. ἀπαθυμοῦσι mihi vitiosum videtur. Fortasse ἀπαθυμοῦσι legetur rectius, aut nescio quid veliti. Idcoque non verti.

v. 30. τῶν ἐπιόντων fortè scripsit Iamblichus, nisi quis ad reliquos omnes potius volet restringere.

Pag. 128. v. 15. ἑνὸς legebatur in libro scripto, quod in ἑνὸς mutavi. Sic paulò antè ἀλλεξανδρίνους. Quod verò statim de puteo, undeterræmotus à Pythagora prædictus sit, sequitur, id etiam à Plin. lib. 2. cap. 79. annotatum.

v. 28. ἅπαντα δὲ τὰ κατὰ τὰ πρόσθιον &c. usque ad ταῦτα δὲ ἐ φάσκων v. 20. pag. sequentis, etiam habentur suprà pag. 89. v. 5. & deinceps.

Pag. 129. v. 5. suprà p. 89. v. 16. rectius legitur ἦθον, καὶ ὁμιλίαν.

v. 21. ἀκουστικὸν puto non esse genuinum. quis enim Deum audientem auditumque non malè λαλοῦντα legetur. Loquentes namque audimus. Et sic in versione pro *auditumque loquentem* substituemus.

v. 25. Illud ἐμμανείας petridiculum mihi videtur. Quid enim sibi vult interpretatio interpretationis? nugale. Itaque audacter pro eo ὁμιλίας lego, ut & converti.

v. 27. Asteriscum posui, quod mendo locum non putem vacare. Etsi autem pro ἀξίωνα, ἀξιόπιστα quis legat, uti quoque convertit: tamen locus perobscurus manet, & ut ingenuè fatear, non param me torsi, ita ut mihi ipse satisfacere non potuerim. Suspecta itidem sunt quæ sequuntur, τοῖς δὲ τὰ θεῖα θαυμαστὰ τούτου. Nam etsi ita mutes, ut coalescant tres dictiones in unam τοῦτον, vel potiùs τοῦτο, nihilominus tamen non prorsus verus, nec obscuritatem fustuleris. Ignoscant igitur lectores, si verti, quod

potui, simulque quod convenire judicavi.

v.30. τὸ λοιπὸν γράμμα τῶν, mihi quoq; integrũ nõ est. Levi mutatione judicarem ἀπὸ τῶν γραμμάτων, quod in versione expressi, cõmodè scribendũ.

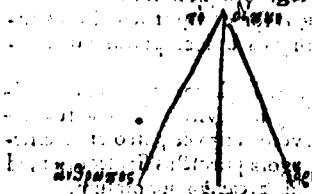
Pag.130.v.5. Proconnesii per duplex ν scribi debet. Meminit ejus A. Gell. lib. 9. cap. 4.

Pag.132.v.12. pro πολίτην, πολίτου, rectè legi posse statuo. Sic quoque mox v.14. Κουκουνίης cùm ες leg. in penultimo, teste Stephano.

v.19. Locus mihi suspectus est. Puto, scribendum ὃν πεπλυσμένος ἦν. Nam quorsum aliqui profectus est ad funus curandum? Nisi de μετεμψυχώσει loquens, intelligat cùm Midas fuisset, ideò eò profectum, ut illius sepulchrum viseret, & funus curaret.

Pag.133.v.8. numeris devinctum carmen esse, res ipsa loquitur.

Et hic talis erat figura:

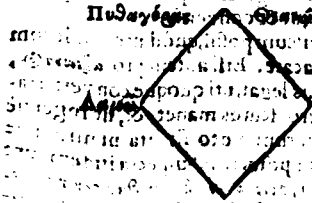

v.14. ἐπεκτήτο una dictione scribe.

Pag.134.v.12. καὶ ὃς, ὑφηγεῖτο lego, non, ὡς. Lacunam sequenti stellula signatam replere non potui, ne conjectura quidem, quod alius exemplaris ope ac subsidio essem destitutus.

v.21. κατεμυήθη scribendum, & mox v. seq. ἐκτὸς ἔτι legebatur, quod quidem in vertendo sum secutus, sed ἔτι reposui, & sic vertendum fuerit, si verè quidem sit &c.

Pag.135.v.7. Βετάλλη lego. Hic in margine hæc erat ἀναγραφὴ & figura:

v.12. ἐφ' ἑαυτὸν ὁ τρίγωνος, mihi voces sunt, legendum suspicor ἐφ' ἑαυτὸν ὁ τρίγωνος γραμμή.

v.16. λίθοι γράφονται scribe.

v.18. ἐγγενὲς hic putarem leg. nihili enim commune est iræ cum sacris. Interea locus manet obscurus. unde factum, quod non verterim, & mox. v.20. μιλάδων lego.

Pag.136.v.20. σωτηλαγμένον leg. suspicor.

v.26. καὶ τὰ ἄλλα δὲ δόγματα suspectum est. quid si verò ἄλλα διδάγματα scribere tur?

v.28. Asteriscus otiosus est. Nam cùm antè in manuscripto esset στιγμὴ, ut mendosum mutavi, & in textu posui, quod legendum videbatur.

v.31. pro Εὐφορβίου, suprà p.130.v.14. ubi eadem fabula commemoratur, atque Εὔφορβος vocatur, Εὔφορβος scribendum.

Pag.137.v.11. pro ἀπὸ λαλῆς, puto ἄν τι λαλῆς scribendum. facilè enim per imperitum scribam tres dictiones in unam potuerunt coaluisse. Et hoc suprà habetur, pag.130.v.22.

v.16. ἀνθίσεις &c. Horum suprà quoque meminit p.100.v.14. quòd illud ἀνθέσεις vitiosum esse stellula notavit. Legi & vetitum ἀπὸ λαλῆς maritis. Sed illud ut poëticum nunc repudio & μαθητοῖς legendum duco.

v.17. πλέθρους perperam, opinor, scriptum est, & pro eo, πλαθάνου leg.

Pag.138.v.9. σαυρίδιον habes noster liber. manuscriptus, quod mutandum erit vel in Κεφάλαιον, ut scriptum est. vel σαύρα σαύρα legi idem videtur referri, sed suppressio, qui hæc fecit, nomine, suprà pag.135.v.25. Sic quod hîc ἡ τοῦ ἀριθμοῦ φύσις perperam scriptum erat, ex eodem illo loco κρίσις, & τοῦ ἀριθμοῦ leg. judico. & quod præcedit ὁμοίως, ubi & ante p.138.v.20.

v.19. In libro manuscripto legitur, quem admodũ & in hujus cap.29.p.147.v.19. item, quod quia in aureis Pythag. carminibus Νεὶ μὴ legitur, sic vetum fuit mutandum. quamquam utrumque posset subsistere.

v.31. τοῖς θείοις legendum suspicor.

Pag.139.v.5. ἐμὲ mutavi audaciùs in ἄλλο, vitium scilicet ex vitiosa pronuntiatione natum.

v.18. χαλκίδων legitur quidem constanter uti & converti sed non dubito quin legendum sit χαλδαίων uti infrà p.144.v.20. nolui tamen contextui inferre, antequam ea perlegerim omnia hæc mea cruditis & doctis. Nam nihil habent opinor commune Chalcidenses cum Ægyptiis & magis.

v.13. vocabulum τιλευτῆς mihi itidem suspectum est, etsi in versione retinuerim. Non enim memini me legere aliquid de morte, quæ in

ja Eleusine contigit, & nescio quid ex ea potuerit disci ab homine sapiente. Itaq; elisa ν, quæ temerè irrepsit, πολυτὶς ut & paullò antè puto scribendum. Nam pervulgata sunt hæc sana, quę Eleusine regionis Atticæ oppido in honorem Cereris & Proserpinæ instituta erant, & alio nomine θεσμοφόρια vocabantur. Illorum meminit præ cæteris Pausan. in Phocicis.

v. 14. Similiter & illud ἰ βέρι mihi suspectū est. quanquam non habeam aliud, quod magis germanum illi substituam. Invenit em fortè aliud, ut ἀπόρρητ, vel simile: sed quid hoc me juvaret? Itaque quia non possum aliter, malo errorem indicare, quàm tollere. Sic mox lego κλεπὸς τε καὶ &c.

v. 27. ἀφροδίτῃ δὲ πθαγόρᾳ ξυνὴ, ὕπνῳ est, lego δὲ δεῖ θυάζειν. uti mox pag. seq. v. 1. δεῖν θυάζειν itidem legend. etsi ἀναλογικῶς ita posset dici, cùm inde videatur θυσιαστὴς venisse.

Pag. 140. v. 9. Πυῤῥὸν ruffum converti, fortè rectiùs fulvam & ignem colorem referentem dixissem. Sic v. 11. τὰς διαφορὰς, vel animum, vel sensum communem rectiùs forsan reddidero.

Pag. 141. v. 9 κρίνασθαι legeb. in nostro manu descripto.

v. 23. Adscisetis notare volui locum mutilum esse, quémque ut ingenuè fatear, nondum intelligo. verùm ut chironium hulcus sanare non potui, ita spero Chironem aliquem fore, qui sit sanaturus. Cōverti ut potui, nō satis intellecta. Quæ itidem sequuntur de prima substantia animæ obscura itidem visa, & ut parum bene intellecta parum bene reddidi, sic boni consulendum non expendum ἐὰν μὲ θέλῃς.

Pag. 143. v. 18. πᾶσι πάσιν legebatur, quod putasi in πάσεσιν mutandum referent ad substantivum ἐν ἀνάγκαις, &c.

Pag. 144. v. 16. καὶ μᾶλλον vel ἐκὶ μᾶλλον suspicor legi.

v. 20. pro ἀναφαίρυζ & v. seq. φυσὶ, non dubitavi scribere ἀναφὶρ. ἀναφαὶ, &c. v. 22. pro φυσὶ, φυσὶ.

Pag. 145. v. 22. πάντα σχεσιαρχίαν ὑπὸ τῶν ἐκεῖ opinor me mutasse.

Pag. 146. v. 5. ἂν τοῦ ὀνόματος πλάθοιτο, legi id est, vocabulū vel vox, locus obscurus. & v. 10. ἀπὸ τῶν ἐκεῖ verè in excussum, quod sensum quidem rectè, sed parum latinè, quod impudenter excidit. Itaque malim, quod non antè esset diligentiùs mecum perscrutatus, pro eo posuisse.

v. 16. καὶ ἀλλ' ἀκριβῶς βραχυτάτων, in nostro manusc. omninò perperam opinor legebatur, quod ita, ut expressum est, mutavi, facile enim talis vocum transpositio per scriptoris incuriam vel oscitantiam fieri potuit.

v. 20. χειροχέρων, ita eleganter sermones vocat Iamblich. qui veluti manibus fiant utiles sunt, haud absimiliter ac Iul. Pollux lib. 2. Hipponactem χειρόχηλον dicit, quod altera manu mutilus esset, & aliàs Græcis χειρόκωλος & χειροπήχης &c. dicuntur.

v. 21. Illud πόπλῳ hìc planè mendosum est. putavi aliquando πόλῳ vel πυλίῳ legendum esse: fortasse rectiùs πωλίῳ quis legat. quanquam ne sic quidem persanatus est locus, quem quia non intellexi, etiam vertere nolui, magnum spicilegium veris Aristarchis relicturus.

v. 27. πωλοῦντι ἐμπίπτων legebatur. quod aliquoties, ut & hìc candidè annotare volui, ut si quis ex priscis vestigiis scripturarum nobis certiores lectiones effingere posset, eas ut proferat.

Pag. 147. v. 5. ἀπιφυλάτης vel ἀπιφολάτης, ἀσώτου, nihil esse vocabula suspicor. Itaque lego, ἃ πάλιν ἀπὶ φυλάσσῃ, ἀσίτου &c. Sic ἀπομάτη, ἃ ἰδίως lego, quod statim sequitur κάπιλάτου non intelligo. in vertendo sum utcumque secutus corruptam lectionem, quod tamen nullo modo probo. fortè νέου πατρικίου ut portium illius urbis Italiæ innuat legendum. Sic ἢ τὸ ἀληθεύσαμένου οὐ πᾶ planè suspicor leg.

v. 30. Illis notis [ ] inclusa etiam infrà habentur cap. 34. hoc eodem libro pag. 204. v. 10.

Pag. 148. πάντων pro πάσων legendum esse, ipsa sententia evincit. Licet possit, ubi hæc repetita sunt, idem sit error.

v. 7. μισοφιλόσοφον legendum esse, extra controversiam est. Cibi enim propriè dicuntur πεσοφάγιοι, non πεσφάγ. sicut pag. 130. v. 18.

Pag. 149. v. 30. ἐπιμέρους & hìc leg. censeo.

Pag. 150. v. 6. πάλιν quod prius legebatur in πάντως mutavi, cùm manifestè ad Italiā referatur. Sic v. 26. pro μοῦσαν, ἡσυχῶ substituendum puto.

Pag. 151. v. 22. lege κλεόντων. Sic & v. 25. πωλοῦσι δὲ ἀμαυρὸν. non est ut hìc legitur. Sic quoque v. 30. pro ἄλλως, ὅλως leg. putarem. Quanquam id totum valdè involutum & obscurum est.

Pag. 152. v. 8. Cum sequentibus, oratio in

Græcanicis involuta & obscurior quàm par est, effecit, ut in Latinis non potuerit esse dilucidior & apertior, præsertim cùm malis mederi non quiverim.

v. 28. Hoc dictum aliter refertur ab aliis.

v. ult. ἀνδρεκῷ βίῳ mihi suspectum est. Quid enim virilis vita commune habet cum temperantiâ? & an non illa ætas maximè quàm óbnoxia est gravibus vitiis? Itaque pro ἀνδρεκῷ mallem σώφρονι. Iustitiæ enim temperantia, & hujus illa comes est, idque in omni ætate.

Pag. 154. v. 17. Qui hîc Timaratus, suprà p. 123. v. 17. Timares, & qui hîc mox Ἐλιπέων, eadem p. v. 24. Ἐλιπέων scribitur. Vtrum alteri præferendum sit mihi incertum. Hoc solùm constat at Timarem & Helicaonem posteà inveniri in Catalogo Pythag.

v. 10. νοσήσαντι perperam in nostro Manus. habebatur. & quod de Heraclito sequitur valdè perturbatum est.

Pag. 155. v. 7. pro πείσας, πείσας legend. censeo: & v. seq. Τρέλλιοι, vel Τρέλλες καὶ ἄλλοι πολλοὶ existimo leg.

v. 23. Tota illa periodus, cujus initium est, ὁ χῆρος δὲ valdè cõfusè & perturbatè scripta erat in nostro codice. atq; ita quoq; factũ, ut confuse à nobis sit reddita, & pene nõ intellecta. Sic igitur interstinguo Græca. Θεὸν, ὡς ἐγὼ τὸ, τῷ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος ὕστατος ἐχθρὸς ἐπιβλέπων, ἐμὲ δὲ λυπεῖν αὐτῷ, &c. ut hic germanus sit sensus: Nõ nocebit verò etiã sigillatim adjecisse, quo modo de Deo cogitandum esse definierit, nimirum Deum esse, atq; ita erga humanum genus affectum, ut res mortalium intueatur, easque curet. Atque hoc Pythagorici perutile esse putabant, quod ab illo didicerat. Sic que plana erit ex verbis ipsis sumpta sententia.

Pag. 156. v. 4. ὑβριστοῦ, quod erat in manus. mutandum fuisse in ὑβριστικὸν, quod posui in textu, puer etiam videat.

v. 26. ἀναρχίας. Ἀναρχία est, ubi nullus est magistratus, vel etiam nulla illius reverentia. Vide de hac Plat. νόμ. ι. ſ. statim in principio. In v. ult. ναυτοδίκας legebatur, quod non dubitavi in νομοτοδίκας mutare.

Pag. 157. v. 12. ἐπὶ τῷ in ἐπὶ τὸν mutandum statuo, ut accusativus referatur ad infinitivum ἀναῦν, quod est, v. 20.

v. 20. Responsum illud Pythagoræ priùs mihi suspectum est: vel saltem ita intricatum, ut non satis sim assecutus, quid hæc sibi velint. Vnde non mirum versionem nostram quoque intricatam esse.

Pag. 158. v. 1. pro ἐχωήσατα, ἐχωρήσατα scribendum esse, nemini puto dubium fore. Interea non me extrico ex obscuritate, quæ loco inhæret.

v. 5. ὡς ἔστο, muto in, ὃν ἔστο.

v. 18. ἀπεμπολήσει leg. censeo. Porrò quæ sequuntur v. 25. asteriscо notavi, quod commodum ex illis sensum elicere non potuerim.

v. 34. pro ἀναστλλων, ἀναστλλων legebatur.

Pag. 159. v. 16. ἔχῃ legebatur. Verùm ego referens ad præcedens ὅτι ἔχει lego.

Pag. 160. v. 5. τῶ πατρὸς gignendi casus in dandi mutandos & τῷ πατρὶ leg. puto.

v. 9. ἔκρυπτε posui pro ἔκρυπτε, quod erat in manus. interea totus ille locus non omninò emaculatur hac ratione.

v. 25. pro καρῶν, καίρων, & pro Δελφῶν v. 27. Δελφοὶ fortè rectiùs legas.

Pag. 161. v. 2. συμπαρέπεσε videtur potiùs scribendum. & v. 6. ἀποφαίνετο scriptum erat. Sententia illa tamen implicita & obscura nihilominus manet.

v. 15. Locus mendosus, & qui me non parùm torsit, δυσὶ σοφίαις nihili vocabulum est. Quid si pro illo δυσὶ σοφίαις, vel potius δυσὶ σοφίαις legas? Sic mox v. 32. ἀκουσίας ἀναφέρειν scribendum videtur. Locus mihi nõ parũ negotii exhibuit.

Pag. 162. v. 15. pro παρέχεται lego παρέχεται.

v. 15. φερεκύδην τὸν Σύριον. Sic semper cum hic noster, sic Diog. Laërt. lib. 1. Sic Plin. lib. 7. cap. 51. Apulcius lib. 2. Florid. in fine. Ælianus Var. hist. lib. 4. cap. penult. vocant. Solus Cicero lib. 1. Tuscul. Quæst. Syrium vocavit.

v. 21. φθεγξάμενοι leg. Historiæ meminerunt autores modò nominati, & pro παρεμένοντο, quod in contextu posui, παρεμάνοντο legeb. & pro ἀπεκαλῦπτο, itidem ἀπεκαλύπτετο scriptum erat.

v. 28. συνθήκας. Iamblichus eadẽ analogia & modo format, ac ὑπαγωγὰς jussa & præceptiones vocant Græci.

Pag. 163. v. 1. Qui hîc constanter Εὐξάμενος scribitur. posteà in Catalogo Pythagoreorum Εὐξάμενος legitur scriptus.

v. 30. Etsi hæc ita scripta essent in nostro manus. ut contigua essent quæ de Lysidе commemorata sunt, cum abstinentia τῶν ἐμψύχων, atqueita etiam contrariorum: tamen non conjungenda

jungenda esse suspicor. Itaque ut non pertinentia ad orationem Eurythemi, sic lego, ut plenam ὑπόθεσιν ponam post ὑγιαθείας. καὶ τὸ ἀμφύχων δὲ ἀπέχεσθαι &c. eamque germanam esse lectionem puto. Ideoque sic essent Latina legenda: exploratio. Atque ab animalibus, quæ vita prædita sunt, atque aliis multis abstinendum esse leges tulit &c.

V. ult. ἐμψυχοστοιεῖσθαι vel ἐμψυχοποιεῖσθαι legend. censeo. Itidem pag. seq. v. 1. παρὰ φύσιν non ἀεὶ ut suprà pag. 152. v. 25. παρὰ τὸ δίκαιον leg. monuimus. Similiter perperam p. 164. v. 4. χωρεῖν legeb.

Pag. 165. v. 7. ἐπήρειαν &c. Illa periodus non omninò mihi menda vacare videtur, quam tamen sanare non potui. Latinam reddidi, prout putabam convenire. vide suprà pag. 74. & quæ ad eam annotavimus.

v. 15. ἀκρισίᾳ, necessariò τῇ ἰμῇ, mutanda fuit in ἀσκίᾳ ut suprà p. 74. v. 25. ubi hæc eadem tractantur.

v. ult. φαῦλος ἂν in φαυλίᾳ, ὃς πάσῃ ποιᾷ συμφορᾷ ἀνιᾶται καὶ ἀδηδὼς vel ὠμῶς leg. existimo.

pag. 166. λόχον pro λόχον scribe.

v. 15. δὲ φάσις nihil significat. Fortè non malè scribetur εἰ δὲ φαντασίᾳ χαλεπὴ, uti & convertì.

v. 28. καὶ ὅτι leg. puto.

pag. 167. v. 6. βαρυνόμενοι, & v. seq. συναχθόμενος leg. censeo.

Pag. 168. v. 15. ἴγνυσθαι vitiosè legebatur, quod confidenter id ἴγνυσθαι mutandum putavi.

v. 29. ἐγὼ δ' ἂν ἐκ τοιαύτης &c. valdè perturbatè illa erant scripta. Itaque responsum illud Milliæ perperam quoque editum nimia properatione. Id ita ergò corrigo, Ego verò ne hujus tibi causam exponam, fabas potiùs conculcare elegero.

Pag. 169. v. 3. καὶ ἴγνυσθαι vel καὶ ἴστ' ἴγνυσθαι leg. suspicor, pro illo ἐσοῦσθαι.

v. 6. Omninò συμπλοκὰς leg. judico. Quod hîc noster de Timycha tradit, idem ab Anaxarcho quoque factum tradit Cicero lib. 2. Tuscul. quæst. & Val. Max. lib. 3. cap. 3. Itemque Diog. Laërt. in vita Anaxarchi.

v. 15. ἀναπλάττειν legere mallem.

v. 26. pro ἀθῆναι, etsi hoc in versione expressérim, præstat fortasse scribere ἀθέτως, quod irritum & illegitimum significat. Quamquam hîc manibus in margine repererim annotata, quæ veterem lectionem confirmare videantur, quæ tamen in contextum non putavi referenda. Erant autem hæc. τοὺς γὰρ μνησικάκους συνοικεῖν μᾶλλον ἢ τοὺς πολλαχοῦ ἀδικοῦντας. Quæ qualiacumque sunt lectorem non volui celare.

pag. 170. v. 4. ἀρχαίτερον quod legebatur, mihi quidè visum fuit in ἀρχαιότερον mutandum, sed tamen si ab eruditis rejectū fuerit meliori prolato, sanè hoc utroq; quod ajunt, pollice laudabo.

pag. 171. v. 8. Μεσσηνίους per σσ. scrib. Sic pag. præc. v. 28. ἐ γὰς quod erat in manus. in ἐγὰς vel ἐδὰς mutandum fuit. ad eundem modum, quod seq. v. 2. erat χεμάῤῥῳ, in pluralem χεμάῤῥοις necessariò mutavi. Sic v. 10. ἐ ἀεὶ legeb.

v. 17. ὅτι αὐλὰς ἀρχαίας, perperam legeb. accusandi casu. Quod hîc Archytæ tribuitur ab nostro, idē Diog. Laërt. & alii etiā Platoni tribuūt.

Pag. 172. v. 1. ἀναπλάττειν περὶ ἀνθρώπων omninò leg. puto, Nam illud ἀναλαλεῖν hîc planè nihil significat. v. 6, etiam perperam ἀλίγων legebatur.

v. 28. τὸ γὰρ κακῶς. Illud falsum est. Namvulgò nec judicium adest, nec ratio. Itaque & malè suspicatur & sentit. Rectiùs ergò illius contrarium καλῶς legend. Benè enim sentire & judicare, paucis datum.

Pag. 178. v. 12. Asteriscum ibi olim defectus indiciū posui. Nam post βέλτιον putabam ἀφροσύνης, vel simile quid abesse, ut sententia foret plena: sed etsi restringi ad illa, quæ habētur suprà v. 5. ἀτοπώτατα καὶ γελοιῶν, posse videantur: tamen adhuc in priori sententia permaneo. Interea verissimum est, quod de adolescentia hîc dicitur. Quippè in istar sentinæ est, in quam omnium ferè ætatum sordes confluunt. Unde sanctè Socrat. apud Plato. in Euthyphr: ἐγὼ γὰρ, inquit, ἐγὼ τοῦτον μέγιστον ἐπιστάμην, ὅπως ἐγώγε ὁπόσοι ἄρχουσι. ὥσπερ γὰρ ἀγαθοὶ τῶν φυτῶν ἄκρος μέγιστον ἐπιστάμενος, ἐπὶ δὲ τοῦτο καὶ τἄλλα. &c.

v. 15. pro ἀνδεσάδα, ἀνδεσάδη mallem.

Pag. 175. v. 29. ἀθῶν, etsi in versione retinuerim, tamen mihi meritò suspectum fuit. putavi aliquandò ἀθῶν, at nunc ἐτῶν legendum judicarem, nihilum ut accipiatur pro ἀλικιῶν, vel ὡρῶν.

pag. 176. v. 28. Illud παρεισούσης nihili vocabulum est. Itaque putavi aliquandò, ut quàm minimum recederem à vestigiis scripturæ, παρουσίας leg. sed dubito, an non potiùs πανούργου legendum sit, ut πλεονάσας ἀνθρώπου. Quanquā quia πανούργου adest ἀπανθρώπου, non malè quadrabit.

si πλεράσι etiam παρουσία adsit. Sicque vertendum esset, vel præsentiæ quorundam, quæ &c. Sic v. 30. pro ἀκρατέστατος, itidem ἧττον ἀκρατέστατος lege.

pag. 177. v. 15. ὧδε ἐχεῖ hîc legeb. pro quo necessariò ὧδε ἐχέτω ponēdum esse sum arbitratus. facile enim scriptore oscitante & imperito syllaba τω omitti potuit.

v. 17. pro οἰκείστατος, οἰκειότατος legendum esse, nemini planè dubium esse poterit.

pag. 178. v. 22. pro μανικόν, vide lector, an non potius μανικὸν τι legend. sit, sicuti mox v. 31. eo vocabulo utitur. In versione vulgatam lectionem, etsi illa minus placeret, secutus sū, quod temerè nō putem quidquam mutandum.

v. 31. ἀ ἀφορισμὸς numero multitudinis fortè legere præstat, ut sequentibus respondeat.

pag. 179. v. 5. pro πόνοις, in manuſ. legeb. τόποις, quod ita mutandū censui. Sic γ. seq. exmala pronūciatione γ itioſè scriptū erat, ἐπιθύμιαν.

v. 12. προφύσεις, & Græcè posui, & Latinè bonum reddit. puto namque illo significari eam præstantiam, quæ in progenerationē, ut in seminibus & plantis, ab prima bonitate nequaquam degeneret.

v. 18. γίνεται in manuſ. legebatur, quod in subiunct. mutandum censui.

Pag. 180. v. 10. Planior, meo judicio, sententia foret, si legeretur. κωλύει τὸ εἶναι καὶ σύμφυτον. Talibus enim flagitiis impedimenta mollia ceu repagula objici, bonum atq; utile est. Vulgatam porrò lectionem aliter convertere non potui, si ea tibi magis placeat.

v. 21. πρόνοια μὲν. Cum hîsce præceptionibus, quas Pythagoras suis valde salutariter proposuit de conjugio, liberorum procreatione, eorundémque educatione, idque omninò cum probro & dedecore plerorumque Christianorum, planè conveniunt cum iis, quæ divinitus disseruntur apud Platonem in fine dial. 6. & 7. de legibus.

v. 28. δεδιωκότως, quod numero multitudinis in Manuſ. legebatur, in singulare δεδιωκότι, abscissa scilicet ν quæ per oram adjecta erat, mutavi, ut cohæreret cum participio ζῶντι, quod sequitur.

v. 32. pro σωματικῶν, σωμάτων præferrem. Nam etsi quæ Grammaticis κτητικὰ vel possessiva vocantur, sæpè pro suis πρωτοτύποις & primitivis usurpetur, ut pro κόσμος κόσμου, & pro ἄνθρωπος ἀνθρώπου, & cætera id genus: nescio tamen an, quod poeticè licuit, etiam apud oratores & Philosophos sine substantivo aliquo positum reperiatur.

pag. 181. v. 1. pro ἴσον, quod in nostro legebatur, non dubitavi ἐστὶν substituere, sicuti & mox v. 5. legitur.

v. 9. σύνθετον compositum pro simplici ἁπλοῦν legendum judico. nisi quis, pro essentia, vel, ut sic dicam, exsistentia accipere malit.

v. 18. γίνεται pro indicativo modo, ὑπὸ τοιαύτων γίνεται scribi mallem.

pag. 184. v. 1. Illud εἰ θεῖος suspectum habeo. Legendum autem videtur εἰθεῖος, ut & converti. Sic v. 5. ἐκκαιδεκάλογα τῶν Πυθαγορείων addito articulo legend. puto.

v. 10. εἰς ἃ οὐκ ἂν ἔστιν, si mendosa non sunt, mihi obscura sunt visa.

v. 18. ἅσας γε περὶ αὐτὸν, forte ἅσας καὶ αὐτὸν ἐθαύμαζεν, ὡς ἂν θεὸν ὑπερφυῆ. rectius legetur. Alioqui non dissimulo, me hîc non parvam lacunam repperisse, & eam explere hactenus nō potuisse. erit spero aliquis feliciori nobis sydere natus, qui hoc poterit, si nostra conjectura improbetur.

v. 26. pro ἀπολλύουσι, ἀπολλύουσι per ε ψιλὸν in medio scrib. ramo. & pro λοιμοῖς φθοραῖς, quod prius erat, intrepidè φαρμακίαις textu ponere non dubitavi. contagia enim pestilentiæ quæ φαρμακίαι, & fructuū corruptiones quæ φθοραὶ, timentur.

pag. 185. v. 1. pro ἀνεχόμενον, quod perperam leg. in nostro manuſ. ἀνεχόν, legend. est enim ab ἀνεχυσίαν them.

v. 5. αὐτοὶ ἐσμὲν pulchrè & eleganter hoc Iamblichus Homerum imitatus, dixit. Sic Terent. quoque in Phormione Act. 3. Scen. 2. non veritus est dicere, ad imitationem Græcorū, ne quid sinat suo capiti. Vide in χιλιάς Erasmi παροιμία capiti ne quid sinas sup. Et Pers. Nasin. σπουδαῖ, lib. 2. Misc. 19.

v. 6. Μόριμος, id est, μεριμνητικὸς, ἀλλοιμος, ἐπιθάνατος ut Hesych. interpretatur, vel μάχης ἐπιπόλαιος, ἢ, θνητὸς, ut scholiastes Homeri, quem & hîc Iamblichus secutus est: Sic enim Ἰλιάδ. χ. in principio statim Apollo fingitur Achillem alloqui,

ἐκ δέ μοι ἐλπωρὴ μεγάθυμε μόρσιμος ἔπλευ.

v. 19. καὶ ἄλλο pro καθ' omnia legendum videtur.

v. ult. Quod Pythagoras dixit, θεὸν ἀκίνητον ἔνια κινεῖν, id imitatus videtur Plato, cùm aliàs sæpè, tum de eo gravissimè disserens in fine lib. 2. νόμων, & in epinom. Interea immeritò Homerum

Homerum taxat, qui dixerit Ιλιάδ. δ. Deum esse ταμίαν ἀγαθῶν κακῶν τε. & Ιλιάδ. υ. δύο δ' οὐδοὶ πίθοι positos esse ἐν Διὸς οὐδει, qui pleni bonis & malis, illa hominibus, prout volet, distribuat. Nam aliena non sunt ab eo, quod dixit sacer quidam vates, οὐκ ἔστιν κακία ἐν πόλει, ἣν κύριος θεὸς ἐποίησεν.

Pag. 186. v. 14. Quod hîc Iamblichus ἔξω περιόντος dicit, alii περιφερικὸν vocant, quod nōdum videtur quoque agnovisse hic noster. Homerus Ιλιάδ. π. & aliâs περίφρις ἡρακλῆος μένος dixit. Porrò rectè Pythagoras distinxit εὐθὰ δίστον & περιφερικὸν λόγον quia potest in animo concipi oratio, quæ non proferatur: & contra alia proferri temerè, quæ in animo concepta non sit.

v. 26. & 30. ἡμερωθῆναι exaratum in manus. nemo non videt mendum ex vitiosa pronunciatione esse.

Pag. 187. v. 6. κορτερομύτου ἡμιόνου, itidem mendosum suspicor, ac legendum κορτερισμοῦ ἡμιόνου.

v. 9. pro παρασίας, παλμοῦ vix dubitarim legendū esse. Equidē non dubitavi ita convertere. Nam quis hîc locus esse potest τῆ παρασίᾳ?

v. 16. περιοδικὸν ὅλον δόκησιν in manusc. meo iudicio, & malè scripta & distincta, hoc modo ut edita sunt, corrigenda putavi.

Pag. 188. v. 4. ὅτι Πυθαγόρας καὶ Ἀβάριδι, potiùs leg. suspicor.

v. 26. ἄχρι τοσούτου. malè dandi casu legi, & τοσοῦτο gignendi leg. puto.

v. 29. δόξης hîc non gloriam videtur significare, ut reddidi: sed opinationem potiùs, & σωτηρίαν non salutem, sed conservationem. Illa enim, quæ ipsi per rectam rationem videbantur, quasi serta tecta conservata volebant.

Pag. 189. v. 14. ἀποθῆσθαι, quod in nostro manusc. codice legebatur, in ἀποθῆσθαι mutandū cēsui. Nam vulgata enunciatio non distinguit inter ο &ω. & suprà p. 15. v. 31. ita quoq; habetur eademq; præcepta ibidem tradita leguntur.

v. 27. Ita legi atque interpretatus sum, ut impressum est. Verùm fortè, μᾶλλον ἐν γυναικείοις ἤθεσιν, rectiùs legi posset. Sed docti dijudicent.

Pag. 190. v. 4. pro ἐν ποδῶν, ἐμποδὼν coniunctim & adverbialiter leg. censeo. Sic enim potiùs loquuntur Græci.

v. 13. Hæc eadem fusiùs etiam tractantur suprà p. 74.

v. 28. hîc ἀναίνεται ut & suprà p. 74. v. 25. & p. 165. v. 15. perperam legebatur. pertinaces enim sunt errores. porrò hæc ab v. 20. usq; ad finem pag. pene omnia eodem modo leguntur suprà pag. 165. v. 10.

Pag. 191. v. 20. τὸν λόγον, perperam, opinor, legebatur in nostro exemplari manu descripto.

v. 29. ἀφαιρέσεται puto scribend. neutra enim pluralia semper verbum asciscunt singulare.

v. ulti. θραύσῃ. Illud hoc loco genuinum non est. Puto igitur θραύσῃ leg. ab θραύω, frango. juxta illud, qui è nuce nucleum esse vult frangit nucem. vel potiùs θίσῃ, id est, nuda positione. Sequitur enim continuò λεπτυνσόμενα. Etsi prius sim in versione secutus.

Pag. 192. v. 12, δὲ ἧς ὁ νοσοῦν ἐπεγεῖρ αὐθάπτως, scopę sūt dissolutæ. Haud tamē habeo, quo vinciam. Facilius namque indicatur malum, quàm tollitur. Itaq; quod potui, converti. Leviculum est quod sequitur, πάνδ' ὁρᾷ, ubi legebat. ὁρᾷ.

v. 20. ὀργιασμῶν. cerimonias verti. Alioqui non me fugit, quæ sint τὰ ὀργιάζεσθαι apud authores significationes, quas doctiss. Budæus collegit & indicavit in suis comment. potuissem sacra, initia, & elementa reddidisse: sed malui cerimonias, tanquam rerum cœlestium τελετάς.

Pag. 192. v. 31. γνωστικὰ καὶ καταγωγή. Illa non videntur esse satis integra. nec tamen video quomodo sanem. Interim sensum, etsi subobscurè, me reddidisse puto. fortè pro καὶ καταγωγή, καὶ καταγωγῆ, legend. sit.

Pag. 193. v. 9. in argumento cap. 33. ἁπλῶς ὡς πάντας αὐτὸν, mutavi in ὡς πάντας αὐτόν. Agit enim in toto capite Iamblichus, quomodo amicitiam in omnes extenderint Pythagorei.

v. 15. ἡμῶν μὲν πρός. Illa usque ad pag. sequentis v. 11. καὶ οὕτω, cōtinent valde longum ὑπερβατὸν, & præterquam quod perturbatissimè in nostro exemplari, & mendosissimè scripta ac distincta essent, dictiones aliquot sublimes, quibus usus est Iamblichus, exhibuerunt mihi non parum negotii in vertendo. Quare nemini mirum videbitur, si & nostra perturbata & confusa sit oratio. Quanquam ut illam obscuritatem vitarem, totam illam complexionē verborum in aliquot periodos dispescui. Nec eo tamen inficias, quin illa, *amor, declaratur, conciliabat, conspringebat, moderabatur, conspicimus*, quæ de meo addita sunt, etiam omitti possint, ut orationis mem-

bra quam minimum luxentur. Docet namque Pythagoram, ut legislatorem & inventorem tradidisse deorum erga homines, doctorum inter se, atq; omnium ordinum hominū cùm inter se mutuo, tum erga belluas, imò verò etiam corporum cum animis simul & corporibus amicitias esse debere, perinde ac sit ἁρμονία & consensus in elementis & cœlestibus corporibus.

v. 30. ἀδιαιρέφω gignendi casu leg. putarem.

Pag. 194. v. 15. pro συνοικῶν, σύνοιδα. lego & converto. quàm verò optandum foret, hanc amicitiæ tesseram, quæ inter Pythagoreos planè admirabilis exstitit, hodie inter Christianos ita eminere, ut possit dici, de numero est Christianorum, Catholicorum &c.

Pag. 195. v. 1. Hesych. ἀμυχὴν interpretatur ἐπιπόλαιον ἕλκος. deducitur ab Them. ἀμύσσω, i. exhulcero.

v. 4. ἀμφότεροι μὲν, μᾶλλον μέντοι &c. leg. Hæc omnia ad v. 21. pag. 194. usque ad ἐχθρὸν ἐκόντα versus 30. hujusce pag. habentur ad verbum supra ab pag. 100. v. ult. usque ad τοιοῦτο μέντοι paginæ 102. v. 7. Nec putandæ sunt otiosæ esse istiusmodi repetitiones, quòd pro ratione περιστάσεως sæpè iisdem sit usus Pythagoras, διὰ ὃ καὶ τρὶς τὸν καλὸν ἔχον, uti vulgato dicitur proverbio apud Græcos.

v. 32. Locum asteriscō notare volui, quòd mihi saltem mutilus & vitiosus videatur. certè illud ἀφέμβρον germanum non est, & reliqua ut ὕστερα intacta reliqui, vel conversa boni consulenda.

Pag. 196. v. 3. pro συγγνωμοσύνη fortè illius cōtrariū ἀγνωμοσύνη rectiùs legetur. Sed ne sic quidem totus ille persanatus erit locus, qui ideò alium Æsculapium necessariò quoque præstolabitur.

v. 27. pro περικάμψεως equidem mallem περικόψεως, non enim circumflectendæ sunt alienæ & noxiæ amicitiæ: sed planè amputandæ erunt.

v. 30. ὑπιδόντως adverbialiter leg. suspicor. & ἀφιλοτιμησίαν quod & inter σφάλματα.

Pag. 197. v. 1. pro ἐμπιστοσύνη, quod erat in manus. sententia exigente σύνεσιν leg. ut mox v. 9. Vide Prover. apud Eras. Dionysius Corinthi.

v. 3. οὔτων. Illa etiam suprà habentur, p. 191. v. 1. Mox v. 7. λειτουργίας, legi quod antè ἐκτελείας.

v. 11. φωλίαν. Sic suprà hunc nominavit p. 121. v. ult. & semper nominat noster Iamblichus.

Sic Sustridus Petrus homo pereruditus scribit se reperisse in veteribus libris, dum emendat Cicer. officia Cæterùm M. Tullius lib. offic. 3. & Val. Max. lib. 4. cap. 7. Pythiam vocant, qui rectiùs, aliorum esto judicium. Historiæ verò, quam noster ex Aristoxeno commemorat, iidem authores locis jam dictis, & Cicero Tusculan. quæst. 5. & Lactantius lib. 5. cap. 17. suppressis nominibus meminerunt. Insigne amoris & fidei exemplum, cujusmodi rarò sanè, atque haud scio an simile quisquam in sacratiore amoris & fidei vinculo conjunctis hominibus reperiat.

v. 23. Nescio an non pro simplici φορὰν, potiùs συμφορὰν scribendum sit. Sic reliqua, quæ sequuntur, valdè erant mendosè descripta. quæ cùm leviuscula sint, piget annotare.

198. v. 3. pro δίδυκτον, suspicor δίδοκτον ab Iamblicho scriptū fuisse. Sic v. 13. ἐφιζεῖν ἀ Διονύσιος, legēnd. puto. Deinde θεωμάζειν καὶ ἐρωτᾶν legebatur, quæ in infinita particip. mutanda censui.

v. 26. σκάπλοντας legendum censeo. & mox v. 30. δολωθῆναι. Suprà v. 17. perperam μέλισσα μέντοι etiam legebatur. & pag. 199. v. 3. τὸν τοῦτον fortè.

Pag. 199. v. 11. τεκμήριον πλαβεῖν ἐθελίσαι, judico leg. videtur enim hoc, aut simile aliquod verbum desiderari.

v. 16. οἰκεῖος φίλος ἐστὶν ἀλλήλοις existimo scribendum.

v. 21. Vide num ἑφήμερον ὄδον leg. sit vel ἡμέρμιλον. priorem lectionem vel conjecturam ego secutus sum, licet altera videatur præferenda.

v. ult. τὸν μὲν ἀποθνήσκειν μελλόμενον, fortè non malè quis legat, & v. seq. pro ἐκίνησε, ὁ κίνησε, substitui.

Pag. 200. v. 2. pro ἀκρισίας, quod nihil significat, ἀκρίβειας puto leg. Similiter v. 4. παρόντας legend.

v. 25. ἐκτίσαι, uti v. 8. antè rectè ἐκτίνειν. Similiter notum etiam pueris, non ψυθαγορείαν λόγον, ut in nostro habebatur, sed ῥητὸν λόγον leg. esse, uti edidimus.

Pag. 202. v. 8. in argumento capitis 34. post φιλοσοφίαν, ὅσαι inserendum statuo.

v. 11. τεταγμένως adverbialiter scribendum judico.

Pag. 203. v. 17. Existimarem illos genitivos Ἰαδὲ, mutandos esse in τὸν δὲ ἄλλον, τὸν δὲ Ἄλλον. Nam si referas ad Προμηθέως & Ἐπιμηθέως, quomo-

quomodo poterunt esse deucalionis manus?

v.21. Malè & mendosè Ξάνθος legebatur. porrò quis fuerit Xuthus, nempè ut mox dicitur, Lonis pater, etiam notum est ex Polymnia Herodoti. Suidas ejus quoque meminit in Βοηδρομίῳ.

v.25. Hic parvum defectum esse puto, quem suppleo legendo, καὶ τοῖς ναυτικοῖς, cum copula. Alioqui non video, quo pacto τὸ δίκτυον & καταμαθεῖν cohærent.

Pag.204.v.4. pro Ἐριθύιος fortasse Βριθύιος leg. De illius autem raptu nihil me legere memini. An verò hæc ad unguem quadrent cum iis, quæ traduntur apud alios, meum non est excutere. Certior autor, meo judicio, Iamblichus, quàm ut in disputationem vel dubitationem ea venire debeant.

v.6. pro Ὀφίδιον, Ὄφιν lego, cùm quod veterrimus sit omnium Poëtarum: tum verò maximè, quòd non inveniam ullum scriptorem hoc nomine.

v.7. Illa duobus uncis seu hamulis inclusa suprà etiam penè ad verbum habentur, p.147.v.30.

v.15. Et hîc περιφερομένων, sicuti suprà, pro περιφερομένων positum. Constans autem, vel potiùs pertinax, ubique est error.

v.26. παραστῆσαι, fugisse & vitasse vertendum fuerat. Sic ἔψασθαι v.17. adhibuerunt, pro adhibent. Pulchrum autem illud παραλειφθέντος, quo verbo similiter usus Sanctus Apostolus 2. Cor. 2. v.17. quod doctissimus Oecumenius per παθόντος interpretatus.

Pag.205. pro genitivis illis, τὸ ἀτίμητον accusandi casu lego.

v.9. Locus ille Homeri de Tantalo exstat Ὀδυσσ. λ. Carmen hoc est:

Καὶ μὲν Τάνταλον εἰσεῖδον χαλεπ' ἄλγε' ἔχοντα,
Ἑστηὼς ἐν λίμνῃ· ἡ δὲ προσίαλλε γενείῳ,
Στυγνὸν δ' ὑψόσ' ἔνευε· πίειν δ' οὐκ ἔχεν ἔμπης.

quorum hic sensus est.

Tantalon haud parvos hic vidi ferre dolores,
In stagno stantem medio & mento tenus undam
Captantem refluam: fugiens sed stabat, & illis
Arida non poterat fugientibus ora rigare.

v.14. vel ἐν ἀρούρῃσιν, vel una voce ἐναρούρῃσιν potiùs legend. statuo. Quo vocabulo utitur quidem Evagrius scriptor Ecclesiasticus lib.3.cap.28. sed nondum satis didici, quid vel hîc τιχιτσά, vel ibi ἄνδρες ἐναρούριοι sibi velint.

v.16. Hoc dictum tribui Pythagoræ, non ex quovis ligno Mercurium exculpi, testis etiâ est Apul. prim. Apol. ut & Eras. annotavit in explicatione istius proverbii.

Pag.206.v.1. ἐνιχεμοσύνη nihil significat. Lego ἐν χαμευνῇ vel χαμευνῇ, vel denique ἐν ἐχεμυθίᾳ, utrumque in versione mea exprimere volui.

v.10. Quod enunciatoribus hîc sepulchrum factum dicit, hoc suprà etiam tributum videmus fucis discipulis & exspectationi suæ non respondentibus. p.78.v.23. & 79.v.18. columnis & cippis erectis, veluti talibus, qui in hominibus esse desiissent.

v.20. ἐκφερομένῳ σήματι, utcumque in versione reddidi. Cæterùm & hîc in margine minio erat asscriptum, τὸ μὲν δυσδιάκριτον ἔκφορα σημεῖα ἴχνη. Interea verò quid esset, nondum abquam, quod sciam, præter Iamblichum traditum. Quale autem, equidem hactenus ab nemine explicatum vidi. Utinam verò Simplicii in hosce libros Commentarii, hoc nos cum aliis procul dubio latissimè docturi, tandem è sacra Vaticana ceu sepulchro Æsculapii alicujus ope & arte, veluti in vitam semel prodirent.

v.31. Hîc olim εἰσαέτων vel εἰσεργῶν pro ἐργατῶν putavi legend. Quid si verò potiùs ἐγγενῶν legatur? Iudicet lector. Porrò Hesychius Grammaticus griphum definit, τὸ διάλογον καὶ συμπλοκὴν ζητήσεως αἰνιγματώδους, καὶ ἀσύνθετον καὶ μὴ λύσιν τῷ γρίφῳ ἐπιφέρον τὸ συγκείμενον, ἢ ὃς ἄκρατον ἢ ὕδωρ, τοῦ ἐπαίδου ὕδατος. consentit illi Eustath. in Ὀδυσσ. χ. p.1926.v.57. γρῖφος, inquit, est διήγημα ζήτησιν, ὃ οὐ συμπεσὸν ἔλεγε τις προπαίζων φίλοις οἷον γαμίζεις. καὶ ὁ ἐπαλυσιάρχης τὸ λεγόμενον, ἐξέπιεν, οὐ δὲ μὲ, ὁ λαμβάνων ἐπεφέρετο ἑ φίλος. Suidas verò, quod propius convenit Pythagoricis hisce griphis, dicit esse λόγον δυσνόητον καὶ συμπεπλεγμένον, τὸ ἔχοντα παίδευσιν μὴ φανερόν.

Pag. 207. in argumento cap. 35. ἀλλὰ τὰς ἐπιθύτας simpliciter legebatur. Suspicans igitur substantivum aliquod prætermissum, αἰτίας apposui, nec factum dissimulare volui.

v.14. λὸν διδυμεύειν pro λὸν διδυμεύειν omninò, scrib. videtur.

Pag. 208. v.10. κλάδος redundare puto. Sic scriptori pag. legebatur quidem, sed mutavi in Cylonem. Deinde v. seq. οἱ ἐκείνου φίλοι legere mallem.

v.30. ὑφ' ὑβρίσαντες numero multitudinis potiùs leg. sit. Nam etsi Cylon iis maximè invidiatus sit, ut præcipuus auctor, tamen Cylonii hanc incensionem potentiæ tribuendam, propter κατὰ-

ναυζειν verbum, quod ſtatim ſequitur.

v. ult. διεξικνέοντο, Etſi hîc locus poſteà inter errata emendetur, tamen quia nimiâ properantia non tam typographicas operas, quàm noſtros ſeniles caligantéſque oculos fugit, hic quoque indicandum putavi, legendum eſſe, *foras egreſſi & elu&ati fuerunt, pro, foris conciſi & obtruncati perierunt.* non enim perierunt, ſed vi & robore quaſi ferientes perruperunt veluti denſum hoſtium agmen, & foribus effra&is foras evaſerunt, uti poſteà dicitur.

Pag. 209. v. 29. ὥζειν οἱ σκυδάλιον. ſine τι & mox φάσθαι τι καὶ ſcrib. videtur.

Pag. 210. v. 4. Illud ἀγυιῶς mendoſum eſt. Videnum ἐν γάνει, vel ἀγυιᾶς potiùs ſcribendum ſit.

v. 13. Illam ſtellulam tollet, & locum ſanabit pagina 162. v. 15. ubi hæc ipſa hiſtoria deſcripta eſt. Lego igitur, ἐκροιβδᾷ δὲ τῆς Γ ταλίας τοσοῦτον μέζον αὐτὸν περιπεσεῖν, vel περιπεσεῖν, ut hîc habetur.

v. 29. Ibi prius ἀθυμηνοῦσι legeb. quod in infinitivum non malè mutandum duxi.

Pag. 211. v. 14. poſt ὄνομα, ἀφανισθέν, vel ſimile verbum inſerendum autumo.

v. 25. pro ἀδόλωμεν, quod A. Eolicè dicitur, ἀδόλωμεν exiſtimo legend. Neque enim noſter, ut nec Plato, illa lingua ſcripſerunt.

P. 212. v. 9. in ſcripto hęc legebãtur, ἐπὶ δὲ μάντις ἐτύγχανεν τοῖς μαθηταῖς λατέλλα, καὶ ἐ μὲν ἔζωθεν ἄκρῳ & σωιχόρουν. Sed ex malâ pronunciatione vitiata faciſe fuit corrigere.

v. 26. ὁπόταν erat in manuſcr. & verſ. ſeq. μάχει μὲν ἐ legend. puto.

Pag. 113. v. 2. δοκίμωσι & legeb. in manuſ. Sed ego accuſandi caſum nominandi caſui præferendum duxi.

v. 7. οἱ τοῖς συγγενέσιν ἐλαφρότατοι — leg. puto, ut ſit oratio copulata.

v. 21. Homeri locus, qui allegatur hîc, exſtat ὀδυσσ. ξ. Solum pro λίθῳ, quod in fine ſecundi verſus eſt, Homerus θυρῇ habet.

Pa. 214. v. 2. προσκύζουσιν. A Pythagora ergo didicit Socrates ſolem orientem adorandum eſſe: & huc referendum Adagium, quod ex Plutarcho exponit Eraſ. *Plures adorant ſolem orientem, quàm occidentem.*

v. 6. ἀπροβάλλετο in manuſ. noſtro legitur.

v. 8. Valdè ſalutare fuit, quod ſuis præſcripſit, quid manè, & quid item veſperi faciendum eſſet. Idem dicitur in aureis carminibus. Conſule ad hæc, quæ doctiſſimè luculentiſſiméq; habet Eraſ. ad Proverb. Quo tranſgreſſus.

v. 25. Locus valdè interpolatus, & qui medicam manum requirat, quam nos illi præſtare non potuimus. Itaque manus abſtinuimus hęc convertimus.

v. 32. Pro ἐμβάλλειν, quod poſui, perperam ſcriptum fuiſſe in manuſ. ἐκβάλλειν, nulli non notum.

Pag. 215. v. 3. ἐχιλλοτριωθῆναι omninò legi referas ad ἀνίης. & v. ſeq. ἀχθόντων habebatur, quod accentus declarat debere eſſe genitivum pluralem, uti edidi.

v. 16. pro ἀλγαλούντων τῷ πάτερι, lego ἀλγαλούντων. Nam quid eſſet ἀλγαλύειν, μὴ καταλύειν;

v. 20. σπάνιον τ' πολλῶν διαλαθῆναι legend. ſuſpicor.

v. 23. κύλων legend. eſſe conſtat ex pag. 207. &c. niſi fuerit binomius, uti fuiſſe apparet ex pag. 208. v. 10.

v. 26. μαχεσάμενον τε leg. judico, vel δὲ expungendum.

Pag. 216. v. 15. πομφόλυξ λαῶν, millies obvium in Homero. pro ἐμφανίσκειν, ἐμφανίζειν lego. & mox v. 17. ἀλιγαμχικὰ. Deinde ἐς τοῖς ἀρχαίοις, quod tamen cum cæteris, quæ continuò ſequuntur ejus eſt generis, ut putarim non eſſe attingenda. cõſtat gravè fuiſſe accuſationẽ.

Pag. 217. v. 5. pro ἰὼν, ἰὰν leg. ſuſpicor. alioqui neſcio, quem locum hîc habere poſſit conjunctio ἰὼν.

v. 12. Illud fluvii nomen procul dubio gerà manum non eſt. Quis enim audivit, vel legit, unquam hujus nominis fluvium? Itaque facilimè adduci potero, ut credam Teuthrantæ legend. eſſe, quo de Strabo lib. geograph. 8.

v. 16. pro ἐξαγείλαι ſortè rectius ἐξαγείλαιεν, quo uſus eſt ſuprà p. 184. v. 6. Aliud eſt enim ἀγελέω & aliud ἀγελάω, uti puto. Deinde poſt μυσῶν aliquid deeſſe videtur, deſerta fuerint ſcilicet, vel ſimile. Sic quæ proximè præcedunt obſcura ſunt.

Pag. 218. v. 5. πιφθεῖσιν legere mallem. Sic v. 8. ἀλγάγεσαν, augmento manifestè omiſſo, & pro φεύγει putarem φυγαδεύειν leg. eſſe, ut ſequitur mox v. 12. & pro δυσχεράνοντες, δυσχεράνοντας ſubſtitui.

v. 13. φάσκοντα integrum non videtur. Ego participium maſculinum in fœmininum φάσκουσαν, mutandum cenſerem. Interea non diffiteor

fiteor dubia dubiè à me quoque conversa, sine ne intellecta quidem.

Pag. 219. v. 3. Quid significet hoc quidem loco ἐπιμόριος πρόδρ, me plane fugit. Itaque pro μὴ πρόδρ, μὴ δόδρας recte existimatem legi posse. In versione tamen veterem lectionem non temerè mutandam putavi.

v. 6. Ἀγορμὸς itidem mendosum est. Lego, λεγόμενον, vel τὸ λεγόμ. ut proverbiale fuerit eo tempore, τὸ Νῖνος ἐν Νίνῳ. De Nino Assyriæ, & de Ninoe Cambis urbibus, apud Strab. & Stephan. legitur. de Ninoe verò negry quidem reperias. Itaque vide an non potius alterutrum legendum sit.

v. 16. Κ' τὸ μενοῦν. Hic adverbium χρόνον, ἐπὶ omissum puto.

v. 18. καὶ τὸν δ' ἀνδρὸς copulatè leg. suspicor.

Pag. 220. v. 6. pro Ἰησοῦν, vel Ἰησοῦς, ut in nostro exemplari legitur, Ἰησοῦ vel Ἰησοῦ, ut præcedi pag. v. 33. leg. puto.

v. 9. Pro Μνησάρχου Πυθαγόρου, Μνησάρχου τοῦ Πυθαγόρου existimo leg.

v. 17. ἐκθαμονὲ, portentum verbi. Cæterùm leg. videtur, ἐκ δαιμονίας, vel ἐκ δαιμονίᾳ. Quod posterius essi in versione sim secutus, tamen prius magis germanum suspicor. & ἐκλιπὼν τὸν βίον, pro, defecit eum vita, quod impressum est, mallem, defeciße eum vitæ necessaria. Nam an vita apud Latinos, perindè ac apud Græcos βίος, pro vitæ necessariis accipiatur, ambigo. Quanquam Terentius alibi, cum dicit, *cui opera vita erat*, pro vitæ necessariis usurpasse videatur, & Donatus vitâ alimenta etiã dici autor sit.

v. 30. ἐν Μεταποντίῳ cum præpolit. lego, ut ἐκ Ἡρακλείας dixerat.

Pag. 221. v. 10. ἐν τάδε legeb. corruptè. Cæterùm in hisce nominibus permagna est varietas, quod valdè oscitanter descripta & cognomenta pro ipsis nominibus sæpè posita essent. Itaque antè, quàm ad numerum virorum CCXIIX, quem ponit Iamblichus, pervenire potuerim, illa non parum me torserunt. Veniam tamen precor, si cubi adhuc ut homo erravi. nec sperem hoc mihi fore fraudi, præsertim cùm in plerisque ingenio divinandum esset. Suppeditavit quidem ex sacra Vaticana opinor descriptum Catalogum paullò meliorem D. Canterus, sed is nondum ad omnia remedium suppetebat.

v. 11. Canteri scriptum habebat Κροτωνιάτης, quod nostri Κροτωνίης. Sed posterius præfero. Quanquam utrumque paronymicum authore Stephano dicatur. Deinde idem habet Γ' ἐπὶ τοῦτο, quod nostri Γ' ἐπὶ τοῦτο, ut videtur. v. 17. In nostro manuscr. erat simplicia MRΛΙΑΣ.

v. 18. pro Ἀγλαΐ, Ἀγλαΐας forte, vel Ἀγλαΐᾳ leg.

v. 21. pro Βρόντιν, Βρόντιν, ut antè aliquoties afinotatum, perperam, nonnulli Βρόντ.

v. 22. Loco Ἀρχάδας, Ὀρχάδας legitur in Vatic.

v. 25. Σπινάδης & ΕΥ'φόν. & v. 28. Ὀρθίων & ΕΥ'ζων ahàs Cant. Catalogus. & v. 29. pro Μεγαρέας, Μεγαρίων, & pro Πελλῆς, quòd in nostro legeb. ex illo in Πελλῆς mutavi. v. 32. Πύρων simplici ρ. & v. ult. Δαμίδας in nostro erat.

Pag. 222. v. 4. pro Α'ζοτ, ΕΥ'ζοτ ibi legitur. & v. 6. pro Α'σιας, Α'σιάδας. & v. 8. Κλεινόνυμος.

v. 14. Φόβυχος, Βαιχίας Catal. Cant. & v. 16. Πισσίδης, & Βάλιος.

v. 19. Συβαρέτην leg. Μέτωνα, Ἰσοπλον. v. 21. Μενέπτης, Δαναλᾶς. v. 22. ΕΥ'ανδρος non Ε'νανδρος. Τορρηνὸς omnis nomen suspicor, ut cognomen à patria additum sit propter discrimen alterius cujuspiam hoc nomine. & tum reddendum est Tyrrhenus.

v. 33. pro Α'μειρος, ΕΥ'μειρος, & ἐκ penult. Βάλιννος leg.

Pag. 223. v. 3. Κρότων, & pro Φαίδων, Φίδων. & v. 2. Ὀ'κιλλος καὶ Ε'κελλος suspicatur leg. fortè notatur ille, cujus exstat etiamnum tractatulus περὶ τῶν τοῦ παντὸς φύσεως. Nam & ille Lucani nomen præfert. Cant. catalogus legit Ὀ'κιλος καὶ Ὀ'κιλος.

v. 7. pro Λάκωνες, Λάκωνες substituendum. notatur enim proprium viri nomen, non Lacones populi. & sic sacra Vatic. sic ΑΥ'τος.

v. 10. Α'ριστόμαχος v. 12. Α'θηνίων & v. 13. Κάλαις Calais Σιλανίων, prius nomen, alterũ à patria cognomentum est.

v. 19. pro Δρόμων Canteri scriptum habet ΕΥ'ρόμων.

v. 23. post χυραγέτοις in nostro exempl. erat Πολιάδης, quod exterminavimus, quòd antè Sicyoniis fuerit hoc nomine.

v. 27. Quatuor illa nomina media Λυσιάδης Κορίνθιος, Χρυσίππος Τυρρηνὸς, Ναυσίθοος, Α'θηναῖος Νικόστρατος Πόντιος cognomentis ornat Iamblichus, ut ab aliis iisdem nominibus

distinguatur. Quæ omnia nomina veniunt ad numerum CCXIX. Verum major exstitit difficultas in invenicndis nominibus fœminarum quæ numero duntaxat sequadum Iamblichum fuerunt XVII. Consulendus de nonnullis etiam magnusille Clem. Alexandrinus *στρωμ. δ.*

Pag. 223. v. ult. pro ΕΥ *μυλλίᾳ*, Cant. scriptũ habet Η' *μυλλίᾳ* Ε' *Κροτωνιάτε*. Ego verò *γυνὴ* Ε' *Μιλλίᾳ* Ε' *Κροτωνιάτε*, cujus inter Crotoniatas, cêu maximè nobilis, & alibi honorificè Iamblichus meminit, legend. suspicor.

Pag. 224. Pro Φίλητις, Cant. Φιλτὼς, & lego porrò *Λυκάνα* vel *Λυκάνις Θυγάτηρ Καλλιφε-ῶντος* vel *Ἀδελφεοῦ* Ε' *Κροτωνιάτε*.

v. 2. *Βυνδάκη ἀδελφὴ Ο'κέλλᾳ καὶ Ε'κέλᾳ*, in mendosissimis habeo, nec commodus nec germanus ex illis à me sensus elici potuit, Iudicent autem docti & eruditi, an non commodè legi possit ex illis vestigiis, *Βυὼ Λευκάνα* vel *βύα Α'δικτε* Ε' *Λοκρὸ γυνὴ, καὶ ἀδελφὴ Ο'κέλλα καὶ Ο'κέλα* Ε' *Λευκανῶν*. Nam inter Locrenses celebrem fuisse Adicum ex superioribus evidenter patet. Et ut *Μυὼ* fuit, cujus ut Theanus, exstant adhuc aliquot perelegantes epistolæ in volumine Epist. apud Aldum impressarum, sic potuit esse fœmina nomine *Βυὼ* vel *Βύα*. Verum nihil habeo præter conjecturam, quã candidè propono, & spero tolerarum iri, donec quid melius fuerit productum. Et pro Lucana, in versione, Lucanorum legendum.

v. 5. Ante *Θεανὼ* Canteri Catalogus habet *Κορτυσίλαος Δαμώνου, γυνὴ Κλεάνορος τοῦ Λαμπιδαμαντίου*.

v. 8. Deest ibi nomen proprium fœminæ, quæ restituo ex Canteri scripto *Α'βρότηλος Α'βροτήλου τοῦ Ταραντίνου θυγάτηρ*.

v. 10. pro *Τυρσενὶς* equidem *Τυρσηνὶς* lego, vel ut Cant. *Τυρσηνὶς* legendum, videtur fuisse conjux, Tyrseni Sybaritæ. Sic pro *Συβαρίτις*, Cant. habet *Α'βαρητὶς*.

v. 11. Et hoc nomen corruptum est. Legendũ ex Cant. Catalogo *Νικάδικα Λάκαινα*, facilè enim ultima proprii nominis syllaba *Κα* potuit accrescere principio cognomenti *Λακαίνης*.

v. 12. pro *Βιὼ*, idem scriptum legit *Βυώ*.

Ultimo asterisco addo ex Suida, ut numerus quem Iamblichus ponit, justus sit & completus, (sunt enim hactenus nomina revera sexdecim) *Α'ριγνώτη μαθήτρια Πυθαγόρου τοῦ μεγάλου καὶ Θεανοῦς Σαμίας, Φιλοσόφου Πυθαγορικῆς*. Iudicent docti & tolerent, donec, quod magis germanum est, inveniant. Atque hic nobis castigationum in hunc librum modus ac finis esto.

Castigationum & notarum

IO. ARC. THEODORETI

in lib. primum Iamblichi de vita Pythagoræ & Pythagoreorum

FINIS.

ERRATA SIC CORRIGENDA.

Pag.3.v.15.σὰν@. pag.4.v.13.μ᾽ μιν. pag.5.v.3.ἐπιδείκνυσ᾽. v.14.τ᾽ κρατῆ@ cum artic. p.8.v.18.ὅτι μὴ ἔπινον. p.14.v.16.ἐπίσην. v.19.educator. p.15.v.12. σχοίνης. p.16.v.3.θεραῦσιν. 18.v.15. πωμείαν. 27.v.1.μνίσ᾽. 28.v.6.Α᾽πόλλωνι. 29.v.19.διατῆ. & v.28.Pherecydæ Syrio. 30.v.12.ἐπυθόμην μν. 36.v.4. Δραφυλάττων. 39.v.27.ἐπήνεγκεν, ἀλλ᾽. 40.v.23.cam,quæ dicitur incruenta,25.τοῦτον. 44.24.ἡμῶν 47.13.opipar. 30.μόνον τ᾽ ἐγγίνεσθ@βῶσιν. 56.v.penult.post πόλιν punctum. 61.21.*scribe*,ut magis amentur diligantúrq; 64.13.ἀπαιδίωτον. 24.perſpiceret. 65.27.*ſcribe*,tenderet. 68.12,σώζεται. 70.1.pro nobis *ſcribe* notis. 72.10.ὃς ἂν.12.διοργανωμένον,ἀναπαλόντες. 76.1.tenerentur. 77.19.χαλεπώτερον. 85.3.περιγιγνεσθαι.20.τὰ δὲ πόδε. 87,28.πόδητον. 90.15. συνήθεις. 91.7.in Lat.acceperit. 98.18. aut concertatione. 104,28.Sacrifica. 110.24.in Lat.*dele* iam.& 30.ab diutnis turibat. 111.26. Pythagoræ ſapientiam *ſcribe*. 112.10.poſt εἶναι *dele* punctum. 116.13.νῦτλω. 122.2. Α᾽ρχύλ. & in Lat. Archy. 129.22. *ſcribe*,arte hoc ſibi paret,expuncta ſcientia. 133.23. θαῦμ@. 135.7.Βετάλητος. 137,4.in Lat.commemoraſſe. 138.10. ὁμῶ@μ, & 11. ὁμοκῶ@μ.21.ἰζώμεν τ᾽ 146.24.tumoribus. 147.15,in βασὶ *dele* iota ſubſ. 152.22.κυμιόπτ@. 154.26.poſt πολίτας, & cives,comma pon.& 27.in Lat.idéque per. 153.14.ὑγιάσαι.27.ἀπεφάσατοι.28.ὁλκὰ μᾶν. 156.16.arbitrabantur,tanquam. 18.ἀνθρωπίνω. 158.4.λαδύναι.& 6.in Lat. Ad alterum. 161,7. ſtatuebant. 162.16.poſt Syrium,interpone,præceptorem ſuum. 164.2.poſt naturam,colon.& 34.Luxurioſis cibis. 165.10.πωτεκδς. 166.3.& quaſi. 29.Quumque inermes. 167.14.ἴσχαν. 168.22.Myllia.28.Ego verò,ne hujus tibi cauſâ exponam,fabas potiùs conculcate elegero.*ſcribe*. 169.5.βασάνων. 173.v.penult.πανόκλ. 175.16.τὸν μὴ τάξ. 177.19.poſt ἄναγ *dele* punctum.& in Lat.poſt parare,*pone* comma.& mox deleto puncto poſt eſſe de vaſis itémque poculis,*ſcribe*. 179.16. τίθεσθαμάν. 32.poſt ἀφροδισίοις punctum. 183.9.ἀπελαύνων. 184.6.ἀγελαίων. 185.1. ἀνυμνύνται.32.poſt ἐπίδειξιν, comma. et ſic quoque in Lat.31.poſt malorum *dele* dixit. 190.12. πλειονεξίας.& 13.πυγολάβ(.ſine ει. 195.4.ἀμφότεροιμὲν, μᾶλλον μέντοι.&c.196.4.atq; actione.30. Δραστηριακήν. 197.3.omnibus.14.τρόπ@.28.ei inſidiat. 198.15.ὅς πε. 199.25. μακεῖν. 201.3.contemta.28.amicitiæ.29.reſpiciebat. 203.19.natum 204.4.ἐκεῖ. 206.27.uſu veniſſe. 208.v.ult.foras egreſſi eluctatiq; fuerunt.*ſcribe*. 210.16.eſſet.& 27.defecerit,præſertim poſt. eaquam. 214.13.κοινωνύντων. 217.6.reprobata. 218,20.Dinarchus,222.21.Συβαρίτης. 224.12.Σαλάκινα. In Epiſtola ante notas p.2.21.obſecratos.

Reliqua minuta cum diſtinctionibus benevolus lector facilè ipſe per ſe corriget.

distinguatur. Quæ omnia nomina veniunt ad numerum CCXIIX. Verum major exstitit difficultas in inveniendis nominibus fœminarum quæ numero duntaxat secundum Iamblichum fuerunt XVII. Consulendus de nonnullis etiam magnusille Clem. Alexandrinus *στρωμ. δ.*

Pag. 223. v. ult. pro ΕΥ *μυλλίς*, Cant. scriptũ habet Η *μυλλίς Ε Κροτωνιάτης*. Ego verò *γυνὴ Ε Μυλλίου Ε Κροτωνιάτου*, cujus inter Crotoniatas, cùm maximè nobilis, & alibi honorificè Iamblichus meminit, legend. suspicor.

Pag. 224. Pro *Φίλτης*, Cant. *Φιλτὰς*, & Iego porrò *Λευκάνα* vel *Λευκάνις θυγάτηρ Κλεοφρόνος* vel *Αδελφεὸς Ε Κροτωνιάτου*.

v. 2. *Βυδάλου ἀδελφὴ Ο Μύλλιος καὶ Ε Μυλλία*, in mendosissimis habeo, nec commoda nec germanus ex illis à me sensus elici potuit, Iudicent autem docti & eruditi, an non commodè legi possit ex illis vestigiis. *Βυὶς Λευκάνα* vel *βία Α Διόνυσ Ε Λοκρὶς γυνὴ, καὶ ἀδελφὴ Ο Μύλλιος καὶ Ο Μύλλιος Ε Λευκανῶν*. Nam inter Locrenses celebrem fuisse Adicum ex superioribus evidenter patet. Et ut Mqâ fuit, cujus ut Theanus, exstant adhuc aliquot perelegantes epistolæ in volumine Epist. apud Aldum impressarum, sic potuit esse fœmina nomine *Βία* vel *Βίων*. Verum nihil habeo præter conjecturam, quã candidè propono, & spero toleratum iri, donec quid melius fuerit productum. Et pro Lucana, in versione, Lucanorum legendum.

v. 5. Ante *Θίωνι* Canteri Catalogus habet *Κροτωνιήτου Λεύκωνος, γυνὴ Καλλιφρόνος τοῦ Λευκανοῦ ἀνδρὸς*.

v. 8. Deest ibi nomen proprium fœminæ, quæ restituo ex Canteri scripto *Α Βροτίνου Α Βροτίνης τοῦ Τιμαρίστου θυγάτηρ*.

v. 10. pro *Τυρσηνὶς* equidem *Τυρσηνὶς* lego, vel ut Cant. *Τυρσηνὶς* legendum, videtur fuisse conjux, Tyrreni Sybaritæ. Sic pro *Σεβαρίτιδι*, Cant. habet *Α Βροτίδι*.

v. 11. Et hoc nomen corruptum est. Legendũ ex Cant. Catalogo *Νικάνδου Λεύκωνος*. Facilè enim ultima proprii nominis syllaba *ος* potuit accrescere principio cognomenti *Λευκάνος*.

v. 12. pro *βία*, idem scriptum legit *βίων*.

Ultimo asterisco addo ex Suida, ut numerus quem Iamblichus ponit, justus sit & completus (sunt enim hactenus nomina revera sexdecim) *Α Θεγατὴρ καὶ ἀδελφὴ Πυθαγόρου τοῦ μεγάλου καὶ Θίωνος Σαμίου, Φιλοσόφου Πυθαγορικοῦ*. Iudicent docti & soleret, donec, quod magis germanum est, inveniant. Atque hic nobis castigationum in hunc librum modus ac finis esto.

Castigationum & notarum

IO. ARC. THEODORETI

in lib. primum Iamblichi de vita Pythagoræ

& Pythagoreorum

FINIS.

ERRATA SIC CORRIGENDA.

Pag.3.v.15.οἰκῆτ⊙. pag.4.v.13.μ᾽ μιν. pag.5.v.3.ἐπιδείκνυσ᾽. v.14.τ᾽ κρατῆ⊙ cum artic. p.8.v.18.ὅπ μὴ εἰποντο. p.14.v.16.ἐπίσην. v.19.educator. p.15.v.12.πρόξενῆς. p.16.v.3.θορῶσιν. 18.v.15.πωμήλια. 27.v.1.μνίδᾳ. 28.v.6.Α᾽πόλλωνι. 29.v.19.δακῆ. & v.28.Pherecydæ Syrio. 30.v.12.ἐπυθόμην. 36.v.4.Ἀφυλάκτων. 39.v.27.ἐπήνεγκεν, ἀλλ᾽. 40.v.23.eam,quæ dicitur incruenta,25.τῦτον. 44.24.πρῶον 47.13.opipar. 30.μόνον τ᾽ ἔγκρατ⊙βῶσον. 56.v.penult.post πόλιν punctum. 61.21.*scribe*,ut magis amentur diligantúrq; 64.13.ἀπαγῶσιν. 24.perspiceret. 65.27.*scribe*,tenderet. 68.12.ἐκφεύγει. 70.1.pro nobis *scribe* notis. 72.10.ὡς ἂν.12.διοργανωθῶσι,ἀγωνιῶντες. 76.1.tenerentur. 77.29.χαλκῆρεις. 85.3.πεφυμνωμένων.10.τὰ Νίπδου. 87,28.πόδητος. 90.15.συνύθεις. 91.7.in Lat.accepisset. 98.18. aut concertatione. 104,28.Sacrifica. 110.24.in Lat.*dele* iam.& 30.ab diutnis turbat. 111. 26. Pythagoræ sapientiam *scribe*. 112.10.post ἐδίδασκον *dele* punctum. 116.13.πάντων. 122.2. Α᾽ρχῶν. & in Lat. Archy. 129.22.*scribe*,arte hoc sibi paret,expuncta scientia. 133.23.θυῶσας. 135.7.Βασάλητος. 137,4.in Lat.commemoraſſe. 138.10.ὁμῶσας,& 11.ὠμοφῶσας.21.ῥίζωμα τ᾽ 146.24.tumoribus. 147.15,in βασῆ *dele* iota subſ. 152.22.κυριόπτ⊙. 154.26.post πολίτας, & cives,comma pon;& 27,in Lat.idque per. 155.14.ἐυρέσεως.27.ἀπεφαίνοντο,28.ὀλωμένων. 156.16.arbitrabantur,tanquam.18.ἐνθεωπίλω. 158.4.λιποδύτας.& 6.in Lat. Ad alterum. 161,7. ſtatuebant. 162.16.post Syrium,interpone,præceptorem ſuum. 164.2.post naturam,colon.& 34.Luxuriosis cibis. 165.10.πάντεκλες. 166.3.& quasi. 29.Quumque inermes. 167.14.ἴσησαν. 168.22.Myllia.28.Ego verò,ne hujus tibi causã exponam,fabas potiùs conculcare elegero,*scribe*. 169.5.βασάνων. 173.v.penult.πανώσιν. 175.16.τὸν ὠφελοῦντ᾽. 177.19.post ἕνεκα *dele* punctum,& in Lat.post parare,*pone* comma.& mox deleto puncto post esse de vasis itémque poculis,*scribe*. 179.16.τῖλελειωμένη. 32.post ἀφροδισίοις punctum. 183.9.ἀπελαύνων. 184,6.ἀγελαίων. 185.1. ἀνηρόντων.32.post ἐπιδεῖξιν, comma. et sic quoque in Lat.31.post malorum *dele* dixit. 190.12. πλεονεξίας.& 13.τῶν κηλέ(.sine re. 195.4.ἀμφότερα μὲν,μᾶλλον μέντοι.&c.196.4.atq; actione.30. Ἀφανισηρείνην. 197.3.omnibus.14.τρόπ⊙.28.ei insidiat. 198.15.ὅς πω. 199.25.μακρὰν. 201.3.contemta.28.amicitiæ.29.respiciebat. 203.19.natum 204.4.ὠσεῖ. 206.27.usu veniſſe. 208.v.ult.foras egressi eluctatiq; fuerunt.*scribe*. 210.16.esset.& 27.defecerit,præsertim post-eaquam. 214.13.κοινωνύντων. 217.6.reprobata. 218,20.Dinarchus,222.21.Συβαρίτην. 224.12.Σελάκιον. In Epistola ante notas p.2.21.obsecratos.

Reliqua minuta cum distinctionibus benevolus lector facilè ipse per se corriget.

EXCUDEBAT ÆGIDIUS. RADÆUS ORDINUM FRISIÆ TYPOGRAPHUS FRANEKERÆ, ANN. M. D. XCVIII. XVIII. CAL. SEPTEMB.

IOAN. ARCERII THEODORETI CASTIGATIONES ET NOTAE

IN LIB. II. IAMBLICHI CHALCIDENSIS de Pythagoreorum protrepticis orationibus ad Philosophiam.

TITULUS hujus libri indicat quasi epitomen tradi Cõmentariorũ, quæ scripta fuerunt ab illis viris, qui Pythagoræ philosophiam sectati sunt, quibus homines ad sapientiæ studium excitare voluerunt. Sanèut superior liber merè fuit Historicus, quippe qui continet descriptionem vitæ ipsius Pythagoræ & Pythagoreorum, eorundemque studia atque exercitationes: ita hic merè quoque Philosophicus est, è media depromptus Philosophia, continens præclarissimas adhortationes & saluberrima præcepta, quibus ad sapientiæ adyta, quatenus quidem eam Philosophi naturæ & ingenii luce cõpertam habere potuerunt, homines exsuscitare, & à corpore ad animum atque usum rationis adducere studuerunt. Quod si verò hæc ad illã personam referas, quæ πρῶτον vera & æterna Dei sapientia est, maximum procul dubio ad vitam salutariter instituendam momẽtum habitura sunt. In fine legumtur Symbolorum Pythagoræ ἀναπτύξεις longè doctissimæ, quæ huc etiam non parvum calcar adhibere videntur. Quod in calce libri à quodam minio asscriptũ erat, hic in vestibulo ponere volui, quod ad libri commendationem non parum faciat. Erat autem hujusmodi: θαυμαστὸν ἰδέσθαι τοῦτον τὸν λόγον, γέμοντα πάσης γνησίας θεωρίας, καὶ δόξαι ἔχοντα πίστεως ὑπέρτατα. Id est: Admirabilem hunc librum in lucem extulit omnis cognobilis contemplationis ac demonstrationum plenum, validas habentem assensiones.

In titulo προτρεπτικοὺς λόγους reddidi adhortatorias. Poteram Græcum retinuisse, ut D. Tertullianus vocabulum apologetici usurpavit, & plerique Latini infinita, quæ Græcanica essent, retinuerũt: poteram item vocabulo magis Latino, *adhortatorias*, usus fuisse: verùm quia non ignobilis nec indoctus mehercle: sed magnanimis & eruditõis scriptor, Gẽtianus Hervetus in Clementis Alexandrini protreptico vertendo, eo ante me usus est, equidem non video, cur ab eo magis abhorrere debuerim.

Pag. 1. v. συνήμμεσθαι converti, quæ requiri & necessaria esse videbantur, in quo secutus sum Suidam, qui συνήμμεσθαι inquit nõ modo τὰ αὐτοῖς μέτρα μεταχειρίσασθαι: verùm etiam addit, καὶ τὰ οἰκεῖα ἐκάστῳ καὶ ἁρμόττοντα.

v. 14. pro πρωτομυθίας, πρωτομηθείας lego. Etsi autem illud nihil planè significet, tamen in contextu fidei testandæ caussa relinquere volui.

v. ult. εὐθὺς legend. non εὐθὺ, quòd hoc sit loci, illud temporis adverbium, atque huic loco potiùs quadret. Ponetur ergo in textu pro recta statim.

Pag. 2. v. 3. Asteriscum ibi posui, quòd oratio sit imperfecta, ac planè ὑπότυπος leg. existimẽ, ut τινῶν omissum sit.

Sic v. 1. perperam in manuscripto legeb. προτυπεῖν.

v. 19. περὶ τὰ ἀνθρώπινα leg. censeq. Hic minio margine asscriptũ erat, ἀλλ' Σωκράτης, Ἀνθυπατικὸς, ἢ τὰ ἄλλα. Et suprà v. 13. παραχρώμενος malè legebatur.

Pag. 3. v. 4. Defectivam esse orationem puto, nec eam ita scriptam ab Iamblicho, ut legitur: sed scribæ oscitatione & incuria verbum simul & articulum omissa esse reor, atque ita legendum esse, προτρέπει ἅπαντας τὸν Πυθαγορικὸν βίον τοῦ τρόπου. Sic v. 7. vitiosè in manuscripto, ut opinor, legebatur, λελυθέντων & ἐξεστραμμένων. & p. præced. v. penult. καὶ χρείας itidem scriptum erat, augmento verbi in conjunctionem imperitè mutato.

v. 31. ψυχῇ ζῶντας ὑμᾶς, τῇ τοῦτον ἀρετῇ ἡμῶν τὸ ζῆν, legend. & interpungend. Porrò aurea illa sententia citatur à Stob. λόγ. α. περὶ φρονήσεως. Et respondent omnia, nisi quod verba, quæ p. 4. v. 5. sunt, paullò aliter legit, ἄκεως ἐκ

μαθήμασιν ἀγίνωτον, τύχης &c. Sed nostram lectionem præfero.

Pag. 4. v. 2. Quemadmodum hic virtus cum auro præclarè conjungitur, & turpitudo cum rubigine copulatur: sic Plato similiter disputat in Hippia majore Ἔστιν καλὸν καὶ αἰσχρόν. Et Hierocles ad vocabulum χρυσοῦ.

v. 7. παχυμονῆς mihi suspectum est. Etsi enim παχύμων ὁ is sit, qui aliàs etiam Græcè κωφὸς ἐπὶ μικροῖς dicitur: tamen nescio an reperiatur. Olim putavi εὐμονῆς potiùs legendum: unde ita etiam convertisse forte ἀδελφικῆς germanum est, quanquam eadem sit ἀπαλλαγὴ omnium. Intelligit ἀλογισίαν & moram, quæ fraudi & detrimentosa est iis, qui vitiis se semel manciparunt. Consuetudo enim transit in mores, & naturæ ut inquit M. Tullius, vim obtinet.

v. 16. κτήσεως ἢ ταὐτὸν. Mihi mendosum est. Certè confusa & obscura constructio verborum, quam reddidi, ut potui. Græca equidem sanare non potui, nisi legatur, κτήσεως ἢ οὐ πρὸς ψυχὴν.

v. 18. καὶ ἐπιστροφαλίς. Lego, καὶ ὁμοίως ἐπιστροφαλὶς μαστοειδής. Locum hunc citat Stobæus λόγ. μα. Venetæ editionis.

v. 21. Quod hic scriptū est ἐμανὸν, apud eundem Stobæum λόγ. μδ. ubi hæc citata sunt, ἐμανόν legitur. Verùm egò hìc nostram lectionem præfero.

v. 31. Nescio an non potiùs, ἀϊδίων ἢ legendum sit, reliqua confusa & obscura, quæ reddidi, ut potui. Fortè ὁ ἐν ἢ ἐνεργείᾳ, non ἐνεργόν. vel, ὁ ἐνὶ ἢ ἐνεργείᾳ, μᾶλλον σπουδαῖον, hoc est, si optabilis est sensuum bonitas & præstantia, multò magis, &c.

pag. 5. v. 13. πρώτων quod legebatur, in πρὸς ἢ mutandum censui.

v. 21. ἐπιτύχοντι, vel vertendum, qui optimū nactus est fundum. Qui enim optimum consecutus est, is à benè exculto præstantissimos fructus præstolabitur.

v. 31. Hic τόνος legebatur pro τόκος, quod meo judicio germanum à me positum est. Lapsus facilis fuit scribæ propter affinitatem literarum ἔ & ν.

pag. 6. v. 4. Pro παρεκλητόρας, nominandi casus παρεκλήτορες præferendus hoc loco est. Dicit autem Iamblichus germana esse illa carmina, non Pythagoræ, uti hactenus creditum est, sed Pythagoreorum; ut & Gellius vult lib. 6. cap. 2. qui illa ex præceptore suo hauserant, Fortasis Philolaus Tarentinus, cujus meminit suprà in catalogo noster Iamblichus, & cap. 31. pag. 172. illorū & author & editor est, ut docuit. Camerarius ex Laërtio etiam ostendit, & ante illum Ioannes Picus, Comes Mirandulanus. Iam versuum, qui ab Iamblicho adducuntur, sensum reddidi ex versione Petrei Tiaræ hominis longè doctissimi, prout illā superioribus annis unà cum Phocylide & Theognide à me edita est.

pag. 7. v. 2. ἡ ἀρχὴ γνῶσις &c. aureum est dictum, quod desumptum est ex Theæteto Platonis, uti posteà plenius adducetur ab Iamblicho, in versione Dei cognitio, non Deorum dicere volui, quod ita Plato, quem hìc sequi malui. Et Hierocles Διοπαίνει ὁ οἱ πρὸς τὸν θεὸν ἀρετὰ ἀνάγκην ἐπιθῆται, &c.

v. 10. τότε ἐπὶ τούτων ἀφίλ. potiùs legendum censeo.

Et v. 6. legebatur, ὁ ἢ ἀνθρώπ. copulam dubitativam in articulum fœmininum mutavimus.

v. pennult. ἀγνοίᾳ legebatur, & propter præcedentia ita judicavimus mutandum. Sic ὅτε quod erat, in ὁ τι mutavi.

pag. 8. v. 1. pro συμβαίνει, συμβαίνον rectiùs legendum esse suspicor, ut similis cum superioribus modus servetur.

v. 6. pro ἔχοντας ἰλόντας in nonnullis exemplaribus legitur apud A. Gell. libr. 6. cap. 2.

v. 8. Hic ὁ ἢ ὁ ἀρχαῖ scriptum erat, quod rursum in αὖ ἢ mutavi.

Et v. 11. μεν, quod perperam scriptum est, in μὴ mutandum puto.

v. 19. οἱ πρὸς μόνον omninò numero multitudinis legendum suspicor, in textu tamen, ut & multa alia, retinere volui, ut si quibus diviniori ingenio præditis aliud possit videri, hoc ut candidè in medium proferant.

v. 21. πρὸ ἀρετὴν, vide num αὐτὴν potiùs legendum sit. Nam certè bonum omne per se eligendum est.

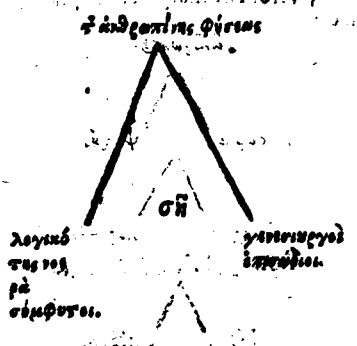
v. 23. in carmine, pleraque exemplaria edita, ut & noster manuscriptus ὁ τ' ἰσοῦ legunt, quod etsi minutulum, tamē indicare placuit, & Iamblichus statim ita, μήτε ὀφθῆν, μήτε ἀκοῦσαι, scribendo, legisse videtur.

v. 24. omnia exemplaria, quæ quidem vidi, & hic λόγ ἢ π, πάντως συνίσασιν habent, quæ præsero.

v. 27.

v.27. ἀμφὶ τὴν ψυχὴν suspicor potiùs leg. pag. 9. v. 5. illa planè congruunt cum iis, quæ differuntur elegantissimè apud Platonem in Phædone pag. 32. v. 16.

v. 23. ἐπίδειξις. Hic erat hæc ὑποδιξις.

v. 27. ἄλλως ἢ φύσιν legendum putarem.

pag. 9. v. 5. ἐκστατικὸν mihi suspectum est. ἐκστατικὸς verò quid sit ex Polluce & maximè ex Suida constare potest. Sed non video quomodo hic locum habere possit. Vide lector an non ἐκστατικὸν legendum sit. Ingenuè autem fateor me locum hunc nõ satis esse assecutum, nec libuit accuratè inquirere, quod majorem mihi alacritatem studiorum eripiat.

v. 8. πρὸ τοῦ γε, vel πρόσθεν legendum suspicor.

v. 20. pro παιδίας non pauca exemplaria legunt λύσσας non item malè.

v. 27. rectissimè μιμουμένη legetur. Nam nostrũ illud μιμουμένη meo judicio hic otiosum est. Divina enim felicitas quomodo potest Deo exosa esse?

pag. 11. v. 5. pro ὁ δὲ ἀεὶ lego, ut referatur ad ἔστω δέον.

v. 18. πρὸς τὸ μετέπειτα statuo legendum uti v. penul. μετατίθησι dicit.

v. 23. omnia exemplaria edita habent hic σύστασις.

Pag. 12. v. 5. δόξαν πιθανὸν potiùs legendum videtur.

v. 21. Archytæ quædam citantur à Stobæo, & quædam item edita sunt ab Henr. Stephano cum Diog. Laertio: verùm hæc, quæ hic ab Iamblicho adducuntur, nusquam alibi adhuc reperio.

pag. 13. v. 4. καὶ γινόμενα, uti post ea p. 14. v. 27. rectè legendum. Dorice enim Dialecto scripsit, ut & reliqui Pythagorei, Archytas. & paullò antè v. 2. manuscript. habet, ὀρθᾶν.

v. 6. post ἀλλ' ἀστοις punctum. πάντα ἐπιτρεπτὰ τοῖς θεοῖς potius leg. suspicor.

pag. 15. v. 25. ἔστι Θ., & vult. ἔστω καὶ τὸ sine particulâ ὃ, quæ otiosa videtur, legendum puto.

pag. 16. v. 1. ἰόντων legeb. in manusc. & fortè ut communius hoc recipiendum illud ut Aeolicorum repudiandum, nisi reclamantur aliorum scriptorum verba. Et ἐπιζημίους mihi σύστασιν non videtur, si legeas σὺν ἐπιζημίοις vel ἐπιζημίοις, equidem quid promoveat, non video.

v. 7. φύσεως χάριν fortè leg.

v. 9. καὶ διαφόρων τὸ ὄνομα scribe. vel τῶν φύσεων καθαρτικῶν.

v. 14. φθόνου sine Θ. fortè leg. Locus me nõ parum torsit, idcòque veri quod potui retinẽdo vulgatam & scriptam lectionem.

v. 20. κυρίως Θ., κύριον legebatur, verùm alterum ut supervacaneum & inutile ejeci.

pag. 18. v. 29. ἀφωρισμένος legend. judico.

v. 27. μάτην ὃ καὶ ὡς ὑποθέσεως, meo judicio, si mendo vacant, perobscura sunt, fortè ὑπὸ τοῦ ὄντος leg.

pag. 20. v. 8. pro ἀναλύσεως putavi aliquando ὑποκρίσεως scribendum, nunc autem potiùs ὑφαιρέσεως statuo leg.

v. 17. Illam præclaram sententiam Archytæ tractat etiam Plato πολ. δ. & citat Clemens Alexand. στρωμ. β. Simulque Theodoretus λόγ. ε. p. 89. ἀλλὰν. πολ.

pag. 22. v. 10. τὸ ἐγγενέστατον πάσαις. legendum suspicor.

v. 19. μὴ ἀναλλάθου, omninò legendum puto, & in versione nihil inconsequens scribi, illa enim docent, quæ consequuntur, maximè.

pag. 23. v. 4. ἐστὶ legen. vel, ἴσον ἐστὶ.

pag. 24. v. 15. πλέονα πάσης simpliciter legebatur, Ego πλέονα quod videbatur desiderari, addidi de meo, ut omninò necessarium.

pag. 26. v. 3. διαιρέσεις hæc postea cap. 7. p. 44. v. 10. iterum tractatur ab Iamblicho.

v. 15. τοῦτο δὲ ἐκ συμπλοκῆς τοιαύτης διαιρέσεις, lege atque interpung. atque ita in versione restitue, huic verò simili talis divisio est.

v. 21. vide an potiùs πρωτογενῶς, pro πρωτογενῶν leg. sit.

pag. 27. v. 25. ἐκ μὲν τοῦ Θ. σώματος. Illa omnia cum sequentibus usque ad v. 3. pag. sequ.

desumta sunt ex priore Alcibiade Platonis pag. 225. edit. Basilic. haud tamen ad verbum neque ordine Platonico.

v. 27. αὐτὸ ἑαυτὸ legitur apud Platonem.

Pag. 28. v. 16. Et hæc ex Platonis dialogo τοῦ πρώτου desumpta sunt, ubi habentur in principio statim Dialogi. Quanquam Iamblichus & hic non planè secutus est verborum, quæ sunt apud Platonem, ordinem. In versione ferè secutus fuit Ficinum.

v. 20. pro πάντων ἐπιπάνων, Plato habet conjunctim συντάπασι.

Pag. 29. v. 7. βαρβαρικὰ δυνατὰ leg. apud Platonem. & mox φεύγειν μὲν τὸ κακὸν, idem Plato, cujus verba ante v. undecimo ubi σῶμα collocāda.

v. 16. σῶμα ψυχῆ. Illa quoque omnia usque ad pag. 31. v. 14. Iamblichus ex fine Timæi Platonis sumpsit. pro ψυχῶν, Plato habet ψυχῆ.

v. 22. ἀμφὶ δ' ἴσως κινήσεων legit Plato. & v. 24. πρὸς ἄλληλα συμμέτρους, item in Platonis regio nunc. Etsi nostra lectio omnino repudianda non sit.

Sic v. ult. συγχίνεται, si annotari meretur.

Pag. 30. v. 3. ἀεὶ τὰς ἐνθυμίας φιλοσοφίας τοιαυτὰς, ἢ τοῦτο ἀμφοτέρως ἀφεῖσθαι ex Plat. leg. & v. 8. ἀλλαχοῦ Plato.

v. 9. pro τὸ ἢ ἀεὶ, in vulgatis editionibus Platonis perperam, opinor, τὸ ἢ legitur.

v. 12. αὐτὸ γεγονὸς παράδειγμα exemplaria Platonis edito.

v. 17. ἀνθρωπίνη φύσις nominandi casu Plato.

v. 21. τὸ μὲν ἀεὶ κινούμενον, & statim v. 23. τὸ αὐτὸ & v. seq. πάντα κατὰ τὰ rectius meo judicio in Plato. legitur.

v. ult. Etsi omnia exemplaria Platonis habeant, ut hic noster Iamblichus ἀμφοῖν, & quidem ita verterit, ut puto, Ficinus, quod & ipse retinere tamen propter ἀσυμφωνίαν suspicor non esse germanum, sed pro eo ἀνίσοις potiùs esse leg. judicent eruditi.

Pag. 31. Dubito an hic debeat esse hujus capitis ut & superioris quinti sectio, cum continenter illa verba in Timæo Platonis habeantur.

v. 5. ἐξοβδόατα, & v. 8. τὰ κατὰ τὰς Plato.

v. 14. ἕ γ' ὃν δὴ, hucusque verba Platon. attulit Iamblichus.

v. 17. οὐδὲ τὸ θυμὸν εἶναι τὸ λογιστικὸν suspicor legendum. Hic asscriptum erat κατὰ δὲ τὸν θηλυτικὸν ἐπιθυμίαν Λίαν θυμοειδὴς. Ἀνθρωπος. λόγος.

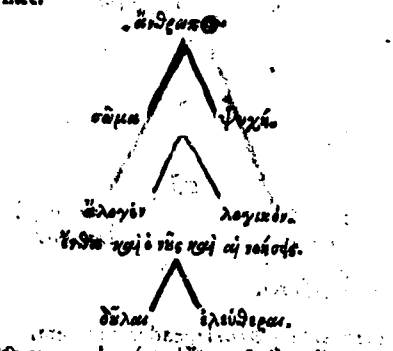
v. 25. πολὺ μᾶλλον τὸ ἐπιθυμητικὸν legi censeo.

Pag. 32. v. 13. περὶ οὗ πολλαχοῦ, vel τὸ ἀεὶ ἐν ὄντος leg. suspicor.

Pag. 33. v. 23. γενεσιουργὸν nominandi casu leg. puto.

v. ult. negativam οὐκ redundare existimo.

Pag. 34. v. 10. Hic margini asscripta legebantur hæc:

Pag. 35. v. 20. ἐκεῖνα μὴ ἄνθρωπος scribendum puto. Sic v. 29. τῶν δ' ἄλλα præpositio non conjunctio esse debebit.

Pag. 36. v. 9. θυμίαμα οὐδὲ πω, ejecto ἢ planè ocioso. velante ἢ aliquid deest.

Pag. 37. 6. ἀπὸ περὶ τοῦτο obscurè dictum, ut planè mutum bene à me redditum.

v. 8. ἐπὶ ψυχῆς planè legendum censeo non τύχοις.

v. penult. ὁ δὲ περὶ, περὶ συγχαρ. putarem leg.

Pag. 38. v. 9. τὰ ἀφαρπάζειν leg.

v. 19. ἀνθρωπος legendum videtur, etsi per evocationem nominandi casu converterim. & v. 23. τὰς περὶ τ' πολιτικὰς scribo.

Pag. 39. v. penult. pro κατοῦμαι, vide num κατοῦμαι potiùs legen. sit.

Pag. 40. v. 2. δυνατοὶ λαβεῖν ἐν ᾧ leg. videtur, ut mox v. 27. & pag. 41. v. 14. & c. v. 11. ἀλλοφορὰν legendum suspicor. Quanquam si illud axioma, quod vulgo jactatur, verum est, unius generatio est alterius corruptio, ἀλλοφορὰ subsistere poterit. Sed noster philosophus non fuit tàm delirus, ut hoc tueretur.

v. 24. Nescio satis an locus sanus sit. Quia verò mihi dubius est, cum asterisco notavi.

Pag. 42. v. 19 post δυνατὸν ἀλλοῖον. vel simile, omissum putarem. Et sequentia videntur non vacare mendis. Quæ quia tollere non potui, tùm ne sensum quidem ex iis commodum elicere,

elicere, afferisco notavi, lacuna etiam relicta, ut nobis melior aliquis ἰατρὸς illa sanet.

v. penult. τὸ γὰρ τῦ, vel τοῦ leg. existimo.

Pag. 43. v. 1. συλῶ legebatur in nostro manuscripto, nomen scilicet pro adverbio, ut accentus declarabat.

v. 9. pro ἐφιμβάνες, ego vel ἀφιμβάνει, vel potiùs ἀφιμβάνεις leg. judico.

v. 31. pro χρήσιμόν τι vide num χρήσιμον τὸ leg. sit.

Pag. 44. v. 10. Hæc suprà etiam tractantur p. 26. v. 3.

Pag. 45. v. 18. ἐκεῖνον leg. ebatur.

Pag. 46. v. 4. ἔτι τῦ ἀφανεμβόλε. obscurum nec integrum esse puto, fortè ἀφανεμβόλε rectiùs scribetur.

Pag. 47. v. 10. πλὴν ὅτι τῦ ἀφανεμβόλου imperfectum est, si legatur τῦ ἀφανεμβόλου νομισθὲν τι βέλτιον, fortasse non malè fluet oratio, cetrè perfectior erit. Hoc etsi mihi placuerit in versione, tamen in contextum referre nolui, ne meis hoc ἐπιλήμασι gravissimum philosophum temerarem, solùm indicare volui ut si quis quid rectius illis norit, candidus impertiat, si non, his meum utatur.

v. 23. ὅτι πάντως leg. censeo non ὅτι. Sic v. 25. τὸ δ' ὅτι quod legebatur indubitater in δὲ τι mutandum censui.

v. 31. καὶ ὁ δυνατὸν, ut converti: sic legendum puto.

Pag. 48. v. 1. φρονήσεως suspicor rectiùs legi.

Pag. 49. v. 12. Locum mendosum habeo & pro ὑπομνήσῃ τὸ προειρημένον, ὑπομνήσας τὸ προ. καὶ δὲ τῦ &c. rectè legi posse conjicio.

v. penult. etsi αἰρεῖ probatum sit, & rectè ita dicatur, tamen propter gerundivum, ut sic dicam, quod præcessit, vide an non potiùs etiam αἱρετὸν leg. sit.

Pag. 50. v. 5. Illud συμφωνόσιον mihi planè suspectum est, putavi aliquando inter exscribendum συναφρόσιον legendum. Verùm nunc potiùs cum Tiara συμβαρτόνων, ut convenientiùs magisque appositum præfero. & mox v. 7. perperam ἴχῃ indicat. mod. pro Optat. ἴσχοι legebatur, quod vel puer videat.

v. 18. ἀλλὰ τέλως τοιῦτον βίον, fortè legendum, & sic in Latino ponendum foret, talem vitam.

Pag. 52. v. 10. συναγεφίσω. Hesychius Grammaticus idem esse dicit, quod Græci alias συνοικειοῦσθαι vocant, perelegans per eum modum vocabulum, quo usus est Plato in Phædo. & infrà p. 77. v. 12. citatur ab Iamblicho, tractum ab Apollodoro pictore, à quo etiam μιμήσεως τῆς μᾶλλον, ἢ μιμήσεως, originem cepit. Cæterùm sententia est insignis & imò in pectore reponēda magnorū admiratoribus, ut omnibus mortalibus quæ statim sequuntur, ea quæ hominib. magna videntur, meram esse σκιαγραφίαν, ne insani Ixionis in morem nubem pro Junone & umbram pro corpore amplectantur, atque hominem nihil esse, nihilque itidem in rebus mortalium esse stabile. Robur, amplitudinem, formam, risum esse. &c.

v. 21. Illa περὶ ἂν ἴδοξεν ἄναγ τινα τῶν ὄψιν ἀπεχθῆ, planè suspecta καὶ ὕπωλα sunt, nec tamen tam sum Lynceus, ut hic videam, quopacto medicam manum admoveam. Putavi aliquando ita scribendum, πῶς ἂν ἴδοξεν ἄναγ τις τοιοῦτον ὄψιν προσέχειν, ὃς δύναιτο ὀρᾶν ἐξ ὅλων συνέχειν καλῶν; Quo cùm nondum quid habeant melius, ἐπέχω. Quia autem idoneum sensum ex illis verbis colligere non potui, lacunam reliqui, ut docti illam majori nobis perspicacitate pollentes repleant.

v. 23. τιμαί &c. Divina planè sunt hæc nostri Philosophi, quæ utinam legerent, quia Chryso. Theodoret. Salvianum cum aliis sanctissimis patribus nolunt, τὰ ἱερὰ respuunt, qui circa hæc nimis quàm insaniunt.

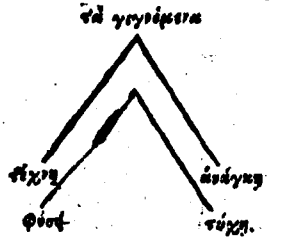
Pag. 53. v. 3. τελεστὰς λέγοντες. Quod hic dicitur de sacrificiis, & mox quoque, quod veteriores dicebant olim de pœnis, nescio quid sibi velint. Non dubitem, quin Simplicii Commentarii hæc, ut reliqua omnia satis superque exponant, atque enodent. Interea verò sensum verborum utcunque me reddidisse spero.

v. 11. De pœna qua afficiebant, quos ceperant prædones Hetiusci, meminit etiam Val. Maxi. lib. 9. cap. 2. Et Mezentii exquisita pœna quam miseris inferebat, legitur Æneid. 8. hisce versibus,

Mortua quin etiam jungebat corpora vivis,
Componens manibusq; manus atque oribus ora.

Pag. 54. v. 9. Hic meo judicio defectiva est oratio. Quare post διότως ἐλθεῖν ἂν. vel simile aliquod verbum omissum putarem, quod in versione quidem expressi, sed in contextum referre non fui ausus.

Pag. 55. v. 17. Hic in margine hæc notata erant.

v.32. τὰ ἡ μόλις, τὰς ἡ καὶ πανταχῶς, omninò leg. puto.

pag.57.v.10. θεάσασθαι τ' οὐρανὸν, Apophthegma est præclarissimum, quod hic Pythagoræ tributum est ab Iamblicho. Verè enim in hoc nati sumus, ut cœlum ceu veram patriam nostram intueamur. Quò respexit ille, qui dixit,

Os homini sublime dedit, cœlumque videre
Iussit, & erectos ad sydera tollere vultus.

Et Rex ille prophetes ac Psaltes, ἦρε τὰς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη (ad excelsa librorum prophetarum scilicet ac legis, inquit D. Hieronymus) ὅ. θεν ἤξει ἡ βοήθεια μου. Et D. Basilius in Liturgia ἄνω χώμεν τὰς καρδίας, &c.

pag.58.v.1. τὰ τ' ψυχῆς articulo masculi. quod in neutrum mutavi legeb. & v.11. pro καὶ ἀφεορῶσαι omninò καὶ φρονήσαι legend. statuo. Non enim editi sumus, ut contemnamus & discamus: sed uti sæpè jam indicavit, ἵνα καὶ φρονῶμεν καὶ μανθάνωμεν.

v.17. ἢ τις ἄλλος planè legendum suspicor. quia oratio est dubitativa.

v.26. pro τῷ ὁ ψυχῇ legendum censeo, τὰ ὁ ὁ ψυχῆ.

v.31. Mendosum est illud ἐξαγτὰ, muto autè in ἐξαιρετά. & vocabulo finali δὲ ἄλλοι legi utrobique, ut ex versione patet.

Pag.59.v.6. λέγ τὰ ἡ, τὸ ἡ δὲ ἄλλο, plenum esse existimo, atque ita scriptum fuisse ab Iamblicho. Deinde quod continenter sequitur, Ὅτι τε οὐκ εἰς ἄπειρον εἴχετο πορεῖν vel πορεύειν. Nam particulam negativam hic planè omissam suspicor.

v.28. ζαφοῖ τ' κοινῇ. Minoë, Rhadamanthum, Æacum & Triptolemum ob justitiam, quam coluerunt, judices apud inferos, juxta poëtarum fabulas datos innuit, de quibus in fine Apol. Plato. & passim poëtæ Græci & Latini. Horat. lib.4. Carmin.

Cùm semel occideris, & de te splendida Minos
Fecerit arbitria,

Hic annotatū erat minio, ἀγωνιστὴν ὁ θεὸς φιλοσοφίας ὁ μακάριος νόμος.

pag. 60. v.11. ἐλοίμαθ' ἂν αὐτὴ legend. puto.

v.21. post ἀμείνω vide lector, num μᾶλλα ἄτεροι ἂν ἄν omissum videri possit. Mihi certè ita placuit, ut in versione posuerim. Oratio enim est cæteroqui planè defectiva.

pag.61.v.25. Articulum accusandi casu τ' πολλοὺς lego.

v.30. ἰλῶ quod in manuscripto erat, necessariò in οὖν mutandum putavi. & v.31. ἔτω νόμων rectiùs fortè legetur. Nam νομὼν, quod perperam legebatur, hanc nostram conjecturam confirmat.

pag.63.v.15. πανταλῶς ἂν ἄμεν legebatur, quod non dubitavi in ἄνομεν vel ἄμεν mutare.

v.19. ἡμῶν μὴ κατακαμβάνωμεν, vel, ἡμεῖς καὶ τὰ μὴ λαμβ. leg. judico. Sic v.28. itidem malè ὀφῶντας legebatur, cùm sit accusativus participii.

pag.64.v.19. pro βλέποντες, vide lector an non potiùs in prima persona βλέπωμεν præferendum sit. & v.25. similiter articulum neutrū in masculinum τ' κρέμμυον mutandum potiùs censuerim.

pag. 65. v.10. τὸ γὼ ἐφ' ᾧ, sententia illa tota mihi suspecta & planè mendosa est. Torsi me multum diùque, ut commodum sensum eruerem: sed frustrà. Itaque lacunam reliqui, ut sicilimentum præcerem post me messuris.

pag.66.v.30. ἄνοι ζῶσι fortè. Etsi dativus τοῖς non malè quadrare videatur.

pag.68.v.5. πάντα ταῦτα legebatur, ut & converti. quanquam ταυτὰ edidi, ut puto legendo, sicque vertendum, eadem omnia.

v.7. ἐπιθέχει Optandi modo mallem.

v.24. καὶ ὑπολαμβάνοιτο τις existimarem potiùs leg. ut suprà v.14. φῇ τις.

v.29. pro ἀφομοίνοις, quod nihil sonat, ἀφομοίνοις vel ἀφιεμένοις leg. suspicor.

pag.69.v.1. σύνεσμεν ἄσσον scrib.

v.20. ἴσθι δὲ καὶ cum copula scrib. & ἴσθι adverbiorum, non verbum est.

v.22. καὶ δυνατώτερον. Totus hic locus ex Platonis Dialogo, qui Phœdo inscribitur, haud tamen ad verbum desumptus est. Habentur asit non procul à principio Dialog. pag. Basil. edit. 24. v.50. Atque hæc prima de morte allegantur ab Theodoreto παθ. ἑλλ. λόγ. 4. p. 118. in quo mirum est eruditis. ejus interpretem Zen.

Accioluum

Acciaiolum κινδυνεύουσιν reddidisse, in eo sunt discrimine, cùm sit idem, quod δοκοῦσιν. Minus autem mirum, si nos aliquoties in gravioribus & obscurioribus sexagenarii caligemus. Porrò quod rectius τῇ ἐμῇ in Platone, vel in nostro codice videbitur, item diversitatem lectionum fidelissimè indicaturus sum.

v.27. ἆπ. Illa olim per dubitativam particulam, ἄρα, secutus nostrum exemplar, converti: sed Platonem sequens, malo scribere, quatenus verò moriantur, & quatenus morte, &c.

v.28. ἄξιοι εἰσι ex Plat. scrib. & illa ὧν οἱ θανόντες Iamblichi sunt verba, non Platonis, quemadmodum quidem hodie editum habemus.

pag.70.v.2. καθ' ἑαυτό legitur in Platon. & statim v.9. σπέυσι in Platone. Sed idem est & hoc & illud.

v.17. Plato rectiùs μαπχόμενοι, & v.20. ἀφιστάμενα αὐτῷ, & v.18. ἢ τῷ τοιούτῳ legitur.

v.25. τῶν ἄλλων ἀνθρώπων est in Platone, & v.27. πολλοῖς ἀνθρώποις, quod & præfero tā multis dativis. Contrà mox v.27. pro ἐν itidem rectiùs ἢ dativus in Plat. est.

pag.71.v.13. pro ἀποτυγχάνει, quod Iamblichus hîc habet, in Platone legitur ἄκλητος. & mox v.14. καὶ nec est in Platone, nec hîc locum habere puto.

v.18. πλεῖστα μάλιστα legendum ex Platone. & v.22. αὐτὰ καθ' αὑτὰ & v.29. καθ' ὅσον δύναται & v.30. αὐτὰ καθ', & quæ sequuntur v.31. μάλιστα δὲ ἐστιν, usque ad pag.72.v.4. ἄλλη, non sunt quidem Platonis verba, sed tamen ab Iamblicho ex Platonis sensu petitæ.

pag.72.v.18. ἐπιχειρεῖ legitur in Platone pag. 25.v.42. sed nostram lectionem præfero. Et v. 30. τοιαῦτα ἄττα λέγειν, ὅτι κινδυνεύσοιτος est in Platone.

pag.73.v.13. post ἡμᾶς, in Platone additur non inane adjectivum πολλῆς.

v.19. pro χρεμάσαν, Plato habet χρεμάσθαι, quod nostro præfero.

pag.74.v.4. αὐτὰ τὰ σφόδρα μάλα, legitur in Platone, rectissimè.

v.6. φρόνησις etsi non malè legatur, in Platone tamen φρονήσεως legi indicare volui.

v.11. δυοῖν θάτερον est in Platone. & v.16. ξύμπαν ὅπως ὡς itidem legitur in exemplari Platonis. v.25. μὴ τοιοῦτον πείσομαι leg. Sic v.29. ἢ μετ' ἄλλης ex Platone scrib. duco.

v.30. ἡ καθαρσις δι' αὐτῶν ξυμβαίνει, paulò post sequitur in Platone pag.36.v.20. & τὸ χωρίζειν ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ σώματος ὡς τῇ ψυχῇ &c. ut καθ' αὑτὸ interjectum otiosum videri posit.

pag.75.v.2. Illa istis notis [ ] inclusa ex Platone inserenda putavi, ut plena foret sententia. Omissionis causam existimo præbuisse oscitāti scriptori καθ' αὑτὸ præcedens & subsequens. Iudicet æquus & eruditus lector. Sic posteà ubicumque illæ notæ occurrunt, è Platone addita à nobis intellige.

v.12. μόνοι οἱ φιλόσοφοι Plato.

v.24. καὶ ἡ σωφροσύνη &c. etsi eodem modo quo hîc citata sunt, habeantur apud Platonem, tamen haud satis scio, num germana sint. fortè alterum, quod non necessario relativo adest, otiosum est.

v.32. ἐλεύθερος itidem apud Plat. est.

pag.76.v.4. μειζόνων καλῶν rectiùs Plato. & v. seq. μείζονα καλά. sic v.7. καὶ δίκης ἀνδρεῖον.

v.9. κρίσεως ἄλογόν γε δίκαιον ἢ δειλίας in Platone legitur multò rectissimè.

v.12. σώφρονές εἰσι Plato, quod si tamen ἄνευ retinendum est, tum σώφρονας ponendum. & v. 15. τὸ καθ' ἓν τὸ geminato articulo ex Plato. & hîc legendum contra articulum τὸ omisit Plato v. 24.

v.26. ἐλέγετο τοῦ lege ex Platone & v. seq. σωφροσύνης, permultum enim differunt, quod in Platone, & quod in nostro est.

v.28. ἀλλαγὴ non est in Platone, minimè tamen otiosa. & v3.1. καὶ μείζω ex eodem copulavi.

pag.77.v.5. τοῦ ὅλου ἢ lege ex eodem Plat.

v.7. Quæ hîc inserui itidem ab scriba meo judicio fuere omissa, occasione φρονήσεως, quod præcedit & sequitur, eóque interjecta non scripserit.

v.22. ἀνύσιμον καὶ ἀτελεσθον legitur in Plato.

v. 28. Carmen constabit si legatur πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι, παῦροι δέ γε βάκχοι. Sed de eo Eras. in χιλ. Et hæc hactenus ab Iamblicho ex Platone adducta citantur itidem ab Ioanne Stob. λόγ. β.

pag.78.v.7. ἀλλὰ τούτων. Hæc mutsum Iamblichus sumpsit ex eodem Dialogo, habentúrque pag. 82.v.50.

v.21. τῷ ταυτὸ Plato.

pag.79.v.2. Hîc in nostro exemplari ἄλλο θέον vitiosissimè legebatur, quod vel puer videat. In Platone idē est καλινδεῖται, sed utroque modo legitur hoc verbum.

v.28. ὃς ἀληθῶς φιλο, est in Plat.

pag.80.

Pag.80.v.3. In Platone legitur pag.33. v.7. ὅσον ἂν τις.&c. v.6. κρυπτῶν. Deinde v.8. περὶ οὐ λογίζεται αὐτὸ, ὅτι ἡ ψυχὴ apud eundem legitur, & hic, ut in versione quoque expressi, legendū est.

v.32. σωτερομένη ἐμφύσας absque negativa ex Platone legendum judico.

pag.81.v.8. perperam hîc in masculino ἐαυτὸν legebatur, quod in fœmin. ex Platone mutavi. Sic v.13. μεταχειριζομένῳ est in Platone, & v.sequen. παραπαυόμενος.

v.19. ζῶν τι οἷόπερ ἄλλον ὄντως Plato.

v.ultimo ἀλλὰ μὴν τόδε ex eodem dialogo desumpsit Iamblichus. Sunt autem versus finem dialogi pag.43.v.11. atque inde uncis inclusa ut necessaria nostro textui inserui.

pag.82.v.23. ἀδὲ &c. Hucusque verba Platonis retulit, quæ sequuntur sunt nostri philosophi.

v.29. ἀεὶ τὸ ὑπὸ γῆς δικαιοτερεῖον. Vide Platon. in Phædro, unde noster hæc desumpsisse videtur. Cæterùm ridētur ab sanctissimo Theodoreto πρὸ. ἑλλην. θεραπ. λόγ. ια. nuperæ editionis pag.158.

pag.83.v.17. Illa quoque planè aurea cum sequentibus nonnullis ab Iamblicho petita sunt ex Oratione Socratis, quæ exstat in Apolog. apud Plat.pag.12.v.13. & deinceps juxta Ioan. Valderi editionem, quæ prodiit anno 34. Basil.

v.25. ἀδὲ ἄλλως τωὸς ὄντως σοφόν est in Plato. ibidem v.22.

pag.84.v.14. Et hæc cum sequentibus usq; ad finem capitis pene ad verbum ex Theæteto Platonis mutuatus est Iamblichus, atque habentur pag.81.v.16. citantúrque simul ab Clemen. Alexand. στρωμ. 1. pag. Florentinę edition. 249. & ab Theodoreto πρὸ. ἑλλ. λόγ. ultimo pag. 168. & ab Porphyrio lib. 1. περὶ ἐμψύχων ἀποχῆς.

v.27. ἢ ἐπίστασο, non est in Platone, & mihi etiā videtur παρείλκειν.

pag.85.v.1. χόες ab nominativo masculini generis χοῦς vel χοὺς venit. Hoc autem dici ἀπὸ τοῦ χέειν, dubium non est. Iul. Pollux refert inter vinaria pocula lib. 10. cap. 20. Quid sit exponunt eruditissimè Budæus lib. 5. de asse, & Georg. Valla lib. 2. de pond. & mens. Epiphanius in lib. de pond. & mens. dicit esse mensuram ξέστην. Stanislaus Grsepsius etiam post alios diligenter & eruditè collegit, quod de eo disci possit, in libello de multiplici siclo & talento Hebraico. Latinè ferè reddunt cōgium. Itaque nos quoque olim congios verteramus. Sed videns diversitatem interpretum variorum, cum doctissimo Ficino & Græcum retinui, & fluctus adjicere malui. Est qui in Platone reddat arenas maris, æquè propriè ac nos. Clement. Alexan. interpres Gentianus homo benè doctus cum Ficino retinuit. Zenob. autem Acciaolus Theodoreti interpres, cùm hæc citantur, convertit, quod aquæ poculis constet mare. Hæc indicare volui, ne quis improbior nobis hinc fortè dicam scribat, quod fluctus reddiderimus.

v.9. manuscriptum habet πίστιν Clemens & Theodoret. πίστιν, Platonis φίρτιν ut cōvēnientiùs hic ponere malui.

v.11. ἢ τὰ ἐπιτάττειν legitur in Platone mendosè, ut opinor, cum nostro autem exemplari consentit Theodo. loco modo indicato, & mox v.13. πάλιν. & v.17. ἄνω βλέπων.

v.22. τὰ δὲ ἐμφερόμενα est in vulgatis exempl. Plat. & statim ἀεὶ πόδας non παρὰ leg. ex eodem. ut pag. seq. v.6.

v.27. πλουσίου ἢ γείτονος. & v.29. ὅτι πρόπολος & ἄλλ' ὀλίγα ex Platone leg.

v.ult. ἀμφόρους legitur apud Plat.

Pag.86.v.3. ἰδίᾳ τι συμβαινόμενον, & statim v.17. pro ἐμμελεστάτην, quod & hic & apud Platonem est, putarem μεμελετηκέναι potiùs leg. augmento scilicet με mutato imperitè in ἐμ. nisi quis malit ἐμμεμελετηκέναι potiùs.

v.25. οἷον σοβάτλα Plato sine articulo, & mox v.29. γέλως non est apud Platonem, etsi judicē necessarium.

pag.87.v.3. Etsi hic locus ad unguem respōdeat verbis Platonis, tamen olim putavi potiùs legendum ὡς σωὸν οὐ ἔρει τύπτειν τὸ τῆχον ἀσεβές, sicque nonnulli, ut & nos, illum convertunt, & nondum inde abhorreo.

pag.87.v.13. Hic perperam legebatur ἀπορρῆναι, nostram lectionem, quæ germana est, ex Platone restitui.

v.27. Ἀμφιλεώνιον nomen ex brevi intervallo bis positum, oscitantem scribam iterum in errorem impulit. Itaque illis propriis inclusa quū illius incuria omissa essent, ex Platone rursum nostræ editioni restitui. Item v.31. πάλιν ἢ ἀστρονόμος in nostro exemplari prætermissa ex Plat. similiter apposui.

v.ult. ἀπ' αὐτῶ γελᾶ. Ita omnia exemplaria, quæ quidem mihi videre contigit, constanter habent

habent, & interpretes Platonis omnes, quos & ipse sum secutus, vertunt, rident. Interea non est prætereundum gravissimum longéq; Christianissimi scriptoris Theod. λόγ. ια. ωδ. ἀλλ. qui est de martyribus, pag. 113. cùm hunc locum citat, legere, ἀπ' αὐδῆ γε λαοῦ, ab ipso Lao, ut & reddidit doctiss. Acciaiolus (fortè Αἰδῆ leg.) ἀλλ' ὃν τρόπον, ὡς καὶ ὁ ποιητὴς διδάσκει, quas candidè indico, ἀπέχω. Doctis censuram defero.

pag. 88. v. 2. ἀνόητον insensati reddidi. quod vocabulum etsi à Gallis videri possit tractum, tamen ab illis ante me obseruatum est, hosce ab Latinis habere. Utitur enim sensatu vocabulo aliquoties non postremus Latinitatis scriptor Iulius Firmicus Maternus.

v. 24. ἐκάστου αὐτῶν legebatur, nostram lectionem ex Platone posui.

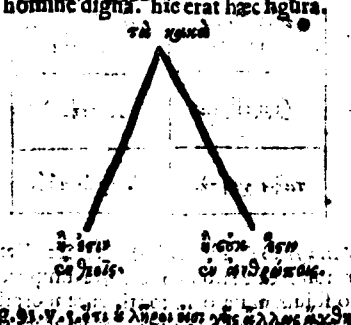
v. 28. rectius hic nostrum exemplar, quàm vulgaria edita Platonis, quæ hîc ὡς βιωτὰ pro ὃ habent.

pag. 89. v. 4. pro ἐναντίως, quod in nostro malum non est, Plato habet ἐναντίως. v. 6. τὸ ζῆν nō est in vulgatis exemplaribus Plat.

v. 18. καὶ ἔξιν, lege ex Platone. & v. 20. quid si ἐπὶ δεξιὰ unico vocabulo tā in Platone, quàm hic ἐπιδέξια, hoc est, ἐπιδεξίως legamus?

v. 29. Et hæc cum sequentibus citata ab Theodoreto ωδ. ἀλλὰ. Serm. ulti. pag. 168.

pag. 90. v. 28. ὧδε ὑδαμῆ ὑδαμῶς ἄδικος &c. præclara illa est sententia Platonis & planè divino homine digna. hic erat hæc figura.

pag. 91. v. 5. τὸ λέγειν ὅτι γῆς ἄλλως ἄχθη, hæc constanter habent omnia, quæ quidem vidi exemplaria Platonis, & sic interpretes, quos & ipse secutus sum, legerunt, sic & Eras. in adagio ἄχθος ἀρούρης. interea etiam, atq; eiâ videndū, an non juxtà Petrei Tiaræ doctissimi hominis conjecturam potiùs legi utrobique debeat, ὅτι ἄχθος ἐστὶ γῆς ἄλλως ἄχθη. Frequenter etiam apud illum poetam cujus dicta oraculi vice habuit Socrates, & seculum prius, obvium est illud, ἄχθος ἀρούρης.

pag. 92. v. 4. Plato communiter hic habet συνόντες, quod tamen leviculum est. Deinde quod sequitur v. 7. ὑπερογκοφρονοῦντες, non est Platonis sed Iamblichi.

v. 24. ἐν &c. Hæc omnia ad verbum, penè ad finem usque capitis, mutuatus est Iamblichus ex principio statim septimi dialogi de Rep. quæ ille dexterrimè, ut omnia, ad suum institutum accommodavit. Nos inde pleraque in nostro exemplari vitiosè descripta sanavimus.

pag. 93. v. 13. pro simplici compositum παρασκευάσαιμεν in Platone legitur.

pag. 94. v. 2. post τάχιστ hîc erat lacuna, quam nullo negotio complere & tollere proclive erat ex Platone, addendo ἔστι, ἐμοὶ δοκεῖν, &c. Et v. 5. in nostro manuscript. erat τὰ ὄντα, quod in τὰ παρόντα ex Platone mutavi. Sic τοιοῦτον in nostro codice aberat. Item ἄπερ ἐφεξῆς evestigiò sequitur in Platone, atque ita legendum judico. v. ult. in manusc. ὁ δίκαιος βλάπτει stat. quod ex eodem loco ita mutavi.

pag. 95. v. 4. αὐτὸ λεκτέον tam in nostro, quàm Platone potiùs legendum suspicor.

Sic v. 25. καὶ μὴν τόδε copula καὶ non est in Platon. codicibus, eámque otiosam habeo, contra ἔφην δή, quod est v. 14. ex Platone adjecti, & v. 19. ὀρθῶς λέγεις liber manus.

pag. 96. v. 7. ἆρ' οὖν ὁ τοιοῦτος, ἃ τοὺς &c. noster manus, habet, si cui hoc magis placeat

v. 31. Homericus locus, quem Plato, quemq; hic noster allegant, est ὄφρα. λ.

pag. 97. v. 5. ἢ γάρ δὴ habebat noster manu.

v. 19. Platonis exemplar, omnia habent πάνυ φιλόσοφοι. & quod v. 21. in nostro erat πάνυ. ex Platon. mutavi in ἄνω, modi enim respondere debebant.

pag. 98. v. 3. Hîc verba Platonis paululum immutata sunt ab nostro Iamblicho, & pro πλεονεξίαν, quod v. 5. est, Plato habet πλεονεξίαν, si quidem hoc annotari meretur.

v. 18. ἀναλαμβάνων δὲ καὶ τὴν φιλοσοφίαν legen. omnino suspicor.

v. 25. Ἐπὶ τοίνυν non male quidem legitur in nostro manuscri. interim quia Plato subdit statim post illa verba ἐπὶ τὰ ἐναντία, quæ sunt v. 26. ἢ τοίνυν, videndum an non ita quoque scripserit noster Iamblichus.

v. 26. pro τοῦτο Plato habet πολλ. ζ. p. 436.

v.42. unde & hæc desumpta sunt, *παῤῥησίαν*, & *οὐκ οἶδ' ὅτι ἄμαχον*.

pag.99.v.1. *σφᾶς σὺν ἡμῖν* in Plato est, quod in versione secutus sum.

v.4. *ἰσχὺν δύναμιν*, & v.seq. *ἢ κολακείαν*, similiter v.8. *τὸ φαῦλον* idem.

v.14. *Ἔστι τοίνυν* Plato. & v.seq. itidem una dictione *ἀποδειχθῆναι*, ut rectè legitur infrà v.31.

v.17. in subjunctivo *μιλησιφῶντος* tam hîc quàm in Platone malim.

pag.100.v.3. *διαφέρει ταῦτα* nostrũ exemplar, at Plato *πάντα*, fortè utrumque *ταῦτα πάντα* leg. & v.11. *τὰς δ' ἡδονὰς ἡσυχίαν* rectius in Platone legitur.

v.19. post *ἐξεῖ* in manuscripto nostro erat lacuna, quam proclive erat tollere ex Platone, cùm inde hæc petita essent.

pag.101.v.2. *ἐὰν δὲ* legebatur in nostro libro manu descripto, quòd ita necessariò mutandũ putavi, ut edidimus, quo sententia foret perspicua.

v.7. *ἐρῶσι λέγοντες*. Hæc cum sequentibus haud tamen ad verbum desumpta sunt ex Gorgia Plat. p.320.v.21.

v.16. *ἴσως τι θαυμάζω* est in Platone, penè Apostolicam vocem videor mihi audire, excepto quod nec peccatum nec, peccata tollentem miser intellexit.

v.23. Quod hîc est *Σικελικὸς*, id in Platone est *Σικελὸς*, perperam, ut opinor. & v.26. *τι περὶ κακοῦ* ex Platone inserui, alioquin in nostro non erant.

v.28. pro *ἢ δ' ὅς ἀνήρ τις*. Plato habet *ἢ δ' ἀνήρ τις*, quod præferendum est.

pag.102.v.2. *ἀπαλλαγὴν* est in Plat. cujus hic verba referuntur. In nostro verò manuscripto erat *ἀπάλειαν*, eóque puto Platonem & Iamblichum usos.

v.7. *ἀδικωτάτους ἂν εἶεν*, cum Plat. malim.

v.20. pro *λαβὼν δ' ἀπάλειαν*, in Plat. legitur *ἀναδὺς δ'*. & v.seq. sine præpos. *ἐπὶ*. & in sequentibus nonnihil à Platone variat noster Iamblichus.

pag.103.v.16. *ἄρα τούτων ἐνίων ἐστὶν* est in Plat.

v.22. *ἀπὸν αὐτὸν* legitur in Platone, sed in nostro manuscripto est *ἄβιον*, quod secutus sum in vertendo. Sin autem Platonis lectio retinenda est, vertendum erit, multa quoque effluere necesse est. Et libens fatebor me erasse.

v.25. *κακοδεκτῶν βίον*, consulendum adagium apud Erasmum Charadrium imitans. Quid intelligatur, puto me satis in versione expressisse. Eustathius *χαριέστερον* alicubi *τόπον φαιαξικὸν* esse dicit, *καὶ δὲ χαριέστερος* atque inde venire *χαριεστερία*, v.seq. perperam in nostro codice scriptum erat adverbialiter *πεπληρωμένως*, cùm sit particip. præteritum.

pag.104.v.5. contra pro *εὐεργῶν*, vide an non potiùs legendum sit adverbialiter *εὐεργῶς*. & mox v.18. *ἀφωρᾶτ* censeo leg.

v.18. sic *πολλοῖσιν* i. Plato *ἀδικίαις, ψυχῆς νόσον* esse dixit, quem hic sequitur.

v.31. pro *ἀπλαβεῖ ἀπολαύσῃ* legendum scribendúmque judico.

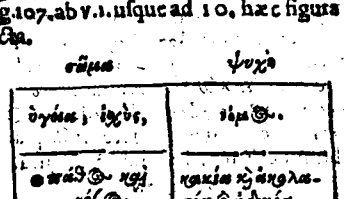
v.36. *ἀπὸ τῆς τάξεως*. Illa usque ad v. 20. p. 106. philosophus noster ex Platonis Gorgia p. 324. v. 40. & deinceps desumpsit, ac paululum immutata suo instituto accommodavit.

pag.105.v.13. pro *ἡ ἀφεροσύνη*, quod malè legeb. in nostro, ex Platone *σωφροσύνη* à me repositum est.

v.25. etsi *τὸ ἀπὸν* hîc rectè inflexum locum habere posset, tamen in *ἀπαλλαγὴν* cum Platone malo legere *ἄπιν*.

pag.106.v.13. *ἀλλ' ἄλλα τοιοῦτον* est in Platone.

pag.107. ab v.1. usque ad 10. hæc figura erat appicta.

v 3. *καὶ τὸ ἀγαθὸν ἓν ἐστὶ τὸ αὐτὸ* &c. Hæc itidem noster ex Platonico Gorgia sumpsit, dialogo solum mutato in continentem orationẽ. Habentur autem p.325. v.25. & deinceps.

v.11. *ἀγαθοί γε ἐσόμεθα*, est in Plat. & v.14. *ἀλλὰ μὴν δή*. Item v.17. *ἐκ ἄτου διαλλάττει*, & mox v. 20. *ἀπολείπειν αὐτὸν. τάξει δὲ καὶ τεταγμένον κρῆ*, absque *π*. Sic v.27. *Γλαυκῶν*, legit Plato.

pag.108.v.7. Oratio in nostro Ecliptica & plena

plena non est. Et puto planè ab Iamblicho assc ripta fuisse, quæ imprudens & oscitans scriba deceptus verbo πρώτων bis posito, prætermisit. Itaque addo ex Platone post ἀγορήν τὰ πρώτιστα, καὶ μὴν καὶ ἥδιστα ἐστὶν ἀνθρώποις τὰ τοιαῦτα πρώτιστα, ἔφην &c. Quibus necessariò receptis Latina quoque supplenda erunt, hoc modo, & qui hominibus, quæ decent, facit, quæ justa sunt, faciet: & diis &c.

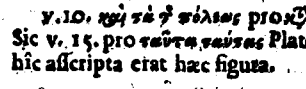
v. 20. τὸ Ν. articulo masculino ex Plat. scrib

v. 22. ἃ ἂν πρώτιστα exempl. Plat.

v. ult. ὡς ἴσχι τοῦδ' ἐγὼ ὑμῶν. Eras. hinc Adagium collegit, quantum quis pedibus valeat.

pag. 109. v. 1. μηδὲν δοῦλος est apud Platonem & v. 4. pro ἰδιώτου in Plat. meo est, ἰδιώτης, fortè ἰδιώτης leg. ut & Aldinum Plat. exemplar habet.

v. 10. καὶ τὰ ἥ πόλεως pro ἧς ex Plat. scrib. Sic v. 15. pro ταῦτα ταύτης Plato habet. Porrò hîc asscripta erat hæc figura.

pag. 110. v. 4. χαλᾶς αἰσθάνῃ. Tota hæc oratio ferè desumpta est ex dialogo Platonis, cui titulus est Menexenus vel Epitaphius. Verùm non nihil illam immutavit Iamblichus.

v. 6. ἀεὶ ἐν ἡμῖν τὰ ἴσα τὰ leg. in Platone p. 369. v. 24. & v. 8. τὰς ἡμετέρας πράξεις, & v. 16. λαμπρόν μοι φαίνεται, ibidem legitur.

v. 26. Illam sententiam M. Tull. Cicero lib. Offic. 1. sic reddidit, Scientia quæ est remota à justitia, calliditas potiùs, quam sapientia est appellanda.

p. 111. v. 14. ἀγαθὸν μὲν τὸ ἡμῖν γενέσθαι non ἡμᾶς ex Platone omninò leg. Præclarus & planè insignis locus, qui omnibus ad majorum virtutes superàdas meritò potiùs debebit addere calcar: quàm ut torpidi & ignavi illas solùm jactitêt. Verùm ut eleganter loco modò citato ex Platonis Lachete ait Cicero, sequi debemus Lacedæmoniorum morem, qui cupiditate vincendi inflammatus erat, maximè omnium in prælio princeps esse volebat, prout quisque animi magnitudine maximè excellebat. Nihil enim turpius est, ut modò dictum, viro se aliquid esse existimanti, quàm sesipsum non per se, suarúmque virtutum respectu; sed propter majorum gloriam honorandum præbere.

v. 24. πάλαι γὰρ δή. Et hæc ex eodem loco Platonis, sed paulò inferiùs, nempè v. 51. desumpta sunt.

pag. 112. v. 10. in Platone est, τὰ τῶν πατέρων, pro τῆς τῶν πατέρων.

v. 16. ἐξὸ μεγαλαυχεῖν ἀνίει &c. Illa sumsit Iamblichus ex lib. β. τῶν νόμων Platon. pag. 523. v. 40.

v. 19. In Platone legitur σμικρὸς ἦν ἀδύνατος ἦ, & v. 20. ἦν δὲ πλούτῳ μέγ. Porrò Cinyras Cyprius, & Midas Phryx erat, ambo reges prædivites. Utriusque meminit Erasm. in Adagiis Cinyræ opes, & Midæ divitiæ.

v. 25. φασὶν ἀνὴρ ὁ ποιητής legitur apud Platonem, Poëtæ porrò hujus nomen explevit dialogo primo de Legib. Tyrtæum Athenienscm civem. Illius quædam etiamnum hodie exstant εἰς εὐνομίαν ἀρετῆς in quo hæc sunt, quæ hîc citantur. Et ipsius carmen est, ἦ δῆλον ἐφορᾶτε ὁρῶντες ἐσθλὰ ἔργα, & hemistichia sunt ἐφορᾶν αἱματόεντα, & θοὺς Θρηίκιος βορέης.

pag. 113. v. 1. τὰ γὰρ ἐκεῖ πολλῶν. Hæc etiam citantur cum sequentibus ab Theodoreto παθ. ἑλληνικ. λόγ. 5. p. 91. Cæterùm Iamblichus structuram orationis Platonicæ ad suum institutum accommodando paululum immutavit.

v. 8. ἀεὶ δὲ τὸ τοιοῦτον, vare potiùs. Adhæc verò etiam tyrannicè omnia, quæ voles, facere, & facere omnia beatissimùs esse, ut qui omnia, &c.

v. 19. Plato habet ἐξόμνυμι & v. 22. ἀμφισβητεῖ τι ἢ idem. & v. penult. μετὰ μεμψιμοιρίας τινός.

pag. 114. v. 5. pro τοῦ χαίρειν τοῦ, alterutrum, prius scilicet suspicor esse debere τὸ.

v. 23. post πᾶς δὲ βροτὸς vebum aliquod meo judicio abest. Si divinationi locus foret, πανίσκος vel simile inserendum.

v. 21. pro ἀφροσύνης, vel ἀφρονεστάτους vel potius ἀφροσύνης leg. statuo.

v. 26. ἀλλὰ μὴν ἢ ἀγαθόν. De ea re præclarè disseritur apud Plat. πολιτ. 5. statim in principio.

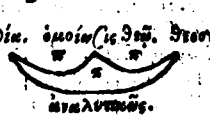
pag. 115. v. 3. φιλοθεάμονες. Et hoc vocabulum utitur Plato in dialogo 5. de Rep. sub finem. Pulcherrimum verò est quod hîc à Iamblicho dicitur.

v. 8. εἰ μὴ τις ἀρετὴν εἰδέναι planè legendum censeo, nam aliòqui falsa fiet sententia, & prorsus menti Iamblichi contraria.

v. 16. Videamus potiùs legi ἀγαπώντως adverbialiter.

pag 116. v. 1. Fortè in ἐφιστᾷ non ὑφιστατι-κῷ leg. ἐφόδῳ, licet in hoc converterim.

v. 9. pro ἐγκυκλᾶ omninò suspicor παγκυκλᾶ, ut & converti, leg. hic erat hoc notatum.

v. 20. Oratio parum vincta & copulata. Lego itaque συνεργάζεσθαι καὶ φύειν. Notanda autem hîc series, quam posuit Philosophus noster, α. φύσις. β. ἐπιθυμία. γ. φιλονεικία. δ. παιδεία. ε. χρῆσις. Quibus omnibus in philosophia discenda opus est.

pag. 117. v. 10. Locus vitiosus est. suspicor autem ita legendum esse, οὗ ἂν ᾖ, αὐτὴν δεῖ &c. ut v. 13.

pag. 118. v. 20. συνεργοῦσιν αὐτῇ legend. judico.

pag. 120. v. 10. τοῦτο γὰρ τὰς πράξεις, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τὸ &c. defectiva oratio est, & in fine συνίχον ἕκαστα ποιεῖ, legend. statuo.

v. 23. Et hîc post μάλιστα, ἴσως addendum puto.

p. 121. v. 1. ἡ συνεχὴ φορὰ hîc legebatur, malè ut opinor.

v. 3. φαύλοις δὲ potiùs in præsenti legendũ putarem.

v. 14. ἴσως δὲ ἂν fortè rectiùs legetur.

v. 27. διὸ τῷ ἀκολούθῳ φιλοσοφίᾳ lego vel ἀκόλουθα φιλοσοφίᾳ, & mox v. 29. locum mendosum asterisco notavi, & converti ut potui. Postquam aût Latina jam edita essent, cogitavi an non ἀγαθὸν ἀνὴρ φιλόσοφος, legendum sit, judicet eruditus lector.

v. ult. ὃν οὐ μὴν ὑπέχω οὐ μή, plenè fortasse legendum sit, sed tamen ne sic quidem locus satis fuerit persanatus. Sunt enim mihi omnia, quæ sequuntur, suspecta. quominus mirum videbitur, si nobis quoque in versione non planè constemus.

pag. 122. v. ult. fuit tempus quo putavi pro ὑγιείας, ἄνοιαν potiùs esse legendum. Sed nunc mutata sententia veterem lectionem, ut non omninò improbandam retineo.

pag. 123. v. 24. ἢ ὅσα ἂν γένωνται potiùs scribo puto.

pag. 124. v. 2. post ἀνδρὸς, ἀνθρώπου verbum omissum fuisse existimo.

v. 9. ἀσυλλογίστως in ὑστερικῷ legendum censeo. Sic & v. 10. συμβαίνῃ.

pag. 125. v. 1. τῷ τ, nomen aliquod substantivum hic omissum videtur. Itaque vel ζῴου vel πλάτους addendũ statuo, & mox αὐτὴ ἀγαθὴ καὶ μὴ. καὶ ἀγαθὴ μὲν οὐ τὴν ὑγιείας legendum itidem suspicor.

v. 5. pro ἀσφαλῶς ἀσφαλὲς lego. & pro ἀνεπιβολεύτῳ, quod erat in manuscripto, vel ἀνεπιβόλευτον vel ἀνεπιβόλευτον, quod in textu posui, leg. Hoc & doctissimus Tiara vidit.

v. 23. ὅσπερ legendum potiùs suspicor, ut sit relativum ἅπερ. Recenset septem utilitates Iamblichus, quæ ex εὐνομίᾳ contingunt. Sic contrà septem gravissima incommoda, quæ ex ἀνομίᾳ.

pag. 126. v. 3. ἐλάττων τῆς εὐνόμου lego, quod etsi minutulum sit, tamen notare volui.

v. 10. Hîc in manuscripto legebatur ἀνομαῖοι, quod ita mutandum esse, ut edidimus, vel pueris manifestum est.

v. 14. vocabulo truncato asteriscum apposui. Cum Tiara & hîc vel ἐπιτηδεύματα vel ἐπιτηδεύματα scrib. statuo.

v. 19. non ἄσχολος aut ἄσχολος: sed ἄσχολος omninò scribendũ judico. porrò illud ἀκαθαίρετος quod est v. 22. nescio an satis sit genuinum.

v. 25. ἀποθαυμαζόμενος, elegans vocabulum, cujus simplice utitur sanctior ac certior hoc nostro philosophus, Rom. 2. v. 5. quod Œcumenius interpretatur ἀποθαυμάζεται.

pag. 127. v. 1. ἀνοδίαν rectiùs scribi posse puto, & v. 7. alterutrum συμβαῖνα ejiciendum est.

v. 15. εὐδόκιμον mihi suspectum est, fortè pro eo, ut ego quidem puto, non malè legas εὐδοκιμοῦντα. τῷ πάντῃ τερπνῷ ἡμῶν sine π legendum.

v. 17. pro καὶ συμφέρον, Tiara præ memor. συμφέροντα legere malebat, ego τὸ συμφέρον præfero.

v. 31. pro ἢ μὴ, ἐὰν μὴ legendum esse, neminem puto fore, qui dubiturus sit.

pag. 129. v. 15. ἢ ὅσον τ' leg. & v. 19. sit animo vulgarem & communem ad ejus lectæ vitæ, ἄθυμον scilicet, vel relictum. & mox mutatum vel libertum veri potuisset, genus enim vitæ mixtum intelligitur.

v. ult. pro ὑγιοῦ ὑγιοῦν legendum esse ab ἐμφέρειαν them. nemo non videt. Mendum ex vitiosa natum enunciatione, qua ει & οι, & η eodem modo pronunciantur, idque valdè absurdè.

dè. Quanquam illud noſtrum etiam poſsit tolerari.

pag.130.v.1. ἢ ὡς ἀλλ' πλειόνων τύχων legendū cenſeo.

v.13. λελαθότας ſ omninò leg. puto.

v.17.pro προσωρισθέντας fortè ſcribendum προσωρισθέντας. Sed eſsta lectio neutiquam improbanda.

v.22.τῶν ἐκάστου omninò legen. ſuſpicor. ſic & Tiara, & quod ſequitur v.24.ἐμηχανήθη, quod reddidi, excogitata eſt, ſymbolica ſcilicet, philoſophia, planè de ſymbolis accipiēdum eſt. Sic ſi minus placet ἀπαμεῖξιν abſterſionem reddere, ut planè non videtur hic congruere, ſubſtituatur, expreſsionem, quaſi effigiei cujuſpiam. nam ἀπομάσσω idem eſſe aliquando, quod ἐκμάσσω, unde ἐκμαγεῖον venit, Suidas in ἀπομάττεσθαι locuples teſtis eſt, & poſt illum etiam ex variis authoribus diligentiſsimè obſervavit in ſuis Commentar. Græ. Linguæ doctiſsimus Budæus.

v.32.pro ἀνόητα, εὐνόητα omninò legendum eſſe, ipſe ſenſus convincit.

pag.131. v.9. πρὸς ἄλλους cum Tiara, vel πρὸς ἀλλήλους leg.

v.13. Vide in vita Pythagoræ pag.104.v.7. & ad illa noſtras notas.

v.20.pro ἀκρατισθὲν, ἀκροαματισθὲν planè legendum eſſe ſtatuo. De hiſce ἐξωτερικοῖς καὶ ἀκροαματικοῖς vide quæ habet Cicero in principio lib.5. de finibus bono. & malo. itemque quæ doctiſsimè annotavit in ſuis Græ. linguæ commentariis Budæus.

v.25.lego παρεισάκτους, pro ἀνεισάκτους, quos alienos & ſubreptitios verto. Suidas namque παρεισάκτους ἀλλοτρίους interpretatur. unde hoſce παρεισάκτους potiùs, quàm ἀνεισάκτους dicendos collegi, poſtea tamen etiam pag.138.v.16. ἀνεισάκτοις utitur, & παρεισαγωγέας non παρεισακτέους cum augmento ſcribendum eſſe etiam Grammatica nos docet.

v.27. σύμβολα Clemens Alexandr. ſ. τρωμ. author eſt Alexandrum quendam in hæc Pythagoræ ſymbola commentaria ſcripſiſſe. Sic & Androcydum teſtatur Iamblichus lib.1. pa. 134.v.1. Quæ non dubito quin etiā viderit Iamblichus, ut ex illorum hæc ſua potuerit conēminiſſe. Quemadmodum & Pythagoræ vitam ex Hermippo Ἑρμιππείου historico, cujus Ioſephus contrà Appionem lib.1. meminit. Pulchro autem ordine hæc conſtruxit, quæ veniunt ad numerum omninò XXXIX. penè totidem ex Diogene & Suida aliiſque authoribus collegit & interpretatus eſt Eraſ. in χιλ. Sed permultum differunt ab hiſce Eraſmica. Nam primorū quatuor cum ſymbolo, quod in ordine quidē eſt 25. in explicatione verò 4. nemo Veterum meminit. Et rurſus Era. quædam cōmemorat, quæ non ſunt apud noſtrum, verum nos & hujus & illius jucundè fruemur.

pag.132. v.9. Nec hoc ſymbolum cum eo quod ſequitur eſt apud alios. Item ſymb. IX. & XI. cum XII. & c. Nam quæ de inceps annotanda videbuntur, poſteà indicabimus.

v.29. illud ἀνδὸν valdè me torſit. ſed hic & poſteà. Eraſ. habet κλιδὸν Suidam ſecutus. Sed ex Diog. Laertio κλιδὸν legendum eſſe pronuntio. Eſt autem κλίδων ἐστρογγυλωμένον κλαῖον, ut ex Athenæo docet Euſtath. ſcribēs in ὀδυσ. ζ. ad verſum εἰν ἀνδῶνι ἰυγὸν ἱλαρόν. Itaque ſcribendum κλιδὸν ἐόντα μὴ λάμπειν & vertendū ſimpliciter oleo ſedem, &c.

pag.133.v.3.pro παράτριχα, poſteà in ἀναπλόξ. eſt παράτριφα, quod magis probo.

v.4. vel χίζας legendum. vel χίζ᾽ Eraſmus habet χίζειν.

v.10. Totum hoc ſymbolum ita leg. ſtatuo, παρὰ λύχνον μὴ ἐναστρίζειν, poſtea perperam itidem legitur εἶδε λύχνον.

v.12. δαυμαστὸν poſtea legitur, atque ita hîc ſcribendum.

v.23. pro συνόρνυσι exiſtimo συνόρνυσι vel συνορνίσσει leg.

v.26.ἀπὸ σκαρφάσεων vel ἀπὸ σκαρμάσεων legendum exiſtimo.

v.28. pro ἐρεθίσεις poſteà legitur ἐρεθίσεις. Suidas & Laertius legunt ἐρεθίσεις. putarem tamen ἐρέθισιν ſcribendum. Verùm de hiſce poſteà plura.

pag.134. v.2.3. Illud ἀμείνω mendoſum eſt, & nihil ſignificans. putavi olim inter ſcribendum ἀμείβει: at nunc mutata ſententia ἀμείνω legendum eſſe judico. Cogita autem Chriſtiane, quiſquis es, & bene rumina hæc quatuor Pythagoræ ethnici hominis aurea planè ſymbola ſacris operaturus.

pag.134. v.12. πάσεγον. Idem dixit præclarè profectò Agatho, ut refert Athenæus ſtatim in principio lib.5. etiam atque etiam cavendum eſſe, ne τὸ μὲν πάσεγον ἔργον ἡγησώμεθα. τὸ δ᾽ ἧσσον, ἀπράσεγον οἰησώμεθα. primum ſ. nobis eſſe debet Dei cultus, τὸ δὲ λοιπὸν τὰ βιωτικὰ

non contrà.

pag. 136. v. 17. ποτε particula vel redundat, vel aliquid desideratur, & leg. μήτε ὑπὸ τ' ἄθεων πρ.

pag. 137. v. 1. τιμωμένοις ἢ, verbum aliquod conjunctio illa desiderari indicat, fortè ἢ ἀποτυμανθῆναι τὸν θεῖον non malè legetur.

v. 10. ὡς ἐικὸς suspicor legend.

v. 22. πρόσκειται δὲ, μὴ ἄθεοι leg. omninó.

v. 27. ἢ δὲ ἄψυχα omnibus modis scribendum judico, ut conveniat cum ἀληθῆ.

v. 30. ἢν ἄθεοι τ' θεῶν, & mox v. penult. ἐπισήμειον otiosam esse puto.

pag. 138. v. 28. τὴ μετέχειν scrib.

v. 25. λεωφόρους δὲς hoc symbolum Clemens, Diog. Laert. & Suidas aliter efferunt. Eras. verò etiam agnoscit. Cæterùm observandum conferri ab Clem. Alexand. στρωμ. 1. & ab Eras. in χιλ. τῇ ἐπὶ τῇ παλιμμιξίᾳ, ὁδῷ nostri Salvatoris. Et luculenta planè & tantùm non Christiana est Iamblichi nostri interpretatio, etsi Christum ignorantis.

pag. 139. v. 8. ἐπιτρέχειν omninò scribendum, & quod suprà v. 6. ἐὰν erat, in ἐὰν mutavimus.

v. 12. μηλόπυρον μὴ ἰσθίειν legunt Diog. Laert. & Suid. & vertunt ferè sepiam. Eras. μηλοπύρου μὴ γεύεσθαι, protulit.

v. 13. Illa verba τὸ μὲν ὂν ἄλλα ἄθεοι αὖθ' ὁ τὸ ἄθεοι συμβόλων ἐρῶμεν ὅσα εἰς ἀποτροπὴν ἁρμόζει, non videntur suo loco posita, putarem autem ponenda in fine symboli, post παρέκλησιν.

pag. 140. v. 21. πλέον accusandi casu leg. puto, ut referatur ad λόγον. & mox v. 25. ῥιφ ἀπὸ δὲ ἀπὸ leg. quod posterius etiam viderat Tiara.

v. 26. Illud dictum Heraclitì non invenio in ipsius, quæ exstant, epistolis.

pag. 141. v. 8. τὸν ἐξῆς, puto mendosum esse utcumque retinuerim in versione. & videndum an non sit legend. cum Laertio & Suida, ἐξεπιμαίνεσθαι δοκιμάζειν.

v. 11. ἢ μὴ θυμῷ lego cum Tiara ἀγνοίᾳ inserto. prudentia enim symbolum utendum esse præcipit, non ira.

v. 16. οὐ δὲν εἰς τὰ πρόσθεν γιγνόμενον, mihi planè suspectum est, nec alium sensum eruere potui, quàm reddidi, qui tantisper tolerandus erit, donec melior proferatur.

v. 19. Etsi illa oratio quoque sit involutior, ut ægrè sensum commodum ex verbis invenire potuerim: tamen hoc manifestè apparet, posterius τὸν ψυχὴν παρέλκειν. quod ipsum & Petreius Tiara observaverat.

v. 26. Diog. Laertius hoc symbolum longè aliter extulit, φορτίον συναράσσειν ἢ μὴ συνυποφέρειν, & hunc secutus est Erasmus. Suidas utrique verbo negativam apponit. qui rectiùs efferant, aliis excutiendum relinquo.

pag. 142. v. 1. τοιόνδε ἔχον lego.

v. 16. Illud symbolum non reperio apud quēquam veterum. Erasmus inter adagia habet, δίκτυον εἰς ὑποδήματα, ἀριστερὸν εἰς πόδα τιθέναι. quod fatetur, ut erat valdè ingenuus, se habere ex Suida, qui rursum illud Aristophani transcribit. Verùm ego non dubito, quin Aristophanes hoc à Pythagora vel acceperit, vel ex illius mysteriis saltem promanarit.

v. 27. Nec hoc symbolum adhuc apud quemquam alium repperi. ἄθεοι Πυθαγορείων, maluissem redditum fuisse de Pythagoricis dogmatibus, uti mox.

pag. 143. v. 8. Ζυγὸν verti jugum, maluissem cum omnibus superioribus ut & in Pythagora converti stateram, quanquam Latini etiam jugum nonnunquam pro libra seu statera usurpent, tamen propter ambiguitatem vocabuli, stateram præferrem. Hujus symboli interpretatio etiam est apud Clementem, & Diogenem Laert. Eras. hic pauciloquium amat.

v. 24. ἐς ταυτὸ ᾖ φέρει plenè legendum puto. Symbolum variè ab Diog. & Suida effertur, quod & indicavit Eras. sed eòdem recidunt omnia. Iamblich. in hoc maximè differt, quòd causam addat de futuris, & luculentissimam afferat interpretationem.

v. 30. ὅτι φιλοσοφῶν δεῖ, ἐπιβαλ. planè legendum suspicor.

pag. 144. v. 12. pro ἀμαθίας ἀληθείας legend. esse, certè certius est, non enim philosophia docet ἀμαθίαν, quam à natura habemus: sed τὸν ὄντων ἀληθείαν.

v. 26. Diog. Suidas & Eras. pro ὕειον legunt ὁμοιῶν secuti Hesiodum, quod tamen idem est. Verùm, συμβολικώτερα sunt, quæ in κυαμῶν ἔξου habet Iamblichus, & longè Erasmicæ interpretationi, licet pererudita, meo judicio, præferenda.

pag. 145. Hoc symbolum quemadmodum legendum putem, suprà in catalogo symbolorum satis superque à me indicatum esse puto, solùm pro ἀπέμεσαι Laert. & Suidas atque ex illis

illis Eraſ. habent ὁμόγνιοι, quod autem retinuerim δαδὶς & verterim faculam ſtudio à me factum, quòd non temerè putem in authoribus pro noſtro arbitratu omnia & mutanda, & noſtra inſulcienda.

v. 26. ἴδιόν τε καὶ τὸ ♃ copulatè. Cæterùm illud ξυνωδίας nondum didici, quid ſibi velit. Legitur quidem poſteà aliquoties ζωωδίας, quod & hic expreſſi: ſed necdum ita me ſatis quoq; exiſtimo promoviſſe. Neſcio enim quomodo cum oleo quadrent vel ξυνωδία, vel ζωωδία, niſi ad animalitatem, non cantum avium referas.

pag. 146. v. 2. ἀλεκτρυόνα. Nec hoc ſymbolum apud alios repperi. Eraſ. ſolum refert inter ſymbola, ἀλεκτρυόνα μὴ ἅπτεσθαι λευκοῦ, unde autem habeat non addit. Suſpicor idem eſſe cum hoc, quod tamen illo plenius rectiúſque efferatur.

v. 20. ὕστατος legebatur, quod neceſſariò & rectè me puto mutaſſe in ὕπτιος, niſi quis malit cum Tiara ὑστατος legere.

v. 28. Diog. Laertius & Suidas ἐπὶ χοίνικα μὴ καθίζειν dicunt. Eraſmus χοίνικι μὴ ἐπικαθίζειν. Omnium interpretationes cum hac noſtra diſcrepant.

pag. 147. v. 9. perperam hîc in manuſc. ſcriptū erat ὑπὸ δίκης & v. 14. ὑπὸ καὶ μετανοοῦντος legimus cum copula καὶ, quæ itidem aberat in manuſcripto.

v. 23. pro ἀφῶνα, ἀφῶνας, vel ut mox v. 28. ἀφῶνας cum Petr. Tiara leg. exiſtimo.

v. 26. pro τὰ κρεάγρα olim putavi οἱ κρεαγροὶ ſcribendum. Sic ὁ κρεάγρης germanum eſſe puto, de quibus Ariſtoteles de hiſt. Animali, lib. 4. cap. 2.

pag. 148. v. 1. δακτύλων ἁπλῶν, ſimplices digitos converti, quòd aliud non occurreret vocabulum: Alioqui non ignoro Galeno & medicis τείνειν ἁπλᾶς dici rectas ſeu leves, qui aliàs εὐθεῖαι iiſdem vocantur, quæ contrariæ ſunt criſpis: ſed an ſimplices cōtrarium ſit incurvis dubito, fortè rectos & leves melius conveniſſet, quàm ſimplices.

v. 15. Δὸς ♃ τὸν potiùs legendum cenſeo. & v. 30. καὶ τὰ αὐτὰ legebatur, quod in καὶ τὸ τὰ αὐτὰ, ut editum eſt, viſum fuit mutandum.

v. ult. φιλοσόφου leg. judico.

pag. 149. v. 1. δόκησιν ♃. Ecliptica eſt oratio puto vel addendum ἔστω ποιῶν, vel ſubintelligendum.

v. 12. ἢ ♃ τὰ ἀσωμάτων ſcribendum autumo ut & converto. Interea non diffiteor mihi hîc in vertendo non parum negotii exhibitum, propter hyperbata & orationem valdè implexam. unde ignoſcent lectores, quod diſplicebit.

v. 27. προσομοιοῦσθαι ♃ αὐτὸν τῷ &c. legend. ſuſpicor.

pag. 150. v. 2. D. Laert. & Suidas illud ſic efferunt ὁμοφώνιος χαλκοῦν μὴ ἦχον. Clemens Alex. στρωμ. 1. χαλκοῦν οὐ σίκιρα μὴ ἦχον. propiùs accedens ad hunc noſtrum. Verùm interpretatio Iamblichi magis ſymbolica & magis Pythagorica eſt.

v. 29. Eraſmus addit τινὸς δακτύλιον nec undè habeat, dicit, quod noſtrum hîc non agnoſcere videmus. Interea verò utinam interpretamentum hoc divini Philoſophi hodie gurgites & voragines patrimoniorum ſuorum, & helluones abdomini nati, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, ut ſanctus ille μυλοτόμος inquit, poſtquam ſacratiora audire recuſant, ſemper ob oculos haberent.

v. 12. pro ἕλομεν ἄλλομεν legebatur. Tiara putat εἴλομεν leg.

pag. 151. v. 11. & 12. ἀμφοτέρωθεν & ἀχολέμασιν carnis dū audio, penè cœleſtes aliquot voces mihi audire videor.

v. 19. Hoc ſymbolum Diog. & Suidas efferūt & ex illis Eraſ. τὸν δακτύλιον φοβεῖσθαι μὴ ἕλκειν φίλους. Sed eodem redit res.

v. 32. αἱ ♃ τὸν δακτυλίους leg. ſuſpicor.

pag. 152. v. 12. Hoc ſymbolum apud nullos alios reperiri, & παρὰ λόγον mihi videri leg. eſſe, ſuprà ad pag. 133. v. 10. indicavi.

pag. 153. v. 4. Hoc ſymbolum ſuprà in ſymbolorum catalogo eſt ordine XXV. At ab Iāblicho ſymbolo I. V. eſt explicatum. Nolui tamē hîc quoq; prętermittere, quod in noſtro exēpla. & legeretur, & exegeſin haberet, licet ſuccinctā, tamen aliam, quàm quæ ſuperius tradita eſt.

v. 13. πρὸ ♃ ἀχίτωνα perperam in manuſcrip. legebatur. itaq; mutavi in τὸ ♃, ſic enim de more novum ſymbolum auſpicaturum loqui ſolitum videmus. Nec hoc eſt apud quenquam alium. Interpretamentum planè dignum philoſopho ſummo.

v. 27. ἴδιόν τε καὶ τὰ ἄλλα legendum cenſeo, ut referatur ad maſculinum χίλους, quod præceſſit. Sic & Tiara, & v. 29. ζῶντα ταῦτ' ſupple ἄνθρωπον.

pag. 154. v. 9. Nec hujus ſymboli memine-

runt

runt ulli alii ex antiquis. Videtur tamen germanum Pythagoræ esse, ut & explicatio gravissimo philosopho est dignissima.

v.19. πρωτοκεφάλιον P. Tiara legendum putabat.

pag.155.v. 8. ἀ πολλῷ χρόνῳ lego pro ἀπολλῷ.

v.15. Symbolum illud extulerunt Laertius, Suidas & Erasmus τὰ τρόμαλα δὲ συνδεῖν μὴ ἔχειν. vel hoc modo, ἀναστὰς ἐξ εὐνῆς συνλαμβάνειν τὰ τρόμαλα, de quo & Clem. Alexan. loco jam aliquoties indicato.

pag. 156. v.17. Symbolum de cerebro non vescendo apud alios quoque non reperitur. pulcherrima verò illius hîc quoque ἀνάπτυξις cernitur.

pag.157. v.3. καὶ τὸ τὴν τιάραν Tiara. legeb. autem τὸ τ perperam pro τὴν vel Τ.

v.8. καὶ ἄνευ δὲ μὴ συνέχειν, μηδὲ ἀφανίζειν τὰ δι' ἀδῆ ἴχνη δυνάμενα leg. suspicor. interea manet mihi suspectum τὸ, ἀφανίζειν. quid si verò pro illo ζαφλυίζειν legas?

v. 12. Quomodò illud symbolum putarim legendum esse suprà ad p. 133. v.26. indicatum est. Cæterùm prætereundum non est, Erasmum ex D. Laert. & Suida legere & interpretari ἀποφατικῶς & negativè, ἀπὸ τυχόντων καὶ κυρίως μὴ ἅπτεσθαι μηδὲ ἐφίστασθαι, quod noster hic κατηφατικῶς & affirmativè, qui rectiùs judicent docti.

v. 14. pro negativo ἀκατάφρικτα, affirmâter lego τὸ κατάφρικτα, quod & Tiara vidit.

v.19. ἐπιβάλλη vel ἐπιβάλλῃς leg. suspicor.

v.30. De hoc Symbolo diximus suprà, an verò ἰουθῖνος vel ἰούθηλος piscis sit, qui Plinio lib. 32. cap. 19. vocatur rubellio, an verò ab illo diversus, quod statim idem eodem loco Erythinon subjiciat, cujus non semel etiam aliâs meminit, aliis excutiendum relinquo. Satis autem constat ex interpretatione Iamblichi ab rubore nomen habere.

pag. 158. v.10. Hoc symbolum Diog. Laert. & Suidas in Pythagoræ symbolis & ex illis Eras. sic efferunt, χύτρας ἐπὶ πῦρ συγχεῖν εἰς τὴν τέφραν. At Clem. Alex. στρωμ. 5. pag. Florentinæ edit. 232. ad hunc modum, τὰ χύτρας ἀρθείσας ἐπὶ πυρὸς, τὸν ἐν τῇ σποδῷ τύπον μὴ ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ συγχεῖν. qui propius ad verba Iamblichi accessit.

v.22. Et hoc symbolum cum eo, quod sequitur, apud hunc solum reperitur. Estque verè Pythagoricum, uti apparet. Interpretationes planè symbolicæ & allegoricæ, summôque philosopho dignæ sunt. Antè autem in testimoniis adduximus posterius hoc symbolum alibi & Eustathio summo Hômeri interprete quoque inesse.

pag. 159. v.13. στοτόμα, quod hic prius legebatur, in στοιμὰν necessariò cum Tiara mutandum putavimus.

v.18. Hoc symbolum habent & meminerunt plurimi authores. Noster quanto in explicatione brevior & succinctior est: tantò prolixior doctiórque est Erasmus ih colligendis iis, quæ de eo sunt apud varios authores scripta & annotata.

v.24. μολόχιον. Athenæus lib. 2. indifferenter dicit μολόχιον & μαλάχιον dici. Nec hoc symbolum invenitur apud quemquam alium.

v.26. συστρέφεται. Innuit μολόχιον esse instar heliotropii, quod & voluit Columella, in Carmine suo de cultu hortorum lib. 10. dum inquit, *& Malache prono sequitur quæ vertice solem.*

v. 30. Quid si pro λιστάσι, λιθάσι legas?

pag.160. v.17. Symbolum illud, ἐμψύχων ἀπέχου, etsi non meminerint alii scriptores; tamen merè esse Pythagoricum hinc constare potest, quod Porphyrius & ipse Pythagoricus libros quatuor περὶ ἐμψύχων ἀπαχῆς & scripserit & reliquerit. Alia habet Diog. Suid. & Eras. quæ non sunt apud hunc nostrum, ut contrà multa vidimus apud hunc, quorum ne γρὰ quidem est apud alios. Puto autem Iamblichum sua, ut verè Pythagorica, discrevisse ab nothis, & iis, quæ Pythagoræ tribuebantur. Interea Clem. Alex. lib. 5. στρωμ. scriptor omni exceptione major, symbolum Pythagoricum esse ait τὸ ἐπὶ γῆς μὴ πλεῖν. Et Suidas in Anaximandro meminit Symboli, ἀπὸ ὁλκαλίου ἄρτου μὴ διδόναι, quæ non inveniuntur in hoc Iamblichi catalogo. ut & quædam sunt apud Diog. Sed hæc nobis sufficere debebunt. Atque hæc, benevole lector, quæ in hosce duos libros inter convertendum observavimus, tecum candidè communicare voluimus. Nec plura potuimus per occupationes & curas mœrorésq;, in quibus quotidie ferè versamur, & turpes tantùm non mortes, quibus afficimur: tum quod unius duntaxat exemplaris, ut aliquoties testatus sum, ope ac subsidio usi simus: nec voluimus quoque, ne notationum nimia congeries lectori nauseam pararet. Quod si autem hæc ipsa cum versione nostra, quod veremur, displicebunt; saltem Græca, quæ ut primi

primi, ita bona fide damus, placeant. Nostra verò tantisper tolerentur, donec ea alii cum authore sexagenario de ponte dejiciant. Nam hanc sortem multos video subiisse, qui superioribus aliquot seculis varios in omni literatura Græcanica authores ad posteros transmiserunt. Cui me eximere nullo modo volo. Iam si hæc grata fore cognovero, equidem reliquos ejusdem authoris libros, quos apud me penè confectos habeo τῶν μαθηματικῶν ἱστορίαν, καὶ δημοσιευθῆναι ἐν ἐλευθερίᾳ Νικομήδειαν, si vita suppetet & otium in literis concesserit Deus ἀμείψασθαι, publici juris facere non detrectabo. Tuum verò erit, candidissime lector, ea in bonam accipere partem, & si cubi à nobis, ut pluribus aliis intentis & hominibus erratum est, illa comiter emendare. Ac nobis hic castigationum nostrarum finis esto.

Castigationum & notarum IOA. ARC. THEODOR.
in λόγους προτρεπτικοὺς
IAMBLICHI CHALCIDENSIS.

FINIS.

IOAN. ARCER. THEO.

Breves aliquot in superiores hasce epistolas

NOTATIUNCULÆ.

IAMBLICHUS suprà in vita Pythagoræ, Theanus & Myiæ, Pythagoricarum fœminarum honorificè meminit, ideò hasce illarum epistolas subjicere volui, ut in speculo quasi cerni possit, quantoperè illud, quo Pythagoras floruit, seculum sapientiam, atque illam Philosophiæ partem, quæ est de moribus, excoluerit, ut nobilissimæ fœminæ etiam palàm illam profiteri non dubitaverint. Cæterùm Theanus meminit magnus ille Clemens Alexandrinus lib. 1. στρωμάτ. hisce verbis, Θεανὼ, inquit, τήν Κροτωνιάτιν πρώτην γυναικῶν φιλοσοφῆσαι καὶ ποιήσασαι γενέσθαι. Sic & Plutarchus illam semel atque iterum allegat in libello, cui titulus est, γυναικὶ παραγγέλματα. Suidas tres hoc nomine fuisse scribit. primam Pythonactis filiam, Pythagoræ magni uxorem, quæ procreavit Telaugen, Mnesarchum, Myiam & Arignoten, eamque dictam fuisse Creticam Philosophan. Hanc & Iamblichus agnoscit lib. 1. p. 125. v. 12. Alteram Locram lyricam poetriam. Tertiam Metapontinam uxorem Caryfti vel Crotonis, vel Brotini Pythagorei. Quæ ipsa scripserit de Pythagora, de virtute Hippodami Thurii, admonitiones muliebres, & Pythagorica Apophthegmata. Iamblichus lib. 1. de vita Pythagoræ cap. 27. pag. 125. difertè Theanus cujusdam meminit, quæ fuerit sapiens & virtute præstabilis fœmina, uxor Brontini Metapontini. Atque hujus hasce suspicor esse Epistolas (si quidem sint γνήσιαι, & non ab aliquo Christiano illarum studiosiore effictæ) utpote quæ παραγγέλματα γυναικεῖα, de quibus dixit Suidas, contineant. Porrò has Theanus, Myiæ, & Melissæ Epistolas primus olim Venetiis edidit Aldus Manutius, & posteà H. Steph. cum Diogene Laertio, filii delissimi typographi, & iidem viri longè doctissimi. Eas, quales quales sunt, nunc etiam conversas, quod non sciam ab quoquam hactenus fuisse tentatas, dare volui. quod te, humanissime lector, in bonam partem accipere par est.

Omnes verò hæ Epistolæ prorsus γνήσιαι sunt. Prima autem Theanus succinctè & perviter utilissimum tractat argumentum, de liberorum, maximè primæ ætatis educatione. Do-

Pag.80.v.3. In Platone legitur pag.33. v.7. ὅσον ἂν τις.&c. v.6. κριθῶν. Deinde v.8. περὶ οὐ λαμβάνεται αὐτὸ, ὅτι ἡ ψυχὴ apud eundem legitur, & hic, ut in versione quoque expressi, legendū est.

v.32. σαπερομένη ἐμφύτως absque negativa ex Platone legendum judico.

pag.81.v.8. perperam hîc in masculino ἐκεῖνος legebatur, quod in fœmin. ex Platone mutavi. Sic v.13. μεταχειριζομένῳ est in Platone, & v. sequen. παραπαυόμενον.

v.19. ζῷα τε οἵτινα δεῖ ὕστερα Plato.

v. ultimo ἀλλὰ μὴν τόδε ex eodem dialogo desumpsit Iamblichus. Sunt autem versus finem dialogi pag.43.v.11. atque inde uncis inclusa ut necessaria nostro textui inserui.

pag.82.v.23. ὧδε ἔχει. Hucusque verba Platonis retulit, quæ sequuntur sunt nostri philosophi.

v.29. ἐκεῖ τῆς ὑπὸ γῆς δικαιοσυνήσεων. Vide Platon. in Phædro, unde noster hæc desumpsisse videtur. Cæterùm ridētur ab sanctissimo Theodoreto παθ. ἑλλην. θεραπ. λόγ. ια. nuperæ editionis pag.158.

pag.83. v. 17. Illa quoque planè aurea cum sequentibus nonnullis ab Iamblicho petita sunt ex Oratione Socratis, quæ exstat in Apolog. apud Plat. pag.12. v. 13. & deinceps juxta Ioan. Valderi editionem, quæ prodiit anno 34. Basil.

v.25. ἀεὶ δ' ἄλλος τινὸς ἔτι σοφώτερος est in Platone, ibidem v. 22.

pag.84.v.14. Et hæc cum sequentibus usq; ad finem capitis pene ad verbum ex Theæteto Platonis mutuatus est Iamblichus, atque habentur pag.31.v.16. citantúrque simul ab Clemen. Alexand. στρωμ. 1. pag. Florentinę editionis 249. & ab Theodoreto παθ. ἑλλ. λόγ. ultimo pag. 168. & ab Porphyrio lib. 1. περὶ ἀπεχῶν ἐμψύχων.

v.27. ἀπείρους, non est in Platone, & mihi etiā videtur παρέλκειν.

pag.85. v.1. χόες ab nominativo masculini generis χοῦς vel χοὺς venit. Hoc autem dici λοῦς ἢ χίνη, dubium non est. Iul. Pollux refert inter vinaria pocula lib. 10. cap. 20. Quid sit exponunt eruditissimè Budæus lib. 5. de asse, & Georg. Valla lib. 2. de pond. & mens. Epiphanius in lib. de pond. & mens. dicit esse mensuram ξέστην. Stanislaus Grzepsius etiam post alios diligenter & eruditè collegit, quod de eo disci possit, in libello de multiplici sicli & talenti Hebraico. Latinè ferè reddunt cōgium. Itaque nos quoque olim congios verteramus. Sed videns diversitatem interpretum variorum, cum doctissimo Ficino & Græcum retinui, & fluctus adjicere malui. Est qui in Platone reddat arenas maris, æquè propriè ac nos. Clement. Alexan. interpres Gentianus homo benè doctus cum Ficino retinuit. Zenob. autem Acciaolus Theodoreti interpres, cùm hæc citantur, convertit, quod aquæ poculis constet mare. Hæc indicare volui, ne quis improbior nobis hinc fortè dicam scribat, quod fluctus reddiderimus.

v.9. manuscriptum habet πίπτειν Clemens & Theodoret. πίνειν, Platonis φέρειν ut cōvenientiùs hic ponere malui.

v.11. ἡ τὰ ἐπιτάττειν legitur in Platone mendosè, ut opinor, cum nostro autem exemplari consentit Theodo. loco modo indicato, & mox v.13. παίδων. & v.17. ἄνω βλέπων.

v.22. τὰ δὲ ἐμπροσθεν est in vulgatis exempl. Plat. & statim ἀεὶ πόδας non παρὰ leg. ex eodem. ut pag. seq. v.6.

v.27. πλησίον ἢ ὁ γείτων. & v.29. ὅτι πράττει & ἄλλ' ἀλήγει ex Platone leg.

v. ult. ἀξιόφορον legitur apud Plat.

Pag.86.v.3. ἰδιάζει συγχωρούμεν, & statim v. 17. pro ἐμμελετηκέναι, quod & hic & apud Platonem est, putarem μεμελετηκέναι potiùs leg. augmento scilicet με mutato imperitè in ἐμ. nisi quis malit ἐμμεμελετηκέναι potiùs.

v.25. οἷον σοβάτλω Plato sine articulo, & mox v.29. γάλα non est apud Platonem, etsi judicē necessarium.

pag.87.v.3. Etsi hic locus ad unguem respōdeat verbis Platonis, tamen olim putavi potiùs legendum ὡς σπουδὴ οὐ ἔχει τύπτειν τὸ τῆς ἀβελτερίας. sicque nonnulli, ut & nos, illum convertunt, & nondum inde abhorreo.

pag.87.v.13. Hic perperam legebatur λήθην, nostram lectionem, quæ germana est, ex Platone restitui.

v.27. Ἀμφίλεων nomen ex brevi intervallo bis positum, oscitantem scribam iterum in errorem impulit. Itaque illis propriis inclusa quū illius incuria omissa essent, ex Platone rursum nostræ editioni restitui. Item v.31. πόλις ἢ ἀγρούς in nostro exemplari prætermissa ex Plat. similiter apposui.

v.ult. ἀπ' αὐτῶ μαλῶ. Ita omnia exemplaria, quæ quidem mihi videre contigit, constanter habent

habent, & interpretes Platonis omnes, quos & ipse sum secutus, vertunt, rident. Interea non est prætereundum gravissimum longéq; Christianissimi scriptoris Theod. λέγ. ια. ωαῦ. ἀλλ. qui est de martyribus, pag. 113, cùm hunc locum citat, legere, ἀπ' αὐτῆ γε Λαοῦ, ab ipso Lao, ut & reddidit doctiss. Accibolus (fortè Aubr. leg.) ἀλλ' ὡς τάχιστα, ὡς πρὸς ἐν ἅπαντας διεξιόντι, quas candidè indico, ἐπέχω. Doctis censuram defero.

pag. 88. v. 2. ἀνοήτου insensati reddidi. quod vocabulum etsi à Gallis videri possit tractum, tamen ab aliis ante me observatum est, hosce ab Latinis habere. Utitur enim sensatu vocabulo aliquoties non postremus Latinitatis scriptor Iulius Firmicus Maternus.

v. 14. πάντων αὖτῶ legebatur, nostram lectionem ex Platone posui.

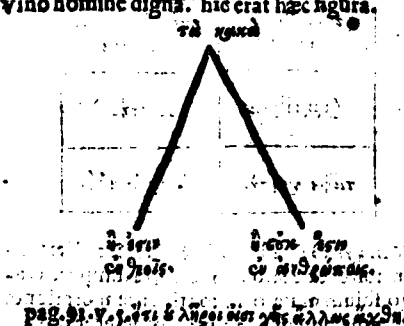
v. 18. rectius hic nostrum exemplar, quàm vulgaria edita Platonis, quæ hîc ὑπὸ βασιλ. pro ὑ habent.

pag. 89. v. 4. pro ἀναγκαίοις, quod in nostro majum non est, Plato habet ἀναγκαίως. v. 6. τ' ζωῆς nō est in vulgatis exemplaribus Plat.

v. 18. καὶ ἔξεως legè ex Platone. & v. 20. quid si ἐπιδέξια unico vocabulo tā in Platone, quàm hîc ἐπιδέξια, hoc est, ἐπιδεξίως legamus?

v. 29. Et hæc cum sequentibus citata ab Theodoreto ωαῦ. ἑλλήν. Serm. ulti. pag. 168.

pag. 90. v. 18. ἡδὺ ὑδατῶ ὑδατῶς ἄδικ@· &c. præclara illa est sententia Platonis & planè divino homine digna. hic erat hæc figura.

pag. 91. v. 5. ἐστὶ δ' λέγει ἐστὶ γῆς ἄλλως ἄχθη, hîc constanter habent omnia, quæ quidem vidi exemplaria Platonis, & sic interpretes, quos & ipse secutus sum, legerunt, sic & Eras. in adagio ἄχθ@· ἀρούρης. interea etiam, atq; ejùs videndū, an non juxtà Petrei Tiaræ doctissimi hominis conjecturam potiùs legi utrobique debeat, ὅτι ἄχθος μόνον ἐστὶ γῆς ἄλλως ἄχθη. Frequenter etiam apud illum poetam cujus dicta oraculi vice habuit Socrates, & seculum prius, obvium est illud, ἄχθ@· ἀρούρης.

pag. 92. v. 4. Plato communiter hîc habet συμβόλοις, quod tamen leviculum est. Deinde quod sequitur v. 7. ὑπερογκαφροσύνης, non est Platonis sed Iamblichi.

v. 24. μὴ &c. Hæc omnia ad verbum, penè ad finem usque capitis, mutuatus est Iamblichus ex principio statim septimi dialogi de Rep. quæ ille dexterrimè, ut omnia, ad suū institutū accōmodavit. Nos inde pleraque in nostro exemplari vitiosè descripta sanavimus.

pag. 93. v. 13. pro simplici compositum παρασυμβουλεύειν in Platone legitur.

pag. 94. v. 2. post τῶν hîc erat lacuna, quam nullo negotio complere & tollere proclive erat ex Platone, addendo ἕτερα τρίβους ἐόν, &c. Et v. 5. in nostro manuscript. erat τὰ ὄντα, quod in τὰ παρόντα ex Platone mutavi. Sic νομίζειν in nostro codice aberat. Item ἄπειρ ἀρχῆς evestigiò sequitur in Platone, atque ita legendum judico. v. ult. in manuscr. ὀρθότερόν βλέπειν erat, quod ex eodem loco ita mutavi.

pag. 95. v. 4. αὖτ' λόγῳ tam in nostro, quàm Platone potiùs legendum suspicor.

Sic v. 23. καὶ μὴ τότε copula ἢ non est in Platon. codicibus, eamque otiosam habeo. contra ἔφη ibi, quod est v. 15. ex Platone adject. & v. 19. ὀρθῶς ἂν liber manuf.

pag. 96. v. 7. ἀεὶ αὐτὸ τοῦτ@· ὅτ' &c. noster manuf. habet, si qui hoc magis placeat

v. 31. Homericus locus, quem Plato, quemq; hic noster allegant, est ὀδυσσ. λ.

pag. 97. v. 5. ἢ τοῦτ δὲ habebat noster manu.

v. 19. Platonis exemplar, omnia habent παρεσκευάσθαι, & quod v. 21. in nostro erat ἔχειν. ex Platon. mutavi in ἔχει, modi enim respondere debebant.

pag. 98. v. 3. Hîc verba Platonis paululum immutata sunt ab nostro Iamblicho, & pro πλευτοῦμεν, quod v. 5. est, Plato habet πλευτῶμεν, si quidem hoc annotari meretur.

v. 18. ἀνυπαμβάτως δὲ τῆ φιλοσοφίᾳ legēn. omnino suspicor.

v. 25. ἕ ἢ τοῦτον non male quidem legitur in nostro manuscri. interim quia Plato subdit statim post illa verba ἀλλ' ὁμοίως, quæ sunt v. 26. ἢ ταῦτον, videndum an non ita quoque scripserit noster Iamblichus.

V. 26. pro νοῆσαι Plato habet πολλοῦ. p. 430.

v.42. unde & hæc desumpta sunt, κομιδῇ, & οὐκ οἶδ' ὅτου ἄπαγε.

pag.99.v.1. σφᾶς σὺν ἐμοὶ in Plato.est, quod in versione secutus sum.

v.4. ἐκόντα δύναμιν, & v.seq. ἃ κέλευε, similiter v.8. τὸ φιλεῖν idem.

v.14. Ἔτι τοίνυν Plato. & v.seq. itidem una dictione πρεσαγωγῆς, ut rectè legitur infrà v.31.

v.17. in subjunctivo μισήσαιμι tam hîc quàm in Platone malim.

pag.100.v.3. ἀλλὰ ταῦτα nostrũ exemplar, at Plato πάντα, fortè utrumque ταῦτα πάντα leg. & v.11. τὰ δ' ἀνήκεστα ξυγγνωστὰ rectius in Platone legitur.

v.19. post ἐγὼ in manuscripto nostro erat lacuna, quam proclive erat tollere ex Platone, cùm inde hæc petita essent.

pag. 101.v.2. εἰ δὲ δὴ legebatur in nostro libro manu descripto, quod ita necessariò mutandũ putavi, ut edidimus, quo sententia foret perspicua.

v.7. ἐρῶ δὲ λέγοντος. Hæc cum sequentibus haud tamen ad verbum desumpta sunt ex Gorgia Plat.p.320.v.21.

v.16. ἵνα τἀγαθὸν ἄρῃς est in Platone, penè Apostolicam vocem videor mihi audire, excepto quod nec peccatum nec, peccata tollentem misèr intellexit.

v.23. Quod hîc est Σισύλιτος, id in Platone est Σισύλος, perperam, ut opinor. & v.26. τι περὶ πολιτικῶν ex Platone inserui, alioquin in nostro non erant.

v.28. pro ἢ δ' ἀνύτου. Plato habet ἢ δ' ἀνυτου, quod præferendum est.

pag.102.v.2. ἀπαλλάττου est in Plat. cujus hîc verba referuntur. In nostro verò manuscripto erat ἀπαλλάττων, cóque puto Platonem & Iamblichum usos.

v.7. ἀδικωτάτοις ἂν εἶεν. cum Plat.malim.

v.20. pro λόγου δ' ἀπαλλάττῃς, in Plat. legitur ἀπαλλάττῃ. & v.seq. sine præpos. ἐπὶ, & in sequentibus nonnihil à Platone variat noster Iamblichus.

pag.103.v.16. ἀρχὴ τοιούτου ἐπιτροπος ὁτῳοῦν est in Plat.

v.22. ἀπίθανον ἔσται legitur in Platone, sed in nostro manuscripto est ἄβιον, quod secutus sum in vertendo. Sin autem Platonis lectio retinenda est, vertendum erit, multa quoque effluere necesse est. Et libens fatebor me erasse.

v.25. χαρᾶς ἕνεκα βίου, consulendum adagium apud Erasmum Charadrium imitans. Quid intelligatur puto me satis in versione expressisse. Eustathius χαρᾶδρον alicubi τόπον φαραγγώδη esse dicit, ἀπὸ δὲ χαράδρας atque inde venire χαραδρεῖον, v.seq. perperam in nostro codice scriptum erat adverbialiter περιλειπομένως, cùm sit, participium præteritum.

pag.104.v.5. contra pro ἐναργῶν, vide an non potiùs legendum sit adverbialiter ἐναργῶς. & mox v.18. ἀφανῶς censeo leg.

v.18. sic πολλαχοῦ. Plato ἀδικίαν, ψυχῆς νόσον esse dixit, quem hic sequitur.

v.21. pro ἀπολαμβάνει ἀπολαύει legendum scribendúmque judico.

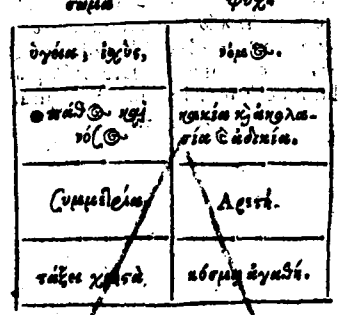
v.26. ἀσπερεῖ τάξεως, Illa usque ad v. 20. p. 106. philosophus noster ex Platonis Gorgia p. 324. v. 40. & deinceps desumpsit, ac paululum immutata suo instituto accommodavit.

pag.105.v.13. pro ἀφροσύνῃ, quod malè legeb. in nostro, ex Platone σωφροσύνῃ à me repositum est.

v.25. etsi τὸ ἀνήκεστον hîc rectè in flexum locum habere posset, tamen in ὑποφυλίῳ cum Platone malò legere ἄνῃ.

pag.106.v.13. ἀλλ' ἄλλα ποιεῖν est in Platone.

pag.107.ab v.1. usque ad 10. hæc figura erat appicta.

v.5. καὶ τὸ ἀγαθὸν ἂν εἰ τὸ αὖθις &c. Hæc itidem noster ex Platonico Gorgia sumpsit, dialogo solum mutato in continentem orationem. Habentur autem p.325. v.25. & deinceps.

v.11. ἀγαθοί γε ὄντες, est in Plat. & v.14. ἀλλὰ ῥᾳδίως. Item v.17. ἐκ ἄτης ἐπὶ καλλίστην, & mox v. 20. ἀπὸ πάσης αὐτῶν. τάξει ἴσως τεταγμένον καὶ, absque π. Sic v.27. Ἑαυτῆς, legit Plato.

pag.108.v.7. Oratio in nostro Ecliptica & plena

plena non est. Et puto planè ab Iamblicho asscripta fuisse, quæ imprudens & oscitans scriba deceptus verbo πρώτων bis posito, prætermisit. Itaque addo ex Platone post πρώτων πρώτων, ἢ μὴν ὧδε μόνον θεοῦ τοῦτο τοῦτο πρώτων πρώτων, ἀλλὰ &c. Quibus necessariò receptis Latina quoque supplenda erunt, hoc modo, & qui hominibus, quæ decent, facit, quæ justa sunt, faciet: & diis &c.

v.20. τὸ Ν. articulo masculino ex Plat. scrib.

v. 22. ἃ ἂν πρώτοις exempl. Plat.

v.ult. ὡς ἐγγὺς ποδῶν ἴασιν ἡμῶν. Eras. hinc Adagium collegit, quantum quis pedibus valeat.

pag.109. v.1. μανθάνω δὲ ὅτι est apud Platonem & v.4. pro ἰδώτης in Plat. meo est, ἰδιώτης, fortè ἰδιώτης leg. ut & Aldinum Plat. exemplar habet.

v.10. πρὸ τοῦ γὰρ πόλεως pro πρὸ ex Plat. scrib. Sic v. 15. pro ταῦτα ταῦτας Plato habet. Porrò hîc asscripta erat hæc figura.

pag.112. v.4. κρόλος αἰρεῖσθε. Tota hæc oratio ferè desumpta est ex dialogo Platonis, cui titulus est Menexenus vel Epitaphius. Verùm nonnihil illam immutavit Iamblichus.

v.6. περὶ ἡμῶν τοῦ τῶν ἐπαίνων leg. in Platone p.369. v.24. & v.8. τῶν ἡμετέρων πατέρων, & v. 16. λεγόμενα πάντα, ibidem legitur,

v.26. Illam sententiam M. Tull. Cicero lib. Offic. 1. sic reddidit, Scientia quæ est remota à justitia, calliditas potiùs, quàm sapientia est appellanda.

p.113. v.14. ἄνευ μὲν τῶν ἡμῶν γρηγόρων non ἡμῶν ex Platone omninò leg. Præclarus & planè insignis locus, qui omnibus ad majorum virtutes superàdas meritò potiùs debebit addere calcar: quàm ut torpidi & ignavi illas solùm jactitèt. Verùm ut eleganter locum modò citato ex Platonis Lachete ait Cicero, sequi debemus Lacedæmoniorum morem, qui cupiditate vincendi ingens malum erat, maximè omnium in prælio princeps esse vòlebat, prout quisque animi magnitudine maximè excellebat. Nihil enim turpius est, ut modò dictum, viro se aliquid esse existimanti, quàm seipsum non per se, suarúmque virtutum respectu; sed propter majorum gloriam honorandum præbere.

v. 24. πάλαι δὲ δή. Et hæc ex eodem loco Platonis, sed paulò inferiùs, nempè v.51. desumpta sunt.

pag.112. v. 10. in Platone est, ἢ τὰς ἡμετέρας, pro ἢ τὰς ἀγαθάς.

v.16. ὡς ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖς &c. Illa sumsit Iamblichus ex lib. δ. τῶν νόμων Platon. pag.523. v.40.

v.19. In Platone legitur σμικρὸς ἢ σοφὸς ἦ, & v.20. ἐὰν δ' ἄρχῃ πλουτεῖ ἢ. Porrò Cinyras Cyprius, & Midas Phryx erat, ambo reges prædivites. Utriusque meminit Erasm. χιλ. in Adagiis Cinyræ opes, &, Midæ divitiæ.

v.25. φαῦλον ἡμῶν ὁ πολιτικῆς, legitur apud Platonem. Poëtæ porrò hujus nomen expressit dialogo primo de Legib. Tyrtæum Athenienſem civem. Illius quædam etiamnum hodie exstant εἰς πολεμικὴν ἀρετὴν in quo hæc sunt, quæ hîc citantur. Et ipsius carmen est, ἢ δεῖνα ἐργάσαιτο ἰσθμὸν ἐπέβην ἐπέβην &c. & hemistichia sunt ἐρέω φίλοι αἱματόεσσα, & ἥων θεμείλιον βορέαο.

pag.113. v.1. τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ πολλῶν. Hæc etiam citantur cum sequentibus ab Theodoreto παθ. ἑλληνικ. λόγ. 5. p. 91. Cæterùm Iamblichus structuram orationis Platonicæ ad suum institutum accommodando paululum immutavit.

v.8. ἂν δὴ τὸ τοιοῦτον, vare potiùs. Adhæc verò etiam tyrannicè omnia, quæ voles facere, & fieri omnia beatitudinis esse, ut qui omnia, &c.

v.17. Plato habet ἐφάνην. & v.22. ἀφανισθῆναι τι ἢ idem. & v. penult. μὴ ξυμφερόντως σὺν.

pag.114. v.5. pro τοῦ χαίρειν τοῦ, alterutrum, priùs scilicet suspicor esse debere τὸ.

v.13. post πῶς δεῖ βίου verbum aliquod meo judicio abest. Si divinationi locus foret, πειθοῖ vel simile inserendum.

v.21. pro ἀφομοιούσθαι, vel ἀφομοιοῦσθαι vel potiùs ἀφομοιώσεις leg. statuo.

v.26. ἀλλὰ μὴν ἢ ἀψυδρίαν. De ea re præclarè disseritur apud Plat. πολιτ. 5. statim in principio.

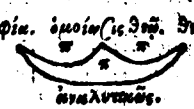
pag.115. v.3. φιλοδοξότατος. Ex eo vocabulo utitur Plato dialogo 2. de Rep. sub finem. Pulcherrimum verò est quod hîc ab Iamblicho dicitur.

v.8. εἰ μὴ τὴν ἀρετὴν εἰδέναι planè legendum censeo, nam aliòqui falsa foret sententia. & prorsus menti Iamblichi contraria.

v.16. Videamnon potiùs leg. sit σχεδὸν τι ὡς adverbialiter.

pag 116 v.1. Fortè in ἐφιστικῶν non ἀποφαντικῶν leg. ἐρώτησιν, licet in hoc converterim.

v.9. pro ἰγκυκλῶν omninò suspicor παιγκυκλῶν, ut & converti, leg. hîc erat hoc notatum.

v.20. Oratio parum vincta & copulata. Lego itaque συνεχεστέρως καὶ φύσει. Notanda autem hîc series, quam posuit Philosophus nostes. α. φύσις. β. ἐπιτηδεύμα. γ. φιλονεικία. δ. παιδεία. ε. χρόνος. Quibus omnibus in philosophia discenda opus est.

pag. 117. v. 10. Locus vitiosus est. suspicor autem ita legendum esse, οὐδ' ἂν ἡ, ἀντὶ τοῦ δὲ &c. ut v. 15.

pag. 118. v. 20. συνεφῴνησεν ἀνὴρ legend. judico.

pag. 120. v. 10. τοῦτο δὲ τοὺς τε σχολῆς, καὶ τοὺς ἀσθενοῦντας τὸ &c. defectiva oratio est, & in fine συνέχον ἄνευ ποιεῖ, legend. statuo.

v. 23. Et hîc post μάλιστα, ἴσως addendum puto.

p. 121. v. 1. ἡ συνέχεσθαι hîc legebatur, malè ut opinor.

v. 3. φιλοσοφοῦντι potius in præsenti legendū putarem.

v. 14. ἴσως δὲ οὐκ fortè rectius legitur.

v. 27. διάτειναι φιλοσοφίαν lego vel ἐπὶ φιλοσοφίαν, & mox v. 29. locum mendosum asterisco notavi, & converti ut potui. Postquam aût Latina jam edita essent, cogitavi an non ἀγαθῷ τινὶ φιλοσοφήσαι, legendum sit. judicet eruditus lector.

v. ult. ὅτι οὐ μόνον ἐπέχειν οὐ μή, plenè fortasse legendum fuit sed tamen ne sic quidem locus satis fuerit persanatus. Sunt enim mihi omnia, quæ sequuntur, suspecta, quominus mirum videbitur, si nobis quoque in versione non planè constemus.

pag. 122. v. ult. fuit tempus quo putavi pro ὑγιῆς, ἀγωγὴν potiùs esse legendum. Sed nunc mutata sententia veterem lectionem, ut non omninò improbandam retineo.

pag. 123. v. 24. ἢ οὖν ἂν γένοιτο potiùs scrib. puto.

pag. 124. v. 2. post ἀνδρὸς, ἀνθρώπου verbum omissum fuisse existimo.

v. 9. ἀξιολογίστως in ἀποτελεστικῶς legendum censeo. Sic & v. 10. συμβαίνῃ.

pag. 125. v. 1. ἢ τὸ, nomen aliquod substantivum hîc omissum videtur. Itaque vel ζῷον vel πλάτος addendū statuo, & mox αὐτὴ ἀγαθή ἐστι καὶ ἀγαθὰ μὲν οὐκ ἔστι ποιεῖν legendum itidem suspicor.

v. 5. pro ἀσφαλῶς ἀσφαλὲς lego. & pro ἀντιπαλίστῳ, quod erat in manuscripto, vel ἀντιβαλλόντῳ vel ἀντιβαλλόντων, quod in textu posui, leg. Hoc & doctissimus Tiara vidit.

v. 23. ἕκτην legendum potiùs suspicor, ut sit relativum ἕκτον. Recenset septem utilitates Iâblichus, quæ ex εὐνομίᾳ contingunt. Sic contrà septem gravissima incommoda, quæ ex ἀνομίᾳ.

pag. 126. v. 9. ἐλάττων τι ἀνίσους lego, quod etsi minutulum sit, tamen notare volui.

v. 10. Hîc in manuscripto legebatur ἀνομοῦσι, quod ita mutandum esse, ut edidimus, vel puciis manifestum est.

v. 14. vocabulo truncato asteriscum apposui. Cum Tiara & hîc vel ἐπιτεμήματα vel ἐπιτρέμματα scrib. statuo.

v. 19. non ἄσκηλοι aut ἄσκυλοι: sed ἄσχολοι ostenditque scribendū judico. porrò illud ἀκριδέστατα quod est v. 22. nescio an satis sit genuinum.

v. 25. ἀποδιανυκτέρευσαν, elegans vocabulum, cujus simplice utitur sanctior ac certior hoc nostro philosophus, Rom. 2. v. 5. quod O Ecumenius interpretatur ἀναπαύεται.

pag. 127. v. 1. ἀποθέσεται rectius scribi posse puto, & v. 7. alterutrum συμβαίνει ejiciendum est.

v. 25. εὐδόκιμόν τον mihi suspectum est, fortè pro eo, ut ego quidem puto, non malè legas εὐδοκιμοῦντα τῷ τὰ ἀντίγραφα ἡμῶν ὀρθὰ sine τι legen.

v. 27. pro καὶ συμφέρει, Tiara præmor. συμφέροντα legere malebat, ego τὰ δίκαια præfero.

v. 31. pro ἢ μὴ, οὐ μὴ legendum esse, nemînem puto fore, qui dubitaturus sit.

pag. 129. v. 15. ἐκ τοῦ leg. & v. 19. in latino vulgarem & communem ad ejus fectæ vitas, videlicet, scilicet, vel reseti mus. & mox mutatum vel librum verti potuisse, quem ejus vitæ mixtum intelligitur.

v. ult. pro ἐναντίον ἐναντίων legendum esse ab ἐναντίον them. nemo non videt. Mendum ex vitiosa natum enunciatione, qua ει & οι, & η eodem modo pronunciantur, idque valdè absue-

dē.

dè. Quanquam illud noſtrum etiam poſsit tolerari.

pag. 130. v. 1. ἢ ὁ ἀεὶ πλείονον τίχαν legendū cenſeo.

v. 13. λαλαθέντας ὃ omninò leg. puto.

v. 17. pro προσειμάρμενης fortè ſcribendum προσειμάρμενος. Sed eſsta lectio neutiquam improbanda.

v. 22. τὸν ἐνδεᾶ omninò legen. ſuſpicor. ſic & Tiara, & quod ſequitur v. 24. ἐμηχανήθη, quod reddidi, excogitata eſt, ſymbolica ſcilicet, philoſophia, planè de ſymbolis accipiēdum eſt. Sic ſi minus placet λύμαξιν abſterſionem reddere, ut planè non videtur hic congruere, ſubſtituatur, expreſsionem, quaſi effigiei cujuſpiam. nam λύμαινεσθαι idem eſſe aliquando, quod ἐκμάσσειν, unde ἀπομαγεῖον venit, Suidas in λυμαντικός locuples teſtis eſt, & poſt illum etiam ex variis authoribus diligentiſsimè obſervavit in ſuis Commentar. Græ. Linguæ doctiſsimus Budæus.

v. 32. pro ἀνάπτυκα, ἐπιτύλια omninò legendum eſſe, ipſe ſenſus convincit.

pag. 131. v. 9. πρὸς ἄλλους cum Tiara, vel πρὸς ἀλλήλους leg.

v. 13. Vide in vita Pythagoræ pag. 104. v. 7. & ad illa noſtras notas.

v. 20. pro ἀκροαματικὸν, ἀκροαματικὸν planè legendum eſſe ſtatuo. De hiſce ἐσωτερικοῖς καὶ ἀκροαματικοῖς vide quæ habet Cicero in principio lib. 5. de finibus bono. & malo. itémque quæ doctiſsimè annotavit in ſuis Græ. linguæ commentariis Budæus.

v. 25. lego παρεσκάλυς, pro ἀνεσκάλυς, quòs alienos & ſubreptitios verto. Suidas namque παρέσκαλλον ἀλλότριον interpretatur. undehoſce παρεσκάλυς potiùs, quàm ἀνεσκάλυς dicendos collegi, poſtea tamen etiam pag. 138. v. 16. ἀνεσκάλυς utitur, & παρεσκλωσμένοις non παρασκλάδοις cum augmento ſcribendum eſſe etiam Grammatica nos docet.

v. 27. ἐμβολὰ Clemens Alexandr. a. στρωμ. author eſt Alexandrum quendam in hæc Pythagoræ ſymbola commentaria ſcripſiſſe. ſic & Androcydum teſtatur Iamblichus lib. 1. pa. 134. v. 1. Quæ non dubito quin etiā viderit Iamblichus, ut ex illorum hæc ſua potuerit conēmnaviſſe. Quemadmodum & Pythagoræ vitam ex Hermippo βιογραφῶν historico, cujus Ioſephus contrà Appionem lib. 1. meminit. Pulchro autem ordine hæc conſtruxit, quæ veniunt ad numerum omninò XXXIX. penè toridem ex Diogene & Suida aliiſque authoribus collegit & interpretatus eſt Eraſ. in χιλ. Sed permultum differunt ab hiſce Eraſmica. Nam primorū quatuor cum ſymbolo, quod in ordine quidē eſt 25. in explicatione verò 4. nemo Veterum meminit. Et rurſus Era. quædam cōmemorat, quæ non ſunt apud noſtrum, verum nos & hujus & illius jucundè fruemur.

pag. 132. v. 9. Nec hoc ſymbolum cum eo quod ſequitur eſt apud alios. Item ſymb. IX. & XI. cum XII. &c. Nam quæ deinceps annotanda videbuntur, poſteà indicabimus.

v. 29. illud δαδὶν valdè me torſit. & hic & poſteá. Eraſ. habet λαδὶν Suidam ſecutus. Sed ex Diog. Laertio ἰλαδὶν legendum eſſe pronuntio. Eſt autem ἰλάδιον ὑπογραστρίδιον ἰλαδὸς, ut ex Athenæo docet Euſtath. ſcribēs in ὀδυσ. ζ. ad verſum εὐ λαπίδῳ ὑγρὸν ἔλαιον. Itaque ſcribendum ἰλαδὸν ὑπὸν μὴ λάπαθον & vertendū ſimpliciter oleo ſedem, &c.

pag. 133. v. 3. pro παράστιχα, poſtea in ἀναπλόξει eſt παράστιφα, quod magis probo.

v. 4. vel χίζας legendum. vel χίζι Eraſmus habet χίζει.

v. 10. Totum hoc ſymbolum ita leg. ſtatuo, παρὰ λύχνῳ μὴ ἐπιστρέφειν, poſtea perperam itidem legitur εἰς λύχνον.

v. 12. δαυμαστὸν poſtea legitur, atque ita hîc ſcribendum.

v. 23. pro συνόρνυσι exiſtimo συνεγόρνυσι vel συνεγείρουσι leg.

v. 26. λύπης θαρραλέον vel λύπης ῥᾳθυμότερον legendum exiſtimo.

v. 28. pro ἐμυθίνου poſteà legitur ἰμυθίνου. Suidas & Laertius legunt ἐμυθίνου. putarem tamen ἐρεθίσιον ſcribendum. Verùm de hiſce poſteà plura.

pag. 134. v. 25. Illud ἀμενὴς mendoſum eſt, & nihil ſignificans. putavi olim inter ſcribendum ἀμενὲς: at nunc mutata ſententia ἀμυχὲς legendum eſſe judico. Cogita autem Chriſtiane, quiſquis es, & bene rumina hæc quatuor Pythagoræ ethnici hominis aurea planè ſymbola ſacris operaturus.

pag. 135. v. 12. πάσχειν. Idem dixit præclarè profectò Agatho, ut refert Athenæus ſtatim in principio lib. 5. etiam atque etiam cavendum eſſe, ne τὸ μὲν πάσχειν ἔργον εἶναι νομίσθω. τὸ δ' ἔργον, ἀπαθὲς ἔργον εἶναι νομιζέσθω. primum a. nobis eſſe debet Dei cultus, τὸ δίκαιον τῶν βιωτικῶν

non contrà.

pag. 136. v. 17. ποτε particula vel redundat, vel aliquid desideratur, & leg. μήτε ὑπὸ τ' ἀδικ. περ.

pag. 137. v. 1. τιμωρίαν δὲ, verbum aliquod conjunctio illa desiderari indicat, fortè δὲ λέγουσι μυθικὸς τὸν θάνατον non malè legetur.

v. 10. ὡς ἐικὸς suspicor legend.

v. 22. περὶ σπουδὴν δὲ, μὴ ἀδικ. leg. omninó.

v. 27. ἐν δὲ ἄψυχα omnibus modis scribendum judico, ut conveniat cum ἀλαθῆ.

v. 30. ἦν ἀδικ. τ' θεῶν, & mox v. penult. ἐπισκήμλω otiosam esse puto.

pag. 138. v. 28. τὸ μετέχειν scrib.

v. 25. λεωφόρους δὲς hoc symbolum Clemens, Diog. Laert. & Suidas aliter efferunt. Eras. verò etiam agnoscit. Cæterùm observandum conferri ab Clem. Alexand. στρωμ. 1. & ab Eras. in χιλ. τῇ στιχῇ τ' θλιμμένη ἰδέᾳ nostri Salvatoris. Et luculenta planè & tantùm non Christiana est Iamblichi nostri interpretatio, etsi Christum ignorantis.

pag. 139. v. 8. ὑπερεχύσας omninò scribendum, & quod suprà v. 6. ἰὼν erat, in ἰὼν mutavimus.

v. 12. μιλάνειον μὴ ἐφίεσθαι legunt Diog. Laert. & Suid. & vertunt ferè sepiam. Eras. μελανύραν μὴ γεύεσθαι, protulit.

v. 13. Illa verba τὰ μὲν ἄλλα ἀδικ. αὖθ' ὁ τῷ ἀδικ. συμβόλων ἐρῶμεν ὅσα εἰς στοχασμὸν ἁρμόζει, non videntur suo loco posita, putarem autem ponenda in fine symboli, post παρέλκει.

pag. 140. v. 21. πλέκειν accusandi casu leg. puto, ut referatur ad λόγον. & mox v. 25. pro ἀνδῶν ἀνδῶν leg. quod posterius etiam viderat Tiara.

v. 26. Illud dictum Heracliti non invenio in ipsius, quæ exstant, epistolis.

pag. 141. v. 8. τῶν ἐξῆς, puto mendosum esse utcumque retinuerim in versione. & videndum an non sit legend. cum Laertio & Suida, ἐξεπὶ μάχεσθαι δημοσίᾳ φησι.

v. 11. τῇ μὴ θυμῷ lego cum Tiara ἀφροσύνῃ inserto. prudentia enim symbolum utendum esse præcipit, non ira.

v. 16. οὐ δεῖ εἰς τὰ στόματα γιγνόμενον, mihi planè suspectum est, nec alium sensum eruere potui, quàm reddidi, qui tantisper tolerandus erit, donec melior proferatur.

v. 19. Etsi illa oratio quoque sit involutior, ut ægrè sensum commodum ex verbis invenire potuerim: tamen hoc manifestè apparet, posterius τὴν ψυχὴν παρέλκειν. quod ipsum & Petreius Tiara observaverat.

v. 26. Diog. Laertius hoc symbolum longè aliter extulit, φορτίον συγκαθαιρεῖν, ἢ μὴ συνεπιτιθέναι, & hunc secutus est Erasmus. Suidas utrique verbo negativam apponit. qui rectiùs efferant, aliis excutiendum relinquo.

pag. 142. v. 1. τοιόνδε ἔχον lego.

v. 16. Illud symbolum non reperio apud quemquam veterum. Erasmus inter adagia habet, δίκιον εἶς τὸν ὄθνειον, ἀριστερὸν εἰς πόδα τιθέναι. quod fatetur, ut erat valdè ingenuus, se habere ex Suida, qui ruisum illud Aristophani transcribit. Verùm ego non dubito, quin Aristophanes hoc à Pythagora vel acceperit, vel ex illius mysteriis saltem promanarit.

v. 27. Nec hoc symbolum adhuc apud quemquam alium repperi. φεῦ Πυθαγορείου, maluissem redditum fuisse de Pythagoricis dogmatibus, uti mox.

pag. 143. v. 8. Ζυγὸν verti jugum, maluissem cum omnibus superioribus ut & in Pythagora converti statera, quanquam Latini etiam jugum nonnunquam pro libra seu statera usurpent, tamen propter ambiguitatem vocabuli, stateram præferrem. Hujus symboli interpretatio etiam est apud Clementem, & Diogenem Laert. Eras. hic pauciloquium amat.

v. 24. εἰς ταυτὸ ᾧ φίεσι plenè legendum puto. Symbolum variè ab Diog. & Suida effertur, quod & indicavit Eras. sed eódem recidunt omnia. Iamblich. in hoc maximè differt, quòd causam addat de suis, & luculentissimam afferat interpretationem.

v. 30. ὅτι φιλοσοφεῖν δεῖ ἐπιβαλ. planè legendum suspicor.

pag. 144. v. 12. pro ἀμαθίας ἀληθείας legend. esse, certò certius est, non enim philosophia docet ἀμαθίαν, quam à natura habemus: sed τὸν τ' ὄντων ἀληθείαν.

v. 26. Diog. Suidas & Eras. pro ὕειν legunt ὁμιχεῖν secuti Hesiodum, quod tamen idem est. Verùm συμβολικώτερον sunt quæ in ἄκαιρον ὕειν habet Iamblichus, & longè Erasmicæ interpretationi, licet pereruditæ, meo judicio, præferenda.

pag. 145. Hoc symbolum quemadmodum legendum putem, suprà in catalogo symbolorum satis superque à me indicatum esse puto, solùm pro ἀπόμασσε Laert. & Suidas atque ex illis

illis Eraſ. habent ὁμόγνιοι. quod autem retinuerim δαδὶς & verterim faculam ſtudio à me factum, quòd non temerè putem in authoribus pro noſtro arbitratu omnia & mutanda, & noſtra inſulcienda.

v. 26. ἴδια καὶ τὰ ἅ copulatè, Cæterùm illud ξυνωδίας nondum didici, quid ſibi velit. Legitur quidem poſteà aliquoties ζωωδίας, quod & hic expreſſi: ſed necdum ita me ſatis quoq; exiſtimo promoviſſe. Neſcio enim quomodo cum oleo quadrent vel ξυνωδία, vel ζωωδία, niſi ad animalitatem, non cantum avium referas.

pag. 146. v. 2. ἀλειλεγόνα. Nec hoc ſymbolum apud alios repperi. Eraſ. ſolum refert inter ſymbola, ἀλειλεγὸν δὲ μὴ ἅπτεσθαι λευκῶν, unde autem habeat non addit. Suſpicor idem eſſe cum hoc, quod tamen illo plenius rectiúſque efferatur.

v. 20. ὅτως ἀδύνατον legebatur, quod neceſſariò & rectè me puto mutaſſe in ὄντως, niſi quis malit cum Tiara ὅ πως legere.

v. 28. Diog. Laertius & Suidas ἐπὶ χοίνικα μὴ καθίζειν dicunt. Eraſmus χοίνικι μὴ ἐπικαθίζειν. Omnium interpretationes cum hac noſtra diſcrepant.

pag. 147. v. 9. perperam hîc in manuſc. ſcriptū erat αὐθὶς & v. 14. ὦδι καὶ μεταδοκὸς legimus cum copula καὶ, quæ itidem aberat in manuſcripto.

v. 23. pro ἀφῆναι, ἀφεῖναι, vel ut mox v. 28. ἀφιέναι cum Petr. Tiara leg. exiſtimo.

v. 26. pro τὰ κρεάγγια olim putavi οἱ κραγγίνοι ſcribendum. Sic ἀλεκτρύγγια germanum eſſe puto, de quibus Ariſtoteles de hiſt. Animali, lib. 4. cap. 2.

pag. 148. v. 1. δακτύλων ἁπλῶν, ſimplices digitos converti, quòd aliud non occurreret vocabulum: Alioqui non ignoro Galeno & medicis τείχους ἅπλας dici rectas ſeu leves, qui aliàs σύσσημοι iiſdem vocantur, quæ contrariæ ſunt criſpis: ſed an ſimplices cōtrarium ſit incurvis dubito, fortè rectos & leves melius conveniſſet, quàm ſimplices.

v. 15. ἀλλὰ δὲ τὸ potiùs legendum cenſeo. & v. 30. καὶ τὰ αὐτὰ legebatur, quod in καὶ τὰ αὐτὰ, ut editum eſt, viſum fuit mutandum.

v. ult. φιλοσόφου leg. judico.

pag. 149. v. 1. δόκιμος. Ecliptica eſt oratio puto vel addendum ἔστι ποιεῖν, vel ſubintelligendum.

v. 12. ἢ ἅ τ' ἀναμέσον ſcribendum autumo ut & converto. Interea non diffiteor mihi hic in vertendo non parum negotii exhibitum, propter hyperbata & orationem valdè implexam. unde ignoſcent lectores, quod diſplicebit.

v. 27. προσομοιοῦσ ἅ αὐτὰ τῇ &c. legend. ſuſpicor.

pag. 150. v. 2. D. Laert. & Suidas illud ſic efferunt ὁμογοφίους χαλιδόνας μὴ ἔχειν. Clemens Alex. σεμνοὺς χαλιδόνας οὐ οἰκίᾳ μὴ ἔχειν. propiùs accedens ad hunc noſtrum. Verùm interpretatio Iamblichi magis ſymbolica & magis Pythagorica eſt.

v. 29. Eraſmus addit τινὸς δακτύλου nec undè habeat, dicit, quod noſtrum hic non agnoſcere videmus. Interea verò utinam interpretamentum hoc divini Philoſophi hodie gurgites & voragines patrimoniorum ſuorum, & helluones abdomini nati, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, ut ſanctus ille μυσοτόμος inquit, poſtquam ſacratiora audire recuſant, ſemper ob oculos haberent.

v. 22. pro ἕλομεν ἔλλομεν legebatur. Tiara putat εἵλομεν leg.

pag. 151. v. 11. & 12. ἀμφιτόμων & ἀχόλων μοίρων carnis dū audio, penè cœleſtes aliquot voces mihi audire videor.

v. 19 Hoc ſymbolum Diog. & Suidas efferūt & ex illis Eraſ. οὐ δακτυλίῳ σημείου θεῖ μὴ ἅψασθαι. Sed eodem redit res.

v. 32. αἱ ὃ οὐ δακτυλίοις leg. ſuſpicor.

pag. 152. v. 12. Hoc ſymbolum apud nullos alios reperiri, & παρὰ λόγον mihi videri leg. eſſe, ſuprà ad pag. 133. v. 10. indicavi.

pag. 153. v. 4. Hoc ſymbolum ſuprà in ſymbolorum catalogo eſt ordine XXV. At ab Iāblicho ſymbolo I. V. eſt explicatum. Nolui tamē hicquoq; prętermittere, quòd in noſtro exēplari & legeretur, & exegeſin haberet, licet ſuccinctā, tamen aliam, quàm quæ ſuperius tradita eſt.

v. 13. πρὸ ὃ ἀρχίτᾳ perperam in manuſcrip. legebatur, itaq; mutavi in τὸ ὃ, ſic enim de more novum ſymbolum auſpicaturum loqui ſolitum videmus. Nec hoc eſt apud quenquam alium. Interpretamentum planè dignum philoſopho ſummo.

v. 27. ἴδιον περὶ τὰ ἄλλα legendum cenſeo, ut referatur ad maſculinum χήλας, quod præceſſit. Sic & Tiara. & v. 29. ζῶν αὐτὸ ſupple ἄνθρωπον.

pag. 154. v. 9. Nec hujus ſymboli meminerunt

runt ulli alii ex antiquis. Videtur tamen germanum Pythagoræ esse, ut & explicatio gravissimo philosopho est dignissima.

v.19. προσυκτεάμενοι P. Tiara legendum putabat.

pag.155.v. 8. ὁ πολλῷ χρόνῳ lego pro ἀπολλῷ.

v.15. Symbolum illud extulerunt Laertius, Suidas & Erasmus τὰ τράμεζα ἀεὶ συνδεδεμένα ἔχειν. vel hoc modo, ἀνατρέπειν ἐξ ὑπαρχῆς συνδεδεμένα τὰ τράμεζα, de quo & Clem. Alexan. loco jam aliquoties indicato.

pag. 156. v.17 Symbolum de cerebro non vescendo apud alios quoque non reperitur. pulcherrima verò illius hîc quoque ἀπόδειξις cernitur.

pag.157. v.3. καὶ τὸ τῷ νοεῖν Tiara. legeb. autem τὸ τῷ perperam pro τῷ vel τῶ.

v.8. καὶ ἄνευ ἧς μὴ συνίσχυει, μηδὲ ἀφανίζειν τὰ ἀπ' ἄκρου ἔχειν δυνάμενα leg. suspicor. interea manet mihi suspectum τὸ, ἀφανίζειν. quid si verò pro illo ζαφλαίζειν legas?

v.12. Quomodò illud symbolum putarim legendum esse suprà ad p.133. v.26. indicatum est. Cæterùm prætereundum non est, Erasmum ex D. Laert. & Suida legere & interpretari ἀποφατικῶς & negativè, ἀπτυχίσμενοι καὶ κυρίως μὴ ἅπτεσθαι μηδὲ ἐφίστασθαι, quod noster hic καταφατικῶς & affirmativè, qui rectius judicent docti.

v.14. pro negativò ἀκαταφρόντα, affirmâter lego εὐκαταφρόντα, quod & Tiara vidit.

v.19. ἐμβάλλειν vel ἐμβάλλης leg. suspicor.

v.30. De hoc Symbolo diximus suprà, an verò ἐρυθῖνος vel ἐρυθρῖνος piscis sit, qui Plinio lib.32. cap.19. vocatur rubellio, an verò ab illo diversus, quod statim idem eodem loco Erythinon subjiciat, cujus non semel etiam aliâs meminit, aliis excutiendum relinquo. Satis autem constat ex interpretatione Iamblichi a rubore nomen habere.

pag.158.v.10. Hoc symbolum Diog.Laert.& Suidas in Pythagoræ symbolis & ex illis Eras. sic efferunt, χύτρους ἔχοντα συγχεῖν τὸ τῇ πύρᾳ. At Clem. Alex. στρωμ. 5. pag. Florentinæ edit. 232. ad hunc modum, τὰ χύτρους ἀφιέντας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, τὸ ἐν τῇ στοᾷ τύπου μὴ ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ συγχεῖν. qui propius ad verba Iamblichi accessit.

v.22. Et hoc symbolum cum eo, quod sequitur, apud hunc solum reperitur. Estque verè Pythagoricum, uti apparet. Interpretationes planè symbolicæ & allegoricæ, summóque philosopho dignæ sunt. Antè autem in testimoniis adduximus posterius hoc symbolum alibi à Eustathio summo Hômeri interprete quoque inoui.

pag. 159. v.13. πρότομα, quod hîc prius legebatur, in πρόπομα necessariò cum Tiara mutandum putavimus.

v.18. Hoc symbolum habent & meminerunt plurimi authores. Noster quanto in explicatione brevior & succinctior est: tantò prolixior doctiórque est Erasmus in colligendis iis, quæ de eo sunt apud varios authores scripta & annotata.

v.24. μολόχιον. Athenæus lib.2. indifferenter dicit μολόχιον & μαλάχιον dici. Nec hoc symbolum invenitur apud quemquam alium.

v.26. συστρέφειν. Innuit μολόχιον esse instar heliotropii, quod & voluit Columella, in Carmine suo de cultu hortorum lib.10. dum inquit, *& Malache prono sequitur quæ vertice solem.*

v.30. Quid si pro λεπτόν, λεῖον legas?

pag.160.v.17. Symbolum illud, ἐμψύχων ἀπέχειν, etsi non meminerint alii scriptores; tamen meritò esse Pythagoricum hinc constare potest, quod Porphyrius & ipse Pythagoricus libros quatuor περὶ ἐμψύχων ἀποχῆς & scripserit & reliquerit. Alia habet Diog. Suid. & Eras. quæ non sunt apud hunc nostrum, ut contrà multa vidimus apud hunc, quorum ne γρὺ quidem est apud alios. Puto autem Iamblichum sua, ut verè Pythagorica, discrevisse ab nothis, & iis, quæ Pythagoræ tribuebantur. Interea Clem. Alex. lib.5. στρωμ. scriptor omni exceptione major, symbolum Pythagoricum esse ait τὰ ἐπὶ γῆς μὴ πλεῖν. Et Suidas in Anaximandro meminit Symboli, ἀπὸ θαλαττίων ἄρτου μὴ διδόναι, quæ non inveniuntur in hoc Iamblichi catalogo. ut & quædam sunt apud Diog. Sed hæc nobis sufficere debebunt. Atque hæc, benevole lector, quæ in hosce duos libros inter convertendum observavimus, tecum candidè communicare voluimus. Nec plura potuimus per occupationes & curas mœroréque, in quibus quotidie fere versamur, & turpes tantùm non mortes, quibus afficimur: tum quod unius duntaxat exemplaris, ut aliquoties testatus sum, ope ac subsidio usi simus: nec voluimus quoque, ne notationum nimia congeries lectori nauseam pararet. Quod si autem hæc ipsa cum versione nostra, quod veremur, displicebunt; saltem Græca, quæ ut primi

primi, ita bona fide damus, placeant. Nostra verò tantisper tolerentur, donec ea alii cum authore sexagenario de ponte dejiciant. Nam hanc sortem multos video subiisse, qui superioribus aliquot seculis varios in omni literatura Græcanica authores ad posteros transmiserunt. Cui me eximere nullo modo volo. Iam si hæc grata fore cognovero, equidem reliquos ejusdem authoris libros, quos apud me penè confectos habeo εἰς μαθηματικὴν ἱστορίαν, καὶ δημοσίας ὠφελείας Νικομάχου, si vita suppetet & otium in literis concesserit Deus ἐκφανεῖς, publici juris facere non detrectabo. Tuum verò erit, candidissime lector, ea in bonam accipere partem, & sicubi à nobis, ut pluribus aliis intentis & hominibus erratum est, illa comiter emendare. Ac nobis hic castigationum nostrarum finis esto.

Castigationum & notarum IOA. ARC. THEODOR.
in λόγους προτρεπτικοὺς
IAMBLICHI CHALCIDENSIS

FINIS.

IOAN. ARCER. THEO.

Breves aliquot in superiores hasce epistolas

NOTATIUNCULÆ.

IAMBLICHUS suprà in vita Pythagoræ, Theanus & Myiæ, Pythagoricarum fœminarum honorificè meminit, ideò hasce illarum epistolas subjicere volui, ut in speculo quasi cerni possit, quantoperè illud, quo Pythagoras floruit, seculum sapientiam, atque illam Philosophiæ partem, quæ est de moribus, excoluerit, ut nobilissimæ fœminæ etiam palàm illam profiteri non dubitaverint. Cæterùm Theanus meminit magnus ille Clemens Alexandrinus lib. 1. στρωμάτ. hisce verbis, Θεανὼ, inquit, τὴν Κροτωνιάτιν περὶ τῶν γυναικῶν φιλοσοφησάσης καὶ ποιήματα γεγράψας. Sic & Plutarchus illam semel atque iterum allegat in libello, cui titulus ἐστὶ γυναικὰ παραλείλυται. Suidas tres hoc nomine fuisse scribit. primam Pythonactis filiam, Pythagoræ magni uxorem, quæ procreavit Telaugen, Mnesarchum, Myiam & Arignoten, eamque dictam fuisse Creticam Philosophan. Hanc & Iamblichus agnoscit lib. 1. p. 125. v. 12. Alteram Locram lyricam poetriam. Tertiam Metapontinam uxorem Caryfti vel Crotonis, vel Brotini Pythagorei. Quæ ipsa scripserit de Pythagora, de virtute Hippodami Thurii, admonitiones muliebres, & Pythagorica Apophthegmata. Iamblichus lib. 1. de vita Pythagoræ cap. 27. pag. 125. difertè Theanus cujusdam meminit, quæ fuerit sapiens & virtute præstabilis fœmina, uxor Brontini Metapontini. Atque hujus hasce suspicor esse Epistolas (si quidem sint γνήσιαι, & non ab aliquo Christiano illarum studiosiore effictæ) utpote quæ παραγγέλλουσι γυναιξὶν, de quibus dixit Suidas, contineant. Porrò has Theanus, Myiæ, & Melissæ Epistolas primus olim Venetiis edidit Aldus Manutius, & posteà H. Steph. cum Diogene Laertio, fidelissimi typographi, & iidem viri longè doctissimi. Eas, quales quales sunt, nunc etiam conversas, quod non sciam ab quoquam hactenus fuisse tentatas, dare volui. quod te, humanissime lector, in bonam partem accipere par est.

Omnes verò hæ Epistolæ prorsus ἀθηναϊκαὶ sunt. Prima autem Theanus succinctè & graviter utilissimum tractat argumentum, de literarum, maximè primæ statis educatione. De

qua postea Plato & Aristoteles copiosè scripserunt. Post omnes verò longè eruditissimum & elegantissimum tractatum reliquit Plutarchus Chæronæus.

pag. 164. v. 27. πτωματίζει, pulchrum verbum ab πτῶμα cadavere, quod ab πίπτω. Vtitur eo etiam Ecclesiasticus & planè divinus scriptor D. Cyrillus aliquoties. Ejus dictum quodpiam citatur ab aliis, in quo hoc verbum usurpat Quod quia elegans est & planè aureum, non pigrabor hic quoque adducere. οἱ ἐπιχαίροντες inquit, ἐπὶ πτώμασιν ἐτέρων, ἑαυτοὺς πτωματίζουσι, hoc est, qui casibus aliorum gaudent, non sunt immunes à ruina, sed cadunt ipsi.

v. 32. βαταλίζοντα, de isthoc verbo vide in Proverb. apud Erat. in χιλ. Batalus est.

pag. 165. v. 1. σωλαλοῦντα converti in deliciis volutantur. Utitur eo verbo etiam sanctissimus Apostolus 1. Tim. 5. 6. D. Oecumenius interpretatur τρυφῶντα, καὶ τῇ τρυφῇ μόνῃ προσέχοντα.

v. 12. προϋπτυφαὶ ab ὑπτύφω themate id est præstringo venit. Vnde τυφότης, quo usus est magnus ille Synesius in Orat. prima de regno ad Arcadium. Libenter autem Pythagorici tinctorum utebantur vocabulis, uti videre est in Epistola Lysidis, quæ legitur etiam in vita Pythagoræ p. 81. v. 2. ἔτυψαν τὰ βάψιμα. &c.

IN II. EPISTOL.

SECUNDA Epistola est παραμυθητική. Consolatur enim Nicostratam quandam zelotypia, morbo fœminis tantùm non familiari laborantem. Habet autem multas egregias sententias & præclara dicta vereque παραμυθίας, non modò γυναικείας, verùm etiam, quæ viris in communi vitæ usu convenire queant.

pag. 166. v. 15. ἔτας αἱ ἀμφορεῖς. Fortè Terentius huc respexit, dum inquit in Andria hunc senarium, Amantium iræ amoris integratio est. Sic enim ibi legendum esse repugnante ipso etiam Donato contendit doctissimus Muretus.

IN EPIST. III.

TERTIA Epistola est περὶ τῆς θεραπαινῶν προσηκούσης ἀνατροφῆς, & ipsa multis salubérrimis παραινέσεις & præceptionibus referta. Nec ea solùm qualia esse debeant famulitia describitur: verùm etiam quales in illa & heros & heras esse conveniat κατ' ἐπιτομὴν sanctè proponitur. Christiani hîc aures arrigant, & audiant, quid hic fœmina Ethnica ab nostrûm unoquoque, qui illis utimur, requirat. Nam & hodie hoc hominum genus penè mancipiorum instar habetur.

pag. 171. v. 23. ὑπομνημαλογεφύρου. Pulchrũ verbum, quod tamen hactenus equidem apud nullum aliũ repperi, an verò benè expresserim, aliis judicandum relinquo. Simile est ἀστοιχᾶν vel ἀστοιχάζειν apud sanctissimum vatem, in cantico graduum ψαλ. ρκθ. quod 72. interpretes reddiderunt. Et Apollinarius etiam in carmine retinuit, ἐπιστιχεῖν. Quod in Hebræo tamen est, araverunt aratores, & sulcos profundissimos duxerunt, estque meo judicio magis appositum. Nam quod ibi est aratro liras & sulcos ducere, hoc hîc flagris & scuticis lineas ducere, & quasi commentarios servorum corporibus ita inscribere, ut turpes & cruentatæ vibices relinquantur.

pag. 172. v. 7. μίτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον, videatur esse alicujus poetæ hemistichium, & expressit eleganter Horatius lib. 1. Sat. 1.

Est modus in rebus, sunt certi denique fines:
Quos ultra citraque nequit consistere rectum.

Clem. Alexandrinus Cleobulo dicit tribui lib. 1. στρωμ. μίτρον ἄριστον.

IN MYIAE EPISTOLAM.

MYIÆ Suidæ quoque tres fuerunt. Prima fuit Thespiace Lyrica. Altera Spartiatis, utraque poetria. Tertia Samia, magni Pythagoræ ex Theano conjuge filia. Hanc & Clemens Alexandrinus lib. 4. στρωμάτων agnoscit. Quæ verò ex illis hujusce epistolii author fuerit, si quidem & hæc ex veterrima illa officina prodiit, (jure namque dubitari possit, cùm nullus veterum, quod sciam, ullam harum omnium mentionem fecerit) hactenus, mihi saltem, incertum est. Solum ex nostro Iamblicho omni exceptione majore scriptore, Milonis Crotoniatæ uxorem fuisse assero. Epistola perelegans est, & scripta Doricè, docens quales, & quibus moribus præditus esse conveniat nutrices, quæ necessitate urgente eligendæ erunt.

pag. 173. v. 15. ὑπομένειν δὲ καὶ τοιαῦτα πάθη.

πατρὸς

ἐπανις cibatio est propriè, si ita loqui fuissem ausus, ab verbo cibo, quo usus est Columella. Alituræ vocabulum verbo τρέφω καὶ τροφὴ ad unguem respondet, quo ex Gelli. lib. 12. cap. 1. & hic & in Pythagora uti maluí.

IN MELISSAE EPIST.

DE Melissa nihil dum hactenus repperi, nisi quod Diogenes Laertius in vita Terpādri Melissæ meminit, quæ fuit illius viri conjux. Sed EUstathius accuratissimus Homeri interpres & commentator scribens alibi in Ἰλιάδ. μ. cujusdam Melissæ sapientis fœminæ mentionē facit, quam quidam laudans, inquit, ὡς μεγάθει μὲν τὸ γύναιον ὑπερεχύρα κατὰ δυσίμαχον φωνῆ δ' ὁμιλίᾳ τι μιχρογυμφές. Porrò Epistola hæc Doricè itidem scripta, & sapiente fœmina dignissima reputanda est. Agit autem de honesto & vero fœminarum ornatu, haud aliter de eo loquens, ac D. Petrus τοῖς γ' Σωφρόνως παρεσκευάσμενοις scribit, epist. prior. cap. 3. v. 3. ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, &c.

pag. 175. v. 3. ἰσθμὸν Hesychio authore est ὃ ῥίζα ἢ λευκοΐου ἐνδεδόλωται. Quod aliàs etiam anchusa dicitur, qua fœminæ præsertim cadaverosæ & deformes faciem pingunt, ut coloratiores videantur. EUstathius in Ἰλιάδ. π. scribens ab ἐρεύθω, rubefacio deducit. Suidas interpretatur τὸ χρῶμα, καὶ ἄνθος προσώπου ἐπιφερόμενον, οἷον οὐδὲ ἐκ λευκῶν τοιοῦτός τις καὶ ἀβρὸς καὶ εὐθαλὴς τυπὸς ὑπὸ δρόσου ἐαρινῆς οἷόν ἐρεύθημά τι ἀρχαῖον καὶ μειδίαμα ἡδὺ τὸν. Sic Thucydides lib. 2. ἐρεύθημα δ' περιόντα, & Synes. μαρότητος ἐρεύθημα dixere.

IN PYTHAG. EPIST.

ET hæc epistola olim ab Aldo cum Bruti Romani epistolis, & posteà Lutetiæ atque alibi edita fuit. Eam verò Pythagoræ germanā omninò esse suspicor, etsi illius Laertius in vita Pythagoræ non meminerit.

pag. 175. v. 31. λεπτοδὴς Pythagoræ egenus & pauper est, cui tamen nihil ad vitam ducendam desit, juxta illud Flacci, pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.

LECTORI S.

CUM Bonav. Vulcanius, amicus noster, idemque homo longè doctissimus atque humanissimus intellexisset, me Iamblichi Philosophi editionem adornare, idq; prefixa authoris vita ab EUnapio descripta, misit ad me, ut sunt candida & aperta Musarum januæ, suas aliquot in illam castigatiuncias. Verùm cùm hæ tardius, editis scilicet omnibus, venirent, non ideò abjiciendas putavi: sed hic in calce post nostras in ejusdem προτρεπτικὰς castigationes curavi adjiciendas. Maximè quod in utrumque librum suum ἐρώτιον quidam mihi hactenus ἀνώνυμος (celatur enim ejus nomen) homo benè, uti apparet, doctus, post priorem librum jam omninò quidem absolutum, at in alterum inter excudendum, Commelino, cujus hæc sumptibus edebantur, potissimùm authore frustillatim submissset, quæ ipsa etiam lucem videre volui, ne quem sua laude fraudarem.

In IAMBLICHI vitam
ab EUnapio Sardiano scriptam.

Pag. Commelinianæ editionis 21. v. 20. pro αὐτῷ, αὐτῶ.
v. 22. πάθυνε pro πάθυντο.
pag. 22. v. 22. τὸ σῶμα δὲ τοι.
pag. 25. v. 2. ὡς ὃ τοῦτο γεγράφοτας,
v. 4. ἀπὸ τῶς πρώτως, hoc est, ὑπὸ τῶν πρώτων.
pag. 26. v. 2. ἐνοχλοῖτο αὐτῷ.
pag. 29. v. 25. pro ἴδωνις, ὦν ἰνδωνις,
v. 26. δωσαν ὦν.

In IAMBLICHI Pythagoram *diversæ lectiones cujusdam ἀνωνύμου.*

Pag.30.v.29.πολλὰ δὲξα leg.

pag.33.v.23.pro μνημάτων, μνημάτων leg.

pag.34.v.13. (ἱερώτερον ἢ τὸ ἄλλων ὅρων ἐπίστασθαι αὐτὸ, καὶ τοῖς πολλοῖς ἀδόκιμον) &c. leg.

v.29.pro ὅτι ἡ μὴ, (ὅτι σὺν ἐμὴ λαθὼν βραχύ.)

v.33.ὑφὼν ὅς τι συμβάλλ◎.

pag.38.v.24.pro συλλαδέξατο anne ἐδιδάξατο?

pag.39.v.9. φιλοπολίτως.

v.ult. ἐχὶ ἄμβακις puto.

pag.42.v.9. λαβὼν ἐργιῶν leg.

v.10. κεφάμενον leg.

v.27.Locus mendo carere,nec quicquam deesse videtur. Intelligo χώρου εὐφόρως ἴσχειν, fertilem virorum literis deditorum, ab οἶκος.

pag.43.v.7. servanda vox ἀκουσματικὸς. Nã passim illa apud Iamblichum reperitur, & opponitur τοῖς μαθηματικοῖς.Locum verò integrũ puto hoc sensu: Multi verò eorum, qui ipsum audivere (ἀκουσματικὸς hos vocant) una ejus oratione, quam vix ingressus Italiam primam coram toto populo habuit, permoti,plures,inquam, quàm bis mille homines doctrinæ ejus esse dedidere.

pag.55.v.11. ὑπολαμβάνειν αὐτὸς ὕφηδὲν leg.

pag.60. v.8.pro ἐὰν ἀγαγὴ τὸν,ἐὰν ἀγαγὴ τὸν ὃς l'πολλὰν leg.

pag.62. v.ult. πρὸς ἄνδρας διδομένων νόμοις, τὸν ἢ πάντα &c.Ita ex 10.histor. Timæi supplẽdus locus,cujus fragm.apud Laertium.

pag.66.v.2.ἐκδεδῶσθαι, pro ἐλίκτησε leg.

pag.67. v.15. προσομιλῶσ◎. αὐτὸ τῶν γνωρίμων leg.

v.20.καὶ αὐτὰ τοῖς ὡς ἀληθῶς.

pag.68.v.25.pro ἑαυτὸ, ἑαυτῷ, vel αὐτὸ, nimirum τὸ πᾶχυν leg.

v.36. ἐφεῖ τὸ τὸν Μυκήνας τὸν Τρωϊκοῖς λαφύροις &c. & mox, τύτε ἄσπιδ◎. παρίμεν ὡς πάνυ, &c.

pag.69.v.32.vocem ἀφυγασμοὶ retinendam puto, nam ei respondet ψυχικῶν νοημάτων, & quod sequenti p. v.19.dicitur σωματικῶν φαντασμάτων.

pag.70.v.24.vox σωχημάτων retinenda est, utitur simili p. 110. v.30. σεσηχημάτων, διεκόθηρί π.

pag.71.v.9.σωτείνζε & σύμφειδε.

v.17. συναθῆσ.

pag.72.v. 10. ὡς ἄνυστος legend.

pag.73.v.30.ὑ ἀφ' Μυσπῆς.

pag.74.v.33.an συνεσίσασθαι τὸ? hac enim voce alibi aliquoties utitur.

pag.75.v.2.φιλίαν legen.idem requirunt præcedentia p.præ.

v.5. ὥστο δὲν &c.v.10. ἀφηρισμοθετῆσαι.

v.12.ἀφ' νομίμων ὑγιῶς, leg.per leges ex æquo & bono, sanóque judicio latas.

v.17.ἅπτ συλλήβδην πάντων πρὸς ἃ ἡ φυσικὴ πᾶς ἐπιπλοκὴ ἐ χρωτὸς leg.

v.27. ἐξ ἴσ◎ τῷ τῷ αὐτῷ leg.

pag.76.v.5. ἀφχεᾶς ἐπιθυμίας leg.

pag.78.v 1. ὥστις ἐκμαθὼν ὃ λελαθὼτο non ἐλελαθὼτο.

pag.85.v.7. ἀναπόδειπτα, leg. evincit id quod sequitur, τῷ ἄνευ λόγου. Vide p.88.89. & 90.

pag.86.v.20.pro ἔθνη χρῆσ, le. ἠθεῖη χρῆσ.

pag.87. v. 23. Ita dispungendum, ἐσχὲν γὰρ συμβυλὴ. ἀγαθὸν οἱ πόνοι, &c.

pag.92.v.23.an ἐπιτήδευσιν ἀπεργάζεται?

v.33. τ' ἀγερώθτα χρυσὸν vide p.94. v.23.& p.131. v.18.

pag.93 v.3.ἐικάζας pro εἰκίζας legen.

v.25. pro κωδαρμένη, an κωδαρμόν?

v.33. τὴν ἱερῆτιν, ἥγουν τεχνικῶς.

pag.94. v.5. ἀλλ' ὡς ὃν ὄντως leg.

v.13.εἰκάζας leg.

v.25. ὅτως ὑπ' αὐτῷ ἀγαθὸν ὥστε βεβαιοῦν τὸ δὲν.

pag.96.v.11. αὐτὴ ἐπιβλέπουσι ἐφαίνοντο leg. apparet ex illo quod sequitur v.14. ἐπόπτ.

pag.100.v.11. pro κωδαρεῖ, κωδαρῷ leg.

pag.101.v.14. ὅ τε δὴ γίγνεσθ.

pag.102.v.7.ἐπεπαιτόρθωτον.

pag.105. v.16. ἀνδεαίμασι πεπὶ χρῆσ.

pag.106. v.27. ἀπρῶς διαμισθαγῶν.

pag.107.v.20. pro μάχας, μαλάχας leg. De hac enim Columella scribit, *Et malache prono sequitur quæ vertice folium.*

pag.109. v ult. ἐμπλήκτως ἀπτοκαρ.

pag.112. v.10. locus est integer, uti & v.24. & 32.

v.16. συναθῶν legen.

pag.113. v.1.ἀφηγονίν legen.

pag. 115. v.4. ἀπόδειξιν. Ita dixit p.113. v.10. προσδῶσας.

v.8.an τὸν ἢ πεῦζον,i.remissionem ἐπιτάσεως.

Pag. 118. v. 23. ὁ τῷ θ' θυομένων leg.

Pag. 119. v. 9. ὅτι μετεμίζοντες ex præcedentibus repetitum delendum est.

v. 17. καὶ μυημεῖόν τε φῶκαν leg.

v. 29. ἐπιτερψάντων. nimirum τὴν κρίσιν.

pag. 121. v. 5. χρυσίου ἴχνεσιν. ut v. 8.

v. 14. ὑπὲρ δ' ἡμέρᾳ leg.

pag. 127. v. 9. Ἀλφεσιβοίαν τιν' χρὴ δὸν ἄπαντες.

pag. 129. v. 13. δεῖ δ' ὁμολογεῖν εἶναι δ' κυρίᾳ τ' ἀγαθὸν εἶναι nisi placeat quod pag. 89. v. 23. legitur, δεῖν ὁμολογεῖσθαι παρὰ τῷ κυρίῳ τὸ ἀγαθὸν αὐτεῖν.

v. 25. ἡ παρὰ τῶν θεῶν τὸ μέλλειν ἐστί. καὶ ἅμα δ' τῷ αὐτῷ πραγμάτων ἄμφω δέχεσθαι εἶναι τῷ εἱμαρμένῃ θεὸς εἶναι· τοῖς δ' ἐνθέοις θεσπέσιον τοῦτον, καὶ θαυμαστὸν. Vide seq. pag. v. 26. Ita apud Ciceronem: & dii sunt & divinatio non est.

pag. 130. v. 9. πολλὰ δ' καὶ αὐτοὶ πεζῇ τῶν φυσικῶν δὲ τῶν δοκιμώτατα μυθικῶν ἀπομνημονεύει, ὡς ἴδιον, &c. leg.

pag. 131. v. 1. Leg. ἐπεὶ οὖν ἐς' ἐδὲν ἀλλοῖον. Apud Stobæum.

pag. 132. v. 12. ὧν ἴφη πρὸ λέξεων.

pag. 133. v. 22. πρ αὐτῶν, nempe Πυθαγορείων. v. 26. pro ὑπόμνησιν, ὑπόμνησις leg.

pag. 134. v. 11. παρὰ θεῶν.

pag. 136. v. 31. Ἐκφ. suprà pag. 30. v. 12. ΕΓ ἐστ.

pag. 137. v. 16. Pro ἄνευ δ' τὰ τοιαῦτα κρινεῖ, λέγε leg. Vide p. 100. v. 13. Vbi ἐμψυχόλοια narrantur. Apuleius certè lanæ vestem ab Orpheo & Pythagora profanatum fuisse narrat. Diog. tamen Laertius id negat.

v. 17. pro ἀκάθαρτ, an ἀκρεοφαγῆς.

pag. 139. v. 12. χαλδαίων. hos enim audiviſſe videre licet p. 149. v. 20.

pag. 141. v. 3. χωρίζειν τὰς ἐδόντας. & v. 25. Locus videtur mutilus. Cur enim ſceptrum Iovis Cypariſſiñ narreat n ō additur. Diog. tale quid dicit ἀπόκρυφος δ' οὗτος κυνηγετικῆς, ἀφ' τὸ τῶ Διὸς σκῆπτρον ὁστοῦν τεκτήνα. In Pythagor.

pag. 144. v. 6. pro ἐκλῆον, ἐπίπλεον.

v. 10. Ἀφ' τῶ Νέλω πρωθῆσις leg.

pag. 146. v. 21. an ὁ Πυθαγ δ' &c. paulò antè dixit ἀπορεῖσθαι.

pag. 147. v. 14. anne hoc pacto rectiùs haberet? ἢ πάλιν ἐπὶ φιλότιμ, ἐστὸς, φιλόλας. [ἅπερ πρῶτ Pythagoras, φιλίαν ἐσήτατα Laert.] ἢ τὸ τῷ κόσμῳ ὀνόμαν. [Pythagoram quendam primum Cœlum mundi nomine deſignaſſe ſtatur Laert.] ἢ ἰδίᾳ σὺ τῷ φιλοσοφίαν [nimirum ὀνόμαν, cujus & ipſe nominis primus autor fuit, quod quàm latè patentem includat ſapientiam videnſ. p. 144. v. 25.] ἢ δ' τὸ τῷ Στόν, Κοσίτων [non jam occurrit quid ſibi velit] ἢ τὸ Ἀλφεσιβοαμῶφρ, [vel ἢ τὸ τῷ Ἀλφεσιβοαμῶφρ] τέλεσκτους.

pag. 154. v. 11. pro ὑδὲ νοεῖν, leg. ὑδ' νοεῖν, præceſſit νοεῖσθαι γεγαπ.

pag. 155. v. 23. Ita diſtinguendum, προσθεῖναι. τὸ Ἀμνεῖδας τῶδε τῷ ἥκω ὡς ἐγὼ π, δ' πρὸς τὸ &c.

pag. 157. v. 26. δ' τὸν ἐκεῖνας.

v. 29. pro λόγον λαμβάνοντα, λόγον ἀπαγγέλλοντ τῷ. Apparet ex iis, quæ ſeq. pag. v. 3. & 4. dicuntur.

pag. 160. v. 9 pro ἤκουτα leg. ἔχοῦσα.

v. 27. pro Ἀλφήσιον an διαπεῖσαι an Ἀλφήσιον?

pag. 161. v. 13. δυσαιμοῦσθαι.

v. 31. pro ἐκκοσίως, an ἐκκοσίης.

pag. 163. v. 30. prava interpunctio tenebras offudit, ἐυσεβείας. καὶ τὸ ἐμψύχων ἀπέχεσθαι συμοβήτης, Ἀφ' τἄλλα &c.

pag. 164. v. 1. παρὰ φύσιν.

pag. 169. v. 6. anne pro συμβέβηκεν, συμβεβήκασι?

pag. 172. v. 28. pro κρεῶς, κρεῶς leg.

pag. 175. v. 29. poteſt & ἐθῶν forſan legi.

pag. 178. v. 17. ἃ ἐγγύπνιν. Propoſitum id requirit.

v. 22. pro μυστικὸν, anne leg. μαντικὸν. v. 32. μαντικοτέρους facit.

pag. 179. v. 6. pro ἐπιφύλλιν, ἐπιτήμιον.

pag. 180. v. 10. κρεῖττ pro κρεῖττ.

pag. 183. v. 9. ἀπιλυόνων.

pag. 185. v. 6. ὡς ὧν ἄν, leg.

pag. 186. v. 28. καὶ τῷ τ κρατά.

pag. 187. v. 6. pro κρεπῶντ leg. κρεπεύτας.

v. 12. δ' ἐς δ' θανεῖν.

pag. 190. v. 4. ἀπαλάθοντο ex pag. 170. v. 22.

pag. 192. v. 17. Ἀξιωταχθέντι & ποικίλως ἐπιτηδευθέντι.

pag. 195. v. 3. Supplendus locus ex p. 101. v. 14. Ἔστο δ' χώτας ἴων &c.

v. 29. ἀντιπαιρθωτον.

v. 31. an ἀρεῖος?

pag. 196. v. 30. ἀνιδέτους.

pag. 199. v. 21. pro ἐφύλλιν, ἐμμέλειν.

pag. 207. v. 24. λαβδιδημιμένην.

pag. 208. v. 30. ὑφάψαντ, ὑφάψαντες nimirum κυλίνδω.

pag.209.v.3. pro τῶ πολλῶν & v.7. τῶν πολιτῶν legerē τῶν πόλεων, injuriam sibi publicè utilitati operam dantibus illatam vindicari à civitatibus Italiæ & Siciliæ debuisse, meritò judicarunt. Quod quum non fieret, invitos servare noluerunt. Confirmat hanc nostram lectionem, quod pag.123. scribitur, ἐπιχειρήσει ὁ τῶν πόλεων αὐτῶν βούλεσις. & quæ nunc est, ferri non potest.

v.26. περὶ ὅτου usque ad περιμενόντων aut hîc redundant, aut aliquid post hæc deest.

pag.210.v.23. pro συνεπιλιπεῖν, συνεπιλήψειν leg.

v.28. τὰ δυσνόητα καὶ διάπλυτα, anne, καὶ δυσδιάπλυτα.

pag.211.v.22. ἐτέγχανον πλειστῶν ἐπιστάμ.

v.25. τὸ οἰκίας leg.

pag.212.v.28. ἐκκλησιάστο. ut mox p.seq. v.1. ἐχθρώζωσιν.

pag.213.v.13. an παρὰ τὰς ἄλλας?

pag.214.v.20. ὅπως δ' ἄρχει τ' πλειόνων ἦν, pro ὅλως εἶναι. ut ita putem vertendum, quo verò in quolibet vitæ suæ momento aliquod ipsius præceptum daret Pythagoras, sub vitæ finem præcepit, ne blasphemiam seu detractionem aut calumniam [in aliquem] proferrent.

pag.216. v.17. Oligarchicum esse Pythagoram inter accusationis capita recensebant, qui accusationem instituerant. ideóque celebibus bellum quasi indixisse. puto hoc dici propter repulsas concubinas p.56.v.22. quod ipsi electionis magistratuum per sortes faciendæ authores primi fuissent. contentiones enim fuerant ὑπὲρ τῶ πάντας πρώτους εἶναι τῆς ἀρχῆς.

pag.215. v.7. præterea à tyrannidis studium atq; affectationem suorum animis imprimere, hoc ipso, quod sæpius inter adhortationes occinere consueverit, præstare ut quis vel unum solum diem taurus, quàm per totam vitam vacca vel bos existat &c. Locus, ni fallor, integer est varia accusationis capita complectens modo recte distinguatur.

v.21. hoc pacto. ἐπιμελείας: τυραννικὸ.

pag.217.v.5. pro ἐὰν leg. ἂν, ut hic sit sensus Illis itaque qui sese pro virili ne audirent, [aliósve audirent] prohibuerunt, ut pro se dicant, minimè permittendum esse.

πλέκτοις Plin.lib.3.cap.10. meminit fluvii circa hæc loca qui Targines.

v.17. Πυθαῖον, ut p.58.v.26.

v.31. παρὰ τ' πόλεως leg.

pag.218.v.5. πρῶτον. An πρωφθῆναι? qui ad sententiam hanc ferendam à tribus, quas nominat, urbibus missi erant. Videatur Polyb. lib.2.

v.12. συνσφιγγάδεσι, & v.seq. ὁ φόνος τὸ requirunt hoc, quæ præcedunt & sequuntur.

pag.219.v.3. μεθόδου. de Methodo dogmaticorum Medicorum hanc vocem accipiendam arbitror.

v.8. Νίνου. Accusatorum Pythagoræ & Pythagoricorum alter hîc erat cum Cylone p.215.28. Proverbii forsan sensus: Ninonis calumnias quibus falso petierat Pythagoram deprehendi & mendacii coargui.

pag.220.v.2. ἀλλ' τι ἐκαγείσας, an ἀλλὰ τὸ ἐξαιρετως?

IN ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΑ.

PAG.1.v.14. pro προμυθίας. leg. προθυμίας. ita pag.3.v.27.

pag.3.v.31. ψυχῇ ζῶντας. hoc sensu, cum anima vivamus, ejus nos virtute seu præstantia rectè vivere, & oculis videntes eorundem etiam præstantia acutum cernimus, dicendum seu fatendum est. Oculi videre, virtus oculi, bene videre. Animæ vivere: virtus animæ, bene vivere. Atque hæc eò tendunt, ut qui τὸ εὖ ζῆν appetit, in quo beatitas est, τὴν τ' ψυχῆς ἀρετὴν excolat.

pag.4.v.16. leg. puto. βλαβερὰ μᾶλλον τ προφῆς μᾶλ' ἀφθονίας σώματι, κτήσεως ἢ [nimirum ἀφθονία] τ' τῶν ψυχὴν ἀγαθοῖς ἡμῶν καὶ ἐπισφαλές. Noxia in primis ac periculosa est corpori quidem redundantis ciborum: animo verò non rectè constituto, divitiarum. Nisi illud ἐπισφαλὲς conseq. connectere placeat. quod tamen citra mutationem aliquam vix fieri potest.

v.32. ἡ ἐντὸν ἡ ἐκαιρθαλία μᾶλλον σπουδαῖον ἡ φρόνησις. Si vigor sensuum dignus, quem votis omnibus rogemus optemúsque, magis incomparanda prudentia laborandum.

pag.5.v.21. pro eo, quod in versione est, qui optimum reddere studet. Vert. qui optimum fortitus est. nisi ita vertatur τὸ natura condignum nihil dici.

pag.10.v.10. Legen. vel ἀλλ' πάντα ὧν ταῦτα, vel

vel ἀλλὰ σπουδὴν ἀναλῶσαι.

pag. 13. v. 6. post αἰδέσιος finis oration. Archytæ incipit Iamblichi explicatio, πάνυ ἐπιστημονικῶς ἐνταῦθα, &c.

pag. 14. v. 22. Ἕτερόν δ' ἂν εἰ ὁ ἥλιος, legend. & quidē τὸ, εἰ. v. 8. & v. ult. pag. 13.

pag. 15. v. 18. ἐπὶ πολλὰν, leg. ἐπὶ πολὺ aut quid simile.

v. 25. pro Ἕ εἷς τος leg. Ἕ ἑνὸς, quemadmodum εἰς τοῦς ἑνὸς pag. seq. v. 1.

pag. 16. v. 3. πρὸ ὅτου leg. Hoc officium atq; opus sapientiæ mihi videtur, ad quod [Doricè pro πρὸς ὅ] & conditus & constitutus est homo, atque ad quod instrumenta & facultates varias à Deo accepit.

v. 9. καὶ ἐπιβλέπειν τὰ ὄντα legend.

pag. 19. v. 2. pro σοφίας, an σοφίαι?

v. 17. πλὴν ἢ καὶ ἀνυπόβλητα ἄνευ. Sapientiam (id est, primam philosophiam, quam Metaphysicen nunc indigitant) scientiam ex omnibus unam esse, quæ nihil (non demonstratum) præsupponat, utpote quæ omnium, quæ sunt, principia inquirat.

pag. 20. v. 25. ἀναλύσεις ἀξιωμάτων leg. vidr.

pag. 22. v. 10. Τ παρείρηται. hic deest ἐπιστῆσαι vel ἀναγάγοντας v. 14. καὶ δὴ ἀναλαβὸν συναγώ nam nihil consequens inducentibus demonstrationibus, nullæ minus ἐπιστημικαί.

pag. 23. v. 4. τὸ ἅπαμόνον legen.

v. 14. ᾗ δὴ leg.

pag. 26. v. 21. anne ἀξιωματικῶς? pag. 22. v. 28. per vocem ἀφορίζοντας idem dicit.

pag. 27. v. 17. Hic locus ita distinguendus: χωρὶς δὲ καθ' αὑτὸ ἕκαστον, τὸ μὲν ᾧ, ἃ ἐστ Τ ᾧ. Separata hæc tria sunt: ipse quisque, Quod ipsius est, &, Quod ejus, quæ ipsius est, sunt. Ipse quisque est Anima ejus, Ipsius verò, Corpus & quæ corporis sunt, Ejus verò quod ipsius est, ea illæ sunt, quæ corporis (quod ipsius est) gratia parare solemus. Ac qui, quæ corporis sunt, cognoscit, quæ Ipsius, non Ipsum se cognoscit. Ideóque etiam Medici, quâ tales sunt, nec exercitiorum Magistri seipsos cognoscunt. Qui verò adhuc ex remotiori veluti loco ex iis, Quæ ejus, quod ipsorum est, illa quæ circa corpus sunt, cognoscunt, ut ii, qui illa procurant, Agricolæ, aliíque opifices, tantùm sanè abest, ut ipsi se cognoscant, ut nec, Quæ ipsorum sunt cognoscant. atque idcircò etiam artes hæ illiberales esse putantur.

pag. 29. v. 28. in primis autem princeps animæ species, quæ pro Dæmone, (hoc est, natali genio) animique dedit Deus, quæ nos à terra versus illam nostram in cœlo cognationem, subvehit (pro οἷον leg. οἷος) utpote quū haudquaquam terrenum: sed cœleste germen simus, hæc, inquam, inprimis excolenda est.

pag. 31. v. 1. proinde quum hæc ita se habeant, cujusliber officium est corruptas circa generationem in capite suo periodos universi circumlationibus & harmoniis perceptis rursum corrigere, ac Mentem ei, quod Mente intelligitur (pro τὸ κρεῖν legen. κρίνον ὁμοίῳ τὸ κρίνοντος) secundū pristinā naturā adsimulare: idq; facientē vitæ, quæ pro præsenti futuróque ævo Deus optimam homini proposuit finem obtinere.

pag. 33. v. 10. ánne leg. τὸ μὴ ἀπελευθέρους ἄναγ? vel τὸ μὴ ἂν ἐλευθέρους ἄναγ. Itémque quod pueris magistri, tanquā magistratus quispiā præficiuntur, nec prius illos suæ ac liberæ potestatis esse velimus, quàm in ipsis veluti in civitate quadam statum Reipubl. constituerimus, ipsísque custodem similem (qualis nempe lex est θεῖον καὶ φρόνιμον) ac Præfectum, qui in ipsis sit (Mentem nempè ipsorum rectè educatam institutámque, qui Deus est cuíque suus Pythagoræ p. 53. v. 31.) dederimus, tumque liberos dimittimus. Quod Xenophon I. Cyropæd. & Rom. 16. aut 17. ætatis anno faciebant, datæ ipsis pro prætexta virili & libera toga.

v. 23. an. περιφάνειαν?

pag. 34. v. 2. diligentérque cavens, ne quidān ea (vitæ ac veluti Rei alicujus publi. in se constitutæ,) propter divitiarum abundantiam vel inopiam subvertat: duméque id caveat, ita cum pro virili gubernet.

pag. 35. v. 13. πάσαν ἂν καὶ ἄν, deesse puto ἐπι καὶ vel κἀκεῖν.

v. 20. αἱ δ' ἄλλαι, vel ἄλλας τὰς. Ancillis verò similes reliquæ, quæ propter aliud (quàm ipsam cognitionem, actionem nempe vel opus, cognitioni incumbunt.

v. 23. Ἕ δ' ἄλλα, ut v. 19. δ' αὐτὰς & v. 22. τὸ δ' αὐτό. quia id quod liberum est, eo quod non est tale, præstantius est.

pag. 37. v. 5. pro Τ πανδοκευτικὸν, πλημμελητὸν vel ἀπὸ ἀδικητικὸν, uti in vita Pythagoræ p. 40. v. 2. locus tamen ne sic quidem integer est.

v. 32. ὁ δὲ ἐφ' ἑκάστου χρεῶν leg. Atque id solum bonum revera tale est, quod eripi non potest, quod Boni in sese notitiam habere concedunt. τὸ, πᾶσα, nihil in proximo habet quo referatur;

feratur: sed propter istas Enallagas, similiáque alia quædam EUnapium de autore hoc dixisse puto, illum ἐμπαίγμοις ὑπθυνόμενον χρέσθαι, hiulca enim subinde ejus oratio est.

pag. 38. v. 19. ἀνθρώπους λέγειν. cum hominibus differimus.

pag. 40. v. 3. δυναίσθ' λαβ. ita mox v. 27.

v. 8. Scientia potiùs est (quàm rerum inordinatarum, atque indefinitarum,) quemadmodũ probus homo potiùs est putãdus quàm pravus.

v. 11. pro λέγθαι leg. λέγεται.

pag. 41. v. 1. non enim hæc ex numero eorũ, quæ finita sunt, existunt.

v. 28. estne verò regula ulla aut determinatio quæpiam qualem exactius dignoscere queamus, quàm vir prudens est?

pag. 42. v. 19. ἃ μὲν ἀνδρεσπόδωδες γατῦ ζῆν, ἀλλὰ μὴ τοῦ (non, τὸ, ut legitur) ζῆν ἡ γλίχεσθ, καὶ τοῖς τ πολλοῖς αὐτ ἀκριβῶς δόξαις, ἀλλὰ μὴ τὰς πολλὰς ἀξιοῦν τοῖς αὐτοῦ (nimirum ἀκριβῶν δόξαις, καὶ τὰ &c.) Annon servile prorsum vitæ quidem te, vitæ verò bonæ (felicis) nequaquam cupidum esse: ac temultorum (vulgi) opinionẽ sequi, ac potiùs ut multi tuã sequantur exigeret: vel, quumq; multi tuam non dignentur sententiam sequi, te vulgi judicium probare.

v. penult. τὸ γὰρ τ[lego, μὴ] μισθοῦ ἕνεκ (lege παρὰ) τ ἀνθρώπων γεγενῆσθαι τοῖς &c. quod enim, licet præmia nulla, ob quæ continuos quis labores sumere velit, ab hominibus iis, qui philosophiæ studiis animum adpellunt, constituta sint, unde & magnam temporis partem aliis artibus impendere necessum habeant: nihilominus tantula ejus parte, quàm in hujus studio veluti decurrunt, ad exactæ ipsius cognitionis metam perveniant, id verò signum, &c.

pag. 43. v. 11. eos qui in illa versantur, jucundè id facere.

v. 25. distinguendum, ἅδας δ' ἂν τις τὸ αὐτὸ γνωσόμενον καθ' αὑτὸ, τὸ φρονεῖν &c. Intellexerit ex hisce. Sap. & Scientia.

v. 29. distingue ὡς ἀνθρώπους ἄνευ τούτων. χρήσιμός τ &c. sine hisce [prudentia, Scientia] atque ad vitam insuper utilia sunt.

pag. 44. v. 17. in anima quid est, quod ratio est, quod natura præest & de nobis judicat. Est itidem quod sequi & subjici natum est. [pars nempe, quæ Animosa, quanquam voluptuaria dicatur.]

pag. 45. v. 3. ψυχῆς ἡ τὸ (μέρος nempe) λόγον ἔχον, nimirum βέλτιον ἐν. in anima verò [hoc est, inter animæ partes] melius est id, quod Rationem habet.

v. 6. distingue σχέτλιον. Η' πᾶς ποτοῦν ἐστ ἀρετὴ τούτου τοῦ μέρους. Hujus igitur partis virtus, quæcumque illa tandem sit, omnium maximè, tùm omnibus simpliciter, tàm nobis necessariò eligenda est.

v. 26. καὶ τῷ λόγον κεκτῆσθαι, lego, τῷ λόγον καὶ νοῦν πεπαιδευμένῳ, vide pag. præc. v. 15.

v. 31. pro ἐμπαθεῖς lego συμπαθεῖς.

pag. 46. v. 14. Norunt illud propter quod etiã alterum eligendum. melius & magis eligendum est, ut voluptas magis, quàm quæ voluptati: sanitas, quàm quæ salubria sunt. Hæc enim illorum effectiva dicuntur: prudentiæ igitur, quàm præstantissimi eorum, quæ in nobis sunt facultatem dicimus, nihil præferendum: siquidem habitus cum habitu comparandus sit.

pag. 47. v. 11. ἀλλὰ μὴ τῶν leg.

v. 21. ὅτι δὲ τὸ ἡδὺ ἀγαπᾶσθαι δ' αὐτὸ &c. leg. adhæc si amamus visum propter se, &c.

pag. 48. v. 5. ἐν μᾶλλον τοῦτο τῇ φρονήσει &c. si [veritas] magis inest sapientiæ [quàm opinioni rectæ] magis scilicet appetenda est sapientia quàm recta opinio.

v. ult. ἐκ ἀναισθησίας τοῦ ζῆν &c. porrò quod vivit ab eo, quod non vivit, sensu discernitur, & hujus præsentia, hujusque facultate vitæ definitur, eóque sublato vivere operæpretium non est, eò quod vita propter sensum eligatur. Ex sensibus autem visus ideò præcellit, quòd is omnium clarissimus existat.

v. 16. quæ per corpus vel corporis ministerio cognoscit.

v. 22. & quia ea cognoscere potest anima, ideò sensum eligimus, &c.

pag. 50. v. 12. Itaque omnes quantulumcũque prudentiæ sensu percipiunt, illiúsve habere gustum possunt, reliqua omnia præ isthac nihili ducunt. Ideoque nullus nostrum, aut ebrius aut puer per omnem esse vitam expeteret.

v. ult. φεύγει γὰρ ἥδε lego. fugit enim, quã nihil in iis cognoscit, tenebras atque omne quod clarum aut perspicuum non est natura, delectatur luce & claritate.

pag. 51. v. 1. ὑπερβάλλον αὐτόν. ejúsque hunc sensum esse puto: Quod si quis non omnem vitæ modum ferendum arbitretur [εὐδαιμόνως aut secus] ridiculum etiamnum non &c. Ridiculum in parandis opibus, non tantùm spectare, ut πρὸς τὸ ζῆν μόνον sufficiant, quod eo solum

bilium contendi non simus in parua vero sapientia non eo niti, ut τὸ καλὸν ζῆν etiam nobis adsit.

v. 19. καιρὸν τὸ παραπαίσαι (videtur deesse ἐᾶν) δοκῶ ἔγωγε &c. Et pulchra quædam nobis esse videntur, eo quod exacto visu destituamur. Etenim &c. videbat, in quenam vel tantillum obtutum defigere sustineret, conspecta communi, ex quibus constamus & fœditate & malitia.

v. 29 ἀλλὰ διὰ τὸν ἐμὸν λόγον. At propter nostram, opinor, imbecillitatem & vitæ brevitatem hoc ipsum multum esse videtur.

v. 32. leg. τῷ τοῦτο φαίνεσθαι πολλοῦ ἄξιον &c. Quis igitur beatum sese putet, dum ad illa respicit, ex quibus primò statim omnes in pœnam veluti constituti, quem admodum ii, qui mysteriorum interpretes adfirmant.

pag. 55. v. 1. ὅτι μὴ τοῦ. ita mox supra. τὸ δὲ τοιοῦτον ἡδὺ καὶ ἀγαθόν.

pag. 57. v. 22. ὅτι μὴ τοῦ τόπου leg.

pag. 59. v. 23 distingue, ἀναίσχυντον. ὧν δὲ ἀναίσχυντον &c.

pag. 60. v. 1. οὐ δ' ὅτι leg.

pag. 62. v. 20. ἢ πρότερον πρόθυμος, leg. id requirit quod sequitur v. 31. καὶ πρόθυμος, &c.

pag. 64. v. 1. ἐμοὶ μὲν δὴ καὶ τὰ ἄκρα leg.

v. 20. ἐμπόριον ἐνδιάτριτον, ἢ ἡ ἄκρα λαμπρόν, ἢ τὸ πόλισμα, ἢ τὸ πάχος &c. leg.

v. 25. τὸ χρήσιμον. ἐν τῷ ἐπιστήμῃ ὄντες leg.

pag. 65. v. 1. pro ἐν ποιῷ leg. τῷ ποσῷ. ita pag. 46. v. 18.

v. 2. ὡς ὑγιεινὸν καταγορεύομεν ἀμφοῖν ἐπιτήδειον ἐπιτήδειον, sic legi ὑγιεινὸν ὠφέλιμον leg. veluti sanitatem magis quàm salubria bonum esse dicimus: atque illud quod natura sua per se expetendum, quã illud, quo tale quid efficitur, nobis ve acquisitum. hoc tamen videmus de utrisque prædicari dicive, quod bonum sit alterutrum, tam nimirum de utilibus, quàm de virtute. virtutem contra hæc distingui in præcedentibus videre est.

v. 20. verti posset hic locus sic. Nam qui rectè atque exactè se aliquis utitur, id habet, ut illa & qd illud, ad quod producta est, & eo modo, quo debet, utatur.

pag. 66. v. 1. hic locus sic legendus videtur & distinguendus. ἀ ἢ τὸ ζῷον ἔστι καὶ ζῶν γενόμενον ἐκεῖνο ἐκεῖνο ἔστιν ἢ ἄλλο τι καὶ ζῷον [non ἄν] μᾶλλον. Quod si cuivis animanti vivere idem quod esse existit, manifestum etiam est, prudentem magis quàm imprudentem vivere: idque illo potissimum tempore, quando agit & contemplatur id, quod ex omnibus quæ sunt, maximè scibile aut cognobile existit. [quod maximè sciri atque cognosci potest, quod nimirum maximè est. nam essentiæ & cognitionis gradus apud Platonicos mutuo sibi respondent.

v. 19. ἀπὸ τίνων, ut v. 15.

pag. 68. v. 5. πάντα leg. ἢ πάντα ταῦτα, gaudeant. vel omnia hæc simul.

v. 9. ἀφεστὼς ψυχῆς leg. & v. 15. pro ὀρθὸν, ἀεὶ ὄντων, ut pag. præc. v. ult.

pag. 69. v. 20. pro ἐκεῖ δὲ, ἐν δὲ leg. Hęc autem usque ad pag. 77. v. 32. ex Plat. Phædone desciptæ sunt.

v. 27. pro ἐκ δυοῖν ἐστι ἓν, ἓν δύο ἐστὶ ἓν, ex Platone legend.

pag. 70. v. 18. μετέχειν αὐτῶν Plato & antè, σύνειδὸς ὅλως idem.

pag. 71. v. 18. ἀπεναντία ex Pla. leg. & v. 32. αὐτὰ καθ' αὑτὰ. ut mox v. 30.

pag. 72. v. ult. ἀλλ' ἓν id requirit v. ἓν &c. & v. 15. αὐτὸ καθ' αὑτὸ, & v. 31. κινούμενον &c.

pag. 73. v. 19. pro χρημάτων apud Plat. χρημάτων.

pag. 74. v. 16. καὶ οὐ δοκεῖ σοι ζῆν ὄντως, Plato ὄντως ὡς ὄντως, hoc autem dicit propter illa, quę ex Gorgia cap. 17. citata leguntur, ita ut oppositum hic menti Platonis irrepserit. Nunc enim vitam quam vivere nobis videmur ὄντως seu revera vitam esse pellim negat.

v. 29. διαιρεῖ ἃ apud Plat. & καθάπερ ἓν τοῦτο non τοῦτο.

pag. 75. pro μόνον, μόνοι, Plat. & v. ult. pro ἀνδρεῖον, ἀνδρείους.

pag. 76. v. 7. pro δίοι, δὴ leg. & v. 9. pro ἄλογόν τι apud Platonem ἄτοπον, et hoc dicendum insuper reperat v. 11. hujus pag.

v. 25. ἓν δὲ ἑκάστῳ τούτων leg. & v. ult. videnda. num legi debeat ἢ ἑκάστου. Ita enim apud Plat. legitur, atque ita deinde sæpè loquitur.

pag. 77. v. 5. ἢ καὶ ἀνδρὸς. ex Plat. leg. & v. 18. καὶ τοῦ δικαίου καὶ, Ita apud Plat. sed pendet à præcedenti ἕκαστον. Itaque quum illud in præcedentibus mutaris in ἕκαστον, & hic leg. τοῦ δικαίου καὶ ἕκαστον.

pag. 78. v. 4. hæc rursum ex Phædone post multa de animarum immortalitate interjecta.

v. 12. ἐπιστήμῃ φρόνησις Plato.

pag. 79. v. 14. ἀφ' ἓν ἕκαστον Plato.

v. 21. αὐτὸ καθ' & v. 23. comma post ἄλλο, & v. 25. αὐτὸ ἑαυτῷ.

pag. 80. v. 8. καὶ ἓν λογίζεται.

v.11. ἐπὶ τῷ καὶ &c. v.13. ὀνομάζῃ.

v.32. τὸ μὲν, delendum ex Platone.

pag. 81. Hactenus Plato. tandem multis interjectis apud Plat. quæ sunt apud Iamblich. vers. 32. annectuntur.

v.36. pro ὄντων, ὀνομάζειν leg.

pag. 83. v. 5. κάτωθεν apud Plat. τὰς κόσμους. Intelligit autem non mundi fabricam, sed τὴν μετεωρισμὸν τῶ ζώματος. uti appellat 70. v. 19.

pag. 84. v. 28. τὸ τῆς κοινῆς leg. & præced. v. ἢ ἑτέρως apud Plat. non sunt, & sunt sanè superflua.

v.30. αὐτὸ λέληθεν leg.

pag. 85. v. 11. pro τὰ ἐπίπεδα, Plato ἀπείρους. & v. 22. pro ἀπείρου leg. ἐμπεφυκὸς ex Platonis Theæteto: unde hæc usque ad v. 23. p. 92. & v. 29, ὅτι περίτης leg.

pag. 86. v. 4. ἑκάστῳ pro ἕκαστος leg.

v. 25. ἡνίοχον ζώων ἢ &c. leg. & v. 30. ἐκείνων ζῶον.

pag. 87. v. 13. pro πλευρίας, πλευρᾶς. v. 30. ἀπὸ ἢ ἀπ' Ἀμφ.

pag. 88. v. 7. καὶ ἐν ἑκάστοις leg. v. 18. ὡς βασιλέως ὄφεϊ. v. 23. κτήσεως αὐτοῖς, τὸ ἢ λανθάνειν. ὄφεϊ τὸ ταὐτὸν ὅταν αὖ δὶς leg.

pag. 89. v. 6. τῆς ζώης. Hæc desunt apud Plat.

v. 18. pro ἐξεῖ λόγου ἕνεκα, ἐξεῖς λόγου ἕνεκα.

pag. 90. v. 4. ὅτε τὸν ὑπὸ ἀπορεῖν leg. v. 10. pro ἁμαρτεῖν, ἅπαντα. Ex initio 9. de Rep. Plat. ex quo totum hoc caput.

v. 21. πρὸς ἀλλότρια leg.

pag. 98. v. 3. ἐκ ἀμαρτίαν ὅτι ex Plat. v. 6. πλεῖστα leg.

pag. 99, v. 1. σφᾶς σωζομένους leg. ex Plat. v. 3. ἐκ κατάμαθε.

v. 21. οἱ ἴδιοι τοῦτο leg.

pag. 101. v. 7. Hæc ex Gorgia Plat. sunt.

pag. 103. v. 21. πολὺ ἀνάγκη καὶ τὸ ἀκίνδυνον.

pag. 104. v. 18. ἀφόρητον. Quid si ἀφόρητοι? sunt enim vitia πολύπονοι, ut loquitur Aristox. Pythagor. cur autem ipsis vitiosis ἀφόρητα sint, dici vix potest. v. 21. Mendum videtur.

pag. 105. v. ult. ἀνθρώπῳ. v. 20. καὶ τὸ κόσμιον.

pag. 110. v. 16. λεπτόμορφα ἄπειρα leg.

pag. 114. v. 5. τὸ χαίρειν καὶ φιλεῖ. v. 21. ἀφομοιώσεις τῆς ἀναπνευμένης.

pag. 115. v. 8. τὸν ἀριστὸν, videtur deesse negativa cum additis.

v. 16. καὶ τὸ αὐτόματον, & pro ἐπιπεμφθὲν anne ἐπιπέμψαν?

v. 19. pro ἀτακίαν, ἀτραξίαν leg. Hoc autem nullus recte dignoverit, nisi cui officit ratio in quibuslibet actionibus exactè constat, ac quo-quilibet hominum dignus. aut indignus sit rectè scit; quique mores ac naturas singulorum discernere novit, ut animæ facultates, atque ad hæc omnia congruentes rationes percepit.

v. 29. ἐκ ἐκ βλαβ. anne ἐκ βλαβερώτατα τῶν θεῶν &c.

pag. 117. v. 11. pro ἐπιχειρεῖς, leg. puto ἐπιχωρεῖς.

pag. 118. v. 1. Anne ἂν ἀποθῇ ἐκ ἀφανῆ &c.

pag. 120. v. 31. Anne leg. ὅτι τοιοῦτό ἐστι ζωὴ ἐστι, ὅπερ ἡ ψυχή. Hunc enim seq. requirunt. Et ita ferè loquitur p. 66. v. 1.

pag. 121. v. 27. ἐστὶ φιλοσοφία leg. v. 30. pro ἐφίεσθαι, ἐφίεται. Id enim verbum genitivi nō ἐφίεσθαι requirunt.

pag. 122. v. 1. anne, ἐν μὲν ἐπιέχῃ μὲ ἐστὶ. & v. 5. ἐπιέχεται βίον, &c.

pag. 126. v. 6. καὶ τὸ καλὸ μὲν videtur leg. Hoc requiri revidetur, quod v. 10. dicitur, τῷ τοῦτο ἀναθοῦ.

v. 14. Anne ἐπιτηδεύματα τῆς ζώης. &c. leg?

v. 19. ἄσχολοι πρὸς &c. leg. Hoc enim opponit ei, quod p. præced.

v. 15. χρόνῳ. μὴς τὸ ἔργον ἐργάζεσθαι.

v. 26. pro κινοῦσι leg. κρατοῦντας. Contrarium hoc ei, quod p. 124. v. 26. scriptum est, κρατεῖ τὰ χείρονα.

pag. 127. v. 10. δὲ ἄνευρε leg.

pag. 128. v. 31. ὃ μὴ πρόσω leg.

pag. 131. v. 12. ἀμφιτύχεις leg. Ita enim legitur lib. 1. p. 104. v. 6.

pag. 135. v. 9. τοῖς ἀνθρώποις, leg. cum Bras. ficano ἀνθρωπίνοις.

pag. 137. v. 27. pro ἀλλήλωνται leg. ἀλλήλωνται. id requirunt, quæ annectuntur præcedunt que.

pag. 140. v. 26. vertendum videtur, cum ira pugnare grave est. quodcunque enim vultvel ipsa vita redimit. Hunc sensum videntur seq. requirere.

pag. 140. v. 28. ἀνίστησι leg. Plutarch. Char. paulo clariùs citat, ὅτι γὰρ ἀναθλᾷ [sic enim leg. non ut est in editione H. Steph. θλᾷς] ψυχῆς ἀνεῖται lib. ἀπὸ ἀοργησ.

pag. 145. v. 14. Διὸ legisse Iamblich. ex toto loco apparet, & καθαρσίου ignis ritus ignem requirebāt. Itaque διὸ seu faculam Vulcano ἀπὸ τὸ ἀνάπτεσθαι sacram cum sulphure aliisque adhibebant, ut latius apud Eustath. in fine Odyss. videre est. Ac proinde cùm mendosum secutus codicem

codicem Erasm. in quo scriptum λαθὼν (quod pro ἰλαθὼν accepisse videtur) venerit, Oleo ne absit. Istam quidem interpretationem minime probandam apparet.

v.27. τὰς δ' ζωοδόκους leg. Sic enim loquitur p. 146. v. ult. hanc hic vocem p. 145. v. 20. alia simili voce interpretatur βοσκηματώδεις, quod hic ζωώδεις appellans.

pag. 146. v. 5. Quod hic σωματοποιεῖν, id pag 160. v. 14. αὐξάνειν, πλαδαποιεῖν videtur vocare.

pag. 147. v. 21. καὶ ὁ χόλος τοῦ θρέμματος, Anne ὁ τοῦ χοίρου? quasi dicat, quum corpus & illud animæ quod corporeum magis est, Chœnici idcirco comparetur, quod quemadmodum Chœnici frumentum, itidem alimenta hujus necessitate instar modii cujusdam dimetiamur, Pythagoræ hoc symbolo monere voluisse in corporis cura non esse consenescendum, ad quod verè homo in homine est, enutriendum excolendumque, id est, philosophandum esse.

v. 26. pro κρέαγρα leg. κρέαγλα, Nam κρέαγλοποιὸς & κρέαγλα species quædam squillarum sunt Aristot. 4. de histor. animal. C. 2. Vide Gesnerū de piscibus cap. de squillis. verte, Nisi quis eas inversas resupinet. Nobis verò quum manus à natura adaptatæ ac corpori veluti appensæ sint, ut per eas & demus & accipiamus id quod communicationis ratio exigit.

v. ult. κοῦ τὸ κοινωνικὸν leg. puto. nam λόγον ne σῶφρονικὸν quidem, multò minus εὐλογητὸν per manus dare aut accipere rectè dici possumus.

pag. 148. v. 7. κοινωνητὸν, & v. 9. τοιοῦτο leg. v. 28. εὐ ἢ ἐ χίσις, quemadmodum quod sequitur δογματιστὰς.

pag. 149. v. 10. εἰ τὸ δοκοῦντα τῇ λίχνῳ ἐκ' αὐτῷ ποικιλώτατον ἐπιχορήσας, leg. puto.

v. 12. ἢ ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων &c. leg. & v. 28. τῶν ἀσωμάτων ὑσίαν. refugiamus, Ipsi verò rerum corpore destitutarum substantiæ nos adjungamus ac familiares veluti reddamus, quæ quidquam non sui similis existit, propter eam, quæ ipsis à natura adest, veritatem atque immutabilitatem.

pag. 150. v. 8. pro συνεχοῦς, συνεχοῦς nimirum, ἀσυνεχοῦς leg.

v. 13. lego τῇ ἐγκοπῇς socordiæ ac intercisionis temporum hirundinem, quod anni hæc parte aliqua nobis &c.

v. 24. πτερωτὴν ἀ δακτύλιον ἴδιον ἔχον τὸ μὴ &c. leg.

pag. 151. v. 1. pro ἑαυτὸν leg. αὐτὸν nimirum ψυχὴν, ad remotiorem aliquam vocem relativum referre Iamblicho rarum non est.

pag. 152. v. 12. leg. ex pag. 133. v. 10. καρὰ λόχον μὴ &c. leg. & ita legit Brassicanus.

v. 15. alterutrum μὴ delendum.

pag. 153. v. 8. pro ἀ σὺν leg. δ' ἀ σὺν ἀπιστίᾳ σὺν ἐπ &c. Ita Brassicanus vide symb. 4. pag. 136.

pag. 154. v. 29. ἀλλ' εὐπθυσίας, vel σὺ τοῖς θυσίας, ἐ τῇ τοῦ ἄλλῳ χρόνῳ παρεμπλαθήσονται &c. leg. sed ad sacrificia, quamvis alio tempore illos sis relicturus advocato &c. Mutilum hoc symbolum vel potiùs ejus interpretationem descripsit Brassicanus.

pag. 157. v. 8. pro συνέχου lege συνεχεῖν, idque ni fallor, requirit τὸ μὴ διαφθείρεσθαι.

v. 14. ἀντιφερόντα, rectè legit interpres συμφερόντα, nam illam lectionem requirit ἀντίθετον, τὸ, μιαίνεσθαι.

pag. 158. v. 12. pro ἄστιε, ὅτιε leg. ζῶμαι, leg.

pag. 159. v. 30. pro ἔχειν, μὴ ἔχειν leg. quam lectionem requirunt, quæ sequuntur, μόνῳ ἐπιμένειν μόνῳ τούτῳ, &c.

pag. 160. θαυμαζίως τὸ δυψιλὲς &c. leg.

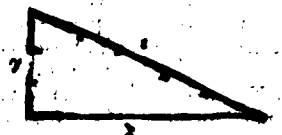
pag. 174. v. 28. pro ἀ φανεῖ leg. ἀφανεῖ. ita enim mox pag seq. v. 4.

Omissa in vitam Pythagoræ.

pag.68.de vita Pythagoræ v.36. Locus hic ex Cyrillo in Iulianam, 6. iam quo idiomate &c. emendari posset, si quidem is Græcè non mendosus haberetur. Citat autem hunc locum ex Porphyrio de vita Pythagor. quod *μυηχοϊκὸν σφάλμα* esse puto.

pag.126.v.35. pro *Νέστου πότ* &c. lego *Νέσσου πότ' ἐπὶ πόλαμόν* &c. Nestus enim Thessaliæ flumen est: Neæthus autem & Æsarus ad Crotonem Strabo 6. & Plinius Cyrillus 3, in Iulianum Causum dicit. Et sanè circa hæc loca Casuentum flumen Plin.

124.ibid.v.9. Hic depictam habent notæ triangulum *σκαληνὸν*, atqui non æquilatero, quæ Pythagoram hic dixisse narrat Iamblich: sed rectangulo conveniunt, quale & requiunt adscriptæ lateribus numerorum notæ γ. δ. ε. Hypotenusa trianguli recti quinque, & altero latere 3. partium datis reliqua latera 4. petita esse apparet ex propos.47. Euclid.1.Elementor.

ERRATA SIC EMENDANDA.

P.3.v.11. *εἰκοσαεδρὸν*. p.5.v.1. *σχαυπκῦ*. 6.2. nequaquam opponens. 9.12. *ἔχοντες*.v.16. *φεύγειν*. 12.29. diversissimus. 17, 21. *τὰ ὅλα*. 26.1. talis. 29.12. *διόλου*. v.32. *αἴρει*. 30.13. *μὴ*. 36.3. *μιᾶτρας*. 24. *κυδαρεῖς*. 38.8. *λεπτολοῦντα*. 45.3. *τὸ λόγον ἔχον*. 46.14. *βέλπιον ἦν*. 50.29. *διψύδας*. 56.23. *κρίσεσι*. 61.9. Et quidem multò magis illis. 69.20. *ὅτι*. & 22. *συγχόνευσιν*. 70.23. *κρισιμίας*. & 27. *ὄνυμὸν*. 77.10. *χορεζόμενα*. & 19. Et qui constituerunt. 79.14. *ὦ ψων*. & in Latino, aures: non, res quæ sunt. 81.31. *ὅλως*. 84.5. *παραπεινυσθῶ*. & 10. *ὄνο βίν*. 87.5. *μυελα*. & 13. *πλυζίνς*. 94.24. attollere. 105, v.ult. *ἀνθράκα*. 106.3. *πνῶντα*. & 8. *ἱματίπλωσς*. & 20. *τὸ κόζιον*. 111.28. comparavit. 114.26. *ἀψιόδουσα*. 119.27. *πλατίον*. 122.5. *ὑπάρχῃ*. 126.5. leviores. 127.10. *δ' ὥσπερ*. 129.2. vetat. 131.12. *λεπτόξοια*. 136. 28. augustum. 137.24. *δεκύντων*. 140.5. quam cùm in se. & 14. ipsorum sermonem. & v. ult. linguæ. 141.23. *πείζειν*. 142.21. pigrum excusans & expell. 144.6. *μιάσματος*. 147.4. dele ei, post dedito. & 18 consuefaciens. 158.12. *ὅτερ ἔφι*. 165.20. deliciis. 174.28. *ἐπίφασις*. 175. 31. Sicula. *In notis*, p.26. col.1.21. *κλίνας ἢ αὖ τὸν*. 27. col.2.36.14. *μεῖν* &c. 31. c.2.30 *lege*. & 31. *μείζω*. 32. col.2.11. quot aquæ. 39. col.1.34. Sed *αἰχεάν*. 45.c.1.31. profanatam.

INDEX

rerum & verborum copiosissimus

in hosce duos lib. IAMBLICHI CHALCIDENSIS *de vita* PYTHAGORÆ *& protrepticis orationibus.*

A

Ab animalibus abstinendum esse lib. 2. pag. 160. v. 17.

Abaris Scytha Hyperboreus imperitus rerum Græcanicarum 1. 92. 14. ut doctus à Pythagora ibid. v. 20.

Abaris sacerdos Apollinis apud Hyperboreos 1. 92. 30. & 127. 17.

Abaris sacra è Græcia in patriam avertit 1. 92. 33. aurum otiosum Deo reponit ibidem & 131. 19.

Abaris Pythagoram Deo suo similem fecit 1. 93. 3. dat sagittam Pythagoræ ibidem 10. & 127. 16. & 131. 29.

Abaris manet in templis sine cibo & potu 131. 31.

Abaris Hyperboreus multa præclara facinora edit 1. 127. v. ult.

Abaris Æthrobates dictus 1. 128. 7. pestem prædixit 131. 19. Lacedæmoniorum muros purgat, ut nunquam postea laborarint ibidem 131. 25.

Abaridis historia multa fabulosa continet 1. 130. 5.

Abaris tractabat consueta sacra 1. 136. 5.

Abaris vir sapiens 183. 23.

Absona & absurda expetunt pueri viri & fœminæ &c. 1. 198. 8.

Abstinendum iis, quæ nigram caudam habent, 2. 139. symb. 6.

Abstinentiæ tempus Pythagoreis præfinitum 1. 107. 10.

Abstinentia vini præcipitur 1. 165. 15.

Abstinentia ab animalibus & cibis nonnullis 1. 190. 18.

Acetarium vas removendum 2. 141. 9.

Acolastus ἀάφρων contrarius 2. 108. 27.

Ἀκουσματικοὶ qui 1. 84. 31. & 85. 7.

Ἀκουσματικοὶ auditores 1. 43. 7.

Ἀκούσματα multa habere prudentiæ argumentum 1. 85. 15.

Ἀκρασία & σύνεσις non possunt in eodem esse 1. 180. 2.

Ἀκουσματικὰ quæ 2. 131. 21.

Acutè videre & audire bonum 2. 113. 6.

Adamantinus qui leges ex hominibus tollit 2. 128. 18.

Adamantinus & ferreus homo 2. 123. 16.

Adolescentiæ bona institutio tradenda virili ætati 1. 175. ult.

Adolescentia vitiorum sentina puritiæ & virilis ætatis 1. 174. 13.

Adolescentia maximæ curæ indiget 1. 174. v. ult.

Adversarii pugiles suos non lædere, sed vincere cupiunt, 1. 57. 25.

Adulatione ut re illiberali abstinebant Pythagorei 1. 191. 6.

Adulterina & incestuosa amputanda esse 1. 180. 15.

Ægri convalescunt sine cognitione causæ quare faciendum 1. 90. 25.

Ægyptii & Chaldæi de literis Pythagoram docent 1. 144. 20.

Ægyptii sacerdotes præceptores Pythagoræ 1. 139. 11.

Ægyptiorum interpretes doctissimi 1. 144. 13.

Ænigmatica omnia Pythagorica esse 1. 206. 30.

Æolica lingua colores habet accētus, 1. 203. 1.

Æolica lingua ab Æolo, post Doricam vetustissima 1. 203. 30.

Æqualitas justitiæ principium 1. 151. 12.

Æra temperatum quærebant Pythagorei 1. 97. 17.

Ætate minimus legebat 1. 99. 26.

Ætatum distincta sed omnium similis esse debet cura 1. 173. 25.

Æternorum peritos reddit philosophia 2. 4. 31.

Affectiones humanæ in infinitum eunt 1. 177. 25.

Agmen 30. virorum in insidiis ab Dionysio collocatum 1. 166. 5.

Agni & recens nata non immolanda Pythagoræ 1. 138. 3.

Alcæi vitam Pythagoras hæreditate accepit 1. 153. 1.

Alcæus Lacedæmone sapientiæ studio insignis obiit 1. 153. 5.

Alcmæon discipulus Pythagoræ 1. 103.16.
Aleiptici libri alius cujusdã Pythagoræ 1.40.15.
Alterum jactus quis, 1.98.14.
Ambrosia & nectar philosophiæ speculationes 2.4,25.
Ambulationes ut instituerint Pythagorei 1. 98.26.
Amentiæ simile omnem existimationem & opinionem spernere 1.173 2.
Amoria fugienda 1.47.14.
Amicitia communis & privata erga quosque exercenda 1. 75.3.
Amici nunquam inimici, & hi ut subitò amici fiant 1.51.12.
Amicitiam vacare debere pugnis & certaminibus 1.100.v.ult.&.101.tota,& 194.22.
Amicorum omnia communia 1.94.27.
Amicitias externas morosè admittebant Pythagorici 1.169.16.
Amici Pythagoræ malebant mori, quàm ab illius scitis discedere 1.189.5.
Amicitia universalis Pythagoricorum 1.193.15. usque ad v.12.pag.sequent.
Amicitiam non esse temerè contrahendam 1. 196.14.
Amicitiã exercita erga ignotos à Pythagoreis 1.199.6.
Amicitiæ bona in animo omnia 1.201.v.pen.
Amici ut numen colendi, reliqui habendi ut pecudes 1.216.5.
Amicos quos vocemus 2.51.13.
Ἀναρχίας non esse gravius majusve malum 1. 196.25.
Anaxagoræ dictum mentem nostram Deum esse 2.54.1.
Anaxagoras vivebat ut cœlestia contemplaretur 2. 57.17.
Anaximander Physicus cum quo Pythagoras 1.31,18.
Ancæus quis 1.26.26. Coloniam deduxit 27. 15.
Anchitus ab furioso juvene occidẽdus per Empedoclem liberatur, hic à furore, ille à cæde 1.110.4.
Anchitus discipulus & intimus sectator Empedoclis 1.110.20
Androcydus scripsit in symbola Pythagor. 1. 134.1.
Animalia nobiscum ex iisdem elementis 1. 107.2.
Animal.impuri non valdè sapientiæ studio dediti possunt mactare 1.107.8.
Animalia Pythagoras non sacrificabat, nec reliqui contemplativi 1.137.30.
Animalia non esse cædenda nec edenda 1.152. 12.& 163.30.&164.32.
Animal relictum & neglectum in malitiam delabitur 1, 175.10.
Animalia non esse mactanda, nec illis dei numen honorandum 1.61.13.
Animalia ἄλογα doceri & mitigari 1.66.7. & 106,20.
Animalia quæ mactanda 1.88.5. non sacrificanda 106.9.
Animalia quæ non lædunt, non attingenda 1.99.20
Anima hominis in quæ animalia non ingrediatur. 1.88.3.
Animas esse immortales 1.155.6.&186.32.
Anima melior cum Deo habitat 2.82.24.
Anima cum sit immortalis ejus cura habenda 2.85.10.
Animus philosophi volitat per universum mundum 2.85.10.
Animæ immortali nihil satius, quàm ut optima sit 2.82.16.
Animi ornatus legale & lex 2.105.5.
Animi primarium opus ratiocinari 2.65.23.
Animis omnium disciplinæ infundi non debent, ut januis diversoriorum 1.204.29.
Animi sapientia expetibilis 2.36.5.
Animula mali quanto acutius cernit tanto pejor est 2 100.6.
Animi purgatio Pythagoræ 1.75,1.
Animus à vitiis liber à somno & insomniis liber 1.76.1. colendus præceptis 83.3.
Animus moderatus bonus 2.107.30.
Animus post corpus, & post animum prudentia præstantissima 2.58 1.
Animus purus ceu templum donariis, disciplinis ornandus 2.5.12.
Animus gubernat corpus, & hoc gubernatur 2.26.3.
Animus post deos divinissimus & propinquissimus 2.28.17.
Animus habens imperium honorandus præ aliis 2.28.25.
Animus corpore præstantior, animo mens & ratio 2.45.3.
Annulum non esse gestandum 2 158.28.
Annulus habens Dei signum non gestandus 1.213.32.

Annulus non induendus cùm efferetur funus, vel locus impurus aditur 1,214,4.
Annus vicesimus ætatis rei venereæ expers esse debet 1,179,7.
Ἀ'ὐλιος, ἀμύητος, dolium 2,101,27.
Ἀ'τοπίας incommoda gravia 2,126,20.
Antrum Pythagoræ extra urbem in quo Philosophiæ vacabat, 1,41,12.
Ἀ'οσίη Pythagoreorum 1,74,21. & 165,15. & 190,29.
Ἀ'ποδείξεις quibus adhibebantur 1,90,30.
Apollo & Æsculapius cum Pæone docent, quibus cibis utendum 1,179,7.
Apollinis oraculum de liberatione tyrannidis Phalaridis 1,187,27.
Apollinis ara incruenta in Delo 1,40,24, & 47,31.
Apollo, cupido φιλοδρωπαίδες deorum puerili specie pingebantur. 1,59,26.
Apollonius scriptor 1,211,30.
Apophthegmata Pythagoreorum ex sacrificiis petita 1,129,30.
Apophthegmata Pythag. ut oracula Apollinis inimitabilia & prisca 1,207,5.
Ἀ'φροσύνη omnes fugiunt 2,49,24.
Apophthegma Pythagoræ verè oraculo divino simile 1,47,7.
Aquila supervolans vi quadam ad Pythagoram tracta, 1,67,14.
Aquimanario nec balneo utendum esse 1,86, vult.
Ara incruenta vel ἀναίμακτος 1,106,16.
Arcana dogmata Pythagorei tacita servabant 1,191,12.
Archippus incendio elapsus fugit Tarentum 1,208,31. & 209,14.
Archemorus sectator Pythag. 1,60,2.
Archytæ dictum, videri particularia facilia cognitis universalibus 1,145,30.
Archytæ poëma de dogmatis Pythagoreorum 1,221,5.
Archytas peccantes felices dixit, quòd iis iratus esset, 171,15.
Archytas Tarenti manet in Italia reliquis excedentibus 209,24.
Archytas Hieronis tyrannide Philosophia abstinuit 1,221,31.
Archytas scripsit de sapientia, Fragmentum 2,12,21.
Archytas senior Pythagoræ discipulus 1, 193,13.
Aristæus Proconnesius 1,130,4.
Aristæus Damophontis natus annos centum, 39. interpretatus est Pythagoram 220,5, successit Pythagoræ 219,28.
Aristæus Pythagoreus 1,103,14.
Aristocrates Pythagoreus 1,123,21, & 154,20.
Aristoteles de philosophia Pythagorica scripsit 1,44,14.
Aristoxenus scriptor 1,196,31. &c.
Arithmetica scientia multa vera Pythagoræ reddebat 1,136,19.
Artes naturæ imitamenta 2,34,28.
Artes circa corpus versantur 2,40,20.
Artes corporis, Medicina, institutio, agricultura 2 27,24.
Attica lingua nimis luxurians in colonibus 203,30.
Attica lingua unde nominata 204,1.
Atheos omnis miserrimus 2,91,20.
Avaritia mater multorum malorum 1,82,26.
Avaritiæ & tenacitatis robur non est virtus 2, 122,23.
Auditores Pythagoræ intra sindonem vel cortinam 1,91,23.
Augusta omnia in Pythagora 1,93,8.
Avium amatores ut generosæ sint aves curant 1,181,20.
Aurea carmina Pythagoreorum sunt 2,6,5.
Aurum gestant meretrices non liberæ fœminæ 1,165,4.
Aurum non inficitur rubigine, nec virtus vitiis turpatur 2,4,2.
Aurum collectum sociis distribuit Pythagoras 1,94,22.
Aurum omnium terrestrium gravissimum est 2,158,28.
Auspicia per numeros 1,94,38.
Ἀ'υτόχθονες Pythagorei probant 2,8,8.
Ἀ'υτόχθων δαίμων in animo Pythagoræ 185,15.
Autochthones honoratiores advenis 1,42,15.

B

Balneis non esse utendum 1,87,1
Balneis utebantur Pythagorei ab ambulatione 1,99,2.
Βάναυσοι artes ex Plat. 2,28,4.
Beatè vivere in quibus situm 2,44,4.
Beatorum locus 2,81,20.
Beati qui re nulla indigent 2, 101,8.
Beati quomodo erimus 2,118,8.

Beatos facit philosophia 2, 1,31.
Belluarum ritu homines procreare 182,2.
Belluina natura sub divina subjicitur 2,32,8.
Bellua multorum capitum quæ in homine 2. 9,25.
Belluinum nihil committendum 2, 144,27. & 145,16.
Bellum gerendum cum ἀνομίᾳ 1,100,7, & 153,24.
Bellum seu Mars submiſtrator & legiſlator cædium 1, 164,5.
Bellum ſceleſta res & nefaria Pythagoreis 1, 164,4.
Benè loquendum & ſentiendum de Deo, de heroibus monebat Pythagoras, & de parentibus & benè meritis 1,100,3,& 6.
Benè faciens beatus eſt 2,108,23.
Beſtiæ variæ cupiditas & ira 2,31,15.
Bibere cum voluptate & jucundè differunt 2, 66,11.
Bini terniſve ambulabant Pythagorei 1,98,30
Bipedes homines & aves & quid tertium 1, 133,7.
Bitula uxor Telaugis Damonis filia 1.135,7.
Βιαιωτὰ non curanda Deum accedenti 2, 134, 1.ſymb.
Bona à Deo pendent ad felicitatem ducentia 2, 84,3.
Bona virtuti adhærentia verè bona ſunt 2, 114,4.
Boni viri virtute ſe ornant non alieno ornatu 2, 121,25.
Boni viri non negliguntur à Deo 2,84,1.
Boni cauſa jucundũ faciendum non contra 2, 107,6.
Bono non utendum ad mala 2,119,14.
Bonorum diviſio ſecundum Pythagoreos 2, 21,20.& 26,20.
Bonorum diviſio rectè valere, pulchritudo, divitiæ 2, 113,4.
Bonorum ſanctorum communio 1,101,18.
Bonum quid 2,107,9,10,11,12.
Bonum nomen cupientes philoſophabuntur 2, 29,14.
Bonum à Deo ſolo petendum 1,89,24,& 139,4.
Bos Tarentinus non vaſtavit amplius ſegetes nec fabas, 1,66,20.
Boves non eſſe immolandos 1,138,4.
Boulagoras rexit ſcholam Pythagoricam poſt Mnemarchum 220,10.
Brevia dicta Pythagoræ ad omnem vitam utiles 1,100,29, & 102,10.
Bryſſon diſcipulus Pythagoræ 1,103,12.
Bubulcus Pythagoræ non novit bovinè loqui 1,66,28.
Bubulci paſtores felices quod mulgeant multum lactis 2.86,25.

C

Cædem animalium abominantur Pythagorei 1,163,v.ult.
Cædem animalium eſſe præter naturam 164,1.
Cædes hominum abominabilior Pythagoreos terrebat ab omni bello 1,164,4.
Calcei dextro ſubdendi prius, in pelluvium ſiniſter inferendus prius, 2,142,ſymb.12.
Calumnia acutior eſt gladiis acutiſſimis 1, 120, 32.
Cambyſes abducit Pythagoram in Babyloniam 1,36,30.
Cantibus abſque verbis Pythagorei ægros ſanabant 1, 111,10.
Cantus vel concentus deorum è ſepulchro Philolai ipſo meridie exauditus 1,130,6,& 137,1.
Canum amatores curam habent ortus & nutrimenti catulorum 181,14.
Carmelus mons 1,33,28.
Carmina Muſica contra animi perpeſſiones 1, 108,27.
Carmina contra iram & excandeſcentiam 1, 108,30.
Carmina ad dolores animi pellendos Pythagoræ 189,20.
Carnis eſus varius, 1,178,15.
Carnibus animalium deo ſacris abſtinebant Pythagorei 1,99,15.
Carnalis & infirmus homo 2,128,22.
Carnoſum eſſe inæqualis vitæ argumentum 1, 170,6.
Caſtor & Pollux, Hercules & Iupiter omnium concentus 1, 142,1.
Catane urbs accipit leges 1,46,17.
Catuli & pueri eodem modo inſtitui debent 176,1.
Cauconienſis urſæ mortem prædixit Pythagoras 1,132,14.
Cauponari diſciplinas 204, 27 &c.
Cauſa cur mali ſint homines 1, 182,1.
Cauſas honorandas eſſe quod ſolem videamus 2,26,31.
Cedro & cypreſſo &c. deos honorandos eſſe 1, 140.v.ult.

Cenchri usus 1,105.14.
Celtica seu Gallica sacra 1, 139,16.
Cerebrum non esse edendum 2,156,18.
Cerebro quare abstinendum sit 1,107,13.
Certamen Olympium Iovi consecrat Hercules 1,51,8.
Certamina coronata ab pueris eduntur 1,59. 30.
Certamina ex vera amicitia profligandæ 194, 22.
Chaldæi Pythagoram in religione formant 1, 139,12.
Chaldæi & AEgyptii in theoremasi Pythagoram docent 1, 144,20.
Charadrii vitam vivere 2,103,25.
Charondas Catanæus legislator Siciliæ 1,46,20.
Charondas discipulus Pythagoræ 1,103,11. & 123,14 & 154,16.
Χειροκμῆτοι λόγοι 1,146,20.
Choes maris 2,ex Plat.85.1.
Chœnici non esse insidendum 2,146,28.
Chromaticum genus Musices 2,116,25.
Cibi, quibus alimur, multum ad rectam disciplinam conferunt 1, 105,10.
Cibi flatus & turbas creantes vetiti Pythagoreis 1, 105,15.
Cibi suaves, sumptuosi & conditi apponuntur in epulis 1.164, v.ult.
Cibi delicati servis ad tormentum apponebantur 1.165,3.
Cibis delicatis & luxuriosis abstinendum esse 164,33.
Cibis animatorum, ut rationem lædentibus interdixit Pythagoras, 1, 74, 15,16.
Cibis prophanis abstinebant Pythagorei 1,105. 22.
Ciborum *ingurgitationes* & *intempestivæ* repletiones fugiendæ 2, 151, 13.
Ciborum abundantia corpori noxia 2,4,15.
Ciborum parsimonia & paucitas 1,74,25,& 165.16.& 190, 29.
Cibus & potus & quies moderata Pythagoreorum 1, 148,5. & 204,12.
Cinis pro pulvere abacorum accipitur 2,158,17.
Cinyra ditior 2, 112,21.
Circinus non fallit visum 1,112,3.
Cives ut cum externis victuri 1, 75,11.
Clades & internecio multorum Pythagoreorum 209,tota
Cliniæ factum egregium 1, 171,21.
Clinias Tarentinus Proro Cyrenæo rebus comminuto suscepta peregrinatione succurrit, 200,26.
Cnossius mons Cretæ imminet 1,93.31.
Cœli spectabulum pulchrum 1,65,6.
Cœli potentia quanta 186, 6.
Cœleste iter amplectendum 2,139,17.
Cœlitus omnia gubernari Pythagoras dixit 184,13.
Cœlum ut intueretur natus Pythagoras, 2,57. 10. & 58, 14.
Cœna Pythagoreorum ante solis occasum absoluta 1, 99,11.
Cœna peracta libationes fiebant 1,99,23.
Cœna tempore libabat diis Pythagoras 1, 137, 23.
Cœnobii viri 1, 43,3.&,84,20.
Cognati præbent Pythagoreis invidiæ initia, 215,5.
Cognita & aperta chara 2, 51,16.
Cognitio Dei, virtus sapientia, & felicitas nos deo similes reddunt 2,7,21.
Columna & Cippus erigebatur sucis discipulis Pythagoræ 1,79,18.
Colloquium cum diis & divina oracula nihil debet corrumpere 2,159,20.
Commentarii Pythagoreorum sapientia & veritate pleni 1,142,v.penultim.& 143.5, totaque pag.
Comitia de statui & agi 212, 14.
Commentarii & scripta Pythagoricorum 1, 103, 20.&c.
Comitate utendum erga coævos & 165, 21.
Commessationes cum tibicinis, boni & philosophi ignorant 2, 84,24.
Commiscere & congredi quid 2,159,12
Communia omnia Pythagoras & Plato habuerunt 1,151.24.
Communes scientiæ à Pythagora traditæ 1, 146,10.
Communicatio ubiest, ibi & amicitia est 2, 109.21.
Communio bonorum ex *symbolis* 2,124,28.
Communio bonorum apud Pythagoreos 1, 78,3.
Communio bonorum inter amicos 1,45,13.
Communio bonorum inter Pythagoreos 1, 84,18,
Concilium res sacra 1,58,2.
Concordia & consensus in Repub. ingens bonum 1, 55.5.

Conclave injucundum somnum capientibus in ἀνοψίᾳ 2, 128, 22.
Concordia & vitæ integritas pellunt tyrannū. 187, 30.
Concubinæ jussu Pythagoræ deseruntur 1, 58, 22.
Congressus fœminarum cum viris qualis esse debeat 1, 61, 17.
Conjugati magis se mutuo amabunt quàm parentes 1, 61, 21.
Conspuenda quæ magis sunt in pretio, quàm philosophia 2, 159, 10.
Consuetudine & exercitatione induuntur disciplinæ & oculi animi 2, 99, 26.
Contemplationibus vacantes à superfluis & injustis cibis abstinebant 1, 106, 6.
Contradictoria non esse stabilienda 2, 148, 29.
Controversia inter nonnullos decisa à Pythagora 1, 121, 25.
Contumelia, deliciæ, contemptus legum ad injustitiam solicitant 1, 153, 20.
Convivæ libabant antè quàm cibum caperent, & sacrificabant 1, 99, 7.
Convivia Pythagorica decem hominibus constabant 1, 93, 5.
Cor non esse edendum 1, 107, 12, & 2, 158, 27.
Cor & cerebrum duces & scalæ & sedes sapientiæ & vitæ 1, 107, 15.
Corpora mortuorum non esse exurenda 1, 141, 10.
Corporalia non possunt doceri 1, 145, 9.
Corporalia sunt in perpetuo fluxu & mutatione 2, 152, 28.
Corpore excedentes Pythagorei non metuunt 1, 192, 23.
Corporea & materialia eadem; & quia corruptioni obnoxia exsistunt, ideò non sunt 1, 145, 5.
Corpore inani cibum petere naturale esse 177, 9.
Corpore pleno exinanitio expetitur 177, 11.
Corporis robur quomodo pararent Pythagorei 1, 98, 15.
Corporis quatenus habenda cura 2, 26, 25.
Corpori ægro nihil prosunt cibi potúsque 2, 105, 25.
Corporum exercitatio Pythagoreorum 1, 98, 10.
Corporum studium pravis amicis confertur 1, 52, 25.
Corpus carcer & vinculum 220, 21.
Corpus animo annexum servitii causa 2, 26, 8.
Corpus reliquisse quid sit 2, 11, 33.
Corpus per se exsistit segregato animo, & animus per se 2, 70, 2.
Corpus impedimento est animo conjuncto 2, 73, 3.
Corpus bella, seditiones & pugnas facit, 2, 73, 16.
Corpus nostrum est sepulchrum 2, 101, 17.
Coxam auream ostendit Pythagoras Abari Hyperboreo 1, 127, 15, & 131, 14.
Credendum illis quæ ad Deum adducunt, 1, 130, 13.
Crangæ attrahunt facilè, sed non dimittunt, 2, 147, 27.
Creophilus præceptor Pythagoræ 1, 29, 28.
Creophilus Homeri hospes & amicus 1, 31, 15.
Creusa Erechtei filia 1, 204, 1.
Criminis delationem non esse in alios torquēdam 1, 131, 26.
Crotona civitas ἐπιφανεστάτη 1, 42, 29.
Crotona urbs firmatur legibus 1, 46, 16.
Crotoniatarum urbs ab Crotone per imprudētiam cæso nomen habet 1, 58, 16.
Crotoniatarum fœminæ supplices Pythagoræ 1, 125, 15.
Crotoniatæ à pellicibus & scortis liberati 1, 125, 2.
Crotoniatarum urbs direpta tempore Bulagoræ 220, 12.
Crotoniatæ viri laudantur ab uxoribus 1, 63, 18.
Cujus causa aliquid fit, id præstantissimum omnium 2, 57, 24.
Cum ea quæ aurum habet non esse congrediendum 2, 158.
Cupiditas qualis & quid 176, 25.
Cupiditas specie maximè multiplex 177, 1.
Cupiditas maxima cura & exercitatione eget ibidem v. 5.
Cupiditates quales in futuris discipulis considerandum 1, 77, 8.
Cura pecuniarum & rei familiaris non debet præcipua esse 2, 46, 31.
Cursitationibus utebantur Pythagorei 1, 98, 11.
Cursum rectum ex mala causa ad finem non posse teneri 1, 59, 15.
Curvos ungues habentes non alendi symbolo. 2, 147, 20.

Cylo-

Cyloni Sybaritarum principi monumentum & cippus datus 1,79,21.
Cylon quis 207,28. repulsam passus à Pythagora hostis gravis factus, ibidem & seq. pag. 215, 24.

D

Damæ Pythagoræ filiæ monumenta 1,135,5. Telaugis soror v. 5.
Damonis & Pythiæ exemplum 1,122,1, & 197.11.
Damna metuunt avari 2,121,5.
Dandum non minus quam accipiendum 2, 247, Symb. 20.
Dei imago non gestanda in annulo 1,87,12.
Dei cognitio sapientia & vera virtus 2.90,25.
Delphica & Dodonæa oracula per fœminas 1,63,7.
Delubra & nemora petebantur ab ambulaturis Pythagoreis 1,97,18.
Demonstrationes, quæ mentis sunt, in pretio esse debent 2,158,15.
Democedes cum adolescentibus Plateas secessit 217,23.
Dentes non rumpendi & quare 1,141,3.
Deo omnia facilia 1,131,3. & hoc deum dixisse v.7.
Deo quis cohabitabit 2,77,25.
Deo proximus quàm felicissimè vivit 2, 84,5.
Deo similes prudentes, justi, sancti, 2,90.6.
Deorum nomine in jurando non abutendum 1,55,32, & 138,7.
Deorum ubique recordabatur eósque honorabat Pythagoras 1,137, 21.
Deos laudibus celebrandos esse semper monebat Pythogoras 1,137,21.
Δυσμοὶ animi carminibus tollendi 189,20.
Deucalion Promethei filius 203,15.
Deucalionis munus Græca & Æolica linguæ 203,17.
Deum non esse malorum causam 1,185,v. ult.
Deum videre ab specula 2,21,10.
Deum sequi universa hominis vita 1,128,v. ult.
Deum esse & intueri ac curare res humanas utile esse cogitare, 1,155,25.
Deus invocandus in re aggredienda 1,25,5.
Deus summus rex & Dominus 1,89. 22,& 119,10.
Deus bona non dat iis, quos odit 1,89,27,& 129,15.
Deus omnipotens 1,130,31
Deus superfluis & corruptibilibus non affici-endus 1,140,30.
Deus in nobis non discerpendus 208,22.
Deus principium, medium & finis 1, 20, 17.
Deus & natura nos crearunt 2,97,8.
Deus hominem constituit ad cognoscendù & contemplandum dixit Pythagoras 2,58,14.
Deus justissimus 2,90,18.
Deus non adorandus perfunctoriè 2,135,Sy.2.
Deus in annulò non gestandus 2,151,19.
Deus incorporeus 2,151,22.
Dexter calceus priùs induendus 1,86,30.
Dextra accipi, uxores 1,87,18.
Dexteram non cuivis, sed solis Pythagoreis injiciendam 214,32.
Dextra nulli facilè injicienda 2,155,2.
Dextra manus honorabilior altera 2,148,10.
Dii unde tales 1,86,6.
Diæresis Aristotelica de Pythagora 1,44,16.
Διὰ τετρακτύος, ἧς ἀρχὴ ῥίζωμα, ἧς ἀρχὴ πανσόφου quomodò invenerit Pythag. 1,112,15,16,17, & 113,114,115.
Διαιτητικὴ pars medicinæ in maximo pretio apud Pythagoreos 1,148,10, & 204,4,& 219,1.
Dictio & res Pythagoricorum librorum incredibiles & captum excedentes 1,143 tota.
Dii non audiunt nisi bonos 1,61,2.
Dii non dant, nisi quos amant 1,89,25.
Dii cœlites gaudent potiùs sacrificantium affectibus quàm sacrificiis 1,118,20.
Dii terrestres vel heroes gaudent inferiis & comis 1,118,20.
Dii in statuis expressi curam & providentiam omnium gerunt 1,138,v. ult.
Dimidium totius principium apophthegma Pythagoræ 1,146,25.
Dinarchus cum suis periit 218,20.
Dio Syracusanus erat sanguine Pythagoreus 172,21.
Dio Syracusanus emit libros Pythagoricos ab Philolao centum minis 172,16.
Diocles Phliasius qualis 209,31.
Diodorus Aspendius 220,26.
Dionysius tyrannus ita sævus, ut ne satellites quidem amicos haberet 166,1.
Dionysius tyrannus Corinthi literas docuit 197,2.
Dioptra non fallit visum 1,112,4.
Discalceati sacrificabunt 1,87,27.
Discalceatus diis sacrificare eósque adora 1,104, 28. & 2,136, Symb. 3.

Discentis officium est pendere abore præceptoris 173,10.
Disciplina eruditrix Pythagoræ 1,111,25.
Disciplinas tradebant & mores emendabant Pythagorei 1,98,1.
Disciplina animo indendâ, ut cæcis oculis visus 2,99,1.
Disciplinas in honore habere 2,33,18.
Disciplinas non esse conviciis dilacerandas 2, 156,22.
Discipuli Pythag. futuri observabantur, quomodo vixissent cum parentibus, amicis, etc. 1, 77,2.
Discipuli Pythagoræ somno se dantes liberi ab insomniis 70,20, etc.
Discipuli Pythagoræ quasi everriculo doctrinam Pythag. capiebant 1,81,19.
Discrimen hominis cum animantibus 186, 11.
Dispensatores bonorum communium apud Pythagoreos 1, 78, 5.
Discitur quod memoria retinetur 1, 148, 30.
Divina maximè contemplanda 2,81,17.
Divinandi ars in pretio Pythagoreis 1,147,27.
Divinationibus exercentur Pythagorei 1,129, 23.
Divitiæ et opes contemnendæ 190, 30.
Divitiæ violentæ malæ 2, 4,12.
Divitiæ cum ignavia non dant formam 2,110, 19.
Diuturnum aut longi temporis nihil in rebus humanis 2, 52,28.
Docere et discere utrinque debet convenire 1, 162,6.
Dolia duo diversa 2,102,30, et p. seq.
Dolio vel cribro aquam ferre miserrimum 2, 102,8.
Dolium pertusum intemperantes 2,102,2.
Domicilium subterraneum et spelunca 2,92, v. ultim.
Domus nec fundatur nec subsistit sine magistratu 1, 161,29.
Domi suæ procreandum 1,87,19.
Dorica lingua præstantissima 202,33,& 203,5.
Dorica lingua antiquissima 203,8,& 28.
Duplex bonorum portio redibat ad rejectos a Pythagora 1,78,22.
Duris & crudelibus jura reddere interdixit Pythagoras 183, 9.

E

Echecrates quis fuerit 209,30.
Echemythia 1,145,16.
Ἐχενηΐδα cur indicta 1,74,18. & 190,20.
Ἐχεμυθία Pythagoræ prima exploratio 1,95,27.
Ἐχεμυθία 1,103,30. & 165,10. & 190,20. & 191,14.
Echo 2,94,7.
Eclipsis in speculo vel pice perforata commodè cernitur 1,72.25.
Egentes in utbibus libenter in aliorum res involant 2,157, 20.
Εἴρεσιγωνος forma duodecim sedilia habebat 206,20.
Eleusiniæ deæ Ceres & Proserpina 1,80,24.
Eleusinia sacra varia in variis locis 1,139,13.
Elicion Pythagoreus 1.123,24,& 155,19.
Elixa non esse assanda & quare 1,140,7.
Eloquentia sapientiæ fortitudo in bonis usurpanda 2,119,10.
Empedocles discipulus Pythagoræ 1,103,14.
Empedocles miracula facit 1,137,31.
Empedocles alexanemos dictus 1,128,4.
Empedocles rerum naturalium mentionem facit 1, 150,17.
Empedoclis sententia et carmen de Pythagora 1,72,32 et 73.
Empsychа fugienda 1. 106,7.
Enausima dictus Pythagoras, quod aliâs etiam ἐμπεφυκὼς et ἐνπέπνευκώς 1, 44, 7.
Ἐνδέθετος λόγος 186, 1.
Enunciator secretorum Pythagoræ periit in mari 206,18.
Epaminondas audivit Lysin, quem patrem vocat 209,21.
Epicharmus abstinuit à philosophia per Hieronis tyrannidem 221,3.
Epicharmus Doricam linguam optimam judicat 202,33.
Epicharmi sententiæ 1,150,21.
Epimenides discipulus Pythagoræ 1,103,15.
Epimenides edit miracula 1,127,v. penult.
Epimenides vulgò vocabatur Catharies 1, 128,6.
Epimenides Pythagoricus furiis et diis invocatis insidiatores suos sustulit 188,10.
Epode unde dicta 1,111,14.
Epodis utebantur Pythagorei ad morbos pellendos 1, 148, 17, et 204,25.
Epulæ publicæ delicata et opipara habent 164, v. ult.
Erythrino abstinendum 1,107,26.
Erythinum non esse suscipiendum 2,157,30.
Eryxidas Chalcidensis quo tempore stadium vicerit

vicerit 1,47,25.
Exoterici discipuli Phythagoræ qui 1,78,12.
Est de numero Pythagoricorum vulgare dictū 194,16.
Eubulus Mesenius Nausithum Tyrrhenum servavit à prædonibus 2.122,4.
Eunomias & anomias differentia discenda 2.124,15.
Eunomiæ ingentia cōmoda 2,124,& 125.tota.
Eurymenes Syracusanus insidiarum dux 166,5.
Euryphami Syracusani & Lysidis historia mirabilis 2,163.tota.
Eurytus discipulus Pythagoræ 1,109,11. & 220,31.
Eurytus ex pastore in sepulchro canentem audivit 1,130,13.& 196,31.
Exartyses Institutionis species 1,69,v.ult.& 210.24.
Exemplum præclarum, pacta & conventa esse servanda 1,110.13.
Exemplum hospitis & Pythagorici scribentis in tabula & morientis 199,tota.
Exercitationes, salubres & piæ Pythagoreorum 1,toto cap,20,95,20,
Exoterica quæ 2,131.20.
Expedita facilitas ad sapientiam perveniendi 2,43,7.
Exploratio & probatio discipulorum Pythagoræ 1,76.v.ult.& 77.& 95.21
Expurgamenta & unguium præsegmina conspuenda 2,157,13.
Externi ad Pythagoræ sectam accedebant 202,23.
Externorum amicitias non facilè admittebant Pythagorici 169,16.

Fabis abstinendum 1,107,28, & 2,159,18.
Fabula de tribus fœminis uno oculo utentibus 1,61,12.
Fabularum authores & poetas reprehendit Pythagoras 186,3.
Facienda per quæ quis melior reddatur 2. 106,14.
Facies in speculo ad lucernam non contemplanda 2,152,12.
Factio vel διχοφρονία ab ædibus resecanda 1.47.15.
Fato vocante bonus libenter moritur, 2.83.15
Fatui non sunt Pythagorici credentes, sed fidem denegantes, 1,130,17.
Fatum ejusque necessitatem docuit Pythagoras. 186,27.
Felices & beati prudentes & sapientes 2, 24,28.
Felices à Deo & prudentia gubernati 2.42,2.
Felicitas res optima 1,86.1.
Femur aureum Pythagoræ 1,131,14.
Ferocitatem quæ vitia sequantur 1.56,25.
Ferrarii fabri officina numeros dedit Pythagoræ 1,112,7.
Ferro atque igni omnia immoderata amputanda, 1,164,30.
Festo die nec capillus tondendus nec præsecandi ungues 1.140,24.
Fides ex amicitia non tollenda sive ludatur, sive seria agantur 1,101,28, & 195,18.
Fides ex ὁσιότητι exsistit 2,124,24.
Figmenta multa Pythagoræ ad emendationem morum 1,147,12.
Flagitiosum præstat moriì quàm vivere 2,4.23.
Fluctus marini & muriatides mitescunt à Pythagora 1,127,29.
Fœmina Theano dicta quomodo sacrificia præstabit 1,125,10.
Fœminæ benè & honestè loqui debēt 2.61,v.ult.
Fœminæ sacrificaturæ modestæ dicunt, ut exaudiantur 1,61,5.
Fœminæ non pugnabant cum viris, sed tum se putabunt vincere, cùm superantur à viris 1,61,24.
Fœminæ mutarunt pretiosas vestes Pythagoræ instinctu, 1,63,12.
Fœminæ aurum habenti ἐκ δόμων πλανιάζειν 1, 87,7.
Fœminis Crotoniatarum quæ dixerit Pythagoras, & quo modo diis sacrificandum sit 1, 161,1.
Fœtus ut vitalis sit quomodo parentibus curandum 181,8.
Fons æternæ naturæ & radix 1,138,21.
Fons animorum ratio, quæ sapientiæ instrumentum, colendus 2,157,3.&c.
Forma & amplitudo risus sunt 2,52.15.
Fortis vir quis 2,108,1.&
Fortis fortitudinem amat 2.42,2.
Fortitudinis maximum præceptum, animum vinctum ab infantia liberare 192,8.
Fortitudo debellat homines bellua rum instar immanes & truculentas feras 2,135,17.
Fortitudo necessaria civibus 1,155,5.
Fortitudo Pythagoricorum 2,132,15.

Fortuitu quædam fieri 2,54,26.
Fortuna adversa non disjungit amicitiam 1. 102,1,& 195,24.
Fortuna ut instabilis meretrix 2,4,10.
Fortunæ communes esse debent 2,5,1.
Fortunatis in insulis nullius rei usus quàm ἀφροσύνῃ καὶ θεωρίᾳ 2,59,18.
Fructus terræ quotannis, philosophiæ verò quovis anni tempore provenit, 2,5,17.
Fugere à corpore oportet, ut Deo similes fiamus 2,90,4.
Fundi cura, ut optimus fiat, ita animi cura habenda, ut bonos fructus ferat 2,5,21.
Furibundo gladium tradere, & malo potentiam idem 2,4,20.

G

Galli candidi non sunt capiendi 1,87,18.
Galli horas indicant 1,87,20.
Galli non immolandi 1,138,2.
Gallinaceorum viscera accommoda ad ὀρεογνώσιας 1,136,10.
Gallum alito non autem occidito 2,146,2.
Galatæ docent suos liberos animorum æternitatem 1,155,8.
Gallus mensis supplicator 1,87,20.
Gallus soli sacer 1,136,17.
Gampsonycha seu curvos ungues habentia nō alenda 2,147,11.
Garrulitatem in suis observabat Pythagoras 1,271?.
Gaudemus familiaribus 2,51,11.
Gaudium philosophicum verum gaudium 2,114,6.
Gelotopoius & lædens convitiis, & pugnax sermo fugiendus 1,114,3.
Generationis præcepta 1,179,10.
Genus referens ab Amphytrione ridetur à philosopho 2,87,27.
Geometriæ peritus Pythagoras 1,144,5.
Geometriæ inventio prima apud AEgyptios 1,144,7.
Geometria unde dicta 1,144,13.
Geometris quomodo inventa 1,91,12.
Geometria vocabatur à Pythagora historia 1. 91,18.
Geometrica æqualitas multum potest in diis & hominibus 2,109,31.
Getarum legislator 1,155,3.
Gloriam veram cupientes qui faciant 1,57,32.
Gloriam contemnendam esse 190,30.
Gloria majores præcellere debemus 2,110. v. ult.
Gnesii & Zelotæ Pythagoreorum 1,64,15.
Gnomæ numeris astrictæ germanæ Pythagoreorum 2,6,3.
Gnomologiæ Epicharmi 1,150,21.
Græcia universa admirabatur Pythagoram 1. 41,30.
Græcia magna 1,43,17.
Græci & Barbari propter unius incontinentiā pœnam subeunt 1,52,1.
Grandines discutit Pythagoras 1,127,26.
Gravedines capitis cantilenis pellebantur à Pythagoreis 1,138,7.
Griphi Pythagoreorum 206,31.
Grues apud Crotoniatas testes 1,121,15.
Guttur tributus voci & pronunciationi &c. 2, 15, 29.
Gymnastæ naturæ periti esse debent 2,61,5.

H

Habitudo corporis bona res pretiosa & bona. 180,1.
Habitum bonum corporibus parantibus cibis utebantur Pythagorei 1,105,18.
Hæresis & philosophia 2,158. 2,6.
Hæresis Pythagorica exstincta Aristoxeno auctore 210. 4.
Hæresis bonorum & decentium actionum 1, 125, 1.
Harmonia disciplina Pythagoræ 1,cap. 26, integro 111,25.
Harmonia res pulcherrima 1,85,32.
Hellenem Iove natum Babyloniorum sacra tradunt 203,26.
Hematilina quæ vestes 1,100,13.
Hemicyclium Pythagoræ domus postea Samiorum conciliabulum 1,241,3.
Hemiolion quid 1,114,6,117.
Heraclytus Ephesiis quid scripserit 1,154,25.
Heraclidi dictum elegans 2,140,26.
Hercules pigritiam expellebat laboribus 2, 142,13.
Hercules Crotoniatarum divus quare 1,50. v. ult. & deinceps.
Hercules Crotoniatarum conditor quando 1, 58,9.
Herculeum symbolum 2,142,5.
Herculis exemplo & fortitudine Pythagoras Phalaridem sustulit 188,17.
Herculi sacrificatur octavo die mensis & quare 1,140,2.

1,140, 2.
Herculis septimestris ortus 1,140,3.
Hermotimi dictum 2,53,v.ult.
Heroum Pythagoreorum multorum ab Dionysii satellitibus trucidatorum erectum 167,32.
Hieronis Tyranni noxia 1, 221,2.
Himera civitas Siciliæ legibus firmatur à Pythagora 1,46, 18.
Hippasus quis & qualis 1,85,5,& 91,2.
Hippasus cur perierit in mari 1,91,7.
Hippasus discipulus Pythagoræ 1,103,17.
Hippobotus & Neanthes historici 165. 27.
Hippodamas laudat Salaminium poetam 1. 86,3.
Hippomedon AEneus Pythagoreus, 1.89,30.
Hirundines tecto non accipiendas 2,150,2.
Hirundo imago focordiæ,& intercisio temporum 2, 150,12.
Homeri carmen de EUphorbo Panthi filio cătatum à Pythagora 1,68.25.
Homeri carmen de EUmæo 213,21.
Homeri & Hesiodi selectis vocabulis Pythagoras utebatur ad emendationem animi 1, 109,7,& 148,23.
Homicidæ apud inferos habent judicium 1, 141.22.
Hominum focordia & negligentia in proseminandis liberis 181,27.
Hominum mores,naturas, virtutes novit philosophia 2,115,20.
Homines absque legibus & justitia vivere non possunt 2,128,6.
Homines corporales & corruptibiles momentanei &c. 2,137,3.
Homines à primis annis vinculis impediti in spelunca 2,93, 4.
Homines solem diu intueri non possunt,sic nec Deum 1,72,22.
Homines malos esse res verissima est 1,86,2.
Homines pravi unde 1,86,8.
Homo animal quod ridere possit 2, 153,29.
Homo animal ὑβριστικὸν & varium cupiditatibus 1, 156,5.
Homo servari nequit sine magistratu 1, 156,27.
Homo cum homine non debet belligerare 196,6.
Homo multis artibus indiget ad salutem 2, 56,8.
Homo animalium omnium pretiosissimum quæ moventur 2,17,4.
Homo animalium omnium sapientissimus a 15,18. et deinceps.
Homo cur factus 2,17,20.
Homo planta non terrestris sed cœlestis 2,30, 1. et 36, 19.
Homo constat ex animo et corpore 2.34,30.
Homo nihil est 2, 52,12.
Homo etsi brevis ævi, mente tamen pene Deus est 2,53,v. penult.
Honestas puro honesto servatu facilis 1,59,10.
Honestas domina luminis veritatis & mentis 2,98,13.
Honesti forma vix videtur 2,98,6.
Honesti forma visa causa omnium bonorum 2, 98, 8.
Honestum & utile simul considerandum 176. 15, et 20.
Honorandus habitus et tribunal, habitus et tribulus 2, 159, 5.
Honores et gloriæ inenarrabilis sunt absurditatis 2. 58,23.
Hulcerationibus Pythagorei medicamenta adhibebant 1, 148, 14.
Humana omnia et fortunæ bona ne flocci quidem facienda 1.135. 22.
Humanitati non obiter immorandum 2, 153.v.ult.

I

Iberia Respublica 1,139,16.
Ignavo forma & robur nihil prosunt 2. 110,24.
Ignem gladio non esse fodiendum 191.31.et lib. 2,140,symb. 9.
Ille vir, οὗτος ὁ ἀνὴρ, Pythagoras dictus 1,91,9.
Illusiones & imaginationes in somnis fugiendæ & cibi eò proritantes 1,105,v.ult.
Immortalitate absente senium grave malum 2, 122,6.
Imperans meliore eo,cui imperatur 2,44,v.ult.
Imperitia vel ἀμαθία ab animo resecanda 1, 47,11.
Imperitiores mortui habebantur Pythagoreis 1,78,29.
Impii pœnas dant in subterraneis locis 2, 82,29.
Implctio & saturitas noxia corporibus 1, 180,31.
Importunitas junioris cum seniore cavenda 1,169,5.

Impuri in cœno jacent póst mortem 2,77,24.
Inæqualitatis audientium Pythagoram causſæ 1,90,10.
Incœptio debet esse à diis 1,126,24.
Incessus & corporis motus observabatur a Pythagora 1,77,15.
Incontinentia & lascivia Crotoniatarum à Pythagora sublata 1,125.23.
Incorporalia animo cernuntur 1.146.3.
Indignis sermones eliminantes pellebantur ex ædibus ut mortui 206,31.
Indoctus debet ea discere, quæ nescit 173.9.
Inepti disciplinæ ut externi arcebantur à Pythagora 1.97.10.
Infamia vita nostra depurganda 1,154,1.
Infelicitas veram amicitiam non tollit 1,102,1.
Ingenio et arte fiunt, aut à natura oti 2,54,19.
Ingressus in hanc vitam, qualis natis nostris esse debeat, diligenter videndum 1,181,8.
Inimicitia in consummatè malis 195.31.
Injuria affici præstat, quàm hominem interficere 1.159.4. et 141.21.
Injustitia morbus animi 2.104.18.
Injustitiæ damnum minimè ignorare oportet 2.91.12.
Inscientia res mala 2,122.8.
Inscitiæ somnus et tenebræ 2,155,20.
Inscitia nefâdissima et morosissima rei 1.76.7.
Insidiæ gravissimæ in Pythagoreos, quibus multi exusti 208,30.
In somnis cum patre loqui, quid notet 1. 130.22.& 137.8.
Insomniis Pythagoræ discipuli non inquietabantur 1.111.3.
Insomniorum imagines falsæ 2.44.v.ult.
Instituens alios retinet dum dat, 1.53.17.
Institutio amicis confertur, qui adsunt usque ad mortem 1,52,27.
Institutio discriminat homines à bestiis, Græcos à Barbaris 1,53,27.
Institutio puerorum studiosè excolenda 1.59.8.
Institutionis cura optima, quæ homines emendat, 1.65.24.
Instrumentalia subsidium auditus 1.111.v.ult.
Integerrimus mos viri, qui pulchri θεωρίαν ostendit 1.65,2.
Intemperantia unius potuit duces exercitus perdere 1.52.6.
Intemperantia et avaritia matres malarum filiarum 1.82.9.
Intemperantiæ omnibus innatæ et avaritiæ varii indices 190,12.
Intemperantia omni suos abstinere docuit Pythagoras 205.v.ult.
In tenebris absque lumine non esse dicendum 1,87.9.
Intra privatos parietes docebantur Pythagorici 191.23.
In via ne scindito 2.148.20.
Invictus animus 192.30.
Invidia à primis annis Pythagoreos secuta 212.5.
Invocatio dei et preces parant divinam felicitatem 2.10.27.
Ionica philosophia spectat corpora primo loco 2.159.15.
Ionica lingua ab Iove Xuthi filio nomen habet 203.v.ult.
Ionica lingua colores prosodiæ habet 203.1.
Iovis sceptrum cypressinum 1.141.25.
Ira bullit instar cacabi calefacti 2,141.15.
Ira ratione et prudentiâ privata, 2.141.13.
Irae et omnes perturbationes ab amicitia abesse debent 1.101.9. et 194.31.
Ira, dolor, reliquáque summovebantur è medio 190.2.
Ira coercenda 195.45.
Iræ repugnare difficile 2,140.26.
Iram oblivione concipiendam esse 1,121,28.
Iram & reliqua vitia concoquebant & medicina pellebant Pythagorei 170.25.
Iram & excandescentiam carminibus tollebant Pythagorei 189,23.
Irati neminem cædebant Pythagorei 190.28.
Isthmica certamina ab pueris celebrari, solita 1,60,1.
Italia magna Græcia à Pythagora & ante eum ignota clara evasit 1,150,5.
Italia authore Pythagora omni sapientia plena 150, 5.
Italiæ urbes sparsim à Pythagoreis habitatæ, & bonis præceptis fundatæ 1,123,7.
Italiam liberat Pythagoras ab omni factione 1,46,30.
Italica philosophia spectat incorporea 2,159,13.
Italiotæ impudici Pythagoreos exussérunt, lapidibus obruerunt, insepultos abjecerunt 219,22.
Iucundum non est idem quod bonum 2,107,5.
Iucundum quid 2.107,7.
Iudicium animorum utile esse ad terrorem injustitiæ incutiendum 1,159,2.

Iudicium esse apud Platonem 1.55.26.
Iugerum decem mullia pondens Philosophum dives non est 2.87.5.
Iunonis templum apud Crotoniatas 1.58.27.
Iurare per tetractyn 1.147.20.
Iunioribus non esse injuriā inferendam 1.60.19.
Iuniores monendos esse 1.101.17. & 191.5.
Iurisjurandum Pythagoricum 1.138.19.
Iurejurando adacti filii & filiæ uxores, ne arcana eliminarentur 211.25.
Iurisjurandi religiosi observatores Pythagorei 1.133.14. & 138.7. & 16.
Ius & justitia per se expetenda 2.134.6.
Iusjurandum pium esse debere 1.55.31. & 141.17.
Iusta & pia faciens justus, & pius est 2.103.10.
Iustissimum esse sacrificare 1.83.27.
Iustissimus deo similimus 2.90.21.
Iustitia ubique necessaria 1.55.24.
Iustitia in animalia servanda 1.106.13.
Iusticia injustitiæ particeps 1.177.1.
Iustitia remunerans 2.148.16.
Iustitia homines inter se consociat 2.120.10.
Iustitia erga beneficos & bene de nobis meritos 1.160.15.
Iustitia & prudentia rerum verum usum præstant 2.25.25.
Iustitia efficit ut pecunis recte utamur 2.27.2.
Iustitia & temperantia 2.105.13.
Iustitia & temperantia beato adesse debent 2.109.11.
Iustitiæ principium 1.151.12.
Iustitiæ præmia apud inferos, prudentiæ in insulis fortunatis 2.39.30.
Iustitiam exercendam esse 1.159.13.
Iustitia rerum omnia, corporalia bona, noxia & mala 1.87. 113.20.
Iustus quis 2.108.8.
Iustus audet stare in acie, injustus minimè 2. 112,29.30 34.
Iustus justè vivere expetit 2.41. v. ult.
Iuvenem amore insanientem Pythagoras Musica restituit, 1.169.30.
Iuvenes servari volentes senioruṁ & rectè viventium sententiis adhærescent 173.15

K

Κατάγειος quid Pythagoreis 1.96, 22.
Κατακλασθαι usus apud Pythagoreos 1. 148.10. & 204.38.

L

Labore paratur res utilis 2.142.4.
Labores multos Pythagoras exantlavit 187.29.
Labores necessarii in disciplinis discedis 1 74.3.
Lacedæmon pestilentia a Pythagora liberata 193.22.
Lacedæmon frequenter peste laborabat 1. 93.26.
Lacinius latro Herculem injuria affecit 1.58.11.
Lamina plumbea naturæ crescendæ 2.100.12.
Largitas æterna & semper vivens 2. 122.14.
Latio, id est, Italia legit sacra Pythagoræ 1. 139, 17.
Latronum ritu vitam transigere 2.109.17.
Laus res sacra 1.58.2.
Lectiones à cœna Pythagoreorum 199. 25.
Lectum petentes cantilenis ab mentis turbationibus Pythagorei liberabantur 1.110.20.
Legatis Sybaritarum quid responderit Pythagoras 1.157. et 158.
Leges Græciæ antiquæ erant, rem habendam non esse cum matre, filia et sorore 1.180.7.
Leges esse deberę in vera amicitia, et quas 196.12.
Leges Ephesios præfocasse dixit Heraclitus 1. 154.26.
Leges intelligentes & civiles ferre 1.154.38.
Leges similes medicinæ et potiores judiciali causa 1.154.8.
Leges Pythagoricæ in Græciam translatæ 1. 150.15.
Leges anxiè servatæ ab Pythagoreis 1.123.1.
Legibus obedientiam reddendam post supremum numen dixit Pythagoras 1.156.21.
Legibus parere non est timiditatis argumentum 2.122.26.
Legibus succurrendum et cum contemptu legum pugnandum 1.100.7. et 153.24. et 189.12.
Legislator bonus 2.62.25.
Legislatores naturæ periti esse debent 2.61.7.
Legislatores philosophia indigent 2.61.15.
Legislatores similes diis honores consequuntur 2.154.23.
Legum justitia quæ jubet facienda & vetat fugienda 1.154.5.
Lencippus discipulus Pythagoræ 1.103.16.
Leges magistratus & dominus 2.41.22.
Lex regula 2.41.25.
Lex optima quæ 2.62.25.
Lex quid & quod ejus officium 2.120.15.

Lex & justitia instar regis inter homines 2, 123. 8.
Libamen non esse bibendum 1. 87, 12.
Libamenta infundebantur ab pincerna abeuntibus 1. 99. 30.
Libandum ad aurem capidis 1, 87, 10.
Libare ante mensam Iovis Servatoris poculum &c. 1, 141, 28.
Libello titulus, *Sacer sermo* 216, 4.
Liberi relinquendi qui post nos Deum colant 1. 86. 21, & 88. 16.
Liberos homines non admonebant, nec servos verberabant Pythagorei 1, 170. 30.
Libertas Pythagoræ in dicendo faciendoque incredibilis 183. 18. & 185. 20.
Libidines reprimentibus cibis utebantur Pythagorici 1, 105, 18.
Lignum commodum quæri ad fingendum Mercurium 205, 16.
Lingua à fœmina præmorsa dentibus expuitur in os tyranni, 1. 169. 7.
Lingua omniù difficillimè domatur 1, 169, 23.
Lingua patria utebantur Pythagorei 202, 18.
Lingua continenda Deum sequenti 2, 134, 30,
Linguæ continentia difficile opus 1. 77. 31.
Linguam continendam esse docuit Pythagoras 1. 74, 20. & 190, 22.
Lini versuum initium 1, 130. v. ult.
Litagus dux seditionum periit 248, 20,
Loca honorabilia & sacra eligebant Pythagorei 1, 97, 28.
Locrenses virgines in templo Minervæ cæduntur 1. 52. 15.
Loculamento & caula pastores, monibus reges cinguntur 2, 87. 3.
Locus purus malos non excipit 2, 92. 1.
Λοιδορίαν non debent vigere nec graviter puniri 1. 59. 4.
Λογικὴν cum morali & φυσικῇ omnesque optimæ disciplinæ traduntur ab Pythagora 1, 143. 20.
Λόγῳ προφερικὸς καὶ ἐνδιάθετος 186. 14.
Loti cibum capiebant Pythagorei 1, 99. 3.
Lotionibus utebantur Pythagorei post ambulationes 1, 99. 2.
Lucani sectabantur Pythagoram 202, 24.
Lucri vice malis esset, si mors liberaret ab omnibus malis 2, 82, 9.
Luctis utebantur juniores Pythagorei 1, 98. 12.
Luctu & lachrymis prohibentur & arcentur Pythagorei. 1. 191. 1, & 197. 3.
Ludus vel auditorium Pythagoræ 1. 110, 22.
Lumen adsitate Pythagoreis loquentibus 2. 142. 26.
Luminaria parva & faces veritatis habet natura 2. 146. 21.
Lumine remoto de rebus Pythagoricis non loquendum 1, 104. 30.
Luna putatur inhabitari ab geniis 1. 43. v. ult.
Lustrationes & sacrificia deorum Pythagoras nuncupabat 1, 139. 4.
Lux studii sapientiæ dicti similis 2. 155. 23.
Luxuries vitiosa 2. 32. 24.
Lynceus visus peracutus 2. 52, 19.
Lyra utebatur Pythagoras in discipulis emendandis 1. 71. 2.
Lyræ usus apud Pythagoreos cum cantu 1, 108, 18, & 109. 3.
Lysis Thebas migrat & diem suum claudit 209. 22.
Lysis cum Archippo incendio elabuntur 208. v. ult.
Lysis proficiscitur in Græciam 209. 16.
Lysis ad Hipparchum scribit 1. 80. 1. objurgat Hipparchum v. 2.
Lysis discipulus Pythagoræ 1, 103. 16.
Lysidis & Euryphami historia 1. 162, 32.

M

Magi docuerunt Pythagoram religionem 1, 139. 12.
Magi exurebant mortuorum cadavera 1. 141, 11.
Magistratus idem esse debet omnibus 1. 55. 18.
Magistratui absque jurejurando quomodo credendum 1. 56. 2.
Magistratus suis subditis prodesse debet 1. 57. 30.
Magistratus talis sit, qualis cupit videri 1. 58. 1.
Magistratus est justa domus & Reipubl. constitutio 1. 152, 30.
Magistratus talis esse debet, cui nec reluctari, nec contradicere potest 1, 155. v. penult.
Magistratum ut Deum semper intueri & observare homines 1. 156. 17.
Magistratus rerum pretiosissima 1. 161, 6.
Magistratus juxtà debet esse ac subditi 1, 162. 1.
Magistratus est præscribere ut omnes sint dicto audientes 1, 175. 6.
Magistratu ignorato nihil sanum esse 1, 161, 25.
Magna non sunt minimi, & minima non magni

gnificienda 2,83.21.
Maja Dorice via dicitur 1,63.4.
Majorum gloria non abutendum 2,111.8
Mala animam corpori affigunt & insibulant 192.28.
Mala bona sunt injustis: at justis mala & bona justis bona, injustis mala 2,113.26.
Maledicta fugienda 1.154.1.
Maleficium tetrum & magnum inter parentes & liberos discordiam serit 1,57.12.
Malitia & noxa unde veniant 2,184,29.
Malleorum differentia aliquid dedit Pythagoræ 1,142.28.
Malva transplantanda, sed non edenda 2. 159.24.
Malva convertitur cum sole 2.159.26
Malus igni ferróque non sustinet vitiorum sectiones 1,74,11.
Malus ac pravè agens miser 2,108,25.
Manè cubitu surgentes ab gravedine ignaviáque carminibus Pythagoras liberabat 1. 79,30. &c.
Mane proponendum quid incertiu faciendum, & vesperi quid actum, recolendum 1,8,8.
Manus datæ ad accipiendum & dandum 2. 147.30.
Mansuetudo ira non indiget 1,141,8.
Mansuetus & tranquillus fuit bonis Pythagoras 183.7.
Manticen præpedientia vetita Pythagoricis 1. 105.34.
Mathemata quibus adhiberi solita a Pythagora 1,90.32.
Mathematicæ cerimoniæ divinæ & utiles 192.20.
Mathematici qui apud Pythagoram 1, 84,32.
Matheseos peritus Pythagoras 1, 144,15.
Matres & filias attingere valde nefarium 1. 82.19.
Matrimonia illegitima Pythagoras apud Crotoniatas abrogavit 1.169,25.
Matutinæ ambulationes Pythagoreorum ubi & quales 1,97.13. sic et vespertinæ eodem lib.98.27.
Mazæ usus apud Pythagoreos 1,99.12.
Medendi ars seu medicina maximè exculta à Pythagoreis. 1, 147.27.
Medicina sanitatis non morborum causa 2. 55.10.
Medici sua ignorant 2,27,28.
Medici naturæ periti esse debent 2,61.5.
Medicina res sapientissima mortalium 1, 85.32.
Meditatio mortis philosophorum 2, 75.14.
Mejere contra solem 3. 144.23.
Melanuro abstinendum 1, 107,24.
Melicertus certator 1,60.3.
Meliora in nobis dominantur deteriora serviunt 2,28,20.
Meliora non minimi nec vitiosa maximi facienda 2.83,21.
Meliores & magis concordes Siculos Apollo dixit fiberarum ari gyrannide 187,30.
Mellis usus apud Pythagoreos 1, 98,18.
Memoria mater omnis sapientiæ 1,150.1.
Memoriam valdè exercebant Pythagorei 1. 149.1.
Mendacia à sponsionibus abesse debere 1. 162.29.
Mendacium ab eo, qui Deo similis esse vult, alienum erit 2. 114,26.
Mendacium non debet esse in amicitia, ut salva sit 1,101.v. penult. & 195,21.
Mens superat animam 2,12.26.
Mens supremæ dignitatis est, & oculus ac vis optimarum rerum 2, 12.30.
Mens omnia videt et audit 192,14. et lib.2. 8,v. penult.
Mens nostra Deus est 2. 53.32.
Mensurarum excogitatio Pythagoræ tonos in Musica repperit 1, 112.6.
Mente præditus Deo assimilatur 2, 36.21.
Mente spoliatus homo obbrutescit 2.36.19.
Mentis animique divini conjunctio 201,25.
Merces, scientiæ non reprehendenda 2, 59, 25.
Mercurium non exsculpi ex quovis ligno 205.16.
Meretrices aurum gestant, non liberæ fœminæ 1, 165.5.
Messenii adjungebantur Pythagoræ 202,24.
Metapontini domum Pythagoræ sacrarium Cereris fecerunt 1.153.15.
Metapontini vicum Pythagoræ Musarum domicilium fecere. 1.153.16.
Metapontinorum votum 1.131.31.
Methodo utitur Iamblichus non vulgari nec Pythagorica, sed media 2.2.26.
Metrodorus Thyrsi filius 202,25.
Mida ditior improbus pauper & miser est 2,112.22.
Milio utebantur Pythagorei 1.105.19.
Milium diis offerebat Pythagoras 1 137.29.

Mille

Mille vitis apud Crotoniatas quæ differuerit Pythagoras 1.54.19.
Milo Crotoniates Pythagoricus 2.21.23.
Miltiades Carthaginiensis Pythidem Ægeum periclitantem seruavit 1.122.16.
Minervæ nativitas & ortus 2.30.25.
Minus agens, minus peccat, & minus peccans beatior 2.24.10.
Minoa Iovis filii Pythagoras imitatur 1.41.17.
Miraculum Pythagoræ de piscibus extractis & non mortuis 1.48.10.
Mnemarchus Pythagoreus Aristæ successit 220.10.
Mnesarchus & Pythais Pythagoræ parentes 1.27.30.
Mnesarchus Apollini templum dicat Samum reversus 1.29.20.
Molon discipulus Pythagoræ 1.103.15.
Monarchia quomodo corrigatur 2.128.12.
Monochorda instrumenta 1.116.1.
Monumentum repulsis excitabatur, ut mortuis 1.78.23. & 79.18.
Moralia docuit Pythagoras 186.18.
Morbi & corporis mala semina esse intemperantiæ 186.1.
Morbi fugiendi 2.49.v.ult.
Morbi corporis fugiendi multò magis animi 2.104.14.
Morbus à corpore recedandus, 1.47.10. & 54.20.
Mori honestè præstat, quàm turpiter vivere 2.110.5.
Moribus confusis & turbidis Pythagoras infundebat θεῖα 1.81.21.
Mori meditantur viri philosophi 2.69.25.
Moriendo sanctè & justè vivendum, ut beatissimus 2.100.31.
Morositas vitiosa 2.32.21.
Mors quid 2.89.30. & 71.8. & 144.6.
Mortalis vitæ loco immortalis eligenda 2.12.3.
Mortem non esse formidandam Zamolxis docuit 1.155.13.
Mortem omninò non extimescebat Pythagoras 187.17.
Mortis meditatio vita animæ 2.9.5.
Mortis meditatio philosophia 2.144.25.
Mortuos vestibus albis funerari religiosum fuit Pythagoræ 1.141.14.
Motus dulcissimus ex dissimilibus & discrepantibus sonis 1.71.30.
Motus corporis & animi duo 1.124.5.
Multiceps pecus 2.31.27.
Multitudine civium bonorum deum gaudere 1.55.10.
Mundus undè sit dictus sapientum judicio 2. 109.28.
Musarum domicilium antiquitus Pythagoræ 1.153.19.
Musica decente utebantur Pythagorici ad morbos pellendos, 1.148.20. & 169.28.
Musica Dorica optima 202.v.penult.
Musica & cantus contra cupiditates animi malas 1.108.v.ult. & 170.12.
Musica utilissimam vitæ correctionem effecit Pythagoras 2.111.18. & 112.13. 114.15.116.
Musice prima institutio per sensus 1.69.20.
Musice confert sanitati 1.108.19.
Musices medicina 1.108.15.
Musice verno tempore utebantur Pythagorici 1.108.16.
Musice non minima secretarium Pythagoræ 1.147.25.
Musis sacrum festum fore, si in Musarum loco Pythagorei interficerentur 219.16.
Mutæ omnia & cæca præter mentem, quæ omnia videt 192.20.
Mya uxor Milonis Crotoniatæ 224.6.
Myiii & Timychi exemplum de virtutibus Pythagoricis 1.116.v.2.& 186.5.
Myllæ Crotoniatæ in memoriam reductum Midam Gordii fuisse 1.132.28.
Mysteria deorum Pythagorica arcana sine scripto posteris tradebantur 191.18.

N

Natura quævis non est apta philosophiæ 205.20.
Naturæ fuit plantæ & animalia 2.54.24.
Naturæ contemplator Pythagoras 2.57.11.
Navem vento secundo navigantem subinersum iri prædixit Pythagoras 1.128.21.
Navem adnavigantem optantibus, mortuum vehere prædixit Pythagoras 1.132.2.
Ne quid nimis proverbium 2.111.25.
Nemea certamina à pueris fiebant 1.60.1.
Nemo ditissimus delirans & furens cupit esse 249.19.
Nepenthes solvit iram & dolorem 1.110.13.
Nereïs Doridem Oceani filiam in uxorem duxit 203.10.
Nestus fluvius salutat Pythagoram dicens, *Salve Pythagora*, 1.127.5.
Nicomachus scriptor 210.6.

Nihil

Nihil esse parum aequè integrum in rebus 2. 123,30.
Nihil temerè neque inconsiderate faciendum 2. 146. & 19.
Nino Orator 2. 15,23.
Ninone haec non sunt acta proverbium 2. 19, 8.
Ninus author dicendi fecundi & decernendi Nili, 1, 144,10.
Ninus urbs quando condita 2. 19,10.
Nobiles philosopho non sunt, qui septem avos computant 2. 89,12.
Νομοφυλακες non esse salutares 1. 116. v. ult.
Numen divinum ubique, Pythagoræ dictum 1. 206,17.
Numen enunciatoribus 1. 147,2.
Numen cuncta decent 1. 65,18.
Numerorum natura incredibilis
Numerus Pythagoricæ theologiæ 1. 134,23. & 153,30.
Numerus impar divinus dextram, par & qui dissolvi potest, sinistram notat 1. 111,12.

O

Obsecrationibus abstinebant Pythagorei & quare 1. 91,4.
Oculus quasi sol animæ 2. 13,1.
Oculus divinus & oculi carnei 1. 76, 15.
Oculos reducit & lucem facinus divina oracula 2. 138,5.
Œconomica Pythagoreorum 1. 78,8. & 79.29.
Officina fabri quid dederit Pythagoræ 1. 112. 7.
Officium rectum paratur actionibus non desidia, 2, 142,13.
Oleo sellæ non sunt abtergendæ 2. 145, 14.
Oleribus crudis & coctis utebantur Pythagorei 1. 99,14.
Oleum sapientiæ conferetur 2. 145, 18.
Ὀλιγοφορία cum sanitate potior πολυφαγία cum morbo 2. 4, 14.
Ollæ vestigium in cinere non esse relinquendum 2. 158,10.
Olympicum certamen variis de causis adiitur 2. 69.4.
Olympicum certamen 1. 14.2.
Ὁμόνοια quid & quale 1. 43. 1.
Omnia facienda ut virtutis & prudentiæ in hac vita participes simus 2. 82. v. penult.
Omnia reducenda ad unum, & unum ad multa 2. 21,3.
Omnia numerosè factèque constituta & ornata 1. 65,15.
Onera quæ propriè Pythagoræ 1. 144,32, etc.
Onus non esse simul tollendum 1. 87.4.
Onus simul imponendum non auferendum 2. 141, 26.
Opiparus apparatus ciborum reiecandus 1. 47.13.
Opportunitas colloquendi, adeundi &c. diversa, 1, 160,17.
Opportunitas temporis 1. 161,3.
Ὀψιμαθία in nonnullis laudabilis 179,27.
Opsonium condire non novit philosophus 2. 89, 13.
Optimus qui per se, deinde qui alios audit 1. 57,15.
Optimum vitæ genus cum pessimo collatum 185, 25.
Optimus & potentissimus debet regnare 2. 41,20.
Optimus qui pluribus utilis 2. 119. 25.
Oracula Delphica & Dodonæa per feminam significari 1. 163.8.
Oraculis divinis fides non est deroganda 1. 136, fymb. 4. & 153,5.
Oraculum Amæo de Colonia 1. 27.15.
Oratio seu liber Pythagoræ de diis 1. 135,15.
Oratio Pythagoræ gravis ad Phalaridem 185, tota.
Ordo disciplinæ Pythagoricæ 1. 84. tota & dejecta.
Ordo corporis & ornatus sanitas & robur 2. 105,2.
Ordo est virtus rerum omnium 2. 107. 15.
Orientem solem adorandum esse 214.19.
Ornatus animus præstantior eo, qui ornatu excedit 2. 107. 26.
Orphei imitator Pythagoras 1. 138. 14. Consimiliter Orpheo colit deos Pythagoras, ibidem.
Orphei in feras imperium Pythagoræ quoque fuisse 1. 67.25.
Orpheus ubi lingua Dorica 204, 6. Antiquissimus poetarum ibidem.
Orpheus perspicuum exemplum theologiæ tradit 1. 134,25.
Orphica sacra 1. 139. 10.
Orphici numeri de Deo 1. 135. tota.
Otium & ignavia è vita exterminanda 1. 57.7.

P

Παιδαγωγοὶ correctiones & admonitiones Pythagoricis erant 1,101,21.
Παιδαγωγὸν 1,171,1.& 191,8.
Παιδεία χαλεπὴ τὸ φύειν 1,53,2.
Pædotribæ ignorant sua 2,27 30.
Palpebræ ujus in homine 2,16,20.
Pane optimo Pythagorei utebantur 1,98,17.
Panem Pythagorei non esse frangendum statuebant 1,88,22,& 31.
Panem simul frangere uno præsidi Barbaricu Pythagoræ, ritus fidelium fortè taxatur 1, 89,2.
Parentes honorandi ut maximorum bonorũ authores 1,165,8.
Parentes quàm plurimi faciendos liberis 1, 49 tota.
Parentibus debenhonorem post summum numen 1,156,20.
Pariendum non esse in templo, & causa 1, 140,20.
Parmenides Eleates 1,150,18.
Parthenis mater Pythagoræ, postea Pythais quare 1,28,17.
Pastor pascens super Philolai monumento è sepulchro canentem audivit 1,130,16.& 136. 32.
Patres concesserunt, ut liberi conjugatos potius,quàm parentes ament, 1,61,21.
Patria Pythagoræ visa, quæ docibilia haberet ingenia 1.42,26.
Patriam reliquit ob tyrannidem Pythagoras 182.31.
Peccata indiversum trahentia destruenda 1, 151,11.
Pecuniarum cura & gloriæ & honoris non habenda 2,83,18.
Pecuniarum amantes quare 1,181,2.& 194,8.
Pecuniæ imperans sapientiæ studiosus 2. 120, 23.
Pecuniis & gloria majorum uti, & non tradere nepotibus,turpe, 2,111,18.
Pecuniæ corporis causa comparantur 2,26,27
Pecuniæ penuria cogit præter justitiam facere 1, 152,21.
Pediculus in templo non occidendus 1, 140, 28.
Pejerandum, non esse nec dei nomine abutendum 1,138,17.
Pellices pelluntur 169,26.
Penelopes telam retexere 2,81,12.
Periculum gravissimum, qui animæ curam negligit 2,82,6.
Perialo Thurio columna erecta in auditorio Pythagoreorum 1,79,20.
Persuasiones sunt in loco impiorum ubi puniuntur 1,158,14.
Peregrinatio loci mutatio est 1,144,6.
Perfunctoria templorum ne ingrediendum nec deus adorandus 1,104,23.
Perturbationes,vitia animi, amores monstrosos & c. Pythagoras Musica tollebat 1,70, tota.
Pessimus qui ipse nec videt nec audit alios 1,57,18.
Pestilentias cepulit Pythagoras 1.187.23.
Pestis non salus amicitiæ contentio 124. vult.
Phalaris blasphemus in deos 184.
Phalaris extinctus quo die Pythagoræ & Abaridi periculum induxit 188.
Phalaridis tyrannis crudelissima exarsit in Pythagoram & Abaridem 183,20.& 184.
Phanocus 209,29.
Pharmaceutice minus probabatur Pythagoreis 1, 148,12.
Pherecydes Syrius Syrorum periit 1,162,RO & 210,10.
Pherecydes Syrius præceptor Pythagoræ 29,28.& 162,17. historia
Philolaus tres libros Pythagoræ primus edit 172,14.
Philolaus discipulus fuit Pythagoræ 103,10.& 130,17.
Philosophia vera quæ 2,85,RO
Philosophia contemplationis imitatio est 1,65,22.
Philosophia & cultus conjuncta à Pythagora 1,139,8.
Philosophia primùm à Pythagora vocitata, amor sapientiæ 1,144,RO
Philosophia plus præstat, quam agricultura, & parentes. hos facere quod vivamus, Philosophiam ut bene vivamus 2,80,RO
Philosophia cupiditas & comparatio scientiæ 1,2,5,12.
Philosophia concordiam præstat 2,47,19.
Philosophia sola rerum judicium habet 2,43,RO
Philosophia perceptu facilis 2,43,22.
Philosophia suppetit perfectam virtutem & purgationem animi 2,81,RO
Philosophia liberat à vinculis humanis 81,21.
Philosophia ducit ad ipsam veritatem 2,44,RO
Philosophia dux ad virtutem 2,115,13.

Philosophia tolerantiam meditatur, mortis contemptum, temperantiam docet, voluptates contemnit 2, 16, 5. 6, 7, 8, 9.
Philosophia mortis meditationem, contemptum, vitam æternam affert 2, 122. 15. &c.
Philosophia non spectat corporalia, sed corporum expertia 2, 149, tota.
Philosophia mortis meditatio & separatio animi à corpore, 2, 151, 1.
Philosophiæ sola non invidet bonis, nec malis alienis gaudet 2, 156, 4.
Philosophiæ laus 2, 115, tota.
Philosophiæ majorem curam adhibendam, quàm parentum & agriculturæ 205, 22.
Philosophiæ bonum non debet perdi propter offensam numinis 211, 13.
Philosophi leges firmæ, actiones rectæ et bonæ 2, 62, 30.
Philosophi φιλοσοφίαν, sola veritatis 2, 115. 3.
Philosophus corporalium oblivisci debet 2, 158. 13.
Philosophus totis exactissimas imitationes sequitur 2, 62, 10.
Philosophus non circa voluptates occupatus 2, 90, 8.
Philosophus, ignoratne homo an pecus sit 2, 85, 30.
Philosophus ridiculus differens de hisce rebus, et negator, ex Platone 2, 86, 7, et 21.
Phylus insula 2, 129, 18.
Phintias et Damon 1, 122, 1. et 197, 11.
Phrygium melos 1, 109, 19, et 23.
Physiognomia Pythagoras 1, 77, 17.
Phytius et Theocles Pythagorei 1, 123, 24, et 154, 20.
Picentini accedebant sectæ Pythagoricæ 201, 24.
Pietatem hauserunt ab Orpheo Pythagorei 1, 134, 20.
Piscibus non utebantur aut raro Pythagorei 1, 99, 16.
Pius erga deos quis 2, 108, 8.
Placentæ mellitæ sacrificabantur diis 1, 137. 20.
Placentæ, libi, coctilia, immolando sacrificia, quæ propriis manibus fecerint 1, 61. 11.
Planam domesticam ac fluctuosam non esse laudandam 1, 109, 1.
Platonis & Archytæ amicitia 1, 122, 1.
Platoni inferi qui 1, 118, 32.
Pœnitentia Erinnydes sunt Pythagoræ 2, 144, 28.
Pœnes emendantur à Pythagoreis 1, 108, 22.
Poetæ sensus obtusos esse ajunt 2, 71, 6.
Politica fugiebat Pythagoras 1, 42, 10.
Politici & OEconomici Pythagoreorum 1, 78. 6.
Politicis Pythagoras præcepit abstinere ἰχθύων 1, 106, 25. & 138, 1.
Politon lineæ tres 1, 124, 10.
Polycrate tyrannidem exercente Pythagoras Athenis in Italiam venit 1, 90, 13.
Polycratis tyrannis pepulit Pythagoram 18 annos natum 1, 31, 5.
Polymnastus qualis 209, 30.
Pons & gradus expositiones symbolorum 2, 136, 19.
Pons seu gradus docendi & demonstrandi 2, 3. 14.
Post meridiano tempore quid facerent Pythagorei 1, 58, 20.
Potentiores laudabat, & iis bene precabatur Pythagoras 137. 19.
Præmium & magna spes virtutis 2, 82. v ult.
Prænotio per numeros 1, 34. v. ult.
Præfigiatorem & planum Pythagoram non fuisse 184, 16.
Preces quid faciant 1, 61, 1.
Primi urbium in Italia Pythagoræ familiares 1, 90, 15.
Principium dimidium totius 1, 146, 15.
Problemata ἀπορρητοτέρους non proponebantur 1, 90, 4.
Procacitas vitiosa 2, 31, 21.
Prodigia, omina &c. deo charis hominibus contingere 1, 67, 20.
Promissa servanda sine mendacio 1, 162, 28.
Προφῆτις femen quid 1, 179, 12.
Proprium aliquid nemo Pythagoreorum possidebat 1, 151, 21.
Prori & Cliniæ amicitiæ exemplum 1, 122, v. ult.
Prorus Cyrenæus depauperatus erigitur à Clinia Tarentino 200, 28.
Providentia divina omnia continguntur 1, 133, 32.
Providentiæ divinæ non esse reluctandum 1, 4, 18.
Providentiam divinam esse quibus probetur 184, v. penult.
Prudens deo & hominibus facit decentia 2, 108, 5. & 12.
Prudens felix & beatus 2, 108, 29.
Prudens experitur prudens fit 2, 42, 5.

Prudentia & sapientia externa bona utilia reddit 2,24,2.
Prudentia bonorum omnium res optima est 2,42.10
Prudentia propter pecunias non navigat ad columnas Herculis 2,42.16.
Prudentia maximè expetenda 2.50.3.& 12.
Prudentia & sobrietas necessariæ 1,74,28.
Pueri Deo acceptissimi sunt 1.59,16.
Pueri tempore siccitatis à Deo pluviam deprecantur 1,59,20.
Pueri statò tempore & moderatè alendi 175,13.
Pueri, virgines in laboribus & exercitationibus alendi 179,20.
Puericia bene instituta ad adolescentiam trãsmittenda 175,25.
Punitiones quæ fiunt ferro & igni 190.14.
Puritas corporis & animi servanda Pythagoricis 1,105.29.&c.
Puteo turbido cœno pura aqua infusa perit 1.81,26.
Pyrrha Deucalionis uxor Epimethei filia 103.16.
Pythagoras publicè docens gratus: privatim verò, exilivit 212,8.
Pythagoras vivens *divus*, mortuus *ille vir* nominabatur 213,20.
Pythagoram proximè attingentes seditiosi 213,9.
Pythagoras nec leges hominibus nec oracula reddit 1,126.1.
Pythagoras Apollo habitus 1.126,2. & 131.11.
Pythagoras novit quis fuerit animus, unde venerit, & quid egerit 1,126.31.
Pythagoras tertius bipes 1,133.8.
Pythagoras omnis sapientiæ peritus 1.144.4.
Pythagoras quondam fuit Euphorbus Panthi filius 1,68.19.
Pythagoras instrumentis Musicis & voce cœli harmoniam imitabatur, 1.78,1.
Pythagoras ex naturali fonte solus orationem mundi intelligebat 1,72,5.
Pythagoras dignus doceri & discere 1.72,8.
Pythagoras divinus vir tinctorum more animos suorum præparabat 1,81,6.
Pythagoras rerum divinarum & humanarum peritissimus erat 1.82,17.
Pythagoras suo nomine non compellabatur 1,91,10. & 138,14.
Pythagoras omnes docuit pro ratione cujusq; captus 1,91,10.
Pythagoras venit forma humana propter bonum hominum, 1,94,17.
Pythagoras politicæ disciplinæ inventor 1, 123.30.
Pythagoras dux & princeps philosophiæ post deos 1,26,18.
Pythagoras quomodo Iovis filius reputatus 1, 28,8.
Pythagoras à prædicendo dictus Sidonæ natus 1.28,30.
Pythagoras variis disciplinis imbuitur à variis præceptoribus, 1,29,26.
Pythagoras benè moratus & honoratus etiam adolescens 1,30.5.
Pythagoras Dei filius vitus, 1,30,12.
Pythagoras instar genii habitus 1,30.24.& 43,28.&c.
Pythagoras Samius comatus dictus 1,31, & 44,12.
Pythagoras in divis habitus 1,31.4.
Pythagoras cum Memphiticis sacerdotibus agit 1,32,2.
Pythagoras Thalmi judicio angelus creditus. 1,32.10.
Pythagoras de Natura, de cultu divino, & providentia respondit 284,1.
Pythagoras sobrius, frugalis, pauci somni, cibi &c. 1.32.21.etc.
Pythagoras venit in Italiam Olymp. 62, 1.47.23.
Pythagoras venit ex Ionia & Samo 1,90.12.
Pythagoras non suo nomine sed Samo vocabatur apud Crotoniatas 1,60.25.
Pythagoras colitur ut Deus 1.35.& 43.17.&c.
Pythagoras cum Mocho ejusque posteris in Ægypto agit 1,33.5.&c.
Pythagoras novem triduum & 1111 noctes sine somno, cibo & potu transigit 1,34,26.
Pythagoras in Babyloniam ad magos profici-scitur 1,36.23.
Pythagoras 22. annos in Ægypto astronomiæ & Geometriæ studuit, 1.36.26.
Pythagoras natus 56. annos, cedit Samus 1, 37.7.&c.
Pythagoras Eratoclis filius, qualis, & cujus Samiorum libri 1.40,15.
Pythagoras maximus Dei nuncius 1.44.8.
Pythagoras Astronomus, Arithmeticus, Geometer, iisque artibus admirandus 1.41.23.
Pythagoras philosophans extra urbem in locis remotis vitam finit 1.48.1.
Pythagoras virtutum exemplar animi oculos efficiebat

efficiebat inter Græcos 1, 45.6.
Pythagoras peregrinans in Italia & Sicilia quid fecerit 1, 146, 2.
Pythagoras rogatus à Sybaritis ut se Apollinē diceret 1, 157, v. penult.
Pythagoras Pherecydem curaturus accedit 1, 162, 22.
Pythagoras Pherecydi exequiarum justa solvit ibidem 163, 24. & 170. 1.
Pythagoras apud fœminas Crotoniatas effecit, ut multas vestes asserent in templum tu nonis 1, 63, 16.
Pythagoræ egregium apophthegma in iudente reditum animarum ab inferis 1, 154, 10.
Pythagoræ ad Thaletem & Biantem profectio 130, 10.
Pythagoræ & Pythagorica philosophia à Deo 1, 21. 8.
Pythagorei sacra faciunt, ut Apollo ex tripode reddit oracula 1, 18, 21.
Pythagorei aliquot in Myllonis ædibus exusti 208, 18.
Pythagorei se vertunt rursum ad veteres 112. 23.
Pythagorei & Pythagoristæ ut Attici & Atticistæ 1, 34, 10.
Pythagorei politici & in imperando periti 1, 122, v. ult.
Pythagorei abhorruerunt à vestigalibus 1, 123, 5.
Pythagorei calumnijs petiti in Republ. administranda 1, 122, 7.
Pythagorica omnia symbolis erant involuta 206. 28.
Pythagorica philosophia ac secta diu neglecta 1, 166, 22.
Pythagorici nec tristes, nimis severi, nec remissi, sed semper medium tenebant 170, 10.
Pythagorici ita erga se mutuo affecti, ut bonus pater erga suos natos 1, 75, 21.
Pythagorici suas facultates communes habuerunt 1, 142, 25.
Pythagoricorum monumentorum nihil exstabat ante Philolaum 172, 12.
Pythii Apollinis templum Corinthi 1, 36.

Quæ faciendo & non faciendo sint colligenda ad cælestē numen 1, 19, 8.
Quæ Pythagoras cum Abaride Hyperboreo egerit dixeritque 1, 144, 5.
Quæ homines vulgò admirantur non faciunt ad felicitatem 2, 98, 20.
Quæstus ex Geometria quomodo ceperit 1, 91, 15.
Quantum quis pedibus valeat, proverbium 108, v. ult.
Quercinis Deus honorandus 1, 140. v. ult.
Qui admittantur ad sacra Pythagoræ: honesti scilicet 1, 139, 11.
Quidam cùm juste juraturus tria talenta potius pendere voluit, 1, 133, 25.
Quidam mensuto aureo statuæ furto sublato ob. 1, 132, 27.
Quies malorum nobis agnatorum & notitia vitæ felicioris 2, 11, 16.
Quisque Pythagoreus ad se reversus concoquebat & sanabat vitia sua 190, 6.
Quod præest in homine colligat ad ea quæ sunt animi 2, 26, 22.
Quomodo affectos esse debeant, qui dabunt operam procreationi 180, 25.
Quomodo Pythagoras Crotoniatas juvenes ad senum reverentiam hortatus sit 149, tota.

R

Raro Venere utendum 179, 31.
Ratio recta quæ dictat non quæ voluptas, labor, peccatum, sequenda 189, 1.
Ratio animi instrumentum 2, 44, 19.
Rationi animi repugnare stultitia est 2, 156, v. ult.
Rationis judicium luxantia abscindit 1, 165, 7.
Recidenda noxia in amicitia 196, 17.
Recordatio prioris vitæ hortatio ad disciplinā 1, 166, 22.
Recordatio Pythagoreorum quotidiana quæ & qualis 1, 149, 7.
Recte sentire paucis datum 172, 29.
Rectum honestumque non aliunde, quam à deo quærendum 2, 189, 14.
Rectum judicium hominibus veram felicitatem confert 2, 32, 15.
Regias amicitias etiam reliquebant Pythagorici 169, 17.
Regula non fallit oculos 1, 112, 3.
Reipublicæ forma optima 1, 124, 20.
Relinquendi salvi qui ex honesto & recto matrimonio nati 180, 18.
Reliquæ scientiæ sunt quasi vocationes bonorum 2, 25, 21.
Repetebant quæ didicerant Pythagorei, recol-

quæ honestis vacabant 1,98,v. ult.
Reprobatio amicitiæ quæ probanda 1,103,5. & 195, 26.
Repulsam passis discipulis Pythagoræ quid fieret, 1,78,20.
Rerum bonarum nihil verecundia dignum est 1,142,4.
Res communis non debet legibus dissolvi 215,17.
Responsis deorum dedicus Pythagoras 1, 137,26.
Respublicæ in Italia & Sicilia optimè constitutæ 1,123,11.
Respublica vergit in deterius 209,18.
Reverentiæ & timoris dei in Pythagora argumentum 1,128,7.
Revolutiones circulares cum cæteris hominibus patefactæ, 1,14,22. &c.
Rex non debet prætiri, ut ejus loco subditus colatur 1,89,14. & 129,6.
Rhegii collegium habuerunt Pythagorici 209,25.
Rheginæ urbes probè a Pythagoreis constitutæ 1,123,20.
Rheginorum legislatores qui 1,54,21.
Rhegium legibus fundatur, & servitus pellitur ab Pythagora 1,46,17.
Rhetorica exstinguitur 492,15.
Risus incentivus abesse debet 2,53,13.
Risus hominis proprius est 2,53,25.
Risus observabat Pythagoras 1,77,5.
Ritus patrios servandos, etsi deteriores 2, 156,30.
Robur firmi est 2,52,14.
Robur, pulchritudo, sanitas, fortitudo à nullis conteritur 2,53,10.
Romani sectabantur Pythagoram 207,25.
Rubor nimius malus 2,53,5.

S

Sacra sua non enunciabant Pythagorici externis & prophanis 1,191,25.
Sactificia non debent esse sumptuosa, ne semel videamur defuncti 1,61,14.
Sagittæ inequitans Abaris fluvios & maria transivit 1,92,20.
Saguta utilis in anxietate Pythagoræ 1,95,13.
Sagitta ab Abaride Pythagoræ donata quem habuerit usum 1,93,13. & 131,26.
Salecus discipulus Pythagoræ 1,101,12.
Saltationibus etiam utebatur Pythagoras 1, 109,2.
Salve Pythagora dicit Nessus fluvius 1,127,5.
Salutaria pharmaca, quibus Pythagoras tollebat omnes perturbationes 1,70. tota.
Samius Comatus Pythagoras dictus 1,31,1 & 44,12.
Samii AEgyptiacam formam disciplinarum non appetebant 1,37. tota.
Sanctificationes animi inventæ à Pythagora 1,89,31.
Sanguis non voluntarie effusus in templo, quomodo excipiendus. 1,140,15.
Sanguis res pretiosissima 1,140,16.
Sanitas expetenda 2,50,1.
Sapere virtutis opus 2,27.
Sapientia excepta omnes res magni & detrimenti 2,54,8.
Sapientes perfectè vivunt 2,62, v. ult.
Sapientes solum septem inventi, 1,54,15.
Sapientia scientia veritatis τῶν ὄντων 1,144,29. & 145,6.
Sapientes nihil habent inexspectatum 170,15.
Sapientiæ magnæ fere quibus cibis utendum sit 179,3.
Sapientia eminet in omnibus 2,12,24.
Sapientia sola beatos reddit 2,25,9.
Sapientia longissimè remota, ut præsentia videt 2,19,5. & 20,39.
Sapientia omnium rerum principia invenit. 2. 19,5.
Sapientia non verbalis cujus definitio sed ad universa se extendit, 2,11,30.
Sapientiam vere talem esse, quæ occupata sit circa pulchra & æterna 1,65,15.
Sapientissimus & veracissimus quis 2,30,6.
Sapientissimus quisque decet 2,25,7.
Scientia omnia magna 1,32,10. & 37,12.
Scientifica contemplatio 2,75,5.
Scientia absque justitia nihil est 2,116,26.
Scientia cum scientibus perit in Pythagoricis non enunciantibus 2,110,24.
Scientiæ rerum humanarum quæ sint 2, 7. 6.
Scientia cibi et omnibus bene utendum 2, 23,29. & 25,4.
Scientia dux consentus & concordiæ 2,27,10.
Scientiæ reliquæ venationes & præparationes bonorum 2,25,22.
Scintillæ aliquot obscuræ scientiæ Pythagoricæ conservatæ 1,

Sectiones

Sectiones quæ fiunt ferro & igni in vitiis 1, 74.8.& 190.14.
Sectiones & ustiones quomodo curarent Pythagorei 1,148.15. & 204.23.
Secunda fortuna omnes amant uti 2,22.16.
Securitas & subsidium ex [illegible] 2,125.tota.
Seditio fugienda in urbibus 1,47.14.
Semen vitiosum existit ex prava temperatura 181.3.
Semina quædam sponte, quædam arte provenium 2,56.1.
Seminarium Pythagoricorum dogmatum quod 2,151.24.
Senes prædebant lectioni 89.4.
Senes monent a libationibus 1,99.vult.
Senectus confuenda, lux lumen mentis non habent 2,152.25.
Sensus bifariam dicitur 2,64.7.
Sententia vel [illegible]es potentissima 1,82. v. ult.
Sententiæ Pythagoricæ 1,100.29.
Sepelendi ratio quæ Pythagoreis 1,118.& 119. totis.
Septem sapientum sapientiæ similia [illegible]
Sepulchra & mortuum ratio 1,78.15.
Sepulchrum erigebatur, qui indignis ejiciebat [illegible]
Sermones, vel λόγοι purgare animum, ut cum [illegible]
Sermonis Dei natura contemplanda [illegible]
Sexus femininus natura vitiosus 1,102,28.
Sicilia penitus liberatur a servitute per Pythagoram 1,146.31.
Sicilia liberatur tyrannide 2,137.29.
Sicula mendacia rejicienda 1,80.10.
Silentii præcepta docebant ad mentis intentionem 1,169.20.
Silentium observabat Pythagoras in discipulis 1,77.3.
Silentium quinquennale indicebat filiis Pythagoras 1,77.28.
Simulachra divorum erecta 1,138.22.
Sol princeps omnium syderum 2,12.27.
Sol in sua regione mentis perspicuus, quam in undis 2,96.3.
Sol omnia gubernat 2,90.1.
Sole oriente e lecto non surgendum 2,13,16.
Solitaria, quieta & tranquilla loca petebant Pythagoricambulantes 1,9.17.
Solus peregrinatus est Pythagoras 1,4.27.
Somni inscitiæ vestigia expurganda 2,116.3.
Somni brevitas præcepta a Pythagora 26.& 161,16. & 190.30.
Somni Pythagoreorum præfagi & vaticini 70.19.
Somnus jucundus in [illegible] 2,121.23.
Somnus requies malorum 2,121.23.
Somnus [illegible] 1,111.5.
Sophistæ fontes doctrinæ juvenibus turbidos reddunt 1,81.13.
Σωφροσύνη animi scientia & virtus 2,23.5.
Sophocles interlocutus Pythagoras 1,167.27.
Specialis prudentia vitæ humanæ [illegible] 1,68.31.
Speluncæ in quas homines detruncur, descriptio 2,ab p.92.v.ult. usque ad p.98.16.
Sperandum contra spem 1,111.1.
Sphæra cum duodecim quinquangulatibus a quo inventa 1,91.5.
Spintharus quid narret de Archyta 1,171.5.
Spolia Euphorbi suspensa in templo Junonis Argivæ 1,69.12.
Spondiacum carmen Pythagoræ 1,102. & 23.
Stateram non esse transcendendam hortatio est ad justitiam 1,164.7.
Stateram non esse trabiliendam 2,108.8.
Statuæ deorum cum Orpheo in ære formatæ a Pythagora colunturi 1,138.28.
Stragulæ vestes albæ & mundæ Pythagoreis 1,100.2.
Stragula unde constabant 1,100,13. & 137,14.
Stragulum colligare nescit philosophus 2,89.13.
Stragula convolvenda ne vellicium appareat 2,111.11.
Studia, et nobi seu familiares studiorum, discipulorum Pythagoræ 1,7.7.
Studium philosophiæ accipit primum locum cum voluptate 2,43.11.
Studium philosophiæ non utitur instrumentis nec locis, sed ubique veritatem amplectitur 2,43.17.
Subterlidis sapientes, divites, bonos, fortes homines, sed non recipiunt 118.32.
Subtemelis pueris graves in testimonium vocare 1,121.21.
Subterranea loca judicii 2,82,29.
Sufficit alicui mortem 135.5.
Superioni non esse convicianda 214.23.

Supplicium juxta leges 186.9.
Supplicationibus abstinebant Pythagorici & quare 191.5.
Suppurato bonum est uri 2.4.21.
Surgentes cubitum ne statim in turbas ingerent 1.97.25.
Sybaridis legati 1.125.25. & 127.12
Sybaridis serpentem multos occidentem Pythagoras depulit 132.5.
Sybarim vbem subegerunt Pythagorei 213.1.
Sybaris urbs Siciliæ stabilitur legibus 1.44.18.
Sylos Pythagoreus bene sancteque jurare abstinuit, 1.138.
Symbola Pythagoræ optimè instituunt 1. 102.21.
Symbola sine expositione articulatum deliramentis, exposita oraculis similia 1.104.8.
Symbola simpliciter posita ut anicles fabulæ 191. v. ult.
Symbola exposita admirabilem utilitatem præbent 192.3.
Symbola pons & gradus 2.120.19.
Symbola cur inventa 2.121. pene tota.
Symbolis sibi mutuò loquebantur Pythagorei præsentibus externis 191.17.
Symbolorum scribendorum origo 211.18.
Symbolum scriptum in tabula ab Pythagoreo solvit hospiti alterius decedentis expensas 190. & 200.25.
Symmicus & miscellaneus accessus 171.8.

T

Talenta tria promittuntur, qui Democedem tollant 217.28.
Tantalus Homericus 205.8.
Taurominitanus juvenis ab Pythagora a furore liberatus 1.108.
Taurum esse præstat uno die quam seculum bovem 216.21.
Taurus Tarentinus abstinuit à fabis instinctu Pythagoræ 1.67. tota.
Taygetus mons gravem acrem facit Lacedæmoniis 1.93.4.
Telaugis scriptum 1.131.1.
Telauges quis & cujus vir 1.135.6.
Telluris pondera 2.91.
Temperans amat temperantiam 2.128.
Temperans & mascula vita amplectenda à primis annis 1.153.31. & 189.15.
Temperamentum ciborum & potuum omnique & quæris modus 1.148.4.
Temperantes & sani esse debent, qui liberis debunt operam 180.27.
Temperantia, justitia, fortitudo, veritas, vera animi ornamenta 2.83.11.
Temperantissimi pecuniis imperant, vitæ non parcunt 2.120.
Temperantiæ experimentum 1.151. 20.
Templa petebant maximè Pythagorei 1.97.10.
Templum ingrediendum cum veste munda 1.140.5.
Templum ad dextram ingrediendum ad lævam exeundum 1.142.10.
Tempore Pythagoræ unus sapiens 1.
Tempus magnum bonum 1.
Ternarium numerum divinum esse Pythagoræ inventum 1.139.26.
Tertæmotus Pythagoras prædixit 1.127.24.
Tertæmotum è puteo prædixit Pythagoras 1.128.19.
Tetractys vel quaternio Pythagoricus 1.118. 20. & 147.10. & 20.
Teutheas fluvius 213.12.
Thales Milesius admirator Pythagoræ 1.
Thales cœlum suspiciens & in fossam incidens dicitur 2.81.12.
Theanus Pythagoricus 1.
Theano Brotini uxor prudens & præstans femina 1.125.5. & 220.
Theano Pythagoræ conjux 1.121.
Themis honestatis dea apud deum 1.
Theocles Pythagoreus 1.
Theologia Pythagoræ à quo scripta dubitatur 1.134.32.
Theologia Pythagoræ ab Orpheo putatur profecta, 1.135.10. &c.
Theonides Metapontius Pythagoreus 1.
Thesaurus magnificus majorum gloria
Thetidis Potidoniatis liberalitas erga Thymaridem 1.201.10.
Thetis Achillis mater filia Nerei 209.13.
Thrax ancilla ridet Thaletem in fossam prolapsum 2.
Thura à feminis adolenda, mas non animalia 1.61.12.
Thus adolebat Pythagoras 1.
Thymarides discipulus Pythagoræ 1.
Thymaridæ Tarentini navigantis votum & dictum 1.134.10.
Thymaridis Parii depauperatio 201.10.

Thymedia

Thymelia quærebatur ab Pythagoricis 1, 97, 18.
Thyrrænorum seu Thuscorum sævitia in piratas 2, 53. 11.
Thyrsigeri multi pauci Bacchi 2, 77. 28.
Tibiarum sonus lascivus, multitudini conveniens, illiberalis 1, 109, 6.
Timares Locrus 1, 123. 27.
Timaratus vocatur idem 1. 154. 17.
Timycha Pythagoricæ fœminæ fortitudo 1, 168. tota.
Timychæ tormenta Dionysius jussit inferri 169, 1.
Timychæ linguam præmorsam tyranno in os exspuit 169, 8. & 182. 21.
Tinctores prius expurgatos sordibus pannos tingunt 1, 81, 1.
Tonitru, hominem terram contingere debere, monet 1, 142, 5.
Tralliani suos liberos docent animarum esse immortalitatem 1, 155, 8.
Tres partes seu species animæ 2, 129, 16, ex Plat.
Triennium explorationis in discipulis Pythagoræ 1, 77, 20,
Triobolum non erubuit quoddè cuidam juveni Pythagoras 1, 99. 7.
Triobolus honorandus 2, 159, 6.
Tubera & exhulcerationes in amicitia abesse debent 1, 101, 1.
Tydas scholam Pythagoræ accepit à Boulagora 220. 15.
Tydas pauper & exsul obiit 220. 18.
Tyrannide urbes liberavit Pythagoras 182. v. ult. & 187, 20.
Tyrannis exsula Samo prior 2. 117, 24.
Tyrannum sævientem in officio continuit Pythagoras 1, 167, 20.

V

Vaticinio deditus Pythagoras 1, 137, 26.
Venatione non occupabantur Pythagorici 1. 200, 15.
Veteri die facto sacrificandum 1, 159, 27.
Ventis spirantibus sonum esse adorandum symb. lib. 2, 140, 8.
Venti vehementes sedantur à Pythagora 1, 127, 26.
Vera dicens maximè vivit 2, 65, 28.
Verecundi esse debebant discipuli Pythagoræ 1, 85, 32.
Verecundia simulationis expers 1, 74, 30, & 165, 19.
Verisimilitudines non esse Pythagoricorum 1, 88, 25.
Veritas solo oculo divino videtur non carnali 1, 76, 18.
Veritas occultata in parvis dictis à Pythagora 1, 146, 30.
Veritas præcipuum animi opus 2. 46. 6.
Veritas Deo & hominibus grata 3, 114. 28, &c.
Veritas philosophiæ beneficio contingit 2. 115, 2.
Veritas investigatu difficilis 2, 146, 15.
Veritas uniformis, falsum multiplex 2. 148, 21.
Verno tempore Pythagoras suavi modulamine utebatur, 1, 108, 16.
Veste, in qua nemo indormierat, utendum templum ingressuris 1, 140. 7.
Vestibus utebantur candidis, & puris Pythagorei 1, 100, 10. & 137, 12.
Vestis nigra & fulva præcipiebatur Pythagoreis 1. 140. 8.
Vestis fulva testatur æqualitatem & justitiam animi 1, 140, 11.
Verularum deliramenta 1, 90. 15.
Via publica non ambulanda 1. 86, 32.
Via publica declinanda ut per semitas eatur 2. 104, 28. & lib. 2, 136. symb. 5. exposit.
Viam in forum vel curiam ignorant boni 2, 24. 16.
Victoria honesti gloriam affert 2, 111, 3.
Videntia animalia quæ 1, 63, 28.
Villatis pellibus utebantur Pythagorei 1, 100, 14. & 137, 16.
Vincit bonestio utpo 2. 111. 44
Vini abstinentia studiis necessaria 1, 74, 25.
Vinum fugiendum 1. 106, 9.
Vinum Pythagorici non bibebant interdiu 1. 92. 19.
Vinum vesperi bibebant Pythagorici 1, 99, 12.
Viri boni 2, 142, 18.
Viri ego uxores quales esse debeant 2, 7, 15.
Virtute benè vivitur 2, 3, 32.
Virtutis studium philosophia comparatur 2, 115, 10.
Virtus cum paupertate præstat divitiis cum violentia partis 2, 4, 28.
Virtus non venit à pecuniis, sed hæ ab virtute 2, 83, 27.
Virtus ut casta & continens matrona 2, 4. 9.
Virtus velut sacrosanctum delubrum 2, 4. 4.

Visus princeps reliquorum sensuum 2, 12, 26 & 13, 18.
Vita humana similis celebritati Olympiacæ 1, 64, 12.
Vita humana composita esse debet ad Deum sequendum 1, 85, 11.
Vita felix & beata 1, 124, 30.
Vita Pythagoræ consona pietatis operibus, quæ perfecit 1, 157, 5.
Vita continens, laboriosa &c. 179. 24.
Vita recta & sana uti 2. 27. 5.
Vita bifariam dicitur 2, 63, 26.
Vita nostra mors, & mors vita 2, 101, 14.
Vitæ cupidi & φιλοψυχοῦντες 2. 120, 30.
Vitæ humanæ brevitas & imbecillitas 2, 52, 30.
Vitia animi, ut ira, dolor, voluptas, turpis voluptas, non patiuntur aliquem placidè quiescere 1, 76, 2.
Vivere non debet qui suos pudore afficit 2, 110. 10.
Vivit magis qui vigilat, quàm qui dormit 2, 65, 6. & 66. v. ult.
Ulysses noluit Penelopen reliquere 1, 63, 23.
Ulysses immortalitatem à Calypso accipere recusavit 1, 63, 22.
Unctionibus utebantur Pythagorei 1. 98, 11.
Vngues in sacrificiis non præcidendi 1, 154, 9.
Universalibus probè cognitis particularia facilia 2. 141. 28.
Vocis Pythagoræ vis ad ipsas feras allabebatur 1, 67, 28.
Voluptas pellenda 189, 14.
Voluptas primum, deinde contumelia, tertiò pernicies exterminanda, 1, 153, 30.
Voluptas inprimis fugienda Pythagoreis 1. 176, 8.
Voluptas quæ venit ab philosophia sincera est. 2, 4. 28.
Voluptate nihil magis fallit, & ad peccandum allicit 1, 176. 10.
Voluptates malæ 1, 87, 25.
Voluptates omnes aspernantur, ut deliri sint, 2, 49. 28.
Vrbes coagmentantur ex domibus 1, 152, v. ult.
Vrbes confusas ex servitute liberavit Pythagoras 133, 5.
Vrsa ex Apulia sæviens à Pythagora repressa, docta, pasta, cum jurejurando dimissa 1, 66, 9.
Vitionibus & sectionibus non adhibebant pharmaca Pythagorei 1, 148, 15, & 204, 23.
Vsus rei Venereæ tardus & moderatus, bonus 179, 27.
Vsus bonorum rectus requiritur 2, 28. tota.
Vulcani nativitas & ortus 1, 50, 26.
Vulgi opinationi non esse adhærescendum 1, 172, 25.
Vulgus insanit, pueros benè instituens, & adolescentes suæ libertati relinquens 174, 10.
Vulneribus in anteriori corporis parte acceptis moti pulchrum, contra; si contra 1, 87, v. ult. 1, 87, 28.
Vxores nemo persequitur: 1, 87, 28.
Vxores magis amandæ ac diligendæ, quàm parentes 1, 61. 11.
Vxores castæ ab Vesta acceptæ exemplar 1. 56, 30.
Vxores in conspectu deorum nubunt 1, 56, 25. & 87. 17.
Vxores domos non ingrediant adulterinis sordibus 166, 23.

Xενίζειν, peregrinis linguis & moribus improbabant Pythagorei 202, 25.
Xenophilus Chalcidensis qualis 209, 32.
Xouthus Hellenes donum 203, 25.

Zaleucus Locrus legislator Siculis 2. 46. 25, & 103, 27. & 164. 18.
Zamolxis discipulus Pythagoræ 1, 193, 25.
Zamolxis famulus Thrax 1, 154, 32.
Zamolxis ad Getas profectus illis leges dedit 1, 155. 3.
Zamolxis deus habitus 155, 17.
Zonæ in ædem Æsculapii delapsæ 1, 185.

INDEX

illustrium Pythagoreorum,

qui sunt in IAMBLICHI lib. de p. 221. 222. & 223. juxta regiones.

AEGEI. VI

Crito, p. 223.6.
Eucleithon 223.6.
Hippomedon 223.7.
Polyctor 223.7.
Timosthenes 223.7.
Thrasydamus 223.6.

CARTHAGINENSES IV.

Anthen 222. 26.
Leocritus ibidem.
Miltiades ibid.
Odius ibid.

CATANAEI VI.

Charondas 223.27.
Chrysippus Tymhenus ib.28.
Lyramnus ibid. v.30.
Lysiades Corinthius ibi. v.27.
Nausitheus Atheniensis ib.29.
Neocritus Ponticus. ibidem.

CROTONIATAE XXIX.

AEgon 221.28.
Ageas v.18.
Agelas v.18.
Aemon ibid.
Agylus v.18.
Alcmaeon v.19.
Antimedon v.18.
Boutius v.15.
Bryas v.16.
Cleophron v.19.
Cleosthenes v.13.
Damocles v.20.
Dymas v.12.
Ecphantus v.14.
Epicydes ibidem.
Eratus v.15.
Euandrus v.16.
Hippostatus v.12.
Hipposthenes v.19.
Itaneus v.16.
Leophron v.18.
Menon v.20.
Milo ibidem.
Milliades v.17.
Onatus v.19.
Phyciadas v.14.
Rhodippos v.16.
Silius v.13.
Timaeus v.15.

CAULONIENSES V.

Callibrotus 223.18.
Dicon ibidem.
Drymon v.19.
Nastas ibidem.
Xentas ibidem.

CYRENAEI IV.

Aristangelus 223.24.
Melanippus v.23.
Psorus ibidem.
Theodorus v.24.

CYZICENI IV.

Eutherus 223.26.
Hipposthenes v.25.
Pythodorus ibidem.
Xenophilus v.26.

LACEDAEMONII IV.

Abaris Hyperboreus v.9.
Anthocharidas v.8.
Cleanor ibidem.
Eurycrates ibid.

LOCRI X.

Adicus 222.32.
Cuetes ibidem.
Euthenus ibidem.
Gyptius v.31.
Philolaus v.32.
Sosistratos ibidem.
Sthenonidas ibidem.
Timares v.ult.
Xenon v.32.
Zaleucus v.33.

LUCANI VI.

Cerambus 223.3.
Dardaneus v.4.
Malias ibidem.
Ocelus v.2.
Ocylus ibid.
Orsandrus v.3.

METAPONTINI XL

AEneas 222.23.
Agesarchus v.27.
Agesidamus v.25.
Alcias v.28.
Alcochus v.34.
Alopecus v.32.
Antimenes v.31.
Arestadas v.22.
Aristeas v.24.
Aristomenes v.26.
Arytus v.33.
Astylus v.33.
Brontinus v.21.
Chilas v.25.
Dacydas v.33.
Damarmenus v.35.
Damotages v.31.
Eiriscus v.28.
Empedocles Acragantinus 222. v.2.
Epiphron 221.28.
Euandrus v.29.
Euphemus v.30.
Euriphemus v.26.
Glycinus 221.1.
Lacrates 221.33.
Lacritus v.31.
Laphilon v.24.
Leocydes v.19.
Leon v.22.
Megistes v.28.
Melisias v.24.
Parmenides Eleates 221.2.
Parmiscus 221.22.
Proclus v.30.
Python v.32.
Rhexibius ibid.
Thraseos v.28.
Thrasymedes v.30.
Xenocides v.25.
Xenophantes v.27.

PARII X.

AEtius 222.27.
Alcimachus 28.
Amoerus v.30.
Dexitheus v.28.
Dinarchus v.29.
Eumaridas v.30.
Nicon v.29.

Prudentia & sapientia externa bona utilia reddit 2,24,2.
Prudentia bonorum omnium res optima est 2,42,10.
Prudentia propter pecunias non navigat ad columnas Herculis 2,42,16.
Prudentia maximè expetenda 2.50.3.& 12.
Prudentia & sobrietas necessaria 1,24,28.
Pueri Deo acceptissimi sunt 1.59,16.
Pueri tempore siccitatis à Deo pluviam deprecantur 1,59,40.
Pueri statu tempore & moderatè alendi 175,13.
Pueri, virgines in laboribus & exercitationibus alendi 179,20.
Puericia bene instituta ad adolescentiam trãsmittenda 175,25.
Punitiones quæ fiunt ferro & igni 190,14.
Puritas corporis & animi servanda Pythagoricis 1,105,29.&c.
Puteo turbido cœno pura aqua infusa perit 1.81,26.
Pyrrha Deucalionis uxor Epimethei filia 103,16.
Pythagoras publicè docens gratus: privatim verò, exiluit 212,8.
Pythagoras vivens *divus*, mortuus *ille vir* nominabatur 213,20.
Pythagoram proximè attingentes seditiosi 213,9.
Pythagoras nec leges hominibus nec oracula reddit 1,126.1.
Pythagoras Apollo habitus 1.126,2.& 131.11.
Pythagoras novit quis fuerit animus, unde venerit, & quid egerit 1,126.31.
Pythagoras tertius bipes 1,133.8.
Pythagoras omnis sapientiæ peritus 1.144.4.
Pythagoras quondam fuit Euphorbus Panthi filius 1,68.19.
Pythagoras instrumentis Musicis & voce cœli harmoniam imitabatur, 1.72,1.
Pythagoras ex naturali fonte solus orationem mundi intelligebat 1,72,5.
Pythagoras dignus docere & discere 1,72,8.
Pythagoras divinus vir tinctorum more animos suorum præparabat 1,81,6.
Pythagoras rerum divinarum & humanarum perituissimus erat 1,82,17.
Pythagoras suo nomine non compellabatur 1,91,10.& 138,14.
Pythagoras omnes docuit pro ratione cujusq; captus 1,91,10.
Pythagoras venit forma humana propter bonum hominum, 1,94,15.
Pythagoras politicæ disciplinæ inventor 1, 123.30.
Pythagoras dux & princeps philosophiæ post deos 1,26,18.
Pythagoras quomodo Iovis filius reputatus 1. 28,8.
Pythagoras à prædicendo dictus *Sidonæus* 1,28,30.
Pythagoras variis disciplinis imbuitur à variis præceptoribus, 1,29,26.
Pythagoras benè moratus & honoratus etiam adolescens 1,30.7.
Pythagoras Dei filius visus, 1,30,12.
Pythagoras insitæ genii habitus 1,30,26.& 43,28.&c.
Pythagoras Samius comatus dictus 1,31,1, & 44,12.
Pythagoras in divis habitus 1,31,4.
Pythagoras cum Memphiticis sacerdotibus agit 1,32,2.
Pythagoras Thalmi judicio angelus creditus. 1,32,10.
Pythagoras de stellis, de cultu divino, & providentia respondit 184,1.
Pythagoras sobrius, frugalis, pauci somni, cibi &c. 1,32,21.etc.
Pythagoras venit in Italiam Olymp. 62. 1.47.23.
Pythagoras venit ex Ionia & Samo 1,90,12.
Pythagoras non suo nomine sed Samo vocabatur apud Crotoniatas 1,60,25.
Pythagoras colitur ut Deus 135.& 93.17.&c.
Pythagoras cum Mocho ejusque posteris in Ægypto agit 1,33,5.&c.
Pythagoras novem triduum & 1111 noctes sine somno, cibo & potu transigit 1,34,26.
Pythagoras in Babyloniam ad magos profiscitur 1,36,23.
Pythagoras 22. annos in Ægypto astronomiæ & Geometriæ studuit, 1,36,26.
Pythagoras natus 56. annos sedit Samum 1, 37.17.&c.
Pythagoras Eratoclis filius, qualis, & cujus [illegible] libai 1,40,15.
Pythagoras maximum Dei nunus 1.44,28.
Pythagoras Astronomus, Arithmeticus, Geometer, iisque artibus admirandus 1,41,33.
Pythagoras philosophans extra urbem in locis remotis vitam finit 1,68,11.
Pythagoras virtutum exemplar, animi oculos efficiebat

efficiebat inter Græcos 1, 45.6.
Pythagoras peregrinans in Italia & Sicilia quid fecerit 1, 46, 9.
Pythagoras rogatus à Sybaritis ut se Apollinē diceret 1, 157, v. penult.
Pythagoras Pherecydem curaturus accedit 1, 162, 22.
Pythagoras Pherecydi exequiarum justa solvit ibidem 163, 24. & 170, 1.
Pythagoras apud fœminas Crotoniatas effecit, ut multas vestes afferrent in templum Iunonis 1, 63, 16.
Pythagoræ egregium apophthegma in iudente reditum animarum ab inferis 1, 158, 10.
Pythagoræ ad Thaletem & Biantem profectio 1, 30, 30.
Pythagoræ & Pythagorica philosophia à Deo 1, 21, 8.
Pythagorei sacra faciunt, ut Apollo ex tripode reddit oracula 1, 18, 18.
Pythagorei aliquot in Myllonis ædibus exuti 208, 27.
Pythagorei cervinum suffum ad incantos 212. 23.
Pythagorei & Pythagoristæ ut Attici & Atticistæ 1, 84, 10.
Pythagorei politici & in imperando periti 2, 122, v. ult.
Pythagorei abhinnierunt à vestigialibus 2, 123, 5.
Pythagorei calumniis petiti in Republ. administranda 1, 227, 7.
Pythagorica omnia symbola erant involuta 206. 28.
Pythagorica philosophia ac scita diu neglecta
Pythagorici nec tristes, nimis remissos, sed semper medium tenebant 170, 10.
Pythagorici ita erga se mutuo affecti ut bonus poter ergo suos natos
Pythagorici suas facultates communes habuerunt 143, 25.
Pythagoricorum monumentorum nihil exhibat ante Philolaum 172, 12.
Pythii Apollinis templum Corinthi 1, 8, 16.

Quæ faciendā & non faciendā sint colligenti ad cœlestē numen 1, 39, 8.
Quæ Pythagoras cum Abaride Hyperboreo gerit dixeritque 1, 164, 1.
Quæ homines vulgò admirantur non faciunt ad felicitatem 2, 98, 20.
Quæstus ex Geometria quomodo ceperit 1, 91, 15.
Quantum quis pedibus valeat, proverbium 108, v. ult.
Quercinus Deus honorandus 1, 140. v. ult.
Qui admittantur ad sacra Pythagoræ honesti scilicet 1, 139, 11.
Quidam civis juste juraturus tria talenta potius pendere voluit 1, 133, 25.
Quidam mento aureo statuæ furto sublato obiit 1, 132, 27.
Quies malorum nobis agnatorum & notitia vitæ felicioris 2, 11, 19.
Quisque Pythagoreus ad se reversus concoquebat & sanabat vitia sua 190, 6.
Quod præest in homine collineat ad ea quæ sunt animi 2, 28, 22.
Quomodo affecti esse debeant, qui dabunt operam procreationi 180, 25.
Quomodo Pythagoras Crotoniatas juvenes ad senum reverentiam hortatus sit 1, 49, tota.

R

Raro Venere utendum 179, 31.
Ratio recta quæ dictat non quæ voluptas, labor, peccatum, sequenda 189, 1.
Ratio animi instrumentum 2, 44, 19.
Rationi animi repugnare stultitia est 2, 156, v. ult.
Rationis judicium luxantia abscindit 1, 165, 7.
Recidenda noxia in amicitia 196, 17.
Recordatio prioris vitæ hortatio ad disciplinā 166, 22.
Recordatio Pythagoreorum quotidiana quæ & qualis 1, 149, 7.
Recte sentire paucis datum 172, 20.
Rectum honestumque non aliunde, quam à deo quærendum 2, 189, 14.
Rectum judicium hominibus veram felicitatem confert 2, 37, 15.
Regias amicitias etiam refugiebant Pythagorici 169, 17.
Regula non fallit oculos 1, 112, 3.
Reipublicæ forma optima 1, 124, 20.
Relinquendi salvi qui ex honesto & culto matrimonio nati 180, 18.
Reliquæ scientiæ sunt quasi vehiculum bonorum 2, 23, 21.
Repetebant quæ didicerant Pythagorei, redu-

quæ honestis vacabant 1,98,v. init.
Reprobatio amicitiæ quæ probanda 1,102,5. & 195, 26.
Repulsam passis discipulis Pythagoræ quid fieret, 1,78,20.
Rerum bonarum nihil verecundia dignum est 1,142,4.
Res communis non debet legibus dissolvi 215,17.
Responsis deorum dedicus Pythagoras 1, 137,26.
Respublicæ in Italia & Sicilia optimè constitutæ 1,123,11.
Respublica vergit in deterius 209.28.
Reverentiæ & timoris dei in Pythagora argumentum 1,128,5.
Revolutiones circulares cum cæteris luminibus patefactæ, 1,14,22.&c.
Rex non debet præteriri, ut ejus loco subditus colatur 1,89.14. & 129.6.
Rhegii collegium habuerunt Pythagorei 209, 25.
Rheginæ urbes probè a Pythagoreis constitutæ 1.123,20.
Rheginorum legislatores qui 1,154,21.
Rhegium legibus fundatur, & servitus pellitur ab Pythagora 1,46,17.
Rhetorica exstinguitur 2,92,15.
Risus incentinens abesse debet 2,91,13.
Risus hominis proprius est 2,93,25.
Risus observabat Pythagoras 1,77.5.
Ritus patrios servandos, etsi deteriores 1, 156,30.
Robur risum esse 2,52,14.
Robur, pulchritudo, sanitas, fortitudo à nullis constitit 1,52,10.
Romani sectabantur Pythagoram 209,25.
Rubor nimius malus 2,152,5.

S

Sacra sua non enunciabant Pythagorei exteris & prophanis 1,191,25.
Sactificia non debent esse sumptuosa, ne sentel videamur defuncti 1,61,15.
Sagittæ incquitans Abaris fluvios & maria transivit 1,
Sagitta utilis in anxietate Pythagoræ 1,
Sagitta ab Abaride Pythagoræ donata quem habuerit usum 1,93,13. & 131,26.
Salevius discipulus Pythagoræ 1,
Saltationibus etiam utebatur Pythagoras 1, 109.2.
Salve Pythagora dicit Nessus fluvius 1,127,5.
Salutaria pharmaca, quibus Pythagoras tollebat omnes perturbationes 1.70.tota.
Samius Comatus Pythagoras dictus 1.31,1 & 44.12.
Samii Ægyptiacam formam disciplinarum non appetebant 1,37.tota.
Sanctificationes animi inventæ à Pythagora 1,89,31.
Sanguis non voluntarie effusus in templo, quomodo excipiendus, 1.140,15.
Sanguis res pretiosissima 1.140,16.
Sanitas expetenda 2,50,1.
Sapere virtutis opus 2,47.
Sapientia excepta omnes res magni & delitamenta 2,54,8.
Sapientes perfectè vivunt 2,65,v.ult.
Sapientes olim septem inventi, 1,54,15.
Sapientia scientia veritatis & vitæ 1,144,29. & 145, 6.
Sapientes nihil habent inexpectatum 170,15.
Sapientiæ magnæ duæ quibus cibis utendum sit 179.3.
Sapientia eminet in omnibus 2,12,24.
Sapientia sola beatos reddit 2,23.9.
Sapientia longissimè remota, ut præsentia videt 2,19,5. & 20,39.
Sapientia omnium rerum præcipua inventa 2. 19.6.
Sapientia non veritatem circa definita, sed ad universa se extendit, 2,16,30.
Sapientiam vetè dicere esse, quæ occupata sit circa pulchra & æterna 1. 65,15.
Sapientissimus & veracissimus quis 2.20.6.
Sapientissimus quilibet esse debet 2,25,7.
Sapientia omnia magna 1,52,1. & 27.12.
Scientifica contemplatio 2,75.
Scientia absque justitia nullius est 2,116,26.
Scientia cum scientibus perit in Pythagoreis non enunciantibus 210.24.
Scientia rerum humanarum quæ esse dicat 2. 7.6.
Scientia circa ut omnibus bene optimè 2. 23.29. & 25.4.
Scientia dux consentus & concordiæ 2.27,10.
Scientiæ reliquæ vendibiles & præparationes bonorum 2,25,22.
Scientiæ aliquot occultæ Pythagoreæ conservatæ 2,

Sectiones

Sectiones quæ fiunt ferro & igni in vitiis 1, 24.8.& 190.14.
Sectiones & unctiones quomodo curarent Pythagorei 1,148.15. & 204.23.
Secunda fortuna omnes amant uti 2,22.16.
Securitas & subsidium ex [illegible] 2,125.totus.
Seditio fugienda in urbibus 1,47.14.
Senex vitiosum exsistit ex prava temperatura 181.3.
Semina quædam sponte, quædam arte proveniunt 2,56.3.
Seminarium Pythagoricorum dogmatum quod 2,151.24.
Senes vrebidebant lectioni 1,89.17.
Senes monent a libationibus 1,89.vult.
Sensibilia confuenda, quæ lumen mentis non habent 2,157.7.
Sensus bifariam dicitur 2,64.7.
Sententia vel [illegible]es potentissima 1,87. v. ult.
Sententiæ Pythagoricæ 1,100.29.
Sepelendi ratio quæ Pythagoreis 1,118.& 119. totis.
Septem sapientum sapientiæ similis [illegible] 1,86.14.
Sepulchra & illorum ratio 1,118.13.
Sepulchrum erigebatur, qui indignis enuntiaverat arcana 1,100.15.
Sermones, vel λόγοι purgare animum, ut cum audito fervemus audita 206.3.
Sermonis Dei natura contemplanda est 1,107.17.
Sexus femininus natura reprobus 1,102.28.
Sicilia penitus liberatur a servitute per Pythagoram 1,46.31.
Sicinia liberator tyrannide 1,37.21.
Sicula nicata rejicienda 1,80.10.
Silentii præcepta discebant ad animos moliendos 1,109.20.
Silentium observabat Pythagoras in discipulis 1,77.3.
Silentium quinquennale indicebat suis Pythagoras 1,77.28.
Simulachra divorum erecta 1,138.22.
Sol princeps omnium syderum 2,42.27.
Sol in sua regione mentis perspicuitas, quam in undis 2,96.3.
Sol omnia gubernat 2,90.8.
Sole orto e lecto non surgendum 2,136.
Solitaria, quieta & tranquilla loca petebant Pythagoreiambulantes 1,97.11.
Solus peregrinatus est Pythagoras 1,94.27.
Somni inscitiæ vestigia expurganda 2,136.
Somni brevitas præcepta a Pythagora 26.& 161,16. & 190.30.
Somni Pythagoreorum præcepta 70.29.
Somnus jucundus in [illegible] 2,137.
Somnus rectus malorum 2,121.23.
Somnus [illegible] 1,111.5.
Sophistæ fontes doctrinæ juventibus turbidos reddunt 1,81.13.
Σωφροσύνη animi scientia & virtus 2,23.5.
Sorticulis interitus Pythagoræ 1,157.
Specularis prudentia vitæ humanæ conducit 2,60.15.
Speluncæ in quas homines detrudentur, descriptio 1,ab p.92.v.ult. usque ad p.98.16.
Sperandum contra spem 1,131.1.
Sphæra cum duodecim quinquangulatibus a quo inventa 1,91.5.
Spintharus quid narret de Archyta 1,171.5.
Spolia Ephoroi suspensa in templo lunonis Argivæ 1,69.12.
Spondiacum carmen Pythagoræ 1,102. & 23.
Stateram non esse transiliendam hortatio est ad justitiam 1,64.7.
Stateram non esse transiliendam 2,142.8.
Statuæ deorum cum Orpheo in ære formatæ a Pythagora colluntur 1,138.28.
Stragulæ vestes albæ & mundæ Pythagoræ 1,100.2.
Stragula unde constabant 1,100.13. & 137,14.
Straeulum colligare nescit philosophus 2,89.13.
Stragula convolvenda ne vestigium appareat 2,
Studia & noti seu familiares futurorum divinatorum Pythagoræ 1,177.10.
Studium philosophiæ accipit primum locum cum voluptate 2,42.11.
Studium philosophiæ non utitur instrumentis nec locis, sed ubique veritatem amplectitur 2,43.17.
Subterraneis sapientes, divites, bonos, fortes homines non recipiunt 2,128.
Subtilis pueris grues in certaminum vocatu 1,121.21.
Subterranea loca judicii 2,82.29.
Sueve alicui mortem 135.5.
Superstitioni non esse conviciandum 214.23.

Supplicium juxta leges 1,56.9.
Supplicationibus abstinebant Pythagorici & quare 191.5.
Suppuratobonum esturi 2.4.21.
Surgentes cubitu ne non statim in turbas ingerent 1,97.21.
Sybaridis legati 1,125.25. & 177.12.
Sybaridis serpentem multos occidentem Pythagoras depulit 132.5.
Sybarim urbem subegerunt Pythagorei 213.1.
Sybaris urbs Siciliæ stabilitur legibus 1,46.16.
Sylla Pythagoricus bene sanctèque jurarurus abstinuit, 1,138.8.
Symbola Pythagoræ optimè instituunt 102,21.
Symbola sine expolitione anicularum deliramenta, expolita oraculis similia 1.104,8.
Symbola simpliciter posita ut apiles fabulæ 191.v.ult.
Symbola expolita admirabilem utilitatem prebent 192.3.
Symbola pons & gradus 2.130.19.
Symbola cur inventa 2,131, bene tota.
Symbolis sibi mutuò loquebantur Pythagorei, præsentibus externis 191.7.
Symbolorum scribendorum origo 2.1.13.
Symbolum scriptum in tabula ab Pythagoreo solvit hospiti alterius decedentis expensas 190.& 200.25.
Symmistus & miscellaneus accessus 1,17.18.

T

Talenta tria promittuntur, qui Democedem tollant 217.28.
Tantalus Homericus 203.8.
Tauromenitanus juvenis ab Pythagora à furore liberatus 1.169.14.
Taurum esse præstat uno die quam seculum bovem 216.25.
Taurus Tarentinus abstinuit à fabis instinctu Pythagoræ 1,67.tota.
Taygetus mons gravem aërem facit Lacedæmoniis 1.92.8.
Telaugis scriptum 1.31.1.
Telauges quis & cujus vir 1.125.8.
Teluris pondera 2,91.15.
Temperans amat temperantiam 2.142.8.
Temperans & mascula vita amplectenda à primis annis 1,153.31. & 189.15.
Temperamentum ciborum & potuum omnique & quietis modus 1,148.4.
Temperantes & sani esse debent, qui liberis dabunt operam 180,47.
Temperantia, justitia, fortitudo, veritas, vera animi ornamenta 2,83.11.
Temperantissimi pecunis imperant, vitæ non parcunt 2.120.22.
Temperantiæ experimentum 1.1.20.
Templa petebant maximè Pythagorei 1,97.10.
Templum ingrediendum cum veste munda 1,140.5.
Templum ad dextram ingrediendum ad lævam excundum 1,142.10.
Tempore Pythagoræ unus sapiens 1.1.7.
Tempus magnum bonum 1.152.9.
Ternarium numerum divinum esse Pythagoræ inventum 1.189.26.
Terræmotus Pythagoras prædixit 1,127.24.
Terræmotum è puteo prædixit Pythagoras 1,128,19.
Tetractys vel quaternio Pythagoricus 1.146. 20. & 147.10. & 20.
Teutheas fluvius 214.12.
Thales Milesius admirator Pythagoræ 1,3.10.
Thales cœlum suspiciens & in fossam incidens ridetur 2.8.12.
Theanus Pythagoricus 1.15.19.
Theano Brotini uxor prudens & præsans femina 1.25.5. & 220.5. & 224.5.
Theano Pythagoræ conjux 1.221.1.
Themis honestatis dea apud deum 1.156.25.
Theocles Pythagoreus 1.138.24.
Theologia Pythagoræ à quo scripta dubitatur 1,134.32.
Theologia Pythagoræ ab Orpheo putatur profecta, 1.135.20. &c.
Theudotis Metapontius Pythagoreus 1.10.31.
Thesaurus magnificus majorum gloria 3.
Thesitoris Pollidoniatis liberalitas erga Thymaridem 1.201.10.
Theris Achillis mater filia Nerei 208.13.
Thrax ancilla ridet Thaletem in fossam prolapsum 2.8.12.
Thura à feminis adolenda dus non animalia 1,61,12.
Thus adolebat Pythagoras 1.142.10.
Thymarides discipulus Pythagoræ 1.10.17.
Thymaridæ Tarentini navigantis votum & dictum 1.134.10.
Thymaridis Parii depauperatio 201.10.

Thymedia

Thymelica quærebatur ab Pythagoricis 1, 97, 18.
Thymœnorum seu Thuscorum sævitia in piratas 2, 53. 11.
Thyrsigeri multi pauci Bacchi 2, 77. 28.
Tibiarum sonus lascivus, multitudini conveniens, illiberalis 1, 109, 6.
Timares Locrus 1, 123. 27.
Timaratus vocatur idem 1. 154. 17.
Timychæ Pythagoricæ fœminæ fortitudo 1, 168. tota.
Timychæ tormenta Dionysius jussit inferri 169, 1.
Timychæ linguam præmorsam tyranno in os exspuit 169, 8. & 182. 21.
Tinctores prius expurgatos sordibus pannos tinguunt 1, 81, 1.
Tonitru, hominem tertio contingere debere, monet 2, 142, 5.
Trallianæ suos liberos docent animarum esse immortalitatem 1, 155, 8.
Tres partes seu species animæ 2, 29, 16, ex Plat.
Triennium explorationis in discipulis Pythagoræ 1, 77, 20.
Triobolum nunc crebus quotidiè cudant juvenes Pythagoras 1, 99. 7.
Triobolus honorandus 2, 159, 6.
Tubera & exhulcerationes in amicitia abesse debent 1, 105, 1.
Tydæ scholam Pythagoræ accepit à Boulagora 120. 15.
Tydæ pauper & exsul obiit 126. 18.
Tyrannide urbes liberavit Pythagoras 182. v. ult. & 187, 20.
Tyrannis exsola [illegible] 2. 127. 24.
Tyrannum sævientem in officio continuit Pythagoras 1, 187, 22.

V

Vaticinatus defitus Pythagoras 1, 157, 26.
Venatione non occupabantur Pythagorici 1. 100, 15.
Victori die facto sacrificandum 1, 159, 27.
Ventis spirantibus sonum esse adorandum symb. lib. 2, 140, 8.
Venti vehementes sedantur à Pythagora 1, 127, 26.
Vera dicens maximè vivit 2, 65, 28.
Verecundi esse debebant discipuli Pythagoræ 1, 85, 32.
Verecundia simulationis expers 1, 74, 30, & 165, 19.
Verisimilitudines non esse Pythagoricorum 1, 88, 25.
Veritas solo oculo divino videtur non carnali 1, 76, 18.
Veritas occultata in parvis dictis à Pythagora 1, 146. 30.
Veritas præcipuum animi opus 2. 46. 6.
Veritas Deo & hominibus grata 2, 114. 18, &c.
Veritas philosophiæ beneficio contingit 2. 115, 8.
Veritas investigatu difficilis 2, 146, 15.
Veritas uniformis, falsum multiplex 2. 148, 21.
Verno tempore Pythagoras suavi modulamine utebatur, 1, 108, 16.
Veste, in qua nemo indormierat, utendum templum ingressuris 1, 140. 7.
Vestibus utebantur candidis, & puris Pythagorei 1, 100, 10. & 137, 12.
Vestis nigra & fulva præcipiebatur Pythagoreis 1, 140. 8.
Vestis fulva testatur æqualitatem & justitiam animi 1, 140, 11.
Vexatarum deliramenta 1, 90. 15.
Via publica non ambulanda 1. 86, 32.
Via publica declinanda ut per semitas eatur 2. 104, 28. & lib. 2, 136. symb. 5. exposit.
Viam in forum vel curiam ignorant boni 2, 84. 16.
Victoria honesti gloriam affert 2, 111, 3.
Videntia animalia quæ 1, 62, 28.
Vilitas pellibus utebantur Pythagorei 1, 100, 14. & 137, 16.
Vincula quadro unco 1, 111, 16.
Vini abstinentia studiis necessaria 1, 74, 25.
Vinum fugiendum 1. 106, 9.
Vinum Pythagorici non bibebant interdiu 1. 98. 19.
Vinum vesperi bibebant Pythagorici 1, 99, 12.
Vir bonus temperãs & justus beatus 2. 128, 16.
Viri cum uxores quales esse debeant 1, 175, 15.
Virtute benè vivitur 2, 3, 32.
Virtutis studium philosophia comparatur 2, 115, 10.
Virtus cum paupertate præstat divitiis cum violentia partis 2. 4, 28.
Virtus non venit à pecuniis, sed hæ ab virtute 2, 83, 27.
Virtus ut casta & continens matrona 2, 4. 9.
Virtus velut sacrosanctum delubrum 2, 4. 4.

Visus princeps reliquorum sensuum 2, 12,26 & 13,18.
Vita humana similis celebritati Olympiacæ 1,64,12.
Vita humana composita esse debet ad Deum sequendum 1,85,11.
Vita felix & beata 1,124,30.
Vita Pythagoræ consona pietatis operibus, quæ perfecit 1,157,5.
Vita continens, laboriosa &c. 179.24.
Vita recta & sana uti 2.27.5.
Vita bifariam dicitur 2,63,26.
Vita nostra mors, & mors vita 2,101,14.
Vitæ cupidi & φιλοψυχοῦντες 2.120, 30.
Vitæ humanæ brevitas & imbecillitas 2,52,30.
Vitia animi, ut ira, dolor, voluptas, turpis voluptas, non patiuntur aliquem placidè quiescere 1,76,2.
Vivere non debet qui suos pudore afficit 2, 110.10.
Vivit magis qui vigilat, quàm qui dormit 2, 65,6.& 66.v.ult.
Ulysses noluit *Penelopen* relinquere 1,63,23.
Ulysses immortalitatem à Calypso accipere recusavit 1,63,22.
Unctionibus utebantur *Pythagorei* 1.98,11.
Vagues in sacrificiis non præcidendi 1,154,9.
Universalibus probè cognitis particularia facilia 2.141.28.
Vocis Pythagoræ vis ad ipsas feras allabebatur 1,67,28.
Voluptas pellenda 189,14.
Voluptas primum, deinde contumelia, tertiò pernicies exterminanda, 1,153,30.
Voluptas inprimis fugienda *Pythagoreis* 1. 176,8.
Voluptas quæ venit ab philosophia sincera est, 2,4.28.
Voluptate nihil magis fallit, & ad peccandum allicit 1,176.10.
Voluptates malæ 1,87,25.
Voluptates omnes aspernantur, ut deliri sint, 2,49.26.
Vibes coagmentantur ex domibus 1,152,v.ult.
Vibes confusas ex servitute liberavit Pythagoras 133,5.
Ursa ex Apulia sæviens à Pythagora repressa, docta, pasta, cum jurejurando dimissa 1,66,9.
Vitionibus & sectionibus non adhibebant pharmaca Pythagorei 1,148,175,& 204, 23.
Vius rei *Venereæ* tardus & moderatus, bonus 179, 27.
Vius bonorum rectus requiritur 2,23.tota.
Vulcani nativitas & ortus 1,50,26.
Vulgi opinationi non esse adhærescendum 1, 172,25.
Vulgus insanit, pueros benè instituens, & adolescentes suæ libertati relinquens 174,10.
Vulneribus in anteriori corporis parte acceptis mori pulchrum, contrà si contra 158,v.ult.
Uxores nemo persequitur: 1,87,16.
Uxores magis amandæ ac diligendæ, quàm parentes 2,61.22.
Uxores castæ ab Vesta acceptæ exemplar 1. 56,30.
Uxores in conspectu deorum nubunt 1,56,25. & 87.17.
Uxores domos non inficiunt adulterinis foribus 166,23.

X

Χενίαν, peregrinis linguis & moribus imprægnabant Pythagorei 202,21.
Xenophilus Chalcidensis qualis 209,32.
Xouthus Hellenes donum 203,21.

Z

Zaleucus Locrus legislator Siculus 1,46.25. & 203,17.& 154.18.
Zamolxis discipulus Pythagoræ 1,193,25.
Zamolxis famulus Thrax 1,154,32.
Zamolxis ad Getas profectus illis leges dedit 1,155.3.
Zamolxis deus habitus 1,155,17.
Zonæ in ædem Æsculapii delapsæ lex 1,148.

INDEX

illustrium Pythagoreorum,

quæ sunt in IAMBLICHI cap. 2. p. 221, 222, & 223. juxta regiones.

AEGEI. VI.
Crito, p. 223,6.
Eucelthon 223,6.
Hippomedon 223,7.
Polyctor 223,7.
Timosthenes 223,7.
Thrasydamus 223,6.

CARTHAGINENSES IV.
Anthen 222, 26.
Leocritus ibidem.
Miltiades ibid.
Odius ibid.

CATANÆI VI.
Charondas 223,27.
Chrysippus Tymhenus ib.28.
Lyramnus ibid. v.30.
Lysiades Corinthius ibi. v.27.
Nausitheus Athenensis ib.29.
Neocritus Ponticus. ibidem.

CROTONIATÆ XXIX.
Ægon 223,28.
Ageas v.18.
Agelas v.18.
Æmon ibid.
Agylus v.18.
Alcmæon v.30.
Antimedon v.18.
Boutius v.15.
Bryas v.16.
Cleophron v.18.
Cleosthenes v.13.
Damocles v.20.
Dymas v.14.
Ecphantus v.14.
Epifylus ibidem.
Eratus v.15.
Euandrus v.16.
Hippostatus v.12.
Hipposthenes v.19.
Itanæus v.16.
Leophron v.18.
Menon v.20.
Milo ibidem.
Milliat v.17.
Onatus v.19.
Phyciadas v.14.
Rhodippos v.16.
Silios v.13.
Timæus v.14.

CAULONIENSES V.
Callibrotus 223,18.
Dicon ibidem.
Drymon v.19.
Nastas ibidem.
Xentas ibidem.

CYRENÆI IV.
Aristangelus 223,24.
Melanippus v.23.
Peorus ibidem.
Theodorus v.24.

CYZICENI IV.
Butherus 223,26.
Hipposthenes v.25.
Pythodorus ibidem.
Xenophilus v.26.

LACEDÆMONII IV.
Abaris Hyperboreus v.9.
Anthocharidas v.8.
Cleanor ibidem.
Eurycrates ibid.

LOCRI X.
Adicus 222,32.
Euetes ibidem.
Euthenus ibidem.
Gyptius v.31.
Philolaus v.32.
Sosistratos ibidem.
Sthenonidas ibidem.
Timares v.ult.
Xenon v.32.
Zaleucus v.33.

LUCANI VI.
Cerambus 223,3.
Dardaneus v.4.
Malias ibidem.
Occlus v.2.
Ocylus ibid.
Orsandrus v.3.

METAPONTINI XL
Æbeas 222,23.
Agesarchus v.27.
Agesidamus v.35.
Alcias v.29.
Alliochus v.35.
Alopecus v.32.
Antimeches v.31.
Arestadas v.32.
Aristeas v.29.
Aristomenes v.26.
Arytus v.38.
Astylus v.33.
Brontinus v.21.
Chilas v.25.
Dacydas v.33.
Damarmenus v.23.
Damotages v.31.
Eiriscus v.28.
Empedocles Acragantinus 222. v.2.
Epiphron 222,28.
Euandrus v.25.
Euphemus v.30.
Euriphemus v.26.
Glycinus 222,1.
Lacrates 222,33.
Lacinus v.31.
Laphaon v.24.
Leocydes v.19.
Leon v.22.
Megistes v.29.
Melisias v.27.
Pericmenides Eleates 222,2.
Parmiscus 221,22.
Proclus v.30.
Python v.32.
Rhexibius ibid.
Thraseos v.28.
Thrasymedes v.30.
Xenocides v.25.
Xenophantes v.27.

PARII X.
Aetius 222,27.
Alcimachus 28.
Amocrus v.30.
Dexitheus v.28.
Dinarchus v.29.
Eumaridias v.30.
Meton v.29.

Phanecles v.27.
Timæus v.29.
Timesianax v.30.
PHLIASII IV.
Diocles 223.10.
Echecrates ibidem.
Phanton v.21.
Polymnastus v.20.
POSIDONII VII.
Athamas 222.33.
Bathylaus 223.1.
Cranius ibidem.
Myes ibidem.
Phædo ibid.
Proxenus 223.33.
Simus ibidem.
RHEGINI XI.
Aristides 223.10.
Aristocrates v.11.
Athesion v.12.
Colæs Selinuntius v.13.
Demosthenes v.10.
Euthycles v.13.
Eschaon v.14.
Hipparchydes 12.
Mnesibulus 11.
Opsimus 13.
Phytius 14.
SAMII VI.
Archippus 223.16.
Glorippus 17.
Heloris ibid.
Hippon ibid.
Lacon 16.
Melissus 15.
SICYONII IV.
Demon ibidem 22.
Posiadas 21.
Sosthenes 22.
Sostratius ibidem.
SYBARITÆ XII.
Deonax 222.23.
Diocles ibidem.
Empedus ibid.
Euanor 25.
Eunus 24.
Hippasus 22.
Menestius 23.
Metopus 21.
Polemarus 24.
Proxenus 25.
Timasius 24.
Tyrsenus 26.
SYRACUSANI VII.
Damon 223.15.
Leptines ibidem.
Phintias ibidem.
TARENTINI XLIII.
Abrotelas 222.18.
Acmonidas 19.
Acousilades 13.
Arceas 8.
Archomachus 18.
Archippus 9.
Archytas v.5.
Aristippus v.6.
Aristoclidas 16.
Aryxus 4.
Asteas 7.
Brias 18.
Cænias 7.
Carophontidas 20.
Clearatus 15.
Cleon ibid.
Clinagoras 9.
Clinias 17.
Dicæarchus 20.
Dinocrates 14.
Echecrates 23.
Estiæus 6.
Euandrus 17.
Eurymedon 8.
Euthymus 10.
Iccus 24.
Leonteus 15.
Lysibius 12.
Lycon 6.
Lysis ibidem.
Mimnomachus 19.
Paction 23.
Philolaus 4.
Philonides 11.
Phrinychus 25.
Phrontidas 21.
Pisirhydus 17.
Pisicrates 22.
Polemarchus 8.
Sicas 20.
Smicheas 26.
Thebdorus 5.
Zopyrus 9.

INDEX NOBILIUM FOEMINARUM.

Abrotelia 224.8.
Babelyma 224.
Bio 18.
Byne 4.
Chilonis 3.
Cleæchma 13.
Echecratia Phliasia 9.
Lasthenia 7.
Myia uxor Milõis Crotoniatæ 6.
Nistadusa 11.
Philtes 2.
Pisirronde 12.
Theano Brontini uxor 5.
Timycha uxor Myllii 223.32.
Tyrsenes 10.

FINIS.

EXCUDEBAT AEGIDIUS RADAEUS ORDI-
NUM FRISIAE TYPOGRAPHUS FRANEKE-
RAE. ANN. M. D. XCVIII. X. CAL. DECEMB.